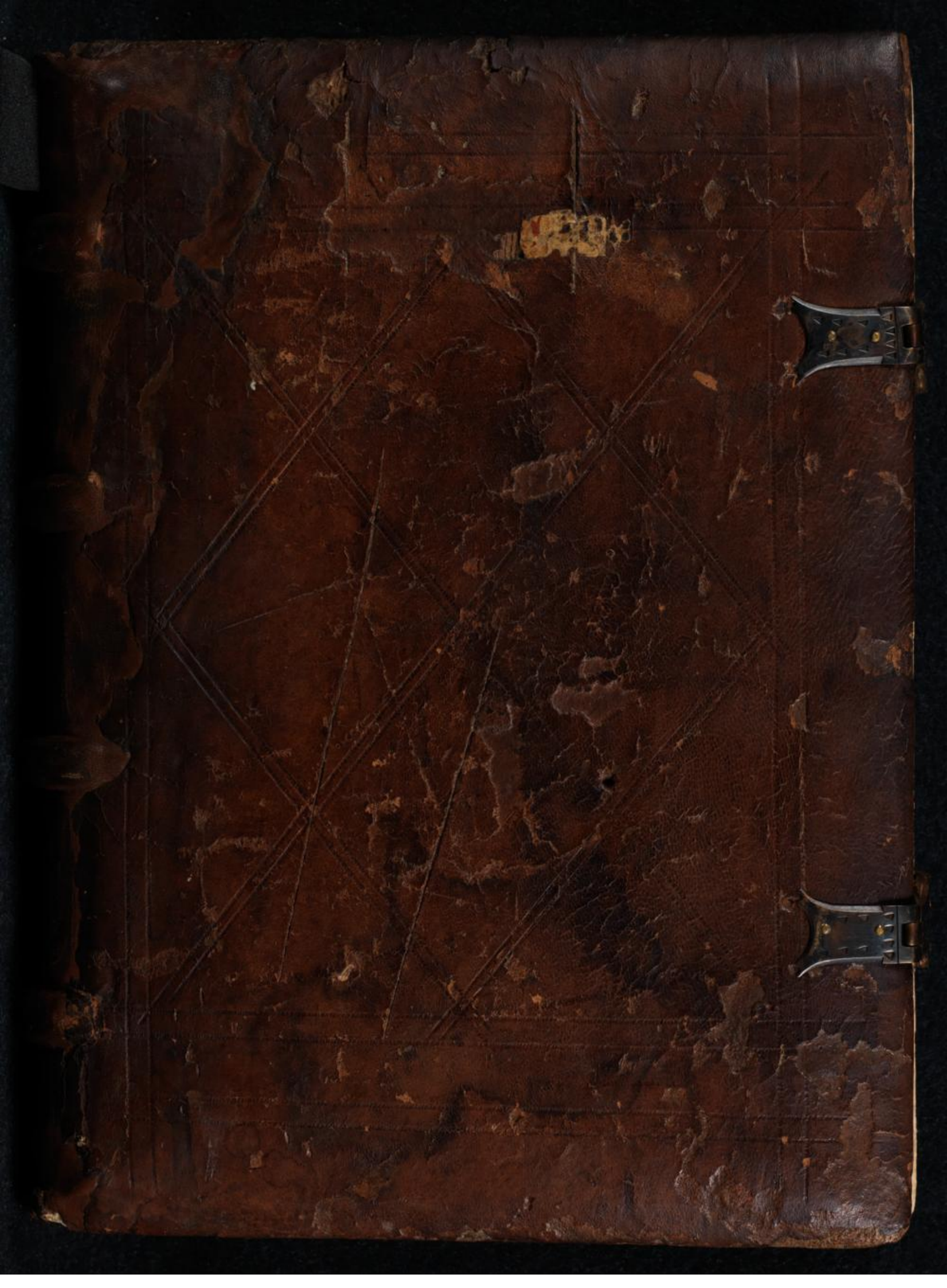

Frau Dr. Adelheid Berger
hat mit ihrer Spende für die Universitäts-
und Landesbibliothek Düsseldorf
die Restaurierung dieses Bandes ermöglicht.

2001

Liber iste ptinet fris Cruciferis Dunensibus et ptinet eis

1

Expo vetus Bede sup epistolas Canonicas
De sup actus apostol
De sup apocal.
Enchiridion Aug.
Aug de agone xpiano vite.
Beda tractatus de festiuitatibus

B 22.

INcipit exposicio m septem canonicas e pistolas venerabilis bede presbiteri

Iacobus dei z dñi nri ihu xpi seruus duodecim tribubus q̄ sūt in dispsione salutē Dixit de hoc Iacobo apl̄us paulo Iacob⁹ cephas z iohañes q̄ videbant columpne ee dextras dederūt in z barnabe soi etatis: ut nos in gentibus illi aūt in circūcisionē Ea g⁹ circūcisionē ordinatus erat apl̄us: cuiauit eos q̄ extra circūcisionē erant sicut p̄ntes colloquendo docē· sic z absentes per epl̄am ḡsolari instruē monere corrigē· Duodecim ṁat tribus q̄ sūt in dispsione legimus occiso a iudeis beato stephano· ex q̄ fra facta est in illa die psecuc̄o magna in ecc̄lia q̄ erat ihr̄osolimis· et oēs dispsi sūt p regiones iudee et samarie p̄ter apl̄os hoc ḡ dispsis q̄ psecuc̄one passi sūt ꝑsecutionē sustinā mittit epl̄am nr̄ solū hoc verū etiā illis q̄ p̄cepta fidei xp̄i nerdū operibus p̄ferri ee curabāt sicut sequēcia epl̄e testāt· Nr̄ no et eis qui etiā fidei exortes dilabāt· qñ z ipam ire credentibus qñ tū valē psequi ac p̄turbare studebant Cui tñ oēs in dispsione facti sūt varijs casibus patria profugi· z inimicis rebus mortibus q̄ aliq̄ ereptis vbiq̄ erāt ab hostibus pressi sicut hystoia ecc̄lastica sufficiēt exponit Hy et i actibus apl̄oq̄ legis eos tpe dñice passionis longe lateq̄ iā fuisse dispsos: dicente luca Erāt aūt in ihr̄lem habitantes iudei viri religiosi ex oī natione q̄ sub celo ē Quaq̄ etiā natiōnū pluime nouitim exp̄mūtur cū submisert· parthi et medi z elamite z q̄ habitāt mesopotamiam et cetera Hinc q̄ iustos hortat ne i tēptacōib⁹ a fide deficiāt· p̄fātes castigat· z āmonet ut a p̄cis se ḡtineāt z virtutib⁹ ꝑficiāt· ne infructuosū sibi ymo etiā dāpnabile q̄d fidei sac̄ta ꝑcepissent reddat· Incredulos āmonet ut p̄miaq̄ de nece saluatoris reciscāt q̄bus imprecabāt· sceleribus gerāt· aliq̄ eos ultro relictis ul' inuisibilit' ul' etiā visibilit' increpat p̄cellat Ex gaudiū existimate fres mei· cū in tēptacōes varias incideritis Hi p̄fectionibus inchoat vbū· ut p ordinē p̄ueniat ad eos q̄s ipse sua ee videbat corrigendos atq̄ ad p̄fectionis culmē erigēdos Et no tandū q̄ nō ait simr gaudete ul' gaudiū existimate· sed omne mquit gaudiū existimate· cū itēptationes varias incideritis di gaudio dignū arbitrami· si nos ꝑ fidē xp̄i tēptacōes sustinē ḡtingat· hoc ē gra si ꝑ ḡsiaq̄ dei sustinet quis p cās iuste· ut petrus ait· z ut apl̄us eiq̄ paulus· Non sūt ḡdigne passiones hui⁹ tp̄is· ad futurā gloriā q̄ reuelabit in nobis Et apli oēs ibāt gaudētes a cōspectu cōsilij· q̄m digni habiti sūt pro noīe ihu ꝑtumelia pati Nō igit ḡtristari debemus si tēptati· sed si tēptacōibus supati fuerimus Docētes q̄ ꝑbatio fidei nre patientiā operat· Ideo mat adiscētptatam̄ ut virtutē patie discatis· et p hāc ostendē possitis ac ꝑbare quia firmā fidē fuerē retributōis in corde gestetis Neq̄ huic loco q̄stū putai debet· si pcius cōsonū intellegi· q̄ paulus ait Gloriemur q̄ tribulatio patiam operat

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

patīa aūt ꝓbatoēm opat: qz aug
patēcia vma nō ꝑt ille ꝑfectꝰ
esse ꝓbat. Rꝺ hūc qꝫ ſubſequēt
edoꝛet tū dicit. Patīa aūt opus
ꝑfectū habet. Et rurſū. ꝓbatio
fidei patīam opat. Rꝺ illa rō
fiunt fideles ꝑ patīam exteri:
ut ꝑ hāc fides eoꝝ q̄ ſit ꝑfecta
ꝓbet. Si quis aūt vām mḋiget
ſapiā: poſtulet a deo qui dat
oībus affluēt 2 nō imꝓꝛꝛat: et
dabit ei. Dīs qꝺē ſapia ſalutaꝛ
ris a dño poſtulāda ē: qz ſicut
vir ſapiēs aut: Oīb ſapia a do
mīo deo ē 2 cū illo fuit ſp. Neq
aliūs ꝑ liberū arbitriū ſine ad
uitorio gr̄e dīne ꝙuis pelagia
ni multū ꝯtendāt mtelligē at
ſape ualet: ſ hūc ſpēaliꝫ de illa
ſapia dixi videt. qua nō ītepta
cōibus uti nāte ē. Si qs mquit
vām nō ꝑt ītelligē vtilitatem
tēptacōnū q̄ fidelibus ꝓbāꝛi
cā euenīāt: poſtulet a deo tbui
ſibi ſenſū quo dmoſtrē valeat
q̄nta pietate ꝑ castiget filios
quos etna hēditate dignos
efficē curat. Et ꝯſulte aut. Qui
dat oībus affluēt. Ne qs vr
ſue ꝯſtius fragilitatis atrape
ſe petentē posse diffidēt: ſed
potius quiq̄ ꝛrolēt. qua defi
derīū pauꝑm exaudiuit dñs
Et ſicut idē alibi dicit. Timēte
oēs timētes ſe dñs puſillos cū
maioꝛib. Verū qz mīti ml'tꝝ
petūt a dño q̄ tū atrape nō me
rent. Addit q̄liꝫ petē debent ſi
impetrāe deſiderāt. poſtulet aūt
in fide: nichil hesitās. Hoc ē tale
ſe exhibeat bñ vuēdo. q̄ digne
ſit exaudiri dū postulat. Qui
ēm memīt ſe dīm nō obtēpe
raſſe ꝓceptis: meito deſpetuꝫ
dīm ſuū mtendē ꝓhib. hēptū
ē ēm Qui obturat aurē ſuā ne
audiat legē: oratio eiꝰ erit exe
crabilis. Qui ēm hesitat: ſimꝫ ē
fluctui māis. q̄ a vento moue
et cūfert. Qui mordente ſe
ḡſtīa peccati. hesitat de ꝓcepti
one ꝓmioꝝ celeſtiū. fragile ad
impulſū tēptacionū ſtatū fidei
deſert. qua ītrā quillitate do
ſeruīe videbat: et ad lubitū
hoſtis īmſibilis q̄i ad flatū vēti
ꝑ diuſos viciorꝝ aptatur erro
res. Vir duplex aīo. ī ḡſtās eſt
in oībus viis ſuis. In oīb viis
r adiſis et proſpeis dicit. Vir
aūt duplex ē aīo q̄ et ad ꝑcā
dū dīm genuflectit. voces pca
toias emittit: et tñ acuſāte ſe
mtus cōſcīa impetrāe posse dif
fidit. Vir ē dux aīo: q̄ 2 hī vult
gaudē cū ſeculo 2 illuc regnāe
cū deo. Ite vir dux aīo. qui in
bonis q̄ fiunt nō retribuoēm mtēg
ſ exteius fauoꝛē q̄rit. Vñ bñ per
quēdā ſapientē dī. Ve ꝑuersi ter
rā ingredienti duabus viis. Du
abus quippe viis ꝑuersa trā īgre
dit: qm et dei ē q̄ ope exhibet.
et mūdi qꝺ ꝑ cogitacionē q̄rit
Oīs aūt iſti ḡſtātes ſunt
in oībus viis ſuis? qz facilime et
adiſis ſeculi delect et proſpis
urentiū: ut a veritatis via de
uertant. Gloriet aūt fr hūilis ī
exaltacione ſua. Ideo inq̄t Ome
gaudiū vos existimāe qz cū in
tēptacoēs varias incideritis: qz
oīs q̄ adūſa hūiliat ꝑ dño ſuffert.
ſublimit ab illo regni ꝓmia ꝑci
piet. Diues aūt in hūilitate ſua
Dubaudit a ſuperiori vſu gloriet:
qꝺ p irrisionē q̄ grece hyꝛꝛomia
vocat. dictū esse ꝙſtat. Ita inq̄t

gloriā suā qua de diuicijs superbit et pauper desperat. a etā opprimit. fiendā ee meminerit. vt humiliatus inferni pereat cū purpurato illo diuite. q̄ lazarū despexit egentē. Cum sicut flos feni trans/sibit. flos feni z odoratū delectat z visū: sic citissime gr̄ā sue venustatis z suauitatis amittit. Ideo q̄ huic rectissime p̄ns impiorū felicitas assimilatur: q̄ diutina esse nullateng valz Exortus est em̄ sol cū ardore z arefecit fenū z flos eius decidit. Ardore solis sentētiā dicit distructi iudicis: q̄a reprobi decor tpalis ī fine q̄siut. Floret aūt z etā: nō tm̄ ut fenū. Justus em̄ ut palma florebit. Flo/rent iusti tpaliter: q̄m tāq̄ fenū velociter arescent. z sicut olera herbe/ta cito cadent Floret iusti tā/quā arbores: quia flos eorū id ē spes ētissima eorū finem exspectat yemē. Radix q̄ est caritas eorū fix/a z immobilis p̄manet hymo et em̄ vir sapiēs ait. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē odoris z flores mei. Demū naboth vir/iustus mori maluit q̄ vineam patrū suorū in ortū olei trāsferi/ri. vineā quippe patrū in ortū olei trāsmutare ē fortia p̄ virtutū opera q̄ ex p̄ris doctrina p̄cepimus fra/gili vitaq̄ delectamēto mutare. Justi aūt aīam ponē qua terrena p celestib9 bona eligē malunt. Unde bñ de illis psallit. Qui a etā tāq̄ lignū q̄d plātatū ē secus decursus aquarū q̄d fructū suū dabit ī tpe suo ei. Et q̄d iusti? Et decor ī q̄t vultus eius deprecatur. ita z diues in tormentis suis marcescet. Nō omne diuitē dicit: sed eū q̄ confidit ī incer/to diuitiarū. Qui cū fratri hui/c diuitē egenū alo opposuit: ostēdit se de illo diuite loqui q̄ humilis nō erat. Nā z abrahā cū esset diues in mūdo. pauperē tm̄ p̄ter mortē suo sinu suscepit sinu: diuitē reliquit in penis. Sed nō ideo diuitē relict q̄ diues erat q̄d z ipse fuerat esse despexerat: sed q̄ misericors z humilis q̄d ipse fuerat ee despexerat. Et cont̄ nō ideo lazarū recepit quia pauper erat q̄d ipse nō fuerat: sed q̄ humilis et mortēs q̄d ipse fuerat esse videbat. Talis g̃ diues hoc ē superbus z impius trena gaudia celestib9 anteponēs in tormentis suis marcescet. hoc ē tactib9 suis p̄buit iniquis: q̄ uter dñm rectū ingredi neglexit. Sz cū ille ut fe/nū ante ardorē solis decidit. ius/tus cont̄ ut arbor fructifera et eiusdē solis ardorē id ē secuctri/tatē iudicis integre sustinet: et m̄sup bonorū opm fructus p̄ro quib9 in p̄petuū remunerāt̄ affert. Unde rē subiūgit Beatus vir q̄ sustinet tēptationē. q̄m cū p̄ba/tus fuerit accipiet cōnā vite: quā repromisit deus diligētib9 se. Hunc sile ē illud in apocalip Esto fidel' usq̄ ad mortē z dabo t̄ coronā vite: quā repmisit deus diligē/tibus se. Aperte admonēs q̄ tāto āplius gaudē in tēptationibus oportet q̄to certius claret deū hos quos diligit. maius sepe tēpta/tionū pondꝰ imponē: ut. s. per tēptationū exercitū. p̄bent̄ i fide p̄ficiant. Cū aūt p̄bati sunt. tunc fideles. hoc ē p̄fecti z integri ī nullo deficientes. Jure accipiāt. p̄missā vite eterne coronā. Nemo cū tēp/tat̄ dicat: q̄m a deo tēptatur. Hactenꝰ de tēptationibus quas

(Dauid coronat in Ebron et in sua Abrahe collocat.)

(vita impiorum sicut flos)

(diuitis florentis et impij)

(finis textus coronatus)

ꝑmittente dño exteꝝ probādi
gra ꝓpetmur disputa: Nūc in
ꝓit agē de illis quas mtius īstiga
te dyabo ul' etiā nature nre fra
gilitate suadente tolerang Vbi
ꝑmo illoꝝ destruit errorē q̄ sicut
bonas cogitationes a deo nobis
gstat inspirari: ita etiā malas
ipo instigante putāt nrā īmē
te gnāri Nemo go cū tēptat di
cat: qm a deo tēptor Illa videlic
tēptatione quā diues īrdens in
timēbus suis marteret: t nemo
cū rapinā furtū flm testimoniū ho
micidiū stupū ul' etiā hoi qm
serit dicat qm deo cogente nūc
habuerit hr patrāe ideo q̄ nllate
nus hoꝝ effectū declinare potuerit.
Deus em̄ temptator malorꝝ est:
sub auditur temptamentorꝝ Ipe
em̄ neminē tēptat. Ea videlic
tēptatione q̄ decipit miseros ut
pereant. Duplex ē em̄ genus tēp
tationis. Vnū q̄ decipit: aliud
q̄ probat. Dedm hoc q̄ decipit
deus neminē tēptat: Hoc illud
q̄ probat deus tēptauit abrahā.
De qua et ꝓpheta postulat: Proba
me deus et tēpta me. Vnusquisq
vēo tēptat a gnpistētia sua ab
stractus et illectus. Abstractus
a recto itinē: et illectus in malū
De hoc vsu ihēonimg cont ioui
nianū. Dicit in boīb mquit opi
bus ꝓfectoꝝ ē deus: Nō em̄ vole
tis nec ꝯrentis sed dei miserentis
et adiuuātis ē ut pueīre valeamg
ad calcē: sic in malis atq; pīis
semīa nra sit inventiua ꝓfecto
dyabli. Cū em̄ vidit nos sup fun
damentū xpi edificasse fenum
lignū stipulā suppont medium.
Edificemg aurū argentū lapides
ꝓciosos et tēptue nō audebit q̄
q̄ et in hoc nō sit certa et secura
possessio: sed et qui leo in īsidijs in
occultis ut mtficiat innocentem:
et vasa figuli probat fornax:
hoīes aut iustos tēptatio tribulati
onis De hinc gnpia cū grepēit
pait pccm pccm vēo cū gsūma
tū fuerit gnāt mortē Tribus
modis tēptatio agit: Suggestio
ne delectatione consensu Sug
gestione hostis: delectatione ul'
etiā consensu nre fragilitatis
Cū si hoste suggerēte delectā
a gsentie nolumg pīo tēptatio
ipa nobis ad victoriā ꝓfuerit:
qua coronā vite mecā accipe
Dū vēo ad hostis suggestionē pau
latim a recta mtētione abstra
hi et in vitio īcipimg illici: delec
tando quidē offendimg sed nūq̄
lapsū mortis incurrimg At si delec
tationē greptū in corde fructuo
sis etiā pārtis pūe sequat ac
tionis: nobis iā mortis reis vic
tor hostis abscedit Cū ut ap
truamg exemplis Tentatus ē
ioseph vbis dñe sed q̄ gnpistē
tiā lubidinis nō habuit suggs
tione tm̄ nō etiā delectatione
ul' ꝯsensu tēptari potuit: ideo
victor euasit Temptatus ē da
uid visu uxoris alienē: et q̄a
nerdū carnis appetitū vicerat.
a gnpia sua abstractꝰ et illectus
ē: atq; vbi cōceptū scelus pferit.
reatū mortis etiā ꝓphe ore audi
tatus incidit quā tm̄ pemtedo
euasit Temptatus ē iudas p
philargyriā et q̄ cāt auarꝰ ab
ipa sua gnpia abstractus et
illectus ad mtentū ꝓsiendo

derdit Temptatus ē iob mltiplr?
ꝙ qñ possessiones nr̄ salutē corpis
diuino amori ꝓposuerat: tēptū
quidē suggestione hostili potuit
ꝙ cōsentire ul' saltim delectari ꝓ̄o
nullateng valebat Ad go dr̄ qa
ꝓ̄m cū gsūmatū fuit generat
mortē: respicat econtrario ad hoc
qd sup̄ dr̄m ē de eo q̄ sustinet tēp
tationē qm̄ cū ꝓbatus fuit attri
buet coronā vite Dicit em̄ ille q̄
temptatus supat ꝓmia vite: ita
mmrū q̄ gruꝑistētib⁹ suis illeso
tēptatione supat² merito truncā
mortis incurrit Nolite utiq; er
rare frēs mei dilectissim Videli
cet estimādo ꝙ nutrimenta vitio
a deo sumant origine Cruāuis
suamq; nō nullos exigētib⁹ mēr
ꝓcedentū cmmū in alia rursus spe
cia iusto destructi iudicis corrus
se ꝓmissos Vñ ē i⁹ apl̄s Et sicut nō
ꝓbauerūt deū hr̄e in notitia tra
didit eos in reprobū sensū: ut
faciāt q̄ nō queniūt repletos oi
iniq̄tate Omne datū optimū et
oē donū ꝑfectū de sursū ē descē
dens a patre luminū Postq̄
docuit vitia quib⁹ temptam²
nō a deo nobis ꝙ a nobis ipis m
esse: ondit econtr̄ qr quid qd bōi
agimus hoc deo donāte ꝓcepimus
Vnde z eū patrē luminū dicit qa
auctore nouit spūtaliū trāsma
tū Cui gsonat illud apl̄i pauli Ad
em habes qd nō acceperis? Alpd
quē nō ē trāsmutatio nr̄ vicissi
tudinis obumbratio qr in deo
natūa mutabilitas nō ē: nec lux
eius sicut lumē huius mūdi aliq̄
vicissitudinis umbra intrādit liquet
utiq; qr sola nobis dona luas et
nō etiā tenebras mittit errorū
Voluntarie em̄ genuit nos vbo
veritatis Et dñs in ewangelio Nō
vos me elegistis ꝙ ego elegi vos
Et in osee ꝓpha Diligā eos sponta
nee Ad go dixerat Omne da
tū optimū et omne donū ꝑfm
a deo descendē: ꝙsequēt astruit
addendo qp nō nrīs meritis sed
sue bñficio voluntatis per aquā
gnationis de filiis tenebroꝝ nos
in filios luas trāsmutauit: ut
simus initiū aliqd creatē eius Ne
m eo q̄ ait genuit hoc nos frēs
putaēmus q̄ ipse ē Ideo ꝓpria
tū quēdā in creaturis nob⁹ hanc
ad operatione concessit ondit hos
etem̄ ūsiculos quidā ita trāstulit
Volens genuit nos vbo veritatis
ut simus ꝓmitie creaturaꝝ eius:
id ē ut reteris quas cmmus natu
ris simus meliores ꝓmissas nāq;
frugū ul' animantū dño ꝙsecrāri
lex ꝓcepit ꝓmissas auri z argē
ti ad opus tabernaculi iussit con
ferri: id ē optima quēq; metall'
Et de antiquo dei ꝓpheta dixit
ꝓpha Hieremias Datis isrl dño: ꝓ
mitie frugū eius Patris frēs mei
dilectissimi Notissim mḡt vob'
ē qr a vobis ipis habuistis ad
vitia labi a dño aūt vos illus
trāri: nō vra ꝓpulsione ꝙ supna
gra nos ꝓmouente contigit
Sit aūt oīs homo velox ad au
diendū? tardus aūt ad loquendū
et tardus ad ira Hinc auditorē
moralib⁹ instruit ꝓceptis: et
recte ꝓmo admonet auē quēq;
ritus accommodāe docenti: secu
aūt os ad docendū aperiet Ira
stultū ē quelib⁹ q̄ ipse nō didice
rat: alios velle ꝓdocāe Hinc ergo
sapiam diligit: ꝓmo ut supra
admonuit hanc a deo postulet:
De hinc mḡrm vitatis humilis

auditor mquunt: Et mr agēdū
suā tantissime linguā nō solū ab
otiosis sermonibus cohercat. Verū
et ab ipa quā nup didicit vitate
pdicante cōtineat. Hinc salomō
de distantia tpm scribēs ait Tem
pus tacendi: et tēpus loquēdi. Hinc
pitagoica naturalis sciēcie magi
trio pditi auditores suos p quin
quēniū iubēt silere: z sic demū
pdicare ptmittūt. Nā z tucius ut
veritas audiat qp pdicet? qm
cū audit humilitas custodit: cū
aūt pdicat vr nō surripit cui
uis hoīm quātula cūq iactātia.
Hinc ihēmias bn instituti adoles
centis vitā districtēs: modestiā
tacitnitatis mr pma vtutū stu
dia gputat. Bonū ē viro mqt
cū portauerit iugū dni ab ado
lescentia sua: sedebit solitarius
et tacebit. Et tardius mqt ad ura
qr maturitas sapie nō misi tran
quilla mente pcipit. Deptū est
ēm: qr ira m smu stulti requiescit
nō aūt ira velocitatē ire vetat
ut huic tarditatē qppet: s hoc
potius āmonet ut z hora pba
tionis ac litis. ne nob ira sub
ripiat caueamq. Aut si forte sub
ripuerit mr oīb septa eiq cohi
beamq impetū: z exacta hora
distrimīb liberius eā ad integrū
a nīo corde p tempq expurgem.
Vel dte tardos ad ira nos esse
pcepit? ut nō qflibz obtusas
serenitatē nri vultus i austeri ta
tem vtamq: s certa existēte rōe
vbi gra Di aliq corrigi proxios
maxime q nobis gmissi sūt non
posse cnamq: seueritate erga
eos verberū. eiā udicij districti
one exhibeamq: manēte tamē
quātū natā hūana patit: statu
nre mentis sereno. Credo phīces
samuel. helias. et petrus tardi
fuerūt ad ira: z tri peccātes vel
gladio vl verbo pmerūt. Sed
z moyses cū esset vir mitissimq
exiuit a pharaone quē iratū
gibilē vidit iratus mmīb: qm
natus ei penā. quā z ope pa
trauit. Ira em viri: iusticiā dei
nō operat. Carnalis ē sensus? qr qui
irascīdie vicio sē incautus sub
iugat. z si hoibus iustus apparet.
i diuino examine nondū pfecte
iustus ē. Vep alāq pt itelligi. qua
dño dicit. Tu aūt dne virtutū
cū tranquillitate iudicas. Cui
iustus videt homo. amissa mētis
trāquillitate delinquētē iudicat:
eiā si iuste iudicat. iustiaā tū
diuini examīs in qua pturbato
tacē nescit. imitari nō pt. pt qd
abiectēs oēm īmūdiciā z habū
dantiā malicie. īmansuetudine
susceptē insitū vbū. Pmo et
corpus z mentē a vitijs iubet
expurgari: ut digni existe possint
qui vbū salutis percipiāt. Cū em
nō declinat pius a malo. nō pt
facē bonū. Omnē quippe īmūdi
ciā z carnis et aīe nūcupat sua
licia aūt ppe admixtionis hōīb,
pūitatē perspicit. Susceptē mqt
insitū vbū dei. vbū qd vīs
coribus pdicando impoīmus.
vos distendo susceptē. Vel certe
ita sentiendū vbū qd nob in die
redēptionis insitū ē. qm volūta
te genuit nos deus: Iam nūc
pfectq susceptē eiā opibus implē
do qd iā in mysteio tenetis. Cui
pt saluare aīas vras. eiā si in
corpe tēptationes patiamīr: vel
a pfidis morte gsumem. Estote
autē factores vbi z nō auditores

tñ ꝛc Dic ꝛ paulus de legis cultoribus · Nō auditores legis iusti sūt apud deū · ſ factores legis iustificabunt · Et in apoc Johes cū dixiſſ beatus q̄ legit ꝛ qui audiūt vba pphetie libri hui⁹ · aptiꝰ adūrit · et ſuēt ea qui in illa ſcpta ſunt Qui aūt pſpexerit in lege pfecta libtatis et pmanſerit in ea · legem pfectā libtatis gratā diat ewan⁹ Nichil em pfectū addurit lex · Et alibi Nō em auditores legis iusti ſūt apud deū ſed factores legis iustificabunt · Et ītrmoe · ſ acceptus ſpm adoptionis filioꝝ · Et itez · Vbi em ſpūs dñi · ibi libtas · Et ipe dñs Si vos inquit filius libauerit · vē liberi eritis · Nō auditor obliuioſus factus ſ factor operis · hic beatus in facto ſuo erit · Nō auditu vbi ſuperatio · ſ operis exercitatione bētitudo ꝓpatur · Dixit ꝛ dñs loquēs ad diſcipulos · Si hec ſcitis inquit · bī eritis ſi feceritis ea · Si q̄s aūt putat ſe religioſū eſſe non refrenās linguā ſuā ſ ſeducens cor ſuū · huius vana ē religio · Monuerat ſup vbū dei nō ſolū audīe · ſ ꝛ facē · Nūc addit q̄ et ſi mandata quib⁹ dñs q̄ dixerat factis exerē videt · ſi nō eaā līguā a detractionib⁹ · mendaciis · blaſphemiis · ſtultiloquiis · ab ipo eaā multiloquio · cetiſq̄ quib⁹ p̄care ſolet refrenauerit · fruſtra ſe de operū iuſticia iactet · Dixit paulus gentilis poete ſentētiā · corpbans aut Corrūpūt moꝛes bonos colloq̄a mala · Religio autē mūda ꝛ imaculata apud deū ꝛ p̄rem hec eſt · pulchre addit ap⁹ deū ꝛ p̄rem · q̄ ſūt q̄ horū religio ſi vident · cū a deo habeant ꝓpha · vñ ꝛ ſalomon aut Eſt via q̄ videt hoī iuſta · nouiſſima aut eius deducit ad mortē · Viſitare pupillos ꝛ viduas in tribulatione eoꝝ · et imaculatū ſe cuſtodire ab hoc ſeculo · Quia dixerat factorē operis beatū in facto ſuo futurū · Nūc q̄ facta deo maxime placeāt · dicit mā ſ ꝛ innocentia Nā q̄ in eo q̄ pupillos ꝛ viduas in tribulatione eoꝝ viſitare iuſſit · cuncta q̄ ergā proximū inſecordie agē debeamꝰ ſuauat · Quod q̄tū valeat · ipo iudicij tpe pandet · ubi dicturus ē iudex Quā diu feciſtis vni de hijs frībus meis minimis · in feciſtis · Porro in eo q̄ imaculatos nos ab hoc ſeculo cuſtodire p̄cepit · vnūſa in quibus nos ipos caſtos ſeruare decet oſtendit · in quibus ſūt et ea que ſup obſeruare monuerat · ut tardi ad loquēdū tardi ſimꝰ ad iram

Capitulū ſecundum

Fratres mei nolite in p̄ſonaꝝ acceptione habe fidē dñi nri ihu xpi glorie · Oſtendit quia hijs quib⁹ ſcribebat fide quidem ewangelica imbutis ſ operibus erāt vacui · Et quia mandata dñi in elemoſinis pauperū docuerat implenda · vi dit illos eroāt q̄ pauperibus eāt ꝑ ctia p̄mia faciendū · diuitibus porius ꝑ q̄moda trena eſſe · Ideo q̄ eos put erāt digne redarguit Et cōgrue in huius exordio ſententie dñm nrm ihm xpm glorie cognoīat · ut mentiāmꝰ q̄ eius ē potius audiendū · Qui cū ſit ſplēdor glorie ſempiterna gloria i munerat quidq̄d pro eius amore pauperibus datur · quā quelibz homī dignitas honorāda · De quib⁹ gratiaꝝ dñm ē q̄ oīb⁹ cito fenū ꝛ oīs gla eius quaſi flos fenī ꝛc Exem ſi itroierit

in quentū vīm vir aureū anu
lū habens in veste candida mk
ierit at et paup in sordido ha
bitu: et intendatis in eū qui
indutus ē veste pclam: z dixe
ritis tu sede hic: paupi aūt di
catis tu sta illuc ꝛ sede sub sta
bello pedū meoꝝ: In huiꝰ expo
sitione sme bti augstim dictis
vtam: Si hant inquit distinctā
sedendi z standi ad honores ec
clesiasticos refedam: nō ē puta
dū leue esse pcm in psoꝝ acceptō
re fidē dn̄i nr̄i ihu xpi gloie dns
em ferat eligi diuitē ad sedem
honois esse: gtepto paupe istruc
tione atꝙ sanctiõe: Si aūt de to
tidiamis cōsessibus loquit: quib nō
hic peccat: si tn̄ peccat: in eū apd
semetipm nitus ita iudicat ut ei
tanto melioꝝ qnto dicaꝝ illo vi
deat: hoc videt significasse sub
dendo Nōne iudicatis apud uos
metipos: et facti estis iudices co
gitationū iniquaꝝ: Sed intendite
frēs mei dilectissimi diligēq; mstr
aiadūtite: qꝛ nō q̄ diuiores ad se
culū hm̄ idiuino examine sūt me
liores· Nōne deus elegit paupes
in hoc mūdo diuites in fide et
heredes regni qd̄ pmisit dilige
tibus se? paupes vocat hūiles et
q̄ pro gtepta rei visibliū fide at
inuisibliū diuitiaꝝ huic mūdo des
pribiles pareāt· Tales namꝙ
deus elegit dns nr̄ ihs xpus di
cendo: Nolite timē pusillus grex:
quia gplacuit pri vro dare vob
regnū Tales elegit tū pntes sibi
paupes quoꝝ officio in mūdum
venens nutriret: creauit hos
tn̄ futuri regni exspectatione p
claros reddidit ac nobiles· Vos
aūt exhonorastis pauperē: ppt
illū sc̄z cui dn̄s ē tu sta illuc: tū
habenti anulū aureū dictū ē tu
sede hic bene· Nōne diuites per
potētiā opp̄mūt vos z ipi trahūt
vos ad iudicia? Nōne ipi blas
phemūt bonū nomē qd̄ inuoca
tū est sup uos· Hic ondit apīus
qui sint diuites de quoꝝ hūiliatio
ne ac pditione sup disputaueāt
Illi nimirū q̄ diuitias suas xpo
pponū proesus qꝙ a fide eius alie
ni· Insup et eos q̄ credūt p potē
tiā opp̄mūt trahentes ad iudicia
potentiora: ac blasphemātes no
men xpi qd̄ ē sup omne nomē dd̄
aplos tpibus plures z gentilium
et maxime iudeoꝝ priores fuisse
Et in actibus eorūdē aplos et in
epīis apli pauli satis patenter
ondit: Si tamē legē pfiatis regalē
sm̄ scripturas diliges proximū tuū
sicut teipm: bn̄facitis Si aūt psos
accipitis pcm opamini: redargu
ti a lege q̄ trāsgressores· Vide quē
admodū trāsgressores appellat: q̄
dicāt diuiti sede hic z pauri sta
illuc· Vn̄ ne putaret gteptibile
esse pcm in hac vna re legē trās
gredi: secutus adiuxit· Quicūꝙ
aūt totā legē seruauerit z offen
dat in uno: factus ē om̄ reus dd̄
em dixit· nō mechabeis: dixit et
nō occides· dd̄ si nō mechabeis·
occides aūt· factus es trāsgressor
legis· ppt̄ illud qd̄ dixerat rdar
guiti a lege q̄ trāsgressores· Que
rū ita sint· q̄ sequēs videt: in alio
intelligendū ondat: Vt q̄ dixit di
uiti sede hic z pauri sta illuc· huic
honorē amplioꝝ quā illi defens
z ydolatra z blasphemus z adult
et homicida z neꝙ longū ē ut
cūcta gmemoꝝ reus om̄ criminū

iudicandus ē. Offendēs quippe in
uno frīs ē oīm reus. Querendū
go unde sit oīm reus si in uno
offendat: q̄ totā legē ꝓuauerit.
An forte qua plenitudo legis
caritas ē qua deus proxmꝰ q̄
diligit²: quibꝰ p̄ceptis caritat⁹ tota
lex pendet z ꝓphete? Meito fit
oīm reus q̄ cont⁹ ullā facit: in qua
pendent oīa. Nemo āt peccat:
n̄ adiuuīs ea faciendo. Nā non
adulterabis. nō homicidiū fac̄s
nō furabēris nō ḡuiuisc̄s: et si
qd ē aliud mandatū: in hoc ꝑmo
ne recapitulatur. Diliges pxm
tuū tāq̄ teipm. dilectio proximi
malū nō op⁹at² Plenitudo āt
legis est caritas Reus itaq̄ fit
oīm faciēdo cont⁹ ea: in qua pē
dent oīa Cur go nō dicāt² pala
pēa? An forte qā magis frāt qui
ḡtra caritatē ḡuiq̄ peccat. mmg
q̄ leuiq: tm ea si i uno offen
dēit reus oīm qua cōtra eam
faciat in qua pendet oīa? Cur
loq̄mr et sic facite: sicut per
legē libtatis incipiētes iudi
cari. Lex libtatis lex caritat⁹ ē.
de qua dicit Di tm legē pfici
tis regalē ꝑm scīptuas. diliges
proxīmū tuū sicut teipm: bene
facitis. Hoc go inquit loquēdo
hō faciendo curate: ut proxīos
diligendo a deo diligi mereā
mini. proximis miaz impēdedo.
i diuino iudicio mia digni ēr̄is
tatis dīc sicut lex fuitutis est.
q̄ data ē p moysen: ita lex li
bertatis grā ē ut ewangelij. q̄
p ihm xpm facta ē Ipso teste
qui ait. Nō em accepistis spm
fuitutis iterū in timōe: sz accepistis
spm adoptiōis filioꝝ in quo cla
mamus abba pr̄. Et iterꝝ ubi
aūt spūs dn̄i ibi libertas: Dic go
loq̄mr inq̄t z sic facite sicut per
legē libtatis iudicādi. Hoc ē em
incipientes iudicari. Grauiq̄ naz
iudicabit² q̄ legē moysi q̄ qui
legē naturalē ḡtēpnit. Grauiq̄
q̄ q̄ agnitā ewāgelij ḡtiā q̄ q̄
mosayce legis edicta despicit
Omni em cui mltū datū ē. mltū
querit² ab eo: z cui mltū gmēda
uerit. mltū plus petent ab eo. Vn
et apīus ait Di em q̄ p āgelos
dict⁹ ē sm⁹ factus ē firm⁹ z oīs
p̄uaricatio et inobedia accepit
iustā mercedis retributionē. quo
nos effugiem⁹ si tantā neglexer⁹
m⁹ salutē? q̄ cū initiū accepisset
enarrari p dn̄m: ab eis q̄ audie
runt in nos ḡfirmata ē Et iterū
irrita quis faciēs legē moysi. sn
ulla miserationē duob⁹ uel tribus
testibus moriet² Quanto magis
putatis deteriora mereri supplicia
q̄ filiū dei ḡtulcaueit et sanguī
nē testamēti pollutū duxerit.
in quo sanctificatus ē z spūi gratie
ḡtūeliā fecerit? Vterq̄ āt sensus
ad unū fm̄ respicit. Ut videli
cet diuine grē iustis opibus res
pondentes. sim⁹ in uicē benig
mi. misericordes donātes inuicē
sicut z deus in xpo donauit nob
Iudicū em sine mia illi q̄ non
fecit miaz. Dme mia iudicabit²
ille q̄ cū facē posset nō fecit mi
sericordiā. anteq̄ iudicet² Rō
ni de oīb⁹ imisericordib⁹ recte
sentiat²: ḡstat oīmodis q̄ quo
maiorē quisq̄ a dn̄o miaz ḡsecu
tus ē: eo iustius iudicet ꝑximo

mag negauit Eo q iustus impietatis sue penas luet. Vnde dns p uide admonet. Nolite udicare ut nō udicem. Nolite mgt condēpnare z nō gdēpnabm. Dimittite z dimittet vob. Date et dabit vobis. Judiciū q sn mei q nō fecit mag. Exaltat aūt mia udicio. q quēadmodū dāpnatus i udicio dei dolebit qui nō fecit mag. ita q fecit tē muneratus exultabit atq gaudebit. Alit. Exaltat at mia udicio. Nō dubiū ē vincit mia udiciū. Nō em ē aduersa udi. ß superexaltat. q plures p miam prestiterūt. Beati em miseratores. qm ipsi miserebit deus. Itē superexaltat mia udicio. id ē suppomit mia udicio in quo tuetū fuerit opus mie. z si habuerit aliquid forte in udicio quo puniatur tāq vnda mie pūi igne q extinguit. Ad. pdeat fides mei si fidē quis dicat se hre: opa at nō habeat. ē. hinc de mie opibus lacius disputat: ut quos velut mentis sententia p̄denti tractat consolet. cū admonet. Quo etiā pena cotidiana sine quibus hi nō viuit cotidianis remediis expient. Ne hō q in uno offendit fit oīm reus in multis offendēdo. q in multis offendimus omes magnū aggerē reatus sui minuatim collectū ad tribunal tanti udicis puenat. et eā quā nō fecit miam nō tueat. ß potius dimittendo atq dando meat sibi dimitti debita reddi q dimissa. Si aūt frater z soror nudi sint z indigeant victu cotidiano. dicat at aliquis de uobis illis. ite i pace calefiamini z saturemini. nō dederitis aūt eis q necia sūt corpi. q pdeūt. Ita et fides si nō habeat opa. mortua ē in semetipa. Manifestū ē q sicut uba sola pietatis nudū uel esurientē nō recreat si nō z ribi pbeat ac uestit. ita fides ubotenus saluat. Mortua ē in semetipa. si nō opibus caritatis qbus riuuiscat animet. Neq huic sententie gtriū ē q dns aut ait credidit z baptisato fuerit. saluus erit subintelligendū nāq ibi ē. q tātumo ve credat. q exerceret opando qd credit. Et quia fides z caritas abinvicē separari nequeūt paulo attestante q aut. et fides q p dilectionē opatur. Apte iohes aplus ait talem de caritate sententiā qualē de fide iacobus pfert dicēs. Qui habuit sbam mundi z videit fratrem suū necē hre et clauserit viscera sua ab eo. quo caritas dei manet in eo. Tu credis qm vnus ē deus bñfacis. z demones credūt z gtremiscūt. Nepotes q magnū aliq fiabis credendo vnū ee deū. hoc em z demones faciūt. Ner solum deū prem. ß et filiū dei credūt. Vñ dicit lucas. Exibant etiā demonia a multis damātia et dicentia. q tu es filius dei. Et increpabat nō sinebat ea loq. q sciebat ipm ee xpm. Ne solū credūt. verū etiā gtremiscūt. Vñ ad illū legio q hoiem obsidebat supplici voce pclamabat. Qd mihi z tibi ihu fili dei summi. Adiuro te p deū ne me torqueas. Qui. q deū esse non credūt ul' credituri nō timent. pfecto sūt demonibus tardiores

ar ꝑ eternoꝫ estimādi. Hz nō deū
credē z ḡtremiscē magnū ē: si
nō et in eū credat². Hoc ē si nō
eubs in corde amor teneat². Nō
ē em credē illi. aliud credē illū:
aliud credē in illū. Credē illi est
credē vēa esse q̄ loquit²: Credē
illū ē. credē ꝙ ipe sit deus: Cre
dē in illū. diligē illū. Credē vēa
esse q̄ loquit² multi z mali possūt
Credūt em esse vera z nolūt ea
facē sua: qua ad operādū pi
gri sūt Credē āt ipm ēe deū.
hoc demones faciūt Credē vēo
in deū soli nouerūt q̄ diligūt
deū. q̄ nō solo nōie xp̄iam sūt
ꝫ et factis et vita: ex sine di
lectione fides iam ē Cū dilōe
fides xp̄iana: sine dilōe fides
demonis. Ex go nō vult credē xm.
adhuc nc demones imitat². Jā
credit xp̄m ꝫ odit xp̄m. habet
ꝫfessionē fidei in timoe pene
nō in amoe cone. Nā z illi pue
ri timebāt Demq̄ btus petrꝰ
tū dño ꝫfitens dicēt. Tu es xp̄s
filꝰ dei viui. eadē pene vba q̄
et demones ꝓferre videt² ex
ore ꝫ illoꝝ ꝫfessio ex cū odio ꝓ
lata ē xp̄i. merito dāpnata est
Illuꝫ ex ex intna dilectioe pro
cessit: etna bītudine ēmunerata
ē: Bi vis āt scīe o hō inanis
q̄m fides sn̄ opib⁹ otiosa ē Abra
hā pr̄ nr̄ nōne ex opib⁹ iustifi
catꝰ ē offerēs ysaac filū suū sup
altāe: Cm paulꝰ aplūs p̄dicās
iustificāi hoīem ꝑ fidē sine opi
bus. Nō bn̄ intellectus ē ab eis
q̄ sic dictū acceperūt ut puta
rent cū semel in xm credidisset
eiā si male operarēt² et facino
rose flagitioseq̄ viuerēt: saluos

esse posse ꝑ fidē Loq̄ iste huꝰ
ep̄le eīdē sensū pauli apti quo
sit intelligendus expo⁹ Deoq̄ a
brahē magis ex⁹ vtr̄ vacuam
esse fidē si nō bn̄ operē² Cm ab
hc exemplo eiā paulꝰ aplūs vsq
ē ut ꝓbaret iustificāi hoīem sine
opibus Cū em bona opa gnēo
rat abrahe q̄ eaꝰ fidē comitata
sūt satis oīndit aplm paulū non
ita ꝑ abrahā docē iustificāi ho
minē ꝑ fidē sine opibus Vt si qs
crediderit nō ad eū ꝑtineat bn̄
opari: ꝫ ad hoc ꝓcubus ut nemo
arbitret² meritis ꝓpriis bonorum
opm ꝓmissē ad donū iustificati
onis q̄ ē in fide Jn hoc ē se genti
bus in xp̄m credentibus iudei inꝑ
ferre cupiebāt: qua diebāt se
meritis bonoꝝ opm q̄ in lege sūt
ꝓcūisse ad euāgelicā gratiā Deo
q̄ scandalizabant² multi q̄ ex eis
crediderūt: qd̄ martūrisis genti
bus xp̄i grā tradēt². Vn̄ aplūs
paulꝰ dicit ꝓsse hoīem sn̄ opib⁹
ꝫ p̄cedentibus. iustificāi ꝑ fidē.
Nā iustificatus ꝑ fidē quo ꝑt n̄
iuste opari? Cū q⁹ dicat iacob⁹
Abrahā pr̄ nr̄ nōne ex opibus
iustificatus ē offerēs ysaac filū
suū sup altāe? Elegant² exēplū
bone opacōis ab ipo patriar
cha monuit ēe discendū: ꝙ uo
tans eos videlicꝫ q̄ de iudeis ꝛc
diderāt ut q̄ bone soboles p̄mi
et maximi sui ꝓnus actus seq̄rent²
Et q̄m eos ne in septuaginta
deficerēt et ut fidē suā ꝑ opa
ꝓbarēt āmonebat: Elegās de
patriarcha posuit exm ꝑ qd̄ eos
in vtraq̄ vrute posset istruere Duc
em septuagīta maior extreptis hijs
q̄ ad ꝓpria corpis plagas ꝑtinent

actrdē ꝑt⁹ ꝙ si qs filiū vnicū di
lectissim ꝙ suū senex rogat⁹ occi
dē? quo ait tuncā ul' estas suas
pro diuino amōe pauperibus
dare differet? q filiū quē senex
accepat hēredē ad iussionē dn̄
statim morti dare nō distulit?
Itaq; ggruit hinc bti iacobi sen
tenciae qd paulꝰ ait: Fide obtu
lit abrahā ysaac cū tēptaret⁹
et vnigenitū offerebat q suscre
perat repmissiones ad quē dn̄
est quia in ysaac uocabit⁹ tibi
semen: Arbitrās quia z mortuos
suscitare potēs ē deus Unde
in vno codēq; facto bti abrahā
iacobus opm eius magnificā
paulꝰ fidei gstanciā laudauit
Nec tū disparē diuisāq; iacobo ꝙ
tulit paulꝰ sm̄am Uidebāt nāq;
ambo ꝙ abrahā ex operibus et
fide cāt ꝑfectꝰ Et ideo quis illoꝝ
illā magis in eo vtutē ꝑdicauit
qua suos auditoēs amplius ind
gere ꝑspexit Quia cm̄ iacobꝰ
illis stridebat q fidē sine opib⁹
otiosā tenebāt: oportune illud
ꝑtulit ex⁹ⁿⁱ in quo illa ꝓpue
fides abrahe q̄ et ꝑfecta testre laudata ē appareret: ex
nō otiosa eius in corde corruis
set: ꝙ ad obediendū dn̄i in
periss iā prompta flagrasset
Quia ūo paulꝰ illos īstruebat.
q sine grā fidei de suis se extolle
bant operibus? Dndit ex sine fide
impossibile ē placē deo: atq; ad
redarguendā corrigendāq; eoꝝ
temeritatē. collectis oīm ꝑuar
charū exemplis māifeste edo
cuit: ex oīb⁹ testimonio fidei ꝑbati
sūt. Un̄ z specialit⁹ de abraham
intulit: ex fide offerret ysaac
Arbitrās inquit ex et mortuos
suscitare potēs ē deus Unde
opus fidei: q ideo filiū mox off⁹
re voluit: ex deū hinc ctinuo re
suscitaturū esse credebat Ideo
aūt hinc ptꝰ morte a deo rsus
citandū esse credebat: ex ve
credebat esse qd audierat: quia
in ysaac vocabit⁹ tibi semen.
Cuiā quidē vtriusq; vtutis
btūs quoq; iacobus subsequēter
exposit dicēs. Uides q̄m fides
cooperabat⁹ operib⁹ illius et ex ope
bus fides ꝓfecta ē z suppleta est
scptum dicēs Credidit abrahā
deo z reputatū est illi ad iusti
tiam: et āicus dei appellatꝰ est.
De hꝰ testimonio paulꝰ ad rōnes
firmasse disserit maifeste do
cens Quia tāta ē vtus fidei
ut statim ꝓceptis eius misteriis
iustū de impio facē possit hoiez
Quia em̄ abrahā tanta z fiden
te fide credidit deo ut ꝓpter
esset aīo ad agenda oīa q̄ deꝰ
iubēt: Merito fides eius adeo
q̄ cor moueat illius reputata est
ad iustitiā. Et ut nos ꝙ fidē
illius qua iustificatꝰ ē sciremus?
tēptauit em̄ cū deus iubēs offre
filiū: z ex operib⁹ fides gstimata ē
Idē ꝙtū esset in corde eius ꝑfecta:
operū exercitatione ꝓbatū ē hoc
quoq; tpe si quis nup ad fidē ve
nēs baptismū accepit z ꝓponēs
se toto corde dei fidē ꝓceptis
mox hac de luce migrauit iusti
ficatus vtiq; p fidē sine opibus
migrauit: ex tempꝰ operandi vnde
fidē probaret ipse in quē credidit
deo disponēte nō habuit At q̄ ꝓcep
tis fidei sacrāētis longo supu
uāt tpe nr̄ bonis opib⁹ cumulat
insistē hinc inculcandū qd bti

iacobus ꝓposito exemplo fidei ſil'
et operū abrahe mox ſubdi
dit dicēs · Videtis q̄m ex opi
bus iuſtificat' hō: et nō ex fi
de tm: Cui aut ex opib⁹ ſig
ficat ex opibus fidei ex ꝓfūd
opa ſine fide nulli ꝙte pt · fidē
veo ſine opib⁹ mlti ſi ill'
opm tempꝰ nō aſſit De q̄ dub⁹
dm ē Raptus ē ne malicia
mutaret mtellm illius: à fictio
deripet aiam illi⁹ Dubit aut et
mab mētrix nōne ex opibus
iuſtificata ē ſuſcipiēs nūcios et
ā⁹ via eiaēs: Ne ſe cauſarent²
opa tanti pīs abrahe imitari
nō valē: ꝑſertim cū nulli eos mō
rogeret deo filios ꝓmēdos · ſi
hoc potius ipe p ſcripturas de⁹
fieri ꝓhibebat · addidit z mulie
ris ex.m mulieris ēmoſe · mulie
ris alienigene · q̄ tm p opa mē
p officiū hoſpitalitatis erā cū
puero ſine vite dei famulis exhi
bitū iuſtificata a pīs mereat
iſrahelitica ꝓli cuius aſcribi ẽgalis
eoꝝ ꝓſapie catalogo āmūmeri
ipīq⁹ dm at ſaluatoris nr̄i gene
racionibus q̄ a pīs arthaxaꝝ fōte
deſtendit inſeri ab exordio
patre peccatis cū ꝓfidia deſeruit
ceu lyns ugt² querſe ad meliora
mulieris exemplis ſuadet audi
tores ſuos patre peccatis mteitū
cauē: et a cuq⁹ ſtelerib⁹ credē
do receſſerūt ab hac erā frūu
oſis opib⁹ ſe memſſe ſetnere
q̄tinq⁹ ſcoꝝ cetib⁹ copulari z ad
redēptoris ſui mereant² ptmē
ꝙſortiū Et illos q⁹ hortat² ſuſ
cipe nūcios ihu: hoc ē ꝑdicato
res vbi ewanⁱ gratant' audire
et cū hoc a contribulib⁹ ſuis re
pulſos ul' certe ad mortē que
ſitos ee ꝙgnouerūt ut ſepe frm
actus eoꝝ edocent: ſpi eront⁹
acēptū ab eis ꝙſilio ſalut' ſue
ad dm̄ ihm eos m pace re
mittit Cui honorabile quōdā
vmūſe plebi videoꝝ z nūc ma
gis honorādū ōm eſſe xpi p
reuelacionē reliquiaꝝ bti pro
thomartiris ſtephani effectum
bti pauli apli mgrm gamalielē
iheoſolimis feciſſe ꝓfatus actus
aplorꝝ lib' inſmuat: q̄m diſponē
te ſenatu videoꝝ aplos mt'ficē
ipe ſapiencioꝛe ꝙſilio eoꝝ mo
limina euacuauit · ereptos q⁹
de m ſidꝰ eoꝝ aplos ad ewn̄
gelizandū ihm rmſit īcolumes
Nolite plures mgri Cam trū
fieri fres mei: ſcientes q̄m
maius iudiciū ſumitis · Multū
fiuſſe ſtudꝰ credentib⁹ tpe aplo
rū ut vbi lacus ꝓpagaret ac
tus eoꝝ edocent: ita ut apol
lo vir in ſcripturis doctiſſmus
ſnēs tm baptiſma ioh̄is fiduci
alit' xpm ꝑdicaret Cui tm qua
ſapiēs erat mox ut doctor aſſiut
facalme q̄d mg habueat ad
impleut: atq⁹ ad ꝑdicandi
officiū ira ꝓfectus redijt Alij ma
iore mepcia deſtendētes de iu
dea anthiochiā docebāt credēn
tes ex gentib⁹ qe n̄ circūideret²
ſm legē moyſi ſalui ee nō poſ
ſent: Per quē castus ꝑdicato
bus queſtionib⁹ laborē ꝙtulerūt
hoc q⁹ et hugmōi doctoēs bti
iacobus ab officio vbi rmouet

ne impedimētū lyns q̄ illud rite
implere poterant facerent Dñe
tes mḡt q̄ maius iudiciū sūt
Dicit em̄ ib q̄ bñ mīstrauerit
gradū sibi bonū acq̄rit: ita q̄
officiū dotendi sibi indoctus
vsurpāe tēptauit q̄ xp̄m ānun
ciat nō sm̄tē maius iudiciū
dāpnatiōis meret: q̄ si solus
in suo stelē periret In mītis
em̄ offendimg oīb. Nō dixit
offenditis cū illos arguēt quos
in sua et operatione mīmg per
fectos videbat Tales q̄ a cathe
dra magistēj deponet: timēs
ne ul' errorē p̄dicādo pusillos
ledereī atq̄ ab auditu dorto
rū p̄corrupando cor/ aures au
terent: Vel ite ea q̄ recte p̄di
carent nō recte actiōis sorde
fedarēt· ac p hoc vitā eiā re
pfectōis sm̄ist' opīone fusca
rent Dz offendimg mḡt Cum
suūmg xp̄i loq̄ret aplus z p̄mist
in mītis subiūxit omēs: ut tā
to tucius se impfīi quiq̄ in
agendo ul' loquēdo circūspice
rent q̄pto certissime ygnoscē
rent q̄ ne pfecti quidē bomi
et spūs sc̄i grana duce incedī
hui vite viā absq̄ offensiōe
pēdi aliquig trāsiret nllateng
possent Juxta qđ alibi scptū ē
Celi nō sūt mūdi in gsp̄tu eig
Et sicut salomon ait· q̄à nō
ē hō iustus in tra q̄ faciat bo
nū et nō peccabit· Qui quis in
vbo nō offendit hic pfectus
ē vir· Quo dicit pfectū esse vi
rū q̄ in vbo nō offendit cum
p̄mittēt q̄ in mītis offendimg
oīb? An q̄ et i mītis offendē
p̄nt electi· et tñ pseuerare p
fecti? Immo ita itelligendū est
Nam q̄q̄ diuīsa offensionū ē spēs
Aliē electi offendūt aliē ip̄o
bi: salomone teste q̄ ait Sep
ties em̄ cadit iustus et rsurgit
impij aūt corruēt in malum
Et si em̄ iustus p fragilitatē
carnis ul' ignorātiā forte offe
dēt iustus tñ esse nō desistit:
quia sicut cotidiana ē hūanis
et ītemtabilis offensio· ita ē et
cotidiana oōnū ac bonoz opm
medela q̄ offendentē iustū ne
in tīa p̄ruat· z mortalē mītat
ac fidei vestē puluē viaorum
sordidet oculis erigit Qui quis
ḡo in vbo nō offendit· hic pfectus
est vir· Illo vz vbo cuig offen
sionē hūana p̄t vitare fragili
tas: ut ē vbū doli· detractiōis
maledictōis· superbie· iactātie·
extusactōis in p̄ās· emulationis·
dissensiōis hereseos· medacij pu
rij· ꝫ et oriose nr nō eā sup
flue locutiōis· in hijs q̄ nociua vi
dent? In quo mīmū vbo q̄sq̄
se sme offensione custodit: hic
pfectus ē vir· et hic potēs est
Q' em̄ custodit ob sūm z lingua
suā: custodit ab angustijs aiam
suā· Potēs ē eā freno cōtinē
re totū corpus· Pendet hic vsus
a superiore Qui quis mḡt in vbo
nō offendit· hic pfectus ē vir· et
hic potens ē eā freno cōtinē
re totū corpus· qđ ē apto dicē
Qui quis lapsū lingue q̄ pene
ītemtabilis ē cauet: hic gsuetudi
ne fixa cuiusdē gtinētie· eam

reteà corpis mẽbra q̃ facilius cas
tigãe possũt ne a recto itinẽ di
uertant dicit obseruãe Di aũt
equis frenos in ora mittimꝰ ad
gsentiendũ nobis et oẽ corpus
illoꝝ circũferimꝰ Subaudis q̃to
ampliꝰ magis decet ut nobis
ipis frenũ gtinẽre in ora mit
tamꝰ ad gsentiendũ conditoru
nro quatenꝰ ꝓ lingue custodiã
opm quoꝝ rectitudinẽ obtinẽ
queamꝰ Rñ si ut quidã codi
ces habẽt legetimꝰ sicut autẽ
equis frenos in ora mittimꝰ
michi q̃stionis est. qã gũgitur
ad hoc q̃ ĩsequẽtibꝰ dr uta et
lingua modicũ q̃dẽ mẽbrũ est
ẽ. Ecce et naues cũ magne sũt
et a ventis validis mnẽt: circũferũt
a modico gubernaculo vbi impetus
dirigentis voluit. Naues magne
i mari: mẽtes sũt hoĩm in hac
vita siue bonoꝝ siue malorꝝ. Venti
validi a q̃bus mouent ipi appe
titus sũt mentis. q̃bus nãt to
gũt aliq̃ agẽ ꝓ q̃ uel ad bonũ
uel ad malũ ꝓuehit finẽ Gub
naculũ quo hmoi naues circũfe
rũt vbi impetus dirigẽtis voluit:
ipa cordis intentio qua electi
trãsgressis hui⁹ seculi fluctibus
felicẽ pẽe celestis portũ attin
gũt Reprobi aũt q̃si stilla uel
imbris necati fluctuosis vite hꝰ
erroribꝰ quos desere nesciebãt
interiũt Et q̃a exhabũdãtia
cordis os loquit. rẽ subiũgit.
Ita et lingua modicũ q̃dẽ mẽbrũ
est: et magna exultat. Magna
utiq̃ ꝑma exultat: si cã impe
tus animi dirigentis bñ gubna
rit. Iuxta illud salomonis. Cũ
ĩtelligens gubernacula possiderit

Dmꝰ aũt male mala cõtio sibi
subq̃ magna ꝓdicoĩs exultat
Vñ et salomon. Mors inquit et
vita ĩ mãibus lingue. Vitã
gr exultat si bñ docet etiam:
Morte etiam si ꝑue agit. Nãq
aduersus eos q̃ et vita et sciẽa
destituit docẽ ꝑsumebãt. ideoq
magis etiam ledebãt Rñ si
in quibusdã codicibꝰ inueniturꝰ
legat et magna exultat. Illa
minimũ hic exultatio debꝫ ĩtelli
gi de qua ĩsequẽtibꝰ cũ per
plua lingue vitia enumeãsset
adiunxit Nunc aũt exultatis ĩ sup
bis vãis. Dis exultatio talis
malignia ẽ d qua et mr beati
samuelis nos pia exhortatioe
ꝑmonuit dicẽs Nolite multipli
care loq̃ sublimia gloriãtes
Magna gr exultat lingua q̃ et
ceteroq̃ sensus et vba despiciẽs
singulariter se esse sapiẽtem iac
tat et factidam Ecce q̃ntus ig
nis q̃ magnã siluã incendit
Quãtus dicit. q̃ modicus De
inq̃ et codices quidã sic habẽt
Ecce modicus ignis Dicit eñ
a modica scintilla ignis extres
cens magnã sepe siluã ĩcendit.
Ita in gtinẽtia lingue. suis mul
tis leuitatibus magnã bonoꝝ
opm materiam multos vite spua
lis fructus ubi attrahere debuit pdt
Hoc et ĩ nulla plerũq̃ optimeq̃ vi
debant locutiois folia gsumit.
Et lingua ignis ẽ vniuersitas mis
tatis ignis ẽ lingua: q̃ virtutum
siluã male loquẽdo deuorat.
Vnde vir sapiẽs de insipiente.
Et aprio inq̃t oris illius ĩflãma
tio est Cui videlicet igni ꝓdictis

gtranus ē ignis ille salutris qui lingua fenū stipulā vicioz ofu mens secreta cordis illustrat quo sti inflāmāt² doctoes: ut et ipi ardeāt amādo et qđ lingus ig mitis attendāt alios p̄dicādo. De quib⁹ bn̄ sptū ē. Cra appu erūt illis dispte lingue tanq̄ ignis seditq̄ sup singulos eoz: et repleti sūt oīs spū sco. Recte āt de lingua idusapliata dr̄ q̄ ipa sit vmūsitas miqtatis. Cnua cūcta fere fracmoza p ea a gtm nāt² ut latrocinia stupra. a pa trant² ut puria. falsa testīoma: aut defendūt ut quilib⁹ impuo extusando scelus qđ āmsit. et simulat ostentando bonū qđ nō fert. Et inflāmat rotā natūtatis nre inflāmata a gehēna. A gehē na dicat a dya^lo z āgelis eius qui² quos gehēna stā ē. Et qui vbiq̄ ul' in aere volutāt. ul' in tris ac sub tris vagāt² siue detīne tur. suax sp̄ serū ferūt tormēta flāmaz: instar feburitātis. Cnu et si in lectis eburneis. si in locis ponat² apt̄is. fervorē tm ul' fri gus insiti sibi languoris euitare nō pt. Dic gr̄. demones et si in templis colūt² aurtis. et si p aem disurrūt igne sp̄ ardent gehēna li: et ex ipa sua pena gmoniti decep̄tis quoz hoīb⁹ fomitem vicioz. vnde et ipi pereāt iuidē do suggerūt. Cui gtm sca dei ciui tas noua ihlm de celo a deo des cendē dicat²: qr nimirū ep qđ celes te in tris agim⁹ h⁹ effecto ut age mus celesti munē accepim⁹. Rota āt dicat natūtatis nre. inessabilē vite tpalis p̄cursum: quo a die natūtatis usq̄ ad mortē uelut sp

rrente rota curruli inessant² agi mus. Vnde bn̄ salomō cū dicēt memēto creatoris tui i diebus iuuētutis tue anteq̄ veīat tēp⁹ afflictois: Paulo post addidit. z gfirmat² rota sup cstna et reuertat² pulus in tra sua vnde erat. Inflāmat g⁹ lingua rotā natūtatis nre: Cū statū oēm nre gūsationis p̄ua loquēdo gtamat. Ite rotā natūtatis nre dicit: qr melto p̄me p̄uaicatio nis ab mtna stabilitate p̄iecti huc atq̄ illuc mēte vaga trap tamur et incertis p cūcta disp² sibus. ubi piculū ubi salus sit ignoram⁹. Inflāmat² h⁹ rota āt nre natūtatis igne lingue ma culātis: cū vicū natue p̄ba tionis meptis eaā ac noxis f momibus accumulat². Omēs em nē bestiarū et volucrū z ser pentiū eaā cetoz domātur. et domita sūt a natura hūana. Le gim⁹ in plinio mmamissimam serpentiū aspidē in egypto do mitā a p̄familias: et cotidie de cauerna sua egressā a mensa eius ānonā p̄pe solitā. Legi mus ite scribente marcellino co mite mansuetā factā tigridem ab india anastasio p̄cipi mis sam. Vult g⁹ intelligi qr lingua p̄uoz bestiis feroatate volucri bus leuitate ul' exaltatione: serpentibus virulenaa p̄cellat. Dic em bestiales. q exercuerūt ut gladiū linguas suas. Dic vo latiles q posuerūt in celū os suū. z quoz os locutū ē vanitatē. Dic serpentini de quib⁹ dm̄ ē venenū aspidū sub labiis eoz

Lingua aūt nullo hoīm domāe pt
Duobus mōis hc sententia pt tre
intelligi. Crua z nullo doctorū
bonor pt domāe lingua eor
qui seipos a stulta vboſitate co
hibe neglexit. Et nullo loquē
tiū est q nō aliqū delinquat i
lingua sua Demq de viro p
fecto in articulo maxīe tēpta
tionis ostituto verrat dīm est.
In oībus hīs nō peccauit iob la
bīs suis Et tū ipe se ptg modū
auditus dei simomb9 de ēpta
stulte loquētīb reprehendit dicēs.
Vnū locutus sū qđ vtinā no dix
issem: et alterū quibus ultra
nō addā Inq̄etū malū: plena
veneno mortifero. Inquietū ad
dit ad hoc qđ dixerat. eā do
māe nō posse. cū bestie domē
tur et volucres. plenā veo de
veneno mortifero ut exponat
tur idomabilē dicit eā: cū et
serpentes ostat posse domari
De cuq atrocitate venenī plūa
subsequent annectit. Et ex ipo de
predit bndīo z maledīo. Non
ex fīb mei hc uta fiet. Nūq fons
de eode foramīe emanat dul
cē z amarū aquā? Sicut dulc
et amara aqua nō pnt siml
una de vena fontis ebullire si
et si misceant in vase ul' astiua
dulcis quidē mox amarescit
ab amara amaret aūt z ad
mixtione dulcis in dulcedīnē nes
cit īmutari Ita bndīo z maledīo
in vno ore nullatenq pt quie
re Dy quicūq sic deū bndicē
orando ul' verbū eius pdican
do ostituit ut eā maledicere
horīb nō omittat: costat qz dulce
dinē bndīoīb eius amaritudo
maledīoīb eius ostituit. Modicū
ēm fermētū totā massā corrū
pit: z nō ē pulchra laudatio i
ore pdīoīb. Demq si fontis fis
tulā bino ore unde aqua intret
simplicī unde exeat. z in hoc
amarā aquā. i illud dulcē in
mittat: absq ulla dubietate u
bi ad unū exitus foramē pue
nit: p mixta utraq z amara pa
tebit! Crua nimirū multo dul
ce facilius in amarū ubi ostitu
ent: q amarū utiq in dulce
Quo exto colligit: qz colloqa
mala sicut mores bonos aplo
teste: Nūq pt fīb mei ficus
olivas facē z a vitib ficus: In
promptu ē qz sicut arbor neq
amisso naturali fructu alterius ar
boīb ex se ferre fructū ita ma
ledictus et si quid boni ad te
pus loq videt: fructū bndīo
nis habē nullateng valz Ut si
hec oleaus quis vellit discuti
pt in ficu cuq foliis ptlopn
tes nri pter agnitionē puarum
nomīb sua pudenda texerunt.
velamētū excusationīb itelligi:
quo z ipi tūc imeparationē tre
atoris a se ipellē z in ipm tre
atorē conabāt refūdē Et nūc
plenaq stultor cor suū declinat in
vbū malū: ad excusandas excu
sationes in ptīb pt in oliuis fru
tus mīe. in vite feruor dulcoīb ar
ripi Ego aūt sicut oliua fructi
fera in domo dīi spēaui i mīa
dei mei. Id ē sicut ib q fructū mīe fut
maz ipe a dīo spēauit. Ite qz: et

porulū mquit tuū inebriāb q̄z
p̄clarū ē ℣ de unitate dei q̄ stat
dutū· q̄ diffusa ē in cordib⁹ nr̄is
p̄ sp̄m s̄c̄m qui datus ē nobis· Nō
p̄t g⁹ ficus oliuas facē: q̄ q̄uq̄z
se in p̄ās extulāe potius q̄z ac
tulāe mtit²· nequaq̄z opa pieta
tis q̄ pro p̄ās fiūt in proxiōs p̄fō
s magis supbo corde largit²· Neq̄z
uitis ficus· ℣ qua q̄ diuina dilēe
se p̄fecte debuat: nullū iā de suis
erratibus mſi ip̄m accusat· ℣ Vs
sapiēs et disciplinatus int² uos:
ostendat ex bona ḡuſatione ope
rationē suā in māsuetudīe sapi
entie· ℣ qua mp̄bis doctoribus
silentiū imposuēat eos q̄z magis
terij grādū tenē vetuerat quos
ner vite p̄fectionē nr̄ eternā
lingue habē ēnebat: ℣ Cōsequent²
admonet ut si qs int² eos sapiēs
et disciplinatus ul' sit· ul' sibi esse
videat²· magis sapient² ip̄e ac
disciplinate viuēdo eruditionē
suā q̄z alios docendo demōstret·
℣ Qui cū mansueto corde ⁊ ore
sereno bona q̄ualet opat²· cui
dens vtiq̄z dat animi sapiētis in
diciū p̄ncipiū cū sapientie timor
dn̄i ℣ Qui vēo ad p̄dicandū vb̄ū
q̄z ad faciendū p̄lixior ē· pleriq̄z
p̄ amorē iactantie p̄ studiū ḡten
tionis· p eloquēcie facultatē· p
inuidētiā alior⁹ docentiū p ig
norātiā catholice ueritatis stulti
tie reatū mārt· Cui bñ ḡgruit
illud salomonis· qua ubi fuit vba
plurima ibi frequēt² egestas unde
et h̄ q̄z rē subiūgit²· ℣ Si zelum
amarū habetis ⁊ ḡtentiones in
cordibus vr̄is: nolite gloriari· Ze
lū amarū dicit· qua ē ⁊ zelus dul
cis a quo et symon apl̄us mito
p̄feti cordis nomē accepit: quē
et helyas habuit cū ait Zelo ze
latus sū pro dn̄o exercituū q̄z dē
liḡrunt pactū tuū filij isr̄l' Et
apl̄us paulus· Emulor em̄ mquit
vos: dei emulatione Est ⁊ bona
cōtentio qua dn̄s habē nos p̄re
pit dicēs Contendite intrare per
angustā portā Nolite mquit glo
riari ⁊ mendaces esse adiuuſus
ueritatē: qua ueritas ip̄a p̄bat
nō esse gloia dignos eos q̄ sapi
entie vba promentes ex ore zelū
amarū et ḡtentiōis ifirmōſe stu
diū gestant in corde· Nō est ista
sapia de sursū descendēs: ſ terena
aīalis et dyabolica· Et paulus
ait: qua aīalis hō nō p̄cipit ea
quit sūt sp̄ūs dei Nondū autē
q̄z aīalis hō sine aīali sapia
nō ab aīali ſ ab aīa diriuatur·
Teste apl̄o q̄z frūs ē p̄mo hō
ada in aīam viuētem nouissq̄z
adam in sp̄m viuificātē· Sz nō
p̄us qd̄ spiritale ē: ſ qd̄ aīale
qd̄ ab aīa diriuatū ḡrca testat²
aūctas: in qua vdclis lingua
psychē anima psychicon dicitur
aīale Porro aīalia q̄bus lr̄e ab
aīa vocabulū acepisse videant²:
longe dissam ḡrece ac dissimilē
habent ethimologiā Nāq̄z ab eo
qd̄ viuāt nomē sortiūt: Siq̄dē
apud eos zoe vita zoa vocant²
aīalia· Cū g⁹ apl̄us i epl̄is sūs
sepissime noīat aīalē hoīem·
noīat aīalē noīat spiritalē· spi
ritalē ul' ip̄m dn̄m dicat qui in
carne ⁊ aīa natūlit² ḡsistens gra
tiā q̄z sp̄ūs s̄c̄i ſm̄ mēsurā dona
uoīs x̄pi qua illustret² accepit
Carnalē vero ul' aīalē appellat

hoīem: q̄ mḋl gr̄e ſpiritalis habēs
ca tm̄o q̄ natal⁹ carnis ſue aīe
ſenſibus inſita ſūt· cogitāe ul' fiḋe
nouit Meito g̊ cōtentioſa ⁊ ſup
ba ſapīa· eſſe ẏrena aīalis et
dya̅m memorat²: q̄ dū ẏrenam
glōriā aīa q̄rit dū expers g̈r̄e
ſpitalis i·manēs ſola ea q̄ ſibi
natal⁹ pt̄o reatū p̄me p̄uaīca
nomīs ſūt mſta cogitat a malig
no deluſa ſpū ad agenda ſe illa
q̄ ſūt veſana ⁊ noxia q̄ūit· Vbi
em̄ zelus et cōtentio: ibi īgſtan
tia et oīne opus p̄uū· Dī mḋt
cuſtodia ſerua tuū cor: q̄m ex ipo
vita p̄cedit· Qualis em̄ cordis ē
mḋix: talis in gſpū interni arbi
tris ē oīs fr̄ūs actionis Et q̄ ne
quicq̄ corde linoris ul' cōtentio
nis contegit· huic ē p̄uū opus
oīne quālibz rectū hoīb⁹ ēe vide
atur: videlic̄ ap̄t mgſtantiā mē
tis huc illuc̄ fluctuātis· q̄ ſe ad
vnā ſupni intuitus anchorā fige
neglexit· Qui aūt de ſurſū eſt,
ſapīa p̄mū quidē pudica ē· deīn
pacifica modeſta ſuadibilis boīs
cōſentiēs· Her ē aūt māſuetudo
ſapīe quā ſupinus habendā eſſe
p̄cepit· Zelo vtiq̄ amaritudinis
et contentionibus ſtultis adūſa:
qua ſcōr⁹ p̄dicator⁹ vtus ⁊ doctna
vraſſim ſibi ī caritatis atq̄ grordie
pace ſociat²· P̄mū mḋnt pudi
ca ē: deinde pacifica· pudica vīq
qua caſte intelligit: Pacifica aūt
q̄ p elationē ſe mīme a proxīo
rū ſocietate diſiūgit· Modeſta
vēo· ſuadibilis· boīs q̄ſentiens:
q̄ mitiriū ſapientis ē bonorū
ſuaſionī aſſenſū p̄bē: Quomō
petrus rēdarguenti ſe paulo con
tra⁹ ānuit· Jmprobor⁹ vēo doc
trīnā tota mtentione ul' docēdo
ul' viuendo repellē· plena mīa
et operibus boīs· Et hⁱc ē bona cō
uerſatio quā ſup̄ ſapiētem et
diſciplinatū oſtendē monuit:
miſericordē videlic̄ ēe aīo et eḡ
mīe fr̄ūs extius p̄ pietatis opa
mōſtrāe· Nō iudicāb⁹ ſine ſimula
tione· hac vtute q̄tū pudica ſa
pientia ap̄e vit²· tātū gtentioſa
prorſ⁹ caret ⁊ blaſphemia Nā q̄
ſe doctiorē cereis p̄fectiorē q̄ vi
dei appetit· mlt̄ū nōīe ē laboret
vt proxīm q̄ imprudētiorē docte
poſſet lacerāe: ⁊ ſe nō nūq̄ erā
ea quibus aliemis ē bona feaſſe
ul' dixiſſe ſimulādo p̄tendat·
Fructus aūt iuſtitiae in pace ſeīat²:
facientibus pacē· Dīne q̄d in
hac vita agim⁹: ſemē ē futūre
rēbutionis· Ipa aūt rēbutio fr̄ūs
eſt operū p̄cū: apto teſte qui
ait· Qui enīm ſemīnauerit homo
hⁱc et metet· Et qui ſemīat ī car
ne de carne et metet corruptio
nē: Q̄ aūt ſeīat m ſpū de ſpū
metet vitā et̄nā Et ideo terte
di²: q̄ fr̄ūs iuſtitie in pace ſei
natur facientib⁹ pacē· Fr̄ūs em̄
iuſtitie vita et̄na eſt· q̄ operib⁹
iuſtis rēbuit², qua q̄ inquirit
pacē ſequit² eā· Ipa pace cui ſtu
dent q̄ optima ſemente tram
ſui cordis aſp̄gūt· quo p cotidi
anū bone opatōis tremētū ad
fr̄ūm valeant vite p̄uēire celeſ
tis: De quo alibi ſcr̄ptū ē Q̄ ſemi
nāt in lacrimis in gaudio metēt:
⁊ rete̅a uſq̄ ad finē pſalmi· Sei
nant aūt et metēt eīa rep̄bi:

quia pro meritis iudicio ruperunt nō tm firm ꝑ corruptionem Mete dicūt qꝫ nō bonis fruūtur etiā sfīus quippe a fruendo dr ꝑ pro corruptione in qua vixerunt penas luēt sempiternas Cam

Vide bella z lites mt quartū uos nōne hymc: id ē a zelo et contentione q̄ sup̄ vetueāt habeī unde et hymc latius idē exponē do subiūgit dicens Ex cōcupiscētijs vīs que mlitat i membris uris· Concupie aūt mlitat i mēbris cū ad ea q̄ mēs inppba p̄ue suggerit· manꝫ ul' lingua ul' cetero mē brox consensus intemperant obedit De quo z in p̄mis hug epte ptib9 aut Ung quisꝫ vēo tēptat a gra pistencia sua abstractus et illectus· Possūt aūt grupie etiā tres tribūl bonox in hoc loco dicte intelligi: regni vz appetitꝰ duuciarū bonox dignitatū· ppt hr em zh9 modi· Enumere lites frequēt mt malos et bella gmittūt· Iutigatis et belligeratis: et nō habetis ppt qđ nō postulatis Iutigatis inqut et belligeratis pro tpali gloia· nec hanc obtinē valetis· ppt hoc nimi tū· qꝫ dīm postulare nō curatis· ut ipe uobis salutaia quꝫ gferret Di em illū pra intēcione postulatis· et trena uobis nūtia ad vsū tpalē z ad fruendū ꝑpetuo sup na bona tribuāt· Petitis z nō accipitis eo ꝙ male petatis· ut i tentatione cupiscentijs vīs insumatis· Pdix erat eos nō postulāe· z nūc dicit eos male petē· Quia ꝙ male petit· iā in gspū interni testis michi petē videt· Male aūt petit· qui dīi iussa gtēpnēs a dño būficia supna desiderat· Male petit et ille· q̄ amisso amore supnox insima tm q̄rit bona grupē· et hr nō ad sustētationē ꝑ ad rōnabilē lubē voluptatis hūane figulatis hoc est em ꝙ aut· ut i grupiscentijs vīs insumatis· Adultri· nescitis qꝫ amica huius mūdi inimica ē deo· Adulteros recte nūcupat qs derelicto amore sapie celestis· ad amplexū potus amicie mūdialis esse deflexos increpat· qs cōditore contēpto mamone magis fuē cernebat Dixerat quidē sup· de aptis dei inimicis Nōne diuites ꝑ potētiā oppmūt uos z ipi attrahūt uos ad iudicia· nōne ipi blasphemāt bonū nomē qđ inuocatū ē sup uos· Dz ne illos solos putes inimicos esse dei q̄ cū apte blasphemant qui fidē eius ꝑsequūt in sūs et eos iniquo iudicio gdēpnāt· Ostendit etiā eos esse dei inimicos q̄ sub fide et gfessione noīs eius mūdi illecebris z amōe deseruūt· q̄ nōie tenus fideles rebus tremis celestia postponūt Rō etiā sequente vsiculo instanctius monet subdēs Quicūq; go voluerit amicus ee sth hug· inimicus dei gstituit· Ergo inimici dei omēs amatōes mūdi· Omēs insatiatōes nugarū· Omēs ptinēt ad eos de quibꝰ dicit· qm ete inimici tui dne pibūt· Intret ecclias nō intrent ecclias· Inimici dei sūt ad tempus ꝑnt florere ut fenū· ꝑ ubi ardor iudicij apparuerit pibūt· et deore vultus eox deiciet aut putatis qtiam scriptura dicat· Illa vz scriptura q̄ a malox societate fideles cohercēt ita ꝑ moysen loquit· Nō inibis cū eo fedus· nec cū dīis eox Non habitent in tra tua ne forte pec

rare te fiant in me si fueris
dñs cor: qđ tibi certe erit in scā
dalū Et rursū· Nō facias opera
cor ꝙ destrues eos: et ꝙfirmges
statuas cor· Ad ūltimū grupsit
spūs qui habitat in uobis: Int
rogatiue p increpationē legen
dū qi diceret Nūqđ spūs gre quo
signati estis in diem redēptois
hoc cōtristat: et iudicius alt⁹
nō vtiq; bonus spūs timore vi
rtū in uobis ꝙ malus optat· Cui
silis ē modus loquacis ī psalmo
frat nō redimet: redimet hō:
Ita em intelligit· Dn nob xpūs
nō redimet qui nob frat fieri
dignus ē p humanitatē: nūquid
aliquis hō purus nos i dimē suffi
cit: Quidā hāc sententiā ita e
xposuerūt Ad timidiā grupsit spūs
qui habitat in uobis· Admissus in
timidiā grupsit· hoc ē timore mor
bū debellare aīe a vitiis metibus
exstirpari desiderat Alii de spū
sco dictū intelligūt· vt sit sensꝰ
Nolite grupsce nolite mūdi huius
amicicie ad here: qā spūs mentis
vre dū trena grupsit ad timidiā
vtiq; grupsit· dū ea ꝙ ipi amare
cōtempsistis· alios mundetis ire ma
iore aūt dat grām Maiore dns
gnā dat ꝙ aīam mūdi· Quia
per trena bona ad tēpus rea cū
dolore amittenda tribuit: ille
gaudiū vite largit eternū Qualis
bus aūt hāc grām largiat: sub
sequēt exponit· ppt qđ dicat·
Deus superbis resistit· humilib; aūt
dat grām· Superbos quidē ꝓuros·
luxuriosos et alios peccatores qui
cōtemptores preceptor suos punit
deus Sed specialit superbis restitē

dicat: quia nimirū maiore pena
plectūt qui ꝙfidūt in virtute sua
q̄ diuine potentie subdi pemtē
do neglexerūt· q̄ quasi sibimetipsis
ad saluādū sufficiāt· auxiliū supe
ne gre pre detrectāt· At cont
humilibus dat grām: qe qui in suor
plagis vitiorū veri se medici mani
bus supplicat subdūt· meito desi
derate sanitatis dona recipiūt· No
tandū aūt ꝙ hāc sinam de superbis
et humilibus bēis iacobus de pabo
lis salomonis iuxta antiq̄ trāsla
tionē quē admodū et petrus m
sua epla posuit ꝓpo qua in nra
editione q̄ de ebraycā veritate des
cendit ita dicit· Illusores ipe delu
det· et mansuetis dabit grām· De
ludet aūt dns illusores iuxta hoc
ꝙ paulꝰ loquit de eis Cum illū ī
nocte prīs sui venerē recipe reni
tentes· antixpm in nocte sui veni
entē suscepturi sūt Eo ꝙ delectio
nem veritatis nō reperūt
ut salui fierent Ideo mittet illis deꝰ
operationē erroris ut credāt men
dacio· Deluserūt illusores· cū dicen
tibus uobis Dn rex isrl ē descen
dat nūc de cruce z credimꝰ ei
Patrē sustinuit dor mortuus
ac sepultus z eorū insultationes
et ipam mortē vita resurrectione
superaret Dabit aūt mansuetis
gratiā· qe eis q̄ se humiliter sequūt
et perfectionē bone opis z beate pe
regrinatis dona largit Appmāte
dño· et appinquabit uobis· Appm
quate dño p humilitatē cordis vestri
gratia certando· et appmābit uobis
p misericordiā de angustijs liberando
Nō em irrigonibus longe ē quisq;

a deo: ꝫ affectibus nāq; uno cōmo
mntes terre loco ūb q' virtutibus
studet et ūb qui defluit sordibus
vicioꝝ uno longe ē a deo: alio
proxim habet deū. Vñ ꝛ ꝑb dicit
ipe ē dñs oībus ūnoxiis eū ineꝛ
tate. Rursū q; longe est a prīoꝛi
bus salus. Illa utiq; salus cu cam
mis Dñs illūinacio mea ꝛ salo mea
Et ipe dñs cū nos sibi q̄pmquāe
suadēt dicēs: Venite ad me oēs
q̄ laboratis ꝛ onerati estis ꝛ ego
reficiā uos: Continuo q; nō hoc
pribus ꝫ actibus esset implendū
demōstrauit cū subdidit Tollite
iugū meū sup uos: et discite a me
quia mitis sū et hūilis corde. E
mūdate mano pīoꝛes: et pūfi
cate corda duplices dño. Hoc est
vēaīt nos dño q̄pmquāe: opib
videlic mūdicīā ꝛ cordis simplici
tatē habē. Immoꝛes inquit maīb9
et mūdo corde: hic accipiet bñ
dictionē a dño et miaz: et hoc ē
veraīt dñm q̄pmēre nobis: sue
nobis dona pietatis simplicit q̄
rentibus dare. Dēūs em spūs dis
cipline effugiet fictū: ꝛ auferet se
a cogitacionib9 q̄ sūt sine intellcū
Miseri estote ꝛ lugete ꝛ plorate:
risus vr in luctū gūtat ꝛ gaudiū
in merorē. Humiliami in cōsp̄cū dei
et exaltabit uos. Nolite inquit
amāe locupletū ꝛ gaudē in hoc
sclo: ꝫ memores scīoꝝ q̄ fecistis hꝰ
porig pūate ut p breues hꝰ vite
miserias pauptatē q; ac lamēta
cionē transitoriā ad gaudia celes
tis regni sempitna ꝑtingatis: q̄
pro ut letiaa temporali opib9 que
p iniquū laborē acquisitis ꝑpetuo
mendicetis: lugeatis tormenta
soluatis. Nolite detrahē alt9 fīē
frēs mei. Et hoc vicū detractiois
ad venenū lingue mortiferum
respicit: de quo ait. Litigatis et
bellgeratis. Q' detrahit fratri
ā qui iudicat frēm suū: detrahit
legi et iudicat legē. Detrahit
legi q' detrahit frī: q̄ ipa non
recte fecit q̄m detractionē vetuit
dicēs p ꝑphām. Detrahentē adū
sus proxim suū occulte: hūc p̄sequ
bar. Et in leuitico. Nō eris crīma
tor: et susurro in ꝑplis pōr et ita
intelligi Q' detrahit fratri legis
iussa sanctī. detrahit legi. et
iudicat legē. q̄re talia iussa de
derit. ubi grīa. lex p̄cepit dicēs.
Ne memor eris iniurie ciuis tuoꝝ
Qui go detrahit fratri ꝛ q' iudi
cat frēm suū quē videt pro dei
amore libent iniurias susipe: de
trahit utiq; legi ꝛ iudicat legem.
q' nos iurias oblīsci p̄cepit. Tu
aūt quis es q' iudicas proximū?
Temeritatē arguit eū q' ꝓxim
delectat iudicāe: nec sue statū
fragilitatis aī vite ꝑpalis ictū
ꝑpendē curat. Et q; nō nūq; p
īmutacionē dexte excelsi hoīm qui
iudicabāt proxim. eos quē iudi
cabāt ꝑfecti subdūt: Nōnūq;
ipo supstite rapūt emūdo: ar
guit subsequent. ꝛ eoꝝ temerita
tem q' ētitudinē vite sue nullā
habentes de mītoꝝ tpm lucro
ām in futm distendūt. Nā seq
Ecce nūc qui dicitis hodie ā cras
tino ibimꝰ in illā cītatē: ꝛ faciem
quidē ibi ānū: et mercabim et
lucrū faciemꝰ. Multifariā. m
hugoi dispōsicione stulticiā e im
esse notat. Qua viz et delictoꝝ
augmēto cōsiliū agūt: et de se
multo tpe victuros arbitrantur

et ubi ānū fanat sic esse ptatus
autumāt: et in hms oībus supm
iudias examen ad mentē tuoq
re gtempnūt. Que cm ē vita ūra
vapor ē ad modicū apparēs: de
mcepb extīmabit. Nō aut que ē
vita nra sb q est inquit vita ūra:
Qua iusti tūc verus viuē icpi
unt. cū ad hmg vite fīnē puene
rint. Inimici aūt dī mox ut ho
norificati z exaltati fuerīt: defici
entes ut fumg deficiāt. Nō aūt
putandū est hāt candē ee sentē
tiā que apud se impiī in libro
sapiētie dixisse phibent: Quia
ex michilo nati sumg z post hec
erimg tamq nō fuerimg. cm fumg
afflatus ē in naribus nrīs z sermo
scintille ad gmouedū cor nrm. Qā
extincta crimb erit corpg et spūs
diffundet tamq mollis aer: hec
cm illi rationabant q nullā vitā
misi istā esse credebāt dicentes
tū epiauro. Post mortē michil ē:
et mors ipa michil ē. Illud aūt
michil ē bēus iacobus intulit: ut
doceat quia vita prauoz huius
ē in pīti: quā tū in futo mors
sequet etna. Juxta illud bti iob
Ducūt i boīb dies suos: zī pūcto
ad inferna descendūt. Docti igr
bonū facē z nō faciēti: pccm est
illi. Ip totū epla hmg textū. bēus
iacobus ondit qr hīi quibg scipsit
sciētiā bona faciendi habebant
sīl et fidē rectā didicerāt: ita ut
eā alīs se mgīos fici posse ipsi
meret: nec tū opm pfectionē
necg mentis humilitatē: necg
gtimeciā adhuc sermons erant
adepti. Vnde illos mō int alia in
crepationis et exhortatiōb ūba
nō mmmū fret in eo q scientem
bona facē et nō facientē q nouit
maius dicit hīc pccm ignit illū q
ignorant delinquit. tam si et si nr
ille prorsus a reatu lb esse possit
q nescius erraut cū ipa boni ig
noratia nō pariū sit malū hmc
etem dns aut. Duus q ggnouit uo
lūtatē dī sui z nō ipparauit z nō
fecit sm uolūtatē eius: vapulabit
multis? Qui aūt nō ggnouit z fecit
digna: plagis vapulabit pauis

Agite nūc diuites: Cam qntū
ploeate ululātes in miseīs que
aduenēt uobis. Nūc dū tēpus ac
ceptabile dū dies ē salutis. futu
ras inquit penas miseīab flēdo
et elemosinas faciendo vitare
Aurū z argentū vrm erugināut
et erugo eox in testīoniū vobis erit
z manducabit carnes vras sicut
ignis. Nō solū impios z imiseīcor
des diuites visibilis gehēne ignis
intormentis extīguat sb eā ipa
diuitiarū putrefactarū z mamum
mēoria quibs facilime possent
suas rdimē nequeas nō mmus
z ante iudicīū aīab eox z post
resurrectionē eā carnes exuret:
dū sibimetipis q̄uit uasti inapiūt
qre sua sedea elemosinis abluere
noluerūt. Demq diuiti illi ipura
to erugo peruias in testīonium
nequae z in augmētū visi erit
penas. qm p increpationē abra
he audiuit: fili irrordāe qr recepisti bona in vita tua z lazarg silr
mala. Possūt eā noīe carnīū
ipe deliciē carnales intelligi: qb
erugo peruias sicut ignis man
ducat dū aīam luxuriosā z extī
ctus sciēs flāma extīguat: et
nō mmg interius pungens sue

tenacie dolor amisit. Nō in hac
quoq vita sepius cōtingit ut non
nulli diuicias quibus male utebāt²
amittāt: pditisq; facultatib⁹ iam
sero intelligāt qđ eas sine fructu ha
buerūt dolēt. Et tūr se gemāt indi
gentibus sua nō dedisse: cū ipsi
ingruente indigencia rogant mē
dicare. Thezaurisastis ira in nouissi
mis diebus. Dñi neglecta paupm
nuditate ul' esurie thesauros pe
cunie uob condere gaudebatis.
Jam uob ipis nō pudētes interm
iudicias irā cumulastis. Que et si
nerdū apparuit in nouissis diebus
iā certissima restat: id ē ubi tpalū
dierū finis affuerit. Ecce mercedes
operariorū q̄ messuerūt regiones
vras q̄ fraudati sūt a uob clamāt
Cuncta inq̄tas superbie q̄ cū diuiti
as sufficientes habeāt nō solum
pauperes passim vemētes sustipe
re spnūt: sz ipis quoq; mer
cēnarijs uel famulis suis debitam
laboris sui mercedem reddē nolūt
Quod impietatis viciū bēus iob mlt
tū se cauē insinuat: cū ait. Ingemi
scum me tra mea clamat: z cū ipa
sulci eius deflent. Si fructus eius co
medi absq; pecunia et animam agri
colarū eius afflixi: pro frumēto
oriat² mi tribulus et pro ordeo spi
na. Et clamor ipoz in aures dñi
sabaoth introijt. Dñm sabaoth
id ē dñm exercituū appellat: ad
torem eoz qui pauperes putant
nullū habē tutorē. Hinc aūt loco
congruit illud psalmiste. Tibi em derelictus ē pauper pupillo tu eris adiu
tor: et ip̄s in libro bti iob scptū est
Neq; em frustra audiet deus: et
oipotens singulorū causas intuebit²
epulati estis sup tra. Negligens
gaudijs celestibus. ad q̄ p affluen
tiam et copiam vemē poteratis:
epulas tm diligitis carnales quas
tanta in futuro fames sitis q̄ sequat²
ut ne vna quidē aque gutta tūr
possit aliunde acquiri: p quā ardēs
uobis lingua paruper refrigeret²
Et in luxurijs enutristis corda ura
Illi in luxurijs enutriūt corda
sua: q̄ iuxta illū ecclesiastes simonē
nō prohibēt cor q̄n oī voluptate
fruat² et oblectet se in his q̄ pau
rint: et hant ducūt pte sua: si utiq²
ipm laboribus suis: Nullā de paupm
nutrimēto ul' oblectamento curā
habebis. In die ostensionis adduc
istis: ostendistis iustū et nō restitit
uobis. Justū appellat dñm saluato
rē. de quo et bēus pthomartir ste
phanus eisdē iudeis loquit² Que
ephetarū nō sūt pscruti pces viri:
Et occidetis eos q̄ ānūciabant
de aductu iusti: Cui uos nūc p
ditores z homicide fuistis appāet
go qđ bēus iacobus illos diuites
alloquit² ex eo loco quo ait: Age
te nūc diuites plorate vlulātes:
Cui in nocte dñi iurauerāt et
nerdū fidē nōis eius qua saluare
tur acceperant. de q̄bus z supra
loquit² credentib⁹ Nōne diuites
p potenciā opprimūt uos et ipsi
trahūt uos adiudicia: Nōne ipi
blasphemāt bonū nomē qđ invo
catū est sup nos: Et q̄bus xp̄i ebu
bus q̄ sūt in dispsione scribit. Ita fide
les monet opa fidei fare ut eos
etiā q̄ nerdū crediderāt ad fidē
dñicā simul et fidei opa suadeat
cōuerti: reuocās illos ad memoriā
ex fidei filiū occiderint et in sup
q̄ nichil mali fecissēt luxurie sese
et auaricie mancipauerāt. Nec tm

ſtelus pemtenae et clemoſimis e
mūdae curarint Ex'bus ꝑpe queīt
qđ aut: Animā carnes inſtar ig
nis manducaturā Et quia thezau
riſauerūt ſibi ūrā in nouiſſimis
diebus: hoc eīm in eis poſt occi
ſionē ipius iacobi cōpletū eſſe
clamit cū iheroſolimoꝝ ciuitas
ꝑmo oīs iudea prouincia ex
pugnat' ac delet' a romanis in
vlcionē viz dmici ſanguīs 2 cetēoꝝ
q patrarent ſtelerū Pacētes
igit' eſtote frēs uſq; ī aduentū
dm̄i poſtq; ſuꝑbos 2 inuidi
los marepauerat rurſus gultitur
ad eos qui talū impbitate fue
rant oꝑſſi: cohortās eos ad pemi
tenaā et inſmuās qr talū preſſu
rarū finis proximus inſtet: aut
ipis viz raptis ad dm̄m firm̄ qz
ſue pacētie rapientibus: a ꝑſe
cutoribus eoꝝ ptati ꝑſequēdi pri
uatis Ecce agricola exſpectat
paciū firm̄ terre pacīēt' ferens
donec accipiat temporaneū 2 ſe
rotinū ec. Di ille pro tre firm̄ quē
exſpectat 2 tpalē ſperat ꝓuenie
tāta pacient' labores! qnto magꝭ
vos pro celeſtis firm̄ mercedis
quē ꝑpetuo poſſidē valetis Dīa
nūt adūſa ſuſtinē debitis Accipi
etis etēm uos tpalē firm̄ vitam
viz aīe ꝑty mortē accipietis ſēo
tinū carnis incorruptionē in iu
dicio Vl'ete temporaneū ī opib⁹
iuſtitie ſerotinū in retributione
laboꝝ Juxta illud apli habetis
firm̄ vēm in ſtificatione finē vēo
vitā etnā Nolite īgemiſcē frēs
in alt'utrū Ecce iudex ante oſtia
mētis adūſa patiam̄ 2 ꝑſecu
tores vēi tū magna ſtelera fere
vint michi ferre videat' adūſi vt
nō iudicem Judicio viz dāpnatio
nis: eo qꝺ iudicē iuſtū qui inique
iudicantē vituperis Ecce iudex ante
ianuā aſſiſtit: q' 2 uob ꝓmia pa
tientie 2 aduſarijs vēis penā qua
ꝑ merent' ſtatuat Ante ianuam
aūt aſſiſtit: qr ul' proxim̄ē ad
noſtenda oīa q̄ geritis vl' ito vēi
et ad tribuendū et uob 2 ꝑſecu
toibus vēis q̄ ſingili meruiſtis
Exemplū accipite frēs exitus ma
li et longanimitatis laboris 2 pa
tientie per ꝓphas qui locuti ſunt
in nōie dm̄ Videte inquit quia
ꝓphete q' tam ſti erāt tā imunes
a delictis ut dei ſpūs ꝑ eos ſua
miſteria loquēt' hoīmbus exitum
malū habuerūt mortē patiēdo
ab infidelibus vt zacharias bri
as et machabei mīrtires: Et in
nouo teſtamēto iohānes ſtephā
nus iacobus ſebedei 2 alij qꝺ plu
rimi nc tm hui⁹ exitu ingemiſce
ſ eū potius lōganimit' ferre vole
bant Alij lōgos ſuſtinūe labores
ſ hos patient' 2 ſine murmuratiōe
tulere: ut noe in edificatione
arche ꝑ centū ānos cyclopes in erec
tione 2 ducatu ꝓphe ꝑ ānos q̄dra
ginta Dauid in exilio ſine culpa
ꝓpheſſo Joſeph in ſeruitio fratrum
fraude ſuſcepto Ad utrūq; autē
firmū et imitabile ſubūxit ex'm
diēs Job audiſtis et finē dm̄
vidiſtis Labore inquit et patiaz
iob loe cognouiſtis: et qꝺ du
plicia uicta q̄ hoſtis fraude ꝑ
didit dño miſerāte recepit Exi
tū quoq; dm̄ in cruce quē lōganimi
t' ſuſcepit aſtantes ipi vidiſ
tis: ſed et gloriā reſurrectiōis

et ascensionis eius ad celos euangelica predicatione didicistis. Quia misericors est dns et miserator. Vt ul' in pnti suos a temptationibus liberet et pro constancia fidei eternorum hominibus viuentes glorificet vl' post mortem in occulto coronet. et ne sit quidem ab hominibus meritis quam meruere laudis auferat. Ami ota aut fides mei nolite iurare neque per celum neque per terram neque aliud quodlibet iusiurandum. Quia letiferum lingue virus ad mentium in suis auditoribus exhaurire desiderat. Quis detrahet alicui vetuit? qui iudicare proximum indixit qui in aduersitatibus alicuius ingemiscere prohibuit. quis sit aptus preco? addit etiam hoc quod abusum leue videat ut iuris quoque iurandi consuetudinem tollat. Nam hoc quoque illis nequaquam propendendum patenter apparet: qui illam dominam famam sollicite considerant qua dicat. De omni verbo otioso quod locuti fuerint homines: reddent rationem de eo in die iudicii. Vt non sub iudicio decidatis. Ideo inquit uos a iuramentis culpa oppetito ne frequenter ea iurando aliquem etiam impiurium deiuretis: sed eo longius a piurandi vicio stetis quo nec vere deiurare nisi proxima necessitate velitis. Sed et ille sub iudicium reatus incidit. qui et si nunquam piurat crebrius tamen quod opus est verum deiurat? Quia nimirum ipsa superflue locutionis otiositate delinquit? offendit quoque iudicem. quod et inutile verbum et iuramentum omne vetuit. Tristatur aliquis veniat oret equo animo et psallat. Quia supra impressuris admonitem frequenter ingemiscere prohibuit. Nunc quid econtrario gerendum sit ipse demonstrat. Si quod inquit alicui veram tristitiae deprimentis. ul' ab aliis hominibus illata forte iniuria ingruerit. ul' culpa accidente ul' domestico damno perturbante. ul' alia qualibet ratione uos contristari contigerit? nequaquam illa hora admittet minuraturi et de dei iudicium querelas deposituri conscientias. si prorsus ad ecclesiam concurrentes flentibus gemibus dominum orate ut consolationis sue gratiam mittat. ne uos tristitia seculi quae morte operatur absorbeat. Psalmi quoque crebra psalmodie dulcedine nouam mestitiae pestem uero de corde repellite. Infirmatur quis in vobis? inducat presbiteros ecclesie et orent super eum. Sicut decet contristato? sit data et infirmati consilium quod se a minutionibus stultitia tueatur. Iuxtaque modum ponit et medele. Tristato papiens ut ipse pro se oret et psallat. Infirmanti autem ut corpore ut fide mandans ut qui maiorem sustinuit plagam plurimorum se adiutorio et hoc semotum curare meminerit. Neque ad iumentum mimumque doctos causam sue imbecillitatis referat: ne forte quod per eos allatum a diuino nocentis accipiat. Et orent inquit super eum unguentes eum oleo in nomine domini. et oratio fidei saluabit infirmum. Hoc et apostolus in euangelio ferens se legisse et nunc ecclesiastico tenet. ut infirmi oleo sacrato unguantur a presbiteris et oratione comitante sanentur. Nec solum

ꝓsbiteis ꝫ ut mnorentꝛ papa
scribit etiã oĩbus xp̃ianis uti
licet eodẽ oleo in suã ꝯ suoꝝ
nitatẽ ungendo. Sed tñ oleũ
nõ misi ab epis licet ofici Nã
qd aut oleo in nõe dñi sigficat
oleo in nõe dñi consecrato uel
certe qꝛ etiã cũ ungant infirmũ
nomẽ dñi sup eũ inuocãe piter
debent. Et si in pcis sit dimittẽt
ei Multi ꝓpt pcta in aĩa facta
infirmitate aut etiã morte plec
tunt corpis Vnde aptius corinthijs
qꝛ corpus dñi indigne ꝓpere
etiã solliti aut. Ideo mt nob
mlti infirmi z imbecilles sunt z
dormiẽt mlti Si gõ infirmi in
pcis sint et hec presbiteis eccie
ofessi fuerint ac pfecto corde.
ea relmãte atq emẽdãe satage
rint. dimittent eis Neq em sñ
cõfessione emendacois pcta q̃ut
dimitti Vnde ꝛte subiũgit Con
fitemi gõ alt̃utrũ pcta vra z ora
te pro mutẽ ut saluemi In hãc
at sentencia illa debet esse disc
tio ut cotidiana leuiaq pcta
alt̃utrũ cotequalib9 cõfitear cor
q cotidiana credam9 orõe sal
uari Porro ḡuioris lepre imũdi
tiã uxta legẽ sacerdoti pãdaꝝ
atq ad eius arbitriũ qualit et
q̃nto tpe iusserit purificãe cureꝝ
Multũ em valet deꝓcatio iusti
assidua. Helyas hõ erat silis nobis
passibilis. z oratione oranit ut nõ
pluer sup tra z nõ pluit ãnos
tres z menses sex ꝛ. Decenter
asstruit exemplo q̃ntũ deꝓcatio
iusti valeat assidua. cũ helyas
tm una oratione orando tam
lõgo tpe celos continuerit tris
ymbres auerterit. ffructus mõti
bus negauerit. et rursus ubi uo
luit ubi tẽpus esse ꝓspexit. ubi
lõga in medie tabe cor regis sup
bi et gentis ydolatre ad pemtẽ
tiã uidit inflexũ. una solũmodo
oratione oranerit. z firmis atq
aquas quas negauerat terris
restituerit. Dic em sequit. Et rur
sum oranit. z celũ dedit pluuiam
et tra dedit frũctũ suũ. Demel go
z pus et postmodũ oranit et hꝰ
uno helyas. ac tanta impetrauit
Quãtũ aũt valet frequẽs plurio
rũ oratio iustoꝝ Sed ne trepi
daret nra fragilitas reputans
se tanto ꝓphete q̃ curru igneo rapi
merit ad celos similia facẽ non
posse. Consulte beatus iacobus de
eius orõe loc̃aturꝰ ita inchoauit.
helyas hõ erat silis nob passibil.
hõ nãq erat tam et si nulli hoi
nũ uirtute seriõus silis nob origi
ne carnis. passibilis ut nos. et
mentis fragilitate z carnis. Nã
qua carne fragilis esset apud
sacreptenã ordinã victũ q̃rendo
monstrauit. Qua mente quoq
passibilis fuerit ostendit cũ post
redditas terris aquas. extinctos
q ꝓphetas e sacdotes ydolorum
uno muliercule minis extritus
p deserta diffugit. Quãti aũt sit
meriti apud dñm ꝓ infirmãti
bus orãe cosq sua pcta ofitẽtes
ad amissã reuocãe sospitatem.
subdendo manifestatur. Frẽs
mei si quis ex uobis errauerit
a ueritate z quis eũ. Scie
debet q̃m qui conuti fecerit per
catorẽ ab errore uie sue saluabit
aiam eius a morte Quia
em in superiorib9 huius eple pti

bus lingua nra a malignia ul' onosa locutione restringit: opportune in fine qđ maxie loq debeam ostendit. Jubem itaq; orare et pulsare dno: qui es aliquibus pulsam adisti Jte fitel altutri pcia nra: et orate pmiue ut salue. pro sanitate proximoru: no solu tpalis porius etna: qm tu possumq impende curā bi em magne mercedis e a morte eripe carne qm morituru: qui e meriti a morte aiaq liberare in celesti pria sine fine victuru Nondu sane qr quida codices hnt saluabit aiaq sua a morte Et qr ambiguo greco ita eia recte interpretari pt: et reuera q errā tem corrigit sibimetipi p hoc vite celestis gaudia apiora conqrit Saluabit mquit aiam eius a morte: et cooperit multitudine pcoz Qui peratore ab errore conuertit et eius pria p hac conuersionem ab aspu mli iudicis suppositoe vite melioris abstondit et sua quoq in quibustiq offendit errata ab intuitu eius q ois videt proxim curando contegit Juxta illud psal: beati quoz remisse sut iniqtates Ner obliuiscit hec hortas btus iacobus qd supeiq aut Nolite plures magri fieri fres mei Ibi namq imperfectos in pria actione a magisteriu offino qd p iactantiam arrebant simonet: Hic ueo instructos ex om pte quid erga salute proximoq p amore fraternitatis agere debeat edocet Qd em doctor fare phibet hoc alio loco caritas fare memorat: dicente bto apto petro Quia caritas operit multitudine peccatoz Ner preterea indu qp hec errantis conuersio no solu loquendo sed pleriq eia bn agendo pficiat Nam si quis eia lingua tacente proximis exempla bone actionis ostendit eos qp admirtanda ea q neglexerat elemosine ul' hospitalitatis ul' alia opa vtutu tui conuitit officiu profecto doctoris exequit at qp eiq que recte rexit saluatione fris certa a pio iudice mercede sequet

~~Petrus apls ihu xp~~

Explicit liber exposionis m epam bti iacobi apostoli

Incipit in epam beati petri apostoli prima

Petrus apls ihu xpi electis aduenis dispsionis ponti galatie capadocie asie et bitinie aduene ltie: grece dicuntur proseliti Quo nos appellabant iudei eos q de gentibus nati in deu crede et circuncisione accepta iudaico more iuxta dei legem vita duce volue runt: De quoz numero fuere qui da coz q in die sco penthecostes quo apli spm scm in ignis visione prepererunt ad pdicationem eoz xpo crediderunt dicte scpture q iudei quoq et proseliti ad essent electos qs aduenas dicit q de gentilitate ad agnitione ac susceptione diuine legis: ac preceptis sacramentis legalibus ad acceptione gratie fidei pue nire meruerunt Unde scus pres bter ihoannes de hijs loquens ait Quia petrus post episcopatu antiocensis ecclie et pdicatoz dispsionis coz q de circuncisione

credidĕrūt · in ponto galatia · ca
padocia · asia · et bithynia · sēdo
claudij amo ad expugnandū
sermonē magū romā pgit · Dz
et nos si vēant cū pheta deo
dante possumq; qm̄ modo nos
sumus apud te in tra · 2 peregri
ni sicut omēs p̄cēs nr̄i · ad nos
quoz epl̄as beati petri sc̄ptas
audē et ut nobis missas legē
debemq; · Demiq; in ip̄is epl̄is
q̄ alibi patriā habētes nos
admonet dicens · Karissimi ob
secro uos tāq; aduenas 2 pere
grinos abstinē uos a cārnalibus
desideriis · Rd̄ vēo aduīgit²
dispsionis significat q̄ dispsi sūt
ab ihēosolimis in psecutione q̄
facta fuerat sub st̄ephano ·
vl̄ certe alijs multiplicāndis p̄se
cutionibus sm̄t pro fide vl̄ a
iudeis vl̄ a gentibus affluenti ac
p̄mis sepe sedibus pulsi · ut in
actibus apl̄oz legimq; · Ip̄i 2 pau
lus ad galathas · Tanta inquit
passi estis sine causa · si tm̄ sine cā
dispsionis inquit ponti gala
tie cappadocie asie 2 bithynie
Omēs hec p̄uincie sūt grecoz in
asia · ꝑ et alia bithynia ē in eu
ropa · de qua illi q̄ in asia sunt
bithyni originē ducē p̄hibent · Illa
aūt q̄ in asia ē bithynia uocatur
et maior frigia q̄ hiera flumie
est a galatia dis̄minata · Dedm
p̄scientiā dei p̄tris in sc̄ificatione
spūs in obedientiā 2 aspsionē sāg
uinis ihu xp̄i · Ad hereē hñ vsiadi
ad hoc q̄d dixerat eloīs aduenis
Electi nāq; erāt s̄m̄ p̄scientiā dei
p̄tris Vnde et paulq; ait · quos p̄sci
uit et p̄destinauit ꝙformes fieri
ymagis filij sui · Et alibi · Sicut de
git nos in ip̄o ante mūdi ꝙstitu
tionē · Electi aūtē erāt ad hoc ut
p̄ dacionē spūs sc̄ificarent² emūda
ti ab omnibus p̄cīs ut obedire in
cperēt dño ihu xp̄o · q̄ p̄ obedie
tiam pthoplasti pcerāt · ut aspsi
sanguīe eius p̄fatē sathane vita
rent · sicut ist̄ p̄ agni sanguīez e
gypcioz dominatū defluant · Aspsi
onē aūtē dicat more sc̄ptūe vete
ris vbi q̄ sc̄ificanda erat sanguīe
hostiaz solebāt aspergi · Ceterū
ip̄e dicit manifeste de eo · Nisi man
ducaueritis carnē filij hoīs 2 bibe
ritis eius sanguīez · nō habebitis
vitā in uobis · Gr̄a uob 2 pax
multiplicet² · Vt q̄d bn̄ cepistis p̄fre
quentatis bene p̄mo gratiā · pos
tea · noīat patrē · Quia sī gra
xp̄i ad pacem reconciliationis eius
pcipere nō possumq; · Immo nil pa
tificij nisi p̄ gratiā eius habē va
leamus · Benedictus deus et p̄r
dn̄i nr̄i ihu xp̄i · Ista deo patri lau
des benedicis refert · vt dn̄m salua
torē nr̄m et deū esse monstret et
hominē · Cū em̄ dicat deus 2 pat̄
dn̄i nr̄i ihesu xp̄i · Deū quidē dn̄i
nr̄i ihu xp̄i appellat · q̄ ip̄m dn̄m
xp̄m hominē factū fuisse memit
Patrē aūt dn̄m nr̄i nominat · qa
eūdem dn̄m nr̄m dei filiū semp
extitisse nō dubitat · Qui secūdū
magnā mīam suā regenauit nos
in spem viuā · p̄ resurrectionē
ihu xp̄i ex mortuis · Iure benedic²
a nobis deus · q̄ cū nr̄is meritis
gnāti fuissemq; ad mortē · sua
nos mīa regenauit ad vitā · Et hoc
p̄ resurrectionē filij sui · cū ip̄m

nostrā dilexit vitā ut illū pro
hac mori disponet: atq; eadē
morte p resurrectionē destructa
spem nobis exemplū q; risurgēdi
mostraret. Mortuus ē namq;
ne nos mori timemus. Resurrexit
ex mortuis: ut et nos p eū risur
recturos esse speremq; In hēdita
tem incorruptibilē. et incontamina
tā et imarcessibilē. Incorruptibi
lē qua vita celestis nr̄ semo nec
morbo nr̄ morte nec aliq̄ mesti
cia tangit: Incontaminatā qua
nullus in eā pt̄ immūdus intrare
Immarcessibilē qua nec in ipis
bīor̄ hoīm mentibus ex longo
vsu celestis illa conuersacio valet
aliq̄n vigescē. Diuo pīnis sēli
luxus et delicie solet nonnūq;
diutina q̄suetudine ? vsu infasti
dii verti. Conseruatā in celis in
vobis. Conseruatā in uob dicit
pro eo ut dicet. consuatā uobis
id ē ad hoc q̄suatā nūt ut uobis
tpe p̄stituto reddat in celis. Vel
certe conseruatā in celis in vob?
qua qui dedit credentibus p̄ia
tem filios dei fieri: ipe dedit
eisdē p̄iatē hēditatē accipe in cel
p̄seuerando usq; ad finē ut salui
sint. Et ideo cōsuatā dicit in celis
hēditatē quor̄ meritis iuuāte dño
puenendū nouit ad illā. Quia q̄
nō suauerint disciplinā p̄ris hē
ditatē ab eo nō merent accipe.
Qui in virtute dei custodimur per
fidē in salutē parata revelari in tpe
nouissimo. Et dns ait in euan.
In domo p̄ris mei mansiones
multe sūt. Et iterū no ē meum
dare: s̄ quibus patū ē a pre meo
parate sunt q̄ sedes in regno dei
patre mansione in domo p̄ris.
parata salus in celis. Tantū fra
ter se dignū. qui accipe desiderat
Sed quia nemo suo tātū cona
mine dignus fieri suis viribus ad
eternā pt̄ veniē salutē? recte
promittit. Qui in virtute dei custodi
mur p fidē. Neq; enim quisq̄ sue
libitatis potencia custodiri natus
in bonis s̄ illius p oīa q̄rendū
est auxiliū ut p fiamq;: a quo
initiū bone actionis accepimus
In quo exultabitis. modicū nūc
si oportet contristari in variis tēp
tacionibus. Qd dicat in quo ft
in eo q̄ tpe nouissimo salus
parata revelabit? ac digmis dabit?
De quo? dns ait. Iterū aut videbo
vos et gaudebit cor vestr̄? ?
gaudiū vestr̄ neo tollet a vob?
Modicū nūc si oportz contristari
Oportet inquit contristari? q̄ nō
nisi p tristiā seculi labentis et
afflictiones pt̄ in gaudia eterna
puenire. Modicū aūt dicit? qua
ubi merces eterna retributa breue
videbit? ac leue totū fuisse qd
in seculi tribulacionibus grauē
videbat? et arbitr̄. Vt probata
fidei vre multo pciosior sit auro
qd̄ p ignē pbat?. Et sapiēs liber
passiones suor̄ auro qd̄ p ignē
examinat? comparat dicēs de dño
Tamq̄ aurū in fornace pbauit
illos: et q̄ holocausti hostiā acce
pit illos? Quia immitis quos in
camino tribulacionis fideles pbat?
hos in gaudio retributionis q̄ pla
cabilē sibi hostiā assūt. Et bene
paciam suor̄ auro assimilat?
qua sicut in metallis prosilus

auro aliquid nō ē: Ita hꝰ apud
dm̄m oī ē laude digmssiā hymc
etēm sc̄ptū ē p̄aosa in gspū
dm̄ mors sc̄oꝝ eius Dicut em
aurū in fornace clausū igmbus
examīat̄ plat̄ū vo foras trūbus
sit fulgorib⁹ appebit: Ita fideliū
cōstancia int̄ infideliū quidem
pressuras cōtēptibilis videt̄ ac
stulta: ꝑ ubi tēpus tribulacionis
finito certamīe tbulacionū affue
rit: tūc q̄nte fuēt glorie q̄ntū
flāmis tbulacionū p̄fert coꝝ vtq
ondit̄ Unde apte subūgit̄ Jnuēi
etur in laudē et gloriā z honorē
in reuelacione ihu xpi Jnuemt̄
aūt in laudē p̄bacio fidei eī lau
dāb⁹ eā uidex dicat Esurui z de
distis m̄ manducāē ⁊c Jnuemt̄
in gloriā eī p̄mittit eandem
glorificāb⁹ Uenite benedicti pa
tris mei possidete p̄atū vobis
regnū a gstituacione mūdi Jnue
mtur in honorē eī cadētibus
impijs in supplicū etnū iusti
ibūt in vitā etnā De quo aut
ipe Dr quib⁹ m̄ mīstrauerit: hono
rificabit eū pat̄ meus Quem
cū videritis exultabitis letica
menarrabili et gloīficata Et
paulus aūt Qd oculꝰ nō vidit
ner auris audiuit n̄c in coꝝ ho
mīb⁹ ascenderūt q̄ p̄parauit deꝰ
diligentibus se De qua salute
exq̄sierūt atq; scrutati sūt p̄phe
qui de futūa in uobis gr̄a p̄phe
tauerūt Exquisierūt z scrutati
sūt in occulto a dño ul' ab ange
lis de futūa ewangelij grace:
q̄ uel quo ordine salus etna
mūdo aduenerit qd' in coꝝ libris
mvemt̄ Unde z vnꝰ ex eis p̄po
magno salutaīs sciencie amore:
Vir desideriorꝝ appellaī ab an
gelo meruit p̄phetabāt aut̄
loquēdo palā hoīb⁹ z expo
nendo q̄ mortuo intīne gtem
placēb⁹ ipi gnouerāt Scrutāt̄
in quo ul' quale tempus sigmfica
ret in eis spūs xpi p̄nūciās eas
q̄ in xpo sūt passiones z poste
ores glorias hab gloīas sigfica
uit ewangta cū ait Xpus em nō
dū erat datus: quia ihūs nōdū
fuerat gloīficatus Due sūt aut̄
dm̄ gloīficacōes s̄m̄ susceptī sus
cepti hoīb⁹ formā: Una qua re
surrexit a mortuis: et alia qua
ascendit in celū ante oculos disci
pulorꝝ suorꝝ Restat tria Et ipa in
spū hom̄ cū venerit in maiesta
te sua et p̄ris z sc̄oꝝ angelorꝝ: ut
reddat vnicuiq; s̄m̄ opus eius
Quibus reuelatū est q̄ nō sibūp̄is
vobis aūt mīstrabāt ea q̄ nūc nū
ciata sūt uob: Int̄ multa archana q̄
reuelata sūt p̄phis cū diligent̄ de
futa salute scrutarent̄ z exquirent̄:
etiā hoc illis reuelatū ē q̄ non in
diebus ipoꝝ cadē salus s̄ in vīs
porius q̄ in fine seculorꝝ nascimi
mi esset aduentura temp̄ib⁹ Ner
ideo dicit vt admoneat eos
curā gere salutis oblate quam
tantis̄p amabant p̄phe et iusti
p̄ores desiderātes illo tpe vi
uē in mūdo: quo ablatus emū
do statim lucret celestia regna
consendē Q eos q̄ ewangeli
zauerūt in vos spū sc̄o missō
de celo Dupdixerat p̄phetis
sp̄m xpi p̄nūciasse passiones eis

et posteriores glas! Et nūc dicit
eadē aplus eis nūciae spū scō
missō de celo Unde patet qua
dē spūs xpi erat in pphetis
prius q̄ postmodū in aplis. Ideo
q̄ eandē fidē passionis xpi et
posteriores glas vtriq; pplis p
dicabāt Illi adhuc ventura. isti
iā venisse. Ac p hoc vna esse
etiam eo pb carnalē dm ad
uentū presseīt. pars sit altera
secuta. In quē desiderāt āgeli
pspicē. Cōstat p eto. q̄ tāta eu
qui passus ē pro nob homib
ihu xpo posteriora gla successit.
ut etiā āgelice in celo vtutes
cū sint eterna felicitate pfecte.
Nō solū immortalē deitatis
magnificentiā: ꝫ assūpte hūa
nitatis eu claritatē sp aspicere
gaudeāt Verū diligēta ītuen
dū quō dicat p in eū desiderāt
angeli prospicē: cū desiderū
dici nō soleat eius rei quā ha
bemꝰ ꝫ quā volumꝰ habē. Nam
neo desideat qđ habet Quo
go in xpm prospicē desiderāt?
aug cernē fanē nūq; cessāt?
Nisi q̄ ex eplano dine pnōcie
ta supne patrie ciues beatifi
cat? ut ineffabili nob ordine
et sp eius visa gla sanent et
sp eius dulcedinē q̄ nouā īsa
riabilit esuriāt. Nā sicut btus
ipa gregorius delicias cordis et
corpis mirifice distinguēs ait
Corpales delicie cū nō habent
graue in se desiderū accēdūt.
Cū veo aude edūt comedēte
protinꝰ infastidiū p sanctate
vertūt At cont spūtales delicie
cū nō habeant in fastidio sut.
cū vo habent in desideio Tanto
a comedente amplius esuriūt.
q̄nto et ab esuriente āplius
ymedūt In illis appetitus sa
turitatē. saturitas fastidium
gnāt In istis aut appetitus sa
turitatē saturitas appetitum
parit dugent cū spūtales
delicie desideriū in mēte dū sa
ciant? q̄ q̄nto magis earū sapor
p aput. eo amplius ygnotescit
qđ amplius amet. Pot aut qđ
aut in quē desiderāt āgeli p
spicē enā de spū scō rē ītelli
gi De quo ꝑmiserat q̄ ewāge
lizauerūt in vob spū scō misso
de celo Nāq; hoc btus petrus
ad grām refert diuine pietatis
qđ eū qui tante maiestatis est
et gloie vt sp eius visio sicut
ipius prīb et filij. q̄ nimirū vna
cadē q̄ est. desiderat ab angel
in celis: eā salutis hūane ad
tras spūs mscit atq; illustran
dis fidelū mentibus infudit.
Pter qđ sanctī lūbos mētis
vre sobrij pfecte speate in eam
q̄ offert uobis graiā in reuela
one ihu xpi. q̄ uobis inquit hoc
ꝑmissū est ut reuelatione ihu
xpi videatis post hāc vitam
quā nūc angeli vident Tanto
magna ē gra uobis ꝑmissa?
tanto amplius digni cē rūlate
ut eā prepe valeatis Ducītgit
lūbos mentis: q̄ hanc etiam
a cogitatione ītringit Et rē
dicit sperate in eā q̄ offertur
vobis gratiā in reuelatōe ihu

xpi: qr qui suctinctis lūbis mentis
id ē et mente et corpe castis dm
aduentū expectat · meito qñ re
uelet² sperat · nā qui dño se pla
cē nō nouit: meito spe bonoꝝ
carēs · ne eius aduēiat metuit
Quasi filij obedientie · Recte
filios obedīētie vult illos exīste
quos mpfectōe inobedīētiā et
aspsionē sanguīs ihu xpi dixe
rat eos / Sed ꝑm eū q̄ uocauit
uos sanctū et ipi scī in omni
gūsatione sitis · huic sile ē illud
in ewang: Estote q̄ et uos pfī:
sicut et pr vr celestis pfectus ē ·
Et si prēm iuocatis eū · Dicēdo
in orōe pr nr qui es in celis ·
Qui sine acceptione psonarū
iudicat ꝑm unusquisq; opus · Vo
ut pr carnalis q̄ filijs peccatī
bus indulgētius prē ꝙ fidelis
q̄sicuit · Pater aūt deus tante
iustitie et pietatis est ut z ser
uos hūiles atq; obedīētes · ymo
etiā hostes sibi manū dantes ·
mutet in adoptionē filiorum:
Et rursū eos qui filioꝝ nomē
vident² honorabiles ꝓ culpa
inobedīētie prorsus hēditatis
ꝑpetue reddat exortes · In timōe
inmolatus vī tpe gūsam · Ne viz
p desidiā z negligētiā tāto prē
existatis indigni: et dū tpe pnīs
inmolatus securi sitis ad pmissa
prīe bītudinē pueme nō possitis
Scientes q̄ nō corruptibilibus
auro ul' argento redēpti estis
de vana vra cōuersatiōe pat
ne tradītionis · sd pcioso sanguīe
q̄si agni inmaculati z immacu
lati ihu xpi Cuius manus est
prīus quo redēpti estis a corrup
tione vite carnalis · tanto amplius
timē debetis ne forte ad corrup
tela viciorū reuertendo am vī
tē redēptoris offendatis Renati
nō ex semīe corruptibili sed
incorruptibili p uerbū dei viui z
pmanentis inetnū · Tale ē i ewā°
iohis hūjs qui tradiderūt i nōie
eius Qui nō ex sanguīnibus neq;
ex uoluītate carnis neq; ex uoluī
tate viri: sd ex deo nati sūt
Sicut q° incorruptibile ē preciū
dīne passionis quo redempti
sumꝰ / ita etiā incorruptibile est
sacmentū fontis sacri quo renas
cim² Que ita sibi invicē gnerē
tur: vt unū nobis sine altero
salutē offerre neqat? Quia mi
nistrū dīnis ita nos tpe incarnatōis
sue sacro sanguīne sil' omīs redemit:
vt nos quoq; nro tpe viritim per
gnātionē baptismi ad cōsortium
eiusdē regnātionis pueīre debeamꝰ ·
De qua regnātione bn dicit² Qui
nō ex semīe corruptibili sd p vbū
dei viui et pmanentis inetnum
agat². vt hinc colligat². Qui sicut
ex semīe corruptibili cūcta q̄ cor
rūpat² nascit² sic p aquā verbo
dei consecratā vitā nobis q̄ finē
nesciat tribuat² Qd etiā apte
ꝓphetico astruit testīmonio subiicīs
Quia omīs caro fenū: et omīs gla
dius eius tanq; flos feni · Exaruit fe
nū z flos decidit vbū aūt dī ma
net inetnū · Sicut q° corruptibil'
corruptibilē caro gnāt carnem:
ita vbū dī qd manet inetnum
etiā hīs quos ex aqua renascat
in carne sil' et aīa vitā dat · hꝰ
testīmonijs scīs cyprianꝰ i libro

de habitu vgīnū ita memīt. Cla
ma inquit ysaie deus. Oīs caro
fenū: et oīs claritas eius ut flos
feni. Arnut fenū z flos eiꝰ dend:
ſmo aūt dñi manebit in etnum
Nemīnē xpianū decet z moꝛie
vgīnē nō decet claritatē ullam
gputare carnis et honoꝛē: ſed
ſolū appetē ſmonē dei bona me
ntis manſura gplecti Aut ſi carne
ſit gloriandū tūc plane qñ in
noīb xpi ꝓfeſſione cruciat: qñ
fortior fetā viris torpentib⁹ tuei
tur? Crn ignes a cruces a ferum
aut beſtias pat: ut coroner
Illa ſūt carnis p̄ioſa monilia:
illa corpis ornamenta meliꝛia.
Nō aūt habet lōꝛē qñ in hac ꝓpha
ſentētia ille claritatē nīm tūſ
laco gloriā poſuit Nāq ex
vno greco qđ ē doxa. vtrūq
ſolet latine trāſferri. Deponē
tes igit oēm malicā z omnē
dolū et ſmulationes z iudias
z omēs detractiones ſicut mō
geniti infantes rationabiles et
ſine dolo lac gnupiſcite. Cnua
renati eſtis inquit nup z filī
dei p baptiſmū facti? taleſq
mō eſtote p ſtudiū bone con
uſatiōis: quales retens editi
infantes p naturā moꝛie eta
tis: Ignari vz malicie z doli.
ſmulare inuidē detrahē alīſq
huiuſ: vitiis mancipari oīmo
dis ignozātes: q̄ ſicut lac ma
ternū natalit deſiderāt ut ad
ſalutē creſcē atq ad panē to
medendū puenire valeāt: Ita
et nos ſimplicia fidei rudmen
ta ꝓmo de ecīe miīs vberib⁹
querite: hoc ē de vtriuſq teſta
menti doctoꝛibus q̄ dīna eloq̄a
ul' ſcīpſere. ul' etiā viua vobis
voce p̄dicāt ut bene diſcendo
puematis ad ꝛfectionē pueniꝛe
viui q̄ de celo deſcendit hoc ē
p ſacramēta dīce incarnatio
nis quibus renati eſtis et q̄bus
nutriti puematis ad gtēplatio
nē dīne maieſtatis. Manducate
inquit et ſine dolo lac gnupiſce
te: ut in eo creſcatis in ſalutē.
Precepto gnupiſcendi lac vbi
tangit eos q̄ ad audiendas
lōnes ſacras muiti z faſtidi
oſi aduenīt ignari illiꝰ ſitis
et eſurei de qua dñs aūt bti
qui eſuriūt z ſitiūt iuſticiam
Deoq tardius ad ꝓfectū ſalu
tis ſmentū puementes quo
poſſint ſolido vbi cibo ꝛfici ad
eſt arcana gnoſcē dīna ul
maiora facē bona ſi tñ guſ
taſtis qm dulcis ē dñs. hoc
inquit pacto dimiſſa alīq emū
data cordis vei malicia. et
ſpuricia vitalē xpi almoni
am gnupiſcite: ſi dīne dulce
dinis cōpta ſit mīa tridō ſapitis
Nā qui nichil de ſupna ſuauī
tate aīo guſtat: nō ē mirū ſi
hūc treſtribus illecebris ſordi
dare nō euitat. Bene aūt
pſalmiſta guſtate admonet
qm dulcis ſit dñs: qr ſūt non
nulli q̄ nō de deo ſentiūt qđ
dulce mtis ſapiat ꝑ qđ extrin
ſu exteius ſonet Cr et ſi ſcire
ta qdā itelligendo ꝓpiūt:
eoꝝ dulcedine expiri nō pñt
Et ſi nouerūt quo ſūt: ignoꝛāt
ut dixi quo ſapiūt Et qm in

ipo psalmo de quo hūr vsiculū
sup sit ꝓmissū est. Accedite ad eū
et illuīamī. Recte bīus petrus
subdidit dicēs. Ad quē accedētes
lapidē viuū ab hoīnibus quidē
repbatū: a deo aūt electū z hono
rificatū. Et hoc de lapide testiō
niū sumit ex psalmo vbi sptū
est: lapidē quē repbauerūt edi
ficantes hꝰ frūs ē in caput āguli
Ad ne quis iudaico sensu pu
taret de mateiali lapide apphe
ta cantatū q̄ in edificatiōe ter
rene ruglis domꝰ cōt hoīm
dispositiōne dīno iudaico impo
neret: cōsulte addit viuū ad
quē accedentes inquiēs lapidē
viuū: ut de xpo dīm sigficet. q̄
rē lapis appellatus ē: qr̄ i car
ne venīs edificatiōi sce ecclie
quo hāt confmacī se inserē dig
natus ē. Viuus aūt qr̄ dicē po
tuit Ego sū via veitas et vita
Aī ab hoībus repbatus ē cū dice
rent. Nō habemꝰ regē nī cesarē
a deo aūt electus cū aut ipe Ego
aūt gstitutus sū rex ab eo ⁊c: et
honorificatus qn̄ ptꝰ mortem
cruis deus illū exaltauit ⁊c. Et
ipi tanꝗ lapides viui sup edifi
cami domꝰ spīritales. Supedifi
cari illos dicat: qr̄ sine dño ihu
xpo lapide s̄ viuo nulla spīritalis
edificatio stare pt. ffundamētum
em aliud nēo pt ponī pt ipm:
cuꝰ ptiapatione fideles lapides
viui efficūt: q̄ p infidelitatem
lapides mortui fuerāt: duri sīt
et insensibiles quibꝰ merito di
ceret: auferā a uobis cor lapi
deū: et dabo uob cor carneū. Hꝰ

tamꝗ lapides viui ad spīritale
edificiū aptant q̄ p distractionē
eruditi doctoris amputatis acti
bus z cogitatiōibus supfluis velut
ictu quadrant. securis z sicut or
dines lapidū in pariete portāt
alī ab alīs ita portant fideles
quiꝗ a p̄cedentibꝰ in ecclia usꝰ
tis. Cui cū a pribus portet quē
portare debeat ipe sequēte nō
habebit. Cui aūt oīe edificiū
portat z ipe a nemīe portat
dīns ē xpus. Vnde z lapis a spīri
ta p̄aosius uocat in fūdamēto
fūdatus. Jtē viuos lapides ap
pellat eos: ut conatū ismu
et bone intentiōis siue actiōis
eoꝝ quo ꝓ p̄ueniente se ac co
mitante dei grā sp exercēri debe
ant. Mortui nāꝗ id ē mateiales
lapides cū ꝓparant a ponūt
in edificio michil ipi laborē ope
rantis iuuāe mī p se nisi cadē
pnt: Hꝰ quōrūꝗ z ubicūꝗ a
structore positi fuerīnt ita ibidē
insensibilit durāt a eā lapsi
deridūt. Nō aūt nos bīus petrꝰ
talīū lapidū duritiā aīs insensi
bilitatē vt imitari ꝑ tamꝗ la
pides viuos fundamēto xpi sup
edificati: ut videlicꝫ iuuāti nos
gre sobrie z iuste z pie viuēdo
cooperem. Juxta ex̄m eius q̄ dice
bat Et grā eius in me vacua nō
fuit ꝑ plus oībus illis laborauī
Viuus nāꝗ lapis in edificio sce
ecclie extitit: q̄ ne grā dei frus
tra accepisset. sedulus laborare
contendit Et ne aliq̄d eiusdē
pīi laboris sibimet tribuisse vi
deret: vigilant adiūxit. Non

aūt ego ꝙ ꝑ gr̄a dei mei. Tam̄ la
pis g̊ vnus edificat² a xp̄o i domo
eius: quicūq; donāte ac iuuāte
ipo bonis indefessus curat ministe
opibus? at qui p grām i ignāuis
sē ecclie i corporatus nichil am
plius pro sua salute operi studu
erit? Iste qui mortuus lapis celesti
prorsus ē edificio indignus Decoꝙ
abiciendus dño examie atq;
alius q̄ dignus ē loco eꝰ substituē
dus Juxta p̄ceptū leuitici in quo
leprosi domoꝝ lapides sacdote
mspia et si purificari nequerit
iā mḡ inmūdos ꝙputari ac de
ordine mūdoꝝ lapidū p̄cipit²
erui; Instaurandi inquit domos
spirituales: Ita illos domus spiri
tales dicit fieri debe: Cū sit vna
domus xp̄i ex electis oībus ⁊ angel⁹
et hoībus ꝙdita Nūo cū sit vna
ecclia catholica toto orbe diffusa:
sepe pluralit² appellāt² ecclie: ꝑpt²
multas ei⁹ fidelium conuenticula va
rijs tribubus lingnis ⁊ ꝑplis distra
vñ dicat ipe Ego ihus misi angelū
meū testificari uobis in ecclesijs
Ner ꝑtereūdū q̄ quida codices ha
bent nūo singulari Instaurandi
domus spiritalis: alij Instaurandi
mi in domū spiritalē In quo mi
nisteriū vmtas ipa totius sē ecclie
aptius ꝙmendat² Cū at dixisset
Instaurandi domus spiritales.
Siue in domū spiritalē: addidit
Sacerdotiū sanctū quo manifes
tissime nos hortat²: ut sacerdoti
um sm̄ ipi existes Instauremur
mur Instar fundamētū xp̄i Omeꝝ
g̊ ecclīam sacerdotiū sm̄ appel
lat: q̄ sola domꝰ aaronī lege
nomē ⁊ officiū habuit Rād mi
nisteriū omēs sumi sacdotis membra
sumus eūcti oleo letitie signam².
Omissis ꝙgruit qd subdit Offer
re Spirituales hostias acceptā
biles deo ꝑ ihm xp̄m Spiritā
les aūt hostias opa nra ele
mosinas et p̄ces dicit ad distin
tionē carnaliū in lege victimaꝝ
Rād aūt in ꝙclusione dicit p
ihm xp̄m ad eūcta q̄ p̄missit p̄ti
net? Qꝝ ꝑ ipius gr̄am ⁊ Instaurandi
cam² in illo p architectos sapiē
tes hoꝰ ē ministros noui testamē
ti: et domus spiritales efficam²
ꝑ sp̄m eius cont̄ pluuias vētos
flumia tēptationē mundi ⁊ sacer
dotio sco ꝑtinaci ⁊ bono aliq̄
acceptabile deo gerē nō nisi ꝑ
ipm valemꝰ Dicit em̄ palmes
nō pt fre fructū a semetipo nisi
manserit in vite: sic nec uos mḡ
nisi me manseritis ꝑpter qd timet
scīptuā Petre ponā in Sion lapidē
summū angulare electū pciosū hoꝰ
testimoniū de ysaia ponit ad confir
mandū hoc qd p̄missat Ad quē
accedentes lapidē viuū astrictes
et affirmātes dñm saluatorē ꝑpt²
infirmitatē sua lapidē a ꝑphetis
uocatū Et qd addit Et oīs qui
crediderit in eo nō confundet² ꝑpt²
hoc potest qd dixerat Et nos tanq̄
lapides viui Instaurandi Instaurandi
dne aūt queat hoc ꝑphete ⁊ apli
sermo quo dicat² accedentes ad la
pidē viuū vel credentes in eo nō
confundi Illius psalmi versiculo in
quo cū dictū esset Accedite ad
eū ⁊ illuminami cōtinuo subiūctū ē
⁊ vultus vri nō erubescēt Cui simile
ē qd ioēs ait Et nūc filioli ma
nete in eo: ut cū apparuerit habe

amus fiduciā: et nō confundam ab eo in aduentu eius. Vobis igit honor credentibus. Illē nimirū honor ut nō confundam ab eo in aduētu eius: sicut ipe aut Di quib⁹ in mīstrauerit honorificabit eū pr meus. Nō credētib⁹ aūt lapis quē reprobauerūt edificātes. Vt sicut illū reprobauerūt eū edificarēt actus suos nolētes eū in fūdamēto cordis sui ponē: ita z ipi reprobent ab eo in aduētu eius nolente illo tūc eos q se reprobauerūt in edificationē atrpē domus siue que ē in celis Et hec distinctio honoris credentiū nō credentiū aūt reprobatio hinc usq ptingit. hinc ite de credētibus infert. hic factus ē in caput anguli Diua videlic sicut lapis angulāris duos pietes ptingit: ita dns iudeor plebē z gentiū i vna sibi fidei societate copulauit ac mox de infidelibus addit. Et lap offensionis z petra scandali. hinc et paulus. Nos inquit predicamq xpm crucifixū: iudeis quidē scandalū. gentibus aūt stultitiā. his qui offendit vbo nec credit in quo et positi sūt. Offendit vbo. qui in corpo q vbū dei odit eos ptingit. Offendit eūo dū nolunt credē qd audiūt: quor stultitiā exaggerando subiecit. Nec credūt in quo et positi sūt Diua in hoc positi. id ē in hoc p naturā facti sūt homēs ut credent deo et eius uolūtati obtemperēt Salomone attestante eū aut. Deū time et mandata eius obserua hoc est em oīs hō: id in hoc nāliter factus ē omis hō ut deū timeāt eius mandatis obsecundet. Iudā codices habent in quo z positi sūt. qd intelligit iuxta hoc q paulus de deo loquēs ait In ipo em vivimq et mouemur z sumq Vos aūt genq electū regale sacdociū gens scā pplus actisitionis. hoc laudis testimū quondā antiq dei pplo per moysen dictū ē qd nūc tre gentibus dat aplus petrus quia viq in xpm crediderūt qui velut lapis angularis in eā quā in se ifirl habuerat salutē grētes ad vnauit Rdē genq electū vocat pplm fidē. ut distinguat ab eis q lapidē vitū reprobādo facti sūt ipi reprobi. Regale aūt sacdociū: q illius corpi sūt omiti q rex simq et sacdos est verꝰ. Regnū suis tribuēs: ut rex. et ut pontifex coz pcā sui sanguīs hostia mudās Regale sacerdotium eos notat: vt z regnū sperare pmctū et hostias immaculate coservatois deo sp offerre meminerit Gens q scā z pplus actisitois vocant: Iuxta id q aplus paulus pphete exponēs sententiā dicētis: Iustus aūt meus ex fide viuit Rdē si subtraxerit se nō placebit aie mee. Nos aūt inqt nō sumq subtractois in pditionem sed fidei in actisitionē aie Et in actib⁹ aplor Vos sp̄ūs scūs posuit epos regē ecclīam dī quā actisiuit sanguie suo. pplus go acquisitionis facti sumq in sanguīe nri redēptois: qd erat quondā pplus isrl redēptus sanguie agni de egypto Vñ et in sequēti quoq versiculo mistice veteris recordatq

hystole· et hant etiã nouo pplo
dei spiritalit' docet impledam
dicens· Ut vtutes ãnũciẽ eius
q' de tenebris vos vocauit in ad
mirabile lumẽ suũ· Erant em hij
q' de egipcia seruitute liberati sũt
p moysen carmẽ triũphale post
tñsitũ maris rubri z demersũ pha
raonis exercitũ dño cantarũt· ita
et nos oz pter acceptã in babtis
mo remissionẽ pcatoz dignas be
neficijs celestibus rependẽ grãs
Nãq egipcij nõ solũ qz pplm dei
affligãt· Verũ etiã qz tenebre ul'
tribulacões intpretant· apte p
sequẽna nob ptã p in baptisma
te deleta significãt· Libeano quoz
filioz isrl· z ad pmissa olim pa
triã pductio ggruit· misterio nre
redẽpcionis· p quã ad lucẽ supne
mansionis illustrãte nos ac ducẽte
xpo grã tendimg· Cuj lucẽ grie
etiã illa nubis z ignis colũpna
mõstrauit· q' eos z in toto itinẽ illo
a tenebris defendit noctiũ· et ad
pmissas patrie sedes in enarrabi
li calle pduxit· Qui aliqñ non
pplus· nũc ãt pplus dei· q' nõ con
seruti miãz nũc ãt miãz gseruti·
Indicat apte p hos vsculos qa
hijs qui de gentibus ad fidem
venerãt hãt scripsit epla· qui
quondã alienati a gũsatione
pplj dei· tũt p grãm fidei· pplo sc
eius vniti· z miãz quã sperãe nõ
nouerãt adepti assumit aũt eos
de pplo ozee q' de vocatõe gen
tiũ pmẽs· Vocabo inqt nõ ple
bẽ meã· plebẽ meã· z nõ miãz
gseruatã miãz miãz cõseruatã· Et
erit in loco vbi dictũ ẽ eis· nõ plebs
tua vos· ibi vocabũt filij dei
viui· Carissimi obsecro vos tãq
aduenas z peregrinos· abstinẽ
vos a carnalibus desideriis· q' mili
tant aduersus aiam· Cuiuscq bñs
petrus generalit' ecclias instituit
explicãs ul' bñficia quibus nos di
uina pietas ad saluẽ vocãe· Ul'
dona quibus aliqñ vocos· nũc ãt
nos honorãe dignata ẽ· Hinc dil'
sas fidelium psonas sollerter hortat·
ne se tanta spũs grã cãritat' viuẽ
do reddant indignos· Ne qui
regali ac sacerdotali vocabulo sũt
insigniti viciorũ milicia subacti a
condonate ul' promisse sibi nobili
tatis gloria degenerẽt· Itaq primo
liberos z seruos· Deinde mulieres
et viros specialit' alloquit· ac
post intelocutionẽ gnalis exhor
tacionis seniores quoz et adoles
centes qualit' sese agẽ debeant
ostendit· Apte aũt liberos docet a
carnalibus abstinẽ desideriis·
quia solet libertas vite remissionis
maiora illecebraz titillanciũ tole
rãe pricula· Que militãt aduersus
aiam· q' dũ gratuitis blandi
entibus caro enervat' subiugat·
iã viciorũ exercitus firmit' aduersus
aiam armat· Quos optent ad
uenas vocat z peregrinos· ut co
mimg terrenis rebus· cãm supponãt
quo se patriã in celis hñe memi
nerint· Nãq hoc distãe in hac
vita int' electos solet z rep̃bos·
q' electi peregrini nũc et exules
patriã exspectãt in futo· Tantoq
mimg in pñti gaudijs delectantur
caducis· q'nto futã sine fine gau
dia se sperãt atrpẽ z in eternũ

regnāc cū xp̄o Atq̄ reprobi hꝝ
habēt patriā suā: cuius solū vite
desideriꝫ nocuit mihi. Ideoq;
post hāc vitā in exiliū relegāt²
ꝑpetuū: vbi cūctis carcetes volup
tatibus sola in tormētis patiāt²
adūsa. Vt in eo q̄ detractāt de
uobis tacꝫ de malefactōrib⁹: vos
ex bonis operibus cōsiderātes glo
rificent deū in die visitatōis.
Plerūq; euenit ut pagani qui
fidē xp̄ianoꝝ vituperabāt q̄re
deos suos dereliquisset: post
modū cōsiderātes cōuersatiōnē
eoꝝ castā et īnocuū in xp̄o āmi
rarēt eis detrahē. magnifi
deū glorificāe ac laudāe cape
rent qui bonitate ac iustitia cul
toꝝ suoꝝ bonus esse ꝓbaret² et
iustus. Glorificēt deū in die visi
tatōnis: hoc ē in tpe retributo
nis. Quāta nobis sit gloria a
deo donanda iā nūc ignoscāt
increduli: cū vos instant inter
obstantia priuata illū seq̄ ꝑspexe
rit. Dubiesti estote oī hūane
creatē. ꝓp deū. Omi hūane crea
ture dicat. Omi dignitati hōm. oī
psone. oīm pnāpatui. cui nos diui
na dispositio subdi voluit. hoc
ē em q̄d aut ꝓp deū: q̄ nō est
ꝑtās nisi a deo Et q̄ ꝑtāti īsistit.
dei ordinatōi resistit. Quia ere
aturā subsequēt exponit adiū
gens Siue regi q̄ ꝑcellenti: siue
ducibus tacꝫ ab eo missis. Ideo
regi tātū ac ducibus. nō āt et
dīs dicat: q̄ hoc in loco illos spe
cialit ut ꝑfati simꝰ īstruit qui sūt
dīi seruoꝝ. Subsequēt ueo z suos
q̄to dīis famulent² admonet
Docet q⁹ fideles fāulos videlicet
etiā regis etiā mūdi ptatibus subdi:
ne ul' in hoc fidei et religiōi
xp̄iane possit detrahi. q̄d ꝑ eam
hūane q̄dāb⁹ iura turbent². Nā
et ita pt ire intelligi q̄d dīm ē
oīm hūane creatē. ut significetur
et fidelibus z incredulis troc dīis
ad vindictā malefactoꝝ laudem
vero bonoꝝ. Nō q̄ oīb⁹ q̄ reges
et duces sint ul' malefactores pmie
ul' laudare bonos nouerīt? Sed
q̄ esse debeat actio bōm iudicis
simplicit enarrat: hoc ē ut male
factēs cohercat bene agētes
īmunēt. Qui etiā si īmustefagit
et bonos dāpnat: mihi lomino
ad laudē eoꝝ ptinē q̄ faciat si pa
cient² eius impbitatē tolerat et
sapient² eius stultitiae īsistit. Vnde
mīst nō timē ꝑtatē: bonū fac:
et habebis laudē ex illa Nō dicat
ab illa: sī ex illa Quia z si ꝑtās
te mūdana nō laudat: ymo si
etiā ꝑsequat² si occidat gladio ut
paulū si crucifigat ut petrū: habe
bis ex illa laudē. Dū ex eo q̄ i⁹
malefacit in te iustū z innoxiū tue
vtutis pacīe cōtra laudis mētur
Nā et hoc intēdisse btm petrum
in hac sententia vba sequēta do
cent quib⁹ dicat². Nā sīc ē uolun
tas dei ut benefacientes obmutescē
faciat imprudentiā hōm ignorātiā
Hec ē g⁹ laus bonoꝝ ad quā du
ces a rege dicat missos dū ignora
ntia dicī imprudentiā bōm ad laudē
suā ꝓpriā bene se agēdo vtit².
Quasi liberi z nō q̄si velamē ha
bentes malitie libertatē. Quasi
liberi bona facite: qui quo ma
iore apud hōies libertate vtit²

eo arriuß ꝑmo liberiuß dño famula
tui subiugant. Sed et illi qñ liberi
benefaciūt q exemplū ioseph pa
triarche. tñ et si seruiao depmūt
hoīm. serui esse viroꝝ nulla arte
ꝙpellūt. Atudo lībtatē suā i velamē
malicie vertūt. qui quo mig huā
mi famulatus iugo tolerent eo la
ciuß pīoꝝ dominio mācipant.
Et cū intus impune fruūt libtatē
vocāt. nemī hoc ptexūt culpam
pōt aūt iuxta illud apli pauli gna
lit acupi Vos in libtatē vocati
estis fres tantū ne libtatē i occa
sionē carnis detis. liberi em rē
vocam. qr ꝑ baptisma a pīoꝝ
sumꝰ nexibus absoluti. Rā a de
monica fruitute redēpti qr filij
dei effecti. nō tñ dono libtatis po
tore peccādi facultatē ul licen
cīā accipimꝰ. Cuyn mo si pfectꝰ
mox libertate ꝑdita serui effim
pcī Et quisq se ad hoc liberatū
a dño putat ut licencius peccet.
talis suā libtatē in velamen mali
tie mutat. Vult aūt nos beatus
petrus liberos esse a seruio nul
parū vt serui creatoris nri boni et
fideles ꝑmanē possīmꝰ. vnde
subsequent admīgit. Sed sicut
serui dei Oīs honorate. fraīnita
tē diligite. deū timete. regē hono
rificate. Monet qđ cōgruū cūctis
impendē honorem. et iuxta im
perū dñi. reddi q debitis sūt. et
deo reddē que dei sūt Et bene
int alias fraīnitatē dilige iubet
liberos. ut eos quoꝝ q sibi tēpoa
li ordine subiecti sūt. fres sibi
esse in xpo factos i rolāt. vna cum
ipis prem tuorates cū q sine acce
ptione ꝑsonaꝝ iudicat. Serui subdi
ti estote in oī timore dñis vris. nō
tm bonis z modestis sed etiā discolis.
Discolus in disciplinatis dicit. nōe
ducto a greco elogio. qr grece scola
vocat locus in quo adolescentes libe
ralib⁹ studijs operā dāe. et audiē
dos magros vacare solent. vñ scola
vacatio interpretat. Denq i psalmo
ubi canimꝰ Vacate z videte qm
ego sū deus. pro eo qđ nos dicim⁹
vacate. in greco habz scolasate
Scolastra qđ sūt eruditi. Discoli
indocti z agrestes. sed utrisq vult
obedire subditos. explicās apīus
quō nos sup oēm humane creature ius
serit esse subiectos Alia editio pro
discolis difficiles habet Et scūs
antistes fulgētius i opusculis suis
sic potit Seruietes cū timore. nō tm
bonis z modestis. sed etiā difficilibus
sed si bñ facietes z patietes sustine
tis ē grā apud deū. In hoc em vocati
estis. qr et xpus passus ē pro nob⁹
relinquēs vobis exemplū ut sequi
attenatis quā sūme ordinatē suoꝝ
gloificat. quos bñ facietes z absq
culpa vapulātes. a dñis crudelib⁹
et improbis imitatores esse dñice
passionis affirmat audis āt qm xp⁹
passus ē pro nobis z gaudes qua
pro te mortuꝰ ē xpus. attende qđ
sequit. Relinquēs vobis exemplū.
vt sequamī vestigia eius. Exem
plū tribulationū nō deficiatū.
cōtīelianū flagellorū doloꝝ oppꝝ
briorū spīmarū crucis vulnerum
mortis. In psalmo scptū ē ppt
verba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui
vias duras ppt que verba labioꝝ
dei. ni quibus ꝓmittit vitā etnā.
Cui pcā nra ipe ptulit i cor
pore suo sup lignū. Cui sup ad
seruos spectaclū facet. simone

Nūc ḡnālitatē admonet ut eccā
dñs in mēoriā reuocet qđ p illis
dñe sustinuerit Immo totā eccle
siā instruat qđ pro eis libeāter
suus auctor ptulerit Nō em aut
pcā vrā ꝑ eccā addito q̄ pcā
mq̄t nr̄a ipe ptulit in corpe suo
sup lignū Erratis em sicut oues
errantes Cruo et oues ducit et
errantes cū lyn̄ q̄ in errōe vitā
ducūt hedor̄ poc̄ius cp̄ omnium
noīe censeant̄ nisi cp nouit
dñs q̄ sūt eius q̄ z multos diu
male conūsantes sustinet quos
tm̄ in oniū suar̄ nūo saluādos
esse ꝓuidet Dz conuersi estis nūc
ad pastorē z visitatorē aiarū
vrārū Tangit euangelicā ꝓbo
lam vbi ꝑius pastor rūctis nona
ginta nouē oūibus in deserto ve
nit visitare vnā q̄ errauerat Nā
qđ ibi dm̄ est q̄ hāc mutetam
imposuerit in hymeros suos gau
dens: hoc ustic btūs petrus p̄mi
sit dicens Cruce pcā nr̄a ipse
portauit in corpe suo sup lignū
Cruce nimirū ita nos redimere
voluit: ut lignū in quo pcā
nr̄a tolleret pendēs in hymeris
habet Ad pastorē inquit igit
et visitatorē aiar̄ vrar̄ ꝑ pasto
rem vz q̄ pascua nobis vite
donat eterne: ꝑ pascua in p̄nti
tp̄alū p̄stat grā: Visitatorem
vēo aiar̄ nr̄ar̄ q̄ visitauit nos
oriēs exalto illuiare his q̄ itene
bris et in umbra mortis sedent
Visitat cotidie ip̄z in nobis
quā donauit lucē ne deficiat
seruādo ymo ut crescat iuuādo
Cruda codices ip̄m grecum
habēt: Ad pastorē et ep̄m aiārum
vrār̄ Epūs aūt hic supintēdēs
dr̄ Cruce nimirū octi dm̄ sup
iustos z aures eius ad p̄ces eor̄
ut ex oīb⁹ tribulatiōibus eorū
libet eos Virilis et mulieres sub
dite sint viris suis ut et si qui
nō credūt vbo ꝑ mulier̄ gnsatio
nem sine vbo lucrifiāt: et retea
Nondū q̄ btūs petrus ea gdicē
desideāt mulieres bonas z hōestas
viris incredulis subdi? ut nō solū
nichil mali ad imperiū eor̄ fa
ciāt: Verū eccā in tā casta gnsa
tione ꝑsistāt ſ insepabiles ut
ip̄s eccā viris ex⁹ possint esse
castitatis et fidei Cruarū sit nō
extrinsecus capillatura aurī
cio auri aut indumēti vestimēto
cultus Cra sicut Cypriang ait
sericū z purpurā indute xp̄m
induē nō possūt: auro z marga
ritis z monilibus ornate orna
mēta cordis ac pectoris pdide
rūt Crd si petrus mq̄t mulieres
quor̄ admonet cohercendas z
ad eccliasticā disciplinā rūgi
osa obseruatione moderādas
q̄ exuisse cultus suos soleāt per
maritū Crnto id magis obseruāe
vginē fas ē cu nullā ornatus
competat vemia nr̄ deriuari in
alterū possit mendacū culpe ſ
sola ipa remaneat in ēme: Dz
q̄ abstinentius cordis ē hō itor
ruptibilitate quieti et modesti
spūs q̄ ē in gspū dei locupleſ
Castitatē ꝓdicat z ornatū mtio
ris hōis in incorpuriōe quieti et
modesti spūs quodāmō dicēs
Crm exteior vester hō corrupti

est · et bñtudinē integritatis que
ꝑpē v̄gnū est hꝛe desuetis · mi
tamen ī tot ruptionē spūs p veā
abstinētiā · z qđ corpe nō potest
mente prestare · hꝛas em xp̄us di
uitias · et hꝛos hꝛe gēctiōis q̄rit
ornatus · ſm̄ et apud phytago
rā natōlis ſcientie lege ducāte
hꝛat ſm̄am uxori vera ornamē
ta matronaꝝ pudicitiā nō ves
tes esse · Vnī sūr · col habitātes ſm̄
ſcientiā q̄ī infirmiori vasculo mu
lieri impertientes honorē · Subit
dicit · viros ad ymitationē ꝓuocās ·
q̄ ita sup̄ vxoribꝰ ꝓpendāt dicēs
Considerēt viri in timōe dei cas
tā veam gūsationē · Quām ſm̄am āt
ut nouerint quid desidēt deus ·
et tribuāt honorē vasculo mulie
bri · Si abstinemꝰ nos a coptu hono
rē tribuimꝰ · nō abstinemꝰ ꝑ ſpiri
um est · honori gtrarii esse gnubi
tū · vt nō impediāt orōes vre · Et
paulꝰ ait · Nolite fraudare inuicem
nisi forte ex tonsensu ad tēpus · vt
vacetis orōm impedie q° orōes
officiao gnugali gmēceat · Quia q̄n
ens tūc vxori debitū reddo orāe
nō possū · Qđ si iuxta aliū apli
ſmonē ſine intermissione orādū est
nūc q° m̄ gnugio ſuetudī ē · ne
ab orōe tui ſp̄ insistē uideor ulla
hora ꝑpediat · Jn fide āt omēs
vnammes gpatientes sūt · Quia
ſuperius duas psonas gdicōes
et sexus · ggrua sibi distinctione
docebat · ita nūc oīb cōit admo
net in fidei dñice causa vnū cor et
vnā hꝛe aīam · Quia in hoc vo
cati estis ut bñdictionē hereditā
te possideatis · dicente videlz iudi
ce · Venite bñdicti ꝑris mei ꝑpa
te regnū · Sed bñdictio hēditatis
et illa intelligi · qua etēna ī futa
vita ꝑpetuo bñdicat · Vnde etiam
nūc spe futōrū gratulabūda cāit
Exaltabo te deus meus rex z bene
dicā nomē tuū in etnū z in ſcīm
ſcli Qđ q° quisq; in futo tuemre
desidēat hoc in p̄nti meditā et
agē satagat · et gditorē viz et
proxim ſincera voce bñdicē z se
ipm eā diuina ꝓl at fraterna
bñdōe dignū reddē · Quia oculi
dñi sup iustos · et aures eius ꝑces
eoꝝ · Vultus āt dñi sup facientes ma
la · Quia bt̄us petrus malū
nos pro malo reddē vetuerat
ymo maledicentibꝰ bñdicē iusserat ·
recte ꝑpetro testimonio astruit
supna inspectione z bonos semp
videi et malos · q̄tenꝰ mēinerimꝰ
et nr̄am paciam qua toleemus
malos · nr̄am benuolentiā qua p
sequētibꝰ bona optamꝰ et no
mine remunerādā z ꝑsecutores
nr̄os si penitei noluerint digno
plectendos esse supplicio · Si vēo
penituerīt · nos q; pro ipōr salu
te quā deprecam² a dño · coronam
iustice ggtulationis accepturos ·
Et q; ē qui vobis noceat · si bōi
emulatōes fueritis · De hꝛis dicit
q nobis ab aduersanꝫ ꝑ vba ghie
liosa · p dapna rer tpaliū p tor
menta corpis accidūt · hꝛ em et
hugōi oīa cū fidelibꝰ irrogant² ·
hꝛis dūtaxat q bōi emulatores sūt ·
et hoc ſm̄ ſcīam nequa q; eis no
cē p̄nt · ſ palmā magis pacā
eq̄nimit tollerātibꝰ asserīt · Et
egtra ulis q irrogāt · pena accu
mulādo etnā · plurimū nocent
Si q; aut hugōi adasis victus
defiat · nō hunc ille q malū itul
ſ ipe sibi q hec patient ferve

rauſauit nocuit. Neq; em̄ domus
quā vir ſapiēs edificauit ideo nō
recidit q; violencias tēpestatū
nō ptulit: ꝟ q; fūdata eāt ſup
petrā. Nec rursus ea quā ſtultꝰ
ſtulte fabricauit ideo recidit qua
pulſata tēpestatibus: ꝟ q; ſup
arenā posita eāt. Vtrāq; etem̄
equaliꝫ adiſitas feriēs tēpta
uit. ꝟ vm̄ firmitas fūdamenti
coronā p̄seuerāre fecit: alte
ram fragilis ſtructure ſtultiaa
ſtrauit. Nō em̄ p̄fectū boni e
mulatorē. caſus aliq; ul' a dp̄a
ul' ab hoīe impbo ul' gnāli rep
labenciū turbine illatus ledē pt
Cetez cōſtat pluimos bōs emula
tores leſos eſſe ab alijs: dū i veri
tatis quā diligūt ſaeniaa male
inſtituūt. Cūctas em̄ catholice
in deū credē z recte in ecclia
vinē cupiētes. arrij veſania:
quātos ſabellij alioz ve hēticoz
tū nequiaa neſciētes ſeduxit:
lege libēū iohīs criſoſtomi quē
ſcripſit de eo nemīe poſſe ledi
ab alio n̄i a ſemetipo. Dz et ſi q̄d
patim̄ ꝓpt̄ iuſticiā: beati eritis.
Nō ſolū mq̄t michil uob nocet q̄
bonū facētibus mala irrogat:
ꝟ etiā cū vob ꝓpt̄ bona q; exerci
tur hoſtis inſequit: cauſā uobis
maioꝝ būtudīs pſtat cū pacē
ac vē vitez exhibet juxta illud
ewangelicū. Beti q; p̄ſecucionē
paciūt ꝓpt̄ iuſticiā. Dm̄ nr̄m
ihm xp̄m ſcrificate in cordibus vr̄is.
niſi ſcīatē eius quā ſit ineffabi
libus gle intimo cordis affec
tu intueri: q̄ntū in ſe ſperāti
bus vincendi fortitudinē dare
valet: q; meſtabilis ſanctitas
fulget: pati ſp ad ſatiſfactionē
om̄ poſcenti vob roem de ea q̄
in vobis ē ſpe z fide. Duob⁹ mo
dis de ſpe z fide nr̄a roem poſcē
tibus reddē debem̄: ut z iuſtas
ſpei et fidei nr̄e cauſas om̄bus
intimem̄ ſiue fidelit̄ ſiue infideli
ter querētibus: et ip̄am fidei ac
ſpei nr̄e p̄feſſionē illibatā ſemp
tenearm̄: et int̄ p̄ſſimas adu
ſancūi oſtēdentes p̄ patiam
quā rōnabilit̄ cā ſuādam di
dicerim̄ pro cuiꝰ amōe nec
adiſa pati n̄r mortē ſubire
formidem̄. Dz tū modeſtia et
timore cōſciam hītes bonam
in ipa doctne ſcā q̄litatē doce
di monet obſeruāi: vt videlic
humilitas q̄ mgīa eſt om̄ mat
q̄ virtutū et loquendo dicat
et vitedo mōſtret. Vt in eo
qd detrahūt de vobis tāq̄
malefactoribus: cōfundantur
q̄ calūpniāt veram bonā in xp̄o
cōuerſacionē. vt q̄ fidē ac ſpē
celeſtiū quā vidē nequeunt
in vobis irridēt videāt opa
vā bona: et p hec glorificent
q̄ apta eſſe bona negāe non
valeant. Vl' certe ita ſaendum
Cunte bn̄facētes ut q̄ bone
vē q̄ſacionē detrahūt adue
niente tpe retributionis fructū
videātes vobis cū xp̄o cōnatis
ſeſe dp̄a. dāpnari. Celius ē
em̄ bn̄facētes ſi velit voluntas
dei pati q̄ malefacētes. hec
ſententia illoz ſtultiaā elegāt
arguit: q̄ cū pro culpis arguī
a fribus ul' eiā penis coher
cent patient omo tolerant

Ac si absq; culpa vl' vbor gnīeli
as ul' dāpna reī ul' aduersa q̄
q; pacīūt? a proximis mox
admurmurīā prūpūt? et q̄ hoīe
nus videbant? mox? p impa
ciā se? mīmurīone noīos
reddūt. Vt at flagellor distīā
mdisparibus meītis longe dis
par apeat videamꝰ vna cadē
q; teīatis molestia tobyam
saulū elymā fuisse pcussos? ꝑ
tobyam ob hoc ut virtus pa
ciae eius lacus m ex̄m cīctis
claresc̄et: Saulū ob hoc ut de
saulo pscutoe i paulū mutaret
aplm? Elymam ut dignas sue
pfidie penas luēs: ab eoꝝ quoq;
qui creditur erāt dementatione
cessaret Et m si det? optio malim
cū tāto patre sine dīno sine hu
manis subiacē iustis vbeibus:
q; abiunstaa vbez vi ad iustic
studia trahi Kursusq; malim
a culpis flagello retrahi: q; p
insanabili pondē pīor? etno
vlnom subici Crux et xp̄us sc̄l
pro pcīb nīis mortuus e iustus
pro iustis Cui gō iustus pati?
xp̄m imitat? Cr' m flagellis cor
rigit? latronē q̄ in cruce xp̄m
ygnouit: et ptq crucē padisū
cū xp̄o intrat. Cui nc mt' flagel
la desistit a ꝙ culpis simstrum
imitat? latronē: q; ppt' pīm ascē
dit in crucē et ptq crucē ruit in
tartarū Jdeo aūt xp̄m semel
mortuū esse ygnorat? vt nobis
quoq; in mēoriā ruocet. q; tpa
nec ib nīis passiombꝰ merces red
det? etna Vt nos offerret deo:
mortificatos quidē carne viui
ficatos aūt spū. De hac mortifi
catione carnis et viuificatione spūs
quā lxīt lyī qui pro dīno p pati
encia laborat: dicit et aplus pau
lus Et si exteior hō nr corrupt?
sed tm lyīs q; intus e renouat? de
die in diem Offert gō nos deo
pri xp̄us: cū p mortificationem
carnis p illo ymolari gaudemꝰ
id e vitā nīam laudabilē in
spū pīb ondit Vl' ite offert
nos deo: cū solutos carne met?
nū nos regnū mīducit Bane
hoc q̄d dicat? viuificatos aut̄
spū. scūs athanasius alexādrie
pontifex nō ad hoīs sp̄m qui
mortificata carne melꝰ viuifica?
dicente ꝓpheta de dīno ut viuifi
cet sp̄m humilū et viuificet cor
contritoꝝ: ꝑ ad grām pocius re
fert spūs scti qui mortificatibꝰ
carne sua vitā retribuet sempit?
nā Vtit? em et hoc testīomo rō
tm arrianos qui cōsubstātē trī
nitatis contradicūt. a structurā
q; mundana dīne operationis
vnitate viuificet pat? viuificet
filius viuificet spūs scūs Pater
videlicet et filius q; scriptū e: Sic
em pater iustificet mortuos et
viuificat sic et filius quos vult
viuificat Spūs scūs vco in hoc
testīomo declarat?: quo dicit?
de filio vt nos offerret deo
mortificatos quidē carne viui
ficatos aūt spū: Deoq; quorum
vna operatio est. hoc esse dispar
sbna ul' essentia nō possit In quo
et eis qui in carne oclusi erant
spū venīs ꝓdicauit q; increduli
fuerāt aliq̄n Cr' nīis tpib; i carne
venīs ut vite mūdo ꝓdicauit
Ipe em p sp̄m scm ante diluui
um eis qui tūc incredili erant

et carnalit vixerūt ſpū venīēs ꝓdi
cauit Ipe em p ſpm ſcm erat in
noe reteiſſ qui tūc fuē ſanctis z
p eoz bonā ꝙſacionē ꝑuis illuꝝ
eui hoibus ut ad meliora cōuer
terēt ꝓdicauit Cōcluſos nāq
in carne dr carlib9 deſideꝛs ve
hemēt aggꝛuatos Vñ de ill ſcpta
aut Cruā oīs caro corrupat
viā ſuā Cd aūt dicit in quo
ſignificat in eo qd ꝑmiſcāt ut nos
offerret deo qr et tūc ſi qui tūc
ad ꝓdicacionē dñi quā p vitā
fideliū ꝑtendebat credere vo
luiſſent z ipos offerre deo pēi
gaudebat Dr qui aūt deſpebāt
de bonis tāq de malefactoꝛib9
hui venīēte diluuio ꝙfidebāt
nā et de vtroq ꝑt intelligi qd
aut in quo id ē in quo z eis qui
in carne ꝙcluſi erāt ſpū venīēs
ꝓdicauit: ut p candē ſuā ꝓdi
cacionē z credentib9 cōna lau
dib z hijs q in credulitate ꝑſtitiſ
ſent cōfuſio naſcēt Cruidā cōdi
cēs habent: In quo z hijs qui in
carcē erāt ſpū venīēs ꝓdicauit.
Cd ad candē puoz atq īcredulo
rū intencionē reſpicit qui qm
tenebris obſcuratū habēt ſenſū
meito erā in hac vita in carcē
ꝙcluſi eſſe dicūt In quo videli
cet carcē meioꝛibus adhuc tene
bris hoc ē ceatate mētis z opi
bus iniuſtis ꝙuant Donec carne
ſoluti in tenebras exteioꝛes et
in carcerē ꝑmāt eīne dāpnacio
nis De quo dñs in ewā q et in
dex mquit tradat te mīſtro
et in carcerē mittat Cruānis
eā ſcī in hac vita ſe in carcē
poſitos cū gaudiū ſuꝑne ꝑcie
ſcirūt meito ꝓclamēt iuxta id
pſalte Educ de carcē aiaz meā
ad cōfitendū nōi tuo Diſtat
nāq mltū mē vtrūq carcerē
Diquidē repbi in carcē ſunt
ꝑſonaꝝ et ignoꝛācie Juſti veo
in carcē licet tribulacionū poſi
ti luce ſp uſtice dilatato in dñi
corde fruūt Cd deſignauc
rūt apli paulus z ſilas cū me
dia nocte i intimo carceris
hoꝛroꝛe vincti lucet et flagellati
dnō deo laudis leticiſſima voce
canebāt Cuidā hūt locū ita
mīpretatus eſt q ꝙſolacionē illā
de qua dicit aplis dñs Multi
ꝓphete et uſti cupierūt videre
q vos videtis et nō viderūt et
audīe q auditis et nō audierūt
De qua et ꝑs Defecerūt mei
oculi mei in eloquium tuū dū
qn ꝙſolabeis me Cōi defecēs
miſerno deſideauerint q hec
deſcendēte in infera dño erā
hijs q in carcē erāt et īcreduli
quondā fuerūt in diebus noe
ꝙſolacio ul exhoꝛtacio ꝑdicta
fieret Hec ille dixerit ſ catho
lica fides habet qr deſcendens
ad mfna dñs nō īcredulos mo
ſ fideles ſolūmō ſuos eduens
ad celeſtia ſcī regna ꝑduxit
Neq exutis corpe aiabus et
inferoꝛ carcē ſcelez inclusis ſ i
hac vita ul p ſe ipm ul p ſuoꝝ
exla ſiue vba fideliū cotidie
viā vite demonſtret de qbus
bene dr Cr incredduli fuerūt
aliqn qn exſpectabāt dei pa
cienciā in diebus noe cum

fabricaret archa. Nā et ipa dei
patīa pdicatio eius erat. Cum
noe cētū ānos archā oppi isistēs
qđ mūdo futurū essēt cotidia
na operis exercitatione mōstrabat
Vñ paulꝰ ait An ignoras qm
patīa dei ad penitentiā te addu
cit. Alia trāslatio hūc locū ita
habet. Xps semel pro pcīis
nīris mortuus est iustꝰ p iniustis.
ut nos adduceret ad deū. Mortifi
catus carne ꝑ viuificatus spū.
in quo spū et eis qui in carcere erāt
pdicauit qui quondā nō crediderāt. in diebus illis cū exspectaret
dei patientia in diebꝰ noe cū
In qua pauci id ē octo āīe salue
facte sūt p aquā. qp et nos nūc
similis forme saluos facit baptisma
formā baptismi assistatā dicit
archa et aquis diluuij Et recte
ōīno. qp et ipa fabricatio archae
de lignis leuigatis cōstructionē
significat ecclie qui fit de collectōe
aīārū fideliū p architectos ubi?
et qp pereūte orbe toto pauci
-t octo āīe salue facte sūt p aquā.
significat qp ad oppationē pereūtiū
gentiliū indecor hēticoꝝ et flori
fideliū: multo breuior ē nūs etas.
Unde de angusta porta z arta
via qui ducat ad vitā dicit. et
pauci sūt qui inueniāt eā Et
iterꝝ Nolite timere pusillus grex.
quia complacuit patri vīo dare no
bis regnū De quo pusillo gre
ge et hic apte subiūgit. Non
carnis depositio sordiū ꝑ gsciē
bone interrogatio in deū. Ubi ē
em gscia bona r misi ubi ē z fides
nō ficta. Docet nāq aplus
paulus qp finis pcepti ē caritas.
de corde puro z gscia bona et
fide nō ficta. Ad quā aqua dilu
uij nō saluauit extra archam
positos ꝑ ostendit. Sme dubio pfi
guabat oem hēticū licet habentem baptismatis sacramentum.
nō alios ꝑ ipos aquis ad infernā
mergendū. quibꝰ archa sublevat
ad celū Ipse quoꝝ octonarius nūs
āiārū qui salue facte sūt p aquā
significat qp scā ecclia i sacramen
tū dīce resurrectiōis baptismi
lauacrū parat. Ut sicut ipse
resurrexit a mortuis p gloriā
patris Ita et nos expurgati a
pcīis p aquā regnationis in
nouitate vite ābulemꝰ. Octa
ua nāq die hꝰ ē pte septimā
salbti dīs a mortuis resurgens et
eam nobis futile resurrectionis
z misteriū noue cōuersationis
qua in xō positi celeste vitam
agēmꝰ ostendit. qua causa ipe
petrus exponendo subiūgit
dicēs Ꝙ resurrectionē ihu
xpi qui est in dextera dei de
gluciēs morte. ut vite etne
pcipes effici[amur]. pfectꝰ i celū.
Sicut em ipe resurgēs a mor
tuis ascendit in celū z sedet
a dextris dei. sic etiā nos
p baptismā viā salutis at
regm celestis introitū patere
signauit. Bene ait ait deglu
tiens morte Ꝙ em deglu
timꝰ: agimꝰ ut vtute nostri
corpis assūptū apareat Et
deglutiuit morte dīs. qua
surgēs a mortuis ita pemtꝰ

gsumpsit ut mehil rōtm se ullī
p attinctū alicui corruptiōis
valeret · ac manēte spēe vi
corpis abesset p̄ morsus labes
oīs p̄sse fraglitatis Ad ipm
et nobis in fine p̄mittit² fubi
rū dicente aplo: cū de nostra
resurrectiōe loq̄ret² Tūc fiet
sermo q̄ scriptus est: absorta ē
mors in victoria Bene absor
ta: quia cū ī nob vite etne
p̄tiapes fuimq effecti ita mmi
rū vtus corpis īmortis oīe p
tēte corruptiōis tollet: qūo so
let flāma ignis immissā sibi
aque guttā ardoris sui assume
virtute · Profectus mquit ī celū
subiectis sibi āgelis et p̄natib⁹
et vtutibus · Nulli dubiū quin
filio dei semp erāt angeli et
omēs p̄ie celestis vtutes ac p̄ta
tes subiecte? Cui cū p̄re ī spū
scō vnū sme imperio deū laudāt
tremūt adorāt: Dz necessariū
ad monendū bīus petrus essēt
q assūpta hūanitas intīm sit gla
resurgendo sublimata ut īcompa
rabili culmē oī angelice digni
tatis potestate p̄ferat² Juxta qđ
et p̄b cū dicēt de ipo p̄re · mi
nuisti eū paulomq ab angelis
continuo subiecisti · Gloria ī hono
re coronasti eū · ī gstituisti eū
sup opa manuū tuaq · omia
subiecisti sub pedibus · Xp̄o
igit² passo in carne · et vos eadē
cogitatiōe armamini · Postq
exemplū resurrectiōis dīce · et
ablutiōis nre q̄ fit in baptismo
de archa ac diluuij sacramento
assumpserat: reuīt² ad hō qđ
dicē repat ut ymitātes opus
redēptoris nri mt² bona q̄ fmq
patient² malor negtā tolēmq
Notandū āt q̄ distincte loquēs
ait · xp̄o igit² passo in carne · Na
sicut bīus āb̄rosius ait · Caro eq
passa · dimitas aūt morte libēa
passionis corpus natē hūane le
ge gessit An vēo mori dimitas
p̄t · cū aīa nō possit? Nolite
mq̄t timē eos qui corpus occi
dūt: aīam aūt nō p̄nt occidē
Si go aīa occidi nō p̄t? qūo
diumitas p̄t? Qua q̄ passus
ē in carne desīt a p̄tis · ut iā
nō hō desideriis ꝑ voluntati
dei qđ reliquū est in carne vi
uat tpis · Cuiusq̄ sctor corpus
suū ad martiriū psecutor violē
tie subdidit · Nulli dubiū quin
usq̄ vite sue termīnū q̄ntū hūa
ne natē possibile ē sese a p̄tis
abstinuit · Quid em de peccati
p̄petratione q̄ de carnalibus
desideriis cogitare · q̄ misi volū
tatē dei potuit aīo versari? q̄
ul' ligno affixus ul' lapidū ictī
bus cōtundatus · ul' bestiarū mor
sibus subactus · uel igniū flam
mis suppositus · ul' scorpionū fla
gris p̄fossus · ul' alio quolibet
penar gne affectus hō tīm mō
desiderāe cogebat²: q̄n finito cer
tamine coronā vite p̄cipet · Ta
lem go nos mente beatus petrus
cupit sp̄ munīri: cū p̄posito dīne
passionis exemplo · nos eadem
cogitatione cont̄ nequā p̄nor
contq̄ vitior oblectamēta p̄ce
pit armari · Volēs mtelligi q̄
etiā nob in pace ecclie q̄ferē
tes: si habitū patientie īduimq

fratle iuuāte dño lapsus vitamq̄
ꝓtoꝝ hoīmq̄ desideria cūctā
diuine volūtatis subiugamus
imperijs Demq̄ et ꝑb dīm
ꝑcat² dicens Infige timoꝛe tuo
carnes meas: a iudicijs em
tuis timui Et aptius Qui gꝰ
xꝑi sūt inquit: carnē suā cruci
fixerūt cū vicijs et cupiscētijs
Qui gꝰ timoꝛe iudicioꝝ celes
tiū carnales ī mente cupisce
tias extinguit ita talis crucifixo
ac patienti ꝓ xꝑo filijs. In
quo admirant² nō concrepātibꝰ
vobis in eandē luxurie cōfusi
one blasphemātes. Cū carne
inquit vītam crucifixistis cum
vicijs et cupiscētijs. Velit pro
fecto ut et si ꝑpt² suā ꝑfidiam
nos blasphemāt ut pote segre
gatos ab eoꝝ cōsortio in vīta
tīs cōuersatione semp opa iusti
tie ac pietatis videāt q̄ mel
to admirent² et ꝓ quibus fi
dem iure laudent ac veneret²
xpianā. Cui reddent rōnē ei
qui paratus ē iudicare viuos
ac mortuos Ideo inquit mag
nitudine animi dolete si īnfacē
tes blasphemiam: Cruciat si uos
tacentibus nō tm tacebit neq̄
cōpescet² deus iudex utiq̄
iustus. qui et illis blasphemie
sue et patē vīe vobis ꝑmia
digna restituet. ꝑpt hoīem et
mortuus ewangelizatū ē: ut
iudicent² quidē sm hoīes in
carne viuāt autē sm deū i spū
Tanta cura tātus amoꝛ tm
ē desiderū nos mortificari
carne. viuificari aūt spū. ut hijs
quoq̄ q̄ maioribus crīmibus īuoluti
sūt et mē mortuos iure nominādi
luxurijs videāt desideriis vinole
ntijs. cōmessationibꝰ. z illicitis ydo
loꝝ cultibus vbī fidei ewāgeli
zare ꝑcepit? q̄tinq̄ etiā illis
iudicatis id ē spretis? abiectis
carnalibus desideriis spiritalit
viuāt: vnq̄ cū eis quos īno
centē vuētes ewāgelij gīa īuen
vītā expectent etnā. Dīm aūt
finis q̄ppinquabit. Ne sibi q̄sq̄
blandiret de longinq̄tate futu
ri iudicij in quo viuos z mor
tuos dixerat iudicādos: con
sulte admonet q̄ et si mētibus
ē extrem disciplīs aduēctus.
certū tm oībus q̄stat q̄m hac
mortali vita diu subsiste ne
queūt. Estote itaq̄ prudētes
et vigilate in oīonibus. Et dñs
in ewanꝝ nos mēti finis īmitu
semp vigilāe ac orāe ꝑcepit
Ait nāq̄ loquēs de die iudicij
Vigilate itaq̄ ōni tpe orātes:
ut digni habeamī fugē ista
oīa que ventura sūt et stāe
ante filiū hoīis Bene aūt in ora
tionibꝰ vigilāe iubem²: Vt cū
stag ad orōnē cogitatio hoīs
carnalis et secularis abstredat:
ner quidq̄ tūt aīg pret² id solū
cogitet q̄d ꝑcat² Surrupit em
frequēt hostis et subtilit² falles
ꝑtes nīras adeo uorat: ut alī
ud habeamq̄ in corde z aliud
ꝑferamus in voce: cū interioē
sincera deū debeat nō sonus
vocis sī animi orāe. Ante oīa
aūt mutuā īuobismetipsis cā
tatē ītinuā habentes. Bene

addidit cōtinuā· qr ſp diligere
valeamꝰ ſp āt vigilare in orōi
bus fragilitate carnis obſtante
neqmꝰ· ſp hꝰ q̄ ſubūgit vtutibꝰ
inſiſtē mūne valeamꝰ· id ē hoſ
pitalitati doctīne adm̄ſtrationi
ſtrazꝫ ul' cōiūm ul' ſpiritaliū
in proximos exercēſqꝫ hmōi· Rua
hꝰ nimirū et p officiū corpis et
p tpa oportuna ſiēi nēre ē· Ipa
aūt caritas rua inſtinctu hꝰ fozas
agit· qr intēiori hoī p̄ſidet ſp
idē habēi p̄t q̄uis in publicū
nō ſp ondi p̄t· Rua caritas co
opit multitudinē p̄cōz· In eo
morie cū venerit deo dicit· Et
dimitte nobis debita nīa ſicut
et nos dimittimꝰ debitoribꝰ nīris
Et quidē cūcta p opa bona q̄
facimꝰ culpas quas ferimus
diluē et coopire certū eſt· Ded
hoc ideo ſp̄ialit' de caritate di'
p quā proximis nīris ea q̄ nob
debent donaꝰ· Rua ualdiſſim
eſt apud deū· vt iuxta men
ſurā pietatis qua meſi fuerimꝰ
remetiatur nobis· Dicit ecōt'
tribulit' duricordes vir ſapiēs ar
guit dicens hō hoī ſuat urā· et a
deo q̄rit medelā· Ner dubitā dū
p in eo quoq; q̄ p caritatē q̄d p
valet erga correctionē proximi
āmonēdo increpādo caſtigādo
operat'· caritas ipa coopēit mlti
tudinē p̄cōz Jacobo teſte q' ait
Qui quēti fecerit p̄cōrē ab errore
vie ſue ſaluabit aīaz eius a mor
te· et opit mltitudinē p̄cōz· Di
quis loquit' q̄ hmōēs dei· Timēs
viz ne p̄ter· volūtatē dei ul' p̄t'
q̄d in ſcīs ſcriptis euidēt' p̄cipit'
ul' dicat aliq̄d ul' impet' z tueat'
tāq; falſus testis dei· ā ſacrileg
ul' introducēs aliq̄d alienū ad doc
trinā dīm vl' certe ſubtilinquēs
et p̄cēptis aliq̄d cont' q̄ deo plac
ta ſūt· cū ipe manifeſtiſſime p̄dica
toribus veritatis de hīs quos imbu
erat p̄cipiat dicēs· Docētes eos
ſuare oīa quecūq; mandaui uo
bis Et ea em̄ que ipe mādauit
nō alia· Et hec nō ex pte ſed
oīa ſuis auditoribꝰ ſuanda tōdē
uibet· Di quis miſtrat· tāq; ex
vtute quā administrat deus· Ca
to hmōi inpendit quiſq; pxi
mo bonū oīe qd̄ p̄t· q̄nto cauſſie
nouit qr a ſemetipo nō p̄t hre
qd̄ impendat· Vt in oībus honoi
ficet deus p ihm xp̄m· Juxta ipꝰ
ihu xp̄i p̄ceptū qd̄ ait· Videāt
vra bona opa z gloꝛificēt p̄rem
vrm q̄ in celis est· honorificatur
q̄ deus in actibus nīris· cū oīe
qd̄ bene ag̃ ſm̄ volūtatē eius fa
cimꝰ nō hoc nīris meritis ſ eius
gr̄e tribuimꝰ Contra aūt mala
q̄ gerimꝰ nr̄e ſolū malicie ul' igno
rantie deputamꝰ· Carissimi noli
te mirari in feruōe q̄ ad tēpta
cionē nobis fit· Rua dā todires
habēt Nolite peregrinari in fer
uōe· Utriuſq; aūt vbi ſenſus in
p̄cepta eſt· Rua neq; mirari
fidelis quiſq; debet q̄re in hac
vita feruorē paciat' tribulacōm·
qui cta roē ideo mūt tribulacōi
tēptat' ut cū pbatus fuerit ad fu
ture vite coronā p̄mendam
dignus habeat' Neq; ſe aliq̄s
ideo pegrinū z extraneū a xp̄i
mēbris eſtimare debet qr p̄ntis ſcli
ferat' aduſtis· cū et dīm exitus
mortis in eis ecclia nūq; a pro

thomarture abel usq; ad ultim̄ elem̄
q̄ in fine scī nascturq; est infide
liū psecuco tessaueit Vnde bene
tī dixisset nolite mirā in fuore
addidit Quasi noui aliquid
cōtmqat? Quia valde ē anti
quū et frequēs: electos dei vite
pīntis adūsa pro etna salute
tolerāe Nemo ēm vēm patat²
tā q̄ homicida aut fur: aut male
dicus Tamq; maledicq; ēm patit².
q̄ passiomb̄ sue tpe in sui saltim
furia psecutoīb̄ effrenat² Qm
tēpus est ut incipiat iudiciū de
domo dm Duo sūt iudicia dei
p scripturas mīfestū Vnū occul
tū alterū mānifestū Occultū iudi
ciū est pena qua nūc vnūquq;
hom̄ a exeret² ad pīgacōem aut
admonet² ad q̄fionē: aut si cō
tēpserit vocacōnē z disciplinam
dei exterat² ad dāpnacionem
Judiciū aūt mānifestū ē quo vē
turus ē dns iudicāe vivos z mor
tuos Nūc aūt esse dicat² tēpus in
quo incipiat iudiciū de domo dmi
o ē de ecclia: q̄ p exactiū pnciū
afflictionū ad futa gaudia ppat²
Nāq; reprobi tāto securiores nūc
et sine ullo vindicte vbere vitā
tīsitoriā ducūt: q̄nto eos in futuro
nichil nisi vindicta restat Juxta ē
bā iob Ducūt in bonis dies suos: et
in pūcto ad inferna descendūt.
Di aūt pmū a nobis? qs finis eox
q̄ nō credūt ewāo dei: hinc colli
git² distructus undiq; quātā illic fe
at distructione quos reprobat: si
hic sic cruciat quos amat Di ēm
flagellant² filios? qd debeāt sperāe
sui nequissimi: Et si iustus vix sal
uabit²? impius z pcōr ubi pare
būt. Nolūt credē pelagiani q̄ in
uno hoīe tota ē gen̄s hūana massa
uiciata z tota dāpnata: a quo
uno z dāpnacōe sola sanat et
liberat gr̄a xp̄i Quae ēm iustus
vix salvus erit: Nūq̄d liberare inf
tū labor ē deo? absit Sed ut os
tendat² q̄ merito fecit dāpnata
nata quā nō vult fracile de tāto
malo nr ipe omps liberare: ppt̄
qd et pīa pcliuia sūt z laboriosa
iustitia n̄ amantibus Dz caritas q̄
hos amātes facit ex deo ē Undū
cāūt q̄ hāc sentēciā btus petrus
de pueribus salomōis uxta veterē
diūxat editōnē assūpsit q̄ qua
in nīa q̄ de hebraice veritatis fō
te descendit scīptū ē Si iustus in
tīa redit· q̄nto magis impius et
pīor? qd ē apte dicē Si tāta est
vite mōlis fragilitas vt ne iusti
quidē q̄ in celo coronādi sūt hāc
sine tribulacōib̄ ppt̄ innumerā vi
cate natūe labē trīseat? q̄nto
magis hij q̄ a celesti sūt gena ex
toreb̄ tertiū ppetue sine dāpna
cōib̄ exitū expectāt? Memores gr
qui in nobis sūt obsecro cōsemor
et testis xp̄i passionū· In eo vīz
testis q̄d pmīs ewāo. illo patiēte
astitit· et cūcta ut gerebāt aspx.
Vel ete qr et ipe ppt̄ nomē xp̄i
carnē vincula z verbera passus ē·
ut in actibus apl̄or legim̄ Cui
z eius q̄ in futuro revelanda est
est gloie cōmunicator Cui mīmū
q̄n in mōte sco gloriā vultus eq
celestē cū iacobo z iohāne aspexit
sine cū rsurrectiōis et ascensiomb̄
eq potēciā cū celeb̄ q̄ affuere
discipulis vidit Pascite q̄ in uob̄
est gregē dei Sicut dns bto pet̄
toriūs gregis cuius hō ē gr̄a celeste

curā habē iussit. Ita ipe petrus se
quēnbus ecclie pastorib⁹ iure mā
dat ut cū quisq; q̄ sccī ē gregē
dei sollicita gubnatōe tutet. Pro
uidētes nō coacte ſ spōtanee ſm
deū. Coactus pascit gregē dei et
prouidet: qui ppt̄ mopiā retū
tpaliū nō hīs vnde vuat idē
co p̄dicat ewanm vt de ewan⁹
viuē possit. Spōtanee vēo et
ſm deū q̄ nullig trene rei ſ tm
supne mercedis intuitu vbū dei
p̄dicat. Ad vtrūq; distinguēs
abūuēē. aplus paulus dr cū vo
lēs inquit hoc ago mercedem
habeo. si aūt inuitus dispēsatio
mi credita ē. Dispēsatio quippe
ei credita dicit. q̄ rei extīe curā
ad tēpus habē p̄cipit. Vbi gra.
qui tritici dm̄ sui q̄ndo in tempe
dispē iubet. cui assitat. q̄ non
spontanee ſ inuitꝰ ewāgelizat.
Neq; tpis lucri grā ſ voluntate. Lu
pis lucri grā prouidet gregi dei
qui ppt̄ questū et trena ymoda
p̄dicāt. cū religiōs opa cūcta spō
tanee fieri debeant. Juxta illud
exm̄ cōstructiōis tabnaculi. qđ
pntē ecclie ystructionē p̄tende
bat. Vbi et oīs multitudo filioꝝ
isrl̄ obtulit mente p̄optissima
atq; deuota p̄micias dño. ad
faciendū opus tabnaculi. Dpō
te ppria cūcta tribuēs. et ipi arti
fices sponte sua obtulerūt se
ad faciendū opus. Neq; ut do
minātes in cleris. ſ forme facti
gregi ex aio. Ut vz hūilitatem
qua subditos et ad nos et ad
inuicē habē desideratis ipi p̄bis
et actu monstretis in aio suchs
integro. Juxta illud dm̄ci. Deus
qua hȳ qui vident p̄cipari gen
tibus dominat. eis et p̄cipes
eoꝝ p̄tatē habent ipoꝝ. Non
ita ē aūt in nobis. Sed quicūq; vo
luerit fieri maior eit vr minister. Et
quicūq; voluerit in uobis p̄mus
esse erit oīm seruus. Ad paulus
impiū diligēt. obsuās ait. Non
em̄ nosmet ipos p̄dicamꝰ ſ ihm
xpm dm̄ nr̄m. Nos aūt seruos
vr̄os p ihm. Dicit. adolescētes
subditi estote ſemoribus. Post
q̄ ſemores quo p̄essent docuit.
oportebat ut etiā iuniores ad
obediendū patrue eoꝝ p̄uisiam
instruēt. Nō aūt opus erat ei
pluia loqui. ſ tm subiectionis
dare p̄ceptū. Quia mmrū ſem
oribus p̄cepat ut forme facti
essent subditis. Et sufficebat
minores ad maiorꝝ bene agen
tiū exempla respicere. z hȳ deuote
ymitari. Sed ne aūt audiētes
plati putarent subditis solūmō
suis. et nō etiā sibi. debite hui
litatis iura esse seruanda ꝑinuo
gnāliť. āmonēdo subiecit.
Omēs aūt inuicē hūilitatem
insinuate. Omēs etem dicit. et
semores z adolescentes q̄ inuicē
iubent. hūilitatis insinuāe vtutē
et hȳ vz regendo z illis obsequēdo
hūilis. Ad caput ipm petrū et
in ipo factū legimꝰ. Cū intrante
eo cesaream cornelius centurio pe
dibus se ejus hūiliť assternit.
et ille hūilius leuauit eū dicēs.
Surge etem ego hō sum sicut et
tu. Et quidē cornelius nerdū
renatus in xpo. nerdū ecclie
erat mēbris incorporatus. Deus

ergo hūilitatē alt̄ui ul' exemplo
doceat ul' eā vbo īsmuare: qua
nimīrū oīb⁹ sūpbie vitiū ip̄m an
gelos de celo deiecit nouerat
esse cauedū omēs. Adiuncta salo
monis sīa qua ait saluberr
ac refouet dicēs. Quia deus su
pbis resistit hūilibus aūt dat
gratiā. Et q̄ sit eadē grā quam
offert hūilibus deus: ostendit ex
ponit cā āmonēdo subūgit. Hu
liam sub potenti manu dei: ut
uos exaltet in tpe visitacionis.
Hāc go grā hūilib⁹ tribuit? vt
quo magis hūiliati fuerit ꝑpter
ip̄m tpe ptamb: eo gloriosius ex
altent ab ipo tpe retributionis. Pt
cūt hūiliato hoc in loco multi
phāe accipi. hs est et ea q̄ mei
piens quisq; viā vtutū ꝑ ablue
dis q̄ omittat prīs salubr alte
rit. et illa q̄ spontanea mentis
deuotiōe a ꝑfectioribus deo ul'
proxīb in pace exhibet verū cū
stancīū. nec nō et ea qua incursā
tibus ꝑsecutionū turbinib⁹ tuictus
ꝑ paāe vtutē animus armatur
Omni aūt gm deo deuote hūili
tatis merces succedit illa: ut q'
se tpe sue pegrinatiōis hūiliauit
tpe visitatiōis eius exaltent. So
brii estote et vigilate: qa aduſsar
ius vr dyabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit
q̄rēs quē deuoret. In huius expo
sitione sīe nō nra verū bti p
petri dicī ponamus. Circuit mīst
ille nos singulos: et tanq̄ hostis
clausos obsidēs muros explorat
et tēptat an sit ps aliq̄ mēbror
minus stabile et minus fida. Cuius
auditu ad interiora penetret. Of
fert oculis formas illicitas et faciles
uolūtates ut visu destruat casti
tatē. Aures ꝑ canora musica
temptat: vbi in som dulcioris
auditu soluat et molliat xp̄iani
vigorē. Linguā cōuicio ꝓuocat:
manū iniurijs lacessentibus
ad petulāciā tedijs instigat vt
fraudatorē faciat. Lucra oppoit
iniusta. Vt aīam ꝑcūia capiat
ingerit ꝑmiosa compendia. Ho
nores trenos ꝑmittit. ut celos
adimat. Dndit falsa. ut vera
subripiat. Et cū latent nō ꝑt
fallē: exeret atq; apte mīnatur.
Terrore turbide ꝑsecutionis in
temptāt ad debellādos suos
dei inquietus ꝑ et ꝑ infestus:
in pace subdolus in ꝑsecutione
violentus. Cuā obrem cont oēs
dyāli ul' fallacēs insidias ul' aptas
mīnas stare debet instructus
animo et armatus cā patus
ꝑ ad repugnandū ip̄z ad impug
nandū ꝑ paratus inimicus. Cui
resistite fortes in fide scientes
eandē passionē ei q̄ in mūdo ē
vre fratīnitati fieī. Tanto mīst
fortiores estote in fide tanto
maiorē habetote fiduciā ad su
perandas dyaboli versutias. q̄to
cōstat q̄ nō vos soli tēptamī
ſ ipa passio q̄ nos fatigat. ei
quoq; que ꝑ totū mūdū ē eccle
ꝑ xp̄i vre videlicet fratīnitati et
qđ a ꝓstitutione mūdi ꝑ passi
sūt usti pudeas vos solos pre
oīb⁹ sustinē nō posse. Per
siluanū vobis fidelē frem ut ar
bitror breuit scripsi. obsecrans et
cōtestans hāc ee vram veram grām

ctrd aut obsecrãs ꝑt z ad supiora referri: ꝙ videlicet breuit' scripse rit nõ imperãs ꝫ obsecrãs eos fortes in fide iristrẽ: ꝑt z ad se quẽna rete rapulai: ut intelligat' nõ solũ cõtestai eos hãc cẽ verã eor gr̃ã quã scribendo ꝑdicat Cruia mmitrũ nõ est in alio aliq' salus in quo oporteat nos sal uos fieri: ꝫ etiã obsecrãe eos ut hãc esse verã suã gr̃am fatãt qua imbuti sũt in xp̃o Cr̃a ẽm xp̃i eor sit gr̃a qui hãc mũdo torde suscepit Nã qui gr̃am dei ꝓmit nõ ipam gr̃am minuit ꝫ hanc suã nõ esse id z sibi fiat nõ ꝓdesse Salutat uos ecclia q̃ est in babilone collecta z marcus filius meus Babilonẽ typice ro mã dicit videlis ꝓpt' ofusionem mltiplicis ydolatrie: in cq medio scã ecclia iã rudis z ꝑpua fulge bat iuxta exm plebis israhelitice q̃ quondã parua nũo et captiuatu sup fluia babilonie sedẽs absentiã sancte tre deflebat: nec cantigi dñi in tra aliena cãtare valebat Et bn btus petrꝰ dñi suos auditoẽs ad tollerãdã horta' aduersitatũ p̃ciũ Dicit eã ecclesiã q̃ eã scrũ est in babilone ostitutã id ẽ mirofusione tribulationũ z tn collectã eã esse cõfirmat: vt oñdat sãctam dei ciuitatẽ in hac vita a pmixtione z pressura ciuitatis dya'li quã babiloniã signat immunẽ cẽ nõ posse Marcũ at filiũ suũ ewãgelistã dicit: qui eius in baptismate dicit' filius essus Unde patet ꝙ prius sp̃ marcũ alexandriã de roma ad ewangelizandũ mittẽt epis tolã autem scripsit Ipe autẽ claudi p̃ncipib et petrus at marcus romã venerũt Et ipe marcus descripto rome ewãgelio suo alexandriã missus ẽ Unde colligit' ꝙ epla hanc petrus dñi q̃rit' vbi ul' q̃n scripsit loco eãt rome tempus claudij recolãs Salutate mutuẽ in osculo scõ Osculo scõ osculo vero osculo pacifico osculo colũbino non ficto subdolo polluto q̃li usus ẽ ioab ad occidendũ amasam quali iudas ad tradendũ saluatorẽ quali vtũt' hmõi q̃ loquunt' pacẽ cũ proximo suo mala at sunt in cordibus eor Illi go osculo scõ salutãt mutuẽ q̃ nõ dilig̃unt verbo nec lingua ꝫ ope et veritate Gr̃a vobis oĩbus qui estis in xp̃o ihu Ā gr̃a incepit epla ꝫ in gr̃a gsumauit mediã gr̃a recepit Vt errorẽ pelagiani oĩ lotucõis sue ꝑte dapnaret: Ecclesiã vo xp̃i nõ nisi p gr̃am eã saluari posse doceret Et cõsulte cũ dicit gr̃a vobis addidit oĩbus qui estis in xp̃o ihu: ut ea q̃ paucis ecclesiis id ẽ ponti galatie cappadocie asie et bytinie scripsit cũctis ꝑ orbem xp̃i ecclesiis se scribẽ designet Dicit et iohes in apocalipsi cũ septẽ asie ecclesias singillatim ꝑ ut qpetebãt admonẽ: aduixit ꝑ singula ita gcludẽs Qui habẽt aures: audiat qd spũs dicat ecclesiis: apte insinuãs ꝙ cũcta q̃ vniuersis ecclie scripsit: oĩbus q̃ auditũ salubrẽ haberẽt vniuersis fidelibus scribẽt ecclesiis

Explicit tractatus beati bede in epłam ꝑmam beati petri apłi Incipit eiusdē in sequā

Symon petrus seruus et apłus ihu xpi hijs qui coēm nobis sortiti sūt fidē. Brip/tū est in sequētibus huius epłe ubi hanc vobis carissimi scribo epłam. Vnde cōstat qz hanc eisdē quibꝫ et priorē epistolam miserat electis proselitis dispersionibꝫ ponti galatie cappadocie asie. z bythinie epistolā scripsit qbꝫ coēles sibi agnouerat. Nō qz carnū/ci sionē aut lege acceperāt quā ipe ut nā iudeus habebat. sed quia eandē quā ipe illustrante xpo gām acceperat sortiti sūt fidē. Nō em circūcisio legalis. ꝑ sola ē fides ewangelica q̄ gentium pplos antiq̄ dei plebi ꝙiungit. Verū quia fides eadē sine op/ibus saluare nō pt. recte subdit. In iustitia dni nri z saluatoris ihu xpi. Illis gr̄a scribit epła. illos salutat apłus petrus qui coēles sibi sortiti sūt fidē. et hanc ꝑ opa iustitie extent. Eius vz iustitie quā nō humana prudētia reperit nec legalis institutio docet. sed ꝑ ewangeliū loquēs dnis z saluator nr ondit rū aut Nisi habūdauerit iustitia vra plus q̄ scribaꝝ et phariseoꝝ. nō intrabitis i regno celoꝝ. Et iterꝝ audistis qz dctm ē antiquis. Ego aūt dico uobis Gra vobis z pax adimpleat in ag/nitione dni nri ihu xpi. In p̄a epła scripsit gra uobis et pax multiplicet. In hac aūt gra vob et pax adimpleat. Stulta nimi/tū illā imprudentibus hanc ꝑferti/oribus scripsit epłam. Multiplica/tur em pax et gra bn̄ ꝑficientibꝫ in hac vita ꝑ fidē. adimplebit aūt ꝓficientibꝫ in alia vita ꝑ spem. Vnde bene tū dicit gra vobis et pax adimpleat. addidit in agnitione dni nri ihu xpi. Stulta hec est inquit vita etna ut agnoscāt te vnū et vez deū. et quē misisti ihm xpm. Et iterꝝ Si uos filius liber/auerit. vere liberi eritis. et ag/noscetis veritatē. et veritas liberabit vos. Stulto oīa nobis dine vtutis sue q̄ ad vitā z pietatē donata sūt. Pendet hec sētia a superioribꝫ. Est em sensus. Gratia vobis et pax adimpleat in eo ut dnm nrm ihm xpm ꝑfecte agnoscā/tis. Et hoc quoz ꝑ eū agnoscā/tis quo oīa nobis diuine vtutis sue donata sūt ꝑ eius gratiā q̄ ad vitā obtinendā z pietatē co/parandā sufficiūt. Vnde ait. Stulta oīa q̄cūq audiui a pre meo nota feci vobis. Et alibi. Et ego claritatē quā dedisti mihi dedi eis. Stulto si legat ut quidā codi/ces habēt. q̄ ad vitā z pietatem donata ē. hoc erit sensus. Vt cog/noscatis quo dns nr oīa nobis dine vtutis sue dona iuxta mo/dū nre capacitatis prestiterit. q̄ videlicz vtus ad vitā nobis et pietatē cōsequēdā donata est. hoc etem modus locutiōis scripturis ē usitatissimus. z ap/pellat a gīmatis eclipsis id ē defectus necessarie dictionis

Cruale ē m psalmo Crua neq
ab oriēte neq ab occidēte neq
a deſtis montib⁹: ſubaudit² ēm
patet via fugiendi q̄m deus
vbiq; uider ē p̄ ꝯgnacionem
eius q̄ uocauit nos ꝑ̄ gloia et
virtute · Et hoc a ſupeioib⁹ pen
det: q̄ p ꝯgnacōē dn̄ı ⁊ ſalua
toꝛis nr̄ı oīa dīnitatis eiꝰ miſte
ria quib⁹ ſaluādem² agnouimus
Cr' nos ꝑ̄ virute ⁊ gloia vocat⁹
Crua nō angelū ad ſaluandos
nr̄m nō archangelū miſit Nō
in nobis aliquid meriti bonū p̄
quo ſaluādem² mucit: Cruin
potius infirmos et ingloriob⁹
ternēb⁹ ſua nos virute reparā⁹
et gloia hymr etēm dīat · Non
vos me elegiſtis: ſ ego elegi vos
p quā maxīa ⁊ p̄ciosa nobis p̄
miſſa donauit · Per quā · p ꝯgni
tionē eius dīat Crua q̄nto q̄s
p̄fectius dn̄m ꝯgnoſcit: tāto am
plius p̄miſſoꝝ eius magnitudinē
ſentit · Vt p hec efficiam dīne
conſortes nature · Mutat repente
p̄ſonā et q̄ pius deſe ſtulte dixe
rat Prosa nob p̄miſſa donauit
Confuſus exemplo ad eos q̄bus
loq̄bat² · Vt p hec efficiam⁹ mēt
diuine cōſortes nate² · qđ nō fortui
tu ſ̄ pudēt agit · Ideo mēt dn̄s
nobis · q̄ natura iudei q̄ ſub lege
ſum⁹ nati q̄ magiſtio ipſius etiā
corpalit² imbuti? oīa dīne virtutis
ſue ſecreta reſeauit · Ideo nobis
ſuis vr̄ diſcipulis maxīa ⁊ p̄ciosa
ſpūs ſui ſcī p̄miſſa donauit? Vt
p hc etiā vos q̄ ex gentib⁹ eſtis qui
ēū corpalit² vidē nequiſtis dīne
ſue nature donāet eſſe p̄cipes
Nobis ſtz q̄ ab ipo audiuim⁹ doc̄
tibus nos p eius miſteia cōſecrātib⁹
Vnde certiſſime q̄d ſup̄ aut gracia
vobis et pax adimpleat² ꝯgnacōe
dn̄ı nr̄ı ihu xp̄i quō oīa nob dīne
virtutis ſue q̄ ad vitā ⁊ pietatem
donata ſunt: p̄ vta dīm accipi· grā
uobis et pax in eo adimpleat³· ut
ſic ꝯgnoſcatis dn̄m nr̄m ūīm xp̄m
etiā uos ſicut nobis p illū oīa diui
ne virtutis ſue p̄miſſa ul' munera q̄
ad vitā ⁊ pietatē ducūt donata
ſunt · Vt ſicut nos p̄miſſa ab illo do
na ul' accepim⁹ · ul' accepturos nos
eſſe ſine ulla dubietate cōfidim⁹
Ita etiā uos credētes de domib⁹ eiꝰ
exiſtatis dubij · Fugientes eꝰ que in
mūdo ē ꝯcupiſcētie corruptionem
Bene dicat ꝯcupiſcētiā mūdi habē
corruptionē? ideo q̄ fugiēdā eſſe
iuxta eū q̄ dixit Cruaſi a facie co
lubri fuge p̄tā · Crua ē ⁊ corrup
tibilis ꝯcupīa de qua ait² Corupt⁹
et deficit aīa mea in atria dn̄ı de
qua etiā in libro ſapie p figuram
loquacionis q̄ grece climax latine
gradacō vocat² · Pulchrime refert²
Martiū inquit ſapie veriſſima eſt
diſcipline ꝯcupīa Cura g⁹ diſcipline
dilectio ē: et dilectio cuſtodia legū
illiꝰ ē Cuſtodire aūt legū cōſummacō
corruptionis ē · Incorruptio aūt facit
eſſe proxīm deo Corupīa itaq; ſa
pīēte deducet ad regnū ꝑpetuum
Vos aūt omes etiā ſubīferētes: mi
ſtrate in fide vīa virtutē Virtutē
hoc loco nō p fortitudine ac mācu
lis · ſ p ꝯſacōe bona poſuit? que
fidei recte iūgēda ē: ne ſine opib⁹
otioſa ſit ⁊ mortua · In qua recte oēs
etiā ſubinfire p̄cipit: Crua q̄ mol
lis ⁊ diſſolutus ē in ope ſuo frater
ē ſua opa deſtruētis · In virtute autē
ſcīēnā · iuxta illud ꝑ̄ſe² · diſcrete bene
facē · q̄rite iudicū · In ſcīēna aūt ab

ſtinẽtiã. vt cũ bona facẽ didicerint
mox a malis abſtineãt: ne ĩ vanũ
ſtiã celeſtẽ cadat ſi ſe ab illecebris
p̃ſentibus quas ꝙtinẽ neglexerit. In
abſtinẽtia aũt paciam. Abſtinẽtia
nẽe ẽ ſp̃ paciã comitẽ. Vt qũq;
a voluptatib⁹ mũdi ſe cõtinẽ didicit
eius quoq; aduſa corde firmo ſuſti
neat: a dextris vz 2 a ſiniſtris p̃
arma iuſticie mumitus. In paciẽtia
aũtẽ pietatẽ? ut ergã eos quos pa
cientẽ toleãt etiã pie exiſtat. Iuxta
illud ap̃li pauli Caritas paciẽs ẽ: be
nigna eſt. In pietatẽ aũt amorẽ fir
mitatis: vt nõ alteius rei intuitu
pietatis opa ſuis q; aduſatiis im
pendat miſi fraẽne tm̃ dilectis. hoc
vz tota mtencione p̃curãs vt quos
docendo ſolũ ul' redarguendo ne
quit ad effectũ pietatis. oãdo ul'
benefaciendo cõuertat. In amore
aũt firmitatis caritatẽ. Caritatem
hoc loco appellat ſp̃ealit' eam
qua cõditorẽ dilegim⁹: q; p̃fectis
bus vtutũ gdib⁹ mito amori firm'
mitatis adiũgit? q; nec deus ſine
proxio: nec ſine deo proxim⁹ p̃ferre
valet amari. Et quidẽ dei amor
excellẽtior ẽ amore proxim⁹: q;
illos ſicut noſipos. deũ vero toto
corde tota aĩa tota vtute dilegẽ
iubem? Dz tm̃ 9ſuetudie nos amo
res fratm̃ oportet ad amorẽ con
ditois aſcendẽ. Cũ em̃ nõ dilegt
frem̃ ſuũ quẽ videt cotidie? dm̃
quẽ nõ videt quo p̃t dilegẽ: If
em̃ oĩa ſi uob' aſſmt 2 ſuperet:
nõ vacuos? ſine fratũ vos oſtitu
ent. Di ſuperet dixit: ſi aduſũ
bella vinox potiori vtute p̃ualu
erint. Cui cũ nõ preſto ſut her
cetus ẽ 2 mãu tẽptans. Oculus
ſtetiã: mang opatione deſigt
Cetus aũt ẽ et mãus tẽptans: qui
ſtiam recte opatoĩb⁹ nõ lẽns q;q;
ſibi rectũ videt opat? Et lumen
veritatis ignorãs q; manũ ad
opus q;d nõ videt extendit. Gres
ſus in iter q;d nõ p̃uidet attollit
Deoq; repente miſer in ruina poi
tõib⁹ quã p̃ſcire nequibat inuidit
Talis aũt ẽ oĩb⁹ cui nõ preſto ſũt
her q; petrus loquit?: quia per
mremẽtia vtutũ ſpiritaliũ ad cõ
ſortiũ dimitatis p̃uenire cõueniat.
Ait cont̃ ſalomon ſapiẽtem mo
nẽs auditorẽ: et palpebre mq;t
tue p̃cedent greſſus tuos. Quod
ẽ patenter ſuggerẽ vt in cũctis
actib⁹ nris qui nos finis ſeqũtur
ſedula intencione p̃uidẽ curemus:
quid ſm̃ dei volũtatẽ q;d alt' agat?
ſollert' exploremq; Cui ꝑpt' frẽs
magis ſatagẽte: ut p̃ bona opa
certã vrãm uocationẽ 2 electionẽ
faciatis. Multi ſũt uõti pauci aũt
electi. Certa ẽ uõno cũctor⁹ qui
ad fidẽ veniũt vẽo fidei ſacmẽ
tis q; p̃ceperũt. bona quoq; opa
p̃ſeuerant? adiũgũt. iſti ſuã vo
cationẽ etiã 'electionẽ etiã intu
entib⁹ faciũt. Dicut econtra
q; poſt vocationẽ ad ẽmina re
uertũt?: cũ in hiis ex hac vita
migrauerũt certũ iã oĩb⁹ qua
rẽpbi ſut reddũt. Her em̃ facẽ
tes nõ peccabitis aliq̃: de ma
loribus p̃cis dicat q; quotidie egelt
nõ hz hẽditatẽ in regno xp̃i et
dei: Et a quib⁹ oĩb⁹ qui ſup̃dictis
vtutibus ſe mãiparit immunis
dño p̃manet. Aliog̃ ſũt p̃ci
minora de quib⁹ ſcptũ ẽ: Cui
nõ ẽ hz̃ iuſtus in tra q; faciat

bonū et nō peccat Et nō iustificabi-
tur in ofpū tuo oīs viuēs Si em
habūdant ministrabūt nob mtroi
tus met nū regnū dm nri z salua
toris ihu xpi. Huic loco cōgruit
illud ezechielis ꝓphe vbi de edificio
in mōte ostituto loquēs ait Et in
octo gradibus ascensus eius Et hic
em btus petrus octo vtutū gradus
enūiat. quibꝫ fugiētes mundialis
ꝑcipie corruptionē ad habitati
onē regni celestis ascendē debem⁹
fidē spē vtutē. scām abstinētiam.
patiētiā pietatē. amorē fraternitat
et caritatē De quibꝫ mmirū gradib⁹
psalmus dicit Ascensus in corde
eius disposuit: ze. usq; dū aut am
bulabūt de vtute in vtutē videbit
deus deoꝝ in syon. Propter qd ītpi
am vos sp̄ mone de hīs. Et qde
scītes z ofirmatos in pnti veritate
Cuiꝰ vult illos sp̄ mone de
bois opibus quos hīre scām dicit
et de pnicia vitatis esse ofirma
tos? misi forte ob hoc. scām qua
norūt opibus exercēat. et veritatē
tuā ꝑsencia cōfirmati sūt. firmi me
te custodiāt. Ne qñ p magros erro
ris exhēdāt a simplicitate z castī
tate fidei De quibꝫ viz magris in
processu epl̄e plura loquit dicēs
aūt huic sentētia bī iohis qua dic
Nō scripsi vob quia ignorātibus
veritatē sed qm eā nouistis eā Ideo autē
scītibꝫ veritatē scribit z eos mo
net apti: vt qd scīūt obseruēt Vn
et iohes hic loquēs post pauca
subiūgit Vos qd audistis ab initio
in vob ꝑmaneat Justū aūt arbi
tror q̄diu sū in hoc tabernaculo:
suscitare vos in mmoratione. Taber
naculo soleꝫ in itmē ul' in bello
vti? et ideo se certe fideles q̄diu
sūt in corpe z ꝑegrinat a dño in
tabernaculis esse testat. In quibus
uter huius vite pagāt: et contra
aduersaios vitatis ītamen agnit.
Certus qd velox ē depositio taber
naculi mei. Pulchrime bī petrꝰ
obitū suū nō mortē sed depositionē
tabernaculi sui dicit? Cruia mmirū
sit ē ꝑfectis dei famulis carnis ītima
cula exuere sicut viatoribꝰ hospicio
itmē domū ap̄riā solū municipa
tū solā patriā norūt in celis De
qua z aplus paulus Scimꝰ inq̄t
si terrestris domꝰ nīa huius habitatio
nis dissoluat qd edificationē
ex deo habemꝰ domū nō manu
factā eternā in celis Nō em idiotas
fabulas secuti notā fecimꝰ
uobis dm nri ihu xpi vtutē et
ꝑsentiā: sed speculatores facti illius
magnitudinis. Huic paganos sil'
et hereticos tangit? quoꝝ prim qꝫ
qꝫ eos delectabat deos appellare
nō timuerūt Sed acceptis dei
veri misteriis de retro dēo nō di
uinis scripturis attendē sed ad suū
proprium sensū erroneū hīa male
interpretādo trāsferre studuerūt
Et hanc vocē nos audiuimꝰ de celo
allatā. Ceterū hanc epl̄am ne
gant a bto aplo petro cē ascriptā
q̄ si huic vsui sollertius attenderēt
et hoc qd sequit. Cū essemꝰ enim
cum ipo in mōte sco. Nequaq; de epl̄e
huius autore dubitarēt. Costat em
iuxta fidē ewāgelioꝝ q ꝑfectam
vocē sup[illegible] dñm in mōte claris
simi idē petrus cū iacobo z iohe
apostolis suis audiuit Et habem⁹
firmiorē ap̄hicā symonē illū viz
quo ex ꝑsona mediatoris dei et
hoīm loquit dicēs dñs dixit

ad me filius meus es tu: ego hodie
genui te. Dñi em quispiā inquit
nro testimonio loquut⁹ dicēs dilec
dendū putauerit q̄ in secreto glo
riā redēptoris nri ḡspexerimꝰ di
uinā q̄ voce p̄ns ad eū factam
audierimꝰ: certe hmoi ꝓphetā
nemo cōtradicē nullus de hꝭ am
bigē audebit quē dims scripturis
iā olim inserui omēs verū cē testat⁹
Cui bñfacitis attendētes q̄si lucerne
lucēti in caliginoso loco. Ordo
sensus e. Cui attendētes q̄si lucerne
lucenti in caliginoso loco bñfacitis
In hmoi etēm seculi nocte tenebro
sis tēptationib⁹ plena. vbi diffici
le quisq̄ inuenit⁹ q̄ nō offendat?
Ord esseꝰ si lucernā ꝓphetici sermo
nis nō haberemꝰ: Dz nūq̄ spe luc
na eēt necessaria? nō vtiq̄ Donec
dies inḡt lucescat. Mane em astā
bo tibi z greplabor ad lucernā inte
rim nocturnā ꝓtinet q̄ filij dei sug:
et nōdū apparuit q̄d erimꝰ. Et in
ḡparatōe quidē impor⁹ dies sumꝰ
paulo dicēte. Fustis abiit tenebr
nūc aūt lux in dño: Dz si ḡparem⁹
illi vite in qua futuri sumꝰ adhuc
nox sumꝰ z lucerna indigemꝰ. Et lu
cifer oriat⁹ in cordibus vrīs. Lucis
e lucifer iste? si dim dicat⁹ parū e
lucifer: ipe clarus intellectus nr̄ e
Ipe em orit⁹ in cordibus nr̄is: ipse
illustrabit⁹ ipe manifestabit⁹. Dilec
tio erit q̄lem nūc optamꝰ? Et q̄m
nō est suspiramꝰ: Et q̄lis eēt sin
guli in singulis videbimꝰ quo nūc
facies nr̄as alterutrū videmꝰ. Hoc
p̄mū intelligētes q̄ oīs ꝓphia scripte
ture in ḥpretatione nō fit. p̄cedet
hic vsculus ex eo q̄d superius ait
cui bñfacitis attendētes. Cui em
ꝓphetarū vbis attendētes bene
vtiq̄ facitis vt p hec lucē possint
habē sne: Hoc p̄mū intelligē de
bent q̄ nullq̄ ꝓphetarū scōr ꝓpria
sua inḥpretatione ꝓpīis dogmata
vice p̄dicarit ꝙ q̄ a dño didicerāt
hec suis auditoribus agenda q̄mē
dabāt? Quecq̄ in secreto celestia
arcana p̄cepērat hꝭ scriptōr ul' loq̄
do ul' scribēdo dei plebi tradebant
Et nō sicut gentū dñi. q̄d q̄d ipsi de
corde suo finxerūt hec turbis decep
torū q̄si diuini oraculi ḡsulta p̄ferē
bant. Dicit ḡ ꝓphete nō sua ꝓpa
ꝙ dei vba scribebāt: ita hōr corū
nō sua ꝓpria inḥpretatione potest
vt in ea sensu vitatis exorbitet?
ꝙ hoc oīmodis debet attendē. quo
sua vba voluit intelligi ipe q̄ scrip
sit. Non em voluntate hūana alla
ta est aliq̄n ꝓphetia: ꝙ spu sancto
inspirati locuti sūt sancti dei hoīes
Dicit in p̄fate ꝓphetāciū nō erat
semp habere spm̄ sem semp futura
posse p̄dicē: ꝙ ipe spūs cor corda
q̄n volut implenit. Ita eā p̄fatis
cor nō erat ut quecq̄ vellēt doce
rēt ꝙ q̄ spu illustrati didicerāt ea
sola docebāt. Hoc ideo dicimꝰ ne
quis ad librū suū scripturas expo
nē audeat ridicule quidā hꝭ beati
petri vba inḥpretatus e dicēs Et
sicut fistula flatu oris hūani ut re
sonet accipit nec sonū tm ipa que
mīstrat quia insensibilis nature e
intellige valet: Ita ꝓphete dei spu
inspirati ea q̄ idē ipe spūs vellet
ore ꝓferret. Nec tm ea q̄ dicerent
ipm mente teneret? Juxta illud ma
romis. Dat sme mente sonū: q̄d
imprudētissim errois esse palam
daret. Cuio cm audientibus tam

sana vitedi ꝙsilia daret? si insanis
sites ẽpi que loq̃rent? nesciret? Ire
videntes appellant ꝓphete qua roe
septũ est Verbũ qđ vidit ysaias ā
aliqs aliis ꝓpheta· misi qr i occulto
visionũ celestiũ lucidissimo mētis
intuitu ꝙgnoscebāt arcana que
foras suis auditoribꝰ palā ꝓbis
qbuscũq vellent effere? fuerũt
vēo pseudo ꝓphete in ꝓplo sicut
et in nobis erunt magri mendaces.
q̃ introducet sectas perditionis· de
serte lie: grece dicũt hęreses· Cum
quis stulta obstinatione errorē que
sel' cepit semp sectā nullatenus
cessat? qđ hęticoꝝ esse ꝓpriũ quis
negat? Item qui emit eos dnm
negant supducentes sibi celerem
ꝑditionē· De hoc emptōe ꝙ pau
lus ait Empti estis pcio magno:
glorificate ꝙ portate dnm in corpe
vēo Meito aũt sibi celerē ꝑditio
nem supducũt? qui redēptorem
suũ negātes· hũc recte confitendo
glorificē ꝙ bñ faciendo· suo incorpe
ferre detrectēt: qđ oīs faciũt
hęretici Nā ꝙ arrius q̃ redēptorē
nrm in diuinitate patre minorē
dicit: et fotinus qui dicit xp̃us
homo ē· deus nō est· ꝙ manichę
us q̃ dicit xp̃us deus tm ē· homo
verus nō est: et abyon qui dicit
xp̃us ante mariā non erat ex
ipa origine supsit? et appollinaris
qui dicit· xp̃us tm deus ꝙ caro est
aiam rationabilē nūcq̃ sus cepit·
et pelagius q̃ dicit xp̃us redēp
tor ꝓlor in baptismo nō ē· qa
sine imitatibus cōcepti ꝙ sine
delictis a mre sua geniti· nullū
prorsus hmt primū qđ sibi debe
at dimitti? ideoq̃ xp̃us non est
saluator oīm cliōr Et recte cum
hijs hęretici dnm ꝓfecto q̃ emit eos
pcio sanguis negāt? quia illum
nō qualē veritas ondit: ꝙ qlem
sibi ipi fingūt ꝑdicāt Et ꝓterea
a redēptore alieni facti: nil eiꝰ
quā foueā ꝑdicatoris exspectant·
Ꝑ quos via veritatis blasphemabi?
Via veritatis blasphemabit· per
hęticos? nō solū in eis quos sue
hęsi seductos assotiāt: ꝙ in eis
quoꝝ· quos ꝑ impurissima sua
facta ꝙ sacrificia ul' misteia exe
cranda que faciũt in odiũ nois
xp̃iani conatāt? Existimātibus
impijs omēs xp̃ianos: huiusmōi
flagicijs esse mancipatos Cruciatibꝰ
dicit scriptura Ꝑ uos nomē meū
blasphemat? in gentibꝰ· Cuibus
iudiciũ iā olim nō cessat· Cui iam
olim ꝓteritū sēpus sigmficet: non
cessat aũt ꝑditus sit tpis? n
qua iā olim cepit iudiciũ ꝑditi
onis impioꝝ qđ eos ꝓnitalit? Ꝑ
exercitiās nullo vmq̃ fine cessabt.
Si em angelis peccantibꝰ non
pepcit ec· Stulti hoc ꝑsiculi uno
fine claudũt? Novit dns pios
de tēptatione eripe Si em inqt
deus angelis peccātibꝰ nō pcꝑ
cit? ꝙ eos infernī traditos pcis
ad maiores in die iudicij ꝙuat
cruciatus: Si originalē mūdū ꝓt?
stelea diluuio ꝑdens noe iustum
seruauit? Si sodomoꝝ flagicia pu
nies· loth iustum cultorē· ab iniq̃
eruit: Constat ꝓcto qr novit
dns pios de tēptatione eripere·
iniquos vero in die iudicij cruci
andos reꝛuare Et nōdū in eo
qđ aut deum angelis peccātibꝰ

nō peccasse quia ipi mali āgeli non
nō a deo mali conditi ꝫ peccando
facti sūt mali ℣ tradentibus īfer
m detractos in tartarū tradidit in
iudiciū cruciandos reſuari. hunc
ōsticiū alia tñslatio sic habet: sed
carcēibus caliginis inferi ētrudēs
tradidit in iudicio puniēdos reſ
uari Ostendit gō adhuc āgelis
apostatis vltimi iudicii penā de
beri: de qua dns dicit Ite ī ignē
ēternū q̄ parat⁹ est dyab⁹ z ange
lis eius: Quānis iā penalit hunc
infernū hō est infernorē caliginosū
aerē tāq̄ carcerē acceperint Nūtī
ēm ad sublimitatē celi iā huius aēis
spatiū dicit infernus ꝑt: sicut etiā
q̄ntū ad eiusdē aeris altitudinē:
ēra que inferius iacet infernus
intelligi et profundus ꝑt Rudētes
aūt inferni appellat ipas stultas
iactantiās: qua angelicus spūs cō
tra gdītorē ītumuit Rudētes q̄p
pe dicūt² funes quib⁹ naute vela
suspendūt: ut flante aura: portū
tranquillitatē relinquāt: sesq̄
semp ambiguis pōti fluctib⁹ tra
dant Crub⁹ cōuenēt rudētib⁹
ītumidor spiritūū tonantia gparā²
qui mox ut flatu superbie impulsi
se adūsus cōditorē erexerūt: ipis
elatōis sue tonatibus in abyssi pro
funda sūt rapti Crudā codices
hñt: ꝫ rugientibus infernī detrac
tos in tartarū tradidit: q̄d vorē
ul' superbie elatōis ul' ciulatus in
pēnis signific⁹ Rugient nāq̄
fare cū ul' famē ul' q̄ aliud molēs
te patiūt² ꝓp nimietatē claamis
ferre nō valentes si q̄d eis aduſi
tatis oc̄rerit Et originali mūdo
nō pepcit: Idem ipe mūdus est in
quo nūc hyānū genus habitat:
quē inhabitauerūt hi q̄ ante di
luuiū fuerūt ℣ tm recte originalis
mūdus ille q̄ aliis dicit: q̄ sicut
in sequētibus huius epīe septē cōti
net ille tūc mundus aqua īundatq̄
periit: et telis vox qui erāt prius
id ē cūctis aeris hui turbulēti spa
tiis aquax aerie strenuū altitudie
cōstiptis: et ēra quoq̄ in alterā fatē
exredentibus aquis immutata Nā
et si mōtes aliq̄ atq̄ valles abimao
facti credūt². nō tamē tanti q̄nti
nūc in orbe cernūt² vnūsq̄ crd
negari forte potuisset: si nō etiā
nūc oīb⁹ āīb⁹ trarū facie ēnere
mus aquax subuersione mutatū
crd tāto magis tūc fuisse factum
credit²: q̄nto maior ac diutinior
impetus aquax ēras obsidēs alue
bat ℣ octauū noe iustice prone
custodiuit diluuiū mūdo impro
inducēs. Constat oībus q̄ noe de
cima ab adā generatioe natus est
℣ octauus cū notat: q̄ octo hoīes
diluuiū euasērūt e quib⁹ ille vn⁹
erat Idcirco aūt octauus nui² fiat
mentionē: ut occulte insinuet q̄a
tpa diluuij discrimen sīficent
examinis vltimi: q̄n dāpnatis oīb⁹
reprobis. oīēs iusti gloriā vite
ꝑpetis capiūt Dex etēm sūt seculi
pūtis etatis: septima etiā nūc agit²
etas in illa vita: vbi aīe sc̄oz sab
bato felici ī requie ꝑfruūt² etne
Octaua ē ventura tpe īsurrecti
onis oīm z vnūsalis iudicii Justi
tie aūt pronem noe ognōiat: q̄
iustice opa facies cūctis ītuētib⁹
q̄lē corā dño viuēdū cēt oīndit
Nec ēm vbo quempiā dorē ēpit²
quippe cuq̄ nr⁹ vnus fino repit² ad

deū prolatus nl hoīes: ſ qđ maxi
me vtilis eſt in tota arthe ſabra
i adiētu diluuij in ſequētis eui ..
pmordijs ore quidē ſilente ſ cordis
damone hc propriſſima iuſſis obte
perāt celeſtibus Et ciuitates ſodo
morū z gomorreoꝝ timerē redi
gens euerſioe damnauit Cuia
ciuitates impioꝝ in cinerē redac
tas aſſerit dus intellegi dz: qz et
pmo p incendiū eas cū adiacēti
bus trib in cinerē redegit: et cū
loca incendij poſtmodū mortui
maris vndis cōtexerit: ſeruare
adhuc voluit cinerū poſitā rōnē
priſce ſpeciē pene Naſcūt cīm po
ma pulchra q et edendi cupidi
tatē ſpectantibus generēt: ſi carpas
fatueſcūt ac reſoluūt in cinerē fumū
q exhibent qui adhuc ardēat Vñ in
libro ſapie dicit: Iuſtū a pereūti
bus impijs liberauit fugientem: deſce
dente igne in pentapolim Cuius teſti
monijs nequicie fumigāda oſtat
Deſerta tra et mēto tpe fructus hā
bentes arbores ſubaudit: et ipſe
fumigabūde oſtat deſte Et hoc eſt
qđ hic quoꝝ ſubūgit Exemplū eoꝝ
qui impie acturi ſūt ponēs Nam
et ignis q ſodomitas ſemel punit:
ondit patent quid impij ſint ſine
fine paſſuri Et q tra eoꝝ fumi
gabūda: oſtat q fructus eius pulch
rimi cinerem habent intus z fetorē
apte oībus ſeculis tenuit qz delec
tatio carnis z ſi ſtultoꝝ mentibus
ad pns arridet mil tn imuiſibilibꝰ
miſi incendiū ſibi reſeruat: miſi ut
fumus tormentoꝝ eius in ſecula
ſeculoꝝ aſtendat Et iuſtū loth op
preſſū a nefandoꝝ furia z luxu
rioſa cōuerſatione eruit Aſperū
cīm z auditu iuſtus erat: habitans
apud eos qui de die in die animā
iuſtā iniquis operibus cruciabant
Cruciabāt quidē viri ſīm iniqua
proximoꝝ facta pie et vba: q tot
die videns nullateng corrigē valebat
ſ tn ipe tn pſperte ſe gerebat ut nō
viſis eoꝝ flagitijs nec auditis i aliq
caſte ſue mētis fiſcaēt integritū ſed
indefeſſa intētione ceptis ſue iuſtē
inſiſtebat actibus Vel cte aſpectū et
auditu iuſtus erat: Cra michil in
illo pūtes miſi iuſtitie opa cernebāt
et audiebāt eloqa Nichil fama de
illo p abſentes: miſi qđ adiuſtricā
ptimeret vulgabat Ad exm bti
iob qui dicit Auris audiēs bītificā
bat me: et oculus videns teſtimoniū
reddat m Et notādū q p bīis pe
trus hoc in loco dñici magiſterij
ſequt exemplū Et ipe cīm dñs i
euāngo de die iudicij loquēs ſubi
taneū nl diluuij nl ignis ſodomi
tici aduētū ad mēoriā deduxit:
ubi iuſti libēdi reqbi āt ſint in
opmate pdicois laqo cōprehenſi
tez z alio loco cū diſcipulos aios
a faſtu elatiois compeſcē curauerit:
angelici caſus illos ꝓmat exm Vi
debā iniquēs ſathanā ſi fulgur
de celo cadētem Nouit dñs pios
de tēptatione eripē: iniquos vō
in die iudicij cruciandos reſuari:
nō q nō etiā ante diē iudicij ſo
luti corpe penas luāt p meritis: ſ
q grauora eos in iudicio tormēta
experiāt: qm qm et in corpe tempo
to qui nūc in aīa ſola cruciabūt
Vñ z dñs hijs q vbi ewāl tempe
nolnerūt ciuitatibꝰ exprabās ita
oſtendit Remiſſius erit tra ſodomoꝝ

m die iudicij q̄z vobis ſtragis aūt
eos q̄ ꝓ ꝑ mrē in cōrupīa imūdi
tie ambulāt· formatores dicit
qui pro veatu fede corruptionis
maiora in iudicio q̄z gnāles imq
tormēta paciāt² Dnationeq̄z con
tēpnūt audaces sibi placētes Bu
perbos dicit z arrogantes qui et
ipi gnia gnālibus sint supplicia
luituri Sectas nō metuūt facere
blasphemātes Hēticos dicit qui
blasphemātes fidē ul' vitā ortho
doxoꝝ sectas sui noīs id ē hēses
induxit· qui et ipi cū priorib⁹
audiāt q̄ fortiorib⁹ fortior ist
cruciatio Vbi angeli fortitudie
et vbute cū sint maiores nō pos
tant aduersū exectabile iudicium
Ord aut vbi sigmficat in eo q̄ dna
tionē ꝑtēpnūt· Ord audaces qd
sibi placētes sut qd hēses id est
sectas faciūt qd blasphemāt Hec
nāq̄ facie do angeli demoīa fici
at penas sue superbie solue me
muerūt Neq̄z em spiritalis eoꝝ nā
patiebat² corupīe carnalis obsce
nitate pollui· misi forte cū ad hās
hories illiciūt pro eo quoz illos si
tut et ꝑ retcis q̄ hoībus mala agē
da ꝑsuadēt iudicādos ee sigfficat·
Hyi vero uelud irrationabilia pco
ra natalia· in captionē z i pmptionē
in hijs q̄ ignorāt blasphemātes in
corruptione sua peribūt Sicut irra
tionabilib⁹ aialib⁹ naturale ē causa
pabuli· sepius in captionē z in pm
tionē ignorant mendē· ita z hēticī
compati iumētis insipientib⁹ ob
appetitū sue corruptionis expledū·
incorruptā scīaq̄ catholice ecclie
doctrinā blasphemantes· at vitā
sempnā sibi ꝑ dictis laqoꝝ impia
temeritate nectūt· Quales extitis
se hēticos ipis aplor tpib⁹ sym
mianos menandianos basilidianos
nicolaitas hebionitas marcionitas
et cerdonianos pluesq̄ alios hysto
ria ecclīastica refert De quibus
certe cū dixisset blasphemātes in
corruptione sua peribūt· adiūxit
Propīetes mercedē iniustitie mer
cedē nāq̄ iustitie pena dicit·
quā opa iustitie merent² ignāe
in eis q̄ cū ipis corruptionis carnis
seruiūt nichilominꝰ conuersatiōnē
eoꝝ q̄ raste viuūt blasphemant·
cū ipis vesanis tenēt² erroribus
eis q̄ sanū sapiūt detrahē non
cessant· Voluptatē existimātes
diei deliciās coinquinatiōis z macula·
Voluptas et in bono accipit² et in
malo in bono quidē sicut ꝑdictus
dicit Et sicut in psalmo cant² Et tor
rente voluptatis tue potabis eos
In malo aūt ut salomon ait Ado
lescentia em z voluptas vana sūt
Sed indifferent accipit² iuxta hoc
qd sara dicebat postq̄ senui et
dns meus vetulus ē voluptati ope
tā dabo· voluptas g° bona recte
diei vocat²· qua sancti quiq̄ delec
tant² in dño Voluptas aūt mala
nostis q̄ cū regbi ad ꝑficiendū opa
tenebrarū puerse delectāt² Bene
g° dr² de iustis q̄ voluptatē exis
timēt diei deliciās coinquinatiōis
et macule· q̄ multi mūdanū seculos
puersi et lucrandi existūt ut
cū delicijs impurissimis vacēt et
execrabilissimis habeāt cū ipi optimas
et q̄ lucifluas iudicent Quida
ꝑmū huiꝰ vsiculi vbū ꝑcedenti
vsui iungūt· ita legētes Propīetes

meretrē minus uoluptatē · et ex/
posuit iuxta illud apli pauli Tra/
didit illos deus in desideria cordis
eoꝝ in īmūdiciā vt ignūelīs affici/
ant corpa sua in semetipis · Et
paulo post tēptūdimē opantes mer/
cedē quā oportuit erroris sui in
semetipis recipientes Et sicut non
ꝓbauerūt deū habē in notitiam
tradidit eos deus in reꝓbū sēsū
ut faciant q̄ nō conuenit Ex nob
distinctionē quā in bēti pape gre/
gorij opusculi · inuenimꝰ: sequen/
dā esse putauimꝰ Pellicētes aīas
instabiles · Pellices appellari solēt
mētrices supto uocabulo a pollui/
one uł a pellis siue formositate
qua incautos illiciūt Pelliciūt gr̄
aīas instabiles · q̄ eas · male doce/
do erroneis ualeāt dogmatū sectis
et ꝑstupratoriū lusibus subdunt ·
Scriptū fuit uīa balaam ex bosor
qui mercedē iniquitatis amauit ·
correptionē vō habuit sue ve/ſa
mie subiugale mutū in hois voce
loquēs ꝓhibuit ꝓphete insipiētiā
plenūq̄ hēti tam stulta dogma/
ta tā execrāda ꝓferūt sacramēta ·
vt cecā hebetū sensui cecā paga/
noꝝ et qui ratione dīm agnici/
ois ōimodis careāt illoꝝ detestē
infamiā illoꝝ distorta z deo grā
timēa famus sapiendo vē arguat
Et q̄ꝫ peius q̄ frequētius ē nō
nūq̄ multi catholicoꝝ mītū mer/
cedē amāt iniquitatis · ut cecā doc/
ti ab indoctis a layis clerici mito
lateret Scrui iure oppant ꝓphete
q̄ vbis ogne cont naturā logīs
corripuit · Ner tn a ꝓposito ꝓui ti/
nens retardat Scrubꝰ cecā aptꝰ
sine nomē ggruit ciuitatis · De

qua balaam venisse ꝓhibet · Bosor
nāq̄ carneus sine tribulatione erat
Necq̄ ēm alia magis causa luxuri/
osis existit vbi veritatis amore
penitē ul' desidēioꝝ tpaliū adul/
terāe q̄ qui carnis se gaudiis mā/
cipauerant indigni ymmerū aptiꝰ
laude qua viros fideles gloificāb
aut · Vos aūt fres nō estis i carne ·
sꝫ in sp̄ū vnde z increpatiōe sūt
positi nō quidē ea quā ꝓ dīno
ipsi faciant · sꝫ in illa potius qua
alios infirmoꝝ puersis opm suoꝝ
exemplis ne ad salutē assurgē
ul' respisce possint oppmūt Deo
et nomē ipius balaam q̄ vanus
ꝓtus siue rapacitās eos int' pretat'
talibus conuēit Scī ēm agnitā vei
tatis uiā sponte ipi deseruīt · q̄
nisi vanus sūt ꝓtus q̄d nisi impi/
orū suos mittūt auditores · q̄b9
nō salutaria q̄ corrigant sꝫ q̄ illos
delectēt erronea ꝓdicāt · de quib9
bī subdit · Hī sūt fontes sine aqua
et nebule turbinib9 exagitate · q̄b9
caligo tenebraꝝ reseruat · Superba
ēm vanitatis loquētes pelliciūt in
desideriis carnis luxurie eos qui
paululū effugiūt qui in errore con/
uersant · libertatē illis ꝓmittētes · cū
ipi sui sint corruptiōis Hos vsqꝫ
los suis ihōmo in libro cont ioui
nianū ponēs ita explanat Nōne
tibi videt ꝓmixtē apli noua
imperitie factionē · Aperiūt ēm
q̄ fontes scientie q̄ quā nō habēt
doctrinaꝝ ꝓmittūt ymbrē velut nu/
bes ꝓphetie ad quas pueniat vitas
dei Et turbinib9 exagitāt · demonū
atq̄ virioꝝ · loquūt grandia · et
totus eoꝝ sīmo superba ē Immūdus
aūt est oīb q̄ exaltat cor suū: vt

qui paululū refugerūt ⁊ pmīs ad
ſuū reuertūt² errorē: et ſtudent
luxuria cibor⁹ carnis ⁊ deliciis ℟s
em nō lubent² audiat manducem⁹
et bibam⁹: et met nū regnabimus
℣apientes ⁊ prudētes prauos vo
cant eos q̄ dulcis ſit in ſmone
℟ontigit aūt eos veri pūbij: canis
reuersus ad ſuū vomitū et ſus
m uolutabro luti ℣erū hoc eē pūbū
dicat: de pūbijs ſalomonis teſtimonū
aſſūit: qđ ubi cū expoſitōe poſitū
eſt ſicut canis inquit reuertit² ad
vomitū ſuū ita ſtultus q̄ iterat ſtulti
tiā ſuā ℣t addit de ſue: et ſus
lota in volutabro luti ℟anis ergo
cū vomit pfecto cibū qui pertus
depmebat ꝓrorat: ſ cū ad vomitū
reuertit² unde leuigatus fuerat rur
ſus ⁊ onerat² ℣t qui admiſſa plā
gūt profecto nequitiā de qua
male ſanati fuerāt et q̄ mentis
intima depmebat cōfitendo proi
cīūt: quā poſt cōfeſſionē dū re
petūt reſumūt ℣us vēo i uoluta
bro luti dū lauat² ſordidior reddit:
et q̄ admiſſū plangit nec tamē
deſerit pene ſimilis culpe ſe ſubi
cit: qui et ipſas quā flendo impe
trare potuit: vomitā ꝛepmit ℣t q̄
in lutoſa aqua ſemetipm voluit:
qui dū fletibus ſuis vite mūdiciā
ſubtrahit ante dei oculos ſordi
das ipſas cordis lacrimas facit ℟re
hoc vobis kārissimi ſtudeam ſcribo epīa:
in quibus excito vram i cōmoni
tione ſincerā mentē: In q̄bus epīs
tolis dicat ſue in eis ad quos epīs
tolas ſcribit ℣emēt in nouissimis
diebus irrisione illusores: illu
dentes vīg fidei et ſpei xp̄ianor⁹
qđ tempus ſibi ꝛſurrectionis ſu
turū ſtructura ꝓmittat: Juxta ꝓpr⁹
ꝓpriam⁹ ambulātes dicētes
ubi e ꝓmiſſio aut aduentus eius
Aptius paul⁹ ſcribēs ad theſſalo
nicenſes: ℟ogo inquit vos per
aduentū dn̄i nr̄i ihu xp̄i et nr̄e
cōgregatiōis id ipm ut nō cito mo
ueamini a ſenſu neq̄ treamini neq̄
p ſpm neq̄ p ſmonē neq̄ p epīam
tamq̄ a nobis miſſā q̄ inſtet dies
dn̄i ℟eprehendit ergo bt̄us petr⁹
et illusores nūtupat eos q̄ aduētū
dn̄i et ꝓmiſſa tardare aſſeuerāt:
cohercet paulus eos q̄ diem dn̄i
inſtare autumāt ℣nde ꝓſtat oīb⁹
qui diligūt aduētū eius mente
in hac optimatione tēperare⁹ cohi
bendā: ut neq̄ uicinū neq̄ eius
aduenturū eūdem diem dn̄i neq̄
rurſū tardius hūc aduēire ſuſpice
mur ſ hoc ſolū ſoduli ꝓcurem⁹
ut ſiue orus ſiue ſero veniēs pa
tos nos poſſit uenie dū veneri.
Latet em eos hoc volētes q̄ celi erāt
prius et terra de aqua et p aquā
ꝓſtēs dei ubo ℣terra de aqua con
ſiſtit: q̄ in principio creaturar⁹ dixit
deus ℟ongregat² aqua i congregatio
nē unā ⁊ appareat arida: et factū
eſt ſic ℣adem p aquā ꝓſtat dei
ubo q̄ diuina diſpoſitione uenis
aquar⁹ tota intūſcrus plena eſt
Sicut corpus aīāncū uenis ſang
uinis redundāe ꝓſpicim⁹: ne
videlic⁹ ariditate deficāt ſi aquar⁹
irrigatio ceſſaret Denicq̄ videm⁹
eſtatis fluore tras abſūpto humo
re flarentes: et mox impulueren
quā ꝓcerat ventus eſſe cōuerſas
Alia edicio habet celi erāt olim
de aqua ⁊ p aquā cōſtituti Enim
ficat aūt aerē iſtū hūidū ⁊ turbidū

hūc etēm scīptura celū 2 alqm celos appellāe cōsuerunt vñ scīptū est fulmus in celo cog nouit tempus suū ꝑ q̄ ille tūc mūdus aqua mūdatus perist per que · ꝑ celos et tra dicit q̄ prius nomina uerat ꝑ hec em ꝑdita mūdus qua in hīs gsteterat perijt Nā supioes mūdi ꝑteb diluuīū mīme tāge bat Perijt g̃ tra qe subāsa 2 coo pta aquis nō solū tāto tpe istū sibi fructificādi statū ꝑdidit · sed etiā sicut supa docuimꝰ dissilem pleriscꝫ in locis ab eo quā ꝑmo acrepat facīē receptū · Perierūt et celi ſm̃ q̄ntitatē 2 spatia aeris hui⁹ exterrauit em̃ aqua vt strūs augus timꝰ ait · et totā istū capacitatē vbi aues volitāt occupauit ād sic utiq̄ celi perierūt ꝗpmq̄ trib ſm̃ q di⁹ aues celi Būt aūt inquit et celi celoꝝ supelocs i firmamento · ſ vtrūq̄ et ipi perituri sint ugm an hīs soli qui etiā diluuīj operierūt disceptatio est aliq̄n scrupulosioꝝ mī doctos · Celi aūt q̄ nūc sūt 2 tra eodē vbo repositi sūt ugm reſuati in die iudicij 2 ꝑdicōis impioꝝ hoīm · Patet g̃ sīa bī petri · qe illā tram 2 illos celos q̄ diluuio perierūt 2 pt⁹ diluuīū reposita sūt ugm ultōis ꝑdendo assereuerāt Vnū vero hoc nō lateat vos dīlī · quia vnꝰ dies apud dīm sicut mille āni et mille anni sicut dies vnus · Quidam hāc sīam ita ītelligendam putāt · q̄ dies iudicij tātū habeat longitudinē · q̄ntū mille ānoꝝ spatiū nō gsiderātes qe nō aut sint · aut vnꝰ dies sicut mille āni · ſ vnꝰ inquit dies apd dīm sicut mille āni Quā mīmetū in cognitōe dine vbtis et ꝑfecta et futa et q̄nta equalit ꝑnta gstat · Et q̄ longa et q̄ brevia vident tpa curri culū · equalis vtiq̄ sūt spacij apud conditorē tpa juxta illud ps̃ · Quia mille anni ante oculos tuos sicut dies hesterna q̄ ꝑteriit · et sicut custo dia in nocte que pro nichilo hīnt anī eoꝝ Sicut em̃ cōstat qe ps̃ mille ānos nō dici futi iudicij ſ dei hesterno q̄ ꝑteriit ante oculos cōditoris adequat · ymmo oīs ānos nros id ē seculi hui⁹ oīe temp⁹ custodie nostis vnꝰ q̄ est q̄sita ꝑ nostis assimilat · ita bt⁹ petrus vnūquēq̄ die seculi pntis mille ānis et mille ānos vnicuiq̄ dei apud dīm equat · id ē eusdem mensure asseuerat Quia viz oīa et ꝑua et magna equalit ipe cōspicit Et quidē petrus si hoc de die iudicij vellet tm̄ intelligi q̄ vē tante esset longitudis q̄nte sūt mille ānis nris · poterat vtiq̄ qe eius sua indicare sīa · Neq̄ opꝰ esse addē apud dīm · qe ille dies vltimꝰ tante esset longitudis etiā hoibus cūctis vbi aduenisset appa reret · Ideo aūt hec apt⁹ gmeo rat · vt cōuincat eos quos dicere ꝑmiscat · Vbi est ꝑmissio ād aduen tus eius · Ostendens dīm nequaq̄ oblitū sue ꝑmissionis aut aduētus ad iudicandos viuos 2 mortuos · ita tū ita vnūquēq̄ die seculi nri etna sua mēoria cputat vt ānoꝝ mille curruitus ita mille ānos vt vnius dei spatiū sine labore trauspia at · Manifeste intelligendū q̄ ipoꝝ quoq̄ dieꝝ et ānoꝝ oīm finem certissime nouerat 2 absq̄ ulla du bietate hoc quos ꝑnouerit quādo

aduentus ipius claritas reuelãda qñ
promissa sñb sint prima reddeda. Vñ et
recte subiungit. Nõ tardat dñs promis
sione sic quidam agit ppt vos. no
lens aliquẽ perire sed omes ad pnam
reuerti. Qui igit oĩa nouit tpa
nouissima et antiqua nõ tardat
promissionẽ retributois sue. si hanc utiq
in tpe quo ante oĩa tpa futura pre
destinauit ondit. Ideoq adhuc dif
fert. vt electoꝝ pus sñiã quã cu
pre ante secula decreuit adimple
at. Vnde in apocalypsi aie martyrũ
q̃ dicẽ iudicij et resurrectiois oĩus
aduentũe sitiebãt audierũt vt req
escerẽt tẽpus adhuc modicũ. do
nec impleant conserui eoꝝ et frẽs
eoꝝ. Cui aũt pfatã bti petri sen
tenã ita intelligũt. qñ dicit diem
iudicij tãte longitudis futurã. qñ
te mille sũt anni. hoc ad causam
referũt q nõe sit eos q̃ cu prius
aliquibꝰ de corpe exeunt et tñ ad
electoꝝ sortẽ predestinati sũt. tãto
tpe pigne purgari. et sic demũ
remissis oĩbus pnis ad vitã veniẽ
tes hij nõ vident qñte sit impudẽ
tie credẽ q tantus pfector iusto
rũ cetus rereptis in ictu oculi. tot
poribus bis et immortalibꝰ pmille
annoꝝ spacia debeat in aera ul' in
tra finẽ expectãe iudicij. et tãt de
mũ pparatis ad integrũ sorciss diu
expectatã audie sinaz. Veniẽte bn
dicti pris mei pcipite regnũ. Ad
uenit aũt dies dñi ut fur. in quo
celi magno impetu trãsient. filius
pauldubio celos dicit qui in diu
uio trãsierũt. hoc e aere hũc tre
proximũ qui igni pdendus e. Ea
tñ ut rẽe credit spacij tenẽte. qñ
tñ aqua tenebat diluuij. Alioquin
si quis celos superiores vbi sol et
luna et astra sũt posita tñsituros
asseuerat. quo vult illã dñi sinaz
intelligẽ qua dicit. Tũc sol obscu
rabit et luna nõ dabit lumẽ suũ.
et stelle cadent de celo. Vbi em
lorus syderũ trãsierint id e celum
qua ratione pt dici in eadem die
dñi et sydera ul' obscurari ul' cadẽ
et ipoꝝ syderũ loca quo fixa tenẽt
igne assumẽte trãsisse. Elemẽta
vero calore soluẽt. Quatuoꝝ sũt
elemẽta quibus mundus e iste gsistit.
ignis. aer. aqua et terra. q cuncta
ignis ille maxime absumet. nec
tñ cuncta intatũ absumet ut fundi
tus nõ sint. sed duo in totũ gsumet.
duo vero in meliorẽ restituet sanctẽ.
vnde in sequẽtibꝰ dicit. Nouos vo
celos et nouã trã et promissa ipius
expectamꝰ. Nõ em dixit alios ce
los et aliã trã sed veteres et alios
in melius gmutandos. Juxta hoc
qd' dauid ait. Initio trã tu fundasti
dñe. et opa manuũ tuaꝝ sũt celi
ipi tribuit tu aũt pmanes. et oĩa
sicut uestimẽtũ veterascẽt. et sicut
opertoriũ mutabis ea et mutabũt.
que go peribũt veterascẽt et muta
bũt. Constat pcerto qr gsupti p
ignẽ mox abeunte igne grauitoẽ
resumẽt spem. Poterit em figura
huius mundi nõ substantia. sicut
et carnis nre nõ substantia perit
sed figura immutabit. qñ semiat corp
aiale surget corpus spirituale. De
igne aũt et aqua mchil tale legis
quin potius lẽmꝰ in apocalypsi et
mare ia nõ est. habes et in pphis
et lux lucne nõ lucebit tibi am
plius. Et pmissa inquit ipius ex
pectamꝰ in quibꝰ iustitia habitat.
Justitia habitat in futuro seculo.

qua tūr cuꝫ fidelū ꝓ mō ſui
certamīb reddet² corona uſtice: qđ
in hac vita nequaꝫ fieri ꝑt Juxta
illud ſalomōis Vidi ſub ſole m
loco iudicij impietatē et in loco
iuſtice mētatē: et dixi in corde
meo Juſtū z impiū iudicabit deus:
et tēpus ōm rei tūr erit Et iterꝫ
Vidi inquit calūpmias q̄ ſub ſole
geriť² et lacrimas innocentū et cō
ſolatorē neminē: nec poſſe reſiſ
tere cuꝫ violentiis eorū auxilio
deſtitutos: et laudaui magis mor
tuos ꝙ viuētes Jdeo nāꝫ magis
mortuos inorētes ꝙ viuētes lau
dauit: q̄ illi adhuc in etamīe po
ſiti Jſti aūt ꝑpetue bītudīs ſūt
mercede donati Jdeo ſub ſole
calūpmias ſe vidiſſe q̄rebatur:
q̄ ſup̄ ſolē noueat iudicē eſſe
iuſtū: q̄ in altis habitat z hūilia
reſpicit: Sup̄ ſolē māſiones: in
quib⁹ iuſti debita iuſtice ſue ꝑ
mia ꝓpiant· ſpt hoc qđ ait in
quib⁹ iuſticia habitat etiā iuxta
illud pſalmiſte itelligi: hc porta
dm iuſti intrabūt in eā Et in
apocalipſi de ciuitate ſuꝑna ihs
Nec intrbit in eā inquit aliq̄d
coinq̄natū et facies abhoīatio
nē z mendacij: niſi q̄ ſcripti ſūt
in libro vite agni Propter quod
iam hec expectātes ſatis agite
imaculati et iuiolati inueniri
ei in pace: hec ſūt vigilie ſue
de quib⁹ dns ait Vbi ſui illi:
quos cū veneit dns ueneat vi
gilātes Vigilat nāꝫ q̄ ſe a ſor
dibus vicioꝝ immunē cuſtodit:
Cui q̄tū in ſe eſt cū oīb⁹
hoīb⁹ pacē habet: Et in ſe
ipo pace feliciſſima vtēs· oīb⁹
carnis illecebras ſpūs rgnmm
ſubdit Et bene cū dicēt ſatis agite
immaculati et iuiolati inueniri:
addidit ei idē dño: Cui ille ſo
lū ꝓferte mūdus ē: qui diuino
iudicio mūdus ē Vñ in laude
bonoꝝ giugū di² Erat aūt uſti
ābo ante deū Bene ante deum:
q̄ hūana ſepe iudicia fallūt Et
dm nr longanimitatē ſalutē arbi
trami Nolite putare q̄ tardet ꝓ
miſſionē dn̄s· ſ intelligite q̄ io
longanimit² expectat ut plures
ſaluent² Dicit z hīmus frater nr
paul⁹ ſm̄ datā ſibi ſapiam ſcripſit
vobis· Paulū illis ſcripſiſſe cū meo
mt: q̄ que ide paulus ad q̄ſdā
ſpecialit² ſcripſit cūctis oīb⁹ gna
lit² q̄ ꝓ orbe ſūt· quez vnā ca
tholicā faciūt ſcripſiſſe ꝓbat² certis
Et notandū q̄ hic petrus pauli
ſapiētiā laudat: ipe aūt de ſe dr
Ego cū ſū minus aplor qui nō
ſum dignus vocari aplus: q̄m
ꝑſecutus ſū eccliam dei Erre ſe
paulus ꝓfiſte ſue infidelitatis
memor hūliat: et aliorꝝ aplorꝝ
innocentiā ꝓfert Erre ꝓmus
aplorꝝ q̄ oblitus ſui ꝓfatus· et
datarū ſibi dauīū regni: data
pauli ſapiaꝫ mirat² Cuia mmi
tū moꝝ e electorꝝ ut aliorꝝ magr
q̄ ſuas mirent² virtutes: per quas
ſe ad ꝓfectū excitēt· Jtezꝫ nondū
q̄ paul⁹ in epīis ſuis dicat Cum
aūt venſſet cephas antiochiā
in faciē ei reſtiti: q̄ reprehēſibil
erat Rep̄ndit ugi² paul⁹ in epīis
ſuis petrū: et tū ipe petrus eas
dem epīas relegēs· laude dignas
iudicat Cuia mmirū hoc ipſum
qđ ſe in illis mito reprehēſum
inuenit: nō q̄ iuriā aſſpnat ei: ſed

gratulant qui officiū deuotionis
accepit Tales esse admonē non
quibz mortaliū ꝙ illi soli nouit
qui didicerūt a dño mites esse et
humiles corde: q̄ sciūt honore imē
ꝓuenire In quibus sūt q̄dā diffici
lia intellectu: q̄ indocti z instabi
les depranāt: sicut z ceteras scriptu
ras Omnes scripturas hēretici depra
uant Nullus est enim ut' noui uel
veteris testamēti liber: in quo nō
multa ꝓuerse intellexerūt Sed et
ipas sepe scripturas a suo statu ꝙ
uerterūt: ut' demendo ut' addēdo
uel mutādo quez illaz ꝓfidia de
tasset: Dicut ḡstat arrianos de
ewan: errasse erasisse q̄d salua
tor aut· q̄ deus spūs e· q̄ nole
bant credē ꝙ spūs scūs deus est
ōipotens Quos recte indoctos
vocat z instabiles? q̄ nec lumen
sāe nec stabilitatē hūt mentis
ut int' doctos dōr eruditantur
ꝓmaneant· Omnīū nāq̄ indoctis
remediū est humili stabilitate doc
toz vbis auditū prebē Quā sta
bilitatis q̄rām q̄ hēretici nō habēt
vento superbie q̄si palea leuis eraā
de ecclia tollūt De quibz bene
subdit ad suā ipoz ꝓditionem
Tua q̄ scripturas scās depuare
q̄ fidē catholicā turbāe ac ꝓuer
tere conāt: nō aliud in hoc ꝙ
ceteros gdēpnant Ecclia aūt ꝑ
distinctis erroz tenebris: vera sui
luce fruit Vñ bene in fine apo
calipsis que clausula et q̄si signacu
lū est totius dine scripture dicit:
Si quis apposuerit ad her appo
net deus sup illū plagas scriptas
in libro isto Et si q̄s diminuerit de
vbis libri hui⁹ apheric auferat deus
ꝑtem eius de libro vite z de ciui
tate sca: et de hijs q̄ scripta sūt in
libro isto Difficilia aūt intellexī
in epistolis pauli q̄ ab indoctis z ab
instabilibus dicit esse depranata:
Illa sūt maxīe in quibz de gra
dei loquit que iustificat impios
hoc est ex impijs faciat iustos
Dicit enim ipe ubi aūt habūdauit
ꝑcm sup habūdauit gra: q̄d illi
nō intelligentes putabāt eū dicere
faciamz mala ut ueniāt bona·
Absit aūt ut paulus suos audito
res ad ꝓmerenda bona doceat
facē male: Cuiz oīs intentio e
a malis cohercē z ad bona agen
da quos hortaz ꝓt adhortāe Sed nī
dicit ubi aūt habūdauit ꝑcm
sup habūdauit gra? donū grie
ꝙ hoc vehementius ḡmendat:
et que et magna solet cōmissis
e minora dimittē ꝑcā Et q̄nto
quis maior ante cōuersionem
ꝑcā ḡmisit: tanto maiorē gre
donantis indulgentiā cōuersus
acquirit· Loquit hoc ḡ aplus de
hijs q̄ iam ḡmissimz ꝑcis? ne
quis desperatione venie ꝓ
magnitudine facinoz pereat:
Nō aūt ut timori interpretabant:
suadebat plura facē ꝑcā ut po
tiora ꝙ hec reciperet bona Vñ
et bīus petrus recte admone
do subiūgit Vos igit fres ꝑscie
tes custodite ne insipientiū er
rore transducti: excidatis a ꝓpa
firmitate: ꝓsentes q̄ insipientes
multifariā introducet errores
Quidā iudiciū futurū negātes:
quidā dina eloqa falsantes· q̄dā
male interpretātes· quidā luxurie
frena laxantes: Alii· alijs· atq̄
alijs decipiōnū fraudibz misce

rorda dementātes: custodite ne
quo ſeductū studio a fidei vē
firmitate deiciatis. Crescite ergo
in grā et in ggmone dn̄i nr̄i et
ſaluatoris ihu xpi: Juxta illud psal
miste Ambulabunt de virtute in
vtute: videbit deus deorū ſyon.
ipſi gloria et nūc et in die eternita
tis. Gloria semp saluatori deo
et dn̄o nr̄o et nūc cū int coti
dianas aduersitatū pressuras
adhuc in carne positi pegrina
mur ab illo: et maxīe tūc cum
diu desiderat⁹ cūctis gentibus
aduenies ꝓncta nos sue visioīs
fecit illustrāe dignatus? quam
interim sustinētes merito sedu
cantamq; qm melior e dies vna
in atriis tuis sup milia ~

Explicit in epistola beati pe
tri secunda. Incipit epla
sancti iohānis ꝓmam
exposicio bede

Quod fuit ab initio qđ
audiuim: qđ vidim⁹
oculis nr̄is. hanc
eplam beatus apl̄us
iohānes de fidei 2 caritatis ꝓfec
tione cōscripsit. laudāb deuotōes
eoq; qui in vnitate ecclie ꝓsecue
rabāt. contra illoq; impietatē
coargens: q; ecclie pacē vesano
dogmate turbabāt. Cherinti
maxīe 2 marcions q; xp̄m ante
mariā nō fuisse contendebant.
ꝓpter quos ecclā ecoā⁹ scripsit
Ibi quidē sub 2 ipse dn̄s vbis
cōsubstāciale patri filiū affir
māb. hic aūt que a dn̄o didi
cit ꝓphetis ꝑmonib⁹ depromens
et hereticoq; stultitiā aptissima auctē
tefellens: Vn̄ mox in capite ꝓpe
eple diuinitatē sil' et humanitatē
vera eiusdē dei et dn̄i nr̄i ihesu
xpi designat dicēs. Qđ fuit ab
initio qđ audiuim⁹. Fuit em ab in
itio filius dei? ꝑ eūdē filiū dei i
hore apparentem audierūt 2 oculis
viderūt dīs: qđ ꝑpm in ewan⁹
lacius explicauit. Nā qđ hic ait.
Qđ fuit ab initio: hoc ē qđ in
ewan⁹ dicit. In ꝓncipio erat vbm:
et vbm erat apud deū et deus erat
vbm: hoc erat in ꝓncipio apd deū.
Et qđ hic subdit qđ audiuim⁹ qđ
vidim⁹ oculis nr̄is: hoc ē qđ ubi la
tius subdit. Et vbm caro fm̄ est.
et habitauit in nobis: et vidim⁹
gloriā eius gloriā qm̄ vnigeniti
a ꝑre. Qđ ꝓspexim⁹ 2 manus nr̄e
temptauerūt de vbo vite. Non
solū quippe corporalib⁹ oculis sic
ut dei dominū viderūt: ꝑ et ꝓspexe
rūt eius illā dīnā quoq; vtutē spn
tualib⁹ oculis cernebāt? maxime
illi q; eū in mōte claritatis viderūt:
e quibus vnus erat ipse iohes. Qđ at
ait et manus nr̄e cōtrectauerūt de
vbo vite. manichei⁹ vanat: ysaiā:
qui dn̄m veram assumpsisse carnem
negāt? quā apti veram esse non
dubitare nō poterāt. Utpote cui⁹
veritatē nō solū videndo ꝑ 2 tan
gendo ꝓbaret: Maxīe iohes ipe
qui in sinu eius in terra recūbē
solitus tanto lucrius ei⁹ membra
quanto verius tangebat. Sed et
post resurrectionē eius a mortuis
manus eoq; contrectauerūt de vbo
vite. Cū vera eū recepisse cae

nem ꝗus iã incorruptibilẽ absq; vlla dubietate cognouerũt: audi entes ab illo ipo: Palpate z vide te: qua spũs carnẽ z ossa non habet: sicut me videtis hꝫe Bene aũt dixit et mag nrẽ teptauerũt de vbo vite: qua cũ veritatẽ resurrexit carnis eius a mortuis: eã manibus cõtrectando pbarẽt: cũ vbũ vite ceruis: hoc ẽ deũ verũ esse cog nouerũt Vnde z thomas q̃ spe ialius eũ palpãe uisus ẽ mox vbi palpauit carnẽ deũ cõfessꝰ est dicens Dñs meus: et deus meus Et vita manifestata est: et vidimꝰ et testam: Illã dicit vitã: que in exordio loquit: Ego sũ resurrectio et vita: q̃ manifestata est diuinis in carne declarata miraculis Viderũt q̃ dixit pñtes qđ posteris idubia veritate testarent: qm signa faciens sicut idẽ iohes scribit: ma nifestauit gloriã suã: et credi derũt in eũ discĩ eius Et quia iohes aplus vitã se manifestatã vidisse cũ suis coaplis testatur: Confidat cũ suis sequacibus apelles hereticus: qui candẽ vitã id ẽ dñm saluatorẽ non deũ inuectate: ꝙ hoiem in fantasia mũdo apparuisse cõtendit Et anũciamꝰ vobis vitã eternã que erat apud patrem i dimitate et apparuit nobis Erat apud patrem in dimitate eterna: apparuit ex tpe mũdo in hũanitate Qđ vidimꝰ et audiuimꝰ anũciamꝰ et uobis vt et vos societatem habeatis nobiscũ: et societas nra sit cũ patre z cũ filio eꝰ ihu xpo manifeste ondit beatus iohes: qua q̃cũq; societatẽ cũ deo hre desiderat Primo ecclie societati debent adunari: illã q̃ fidẽ addis cẽ: eius sacramentis imbui quam discĩ ab ipa degente in carne veritate preperũt Ner m aliquo mmq ad deũ ptinẽt qui per aplos doctrinã credidit: quam illi q̃ p ipm pdicante i mũdo dñm credebãt: misi mãtum eos fidei ul' opm q̃litas discernit Vnde etiã de hac societate sua quã habent in patre et filio: ipe filius patri supplicans ait Pater sce serua eos in noie tuo quos dediſti michi: ut sint vnũ sic et nos Et paulo post nõ pro hijs aũt rogo tm: ꝙ pro eis q̃ credituri sũt p vbũ eoꝝ in me: vt oms vnũ sint: sicut tu pater in me et ego in te et ipi in nobis vnũ sint Et hꝰ scripsimꝰ vobis vt gaudiũ vm sit plenũ Gaudiũ doctoꝝ fit plenũ: cũ multos pdicando ad sancte ecclie societatẽ: atq; ad eius p quẽ ecclia roborat: et crescit dei pceptis et filij eius ihu xpi societate pducit Vnde etiam paulus hijs quos ad fidẽ istituebat ait Implete gaudium meũ: ut idem sapiatis eandẽ caritatẽ habentes vnanimes idipm sapientes Et hꝰ ẽ anũciamus quã audiuimꝰ ab eo et anũciamꝰ vobis: qđ deus lux est et tenebre in eo nõ sunt ulle Hac sma beatus iohes et diuine puritatis excellẽtiam

monstrat: quā nos quoz ymitari
iubemur: dicente ipo ¶ Sancti
estote qm et ego scūs sū dns
deus vr: et mamcheoy dogma
quārit insanū qui dei naturā
a pncipe tenebrarū bello victam
et esse viatā dicebat. ¶ Di dixeri
mus qm societatē habemg cū eo
et in tenebris ambulamg menti
mr: et nō facimg veritatem.
Tenebras ptā hēsēs. et odia
nōiat. Nequaq; g solā fidei cō
fessio sufficiat ad salutē: cui bo
noz operū attestatio deest. ¶ Dz
nec operū vīrtudo: sine fidei
et dilcōis simplicitate pdest
Crucīq; em vlla exptē tene
bris obsidet: societatem ad eū
in quo michil inqnatū mcurrit
habē nō valz. ¶ Nec em societas
luci ad tenebras. ¶ Si aūt in luce
ābulemg sicut et ipe est in luce:
societatē habemg admvicē. ¶ Non
da distinctio vboz: qz deū esse in
luce dicat. nos aūt in luce ambu
lare debere. Ambulāt em iusti in
luce: cū vtutū opibus hntes.
ad meliora pficiūt. Dīna aute
scīptas cui dicit: ¶ Tu aūt idē ipe
es. recte in luce esse mēoratur:
qz plena bōitas sp existēs. vbi
pficē valeat nō inuēit. Dicit
quippe fidelibz: ut filij lucis ā
bulate. frūs em lucis ē. in ōi
bonitate et iustica et veritate:
Deus aūt sine aliquo profectu.
sp bonq iustus verus exist. ¶ Si
g in luce ambulemg sicut 2 ipe
est in luce: societatē habemg ad
uicem. ¶ Da vz mānifestū dat indi
cīū. qd in via lucis ambulando psi
timg: si fraīne societatis cū qua
pīt ad lucē verā pueniamg copula
gaudemg. ¶ Sed et si lucis opa. si
mmolata mutue dilcōis iura te
nere videmg: nec sic tamē putāe
debemg nīro nos pfectu à mdūsta
a pīs ad integrū posse mūdari.
Vnā sequit. ¶ Et sanguis ihu filij eq
mūdat nos ab ōi pīto. ¶ Sacmētū
nāq dnice passionis. et pterita
nobis ōia in bapt̄mo pīt pīa laxa
uit. ¶ Sed q̄dq; cotidiana singuli
tate pīq bapt̄ma qmisimg. eiusdē
nīi redēptois nobis qīa dimittit:
maxime cū int opa lucis q facig
humilit cotidie nīos illi qfitemur
errores: Cū sanguis illig sacramē
ta prpimg: cū dimittētis debito
ribus nīis. nīa nob debita dimit
ti pīam: Cū mēores passionis
illig. libenē adūsa quq toleamus.
Mire aūt cū de deo loquēt ait.
Et sanguis ihu filij eius. Filius
quippe dei idiuimtatis natura
sanguīez habē nō potuit: ꝑ qua
idē filig dei. erā filius hoīs factus
ē. recte pt vmitatē psone eius.
filij dei sanguīnē appellat: vt
verū eū corpus assūpsisse verum
pro nobis sanguīnē fidisse: vel
dīnū vtm in carne quā assūpsit
vēarit esse passū demīraret. ¶ Cui
site est qd paulq ait. Vos spūs
scūs posuit epos regē ecclīam dei:
quā acquisiuit sanguīne suo. ¶ Si dx
erimg qm pīm nō habemg: ipsi
nos seducimg et veritas in nobis
nō est. Cont hereīm pelagianā:
hec sīma valet: q et pmulos ōmes
sine pīo nasci et elcōs in hac vita

tm ꝑfice posse dicebat: vt sine
ꝓto exstant. Nā et ꝑ ꝓpheta di/
cit. Cū cm mīmq̄tatib⁹ cōceptus
sū et in delictis pepit me mater
mea: Sine culpa m mūdo esse nō
possumꝰ: q̄ in mūdo cū culpa ve/
nimꝰ. Sed sanguis ihu filī dei
mūdat nos ab oī ꝓto: vt nos
ideo subiuge hostis nr̄i debita nō
teneant: q̄ ꝓ nobis mediator
dei et hoīm hō xp̄us ihs: ꝑstitu
reddidit qđ nō debebat. Cui cm
ꝓ nobis morte carnis ꝛ debitū
reddidit: nos a debita cue mor/
te libauit. Ubi ꝑficam² ꝓtā nr̄a:
fidelis et iustus ē ut ꝛmittat nob
ꝓtā nr̄a. Cuia sine ꝓto in hac
vita ee nō possumꝰ: ꝓma salut/
spes ē cōfessio ne quisq̄ se iustū
putet et ante oculos dei erigat
cerucē: Deinde dilectio. q̄ cari/
tas opt multitudinē ꝓcoꝝ: Cuiā
ꝓterea in sequentib⁹ hui⁹ ep̄le
multiplici nobis laude ꝗmendat.
Pulchre aūt vtriq̄ sil² insinuat.
q̄ et rogāe ꝓ ꝓtis debeamus.
et impetremꝰ de dei indulgēa
cū rogamꝰ. Ideo et fidelē dixit
dīm ad ꝛmittenda ꝓtā: fidem
pollicitatiōis sue respiciēs. Cuiā
qui orāe nos ꝓ debitis 2 ꝓ
ꝓtis docuit: ꝓpria mā ꝓmisit.
et venā secutuꝝ. Justū quoq; eū
assueuerat: q̄ vē ꝗfessiom iuste
dimittit. Ut ꝛmittat inq̄t nobis
ꝓtā nr̄a: et emundet nos ab oī
iniq̄tate. Remittit in hac vita
electis ꝓtā cotidiana 2 leuia: sine
quib⁹ in cris viuē nequeūt. Cmu
dat post solutiōe carnis ab oī
iniq̄tate: introducēs illos in eā
vitā in qua nec velint ultra pec/
cāe nec valeant. Remittit nūc ma/
iora ꝛceptamenta orātib⁹ vt vin/
cant: Remittit mīma ne ledāt
Mundat tūc ab oībus: ne aliqua
prorsus btis in regno ꝑpetuo
iniq̄tas assit. Ubi dixerimꝰ q̄m
nō ꝑcatumꝰ: mendacē sanc⁹
eū et vbū eius nō ē in nobis.
Ipse nāq; ꝓ hoīe. suo spū ple/
nū docebat. Nō est hō iustus in
tra: q̄ faāt bonū et nō peccet
Sed et ꝓ scīptm nos immunes
a delictis esse nō posse docuit:
quos ita orare ꝓcepit. Et dimit
te nobis debita nr̄a: sicut et
nos dimittimꝰ debitorib⁹ nr̄is
Nemo ḡ dorente pelagio liberū
se a ꝓtis ac debitis viuē posse
credat: cū videāt aplos docēte
dīno. ꝓ suis exorāe delictis
et alibi scriptū ē. Septies cadit
iustus et resurgit. Impossibile
nāq; est quēlibꝫ scoꝝ nō aliq̄m
in mīnutis ꝓtis. q̄ ꝓ sermonē
ꝓ cogitatiōnē per ignorātiam
per obliuiōnē ꝓ necessitatem ꝓ
volūtatē ꝓ subrepcionē admit/
tit lapsu mētis: nec tm iusti ee
desistūt: actus a reatu dīno opi/
tulante resurgūt. Filioli mei hec
scribo vobis: ut nō ꝑcetis. Nō
est sibi ipe qui sup nos
sine ꝓto viuere non posse phi/
bebat: Nūc aūt ideo scribē se no/
bis dicit: vt nō ꝑcetis. Sed ubi
nos necessaie ꝓuidēt salubrit
nre singultatis admonuit: ne
qs sibi qi immoꝛēs placeat. et se
de meritis extollendo plus pec/
at: Hinc sequent hortat: vt si

omni culpa carere nequimus ?
demus tamē opatū qntū valeꝰ:
ne nos ipi fragilitatē ntre ꝯdicio
nis negligent agendo viuemus.
Sed cont oia vicia strēnue vigi
lantēq dimicemꝰ: maxīe maiora
et aperiora q dño iuuante faci
lius fr superare ul cauē valemus.
vt uxta qđ paulꝰ ait Tēpta
tio vos nō apphendat msi
hūana: hoc est ea solū quam
hūana infirmitas admittat
declinare nō pt. Sed et si qs
peccauerit: aduocatū habemꝰ
apud pātem ihm xpm iustū.
vnde ipe iohes. qntū seruet
hūilitatem qua docet. ite vir
iustus erat et magnus: q de
pectore dni misteriꝝ secreta
bibebat. Non dixit aduocatū
me habetis apud petrē: sed
aduocatū inquit habemus
dixit. Et habemꝰ dixit: nō
habetis. Maluit se ponē in
uno petroꝝ ? ut habet aduoca
tū xpm: q ponē se pro xpo
aduocatū et inueniri inter
delapnandos supbos. Nec tū
dicendū qz epi ul ꝓpositi nō
petunt pro ꝓplo. Erat enim
apūs ꝓ plebe. erat plebs ꝓ
aplo. qui dicit oratēs simul
et pro nobis. ut deus aperi
at nobis hostiū vbi: et pro
petro orabat ecclia cū esset
in vinculis petrus. & exaudi
ta est. Cūo et petrus ꝓ ecclia.
Cuia oia pro multē membra
orāt. Caput pro oībus mē
bellat. de quo scptū ē. Cui
et est ad dexterā dei: q etiam
mēpellat pro nobis. Unigenito
enim filio ꝓ hoīe mēpellāe est
apud coetnū pātem. sed ipm ho
minē demōstrāe: Cuiꝰ pro
hūana natura rogasse ē: cāde
natum in diuinitatis sue celsi
tudine sustrepisse mēpellat
igit ꝓ nobis dns. nō vote ꝑ
missionē: Cuia qđ dāpna
ri in eīs noluit: sustinendo
seruauit Et bene cū dicit ad
uocatū nos apud pātem habē
ihm xpm. addidit iustū. Iustus
nāq aduocatus. iustas cau
sas nō susceptit: q tm iustos
nos defendit in iudicio sed
nosmetipos & ignoscimꝰ et
accusamꝰ iniustos. Cur enim iusto
nō sit qui cont sua iniustitia
ā ꝓ lacrimas fecit: Et ipe
ē ꝓpiatio pro pctis nris: q
per hūanitatē mēpellat pro
nobis apud pātem. ide ꝓ dimitta
tem ꝓpiat nobis cū petro.
Nō pro nris aut tm: sed etiā ꝓ
totius mūdi. Nō pro ait solū
ꝓpiatio est dns. q̄bus tunc i
carne viuentib scribat iohes:
sed etiā pro oī ecclia que ꝓ
totū mūdi latitudinē diffusa
est: a ꝓmo nimirū electo
vsq ad ultim qui in fine scli
nasciturus ē poterit. Cuibꝰ
vbis donatistarū sacrilega rep
bat: q in affrice solū finibus
ecclīam xpi ducebat ee inclusa
ꝓ totius q̄ mūdi ptes mēpel
lat dns: q ꝓ totū mūdū

ē cristia quā sno sanguīe cōpa
rauit. Necz huic vbo repugnat:
qđ in sequētibus dicit. Et mū
dus totus ī maligno positus
est: qz cristā p totū mūdū sut
qui maligno id ē antiqz hosti
famulent. Et in hoc scimus
qm cognouimg eū: si mādata
eius obseruemg. Qui mādata
dicat in sequētibus aperit. Id ē
caritatē. Qui dicit se nosse eū
et mandata eius nō custodit:
mendax est. z in eo veritas nō
est. Christus veritas appellat. Ego
sum inquit via et veritas et
vita. Frustra go nobis in eo ap
plaudimg: cuiq mandata nō
facimg. Nec grande putemus
vnū deū nosse: cū et demones
credāt z gtremiscāt. Quid sit
aūt veraī deū nosse: subse
quēt ondit dicēs. Qui aūt seruat
vbū eius: vē in eo caritas dei
p̄fecta est. Ille itaqz vē deū nouit:
q eius mandata seruādo caritatem
se eiq habē cōprobat. Hoc ē em
deū nosse: qđ amāe. Nā quisqs
eū nō amat profecto ondit: qz
quā sit amabilis nō nouit. Quā
sit suauis dns z dulcis gustare
ac vidē nō didicit: q eius placē
cōspectib9 cōtinua intentiōe nō
satagit. Et in hoc scimg qm in
ipo sumg: si in ipo p̄fecti fuerimg
Qui dicit se in ipo manē: debet
sicut ille ambulauit. et ipe am
bulāe: id ē p dilcōnē mmiā
cristā pro inimicis orāe dicēs pat
ignosce illis. Sed et prospera mū
di caduca forti aio cōtempnē: libē
ter irrisiones z obpbria tollēare:
siant ipe dicat. Di quis vult post
me venīe. abneget semetipm:
et tollat crucē sua et sequat me
Carissimi nō mandatū nouum
scribo vobis: s mandatū vetus
qđ habuistis ab initio. Mādatū
vetus ē verbū qđ audistis. Iterq
mandatū nouū scribo vobis.
Quōdē caritas. et mandatū vetus
est qđ ab initio cōmendat: et
mandatū nouū. qz tenebris cer
tis: desid cruū noue lucis ifudit.
Vnde recte subdit. Qđ est verū
et in ipo et in nobis: qm tenebre
trānsierūt z lumen verū iā lucet.
Cure vnde nouū? qz tenebre ad
veterē hoīem: lux ueō ad nouū
hoīem ptinet. Denicz dicit i
apūs paulus. Exuite vos veterē
hoīem: et induite nouū. Et
iterū. Fugite ab idōlis tenebre: nūc
aūt lux in dño. Qui dicit se in
luce esse et frem suū odit: in
tenebris est usqz adhuc. Dns
p̄cepit diligere inimicos. Qui
go dicit se ee xp̄ianū z frem
suū odit: in p̄cis est usqz adhc.
Et bn addidit usqz adhuc: qa
inimicū omes hoīes in tenebris
nascūt² vicioz. in tenebris ma
net omēs: donec gra baptismi
p xp̄m illumīet. Sed et hīs q
cū odio frīs accedit ad fontē
vite quo nascat² ad potum
sanguīs p̄cios quo redimatur:
et si se illūiatū a dño estimat
in tenebris est usqz adhuc. Necz
vlla ratiōe p̄cioz umbras exire
potuit: q vistea caritatis iduere

nō curauit ¶ hmr est ēm q̄ ſpūmō
nūp baptiſmatis vnda p̄fuſus:
ab eo q̄ tlauce celi habuit audi
uit. ¶ nō est tibi p̄b neq; ſors in
ſmone hor in fēle ēm amari
tudinis et obligatōe iniſtatis
video te esse. ¶ Crua vz tollego
fraternitatis neglecto domū ſpūs
quo vnitas ecclie conſuat: pe
cuma emē ac puatim cupiebat
habē. ¶ diligit frem ſuū in
lumīe manet: 2 ſcandalū in eo
no est: id ē offensio. ¶ Qui ēm
diligit frem: tollerat ōia p̄pter
vnitatem caritatis. ¶ Pax ēm mlt
is diligentibus legē tuā t caritā
tem: et nō est illis ſcandalū
Et paulus dicit ¶ Sufferetes in
uicem in caritate: ſtudetes ſuare
vnitatē ſpūs in vinculo pacis.
¶ Qui aūt odit frem ſuū in tene
bris est 2 in tenebris ābulat: 2
nescit quo eat. q̄m tenebre ob
cecauerūt oculos eius. ¶ Jo ēm nes
ciuis in gehennā ignarus 2 cerq
ſtupidat in penā recedes: ſz
xp̄i lumīe monetis 2 dicentis Ego
ſū lumen mūdi q̄ me ſequitur
fuerit nō ābulat in tenebris: ſz
habebit lumē vite. ¶ Scribo uob
filioli: q̄m remittūt vob p̄cta
p̄pter nomen eius. ¶ Omes ſuos
auditores quos ihc in xp̄o pre
cessēat: filioz nōie gloriat:
¶ Crua vz renati ex aqua 2 ſpū:
remissionē accepērat p̄cōz. Et ne
dubitis fideles quoſq; patrum
predecessū filios recte posse
nōari: audi ap̄hetā de ecclia
canētem. ¶ Oīs gla eius filie regis
abintus ¶ Itemq; ad eandē. ¶ pro
patribus tuis nati ſūt tibi filij.
¶ Scribo uobis p̄cs: q̄m ognouistis
eū q̄ ab initio est. p̄cs no etatis:
¶ ſapiā maiores ac maturos
appellat. ¶ Senectus ēm venerabi
lis est. nō diutina neq; nūb annoz
cōputata: ¶ Cani aūt ſūt ſensus
hoīs 2 etas ſenectutis vita im
maculata. ¶ Patrū nāq; e antiq̄
memisse ac nosse: 2 hec mōrib9
pendē. Vnde ſcptū est ¶ Interoga
p̄cs tuos: et annūciabūt tibi Et
ideo recte p̄cs appellat eos: q̄
eū qui abinitio est. id est dīm
xp̄m vna cū p̄re et ſpū ſancto
nosse. 2 ſuis auditoribus fidelit
p̄dicāe didicerūt. ¶ Scribo uobis
adolescentes: q̄m ognouistis pa
tre virtus malignū. ¶ Adolescen
tie tepus p̄pter inuentiua carnis
lubrice ē: ſz et p̄pt robur etatis ter
tiam abile. Vñ et adolescentib9 iohs
illis ſcribit. q̄ temptamenta volup
tatū carnaliū. l. verbi dei amore
uicerūt: ¶ Scribit 2 eis q̄ maiore
p̄fice illatis p̄pt vbū dei p̄ſecuti
oībus: cūctas malignī hoſtis ma
chinas fortit ꝑtēpserūt. ¶ Scribo vob
infantes: q̄m ognouistis p̄rem. Infa
tes d̄ hūiles ſpū. In quo magis hūi
liari ſub potenti mānu dei cōsenti
unt: eo ſublimius ecclīe caritatis eius
archana ognoscūt: ¶ Dicit de illis
dicit ide patri filius. Abſcondisti hec
a ſapientib9 et prudētib9 2 reuela
ti ea paruulis. ¶ Scribo uob p̄cs: q̄m
ognouistis eū q̄ ab initio est. ¶ Con
mendat hor et ꝑpetuat: ¶ Memēto
te vos p̄cs esse ꝑ obliuiscimini
eū qui abinitio est: ꝑditis patri
tate. ¶ Scribo uobis iuuenes q̄nia
fortes estis: et vbū dei in vobis

manet et virtus malignū. Etiā atq
etiā cōsideate qz iuuenes estis:
pugnate et vincatis. Vincite ut co
ronemī. Hūles estote ne pugna
cibus volute diligē mūdū: neq
ea q in mūdo sūt. Oībus hec ge
neālit enlesie filiis scribit. Et
hijs vz qui patres sūt p maturita
tem prudenae ac doctrine: z illis
q infantes p deuocionē hūilitatis:
et eis qui adolescentes ul' iuuenes
ppter deuicta temptacionū etamia
Oībus hijs pl' mandat vt vtant
quidē mūdo ad nēcitatē: s non
diligant ad desideria supflua. Dic
et paulus aut: Et carnis curā ne
feceritis in desideriis. Di qs dilexerit
mūdū: non ē caritas pris in eo
Nemo sibi mentiat: vnū cor duob
tam sibi aduersātibus amoribus nō
capit. Vñ et dñs ait Nemo pt
duobus dnis seruire. Et iterū Non
potestis deo seruire et māmone. Nec
ante caritas pris fons ē et origo
oīm virtutū: ita dilecto mūdi
ructoz est radix ac fomes vicio
rū. Vnde sequit. Quōm oīe qd in
mūdo est: concupiscētia carnis est
et cupiditas oculoz et superbia
vite. Oīe qd in mūdo est dicit.
Omēs qui mente inhabitat mū
dū. qui amore incolūt mūdum:
sicut qui celū inhabitat. conuersa
tionē in celis habent: quoz cor
sursū est. cuius carne ambulent
intra. Oīe ergo qd in mūdo est
id ē omēs mūdi dilectores: nō
habent nisi cupiditatē carnis:
cupiditatem oculoz et superbiā vite
hijs quippe vitioz vocabulis oīa
vicioz genā cōprehendit. Concupis
nāq carnis est: oīe qd ad volup
tatem z delicias corpis ptinet.
In quibus sūt maxie cibus potus
concubitus? De quibus salomon
ait. Sanguisuge due sūt filie
dicentes. affer affer. Concupis
oculoz oīs curiositas q fit in dis
cendis artibus nepharijs: in con
templandis spectaculis turpibus
ul' supuacuis in attrendis vbus
tpalibus: in dinoscendis etiam
carpendis qz vicioz proximoz
Superbia vite ē cū se qs iactat
in honoribus p hec tria tm. cu
piditas hūana temptat. p hec
ada temptatus ē et victus. per
cupiam scz carnis cū hostis cōmū
nem vetitū ondit. eūq ad gme
dendū suasit. per concupiam
oculoz cū diceret scientes bo
nū et malū et aperient oculi
vri: p superbiā vite cū dicēt.
Eritis sicut dii. per hec temp
tatus est dns z vicit. p cupis
centiā carnis id ē cibū vbi sug
gerit. Dic ut lapides isti pa
nes fiant. p cupiaz oculoz
id ē curiositatem. vbi de prima
templi āmonet ut se deo sub
mittat: temptandi gra vtrum
ab angelis susciptatur. p super
biā vite id ē inanā iactanci
am. vbi in monte extructo os
tendit oīa regna huius tre z
promittit si adorauerit. Que
nō est ex pre s ex mūdo est.
Non ē pugna vicioz nobis ex
deo patre et conditore nāle
inserta: s ex mūdi huius amōe
quē creatori ptulimꝰ nobis

acadisse ꝑ ꝓphm ꝙbat. Erat em
deus hoiēs tōs et ꝙ se miscue
rūt infimtis quoꝝ ut salomō
testat. Vnde et iacobus ait
Deo tū tēptat. dicat. qm a deo
temptat. Deus em intēptator
malox ipe em nemimē tēptat
Vnusquisq; vēo tēptat a con
cupiscentia sua abstractus et
illectus. Et mūdus tīsibit. et
gressꝰ eius. Cui aūt fecerit vo
lūtatē dei. manet in eternū. Sīt
dus tīsibit tū in die iudicij ꝑ
ignē in meliorē mutabit. figu
ram. ut sit celū nouū et tra
noua. Trāsibit et gressꝰ eius.
qua tempus patrāde luxurie
ul' alioꝰ ꝓcū ultra nō erit. In illa
em die ꝓibūt oīs cogitationes
eoꝝ. Illa vtiq; quibꝰ ergo mū
di huiꝰ desideria intendebant
Cui aūt fecerit volūtatem dī
nequaq; eius cogitationes mun
do transeūte pereūt. Ꝑ q celes
tia et eterna desiderabat immō
tabilis ꝑpetuo manet. qr ꝓma
supna que cupierat consequetur.
Vnde et dīs de fera deuota ym
mo de vnaquaq; aīa q volūtatē
sua secuta fuerit aut ꝑfecte ma
ria optimā ꝑtem elegit. q non
auferet. ab ea Cui ergo eternum
manē incōcussus q̄etus qr gressꝰ
ea q tīsire nesciūt amplectat. ergo
qui eternus est dei volūtatē sequat
filioli nouissima hora est. Nouis
sima hora nouissimū seculi tem
pus q̄d nūc agit. dicit. Juxta illā
dīm ꝑabolā vbi operatios īvine
am. a ꝓma hora. a tertia. a sexta.
a nona. et ab undecīa ūrat esse
conductos. A ꝓma nāq; hora vineā
dñi excolebant. q a ꝓmordio scīi
ul' docendo ul' recte viuēdo sui
creatoris volūtati seruiebāt. Ab hora
tertia q a tpibus noe. Ab hora
sexta qui a tpibus abraham. Ab
hora nona qui a tpibus legis
date. Ab hora undecīa q a tpe
dñice incarnatois vsq; ad finem
seculi celesti⁹ faulant. imperijs
In qua videlicet hora et aduentus
in carne saluatoris futurus. et
scriptura pestis antixpi q ꝓmia
salutis impugnauit. ꝓphetarum
ꝑsagio signata est. Vnde sequit
Et sicut audistis qr antixp̄s venit.
nunc aūt et antixpi multi facti sunt
antixp̄os dicit hēticos. Sed et illi
qui fidē catholicā quā confitent
puersis actibus destruūt. Antixpi
id ē xpo cōtrarij iure vocantur
Cui oīes illi maxīo antixpo īfme
seculi venturo. qi suo raptu testi
monio reddūt. Vn et paulꝰ de
illo ait Cuius misteriū iā operat
iniquitatis. Vn scimꝰ qr nouissima
hora est. Vnde qr antixpi multi
facti sūt. Vt aūt etiā sic intelligi
q̄d ait. Jam. tūc nouissimā fuisse
horā. qr ꝑsecutio illius tpis que
ab hēticis ingerebat. magnam
similitudinē habuerit ultīe illiꝰ ꝑsecu
tionis. q imminente die iudicij
ventura est. quānus hec longius tm
vesanis etiā vexauerit. illa etiā
gladijs sit vexatura ferocibus
Ex nobis exierūt. Ꝑ nō erāt ex
nobis. Plangendū videbat. ut
dāpnū cū audiemꝰ ex nob exe
rūt. Ꝑ mox cōsolacio nob offert
cū subdit. Ꝑ nō erāt ex nobis

Constat em̄ nō posse exire foras
nisi antixpos: Eos at̄ qui nō sūt
xpo ꝙtrarij foras exire nullo mō
posse. Qm̄ em̄ nō ē xpo ꝙtrius: i
corpe ipius heret. Sed sūt q̄ intꝰ
sr sūt in corpe dm̄. qm̄ mat corpꝰ
ipius: et samtas pfm̄ nō erit nisi
in rsurrectione mortuoꝝ. Hic sūt
in corpe xpi quo mō humores
mali qm̄ euomūt tūc relevatur
corpus. Hic et mali qm̄ exeūt tūc
ecclia relevat. Ex nobis exierunt
inquit: ꝙ nolite tristes esse nō erāt
ex nobis Unde ꝓbas: Nā si fuissēt
exnobis: vtiq manssissēt nobiscū.
Hmr ergo videndū: quia mlti qui
nō sūt ex nobis accipiūt nobiscū
sacmenta xpi: ꝙ temptatio ꝓbat. qr
non sūt ex nobis Cm̄ illis tempta
tio venit: velut occasione venti
volāt foras: qui a gratia nō erāt
Omīs aūt tūc volabūt: cū area
dnica reperit ventilari in die iudi
cij. Hi qui sane exierūt penitendo
ꝙ penitendo redeūt. Hinc nō anti
xpi ꝙ in xpo esse probātur. si illos
fims vite pnīus in ecclia manent
Hz ut manifeste sint qm̄ nō sunt
oms ex nobis. Ideo ꝓmittente dno
quidā et ante vltimā distrussioez
exeūt de ecclia: ostendentes se nō
fuisse ecclie membra nr ꝓtinuisse
ad corpus xpi. Ut ꝙ hoc manifeste
clarescat. qr nō sūt oms ex nob.
qui nobiscū intus positi. sacmēta
xpi ꝓcipiūt: ꝙ soli qui digna eis
dem sacramentis opa in vnitate
ecclie xpi faciūt. Sed nos vncti
onē habetis a scō: z nostis oma.
Unctio spualis ipe spus scūs est.
Cuius sacramentū ē i vnctiōe visibi
li hanc vnctionē xpi hre dicat
oms qui habent cognoscē ma
los z bonos: nec opus esse vt
doceant. quia ipa unctio doc
Et bn̄ cū de hereticis loquetur
repente conversus ad suos audi
tores. dicit vnctionē eos habē
a scō. Ut ondat eis a contrio
ꝙ hereticī et oms antixpi gre
spualib munē sint privati.
Nec ꝓtineat ad dnm qui scūs
vocari a ꝓphetis consuevit: Qui
potius int ministros sathane. qui
scitatis nichil habent. ꝓdicādo
locū teneant. Nō scripsi vobis
qsi ignorantib veritatē: ꝙ qsi
scientib eā. Nostis em̄ veritate
fidei et vite. docti ꝙ vnctionē
spūs: nec opus habetis doceri
misi ut ꝓficiatis in eo qđ cepis
tis Et qm̄ ome mendaciū ex
veritate nō est. Hinc visus pendet
a suprior: Et est sensus Nō sip
sim̄ vobis. qui ignorātib veri
tatem: ꝙ qui scientibus eam. Et hoc
quoq scientibus: qm̄ ome mē
daciū ex veritate nō ē. Ite at
āmoniti sumꝰ: quo cognoscaꝰ
antixpm. Christus dicat ego sum
veritas: Ome aūt mendaciū nō
est ex veritate: Omīs go q mē
ciūt. nodū sūt ex xpo Nō dixit
qđdā mendaciū ex veritate: et
qđdā mendaciū nō ex veritate
Nemo se decipiat: neo se illudat.
Ome mendaciū non est ex verita
te. Quis ē mendax nisi is qui
negat: qm̄ ihus nō est xpus: ꝙ
dixerat ome mendaciū ex veri

tate non esse. Sed q̄ multa sunt
genera mendaciorū. nō parum
mt̄ se disparia. Nūc q̄ singu
lare potūt mendaciū negationis
xp̄i. q̄ nimirū hoc tam nephā
dū et exemrabile mendaciū est.
ut in eius comparatione cetera
aut parua videant aut nulla
Juxta q̄d ihēm petenti dictū est.
Justificata est sodoma ex te. Ipā
aūt iudeorū est negatio. ut dicāt
q̄m ihūs nō ē xp̄us. Sed et hēti
qui male credūt de xp̄o negant
ihm esse xp̄m. q̄ de xp̄o recte
nō sentiūt. neq; eū talē cōfitentur
qualē diuina veritas docet. sed
q̄lē ipōrū vanitas singit. Malig
catholici q̄ xp̄i mādatis obtēpe
rare q̄tēpnūt. ihm esse xp̄m dene
gant. Cui nō in xp̄o dei filio debi
tū timoris. uł dilectionis fructū
impendūt. Q uelud hōi nullius po
tentie. ad libitū q̄drare nō timet
Sed eo q̄ oīs hūj mendacēs et
antixp̄i. id ē xp̄o aduersarij pro
bant existē. attestante apl̄o. Deū
confitent se nosse deū. factis aūt
negant. Hic est antixp̄us. qui
negat p̄rem et filiū. Hac sētē
tia tū hēticos. tū maxīe p̄cutit iu
deos. qui ihm negātes ee xp̄m fi
liū dei. midyloniq; deū p̄rem se
hre dicebant. Vnde ens eos frust
deū p̄rem confitei. q̄ filiū negāt.
hinc et ipe dns eos exterrans ait
Si deus p̄r vr esset. diligētis
vtiq; me. Ego em ex deo p̄cessi
et veni. Dis q̄ negat filiū nec
p̄rem habet. qui cōfitet filiū et
patrē habet. Confessionē hūj cordis

voris et oris ingrit. qualē ḡre
bat paulꝰ cū ait. Et neo p̄t dicē
dns ihūs nł in sp̄u scō. q̄d ē apte
dicē. Neo p̄t nł donāte gra sp̄us sci.
p̄ferta cōfessione. et actōe xp̄o dno
famulari. Vos q̄d audistis ab initio
in nobis p̄maneat. Si in vob p̄mā
serit q̄d ab initio audistis. et vos
in filio et p̄re manebitis. Illam
inquit fidē illa dogmata toto
corde sectami. que a p̄mis ecclie
nascentis tpibus apl̄oꝝ voce p̄re
pistis. ipa sit em sola. que vos
diuine gre p̄cipes reddat. Et si
quis vobis dixerit. Ecce hic ē xp̄s.
ecce illic. ne credideritis. Exurget
em pseudo xp̄i. et pseudo p̄phete.
ut dns p̄dixit. Et vos inquit in
filio et p̄re manebitis. Filiū p̄mo
ponēs. qua sicut ipe filiꝰ dicit.
Neo venit ad p̄rem nisi p filiū. Nul
lus dine celsitudis gl̄am videbit.
nisi qui p sacramenta hūanitatis.
quā filius suscepit renatus ē. Vel
certe ideo filiū p̄mo et sic patrē
nōiauit. Ne dicāt arriani. filiū
minore p̄re. potea credendum.
quia nūq; ante p̄rem nomātus
fuerat. Et hec est ipromissio quā
ipe filius pollicitus ē nobis vitā
etnam. Deū queres merede et
dices. Ecce in me q̄d ab initio
audiui custodio. obtempero. p̄cla
labōes tēptacōes. pro ista p̄missio
ne sustineo. quē finem quā mer
cedem. quid m postea dabit. Et hec
ē inquit ipmissio quā pollicitus ē
nobis vitā etnā. meoria p̄missē
mercedis. p̄severantē te fruat in

oque her scripsi vobis de hijs q̄ seducūt vos. Seductores quos nōiat nō solū hereticos fuit intelligendi qui p̄uersa doctrina querūt auerte a fide. ꝑ et hij qui p illecebras vel aduersa seculi a p̄missione vite etne mentes infirmas male mittendo sine trendo retrahunt. Et vos vnctionē quā accepistis ab eo manent in vobis: et non necē habetis ut aliqs doceat vos. Hoc inquit dño adiuuante p̄mittē: ut sp̄us scī grām quā i baptismo cōsecuti estis integrā vīo in corde et corpe seruetis. Juxta illud apli pauli. Sp̄m nolite extinguere. Aut q̄ fit vt docente vos interius sp̄u. nihil indigeatis extrinseca hoīm institutione doceri. Est vnctio de qua loquit ipa dei caritas intelligi q̄ diffundit in cordibus nris p sp̄m scm qui datus e nobis. que certissime ad obseruanda dei mandata cor qd implet inflāmat. Sed sicut vnctio eius docet vos de oībus. Sicut et de omnibus: quo de in cuang dns de eodem sp̄u loquēs discipulis aut. Ipe vos docebit oīa. Cruia misi idē sp̄us cordi assit audientis: otiosus e sermo doctoris. Nec ergo docenti hominī tribuit qd ex ore docentis itelligit: qua misi intus sit qui doceat doctoris lingua exterius tuarum laborat. Nec tamen doctor cessare debet cū qd valet faciat: Juxta id qd paulus ait. Ego plantaui apollo rigauit. deus dedit incrementū. Et verū e: et nō e mendacium. Sollertius crebra iteratione inculcat vera esse q̄ p̄dicat et ab omni falsitatis sorde mundissima: ut eos qui aliter p̄dicare ꝑ ipsi sentiunt coherceat: et nos ꝑ sedulos admoneat. Non aliter manere posse vitā ꝑpetuā: nisi illā sequantur fidei et op̄is caritatē q̄ p apostolos p̄mittue eius data e atq; i eade sequenda et custodienda vsq; ad finē vite huius p̄maneamq; cui sile est illud apli pauli. Nēo vos seducat mendax vobis: ppter her veritatem dei in filios diffidentie. Sed vēo in alia trāslatione dicit et verax est et nō est mendax. ad p̄orem versiculū respiat qd dicit: ꝑ sicut vnctio eius docet vos de oībus. Significans quia verax e eadem vnctio: id e ipe sp̄us qui docet hoīes mentiri nō p̄t. Et sicut docuit vos manete in eo. Doctrinis variis et peregrinis nolite abduci. Ea fide eo ritu quo docuit ipse. i illo manete. Cui cū p̄seuerauerit in finē: hic saluus erit. Et nunc filioli manete in eo: ut cū apparuerit habeamq; fiduciā et non confundamur ab eo in aduentu eius. Scīes q̄ patrē pauper nō p̄bet in finē. Ut quicūq; erubescit vel p̄uidenti se maxillā p̄bere alteram: ul' cōuicium a proximo illatū patienter sufferre vl' alia huiusmodi que dns iussit obseruare vl' certe in tpe p̄secutionis publice xp̄ianū se p̄fiteri metuit: Iste minimū fiduciā in aduentu dñi habē non p̄t? quia fiduciā p̄fessionis eius in hac vita seruare neglexit: Cuius potius confidet ab eo in aduentu

eius. Hinc nāq; dicit de me erubuerit et meos ꝓmones: hūr filius hoīs erubescit cū veneit ī maiestate sua et ꝑr̄ib et scōr angelor̄ ꝑ. Statis qm̄ iustus ē: Statote qm̄ oīb qui facit iustitiā ex ipo natus est. Justitia mō nr̄a ex fide iustitia ꝓfecta nō est nisi in angelis: et vix in angelis si deo comparentur. Tamē si qua ꝓfecta est iustitia aīāz et spiritūū quos deus creauit: in angelis ē sanctis iustis bonis nullo lapsis auersis nulla superbia cadentibus ꝑ manētibus ꝑ in gtemplacone vbi dei: z michil aliud dulce hītantibus nisi a quo creati sūt. in ipis ꝓfecta iustitia est. In nobis aūt ex fide cepit ee sicdm spm. Vñ dicit ꝑ. Inaprite dño mā cōfessione. Inaprite inquit: inicūū iustitie nr̄e cōfessio ꝓcūōrū. Cepisti nō defendē ꝓcm tuū: iā incolumitatē iustitiā. Ꝓficiet aūt in te qm̄ michil aliud facē delectabit: qui absorbebit mors in victoriā. cui nulla grupa titillabit? qm̄ nō erit lucta cū carne et sanguie. qm̄ erit corona victorie et triūphus de inimico: tūr erit ꝓfecta iustitia. Ergo si satis qua iustus ē. aut: Tatote qm̄ oīb qui facit iustitiam ex ipo natus ex deo ex xpo. Et q dixit ex ipo natus est: hortatur nos iā go q nati ex illo sumus ꝓferti simg. Audi demiz sequētia. Videte qualē caritatē dedit nob pr̄: ut filij dei nomem. et simus. Magna ē gra conditois nostri: q nobis donauit ut cū amare z nouerimg et possimg: et ita amare ut pcm filij. Cū et hoc magnū esset si sic illū amaē pos simg quo fideles seruī dnos: quo dnos suos deuoti amāt merces narrī. Qualis aūt filij dei effici debeamg: idē iohes in euan. testat. Inspice inquies velit et sui cū nō reperiūt: qtūt aute reperiūt eī dedit eis ptatem filios dei fieī. t hijs q̄ credūt ī nōe eius. Comūtto igit utroq; testimo. qstat quale ꝑ fidē et dilectionem filij dei efficim. Sed et pelagij et arrij dogma ꝑ hec cōdempna. Pelagius quidē q dicē ausus erat hoīes sine gra dei posse saluari. Cōdempnat hēsis: in eo q dī a deo nobis caritatē ul ptatem dari. qua adoptionē filioz acripiamg. Dozo arrius qui dicebat minorē pre ac dissilez esse filiū refellit in eo: q idē iohs et hic dicit a pre nobis dari caritatē qua filij dei nomem et simg. Et in euan. ꝑ dñm saluatorē aut ptate dari credentibg filios dei fieri. Cōstat eī vmg substancie et eusdē eos esse potencie: q equalit hoībus alz indifferent celestia dona tribuit. ꝑpt hoc mūdus nō nouit nos: qua nō nouit eū. sicūt dicit hoc loco mūdi amatores appellat. Et hoc ē qđ idem in iudicio visa sua gloria quoz fidē desperaverant. dicent mē se gementes: et penitentiā agentes. hijs sūt quos aliqn habuimg in derisū: et in similitudinē impperij. Nos insensati vitā illoz estimabamg insaniā: et finē illoz sine honore? qm̄

computati sūt mꝫ Filios dei · et
mꝫ sōs sors illoꝝ est · Carissimi
nūc filij dei sumꝰ · et nondum
apparuit qd erimꝰ · Et paulus ait ·
Mortui em estis · et vita vra ab
scondita est cū xpo in deo Mor
tui viz extinctione veteris vite q
erat in pīis · et vitā habētes
nouā in xpo p fidem q altitu
do nerdū visibilit nob apparuit
Erimꝰ qm cū apparuerit · simles
ei erimꝰ · Et hoc quoꝝ paulus
alijs explicat vbis Cū xpus mꝫ
ens apparuerit vita vra · tūc et
vos apparebitis cū illo in gloria
Siles inquit ei erimꝰ · qr em
immutabilis et etne dīmtatis cō
tēplatione pfruem̄ · Nos qꝫ im
mortales erimꝰ et siles quidem
erimꝰ qua beati · Et tn creatori
simles nō erimꝰ qr creatura
sumꝰ Erius em silis erit deo
inter filios dei · quāqꝫ possit
hō etiā de immortalitate corpis
dictū videri Et hoc quippe siles
erimꝰ deo p tm filio q solus
in ymitate corpus accepit in quo
mortuus resurrexit atq id ad
supna pronexit Dm videbimꝰ
cū sicuti est · Esse dei est · etnum
hūt atq incōmutabilē pmanere
Vnde ad moysen dicit ego sū q
sum · Et dices filijs isl · Qui est
misit me ad vos · Videmꝰ ergo
cū sicut est qm hūt in ipa dcta
tis sue substancia contemplabi
mur qd in hac vita nulli prorsus
electoꝝ concedit · Cui etiā ipe
legislator dīm quē in angelica
specie cōtemplari solebat obse
crans dicens qꝫ · Dne ondc mihi
temetipm vt videam te · Ab eo
dem dīno audiebat Nemo videbit
faciē meā et viuet · Diu tamen
pro mēto magne sūtatis aut
Ondā omē bonū tibi · Hinc et
paulꝰ ait Nūc videmꝰ per
speculū et in enigmate · tunc
aūt facie ad faciē Vñ qd respō
sum ē moysi · Verū ē q nemo
pt faciem dei vidē et vivere ·
id ē nemo pt eū in hac vita
viuēs vidē sicuti est Nā mīti
viderūt p qd voluntas dei elegit ·
nō qd natura formauit Et illud
qd iohs ait · cm videbimꝰ eū
sicuti est · Nō sicut eū hoīes vide
rūt qm voluit in specie qua vo
luit · Nō in natura quā itemet
ipso erūa eū videt latuit · Sed
sicut est qd ab eo a moysi pe
tebat cui ei dicit Onde mihi
temetipm ab eo qui cū illo sine
cōd faciē loquebat · Nō q dei
plenitudinē quisqꝫ · hō solū ocul
corpis · ut sed ueh ipa mente
aliqn cōprehendit aliud ē em
vidē · aliud ē totū videndo com
prehendē Dm quide id videt
qd pīs utrūqꝫ sentit · Totū aūt
comprehendit videndo · qd ita
videt vt michil eius lateat vide
tem Aut cui fines curūspici
possūt · sicut te michil latet pn
tis voluntatis tue Curūspice aūt
potes fines anuli tui Exempli
gra duo posui quoꝝ alterum
ad mentis obtutū · alterū ad
corpales oculos ptinet · Visus

aūt ēm ad vtrūq; referēdus est
id ē ad oculos et ad mentē Et
oīb q habet ſpem hāt in eo
ſcīficat ſe: ſicut et ille ſcūs est.
Multi ſe dicūt ſpem hre vite
celestis in xpo: ſ hanc cōfessionē
negligent vniendo euangēt Ma
nifestū aūt de ſe iudiciū ſpei
ſuē exhibet: qui boīb operā
dare actibq studz Certus q nō
alit ad ſilitudinē dei qb ifuto
pueīat: niſi ſi dei ſcītatē ipīta
ſe ſcīficādo id ē ab negādo im
pietatē z ſeculaia desideria ſo
brie aūt et iuſte et viuendo
ymitem Dic aūt dne ſcītatis
mūdiciā pro nīa capacitate mē
ſure iubem ymitari: ſicut dne
ſilitudīs gloziā pro nīa id est
creature mensura ſperāe ꝓpi
mur Neq; aūt pelagianū dogma
iuuāe credendū est qd dicit de
hoīe ſcīficat ſe: q̄ aliq; ipe ſe
ſine dno auxilio ſcīficāe per
liberū arbitriū possit Iz qui
habet ſpem in dno ſcīficat ſe q̄n
tū ꝑt ipe intendendo et eius p
dia gratia flagitando: qui aūt
ſine me michil potestis facē Et
ꝑ dicendo Adiutor meq esto
ne derelinquas me Oīb qui
facit pīm: et iqtatē facit.
Nēo dicat aliud ē pīm: aliud
iqtas Nemo dicat Ego pīo
ſu ſ iniquus nō ſu Oīb ēm q
fit pīm et iniquitatē facit:
et pīm ē iqtas Virtus hiuſ
ſmōe facilius in lingua gretq;
qua edita ē cpta comprehendit
Inquīē apud eos iqtas ano
mīa vocat: qd ſignificat q̄ ont
legē vl ſine lege pīm ē Inquīē
grece lex apud eos nomos ap
pellat Cū g dicit ioēs qr oīs
qui fit pīm et iqtatē facit:
Manifeste insinuat qr oē qd
peccatq contra legē dei facimq
Juxta illud ꝑs ꝓpriaz repu
tani oīb pīoīb tre Oīb ēm
q peccāt piuaricatoīb rei sunt:
Hoc est nō solū illi q data sibi
scripte legis scita contempnunt
ſ et illi q ignorantia legis nāl
quā in protoplasto oīs accepi
mus ſiue infirmitate ſiue negligē
tia ſiue cīā ignorantia corrū
pūt Hēd et latinū nomē eidē
rationi congruit: quo iniquitas
q̄ eqtati aduſa nūncupat Itaq;
fit pīm et iniquitatē fit: et
pīm ē iniquitas Cīā quicūq;
peccat: contrarius inimicus equita
ti dne legis peccando exſtit.
Verū ne nob q pīus z iqtati
bus ad purū carē neqmq ꝑſq
ne de ſalute desperemq videaq
quid ſequit de dno Et ſcītus q̄n
ille apparuit vt pīa tolleret: z
pīm in eo nō est Hoc et ioēs
baptista testimoniū dno ꝓhibens
ait Ecce agnus dei: ecce q tollit
pīa mūdi Ideo aūt pīa tollē
potuit dns: qr pīm in eo nō ē
Tot et tanti in mūdū hoīes vene
re ꝓfecti ſ eoq nullus pīa tollē
potuit mūdi: qr nullus ſine pīo
esse potuit in mūdo Nō g gloriet
pelagius nō ſe iulianq ei secta
tor extollat audiēs qr oīs qui

habet spem in dño sñfiant se. Nemo em tollit ptm. qđ net lex. ēpus sñā et justa et bona potuit auferre. nisi ille in quo ptm nō est. Tollit aūt et dimittendo q̄ facta sūt z adiuuando ne fiant. et ꝑducendo ad vitā vbi fiđ oīno nō possint. Dñs qui in eo manet. nō peccat. ꝑmanet in eo manet. mtm nō peccat. Et oīs q̄ peccat nō vidit eū nec ḡgnouit eū. Diuisoēs dicit z ḡgnitione fidei. qua iusti etiā in hac vita deū vidē delectant. z donec ad ipam speiē aperte visionis eius in futuro ꝓueniant. de qua sup dicit. dm videbimꝰ eū sicut ē. Dñs gō qui peccat nō vidit eū. nec ḡgnouit eū. Ibi em gustasset et vidisset q̄ suauis ē dns. nequaq̄ se peccādo a videnda eius gloria segregaret. et ꝑmanēti iusti memoriā habūdantie suauitatis eius ercitant z iustitia eius exultāt. mtm se a ptis abstinendo iustitie eius īmōmutabili et īmōpabili cōcordie satagūt. Filioli nemo vos seducat. qui facit iustitiā iustus est. sicut et ille iustus est. Justus ē inquit. sicut et ille iustus est. Et sup sñficat se inquit. sicut et ille sñis est. Nō quia nra iustitia vel sñtas diuine par esse valeat. cū sceptū sit. Nō est sñis ut ē dns. Sed sicut mltū int̄ est. int̄ fanē hoīs et ymaginē de speculo. ex ymago ē ymitatione. corpus in vitate. Et tñ sicut hic oculi ita et ibi

Sicut hic amres ita sūt et ibi Disspar ē res. ꝑ sicut ad similitudinē refert. Ita et nos quidem habemꝰ ymaginē dei. ꝑ nō illā quā habet filius eq̄lis patri. Nā et nos pro modulo nro si nō sicut ille essemꝰ. ex nulla pte silis dicēmur. Ergo sñficat nos. sicut et ipe sñis ē. Dz ille sñis ēmitate nos sancti fide iustus sumꝰ. sicut et ille iustus est. Dz ille in ipsa icōmutabili ꝑfectitate. nos iusti credendo ni cū quē nō vidimus. ut aliq̄ videamꝰ. Qui fit ptm ex dyabolo est. Nō carnis origine ducendo ex dyabolo sicut manicheus impissime de cūctis credit hominibus. ꝑ ymitatione uel suggestiōe peccandi sumendo ab illo cuius et nos filij abrahe sumꝰ facti ymitando fidē abrahe. deserendo fidē abrahe facti sūt filij diaboli. dicente ad eos dño vos ex pre dyabolo estis. Qm abinino dyabolus peccat. Cui ꝑmittēt abinino subiūxit vbi tps ptis. peccat. Qua ex quo abinicio cepit dyabolus peccare nūq̄ desijt. Nec ptiū sz penaz enormitatem. nec futoz metu coheretus. Vnde iure ex illo ee dicit. qsq̄ a peccando se cuncte neglegit. Abinino aūt dyabolus peccat. illo vtiq̄ quo ipe sñis est. quo etiā esse creaturarū cepit origo cū tarū. Neq̄ em dubitandū est int̄ ꝑmas creaturas angelos esse conditos. ꝑ ceteris ad laudē

creatoris gloriā sue ꝯdicois refe
rentibus · ille q̄ ꝑmus est ꝺditus
mox ut altitudinē sue claritatis
aspexit · contra ꝺditorē tū suis
sequaribus superbus intumuit
Ꝑ que causē superbiā abhinc
pectans de archangelo est in
dya̅li versus · In hoc apparuit
filius dei · ut dissoluat opa dya̅li ·
Oēs ꝑtores ex dya̅lo nati sūt ·
inq̄ntū ꝑtores sūt adam a deo
frūs est · cū consensit dya̅lo ex
dya̅lo natus est · Et tales oēs
genuit qualis ēat · Naritas illa
ducit ad mortē · Natiuitas sc̄a
id ē baptismi erexit ad vitam
Natiuitas illa trahit ꝑ̄m ꝑtūm ·
Natiuitas sc̄a liberat a ꝑto Jō
cū venit xp̄us homo · ut soluēt
ꝑta hoīm de qua solucōe tenet
subdit · Oīs qui natus ē ex deo
ꝑ̄m nō facit · cū semen ipius
in eo manet · et nō ꝑt peccare ·
cū ex deo natus est · Non autē
hoc de omni ꝑto dicit · Si enī
dixerimꝰ q̄ ꝑ̄m nō habemus ·
nos ipos seducimꝰ · Sed de vio
lacione caritatis · qua qui semen
dei id est verbū dei quo renatꝰ
est in se habet cōmittē non ꝑt ·
hoc enī sequendo manifestat di
cens · In hoc manifesti sūt filij
dei et filij dya̅li · Oīs q̄ nō ē iustꝰ
nō est ex deo · et qui nō diligit
frēm suū · Dilcō ergo sola distinc
te filios dei et filios dya̅li q̄
habent caritatē · nati sūt ex deo
Quidq̄d vis habe · hoc solū non
habeas · nichil ē ꝙdest · alia si nō
habeas · hoc habe et impleti

legem · Cum enī diligit alterum
legē implenit · et plenitūdo legis
caritas · Cum hec ē annūciacio quā
audistis ab initio · ut diligamus
alterutrū · Dicente dño · hoc est
ꝓceptū meū ut diligatis mutuē ·
Non sicut cayn qui ex maligno
erat et occidit frēm suū · et ꝓp
quā occidit eū · quia opa eius ma
ligna erāt · frīs aūt eius iusta
Exponit quo ex maligno erat
cayn · Cuius vir et ipe maligna
habebat opa · Ergo vbi ē inuidia
amor fraternus esse nō ꝑt · q̄ ꝑ̄m
maligni · id ē dya̅li est in pectore ·
qua et dya̅lus hominē inuidendo
fecit · Opa q̄ iusta abel nō dicit
nisi caritatē · Opa mala cayn nō
dicit nisi odiū fraternū · Quarum
est q̄ odit frēm suū · et inuidit
oppibus bonis · hinc itaq̄ dinoscit
hoīes · Nec attendat linguas q̄
fīa · Qui cor si nō bn̄facit pro
frībus suis odit · quid in se ha
beat · Temptacionibus ꝓbantur
hoīes · Nolite mirari frēs · si odit
vos mundus · Mundi · dilectores
mundi dicit · Nec mirandū q̄ qui
amat mundū frēm a mundi amōe
sepatū · et celestibus tm̄ desidēs
intentū · tenāe nō possit · Abho
minacio est enī peccatoris iustꝰ ·
vt scriptura testat · Nos scimꝰ q̄
trāslati sumꝰ de morte ad vitam ·
q̄m diligimꝰ frēs · Nemo se de
virtutibus falso extollat · Nemo
suarū virtū ꝓpauptatē vltra mo
dū metuat · Aptū dat · indicium
quoq̄z finitna dilōe plenus est

qua d ad sortē electoꝝ ptinet qꝫ portionē habē in tra viuentium meruit. Qui nō diligit manet in morte. Morte aīe dicit aīa ei que peccauit ipa moriet. Vita quippe carnis aīa: Vita aīe deus est. Mors corpis amittē spm. Mors aīe amittē deū. Vnde constat qꝫ in aīa mortui omēs in hanc lucē nascim̄ trahētes ex adam originale pcm. Sed xp̄s gām fidelibus regenerando tribuit vt in aīa viuē possint. Verū baptizmatis et fidei misteriū illis solū pdest. illos de morte trahit ad vitā: qui sincera mente diligūt frēs. Atq; ideo notandū qꝫ nō ait qui nō diligit venturus ē in morte. qui de pena ptra loquit q restat patribus in futo. Et qui nō diligit mḡt manet in morte. In illa vtiq; morte de qua erāt in hac vita si frēs pfecte amarēt exurgē posset. Vnde etiam dicit in apocalipsi. Beatus et sanctus q habet spem in resurrectione pma. in hijs 2a mors nō habet ptatem. Oīs qui odit frem suū: homicida est. Qui contempnebat quisq; odiū fratrū in cuiq; et homicidiū in corde suo contempturus ē: nō mouet manus ad occidendū hoīem: homicida iā tenet a deo. Vnde ille: et iste iā mḡ sector iudicat. Et sicut qm̄ oīs hoīcida nō habz vitā in se manentē. Et si hic pfidē mḡ sctos vitā habē crēt: nō habet in se ptuo vitā manentē. Nā vbi retributionis tēpus aduenerit. cui aym qui ex maligno cāt dāpnabit. etiam qui homicidij gnē tenet: ut dis/
cordet et dissideat et patē cum fribus nō habeat. Nondū em̄ qui nō aut absolute homicida nō hz vitā in se manentem: si mḡt omis homicida. Nec nō solus ille qui ferro: verū et ille q odio frem̄ sequit. In hoc cognoscim̄ caritatem dei: qm̄ ille pro nobis aīam suā posuit. Quales pfecta caritas esse debeat in nobis: dīne passionis exemplo didim̄. Maiorē nāq; hac dilectionē nemo habz: vt aīam suā quis ponat pro amicis suis. Vñ et paulus ait. Cōmendat aūt deus suā caritatē in nobis: qm̄ cū adhuc pctores essem̄: xp̄s pro impijs mortuus est. Hanc bē petrus habē monebat: cū dño dicente Petre amas me pasce oues meas. Respondit se amare. Et alio audiuit. Cū aūt senueris extendes manus tuas. et alius te cinget. et ducet q tu nō vis. Hoc aūt dixit ait evangta: significans qua morte clarificaturus esset deū. Cui em̄ amorē confitenti suas oues commendauit: eī testimoniū pferti amoris aīam suā pro eisdē oībus ponē docebat. Ille mḡt pro nobis aīam suā posuit: et nos debem̄ pro fribus aīas ponē. Hz dicit forte aliqs. Et qm̄ possū habē istā caritatē: Noli cito de te desperare. forte nata ē si nōdū pfecta est. Nutri eā ne efforet. Et vnde mḡus noui tantā natū in me esse caritatē quā nutriam: audi sequētia. Et habuerit subam mūdi et viderit frem̄ suū necessitatē habē et clauserit viscera sua ab eo/
quo caritas dei manet in eo. Ite

vnde mapit caritas ℣i nodū eē
ydoneus mori pro frē⁹: iā ydo
neus esto dare de tuis facultatib⁹
fratri ℣i ei fratri molestiā pati
enti nō oppatieris⁹: nō vtiq; prīb
ex quo ambo regnati estis cristus
manet in te· ℣filioli nō diligam⁹
vbo ner lingua⁹: ꝫ ope et veita
te ℣pe vz⁹: ut cū fiat⁹ aut soror
nudi sūt et indigent victu coti
diano⁹: demus eis q̄ nāia sūt cor
pori ℣silit⁹ cū spūalib⁹ domb
eos egere cōstrim⁹: prestem⁹ cor
necessitati q̄ possum⁹ Veitati aūt
vt cadē eis būficia simplici ītenao
ne largiam⁹: et nō ꝑpt⁹ laudem
hūanam nō p nactanaā nō iuriā
alioz q̄ manoribus ꝑditi substātīs·
nil tale fecerūt· ℣Queniz ēm mens
hūi⁹ neuis infiat² in hac puritab
veitatis habitaē nō valet ℣am
et si opa dilcōis proximis impē
dē videt² ꝑ hoc ognoum⁹ qm ex
veitate sumus⁹: id ē cū opa ꝑfectē
in veitate facim⁹· ℣patet qua ex
veitate sum⁹ q̄ deus ē· vtpote q̄a
eius ꝑfectionē pro modo mō im
temur ℣t in ospū eius suadem⁹
corda nra· ℣her sīa pendet a
supioribus⁹: qua cū ope et vei
tate proximos diligim⁹: manifes
te ognoscim⁹ qm in ospū sūme
veitatis suadem⁹ corda nra ℣Dēs
ēm hoīes cū aliq̄d facē disponūt·
ad idē fm meditandū corda sua
se cōuertē suadent ℣sed q̄ mala
cogitāt her a deo otultaē si va
leret vellēt⁹: ipo attestante qui
aut ℣dis ēm qui male agut odit
lucē⁹: et nō venit ad lucē⁹ ut nō
arguāt² opa eius ℣ vēo bona
opari meditant² hīj facillme suis
cordibus ꝫ suadent ut cōspcū di
uinitatis se patefieri desiderent
ad sūme ꝑfectois indigū esse
solet· cū sua opa quisq; ul' cogi
tatus a deo guidet videl² Vnde
ipe subsequent² dr· ℣Qui aūt faat
veitatē veit ad lucē· ut manifestet²
eius opa⁹: q̄ in deo sūt facta per
verā ergo dilectionē ognoscim⁹
qm ex veitate sum⁹: et qm i ospū
eiusdē veitatis suadem⁹ corda
nra hor ē tales cogitatoes corda
nra habē suadem⁹ q̄ dignis sint
digna ospectibus· ℣cm si ꝑpchē
derit nos cor⁹: maior ē deus cor
de nro et nouit oia ℣si ipa cō
scīa arguscuit nos intrā⁹: quia
nō eo aio bona nra facim⁹ quo
facienda sūt⁹: quo eis⁹ suam la
tere possum⁹ cui cant²· ℣tue tu
dne ognouisti oia· et q̄ teneb⁹
nō obscurabūt² abs te· et nox
sicut dies illuminabit² ℣Carissimi
si cor nrm nō repndeit nos
℣si verū nobis respondeit nos
quia diligim⁹· et germā dilcō
est in nobis nō ficta ꝫ sincera
salutē fratrnā· queres nullum
emolumentū expectās a frē
nisi salutē ipius ℣Itē si cor nrm
nō repndeit nos· viz cū i orde
dicim⁹ dimitte nobis debita
nra sicut et nos dimittim⁹ de
bitoribus nris· fiduciā habeam⁹
ad deū· Non in cōspcū hoīm ꝫ
vbi ipe deus videt in corde ℣t
q̄ q̄dūq; petacrim⁹ accipiem⁹
ab eo ℣cm mandata eius custo
dimus· et ea q̄ sūt placita cora

eo facim⁹ ſ̄ magna ꝯ et deſidera
bilis fidelibus data promiſſio
¶ qui⁹ vero tā vecors z abſur
dus ē ut ꝓmiſſis nō delectetur
celeſtibus: ſaltim ꝑtimeſcat hoc
qđ econtrio ſapia tribuit ītonat
dicens· ¶ Cū auertit aurē ſuam
ne audiat legē: oro eius erit exe
crabilis ¶ neq; hunc bt̄ iohēs ſine
contrariū videri oportet· q̄ paulꝰ
ter dñm rogauit ut diſcederet
ab eo angelus ſathane nᵉ impe
trare potuit· ¶ Sed dīm ē illi ſuffi
cit tibi gr̄a mea ¶ Nā vtus ī infir
mitate ꝑficit· ¶ Et ſi ēm nō ſemp
adholūtatē accipim⁹ orātes: tm
mercedē deuotōis ad ſalutem
accipim⁹ ¶ Docuit idē paulus dñm
rogans nō qđ q̄rebat ſ̄ qđ vti
le habebat accepit ¶ Et contra
ſepe reprobi exaudiūt ad volū
tatem· nō exaudiūt ad ſalutem
¶ Vnde et eoꝝ captus dyabolus ut
bt̄m iob tēptaret exauditus eſt
ad volūtatē ſ̄ ad dāpnationē
¶ Ideo ēm cōueniens eſt iſte tēptan
dus: ut eo ꝓbato eſſet ille cro
wnandus ¶ Cū gr̄e dixiſſet iohēs ex
qđ cūq; petierim⁹ accipiem⁹ ab
eo· q̄m mandata eius cuſtodim⁹·
¶ Cū quereꝝ· ¶ Nunc mandata: cō
timuo ſubdidit· ¶ Et hoc ē man
datū eius ut credam⁹ ī nōie
filij dei ihu xp̄i: et diligamus
alt̄utrū· ¶ Singulāri nūo man
datū ꝓmiſit: et duo ſubſequent
adiūgit mandata· fidē ſ̄ z dilec
tionē· ¶ Quia mmmtū hoc abūuire
ſeparari nequeūt ¶ Neq; ēm ſine
fide xp̄i recte nos alt̄utrū dili
gere: neq; vē in nōie ihu xp̄i ſa
ctificā dilcōe poſſum⁹ credē· ¶ Et dili
gam⁹ inquit alterutrū· ſicut de
dit mandatū nobis· id ē puro
amore· ¶ Nō ſicut latrones vel
quoꝝūlibz alioꝝ ꝑpetratores ſce
lerū· qui ſe vtiq; alterutrū ſed
nō caſte diligūt· ¶ Hoc ēm dedit
mandatū nobis cū ait hoc eſt
p̄ceptū meū ut diligatis inuicē
ſicut dilexi vos· ¶ Quid ē ēm ſicut
dilexi vos· niſi ad hoc amate
ad qđ amaui vos: vz ut ad ce
leſtia regna ꝑtingatis· ¶ Et qua
mercede hoc mandata fidei et
dilcōis ſeruant: ſequit· ¶ Et qui
ſeruat mandata eius in illo ma
net et ipe in eo· ¶ Dic gr̄e t̄ dom⁹
deus et eſto dom⁹ dei: mane
in deo et maneat in te deus
¶ Manet in te deus ut te cōtine
at: mane in deo ne cadas· ¶ Ser
ua mandata eius· tene caritatē
nō diuelle a fide illius ut glo
rieris in p̄ntia ipius· z ſecurus
manebis in eo· ¶ Nō ꝑ fidē tm
ꝑ ſpem· manebit et ipe ꝓmis
uite vxta qđ ei pb̄ dicentat· in
ternū exultabūt et inhabitabis
in eis· ¶ Et in hoc ſcim⁹ q̄m ma
net in nobis ex de ſpu ſuo dedit
nobis· ¶ Omib⁹ tp̄ibus credebat
ſup credentes ſpūs ſcūs z loque
bant: lingu⁹ quas nō didice
rant· ¶ Vnū aūt ex exteioribus
ſignis ſcā ecclia nō īmg indiget·
quicūq; credens in nōie ihu xp̄i
fiat nā habuerit caritatē ſpiritui
ſcō in ſe manenti teſtiō· ¶ Phūs
hoc ēm agit ſpūs ſcūs in hoīe
ut ſit in illo caritas· ¶ Quia caritas

inquit paulus diffusa ē in cordi
bus nrīs p spm scm q datus est
nobis Verū q multi caritatē nō
habentes et vnitatē cathe per
diuso dogmate scindentes methi
omnīq spm scm in se esse contē
dūt recte subdit Caissim nolite
oi spūi credē: ſ probate spūs si
ex deo sūt qm multi pseudo pphe
te exierūt in mundū Et qs ē qui
probat spūs vl vnde possūt p
bari: docet in cuan? dns Vbi
talia ventura pdicebat q lia
iohes iā suo tpe venisse pdebat
Attendite inquit a falsis pphis
q veniūt ad vos i vestimētis
ouiū intrinsecus aūt sūt lupi rapa
ces a fructibus eoz ognoscetis
eos Vnquid colligūt de spinis
vuas aī de tribulis ficus: Ita ſ
gr fratres a quibus spūs maligni
qui in pseudo pphetis loquūtur.
valent dinosci ſ optime viz schisma
tū et hoxridi ſ hereſiū tribuli
quibus cos qui sibi incaute ap
propiāt fidei laterando cōtami
nāt Dicit econtra fructus bono
rū caritas: ſz gaudiū pax in spū
scō p fragrantiā vuaz ficoruq
dulcedinē apte figurāt: In hoc
ognoscit spūs dei Omis spūs q
confitet ihm xpm i carne venisse
ex deo est Confessionē hoc loco
no solū catholice fidei ſ et opa
nonis bone: q sit p caritatē re
quirit Alioqn nonnulli hetici
confitent multi schismatici multi
falsi catholici ihm xpm in carne
venisse: ſ cōfessionē sua factis
negāt nō habendo caritatē Cari
tas quippe dei filiū adduxit ad
carnē et ideo quisqs nō habet
caritatē negat illū in carne ve
nisse q dicat nō lingua ſ factis
nō sonando ſ amando Et omis
spūs q soluit ihm ex deo nō ē
Ille soluit ihm q uel diuinitatem
eius ul aīaz ul carnē negat: q
eū vēasse hre fides catholica doz
Soluet i ille ihm: q mandata i
verba ihu ul puerse viuendo uel
puersius intrpretando corrūpit
Sed et ille qui vnitatē scē eccie
quā ihus venit colligē turbat
ihm quātū in se est soluē nititur.
Nec mirū si tales ex deo nō sūt
q dei opa ul vba ul sacramē
ta vestiendūt Interdū nāq ex deo
nō sūt ut quida eoz q prauo
dogmata seppare valebāt ab
hoīb dispensatiōe diuinitatē xpi
huc quoq vsiculū quo dr et oīs
spūs qui soluit ihm ex deo nō ē
Ex hac epla eraserūt: ne sz p
auctem bti iohis conniterentur
errores Demq nestorius nesciē
se prodidit hanc autentius ex
emplaribus inditū fuisse senten
tiā: atq ideo soluē nō timuit
ihm: ac se pro hoc deo reddē ex
tremū dicēs btam vginē mariā
nō dei ſ hoīs tm extitisse genitri
cē: ut aliā psonā hoīs aliā faceret
deitatis Neq vnū xpm in vbo dei
et carne atz aīa credēs ſ sepatim
alterū filiū dei alterū hoīs pdi
cans Et hic ē antixpus de quo
audistis qm venit: et nūc iā in
mundo est Venet imminēte die
iudicij: nato in mundo hoīe illo
retrō amplius nefando filio imq

tatis· et nūc iā in mūdo est habi/
tans in mentibus eor qui xp̄o uel
p̄fessione ul' ope sine remedio
p̄enitendi repugnāt· Vos ex deo
estis filioli· et uicistis eū· Uicistis
antixp̄m confitendo ih̄m xp̄m ī carne
uenisse id ē cātatē habēdo quā
docuit ih̄us xp̄us uenīēs ī carne·
quā et ip̄e in ewāg cōmēdat
Maiorē hac dilōē neo habet·
vt aiam suā quis p̄onat p̄ ouibus
suis· Ideo em̄ poterat filius dei
aiam suā p̄onē pro nobis· misi
carne indueret ubi mori posset·
Quisq̄s ergo violat cātatē· q̄d
libet dicat lingua· vita ipius ne/
gat xp̄m in carne uenisse· et ip̄e
est antixp̄us· Et uicistis eū m̄q
Sed vnde uicerūt· Nuq̄ liberi
uirtute arbitrij· nō utiq̄ Taceat
pelagius· dicat ip̄e ioh̄es· Maior
m̄ē qui in vobis est· q̄ qui
in mūdo· Docet utiq̄ eos hanc
hūilitatē ne victoriā uiribus suis
tribuāt· et arrogantie superbie
uincant· Docet mr̄ aduersa fidu/
ciā spemq̄ semp habē uincendi·
meoria retinentes· q̄ maior est
dns ad protegendū· q̄ dyabolo
ad impugnandū Ipsi de mūdo
sūt ideo de mūdo loquūt· et
mūdus eos audit· Antixp̄i id est
hēretici et si nomē xp̄i inuocant
si signo xp̄i se notāt· ip̄i tamē
de mūdo sūt id ē de illoq̄ nūo
q̄ mundana sapiūt· qui infima
querūt· qui celestia ignorat· et
ideo ip̄i de mūdo loquūt· videl
mūdane sapie tacōe xp̄iane fi/
dei aduersantes· dicendo nō posse
fieri ut filius sit patri coetnus
ut ego intacta pariat· ut taco
de puluc ī surgat īmōrtalis ut hō
de tra editus· mansionē paparat
in celis vt ceteris natus p̄nulus
ceatu p̄mi hoīb tenebat astructo·
sine aqua baptismi renatus ī xp̄o
soluat· Et mūdus eos audit· q̄
spiritaliū corda ad mūdanos
carnalesq̄ sensus reuocāe a fidei
simplicitate nō valēt Sed et ca/
tholici quiq̄ audientes illā dī
simā· Diligite inimicos vros bñ
facite his qui oderūt vos· et
orate pro p̄sequentibus et calūp/
mantibus vos Et iterū si dimise/
ritis hoīb p̄ta eor dimittet et
vobis p̄ta vra p̄· vr celestis de/
licta vra· Si aūt nō dimiseritis
hoīb nec pat vester dimittet
vobis p̄ta p vra· dicūt se nulla
tenus suas iurias posse dimitte
cultus· Hii nimirū de mūdo esse
et ideo de mūdo loqui cōsuēt·
et qua cātatis uisceā nō habēt
frustra fidei intemerata misteia
seruāt Sed nec antixp̄i nomē
possūt carē· qui xp̄i mandatis
probant aduersari· Nos ex deo sum·
qui nouit deū audit nos· q̄ nō
ē ex deo nō audit nos· Carnal
em hō non p̄cipit ea q̄ sūt spūs
dī· stultitia ē em illi et nō ergo
nō vult audire p̄dicatores cāta/
tis p̄fecto iste deū nō nosse; nec
ex deo esse ignoscit· q̄ cātatē
quā erga hoīes deus exercuit
imitari neglexit· In hoc ignosc
spūm veritatis· et spūm erroris· In

hoc mmrū qua q̄ ſpm habent
errorib⁹ et her diſcretio ē ſperan/
da de qua ſup̄ monuit dicens
pbate ſpūs ſi ex deo ſūt Sed vi/
deam⁹ q̄d monitū⁹ eſt ī quo
illū audie debeam⁹ Carissimi
dilig̃am⁹ inuicē: qm̄ caritas ex
deo ſtaltū cōmendat caritatem
quia dixit ex deo eſt: plus dictu/
rus intente audiam⁹ Et oīs qui
diligit ex deo natus ē et ḡgnoſcit
deū: qui nō diligit nō nouit dm
qua deus caritas eſt Quid aplus
dicā potuit? Deus caritas ē. facē
gs cont caritatē: facē contra deū
eſt. Nemo dicat in hoīez pcto
qm̄ nō diligo fr̄em meū: z facile
eſt pcm̄ in hoīem in deū ſolū
nō peccem. Quāo nō peccab⁹ in
deū. qm̄ in caritatē p̄cabt? deus
caritas eſt. In hoc apparuit caritas
dei in nob⁹. qm̄ vnigenitū filiū
ſuū miſit deus in mūdū ut viua
mus p̄ eū. Quāo ipe dns aut ſta/
tore hac dilcōem nemo hz: ut
aīaz ſuā ponat quis p̄ oīb⁹
ſuis. Et ibi probata ē dilcō xp̄i
in nob⁹: qz mortuus ē pro nobis
Dilectio p̄ūs vnde pbata ē in no/
bis: qua filiū ſuū vnicū miſit mori
pro nobis Hinc et paul⁹ aplus dicit
Qui p̄pio filio nō pepcit: ſ pro
nobis oīb⁹ tradidit eū. Quāo nō
etiā cū illo oīa nobis donauit?
Et in hoc ē caritas nō qī nos di/
lexim⁹ eū: ſed qm̄ ipe dilexit
p̄ior nos Nō illū dilexim⁹ pus
quā ad hoc nos dilexit: vt diligā
mus eū. gra quippe hoīem p̄uenit
vt diligat deū: quia dilectione
oppet bona vñ ps Deus meus
inquit mia eius p̄uenet me Et
miſit filiū ſuū ppitiationē pro
p̄cīs nr̄is. Et hoc ē maxim in
nob⁹ dine caritatis indiciū: qua
cū nerdū ipi pro p̄cīs nr̄is cū
peté noſſem⁹ miſit ille filiū
ſuū ad nos q̄ nobis in ſe credē/
tibus ultro venia daret nob⁹ q̄
ad patrē gl̄e ſocietatē vocaret.
In quibuſdā codicib⁹ hoc vſq̄q⁹
ita legit Et miſit filiū ſuū luta/
torē p̄ro p̄cīs nr̄is. Lutator aut
ſacrificator ē Sacrificauit eū
filiū dei pro p̄cīs nr̄is nō hoſtias
pecudū: ſ ſeipm offerendo Vnde
paul⁹ bñ āmonēs ait Estote g̃
ymitatores dei ſicut filij kī: et
ambulate in dilcōe ſicut et xp̄us
dilexit nob⁹. z tradidit ſeipm pro
nobis oblatiōnē et hoſtiā deo in
odorē ſuauitatis Cui ſm̄e cōsimit
hoc q̄d hic quoq⁹ iōhes exhortando
ſubiūgit dicēs Carissimi ſi deus
dilexit nos: et nos debe⁹ alte/
rutrū diligē. Qd aut ſequitur.
Deū nēo vidit vmq̄ maiori dif/
putatiōni indiget: cū dūb⁹ z hoīb⁹
mūdo coāde deū videdū ꝓmit
tat et de ſūb dicat q̄ angeli eor
in celis ſemp videāt facie p̄ūs
hanc aūt ſm̄az et ibi z in eccl̄a?
ſilo ponit idē iōhs Vbi ecclā quo
deus videri poſſit ſequenter
adiūgit dicēs Vnigenit⁹ filius
qui ē in ſinu p̄ris ipe narrabt
Qd btus pater ambr̄oſius ita ex/
poſuit Et ideo deū nēo vidit
vmq̄: qz eā que in dño habitat

dimtate plentudine dimtatis neq
cospexit neq mente aut oculis co
prehendit Vidit em ad vtrumq refe
rendu est Denq cu addit vnige
nitus filius qui est in sinu pris
ipe enarrabit meritu magis q oc
lor visio declarat Aperuit em vi
dem Vtus veo narrat Illa oculis
her mente comphendit Ite augo i
libro de videndo deo de eadem
disputas qstione Proinde inquit
narrante vnigenito q e in sinu
pris narratione ineffabili arca
conabilis muda et sca implet dei
visione ineffabili qua tunc qsequi
mur cu equales fiu fuimq Quia
sicut vident ista visibilia corpis
sensibus nota deu nemo vidit
umq Cum si aliqn eo mo visus
est no sicut ista natua videt
p voluntate visus est Aperte qua
voluit apparens latente natura
atq in se incomutabilit pmanente
Eo aut mo quo videt sicuti est
Nunc fortasse videt a quibusdam
angelis suis sps a nobis aut
tunc ita videbit cu eis facti fu
erimq equales Et post aligta
exponens sicuti facti ambrosius
Deu em inquit neo vidit umq
ul in hac vita sicut ipe e ul est
in angelor vita sicut visibilia
ista que corpali visione cernunt
Et una vnigenitq filius qui e in
sinu pris ipe narrabit Unde no
ad oculoru corpaliu p ad men
tis visione dns est ptnere quod
narrat Ite post multa Ad eam
veo visione inquit qua videbi
mus deu sicuti est mundanda
corda gmonuit Et una cum
corpa cosuetudine loquendi vi
sibilia nominant Apterea deus
invisibilis dicit ne corpis ee
credat No qua corda munda
sue substantie cotemplatione
fraudabit Cui her magna et
suma merces dns tolentib9
et diligentibus promittat dicente ipo
dno qui corpalib9 oculis visibiliter
apparebat et invisibile se gtiedu
mundis cordibus promittebat Qui
diligit me diliget a pre meo et
ego diligam eu et ondam meipm illi
Her quippe nata eius eqlis cu pre
invisibilis sicut equalis incorrupti
bilis est Et ne cotinuatim aplius
posuit dicens Regi aut seculoru
invisibili incorruptibili Quanta
sbnaq qua potuit hoibus pdicare
gmendans Deus gs rex invisibil
neq oculo p mente qrendus est
Sed quemadmodu si sole istu vi
dere vellem oculu corpis purgarem
Vm videri lux pt Volentes vide
deu oculu cordis quo deus videri
pt purgemq Beati em mundicor
di qm ipi deu videbunt Verum
qua her visio in futo speretur
quid agendu e nobis dns adhuc
constituti in corpe peregrinant a dno
quo solacio utendu ubi dina vi
sione nec du licet pfrui Ut dili
gamq inquit invicem deus in nob
manet Sed nemo putet hanc
dilectione in qua deus manet
abrupta et desidiosa quada ma
suetudine imo no mansuetudine
p remissione et negligentia seruari
No ista caritas p languor feruear
caritas ad corrigendu ad emendandu

Sed sūt bom mores delectent. sūt
mali emendent corrigant. Si gr.
diligamꝰ mutuē sincera z disciplī
nabili caritate: deus in nobis ma
net: Et oībus quidē ipius ca
ritatis manifestatus: qnus nō
dū visibilit apparēs. Et cāritas eius
in nobis pfecta est. Cruciendū at
qūo dicat pfectionē dine cāritatis
in mutua dilcōe cōsistē: Cū dns i
euan. pnūciat nō esse magnū
si diligamꝰ eos qui nos diligūt:
nisi adimicos etiā de qbus hic
pentus tacē videt eadē dilcō
ptingat. Nisi forte ipos quoꝝ imi
micos fraīm amoris intuitu dili
gē debemꝰ: viz ut nō sp inimi
remaneāt ꝙ resipiscāt a dyaboli
laqueis. nobisqꝫ germano fedē
soceint. Si diligamus inquit
mutuē deus in nobis manet: et
cāritas eius in nobis pfecta Intpe
diligē pficiens. Scpsi diligē. te
pt in te deus habitre. Vt pfec
tius habitando faciat te pfectum.
In hoc intelligimꝰ qm in eo ma
nemus et ipe in nobis: qm de spu
sco dedit nobis. hoc ipm qz de spu
sancto dedit tibi. Vn ognosas. ut
toga vstēa tua si plena sūt cāita
te. habes spm dei: Paulo teste qui
ait. Cruia cāritas dei diffusa ē in
cordibus nris p spm scm q datus
est nobis. Et nos vidimꝰ z testi
ficam: qm pr misit filiū suū sal
uatorē mūdi. Deo de salute des
peret: qua et si magna sūt mor
bi sceleꝝ qui depmūt. oīpotens
est medicus qui saluet. Tantū
memineāt quisqꝫ qua idē filius
dei. qui venit mitis ut saluaret. ve
turus est districtꝰ. ut iudicet.
Cruciūz cōfessus fuerit qm ihūs ē
filius dei: deus in eo manet et
ipe in deo. Pfectam cordis con
fessionē dicit: que nec male sua
dentiū hereticoꝝ possit fraude cor
rūpi: nec psequentiū paginoꝝ
tormentis cōquassari: nec carnaliū
fm exemplis nec pprie singulatis
sectatoꝝ titubare. Dūt etēm q cāi
tatē nobis negat ihm esse filiū dei: qua
les multi fuisse pdūt. corpo tempe
quo hec scribebat tolles. Dūt item
Cruci cōfitent nobis et factis ne
gant. Vnde bene q nūc ait. Cruicqꝫ
confessus fuerit qm ihūs ē filius dei.
deus in eo manet et ipe in deo:
Ipse paulo supius dixit. si diligaꝰ
mutuē deus in nobis manet. Insi
nuāb pfecto qua dilectionē
in fres habet: ille vē ihm dei ee
filiū testat. Et nos ognoumꝰ et
credimꝰ caritati: quā habz deus
in nobis. Cognouꝰ qua ihūs est
filius dei: et qua pr misit eum
saluatorē mūdi. Et credimꝰ cāita
ti quā habet deus in nobis: qa
viz cū habēt omnū: noluit illū ee
omnū: ꝙ ut fres habēt adoptauit
illi qui cū illo possideret vitam
etnā. Deus cāitas est. Jam dixit
illud supius: ecce itez dicit. Am
plius tibi nō potuit cāitas ognos
dari: quā ut diceť deus. Forte
minus dei cōtempturus eās: nū
quid et deū cōtemnis: Et q manet
in caritate in deo manet z deus

in eo Virissim in se habitat qui cō
tinet et qui continet. habitas
in deo ꝑ ut contmeatꝫ ne ta
dab. quia sic de ipa caritate
aptius dicat Caritas nūq̄ cadit
Cuio cadit quē cōtinet deus.
Et in hoc ꝑfecta ē caritas no
bisc̄u: vt fiduciā habeam⁹ in
die iudicij: ꝑfecta ē caritas in
illo Cuid est habē fiduciam
in die iudicij? nō timē ne veī
at dies iudicij. Cu em ꝓmo qs
ad pentendū se de malis acti
bus conuteit? incipit timē die
iudicij: ne viz apparente iusto
iudice ipe dāpnet. minustus
Ꝑfectu veo bone conuſsationis
caritatis discet nō timē qđ time
bat: ꝑ ꝓcius optare vt veīat
ille desidēratus cūctis gentibus
ꝑcēs se cū scīs mito bone ac
tionis esse coronandū Vnde ait
fiduciā in die iudicij habere
possim⁹: plenis subdendo ma
nifestat Cqua sicut ille ē: et
nos sum⁹ in hoc mudo Nūq̄
veo pt esse hō sicut deus? Sed
meisse oportet qđ et supi dēm
est qua nō semp ad eqlitatem
dicat sicut: ꝑ dicat ad quādam
silitudinē Cuio em dicis sicut
aures habeo ita habet et ymago
Nūq̄ omo sic: sed tñ dicis sicut
di ergo facti sum⁹ ad ymaginē
dei: qre nō sicut deus sum⁹: nō
ad eqlitatē: ꝑ ꝓ modo nostro
Inde gr nobis datur fiducia in
die iudicij: quia sicut ille ē et
nos sum⁹ in hoc mūdo: ymitan
do viz ꝑfectionē dilectionis in
mūdo: cuius ille ex.m nobis cotidie
ꝓcebat de celo De qua saluatore
in euan. Diligite inquit inimi
cos vros et orate ꝓ ꝑsequēti
bus vos: vt sitis filij ꝑis vestri
qui in celis est. q̄ solē suū oriri
facit sup bonos z malos z pluit
sup iustos et iniustos Timor
non est in caritate: In tali videlic
caritate: q̄ ad ymitationē diuine
bonitatis erā immitis bñfacere
et hos diligē nouit Sed ꝑfecta
caritas foras mittit timorē Illū
scz timorē de quo dicat: Initiū
sapie timor dñi Cuo timet qsq
inapiēs opem iustitie ne veīat
districtus iudex: et se minus
castigatū inuemēs dāpnet Illa
caritas pellit foras: que pro meito
iustitie fiduciā habet in die iudi
cij Sed et ꝓmaū adhūsitatū timo
rem ꝑfecta caritas eicit exāo:
quā habē q̄rebat q̄ dño supplī
cans ait A timore inimici eripe
aiam meā Cuā habebat qui
dixit: quis nos separabit a ca
ritate xpi: tribulatio an angustia
an ꝑsecutio an fames an nudi
tas an ꝓcul an gladius ꝛc.
Cqua timor penā habet Torqt
rex consīa ꝓdi: Nondū frā
ē iustificatio Ideo in psalmo de
ipa ꝑfectione iustitie Conuūsti
inquit planctū meū in gaudiū
mi cōscidisti saccū meū z ꝑcinx
isti me letitia vt cantet tibi gla
mea z nō cōpūgar. id nō sit qđ

stimulet conscia mea. Stimulat timor: & noli time. Intrat caritas que sanat: qd vulneat timor. Qui at timet: nō est perfectus i caritate. Qua ratione timor pena habet? Quo sermo medici pena habet? Cuius sicut sermone medici salus optata: ita timore caritas desiderata subsequat. Nec putau debet huic bti iohis timoribus esse contrariu: qd psalmista dicit. Timor dni scs pmanet in seculu seculi. Duo namq sut timores? Unus quo timent homes deu ne mittant in gehenna. Ipe est timor ille q̄ introducit caritate: & sic vult ut exeat. Adhuc ppter penas times deu? nondu amas que sic times: nō bona desideas sed mala caues. Sed ex eo qd mala caues corrigis te: et cupis bona desiderare. Cū bona desiderare coperis. erit in te timor scs: ille. s. ne ipa bona amittas. Nonne mittaris in gehenna. & ne te desernt pncia dni que amplecteris: eo metu firmi desideras. Nos go diligamus: qm deus prior dilexit nos. Diligamus: quia ipe prior dilexit nos: hinc em ipe i euāo dicit. Nō vos me elegistis: & ego elegi vos. Ita aut perfecti erimus in caritate si quēadmodu milluus alteri n̄ salutis nre gra prior nos ille dilexit: ita eu nos nulli rei quor. nisi tm sui amoris dilexerim obtentu. Verū quia sut q̄ vbotenus deu diligūt: & sulte subiugit. Si quis dixerit qm diligo deu et frem suu odit: mendax e. Unde probas: qm mendax e. audi. Qui em nō diligit frem suu quē videt? deu quē nō videt quo pt diligere? Quid go. Qui diligit frem nre est ut diligat deu: ut diligat ipm dilectorem. Deus em dilectio est. Et ne quis dicere audet. Et qd obstat diligere deu? et si nō diligo frem: recte subdidit. Et hoc mandatu habem a deo: ut qui diligit deu diligat et frem suum. Quo em diligis eu? & odisti mandatu? Quis e qui dicat diligo imperatore? & odi leges eius? Nō ita verus dei amor. Sed vide inquit qua mandata tua dilexi dne. Et ideo confidenter adiungit. In tua mia vivifica me. Quis qui credit quia ihus est xpus: ex deo natus est. Quis e qui credit. qm ihus est xps: q̄ sic vivit quo precepit xpus. Neq hereticor neq scismaticor dicat. et nos credim⁹: quia ihus e xpus. Nā et demones credut & tremiscut. et confitebant sicut in euāo legim⁹ et scebāt ipm ee xpm: Sed quia q̄ dilectionem & opa veritatis nō habet ex deo nō sut. Et oīs qui diligit eu q̄ genuit: diligit eu q̄ natus e ex eo. Nyra arte pdicatoris bti iohis ad dilectionem proximi nos attendere curauit: & memorans qm oīs q̄ pfecte credit ex deo natus e. Deinde i simuans qm nr̄m sit. vt qui deu diligit diligat et eu qui ex deo natus est

Ibi quib̄ ẽm tante tarditatis est vt
hominẽ qua homo ẽ qua seam
candẽ in tra pegrinatione tolcat.
amare neglexerit ām̄onendus est
ut saltim ob id illū amet qr ex deo
natus ẽ: quia ptinaps seū dine
gre fructus est. qr cadẽ seū vite ce
lestis p̄mia exspectat. Cue q̄dem
exhortatio spialit ad illos pt̄inz:
qui nō solū hūane consortio natē
ſ et fidei et pfessiōis frēs sunt
nobis effecti. Verū qr nō nulli sc̄.
q̄ proximos dilignt ſ ꝓpt̄ g̃ sang
winitatē. ul' ꝓpt̄ aliq̄ modū tem
porale: Kē stūs euāntā qui sit
verus proximi amator. subden
do mānifestat. In hoc gnouimus
qm̄ diligim̄ natos dei cū deū
diligam̄: et mandata eiꝰ faciam
mus. Ille ergo solus rē proximū
dilige pbat: q̄ erā cōditoris
amore flagrāte gnoscit. Et ne
quis scipm de conditoris amore
fallēt cognoscat vboteꝝ se a
mare profitendo: bene cū dixiſſ.
In hoc gnoscim̄ qm̄ diligim̄
natos dei cū deū diligam̄ ad
didit. z mandata eius faciam̄.
Her est em̄ cautus dei vt man
data eius custodiamus. hoc et ipe
dns dicat. Qui quis diligit me. ſ
monē meū seruabit. ꝓbatio ergo
dilectionis: exhibitio ē op̄is. Vere
em̄ diligim̄ si ad mandata eius
a nīris nos volūtatibus coarta
mus. Illā qui adhuc p illicita
desideria defluit profecto deū
nō amat: quia ei in sua volū
tate contradicit. Et mandata
eius grauia non sūt. Et ipe dicat
Jugū em̄ meū suaue est. z onꝰ
meū leue est. Neq; hijs ul' dm.
ul' bt̄i iōnis vbis debet videi
aduersū q̄d ipe dns dicat. Qz
angusta porta. z arta via est
que ducit ad vitā. Et ꝓpheta
ad eū: ꝓpt̄ vba inquit labioꝝ
tuoꝝ ego custodiui vias duras
Et ap̄lus Qz̄ua p multas tbu
lacōes oportet nos intrare in
regnū dei. Cue em̄ natura sui
dura sūt et aspera. spes celestiū
p̄miorꝝ. z amor xp̄i frūt ee leuia
Durū nāq; ē p̄secutōes pati ꝓpt̄
iustitiā ſ et hoc frūt suaue. q ipoꝝ
qui sic patiunt est regnū celoꝝ
Vnde bñ subdit. Qm̄ oīe q̄d
natū est ex deo: vincit mūdū
Jdeo. nāq; mandata dna non
sūt grauia: qua oīb̄ q̄ vem de
uotione hijs manapant et ad
uersa mūdi hui⁹ z blandimēta
pari mente contempnūt. Ipsa
quoꝝ mortē velut ingressum
p̄atrie celestis amantes Et
ne quis sua vtute mūdi vel
luxus ul' labores se superare
posse confidēt: consulte sub
iūgit. Her ē victoria q̄ vincit
mūdū: fides nīa. Illa nimirum
fides q̄ p dilectōem op̄at: Illa
fides qua eius hūilit̄ auxiliū
flagitamus qui ait. In mūdo
pressurā habebitis: ſ cōfidite
ego vici mūdū. Quis ē qui
vincit mūdū? nisi q̄ credit qm̄
ihūs est filius dei: Vincit

mūdū: q̄ ihm esse filiū dei cre
dens digna eidem fidei opem
iūgit. Sed mūlt̄ sola diuitatis
eius fides et confessio valet
ad salutē suffice: vide sequē
hic ē qui venit p aquā et sang
winē: ihūs xp̄us. Cum ergo eter
nus erat dei filius factus est
homo in tpe: ut q̄ nos p diui
nitatis sue potentiā creaueat.
p hūiamtatis sue infirmitatem
recrearet. Cui vēit p aquam
et sanguinē. aquā vt lauacri
z sanguinē sue passionis. Nō
in aqua solū: ꝫ in aqua z sang
wine. Nō solū baptisari ꝓpter
nīam ablutionē dignatus est
ut nobis baptismi sacramen
tū consecraret ac tradēt: verū
etiā sanguinē suū dedit pro
nobis sua nos passione rede
mit. Cuius sacramentis semper
refecti nutrim̄ ad salutē. Et
spūs est qui testificat: q̄m ihūs
xp̄us ē veritas. Baptisato in flu
dane dño descendit spūs scūs
in specie colūbe sup eū. testimo
niū illi phibens q̄ veritas est:
hic ē verus dei filius. verus me
diator dei et hōm. Verus hūa
ni gn̄is redemptor ac victorio
sissimus. Vere ipe mūdus ab om̄i labe
p̄m: vē sufficies tollē p̄ca mū
di. Quod etiā ipe baptista vi
so eiusdē spūs aduentu intelli
gens ait. Cui me misit bapti
zare in aqua: ille m̄ dixit. Sup
quē videris spm̄ descendentē
et manentē sup eū: hic est qui
baptisat in spū scō. Ego vidi et
testimoniū p hibui: quia hic ē filius
dei. Cuius go spūs ihm xp̄m esse
veritatē testat: ipe veritatē cog
noscat: Baptista illū veritatem
p̄dicat: filius comitem veritatē
ewangelizat. Taceant blasphe
mi qui hūc fantasma ee dog
matizant. Pereat de cīa mēdacia
eorū q̄ eū ul' deū ul' hoīem esse
verū denegant. Cuius tres sunt
q̄ testimoniū dant. spūs aqua et
sanguis. Ipse dedit testimonium
q̄m ihūs ē veritas: q̄m sup bapti
zatū descendit. Si ēm verus dei
filius nō esset: nequaq̄ in eū
tanta manifestatione spūs scūs
veniret. Aqua etiā z sanguis
dedē testimoniū q̄m ihūs ē vitas.
q̄n de late eius in cruce mortui
manarūt: q̄d nullateng fieri poss
si verā naturā carnis nō habēt
Sed et hoc. q̄d ante passionē cum
oraret factus z sudor eius sicut gut
te sanguis decurrentis in terrā: veri
tati carnis assumpte testimoniū dat
Nec reticendū q̄ in hoc quoq̄ sang
uis et aqua testimoniū illi dede
rūt: q̄ de latere mortui viuaciter
effluxerūt. Cui cōt naturā
corpoz. atq̄ ob id misteriis aptū
et testimonio veritatis fuit congruū:
Videlicet insinuās q̄ et ipm̄ dm̄
corpus melius post mortē esset
victurū. resurrectatū in gloria. z ipa
mors illius nobis vitā donaret.
Hoc quoq̄ q̄ sudor eius instar gut
tarū sanguis decrebat in terram.
testimoniū phibebat illi sacrosancto
misterio: q̄d etiam totū p orbem

sño sangwie lauavet. Tres sunt qꝭ
qui testiõniũ ꝓhibent veritati. Et
tres inquit unũ sũt. Indiuidua
nãq; hec manet ndhl q eorum
a sui gnatione seiungit: quia nꝰ
sine vera credenda ē hũanitate
diuinitas. Sed et in nobis hec
unũ sũt: nõ natue eiusdē substãe
ꝙ eiusdē operatione misterij. Nam
sicut btus ambrosius ait. Spus
mentē renouat: aqua ꝓficit ad
lauacrũ: sanguis spectat ad pciũ
Ipse em nos p adoptionē filios
dei facit: sacri fontis unda nos
abluit: sanguis dñi nos redemit
alterũ igit inuisibile. alterq; visi
bile. testiõniũ sacramento conse
quit spiritali. Hi testiõniũ
hoĩs accepimꝰ: testiõniũ dei ma
ius est. Hec hoc ē testiõniũ dei
qđ maius est: qua testificatus de
filio suo. Magnũ ē testiõniũ hoĩs
qđ ꝓhibet de filio dei dicẽs. Dixit
dñs dño meo sede a dextris meis.
Et ex ꝓsona ipsius filij. dñs
dixit ad me filius meus es tu. Itẽz
ex ꝓsona ꝑũ loquentiũ de filio
Ipse invocabit me pr meus es
tu: deus meus z susceptor salu
tis mee. Pr meus qua ego filio
dei: deus meus qꝛ ego hõ. Susce
ptor salutis mee: qꝛ ego passurus
et a morte saluandus sũ. Et ego
inquit ꝓmogenitũ ponã illum:
excelsũ pre regibus tre. Magꝰ
nũ hoc testiõniũ verax: et õni
acceptione dignũ. Hoc testiõniũ
hoĩs de filio dei. z ꝙ miltomaius
ē testiõniũ dei qꝛ testificatus est
ipse de filio suo: cũ de celo illi dꝛ
loquens ait. Tu es filius meus di
lectus: in te cõplacuit mihi. Ma
gnũ est testiõniũ ꝑsonis: qđ
dei filio ꝓhibens ait. Ego bapti
zaui vos aqua: ille vẽ baptiza
bit vos spũ sco. Maius ē testiõ
niũ ꝑũ quo spm scm in eum
quo sp erat plenus erã visibili
ter misit. Qui credit in filio dei:
habet testiõniũ dei in se: illud
utiq; qua ipe quoꝫ in filiorum
dei nũo iure computet. Ipo vi
to dei filio. sic suis fidelibus pol
licente. Si quis in mistrauerit: ho
norificabit eũ pr meus. Quod
si dei testiõniũ habẽ meruerꝭ.
si deũ testem tue fidei. itemerate
possẽdeis: q te hoĩm infamia
qđ erã ꝓfectio ledit. Si em deꝰ
pro nobis: quis contra nos. Qui
nõ credit in filio mendacẽ fit
eũ: qm nõ credit in testiõniũ
qđ testificatus ē deus de filio suo
frustra iudei frustra hereticꝰ pa
trem se credẽ et venerã putãt:
qđiu xpm ꝓfitẽnt et ei credere
renuũt. Qui em nõ honorifi
cat filiũ nõ honorificat ꝑtem qui
misit illũ: qua nõ credit filio
qui ait. Ego et pr unũ sumus.
Et interrogante caypha. ac dicẽ
te. Tu es xpus filius dei bñdicti.
Respondit. ego sũ. Si em uel
nõ esse filiũ dei. ul ee dissimlẽ
patri contendit: mendacem
profecto facit ꝑtem. qui non
credit in testiõniũ qđ testifica
tus est de filio suo. In illo uꝫ

qđ supra memī. Tu es filius meus dilectus: in te cōplacuit michi. Sed et in illo qđ ei imminente hora passionis ꝓhibuit: dū orante illo ac dicente pater salvifica me ex hora hac. Sed ꝓpterea veni in horā hanc. Pater clarifica tuū nomen: Respondit ergā turba audiente de celo. Et clarificavi et iterū clarificabo: Verū se deū ꝑrem esse significāb in celis illuis qđ ut verus hō. morte erat passurus in tra. Et hoc est testimoniū qm vitā eternā dedit nobis deus. Dedit inquit vitā eternā nobis deus Et ipe loquebat adhuc vitam tpalē et morti obnoxiā agebat in carne: Sed ita dedit nobis vitā eternā sicut dedit nob ptātem filios dei fieri: credentibus in nōie eius. Ut em sciatis data tibi esse a deo ptātē habē vitā eternā: audi ꝓphetā. Quis est hō qui vult vitā: et cupit videre dies bonos: Cohibe linguā tuā a malo et labia tua ne loquāt dolū: et reteā vsq ad finē pbe. Dedit go nobis vitā eternā: Sed adhuc in tra pegrinātib⁹ ī spe: quā daturus ē in celis ad se ꝓvenientibus in re. Et hc est vita ī filio eius. In fide vz sc et in confessione nōis eius. in ꝓceptione sacramēt. rū eius in observantia mandato rū eius. Hinc et ipe dns aut Deo venit ad ꝑrem: nisi per me. Et petrus de illo. Neq em nomē est aliud sub celo datum hoibus: in quo oporteat nos salvos fieri. Qui habet filiū habz vitā: qui nō habet filiū dei vitā nō habet. Ne parvū quē videtur vitā esse in filio: addit iterum filium esse vitā. Qđ idem quoq filius alibi ad ꝑrem glorificans ondit vbi ait. Sicut em dedisti ei ptātē omis carnis: ut omne qđ dedisti ei det eis vitā eternā. Hec ē aūt vita eterna ut cognoscāt te solum verū deū: et quē misisti ihm xpm. Hec scribo vobis ut sciatis qm vitā habetis eternā q creditis in nōie filij dei. Ut sciatis inquit ut certi sitis fute vre bitudinis qui creditis in xpm: vt nō sedu cami ꝓ fraude eoꝝ q ihm ee dei filiū negāt et ideo michil eis ꝓfuturū assuerāt q in nomine eius crediderūt. Et mira hetuoꝝ vesania: qui toties ꝓ totā hanc epiam appellato dei filio. ipi cont nō dei filiū ꝙ creaturā dei xpm esse confirmant: qđ nusq̄ prorsq̄ legūt. misi dū humanitatis illig mē to celebrat. Et hec ē fiducia quā habemo ad eū: qua qđcūq̄ pe timo ꝙm voluntatē eius audit nos. Magnā nobis fiduciam ꝓbet sperandi a dño bona celes tia. qđ etiā in hac vita qdq̄ sa lubrit eū petimo impetramus

Juxta qđ etiam ipe in ewange
lio credentibus pmittit Dico vo
bis inquies Oia quecūq orātes
petitis: credite qua accipietis
et venient vobis Nondū qđ
ita orantes exaudim² a dño:
si ea q ipe iussit petimꝰ Dicit
enim ipe Primū q̄rite regnū dei:
et iusticiā eius Unde bene et
iohes cū dixisset qđcūq; peteri
mus exaudiri nos: inpposuit ꝑm
voluntatē eius Ergo sup hijs tm
plenā nos et indubitabilē iussit
exaudicois habē fiduciā: que nō
nīis qmodis nec solacijs tpalibꝰ
ꝑ dm̄ q̄gruit voluntati Quod
etiā in ōne dnica inserē pcipi
mur fiat voluntas tua ſ nō nīa
Di em et illud apli recondem²:
q̄m quid oremꝰ ſm qđ oportet
nescimꝰ: Intelligimꝰ nos non
nūcꝫ saluti nīe gratia postula
re z qmodus nobis ab eo qui
utilitatē nīam rectius quam
nos intuet² ea q̄ poscimꝰ dene
gari Quod ipe quoq; mgīro
geneū accidisse nō dubiū Et
scimꝰ q̄m audit nos qđqđ petie
rimus: scimꝰ q̄m habemꝰ petici
ones quas postulamꝰ ab eo sul
tipliat eadem q ꝑmiserat īcul
cat: ut nos ad orandū vuanꝰ
exitet: ꝑ manet adiectio quā
posuit ut ſm voluntatē petamꝰ
nīi conditoris: qđ brisarie ꝑt
accipi: vt sic et ea q ipe vult
rogemꝰ et tales ipi quales
nos ee desiderat ad rogandū
veniamꝰ: qđ est hee fidē que
p dilcōem opat² Et ante oia
memīsse illius ewangelii man
dati et cū stabitis ad orandum
dimittite si quid habetis adūsus
aliquē: ut et pr vr qui i celis
est dimittat vobis ptā vestra
Cum sit fratrem suū petere ptm
nō ad morte patet: et dabit ei
p vita petenti nō ad mortē Her et
hyng⁹ ꝑ m̄ voluntatē dm̄ petūtur
que ad finē dilcois offinū ex
pectant Loquit² aūt de cotidianis
lenibus q ptīs: que sicut diffinle
vitant² sic etiā facile cumul² Sed
quo ordine her altrū petuo
sit celebranda pro ptīs: iacobꝰ
insinuat apertius dicēs Confite
mī altrū ptā vra: et orate p
inuicē ut saluem̄ Si igit² dico
ul² cogitatu ul² oblīone ul² igno
rantia forte deliquisti: vade ad
frem confitē illi postula mtuē
nonē: et si te singultatis sue cō
scīa vel pure cōfitendo fecerit: et
tu eius errata pie intuendo
dilue Sed her de lenioribus dic
ta sint ptīs Porro si grauius
qđ admisisti: indue presbiteros ecie:
et ad illoꝝ examen culpā de
ptm ad mortē: nō pro illo dico
ut quis roget Magna hic qstio
nascit²: q apte ondit bīus iohes
esse quosdā fres pro quibꝰ orāe
nō nobis ꝑcipit²: Cū dns etiā
pro ꝑsecutoribus nīis nos orāe
iubeat: q nō aliter solui ꝑt nisi
fuerim² esse aliq ptā in fribus
que inimicoꝝ ꝑsecutōe grauia
sint Ptm go frīs ad mortē est
cū post agnitionē dei que per
grām dm̄ nr̄ ihesu xp̄i data ē

quisq; obpugnat fraternitatē: et ad
ūsus ꝑam grām qua rēōsiliatus
est deo. inuidentie fratribus agita
tur. ꝓtīm aūt nō ad mortē est.
si quisq; nō amore fratne aliena
uerit ꝙ offiam fraternitatis debita ꝑ
aliquā infirmitatē animi nō ex
hibuerit. Rua ꝗpt et dīb⁹ ī cruce
aut. Pat ignosce illis q nescīt
quid faciūt. Nondū em grā spūs
sancti ptripes facti. societatem
stē fraternitatis inierāt. Et btis
stephanus orat ꝓ eis a q̄bus
lapidat⁹: qua nondū xp̄o credi
derāt: neq; adiūsus illā gmunē
grām diminūbāt. Et apl⁹ paulo
ꝓterea credo nō orat ꝓ alexan
dro qua iam fidē erat: et ad
mortem id ē inuidentia fraternita
tem obpugnando ꝓcurrucat.
pro hijs aūt qui nō abruperāt
amorē ꝙ timore succubuerant:
orat ut eis ignoscat. Ait em dīat.
Alexand eratius mlta mala michi
ondit? reddet illi dīs ꝙm opera
illius: quem et tu deuita. Valde
em restitit nrīs ꝙmōnibus. Dem
subūgit ꝓ quibus orat ita
dicēs. In ꝓma mea defensione
nemo m̄i affuit ꝙ oīs me dere
liquerūt: nō illis imputet⁹. Pōt
aūt ptīm ad mortē ptīm usq;
ad mortē atnpi: pro quo roga
re quēpiā vetat? qua-s. ptīm
q̄d in hac vita nō corrigitur:
eius venia frustra post mortē
postulat⁹. Verū si sequentia dili
genter inspicimus: magis suspicor
sensus hius lōis tenori ggruere

videt⁹. Nā subdit. Dīb⁹ imq̄tas ptīm
est: et est ptīm ad mortē. Tanta
ē inquit dulcitas ꝓtatis vt et oīe
q̄d ab equitatis ratione discrepat
int ptā numeret⁹. quib⁹ mīma
ptā iustis sue iustitie meritum
nequaq; aufre nl minue possint
Illa dūtaxat sine quibus hanc
vitā transigē nllateng valent. Et
item quedā ptā tm ab oī iusti
tie sorte discordent tanta inquita
te patrent⁹ ut absq; illa ḡdiuti
one factorē suū nisi corrigant⁹
eternā mergūt in penā: de qua
libz scriptū est. Alia q̄ peccauerit.
ipa morietur. Rua bti iohis sīa
manifeste repudiat⁹ inepta sto
ycoz disputatio: qui dicē ausi
sūt contra oēz geneis hūam
sensū et firmare q̄ oīa ptā sint
paria? dicentes michil distare
vtrū hoīem quis furatus sit bo
nem an gallinā: qua nō aut
crimen ꝙ animo fecerit. Quos
iouinianus seruus est hēt⁹ os
astruēs nullā nupciaz z vgini
tatis esse distantiā: nō abstinē
tes in aliquo retrbutoīb⁹ ꝓtule
gio simplicit⁹ epulantib⁹ esse
ꝓferendos. Dme utaq; q̄ inque
cōmittit⁹: ad ptīm ē referendū.
Sed sūt ptā quedā ad mortē:
de qualibz dicat apl⁹. Dem q̄
talia agūt: regnū dei nō con
sequent⁹. Primus q̄m oīb⁹ q̄ natꝰ
est ex deo: no peccat. ptam
viz ad mortē? q̄d et de oi dme
capitali z de illo speciali⁹ pt
intelligi quo violat⁹ fraternitas

sint et supra exposuimus. Sed primum
ad mortē primū usq; ad tpa mortis
protractū. Dicimus recte posse
intelligi: q̄ oīs qui natus est ex
deo non peccat. Deinq; dō rex
mortale crimen admisit. Deus
em nescit adulteriū z homici
dū mortē mereri pcnā? Sz tn
dauid q̄ ex deo natus ē? quia
ad filios dei ptinebat sanctatē
nō peccandi usq; ad mortē? qua
sui reatus venā mox pcnēdo
promeruit. Sed ignātio dei cōser
vat eū? et malignus nō tangit
eū. Gra xpi qua renati sunt
fideles conservat eos qui sm̄ apos
tū voluti sūt sancti? ne primū ad
mortē admittāt. Et si in quibuslibet
pro humane conditiōis fragilitate
deliquerint? ne ab hoste malig
no possint tangi defendit. Item
dicendū q̄ fidēs nos in generatiōe
dei pmanere quasi nō peccā
uerimus? Immo qui in ignātione
dei pseverant peccare nō pnt?
neq; a maligno cōtingi. Lux
em communio lucis ad tenebras?
xpo ad belial? quo modo dies et
nox misceri nequeunt? sic nostra
et malorum peccata et bona opa
xpi et antixpi maligni et
ignātio dei. Scimus quia ex deo sum?
et mundus totus i maligno posi
tus est. Nos ex deo sumus ea gra
et in baptismo regnati p fidem
z ut in fide poterimus seruari.
Mundi vero amatores maligno
sūt hosti subiecti? ul' nūq̄ ignā
tionis vnda ab eius soluti domi
nio. Vel post gram ignātionis
denuo peccando ad eius domi
nū redacti. Nec solū mūdi ama
tores? sz et illi qui recens editi
nondū dinoscentia bonū habent
et malū propter reatū primi peccati
tionis ad regnū maligni ptinent
hostis? nisi p gram benigni
conditoris eruant de pōtate
tenebrarū: et trāsferent in regnū
filij cārissimi ipius. Unde nō aut
simplicit mundū in maligno
positū? sz cū additamento. et
mundus inquit totus in maligno
positus ē. Nā sicut btus cornelius
suis ait. Omnis homo sub pcto
nascit? quem ipe ortus in visio
est. Et frustra mitit pelagius
affirmāde q̄ puuli recens editi
nō opus habent gra baptismatis
renasci? qua tam mundi nascant
ab omi sorde pcti. q̄ sint mundi
in paradiso conditus adam. Nulla
sz ex illo trahentes originalis
culpe macula in nullo existētes
rei donent propria sponte peccare
incipiāt. Sed nos omissa anti
xpi venena. que p totā hanc
epistolam ille qui de pectore dni
fonte vite potatus ē bapnat
et de ecclesia pellit? audiamus
in clausula verbū bonū salutis
q̄d nobis eructat attendamus
opa sumi regis q̄ dicat. Sequit
Et scimus quoniam filius dei venit?
et dedit nobis sensū ut cognos
cimus verū deū? et simus in vero
filio eius. Quid em apertius hīs
vbis quid dulcius quid adūsus
omes hereses fortius potuit dici?
Xpus est verus dei filius. pat
xpi ihu dni nri verus est deus

venit filius dei sempiternus typa
liter in mundū · qui erat ī mūdo:
et p quē factus est mūdus · Nec
aliā ob causā venit: nisi nre sa
lutis hoc ē ut daret nobis sensū
gnoscē deū verū · Neo em sine
duma gnitione ad vitā venē:
nemo deū gnoscē · nisi ipo dante
te poterat: sicut et ipe dicit
Et nemo novit filū nisi pater
nec patrē quis novit nisi filius
et cui voluerit filius revelare: sub
audis et spēm et filū · Utrūq
em filius revelat: qui in carne
visibilis apparēs duumitatis archa
na p ewangelū suū mūdo pate
facere dignatus est: Hic ē verus
deus: et vita etna · Verū deum
hūc esse multotiēs repetit · hunc
esse dicit vitam eternam · Non
vtiq ita sicut nobis vita ptransit
etna que sic ex tpe nos sustinet
vt nūq nobis finem bte vuedo
reponat: S filius vita sine inicio
tpis semp manēs sine termino sp
mansura · Filioli custodite vos a
simulachis · Cui verū deū gno
scitis in quo vitā habebitis et
nam custodite vos a doctrinis
hereticor · q ptrā ducūt ad mor
tem: qui amore illoz q simula
chra pro deo facūt gloriā ī corrup
tibilis dei pūis dogmatibus ī sili
tudinē corruptibilū rez immutat
Custodite vos a philargyria: q
ē simulachroz fructus Obfuate
ne quas mūdi illecebras condito
ris amore ptponatis: Nam et hoc
inter simulachra reputabit: qua
tenus solius veritatis curā studi
umq habentes: in hūc visione
mereamini sine fine letari · Mūdo
em transibit et concupiscentia eius:
q aūt fecit voluntatē dī manet
in eternum Explicit lib' exposicio
nis ī epla iohis apli p' Incipit in 2a

Seniores electe dne et natis
eius: quos ego diligo in
veritate · Cerinda putat
hanc et sequētē epla
non esse iohis apli: S tamdem
ppbri iohis cuius sepulchrū vsq
hodie monstrat in effeso: cuius
etiā papias auditor apli et
ierapoli epūs in opusculis suis
sepe memimit Sed nūc ia gnal'
ecclesie consq habet · q has q
eplas iohes aplus scripserit quia
revera multam vbor et fidei
similitudinē cū pma eius epla os
tendūt et simili zelo detestant hē
tuos Seniorē aūt se dicit iohes:
ul' qua ia quaetus cat etate qm
has scripsit eplas · Vel qua nomē
seniorus id ē ppbri etiā potifica
pt puritate sapientie 2 gnitia
tis gerunt: Vnde et petrus ait
Seniores ergo qui in vobis sū
obsecro consenior et testis passi
onū xpi Senior inquit electe
dne et natis eius quos ego
diligo in veritate: id ē veo amōe
diligo · illo vz qui p'm deū est ·
Vel certe quos ideo diligo: qua
ppseuerātes in veritate considero ·
Et nō ego solus: S et omēs qui
cognouerūt veritatē · Cerua cont
hereticos scribē incipit q a fidei

veritate extiderūt · recte ōm qui veritatē ignouerūt vnā dilecti onē in sōb esse cōmēorat · vt vna nimitate simul et mīlitudīe catholicor treat eos qui ab hoz soc tate secū essent pauci segrega rūt Reuera eīm omīb p orbē catholici vnā veritatis regulā se quūt · At nō omīb hēticā z ifidelēb vnanimo errore cōsenciunt · Verū nō unus semet alterutrum quā ipam caritatis vnā impugnāt pt veritatē que pmanet i nob · et nobiscū erit metnū · Nō aliā inquit ob causā te tuosq dilexim⁹ nisi ꝑpter veritatē fidei q̄ in nobis semp inexpugnabilis ꝑdurat · qr videlic⁹ eandem etiā vos tuinci bilit custodire compgim⁹ Dnt nob cū gracia et mīa et pax a deo pre et a xpo ihu filio pris in veritate et caritate · Dīm negabant illius tpis hereticī marcion et cherintus verū esse filiū dei dīm nrm ihm xpm · ꝙ illi a natiuitate humana pncipiū dabant · recte iohes eū ad confutandos blasphemos filiū dei pris esse gmēorat · Dnam q̄ misericordiā et paā ab illo sicut a deo patre fidelibus dandā esse testat · ut eū equalem et coetnū pri demonstret · cuius dona eademq q pris esse desig nat · sicut etiā ipe dns de sua z pris substantia ac ualitate loquēs aut Quecūq eīm pat fecerit · hec z filius filit facit · Et nūc rogo te dna nō tāq mandatū nouū scribens tibi ꝙ q̄d audiuiq ab inicio · ut di ligamus alterutrū · Arguit hr verbo hereticos q̄ noua dogmata illis hijs que ab aplis audierāt induc temptabāt · Ac p hoc fraudē cari tis federa dissipabant · Dicat ergo nequaq nouū mandatū scribere · sed hoc solū hortat ut antiqua fides in ōibus z caritas illibata p maneat · Quīm multi seductores egerūt in mundū · qui nō confi tent ihm xpm venīte in carne Et de hēticis pt intelligi · q̄ nō fi tent quidē ihm xpm incarnatū ꝙ in aliqua pte fidei eius non recte sencūt · Aut verā eius car nem · aut verā aiam · aut verā diuinitatē · aut verū eius patrē dnm · aut verū eius spm scm deū ōipotentē aut aliq aliud q̄d recta fides confitet · negātes pt et de iudeis accipi · q̄ omo ihm esse xpm negant qr xpm in carne nerdū venisse ad salu tem mundi dicerāt · ꝙ ad interi tū suū venturū exspectāt anti xpm · Dīb qui pcedit et non pmanet in doctrina xpi · deum non habet Qui pmanet in doctrina · hic et filiū et patrem habet · Nota vbor distanciam · et fidei amplectē veritatē · Non pmanentē in doctrina xpi deū nō habē dicit · Pmanentē aūt in doctrina eius filiū et patrem dicit habē · vt ondat patrē et filiū unū esse deū verū · et coar guat eos mendacii qui filium vl nō esse deū · ul posteriorem aut minorē pri asseuerāt · qb

vemt ad vos et hanc doctrinā nō
affert nolite recipere eū in domo:
ner aue ei dixeritis. Qui em dicit
illi aue: cōmunicat operibus eius
malignis. Iter iohes de sismati
cis siue hereticis detestandis que
vbis docuit etiā factis exercuit
narrat em de illo auditor eius
sissimus policarpus smirneor
ntistes: qua ipse quodā tem
apud effesū balneas lauandi
grā fuisset ingressus. 2 vidisset
ibi cherintū exilire cōtinuo: et
desilire nō lotus dicēs. Fugia
mus hinc ne et balnee ipe cor
ruant: in quibus cherinthus la
uat veritatis inimicus. Idē etiā
policarpus marcioni aliqn tum
occurrisset dicenti sibi agnosce
nos. Respdit. Agnosco agnosco p
mogenitū satha. Tanta tunc
apli atq eor disci in religione
cautela vtebant: ut ne verbi
quidē cōmunionem cū aliquo eor
qui a ueritate deuiauerūt hēre
putarent: sicut et paulus dicat
hereticū hoīem post primā et secūdā
correptionē deuita: scīes q per
uersus ē huiusmodi et peccat: cū sit
a semetipo dānatus. Salutant
te filij sororis tue electi. Docuit
aduersarijs veritatis aue dicere
phibet: ita econtrario electos ex
ipsa electoz salutat: ut et ipi
deles detestent ab oībus bonis si
forte ul sic corrigi velint: et fide
liū semp admixtā pax auges
cat et caritas. Explicit ī scīa

Epla incipit in epla
tertia iohānis

Senior gayo carissimo:
quē ego diligo ī veritate
Dilectissime qualis fuerit
iste gayus in processu epte mon
strat: qua vz fide xpi quā pre
ferebat hoīb accumulabat actibus
Et si ipe ad predicandū vbū mime
suffitiebat: eos tamē q predicarēt
de facultatibus suis sustentare gau
debat. Hūc aūt esse gayū arbitra
mur: cuius in epla ad romanos
paulus memīt dicēs. Salutat
vos gayus hospes meus et ecclie
totius. Erat em hospes et qui
suscepit et qui susceptus appellari
consueuit: erat hospes vniuse ec
clesie. Quia oīs q ad se veni
bant ex et predicatores vz et au
ditores vbi benigne suscipiebat:
sicut et hui eple sequētia mā
feste declarant. Vnde et iohānes
eū in veritate diligit: hoc ē nō
tpalē gra cōmodor sz solū xpia
nē bonor. qua eū dilige videt
intuitu fuisse āt gayus chozinthi
videt ex eo q paulus illa mora
tus in ciuitate epam scripsit ad
romanos: quos et ex eius psona
salutat. Deo et in epla ad chozin
thios gratias egit cuius chozinthi me
minit dicēs. Gras ago deo meo
q neminē vestrū baptizaui nisi
crispū et gayū: ne quis dicat q
in nōie meo baptizati estis. Cari
sime de oībus oro em facio pros
pere ingredi et valere: sicut pros
pere agit aia tua. Hoc impetret a dño

trebro ex opto p̄batus: vt q̄d bene agis bn̄ p̄ficias Et sicut nūc ād̄a tua id ē mtna mentib⁹ intenao p̄f pere agit id est p̄ficat in eleōsinay opibus habūdante tibi et bōitate amni dapsilis et penuriā facultatem mdigentibus largaris: ita ꝑ bitatibus plenā dño admigante vitam ducē possis Maiorē horum nō habeo gratiā quā ut audiam filios meos in veritate ābulāre id est ut eos quos p̄dicando ul' baptizando filios deo genui cognoscam veritatē et verte fidei et bone operationis obs̄uātes Caríssime fidelit facis q̄dcp̄ operis in frēs: et hoc in pegrinos fidelit facis dicit p eo ut dicēt sicut ve fidelis ita facis: attendens ex opibus fidē tuā pro nōie em̄ eius profecti sūt nichil accipientes a gentibus Cū dicat pro nōie subaudiendū ē dñi ihu xp̄i: sic em̄ loquebantur antiqui Duab⁹ aūt ex causis pro nōie dñi sūt p̄fecti: a ad p̄dicandū sc̄z nomē eius ꝑ̄a sponte venientes: aut ꝑ̄ nōs sancti fidem et confessionē a tribus sue contribulibus suis patria expulsi Nos ergo debemus susc̄ipē hmodi ut cooperatores simꝰ veritatis Iugit se bt⁹ rogat qui ōia dimserat ꝑ̄ xp̄m p̄somis fidelū diuitū: quatenus ita eos alatores reddat ad miserendū pauperibus et pegrinis Ner dstrendū est illū veraciter dicē potuisse: quod paulū dixisse legimꝰ Ipe tamen q̄m ad ea q̄ mihi opus erant et hīs q̄ mecū sūt mīstrauerūt manus iste Dīa ondi vobis quia sic laborantes oportet susc̄ipē infirmos: ac memīsse ōbi dñi sicut dixit Beatius est magis dare q̄ accipē Cooperatores aūt eos dicit veritatis: quia q̄ spiritalia dona hīnibus ꝑpalia subsidia tribuit: in ipis domis spiritalibus cooperator exstat Nam eū paulus sūt q̄ spiritalia dona p̄ceperūt et mīti qui rebus habūdant: per hoc se diuites ōbitib⁹ pauperes inserūt: dū eisdē spūs pauperibus de suis diuitiis solacium: Hymo etiam dñs ait Qui recipit ꝑpheta in nōie ꝑphete: mercedē ꝑphete accipiet Et qui recipit iustū in nōie iusti: mercedē iusti accipiet Charissimi forsitan erratis: sed ib qui amat p̄matū gerē in eis dioctes non recipit nos Dyotrepes ut videt erat hereciarcha tpis illius ali⁹ quib⁹ superbus et insolens: malēs noua docendo p̄matū sibi usurpare spūs: q̄ antiquis scīs erudiri que iohes p̄dicabat humilit⁹ ausultare mandatis Vnde bn̄ dioctes superbus insultus sine detractionib⁹ imꝑpetrat: vt p̄fidiam cordis etiā nōie signet ꝑ̄ hoc si venero cōmonēa opa eius id est in dīm notoriā mānifestius arguendo p̄dūcā: iuxta illud apli pauli Quid vultis in virga veniā ad vos? Verūm sūt vbis malignis garritib⁹ in nos Nondum q̄ linguas detrahentiū sicut nro vicio nō debemꝰ exstimāre ne ip̄i pereant: Ita p̄ suā malitiā existimatis debemꝰ eā minimē tollerare

vt nobis meritū cresc̄at aliq̄n aut
etiā compesc̄e? ne dū de nobis
mala dissemināt corr qui audie
nos ad bona poterāt corda immo
cereū corrūpant. Hinc ē qđ ille io
hānes obtrectatoribus sui linguā
redargut? ne eius fabricatione
nō audiret qui audire poterāt:
et in prauis moribus remaneret.
Carissime noli ymitari malum:
sed qđ bonū est. Qđ bonū imita
ri illū vellet. subdendo aperit
dicens. De metrio testimoniū red
ditur ab oībus. Iusta vz ipe
sustinet infimos? et egentes pro
veritate sustentat. huic ergo gayo
ymitandū ꝓponit? ut sibi om
laude possit et ipe dignus xpi
te. Pax sit tibi? salutat te amici:
salua tu amicos ꝑ nomina. Amicis
grauā pacis mandat et salutis:
ut p hec diotrepes retrahēdos veri
tis inimicos a salute et pace ve
ra demonstret extraneos. Explicit
epla bti iohis. Incipit exposi.o
sup epla bti iude apli

Iudas ihu xpi huius
frater aut iacobi? hmōi
qui in deo pre dilectus
et ihu xpo conseruatis
vocatisq; Judas aplus que in ewā
gelio matheus et marcus thadeus
appellat? Scribit cont eos de fidei
corruptores? quos et petrus et
iohes in suis dāpnat aplis. Cassi
mi omni sollicitudine faciens scri
bendi vobis de comi vra salute. De
comi eoꝝ salute dicit de illa salu
te q̄ ipi et illis eat cois. Dum
nāq; clamoꝝ vna et cois ē salus
fides et dilectio xpi. Deprecans
supercertari semel trādite sanctis
fidei. Deprecans nō alia fide disce
qua ea q̄ sēl tradita ē nobis ab
aplis? ꝑ pro hac certā semp vsq;
ad mortē. Subintroierūt em q̄da
hoīes qui olim ꝓscripti sūt in hoc
iudiciū impij. In hoc iudiciū drat
in hanc dāpnationē qua impie fa
ciendo merent ut dns dicit. Et
prodent qui bona fecerūt in resur
rectionē vite. q̄ vero mala egerūt
in resurrectionē iudicij id ē dāp
nationis. Dim nri gram trāsferen
tes in luxuriā. Dim nri gra molli
uit duritiā legis. Dicta cū illa
dicēt. Si quis hec ul' illa fecerit
flamis ḡburat? Dns laxata distric
tione legis docet p ewangelij
gram? licentiā purgandi scelerū
omissa per penitentiā et elemo
sine fictus. Sed hanc eius gratiā
transtulerūt in luxuriā? q̄ nūc tāto
licentius ac liberius peccāt q̄nto
se nimis vident statim asperitate
legis de amissis facinoribus exa
minari. Et solū dnatorē et deum
nrm ihm xpm negantes. Solus
dnator est dns nr ihs xpus cū pre
et spū sco. sicut solus dnator ē pri
cū filio et spū sancto. Docuit etiā
solus dnator ē spūs scis cū pre
et filio dnatrix ē tota ipa trinitas
pr et filius et spūs scis docuitq;
em et in eade sancta et idiuidua
trinitate ꝓsonā nominas? solus
deus ē. Et cū tota sil trinitatem
nominas. Dm recte intelligēdū
q̄ quisq; heretici patre xpi vez
deū bonū et iustū esse denegāt

ſolū dn̄atorē et dn̄m nr̄m negāt
Cruciūq ihm xp̄m verū ee filiū
dei negant: et hȳ vtriq ſolum
dn̄atorē et dn̄m nr̄m negant
Cruciūq ſpūs ſancti potentie de
rogant: erā hȳ ſolus dn̄atoris
et dn̄i nr̄i maieſtati gtradicūt.
Cerua nr̄mrū idem p̄r et filius
et ſp̄us ſc̄us ſolus dn̄ator et dn̄s
nr̄ eſt. Cōmonere aūt vos volo
ſcientes ſemel oīa. Dīa videlicz
arthana fidei ſcientes et non
opus habentes recenſa. q̄ ſanc
tora a nobis audīe mḡris. Dn̄m
ihm p̄mū de tra egipti ſaluans:
ſecūdo eos q̄ non crediderūt p̄didit
Ihm nō filiū nauē ſ̄ dn̄m nr̄m dicat.
ondens p̄mū. qua nō ipe a ꝑtu
ſcē vḡinis ut heretici volue p̄mū
p̄ū habuit: ſ̄ iuxta miſterū ſu
noīs ad ſaluationē credencium
deus etnus extulit. Deinde ſ̄nuās
q̄ ita credentes ſaluat ꝑcibus: ut
erā iuſte dampnet incredulos
Ita eī clamantes ad ſe de afflictio
ne egipna p̄mo ſaluauit hūles:
ut ſecdo murmurātes ad ſe i hete
mo proſternēt ſuḃos. Crd ideo
inculcat ut erā nūc memineritis
illū ſic ꝑ aq̄as baptiſmi quod
rubrū mare ſignabat ſaluāe cre
dentes: ut erā poſt baptiſma hui
lem a nobis requirat vitā. atq; a
viciosq; ſordē ſcrētā qualē merito
heremi ſecreta cōuerſacio deſigna
bat. Cōſpferto vitā ſi quis ul a fide
deuiando ul male agendo viola
uerit: q̄ aduerſus eorde egiptū
nō ꝑmiſſā regni patriā ꝑcurre
ſ̄ mt impios merebit interire
Alt ſecdo eos q̄ nō crediderūt ꝑdid.

qua iuſtus iudex nō nullos culpis
exigentibus et nūc et poſtmodū
ꝑcutit. ſolos quippe pena a ſuppli
cio liberat quos immutat. Nam
quos ꝑnicia mala nō corrigūt ad
ſequēna ꝑducūt. Angelos veo qui
nō ſeruauerūt ſuū p̄imatū ſed
dereliquerūt ſuū domicilū: hȳ iudi
cū magni dei dici vinculis etnis ſub
caligine reſeruant. Et in hac ſente
cia ſicut et in ꝓcedente p̄mo intimi
cendū: q̄ ihūs dn̄s nr̄ ſuarūtores
angelos ꝑmunit. Cui cū in fine
ſeculoꝝ ex vḡine natus ihesu no
men angelo dicente ꝑmunit acce
pit: ipe ante oīa ſecula natus
ex patre deus oīem creaturā cū
patre q̄m voluit diſpoſuit. Et a p̄
cipio ſuḃrientes angelos ita ſub ca
ligine celi huius dāpnauit: ut
eosdē in diem iudicii gīuiores reſ
uet ad penas. Et ideo iure ſunt
dāpnandi: qui ihm xp̄m non deum
verū ſ̄ hominē fuiſſe tantū. et de
utroq; ſexu ꝓgenitū contendunt.
Deinde infernū quia q̄ angelis pec
cantibus nō peperat: nec hoībus
parcit ſuḃrientibus. Sed hos quoq;
cū ſuū p̄imatū nō ſeruauerūt. Illū
videlicet quo ꝑ gr̄am adoptionis
filii dei offerti ſūt: ſ̄ dereliquerunt
ſuū domicilū id ē cathe vnitatem
in qua deo renati ſūt. Vel certe ſedes
regni celeſtis quas acceptur erant
ſi fidem ſeruarent: et ante iudicū
grauī et grauius in iudicio vniuerſali
dāpnabit. Sicut ſodoma et gomorra
et finitime ciuitates ſibi mō ꝓximi
tate dei. Cerua dederāt exemplū dāp
nationis in eos qui ſolū dn̄atorem
et dn̄m ihm xp̄m negant. Cōmōrato

intentu ul' ꝑpli murmurātis et ifide/
lis in deserto · ul' exigenciū se contra
auctorem nequā angelox: Ita dat
exemplū pene oēs qui dñi uiri gra/
tiam trāsferūt in luxuriā cōmemorāb
incendiū sodomox. Dilit et hmi q̄ car/
nem maculant dñationē aūt sper/
nūt: maiestatē aūt blasphemant·
Subaudiendū est et hmi dāpnādi
sūt sicut sodomite qui carnē ma/
culauerūt: sicut ꝑplus no credens
qui maiestatē diuine potentie blas/
phemabat: sicut angeli q̄ dñationē
sui creatoris spernebant Cū michael
archangelus cū dyabolo disputāb
altercaretur de moysi corpe· non
est audiendū ausus inferre blasphe/
me: ꝙ dnat impet tibi dns · De qui/
bus scripturis iudas hoc testimoniū
sūpserit: nō facile ptz Sed tm scī
endū· quia scīle hmōi aliquid in za
charia ꝓpheta reperim⁹ Ipse em dicit
Ostendit michi dns ihesum
sacerdotem stantē coram angelo
dñi· et sathan stabat a dextris
eius ut aduersaret ei · Et dixit do
minus ad satan: Increpet dns in
te sathan: et increpet dns in te
qui elegit ihlm Sed hoc in loco
facillime intelligit⁹ q̄ ꝙ ihesus sac/
dos desiderabat ꝑplm isral' de
captiuitate babilonia liberari: atq
ad patriā terram redire Resiste
bat aūt illi sathanas nolēs ꝑplm
dei liberari ꝙ magis hostibus et
hoc gentibus mancipari: Ideoq illū
angelus qui ꝑpli aditor erat ite/
rabat atq ab iniuria eiusdē ꝑpli
remouebat Sed cū de moysi cor/
pore contentionē cū dya· michael
habuerit merito habem⁹ Attn non
defuit qui diceret eūdē dei ꝑplm moy
si corpus appellatū: eo q̄ ipse moy
ses illius ꝑpli porro fuerit · Ideoq
iudas qđ de ꝑplo factū legerat vete
de moysi corpe factū dicere possit
Sed uberiꝰq hoc altricatio facta
angeli cū dyabolo fuerit diligenter
intuendū Deus si michael archan
gelus dyabolo sibi aduersanti blas/
phemia dicere noluit ꝙ modesto
illū ꝙmone cohercuit: q̄nto magis
hoīes oēs blasphemia cauenda
est · et maxīe ne maiestatē crea
toris ubo indisciplinato offendant·
Ve illis qui in uiā cayn abierunt
et erroꝛe balaam mercede effusi
sunt: et contradictione chore peri
erūt. Via cayn abeūt: qui ꝑpt̄ iui
diā meliꝰ nomē sibi doctoꝛ
quo honorificent assumūt · Errore
balaam ꝛ pereūt: qui pro amore
fr̄estriū cōmodoq veritatē quam
ipi nouerūt impugnāt: Quicūq
appetitu in debiti ꝑmatus sese ab
unitate sancte ecclie seiunxerūt: sic
tes q̄ et ꝓfitentes q̄ntū mali ge
rant: ad scelerū tm tartara dest̄
dūt Et quidē cayn de fratricidio
cogitante dns corripuit: ꝙ cum
inuidia saluari nō ꝑtuit Balaam
a diuinis dei ꝑplm uter agente dns
uetuit: ꝙ amore pecūie ne obtineret
obstitit · Chore sup̄biente moyses
ipe dño loquēte limire curauit:
sed cū clamo qua ferebat mta
nabilem reddidit Sic ꝓfecto sic
faciūt heretici qui ad increpatio
nē scē ecclie emendari despiciūt:
Quum potuis scēs gladio male

doctrine sicut cepit mitiare. Stra
lo consilio decipe sicut balaam
contra doctores catholicos erige
sicut chore ad sua ipor ꝑdicionē
contendit. Hyi sut in epulis suis
macule & maculati. Sine timore
pascentes semetipos. Nubes sine aqua
que a ventis circumferunt. Nubes sc
sancti ꝑdicatores q conuersationē
habentes in celis miraculis choruscant et pluunt hominibus. De quibus
deo dicitur. Et veritas tua usq; ad nu
bes. Sed nubes sine aqua sut hereti
qui posuerūt in celū os suū ꝑ vba
superbie. Sed aqua sapiēcie audiē
tiū corda nō irrigauit. que a ventis
circumferūt. qua ad suggestionē
spiritus insibilis in diuisos uiaꝝ
raptant errores. Arbores autūpna
les infructuose bis morte eradica
te. Stoetua est arbor q nō fert
fructū bonū. Cui vēo eā malo
opi fructū protulit bis moetua
arbor appellat. Et si ille qui bonū
opi fructū ferre nolut ꝓ sua
stultitia dicat excidendus et in
ignē mittendus? Quid putas
mereri penay qui ul' ꝓsse agēdo
ul' alios ꝓuertendo pessimos fratres
attulit? Ver mirū si infructuose et
bis morte dicant esse arbores. q
eradicati esse probant. De sūb ei
dicit. Incolatate radicati 2 fidati. &
vēo a soliditate caritatis eradicati
nō timet. Merito si quid boni fruc
tus habē vident amittūt. Merito
tales autūpnalibus cōparant ar
boribus. ut desperata eoꝝ salus
ondatur. Autūpni em tpe nō solū
nulla nasci ꝑ eā nata erāt
matura solent decidē. Cuiꝰ vi
tus statui assimilant hyi qui et
fratres fidei ferre ipi negligūt. et
ea q fideles quoslibet fieri bona
cōspicāt exstirpāe atq; ītadu
cant negotia tollere. Fluctus
feri maris despumantes suas cō
fusiones. Fluctus feri maris sūt
pueri doctores q et in semetipis
inquieti semp tumidi tenebrosi
et amari sūt. et pacē ecclesie
quasi stabilitatem firmitatemq;
obtinū semp impugnāe nō cessāt
Sed tales recte dicūt despuman
tes suas cōfusiones. quia istar
tumentiū undarū q̄nto altius se
supbientes attollūt tanto ap̄hꝰ
confusi q̄si in spumas ꝓlapsi
mas dissoluūt. et pereūt. Stelle
errantes quibus procella tenebra
rum reseruata est. Stelle errā
tes que sūt septē. nūq; in eode
loco vbi pridie fuerāt ortū faciūt
sed errāt. Sed mō ad ultima zone
brumalis descendūt. mō ad alta
zone solsticialis ascendūt. mō
media zone equinoxialis linea
repetūt. Hic mirari ꝓt sūt hēnt q
lucē veritatis ꝓmittentes. nūq;
in eode statu docendi perdurāt

sed mō sic mō sic doctrīnā suam
informantes ūpi vtiq; ꝙ sit con
tempnenda lucis ostentatio quā
pollicent² īsinuāt. Et quidē mt²
planetas id ē errantia notissīa
sūt sol luna lucifer qui et vesper
ꝙ nō nūq; in bono accipīt². Lū
sol dīs. luna ecclia. lucifer iohes
baptista qui dm̄m in carne nastitu
tū nascendo et testīoniū lucis ei
prebendo p̄cessit. Sed et in malo
legim⁹ solē dicēte dño de sembs
iactis in petrosa: sole āt orto
estuauerūt dd exponēs ūpe sub
uīxit psecutio nāt orta ꝓp̄t vbū
tōtmuo scandalizant² bonis ergo
ardor feruorē psecutoīs indicat
lunā in malo legim⁹: stultus ut
luna mutat² lucifer in malo. Cuo
cecidisti de celo lucifer: qđ non
solū de p̄mo dyaboli causa: sed
de membris quoq; eius ꝙ p here
sim de ecclia ruūt intelligi p̄t
vesperū in malo: et vesperū sup
filios terre consurgē facis? Cuia et
antixp̄s et mīstri eius q̄ se trāsfi
gurent velut āgelos lucis: nō tū
diuini luci testīoniū p̄hibent sicut
lucifer soli: ꝫ magis opa tenebra
rū suis sequatibus īndūt: Instar
stelle: ꝙ vesp dicat² que in occidēte
vesp̄tina apparens sēcuture nocti
p̄cursor extitit. Sodōa imḡt errātia:
quibus p̄cella tenebraꝝ inētum
seruata ē. Recte cū ī tenebras
tormētoꝝ mittent² etnas: qui in
ecclīam dei sub noīe lucis tene
bras īducebāt errorꝝ: mḡto pro
cella pellūt² supplicioꝝ q̄ in filiis
dīnē tempestatū marinaꝝ pacē
fidelīū turbabant. Pphetauit aūt de
hīs septīmo ab adam enoch dicēs:
ecce venit dns in scīs milib⁹ suis
facē iudiciū contra oīs. Nō contra
oīs hoīes dicit ꝫ contra oīs impi
os: nemīnē illoꝝ relinquēs impu
nitū. De quibus subdit². Et arguē
oīs impios. Septīmū sane ab adā
dicit esse enoch q̄ hec Pphetauit: ut
confirmet exemplo qđ supius ait
Cuia iam olim p̄scripti fuerant
in tale iudiciū impī hoīes qui suo
tpe submīsserūt adsubuertendam
fidē priorū. Et arguē inquit oīs im
pios de oībus operibus impietatis eoꝝ
quibus impie egerūt: et de oībus
duris vbis q̄ locuti sūt contra eum
omēs impī. Vera quidē est hec sētēna:
qua dns in iudicio venīs impios
nō solū de operibus: verū etiā de
verbis arguet et iudicat iniquis
actū sacrīlegiū quia liber enoch de quo
illā assūpsit in² apocrifas scripturas
ab ecclīa deputat²: Nō quia dicta
tanti patriarche abiicienda ullateng
possint à debeāt estimari: ꝫ q⁹ lib⁹
ille qui sub noīe eius offert² non
vero ab illo scriptus ꝫ sub titulo noīs
eius ab alio quodā editus videtur
Ibi cū vē eius esset: nō eēt fidei
sane gravius Nūc aūt q⁹ multa in
credibilia contīnet. e quib⁹ illud est
de gigantibus q̄ nō habuerīt hoīes
p̄res ꝫ angelos: merito doctis claret
nō esse viri. veracis scripta q̄ men
dacio sordent. Vnde et hec eadem
inde epla quia de apocryphoꝝ libro
testīoniū habet p̄mis tpibus a ple
risq; recipiebat²: tū auctoritate iā
et vetustate et vsu meruit ut inter

ſcās ſcripturas computet? ⁊ maxīe qua
tale teſtīoniū de apocryphis iudas
aſſūpſit: qđ nō apocryphū ac du
biū ſed vera luce et lucida cēt dei
tate ꝓſpicuū hȳ ſūt mīnuratores
ḡregis: ꝑm deſidia ſua ābulātes
Tanto āplius quiſq; mīnuat ⁊ ḡrit
de ꝓbitatibus cēre laboribus: qnto mi
nus ipe deſidia carnis extinxit
At contra ſcās damel et tetei te
leſtiū deſiderior? viri qnto obmixe
ſupna ſola deſiderāt: tāto cōtēp
tim tranſitoria cūcta q̄ vident? aduer
ſa deſpicūt hȳ ſūt qui ſegregant
ſemetipos: aīales ſpm nō habētes.
Ideo ſemetipos reprobi ſegregant a
ſorte iuſtor? Ideo ſūt aīales id eſt
ꝓprias aīe ſue cōcupiſcētias ſequtes
qua ſpm vnitatis quo ecclīa ḡgre
gat? quo ſpiritalis efficit? habe nō
meruerūt Ideo diffluūt: qr coagulū
nō habent cāritatis. Vos āt cārſſi
mi ſup edificantes voſmetipos ſcīſſi
me vre fidei in ſpū ſco orantes:
ipos vos in dilcōe dei ſeruate. In ſpū
ſancto oram⁹: qm inſpiracione diui
na compūcti ſupnū petim⁹ auxiliū
ad ꝓpienda bona q̄m ex nobis
ipis nequim⁹ Ita ḡit? nos āmonet
bīus iudas ſupedificāte noſmetipos
ſup fūdamentū ſancte fidei Ita nos
ad domos deo q̄ eſt ecclīa lapides
vivos adūḡ? ita in dilcōe dei
ſeruāe ꝓpit: ut nūq̄ de nīis
viribus ꝓſumam⁹ ſ in diuine tui
aiōis adiutoriū ſperem⁹. Ne quis
iuxta dogma pelagianū a ſeipſo
ſe ſaluari ꝓnūciat ſed oīs ſpūs
ſc̄i in nos petam⁹ aduentū quo
inſpirati ardentius orāe valeam⁹
ne forte cū hȳs q̄ ſpm nō habent
ideo aīales ꝓſecerent a ſancte
ecclīe ſocietate ſegregem? Et hos
quidē arguite iudicatos: illos vō
ſaluate de igne rapientes: alīs
miserem⁹ in timore dō ait in
timore ad cūcta tria q̄ ꝓpoſuerat
iūgendū eſt: qua et apoſtatas
quiſq; cū arguit ac dānabiles
oīdit in timōe debet agē ne forte
ſibi ſub ue quos diligit aliquid
tale cōtingat Et qui de mendio
vicior? alter? caſtigatis eripit con
ſidēre ſe debet ne et ipe tempte?
Et qui penitenti miſeret? proximo
cūā illū nītē eſt hor circūſpecte
agē? ne forte plus iuſto ul? ſeuer?
exiſtat vel pius. Odientes et cā
q̄ carnalis eſt maculata tunicam.
Carnale tunicā corpus nīm dicit
nō aūt corpus nīm odiſſe debem⁹
ſ maculatū hoc eſſe oīmodis
debem⁹ odiſſe et qntū valem⁹
agē ut hoc īmaculatū reddam⁹
ut de carnali ſpiritale mereatur
effici. dō qua nō nīi arbitrij
ꝓbitate ſ dei gīa ꝓficiendū ē recte
ſubiūḡ? Et aūt qui potēs ē conſ
uāe nos ſine ꝓbo ⁊ ſtituic ante
aſpectū glorie ſue īmmaculatos
in exultatione dñi aūt dicit exul
tatione nos aſtituēdos ām aſpm
gloie dei quos ſuperius monebt
in timore deo ſuie: qr qntomagis
trepidi de actib⁹ nīis in pīti ſtuc
mus tāto āplius in futūro de ꝓpta
mercede letabim? Soli deo ſalua
tori nīo p ihm xpm qui ta magnifice
cia imperiū et pōtās ante oīa ſe
culū et nūc et in oīa ſecula ſeculo
ame hec clauſula ⁊ pri ac filio
equalem et coeternam per oīa

et ante oīa ſcula gloziā refert at
regnū et coz quos qui mmozē
ant posterozē patre filiū credit
coargnit errozē: cū dicit deo pri
gloziā magnificencīā mperiū
et ptatem esse per ūlym xpm do
mnū nrm et hoc nō abinicio
tpis alicuius ſed ante oīe ſclm:
et nūc et in oīa ſcla ſclorz amen

Et sic ē finis

Ar si ꝯ ad medꝫ deducatur
q̄ vita bñ gregorij legit
q̄ impator manuꝫ p̄cepit
eum ꝯsecrari. ꝯtigit
p̄ q̄ gregorij
fuit ꝯmota a clero et ꝑplo electꝰ
fuit ꝓ ob ꝓbitatē et ꝯtinentiā gratia
meruit ꝯsecratꝰ
soluta more impatorib⁹ ꝯ
sensu uisit eū ꝯsecrari id ē assensu
ꝑbuit cui ordinationi

De leone et karulo

Vide aut̄ puerꝰ nob⁹ in ꝑplo
insolescerit q⁹ epatꝰ dom̄
potestate regali referā ut antepi
plo veraci bñ memorie leone papa
a romanis expetato alz ab aplica
sede a tumultuoso ꝑplo ꝑpulsus
ad karolū regem firmaꝫ ueniat
qui eū honorifice susceptū
karolꝰ contracto exercitu romā
ꝑgerat sedicioso digna ultione
punitꝫ expulso papam ꝑpe
sedi redonat quē mox ille qui
sunt mirabiles res illuminat Et
q̄ hūc romanū imperiū regere
uidebat q̄ ut tradit leo impator
manibꝰ iniquoꝝ cōtribuerat be
nedictꝰ leo papa cōsilio principū
et cōsensu cleri et ꝑplo sceptra
romani imperij karolo regi re
tradidit augustiq; cōsecrauitq; ro
manū regē ꝑpetuū Et q̄ idem
rex romanā ecclām magnifice ho
nore sublimauerat ac multis
donis ac muneribꝰ insup et mag
nis allodijs ditauerat cū esset
ꝑ omnia catholicꝰ sapiēcia et mo
rū excellentia deo et regno dignis
simꝰ aplice sedi subiectꝰ cum clero
deuotꝰ leo papa de tali ac tāto
adiutore gaudens · ei soli hoc pri
legiū cōcessit ut tutia alpes in
ptibꝰ gallie et germanie eius uice
episcopali ecclesiastico more ꝯstitu
eret Quod ꝓuilegiū etiā sucꝯ
sores ipsius ab aplica sede ꝓmeruē
runt q̄ a ipō ꝑ omnia romane ecclie
deuoti exterit Qui tamē sapiētes
et uita ꝓbabiles et diuino offitio
congruas ꝑsonas dilexerūt et ecclīs
dei dignos pastores absq; ullo pmio
ꝓfecerūt

De rebellibꝰ ecclie

Postq̄ uero uiri dei ignorātes
et ecclesie honorem exercē
tes absq; romana electione regnū
inuaserūt et sceleratis ac ꝓditis
moribꝰ imperiū maculauerūt
Ipsi tales regalem mansuetudinem
heroūm more postponētes ac tyra
nico more in clerū ꝑ ꝑplm desęuire
uolentes omnino crudeliter exercebāt
patrum ecclie et cōtra dra ꝑplī ꝓtur
bare · aplica statuta ac priscꝰ pōtifi
cum edicta uiolare Cum iustitia
et equitatem ab hominibus tunc
bellū clero ꝑploq; discordiā et omnē
tranquillitatem amantes ꝑsonas sub
moribꝰ regijs · iustitie ac legi
dei instas elegerit quas ꝯmodis
et ꝓfectib⁹ epatꝰ abbatias ꝑpositias
aliasq; ꝯmodas dignitates summo
ꝓfecto honori clerici vendiderūt Ecclia
rum quoq; uidentes impios domos sub abūti
ar munera sibi a ipō grata collata
a ꝓfanis ꝓfanari non uolūt

¶ dispcõe

vlt⁹ honorē suū alienū dare Sed
ipā ꝑ se finē suū pro ut rōnderet
et expedit dispare Nō male pcut

Sacerdotū autē q̄ sacerdotibꝰ rōt⁹ cut
in regno pt optimū nō hī potest
obuiū et sacerdotes a regibꝰ possūt
interim officiū vero eoꝝ non potest
primi quidē dñō ꝑ sacerdotū
sepiꝰ exercet ut dicitur in ꝑsupplicibꝰ
regū Saul nāq; p̄ q̄ regis sacerdo
tes dñi iuste omisit et ipe in bello
iuste omissi obtinuit Achab reg
phetas dñi quosdā a patria de
pulit quosdā nec tradidit ideo et
ipe volnerat⁹ morti succubuit Joab
rex Zacharia sacerdote lapidibꝰ
obruit vñ ? ipe a ꝓximis seruis omis
sus cecidit Azarias rex sacerdotiū vsur
pauit ideo mox lepra cū mulctat
Herodes rex sacerdotū vendidit
ideo ꝓpria manu se interemit Nero
imperator petri papam principē crucifixit
ideo regno pulsꝰ lupis ꝑdā erupit
Decius imperator sixtū papam omisit
vñ et ipe a demone obsessꝰ erupit
Valens imperator athanasiū epm a
sede sua expulit ideo ipe a gothis
in bello interiit Iulianꝰ imperator
sacerdotes xpi ꝑsequit vñ et ipe
ab hostibꝰ omnino Theodericꝰ
rex Iohannē papam omisit ō
subita morte subiit Et quid plura
Quotquot enim sacerdotes ꝑsecuti
sunt pessima morte exterminati sunt

Nō bapti⁹ regē et sacerdotes vngit

Quod si aliquis assumpserit hab
duas ꝑsonas honore ac digni
tate pares videri ideo q̄ hoc fore ne
lege ꝓpriū oleo sanctō vngi sic
dum est q̄ rex tantū oleo sacerdos
tes autem crismate vngebat et ꝓ
dia sua cōsecratio regibꝰ vnctionē
ꝓferebat Et in hoc etiam differebāt
q̄ non a rege si a sacerdote vngebat
sacerdos autem ab alio sacerdote
cōsecrabat hoc autē totū sub
figura cōtigit si vnus xp̄s dñi nr̄i
verū regem et sacerdotem designat
quē ꝑ crismate et oleo exultationis
id est spūs sc̄i vnxit et in caput gen⁹
humanū constituit hūmo et angelis et hominibꝰ
dñm ꝓfert Cum rex et sacerdos
ungit⁹ sic imbuit assignat oleo et
crismate vngi ꝓcepit Hinc est q̄ bap
tizandos oleo et crismate vngimus
ꝑ eos oleo xp̄i regio⁹ crismate
autem xp̄i⁹ sacerdotio vngimur
Et mitrā quidē capiti imponimus
in coronam regni exprimimus ꝑ albā
vestem qua eos indimus sacerdotale
dignitatem nimirum ostendimus ꝑ mitrā
pontificalem infulam notamus per
albam vestem regalem habitum
demōstramus quia et in veteri et
in nouo testamento sacerdotii semp
regno ꝓfuisse legimus quin misse et reg⁹
ꝑ sacerdotiū constituebant De vanitate

Nam vos familiariter conuenio
quoq; causa hanc lucubratiuncula
suscipimus qui ob peritiam amoe
ob laudis fauorem et pio adipiscen
de ab ipis ꝓpriis dignitatibꝰ
alios honorem ꝑdiderant modoq; ipe
maxime modoq; obligi in manu

regnū oīb⁹ dignitatib⁹ pendere
hyr qui hoc dicunt aut laycī aut
monachi aut clerici sunt Si layci
sunt ut insipientes irridendi vel
potius ut ignari a sapientibus rarius
audiendi sunt Si autem monachi sūt
vix describi ꝙt aut veritate ignorant
tantū errant aut sciens errorem
ob auaritiam sectantes veri se
ipse dissimulat Si autem clerici
sunt nō vereamur rapti sūt qui de
clericato ordinis sui ab ipō dño
collatū ~~minuunt~~ minuūt· illudq
layci potestati transferūt ymo scipos
ꝑ libertate spoliant ac similiter
laycos dicam aī agam subiungāt
igitur hoc oīm stolide assertiones
a sensatis sunt confutande in primo
ab oīb⁹ ratione utentib⁹ regnādo
ū regnū sacerdotio ꝙ clerici imperio
subiaceat et sicut sol lume· et ꝑ ipūm
aīe cōtemplatiua vita actiue sic
sacerdotiū regno ꝑmineat Secūdā
talamū de sacerdotali et regali
thoro deponentes ipō vero regi
et sacerdoti digne morib⁹ placere
studeamus ītīa ad aulam in q̄
soli reges et sacerdotes erūt· ad
ire valeamus Amen ·· Finit
sermo denotis

Qui sedulū pro deo relinquēs
se vivos et tanq̄ pisces mortuos
hūanitus mundo mortuus ē
sed deo vivit Et ꝙt ꝑ mortē
vitā ei⁹ dum xpō in deo absōdit

Beati tales mortui qui sic in dño
moriūtur· ꝙt in xpō qui ē etna vita
viuificabūtur· hoc est ꝑ prosa mortē
sanctos ꝑ quā acquirūt vita angelos
Cum hac morte mori mīq̄ metuū
mortem· Porro corporalē mortē
unusq̄sq; dī ꝑ qua reges etna
tribuitur· finit scripturā ē Cum
sepulū dederit dilectis suis esse hē
ditatē dñi eis adest Cum aī anima
le patrē dimittit in gra moriturū
ꝙt a vita deo desert· hac morte
mortui mortuos sepelūt dū ꝓper
tantes ꝑ adulationem describūt
ls mortē pnōy pessimā ē ꝙt dicit ad
demonū consortia hoc oīb⁹ fugia⁹
illā aīe appetamus ut metuū vitā⁹
Corpalē mortē malor dī exterminiū
ꝑ quam rapūt ad etnū supplicium
Terna mors est corpis que oīb⁹
est cōis qua ab homie ab primatu
ade moriūtur· et ipō merito aut
ad gaudiū aut ad tormētū dirigit
unde dicat scriptura Grave iugū
sup oīes filios adam a die matris
eor usq; in die matris oīm Omnes
hanc filij adam dicūt ꝙt timeti de
eo semē nascant Grave iugū
et labor· quo homo h' primitus· torq̄
iugat est miseria qua constringit
hoc iugū est sup oīes homines a
deo qua a matribus profluximus
usq; in die qua in terrā matrem
omīm reuertimur· sīa sicut auis
advolatum sic homo nascitur· ad
mortalitatem De hac iugo volens

nos dñs absolue iussit nos suaue
iugum et leue onus suum tollere
laborantes et oneratos ꝓcepit
ad se fontem vite venire ut pos
semus requiem animabus nris inuenire
Dum ergo tempus vite habeamus
ad hunc fontem vite pta confite
amur et penitendo curramus ne subito
tenebris mortis deprehensi velimus
et tunc nequeamus Dies enim homo
timeat mors non timeat Et cum
neq; diem neq; horam sciamus mor
tis nre omnes in bonis actibus ꝑ
manere debeamus ut in die mortis
dñi leti occurramus et a labore iam
cessare et in gaudio pausare vale
amus Multa est enim vita hominis sup
terram Quis certissima dies patris fa
familias adueniat optat quid mer
cede receptus liber a labore habeat
Sic dies mortis te dies a labore
omnibus ubi quis in vinea dñi to
die fuerit in lege dñi tota vita sua labo
rauit denarium vite reportabit Ter
ra ut scribis fecunda terram occupa
uit et ut psalmus ait restrinxit non
fructificauit de vite ꝓpe seruis
mortis oriendo et in iniquitate geni
te mittetur Omnibus hominibus deus
terminum viuendi constituit quem
nullus ꝓterire potest Multi ad
ꝓximum terminum non veniunt
dum spatium vite diu malis operibus
ponunt Et ideo et mali nunquam
cogitant se mortuos omnes subita
morte rapturum nisi aut quia
iugiter ꝓtractant se hinc discessu
ros nunc repetina morte rapiuntur
Orat dñs si sciret ꝓfamilias
qua hora fur veniret vigilaret
utique et non sineret ꝓfodi domum
suam Diebus noctibus sicut fur in nocte
ita venit fur in nocte venens
et patrefamilias dormientem inueni
ens dominum irrupit ꝓpe omnia
bona ejus diripit ita diu ꝓpositi
mors aduenerit et animum a bono
ope torpentem Veniens domum
corpus ꝓfodit diuti extinguit
delicias vite ei abstrahit ad sup
plicia non ꝓclusa ꝓtrahit Dies enim
hominis sicut umbra declinat et ꝑsi
nubes vento impulsa pulant
Quid namque homo nisi putredo
et filius hominis vermis Homo ippe
de limo de corrupta femine de fra
gili nascitur muliere breui tpe li
uens ut hanc de ꝓpta animabus
monet miseris miseris repletur
Quasi flos in pueritia ꝓdit ur
pariis doloribus in iuuentute fer
uitur in senectute viribus deficiens
fugit velut umbra in morte ta
bescens rapit Vtrum a terre multa
Omnibus homo cum dolore nascitur
ingreditur cum dolore utrum egre
ditur mater nata plorat et filii
tatem et dolorem futurum pu
nat Deinde supuacuo labori totis
studiis ut arena impendebus quesi
rat nescius mi ea congregat pe
ꝓsillus alienis diuitias suas re
linquit et solus ꝑ sepulcrum domo
cio in eternum ibit sic homo

vermes bestias serpentes hereditab
Caro namq; ei⁹ parti⁹ vermes
vertit⁹ parti⁹ ab ipis consum⁹ parti⁹
in putredinem deinde in pulvere
redigitur Medulla autem in ser/
pentis retrorsū di⁹ vertit in bufones
Et q̄ homo spōnte ad peccandum
consensit mort⁹ et ideo p̄ morte
usse in spontes vertitur Dicit sp⁹
sua michi ē ire ad domū luctus
ad domū cōtum in cōtumo quippe
hoīes mortis et eterne vite oblui/
uiscuntur in tuctu mortis hoīs future
mortis retrorsabūt Si hoīes non
mori reformarent forsitan nō rnde
rent oīa tandie an oculos mortuos
tumq; et nos eternos putarent
Et ro corpis mp̄sentiarū despiciūs
flos mūdi gla patrie honor regni
dñe deq; dicunt gnōsla p̄ncipibus
honorabatur ab equalibus venera
bat⁹ ab subiectis timebat⁹ ab omni
plebe beatificabat⁹ Nunc si pallii
quo opit⁹ talaribus quiq; amictissimi
cū inspicit vt appropiare phos
testatis et quelibz pauperrimū in
uidetur eo melioꝛe meditatis
Porro si p̄ aliqd dies cū in se
pulcro videris unde fetorem ei⁹
p̄ maxie fugeres Quando cū
quib⁹ fuerit pugnor fato fetu
ei⁹ intolerabilior Hodie tm̄ pro
anā ei⁹ orate sacrificia salutaria pro
ea sanctificata ut deo cmb̄ noīab
ei⁹ placet et fiat cū hiis fidelibz
suis ibi sanctis in gloria assonet
Ideo cīa ad ecclesiam deferunt⁹
corpa mortuoꝝ ut eis subueniat
oīo fluenta ip̄oꝝ Et sicut peccatis
et seculo morientes in morte xp̄i per
baptismū in utero matris ecclesie
sepeliuntur sta carne mortua in gre
mio ecclie terra opiūtur quatinꝰ cū
fideles ubi fuerint visis eoꝝ sepulcris
cis pro eis p̄ces fundant et qs eis
futurꝰ sit in memoria habeant quibus
non noscit si qt⁹ timitorum timula⁹
sicut impijs nō p̄desse si in ecclia sepe
liant Hoꝝ officia sedm officiū dñi
Ideo agimus et in diē mortuos mortis
eis participes reddimus hos ideo
ad orandum versus in sepulcris
ponimus et eos resurrectionis nomine
signari die solem in oriente spargere
timus Domo die pro eis eis talope
laboramus ut eis tota videre possint⁹
cupiamus Ita p̄ mortem omnium
illud iudicii irrogat⁹ quo omē gen⁹
humanū in ultimis iudicatur⁹ Cum
autem gloria vl̄ pena duplicatur
cū corpis aie assonat⁹ Septimū die
nouiter tetulimus ut eis dimittat⁹
quicqd̄ cōmiserūt in ebdē vij diebz
Octauū ideo agimus ut eis illaret⁹
quod delirauit in mensis xxx diebz
Annuale aut̄ ulterius cōmemoꝝ
ut patim̄ eoꝝ toto anno patriarū de
beamus cum sequēt orare debeāt
p̄ omnibz fidelibz defunctis maxie
pro uite appropiq; et stant in estu
ambulant et sitientes fontem frigide
aque reficiantur sic in pcis pōn
destis orationibz ut elemosinis refri
gerant⁹ Cum pro bonis orantib⁹ illis
profuit ad honorem uel ad salute

et oīō vīā in sinū testꝫ reuertet
et ipi oīnt ut vnusquisq; eoꝝ in
gloria assonet. Cum autem pro
nob qui in pcīs sunt orat⁹ et
vob et ipos liberitis et qui pro
alio orat se ipm liberat. Pro dap
natis vero sibus pagani inde
hereticis malis ratiocinis nō tradū
ne oīō vīa fiat in pctm et sint
septuia dant deū blasphemat qui
pro impio orat. Iusti mortuī ab
angel' vl' sponsu suscipiuntur et ci
lesti armonia in gaudiū dm̄i de
ducuntur. Quida at mino⁹ cruciat
quibusdam pcīs purgabūtur
quae mine marcīab hꝫ mūdi pe
nas omīs tradunt. Quida cū
minio calore quida at mimo tru
ciant algore. Quida magno
fetore quidam ante pumunt
tenebrisq; horrore et sicut hic diuīs
pertanis subdunt ita ibi diuīsis pe
nis afficiuntur. Et sīm modum
pcīs extendūt. modo supplicia hꝫ
omīs oīnibꝫ virginibꝫ iocundis cle
mentissime iustos liberabunt. et sub
in gaudio assonabimtur. Hoc cō
tingit nimīo pdest qui viuentib⁹ hic
pro alijs fecerit in inferno dānatis
diuersa eoꝝ supplicia. Pro diuersis
meritis alij minus alij plus tribuūtur
nullus tamē liberabimtur. Pro
mortuis fructuose orare⁹ si ebionite
surrectur⁹ obiciāmus. Sciendū
tamen autem omīs mortui ea etate
et mensura qua xp̄s resurrexit
scz xxx. annoꝝ tam infirmis quā
sanis quā aliquis nondū annoꝝ
Omnes fulgebimt iusti quasi sol in
regno pris eoꝝ et sicut est alia
claritas solis alia claritas lune alia
claritas stellaꝝ sic erit et diuer
sitas iustoꝝ. Stella ab stella differt
in claritate sic et resurrectio mor
tuoꝝ. Seminatur in corrupcione surget
in incorrupcione. Seminatur in ignobilitate
surget in gloria. Seminatur in infirmitate
surget in virtute. Seminatur corpus animale
surget corpus spirale. Sicut ergo sunt
duo genera corporum. animale scz et spirale
ita sunt duo genera resurrectionis. Sed
non primum quod spirale sed animale
postea quod spirale. Primus homo de terra
terrenus secundus homo de celo celestis.
Qualis terrenus tales et terreni. Et qualis
celestis tales et celestes. Sicut portauimus
imaginem terreni portemus imaginem celestis.
Hoc autem dico fratres quia caro et sanguis
regnum dei possidere non possunt. neq; corruptio
incorruptelam possidebit. Ecce misterium
vobis dico. Omnes quidem resurgemus sed non
omnes immutabimur. In momento in ictu oculi
in nouissima tuba canet enim et mortui resurgent
incorrupti et nos immutabimur. Oportet enim
corruptibile hoc induere incorruptelam et mortale
hoc induere immortalitatem. Cum autem mortale
hoc induerit immortalitatem tunc fiet sermo
qui scriptus est. Absorpta est mors in victoria.
Vbi est mors victoria tua. Vbi est mors stimulus
tuus. Stimulus autem mortis peccatum est.
Virtus autem peccati lex. Deo autem gratias
qui dedit nobis victoriam per dominum nostrum
ihesum christum. Itaq; fratres mei dilectissimi
stabiles estote et immobiles abundantes in opere
domini semper scientes quod labor vester non est
inanis in domino. Hec ille. Quia ergo
sancti post mortem ad celestia regna
transeunt. Et ibi cum christo regnant
et deo pro se offerri nō debere

reuersꝰ ē non inuenit et se hbe
rauit ſtuet ſer dicens exanimit et
ꝙ ſpūs fuerit apparuit Qbi ãt
ad ecclīam reuertisſet vigilijs ieiu
nijs oꝛōibꝫ ⁊ ſeptuagijs pro eo labo
rauit hoſpam ſalutare rotudie pro
eo īmolauit Deinde ad balneū
pergens vꝛz non inuenit ꝙ ad re
fectoriū puenit Quidam miles
in bello rapt⁹ a ſuis ⁊ ab hoſtib⁹ aſtrictꝰ
tartarꝰ īduxit quē vxor ſua putãs
mortuū rotudie pro eo optulit
ſacrificiū Cum p̄ xxx dies de
angustijs exiſtens domū reuēit
gaudenti vxori retulit quoꝛ
rotudie ⁊ xxx dies aliq̄s ſolacij
euenerit at demū ſolutis vinculis
tartaree reſeratoꝛ ipe liber exierit
⁊ hoꝛ pacti q̄ ſi hūc ãã impetus
fuiſſet iterū ſicut corpꝰ de tartaꝛo
liberata eſſet Alꝰ miles in bello
volneratꝰ inter volneratos corruit
deinde reſipto ſpū ſurgens abiit
qui ab hoſtib⁹ cōpleuerit ratio
nis īcertitudo ſi mox rector ratio
nis ſolut⁹ eſſet ante ſeptuagesimū
et tandiu a tormentis ſoluer⁹ et
omnib⁹ mitātibꝫ monachꝰ rem ſimpe
dibꝫ aut quidam cū tyar ante
pilatum quo ſinat ſolui reprimi
ille negat ſe aliqua arte imbutū
dicens at ſe habe fratrē pbrm
quē putet pro ſe deo optuliſſe
ſacrificiū et hoꝛ modo ſolutum
tormentū qd et ita erat Nam ab
hoſtib⁹ dimiſſꝰ ad ſua redijt fratrē
ſuū rotudie pro ſe q̄ pro mortuo
īmmolauit celebraſſe dicitur Ecce quātū
valet deprecatio nr̄a quę pie impe
ditur ſpiritibꝫ mortuoꝝ ꝙ quam
cito redimūt rapta rapta vinoꝝ ſpūs
diligenter orem⁹ pro defunctis et ora
bitur pro nob quoq; in celo Vide
ſi negligendum⁹ et nob īm neglectū
tuū vnus vementib⁹ cū vxoꝛibꝫ
tarte ordine nō indigebim⁹ ſed cū
xp̄o in illa gloria eam⁹ quam oculus
nr̄ non vidit nec

Quibꝫ deſit copia librorꝫ hec
pauca ſuffragant in feſtiuitatibꝫ
ſanctoꝝ Cum at ad celeſtia tendere
nit et alios attendere inuitant ſunt
alii ſermones ſanctoꝝ diuerſe omelie
euangeliorꝫ paſſiones martyꝝ
vite ſuoꝝ de quibꝫ omnibꝫ poterit
copioſe inſtrui ipm̄ xp̄ianoꝝ po
pulo autē laborantes in turbidi ſe
culaꝝ philoſophie nec deſpiciant
hoc ꝓtanoꝝ legis diuine ſcie
tiā hēre non ſꝛbi ſi rudibꝫ vtilem
ſi humilibꝫ conſpicuū quibꝫ et ſolū
ſupnū regnū ut filius eſt promiſſi
Cuncta at babilonie tendentia ſuperbi
habitacula ſunt a ſuis p̄ceptoꝛibꝫ in
ſtructi hoꝝ doctrinis tantā quoꝝ
et vitam ſumopere imitātur Et ideo
optimones mundane diſpoſitionis
amplectuntur legant platonem
quos familiare delectat · diſtant
ariſtotilem bella amantes habet
nauoꝛē lubidini vacantes naſoꝛē
diſpoꝛdes metat lucanꝰ militat
et ſtatius pbulantes inſtruat oratiꝰ
et terentius Boēcius ⁊ hoꝝ multi

de libro viuentiū sint adscripta non
memor ero nominū eor̄ p labia
mea Ego autem humilis assertor
humilis ihū xp̄i humilitatem tantitatē
insuperabilem contradictā dotta ad
ortam p̄dicantes domū magnam
siluam ingressi duobus fontibus
despsi de lato campo antiquoꝝ
flosculos colligi puritatē iuuenta
contemens rapuit spūs xp̄i in posui-
gi nauicula petri residens hinc
ad rapientiū postyes euangelicas
contextum quo et ep̄e toto orbe
opto de mūdi gurgite xp̄i hi-
storiā sitientibus famē verbi dei
panentibus paratum pulmentū de scri-
bis hinc olentibus ne deficiant in via
ni pane nō habentibus De magno
mari dulces guttas haurientes con
gregum quas sanctorū labijs instillam
Sed q̄ sint assueti splendidis epul'
adeant mensis mistructas copiosis
ferculis quas sume sapientie dapi
fex Augustinus Hieronymus et eor̄
consimiles instruxerunt domus
omnibus bonis repleuerunt domo
rumbus negotijs implicati ista pauca
fratres et dilectē studeant et deo opi
tulante plenem gloriam se anno
rum adeptorum gaudeant Amen

O me fugite q̄cunq; alma vite
Demonū fugite patrum p̄cepta docte
Contra patet vite q̄ stant quiq; redite
Hinc stat callem stadiis imite valde
Crimen me fecit celestia gaudia perdit
Eternum mittat q̄ cunte nox nemo sistat
O me replet totū q̄ lege tenemur
Penitate malū recti sectādo diligite

incipit pfa in epistolas canonicas
bede sup acta apl̄oꝝ . . . . . .

Omino in xpo desiderantissimo et vere beatissimo actum cpo. beda ꝑpetuã in dño salutẽ. Accepi creberrimas beatitudinis tue litteras. ꝗbꝫ me cõmonere dignatus es. ne mentis aciem inertiã otio torpere et obdormire faciã. sed meditandis seruandisq; cottidie scripturis vigil atq; indefessus insistã et ꝓ exposicõe apocalipseos sã iohis euãgeliste quã fris mei eusebij rogatu tribus libris cõplexam mox tibi trãscribendã destinaui. In explanacõe quoq; bti euãgeliste lucã uestigia ꝓm quãtũ valeã laboris ipendã eos q facẽ nequeã potui et operis videlicet imensitate ꝑterritus et obstrepentiũ causarũ quas tu melius nosti necessitate ꝓpeditus. ne tamẽ tue postulatis cõtẽpnere auctoritas qd iterum potui feci. Misi enim opusculũ in actus aplorũ qd ante nõ multos dies editũ et velocissime quo tũ temps dederat ne tua sacrosãcta voluntas ꝓpediret emendatũ membranulis indideram. vbi ea q vel mistice gesta vel obscurius dicta videbant ut potui diluidare tẽptaui. In quo me opusculo cũ alij plurimi fidei catholice scriptoꝛes cui maxime unus orator scẽ romane ecclie subdiaconus q ipm ex ordie libũ hieronimo carmine ꝓsa rẽ nõ nullos in eodẽ metro allegorie flores ad misarum occasionẽ michi tribuens vel alia ex hijs colligendi. vel eadẽ planius exponendi. Actus igr aplorũ ut btus hyeronimus ait. nudam qdem sonare videntur historiã. et nascentis ecclie ifanciam texere. Sed si noueimus scriptorẽ eorũ lucã eẽ medicum in euãgelio. aiadutimus patronã uba illius egre languentis eẽ medicinã et ꝗbꝫ nos aliqua iuxta modulũ nre paruitatis exposituri. ꝓmo amonere curauimus ipsũ euãgelistã lucã ut dem est uix traditionẽ veterũ ecclie tractatorũ medicine artis fuisse peritissimũ et magis greca lucas scire ꝙ hebrea. Vnde sermo eius tã in euangelio ꝙ in actibus aplorũ comptior est. et scitarem redolet eloquẽtiã. magisq; testimonijs grecis utitur ꝙ hebreis ex quo accidit qd maxime miror et ꝓpe igenij tarditatẽ vehemẽtissio stupore ꝑculsus nescio ꝑsarutari. qua tarde cũ in hebraica veritate a diluuio usq; ad abrahã decẽ generationes inueniant. ipe lucas q spũ scõ calamũ regente nullatenus falsũ scribere potuit xi generacioẽs. iuxta septuagĩta itꝛpretes a ducto caynan in euangelio ponẽ maluit. Ideo aũt in euãgelij ꝓlemio dixit sibi visũ esse ex ordie diligenter scribẽ. quomo multi conati sũt. ꝛ eos nõ debemus accipere. quoꝝ i ecclia nulla extat auctoritas. qr id qd conati sũt iplete minime potuerũt. Iste aũt nõ solũ usq; ad ꝛsurrectionẽ assũptionẽq; dñi ꝑduxit narrationẽ suã ut in ꝗtuor autorũbz euãgelice scripture dignũ suo labore haberet locũ. verũ etiã deinceps que ꝑ aplos gesta sũt q sufficere credidit ad edificandã fidẽ legentiũ vel audientiũ ita scripsit ut solus ei liber fide dignus haberet in ecclia de actibz aplorũ narrantis. ꝓbatis

omibz q̄ non ea fide qua oportuit
facta dc̄aq; apl'oz scribe ausi sut-
Eo quippe tpe sc̄pserūt marcus
et lucas quo nō solū ab ecclia
xpi verū etiā ab ipis adhuc in
carne manētibz aplis pbari po-
tuerūt. Quan dni nutu gerebat
vt nō solū apli q̄ viderāt. sz et disci-
puli q̄ auditu didicerāt fīa xpi dc̄a
q; cōscriberēt. q̄tenꝰ sc̄ptūz ecclie doc-
toribz ea q̄ nō viderant p̄dicandi
scribendiq; fiducia p̄beret. Acta vō apl'oz et p̄apue bti
pauli quib⁹ idiuiduus i peregrinā-
do comes extitit btūs lucas. sicut
videat ipe cōposuit. quoz nobis
textus quātū ex aliorz hystoriis
aduertē potuimꝰ cōtinet ānos
xxtimor id est tiberij cesaris annos
sex. Gaij ānos iiimor. claudij ānos
xiiij. cuiꝰ pncipijs petrus apls ro-
mam venit. et quarto āno fame
fīa octauo āno sūt iudei roma
expulsi. neronis ānos q̄tuor. quoz
duos extremos btūs paulꝰ pau-
lus rome in libera mansit custo-
dia. Ex quo itelligimꝰ in eade vbe
librū ee cōpositū. Itaq; vt p iude
orū quoq; reges eade tpa disīa
Herodes philippus et lisanias te-
trarche p̄fuerūt ānis sex. Herodes
rex q̄ et agrippa q̄ cesaree perijt
ānis sex. Agrippa filiꝰ eiꝰ sub q̄
paulꝰ romā missus est ānis xv
cuiꝰ restant usq; ad subuersionem
hierosolimoz anni xij. Hec distinctius
exequtus sū vt ai eiusde libelli re-
uoluas hystoriā q̄d sub quo tpe
gestū sit euidenter agnosce possis.
Si aūt explanacioēz epistole
bīssimi euāgeliste iohis cuiꝰ max-
imā p̄te ex omelijs sc̄i augustini
latissima suauitate diffusis com-
pendiosus breuiator exerpsi. nō
nulla vō in tale eā p̄pio sudore
subtexui in quo vtroq; ope si q̄d
vtilitatis ineneris deo domis as-
scribe. si q̄d supfluū michi rōpatere.

Incipit exposino in acta apl'oz
venerabilis bede p̄sbiteri Caplm
p̄mum

Primū q̄dē sermonē fe-
ci de omibz o theophile
q̄ cepit ihs facere et docere
de omibz se dixit xpi
factis et dictis i euāgelio sc̄pisse
nō q̄ omia cōphendere potuit ne
sit cōtrariꝰ iohi. q̄ aut multa q̄dē et
alia signa fecit ihs i cōspectu disci-
pulorz suorz q̄ nō sūt scripta in
libro hoc. Sed q̄d de omibz elegerit
unde faceret sermonē q̄ uidebatur
apta et congrua sufficere officio
dispensationis sue. Theophilus in-
pretat dei amator. vl a deo amatus
Quicuiq; ergo dei amator e ad
se sc̄ptū accedat sue hic aie q̄ lucas
medicus sc̄pserit iuuetat salute. Et
notandū q̄ ait q̄ cepit ihs facere et
docere. q̄ ihesꝰ bonū doctorē instituēs
nulla nisi q̄ fecit docuit. Usq; in
die qua p̄cipies aplis p spm sc̄m
quos elegit assumptꝰ e p hyppaton
losse legendū. id est p trāsfusionē.
usq; in diem q̄ assumptꝰ est p̄cipi-
ens ante assumptione id e p̄cepta
dans aplis q̄ vl hic vl i euāgelijs
legūt. Est ergo sensus. Dixi de
ihesu a tpe quo cepit signa facere
et docere usq; in die q̄ eisde cōsuma-
tis unde veneat rediit. p dies xl
apparēs eis et loquēs de regno
dei. Et cōuescens. Ad instruendam
dns fide sue resurrectois sepius
aplis post passionē suā uiuus ap-
paret. cibos sumit. eandē q̄ a mortuis suscitauerat palpandā
carnē exhibet. Hz alioi misterio

p hāc xl dierū cū discipulis cōu-
sationē significat se occulta q̄
p̄miserat p̄ncia ipleturū. Ecce ego
vobiscū sū oībz diebz vsq; ad cō-
sūmacōēm seculi. Iste em̄ tūs hāc
tpalem terrenāq; vitā. vl' ꝑpter
quatuor āni tpa. vl' ꝑpt' q̄tuor
ventos celi designat. Hāc p̄ꝑ se- cō
pulti fuim⁹ cū xp̄o p baptismū
in mortē q̄ rubri maris calle tū-
sito necessariū in hac solitudine
dm̄ habem⁹ ductū q' nos ad ce-
lestia regna ꝓducat. et imaginis
sue denario remunerās p̄ncia sa
spūs q̄ vēa iubilei quiete būfi-
cet. Vos aūt baptisabimini spū sc̄o
nō post mltos hos dies. Rondū..
fuerant apli baptizati nō tm̄ aq̄
s̄ spū sc̄o quos ītelligim⁹ tā bap-
tizatos fuisse sine baptismo iohis
vt nōnulli arbitrant. seu q̄d mag
credibile est baptismo xp̄i. Deq;
em̄ ministerū baptisandi defuis-
set vt habēt baptisatos seruos p
quos ceteros baptisaēt q̄ nō defuit
mēorabilis illi⁹ humilitatis minis-
terū q̄n eis lauit pedes. Cū ergo
dicēt dn̄s. qa iohes q̄dē baptisauit
aq̄. neq; subiūxit vos aūtē bap-
tisabitis. Hz vos aūt baptisabimi
ni spū sc̄o. q̄ neq; apli neq; seq̄tes
eos q' vsq; hodie baptisant i ecclia
alit' q̄ iohes idē i aqua baptisaē
ꝑualent. Hz tm̄ īuocato xp̄i nōie
eedem vtus ītei⁹ spūs sc̄i q̄ hoīe
aquā tribuēte baptisatoꝝ aīas
sil' et corpa purificet q̄d in iohis
baptismo nō fiebat. Hdō em̄ erat
spūs dat⁹. q̄ ihs nōdū fuerat
glorificatus. Deq; igit' q̄ conue-
cant interrogabāt eū dicētes. Dne
si in tpe hoc restitues regnū isr̄l'.
Quo apparēs eis locut⁹ est de
regno dei spūs quoq; sc̄a nō post
multos dies ꝓmisit aduentū.
Consequēt' eū de eodē regno ꝑtr-
tant. vtq; videlicet mox aduēi-
ente spū sc̄o i p̄nti īstituendū.
an in futuro scīs īseruandū tred̄e
debeant Carnales em̄ adhuc dis-
cipuli īsurrectiōe xp̄i cōpleta con-
tinuo regnū isr̄l' credebant esse
venturū. Iuē q̄d cleophas aut. Nos
aūt sperabam⁹ q̄ ipse esset redēp-
turus isr̄l' Et euāgelista p̄misit
q̄ dn̄o ihesolimā venturo esti-
marent q̄ cōfesti regnū dei ma-
nifestaret. Hz oportebat ipleri
ꝑphetiā q̄ patri canens ait. Tu
vo rep̄uisti et sp̄euisti et distulisti
xp̄m tuū. Reppulit em̄ et sp̄euit
filiū p̄. quo cū i passiōe dese-
truit logēte Deus me⁹ deus me⁹
quare dereliqsti me. Distulit aūt
vt quē sc̄i illo tpe regnaturū
putabāt expectent in die iudicij
in sua maiestate vēturū. Vñ et
ipe dn̄s spiritalē isr̄l' et regnū ce-
leste a ꝑphetis fuisse ꝓmissū i-
tuitans ait. Non est vestri nos
se tpa vl' momenta q̄ p̄ posuit
i sua potestate. Illi⁹ inquiens regni
tā secretū tempus est vt prūs tā
tūmodo sciencie pateat. Et q̄n di-
cit nō est vr̄m scire. ondit q̄ et ipe
sciat cui⁹ oīa sūt q̄ prūs sūt. Hz
non expediat nosse mortalibz vt
semp incerti de aduētu iudicis sit
cottidie viuāt q̄ die alia iudicādi
sūt. Hz accipietis vtutē supueniētis
spūs sc̄i i vos et eritis mi testes in
ihlm ꝛc. Et supueniens īquit in
vos spūs scīs neq; regnū isr̄l' siue
regnū dei in isr̄l' vt putatis auferet

ſz vobis vtutē de me teſtificandi p̄
bebit. Tantūq; ẏgm illi⁹ tpa lōge
ſūt vt p̄us nō ſolū hāt ẏhēoſolimo
tū vbem vertū etiā oīs iudee fi
nes. De hinc aūt et p̄me genus
ſamarie et ad extremū nouiſſimos
quoq; p̄ arcultū mūdi terminos
euāgelij fama p̄trat. Et cū hec
dixiſſet videntibz illis eleuatus ē
ſ. Marcus q̄dē alia dīn locutionē
cōmeōrans aut Et dīns q̄dē ihs
p̄ p̄ locutus ē eis aſſūptus eſt in
celū ẏz q̄ lucas ſignificatius ad
iecit. cū hec dixiſſet eleuatus eſt
oīndit p̄fecto illis quos cōmeōrauerat
ſermonibz expletis dīnm aſcendiſſe
ad celos Et nubes ſuſcepit eū ab
oculis eoz. Vbiq; treatura ſuo trea
tori p̄ſtat obſeq̄ū. Aſtra indicant
naſcentē. patentē obnubūt. trepūt
nubes aſcendētē redeūtē ad iudiciū
comitabūt. Ecce duo viri aſtiterūt
iux̄ illos ī veſtibz albis Albe veſ
tes exaltacioni magis cōgruūt q̄
hūliacōi Et ideo dīno aſcendēte
in albis veſtibz angeli apparent
q̄ nato dīno in albis veſtibz appa
tere nō dicūt Quia q̄ in natī
uitate ſua apparuit deus hūilis
in aſcenſione ſua oīnſus ē homo
ſublimis. Nam et locus cōgruit
dū is q̄ in hūili ciuitatula nat⁹
eſt homo de monte ſublimi ẏgreſ
ſus eſt ad celū. Hic ihs q̄ aſſūptus
eſt a vobis in celū Ob duas illus
tratas angeli vident vt videlicet
aſcenſionis triſtitiā. ẏgreſſionis cōme
moracōe cōſolarent Et vt vē in
celū illū ire mōſtrarent. et non
q̄ in celū ſicut ẏelyam. Hic ve
niet q̄admodū vidiſtis eū eūtē
in celū id ē in eadē forma carnis
atq; ſubſtancia veīet iudicaturꝰ
in qua veneat iudicandus Cui
p̄fecto in mortalitatē dedit na
turā nō abſtulit Cuis etia glo
tia ac diuina q̄ quondā ī mōte
tribus diſcipulis apparuit pa
to iudeo ab oīb⁹ ſcis videbit qn
tollet impius ne videat glām dei
Cūr tuerſi ſūt ihr̄lim a mōte qui
vocat oliueti Dīns et ſaluator
nr̄ p̄ncipe tenebrarū deiecto ī lo
cū pacis et lumīs fideles educit
meitoq; montē trāſmatis aſcendit
ſcm̄ p̄miſſurus ſp̄m cuis nos vnc
tio docet de oīnibz Nunc eſt iux̄
ihr̄lim ſabbi habens iter Iux̄ hiſto
riam indicat montem oliuarū
ſpacio miliarū ab vrbe ihr̄lim
eſſe diſcretū. Sabbo enī iux̄ legē
plus q̄ mille paſſus incedere nō
licebat Iux̄ allegoriā v̄o gloriā
dīn ad p̄em aſcendentis unus
ītueri merebit et ſp̄us ſc̄i p̄miſſiōe
ditari q̄ hic ſabbi ituīe vrbē pe
tue pacis ẏgredit Ecce iux̄ yſa
yam ſabbm ex p̄ſabbo. q̄ cū hic
ceſſauerit a p̄ſo ope. illic q̄eſat
ī celeſti ẏtribuōe. at cont q̄ in
hoc ſc̄lo q̄ p̄ temp⁹ ſex dierū
ſalutē operari negglexerit. illo
q̄etis tpe de finibz beate ihr̄lim
excludet. illud euāgelicū cōtēp
nens. Orate ne fiat fuga vra
hyeme vl̄ ſabbo. hebr Et cū ītro
iſſent ī cenaculū aſcenderūt vbi
manebāt. loca ī ſuperioi deſigt
quo tā etiā cōuerſacōe ſublati
ad ſuperiora ſcientie vtutiſq; cō
ſcenderant. Iacobus alphei t ſy
mon zelotis et iudas iacobi pu
tant q̄dē duos fuiſſe ap̄los ia
cobi vocabulo nūcupatos. iacobū
videlicet zebedei t iacobū alphei

terciū vo iacobū frēm dnī nō apostolū ꝙ episcopū fuisse ihēosolimorꝝ qđ negari verū est. Hz uxꝝ euāgeliorꝝ fidem eūdē iacobū filiū alphei aplm̄ ꝓfuisse ihēosolimis. Intendū est q fr̄ dnī dictus sit eo q fuerit marie matertere dnī filius. aut iohes euāgelista meminit. Stabāt aūt iuxꝝ crucē dnī ihu iquiens mr̄ ꝫ sororꝝ matris ei marie. mariā hāc cleophe a pr̄e suo a familia cognominās. quō enī fr̄ dnī non apls ꝫ ꝯsanguineus iacobꝰ esse dicat cui et paulꝰ cū nōinet aplm̄. Aliū aūt iquiens aplorꝝ vidi neminē nisi iacobū frēm dnī Et euāgelista marcus eūdē nō tercium ꝫ alterū appellet dicens Erant aūt et mulieres de longe aspicientes inꝝ quas erat maria magdalē et maria iacobi minoris et ioseph mater et salome Cū enī maiorꝝ et mīorꝝ nō inꝝ tres ꝫ inꝝ duos soleant pbē distanciā. Iacobꝰ minor iacobꝰ alphei appellat ad distinctionem maioris q erat filius zebedei lege librū bn̄ ihēonimi ad helviduꝫ. Symon aūt zelotis ipe est q in euāgelijs scribit̄ cananeus. Cana qppe zelus ītpr̄tat Erat enī de vico galilee cana vbi dnūs aquas cōuertit ī vinū Et post frēm suū iacobū ihēosolimorꝝ rexit eccliaz centūqꝫ vigīti ānoꝝ sub traiano crucē ascendit cōsobrinus ut ferūt carnē saluatoris fuisse dicebat qđ ꝓbem ipsius cleophē frēm fuisse ioseph egesippus cōtestatus est. Judas vo iacobi idē est q in euangelijs vocat taddeus missusqꝫ est edissam ad abbagarū regē asroene vt ecclesiastica tradit hystoria. Hēc Hij oīs erāt pseuerantes vna nimit̄ in oro pseuerāt q aduē tū sā spūs exp̄ctant. Spūs enī scūs disciplīe effugiet fictū Et ideo q̄cūqꝫ ei promissa cupierit accipe dona pseuerant debet ī stare p̄cepꝫ frēna caritate ꝺditus.

Erat aūt turba hoīm fere centū vigīti. Hic viginti ab vno vsqꝫ ad quīdecī paulatim et p̄ incrementa surgētes quīdecī graduū numerū efficiūt q ꝓpr̄ vocabulū legis ꝓphōnem ī psalterio mistice cōtinent Et in quo vas electiōis apud petrū ihēosolimis cōmorat oportebat eū vt sacrāmētū qđ legislator manu exhibuit hoc noue gracie p̄dicatores suo nūo designarent. Viri frēs oportet īplere scripturā quā p̄dixit spūs scūs. In vndenario nūo petrus apls ī manere metuit Omne pfectū vndenariū est q̄a dū puerse agit p̄cepta decalogi tūsit. Vñ q̄a nulla nīa iustica est p se īnocens ē tabernaculū qđ archam dn̄i cōtinet intus vndeq̄ velis tiliacinis desup velat numeriqꝫ apl̄orꝝ duodenariū redintegrat vt p duas septenarij partes ter enī quatīni decenarius ponderi gracia quā vbo p̄dicabāt equo nūo seruauerit Et q mūdo q̄driformi fidē sce trinitatis p̄dicaturi erāt dño dicente ite docete oīs gentes baptisātes eos in noīe p̄tris ꝫ filij ꝫ spūs sci ia opis p̄fectionē nūi quoqꝫ sacramento firmarent. Jux altioꝝ āt ītellectū dapnū ecclie qđ in

falsis fr̄ibz patr̄ hatten⁹ cr ꝑte
maxīa ꝓdurat īcorrectū At cū in
fine mūdi ꝑlis iudeoz q̄ dn̄m cruci
fixit ecclīe dr velut qñ
quagesimo die ꝑiquāte apl̄oz̄ ē
suma restaurata. Et hic q̄dē possedit
agrū de mercede iuq̄tatis Qui do
minū vite vendidit tra vitetū
amissa agrī sanguīs et mortis
etnā sceleris et noīs sui mēoriā
possidet. Alioquī nō ipē iudas ep
tū ꝑ eo sanguīs agrū figuli possi
dere potuit q̄ relatis trigīta argē
teis traditoīs crunē criminosi oī
ipē ꝑtinus morte mulctauit. Dz
more sacri eloquy possedit dictū
est possidēi fecit sicut btūs iob aut
Et abhoīabūt me vestimēta mea
id est abhominabilē me membra
corruptibilia reddent Et suspēsus
crepuit medius Dignā sibi pe
nā traditoris mens iuēit vt vi
delicet guttur quo vox ꝑdicoīs
exierat laquei nodus necaret
Dignū enī locū īteritus q̄siuit
vt q̄ hoīum angelozq̄ dn̄m mor
ti tradideāt celo terraq̄ preciosius
q̄ aeris tm̄mō spiritibz sociādis
Iux exēplū achitophyel et absolō
q̄ regē dauid ꝑsecuti sūt aeris
medio periret nec vtiq̄ satisdig
no exitu morz ipa sinceressit vt
viscera q̄ dolū ꝑdicoīs cōcꝑerāt
rupta caderēt et varias evol
uerent in auras Cui⁹ similima
pene morz arrū hereſiarchem
dapnasse refert Vt q̄a ille iuā
nitatē xp̄i iste diuinita
tem extinguē moliebant. ambo
sicut sensu vanes vixerant. sic
quoq̄ ventre ruptui perirēt. Fiat
habitatio eoꝝ deserta et nō sit
q̄ habitet in ea. et epischopatū
eius accipiat alt̄. Plam q̄dem
sūt isti vsiculi et ꝑalam btō petro
īcipiante exposita. q̄a et iudas
meritam ꝓuaricatoīs sue pe
nā excepit abiens in locū suū
gehennā videlicet ifernalē cō
munē hūane cōuersacoīs habi
tationē impia et īmatura
morte deseruit Et nichiloīus
accipiente scō mathia locū mi
nisterij illi⁹ et apostolatus sar
tissīa ꝑfīonis aplice sūma re
staurata est. Dz nondū q̄ neq̄q
iux vulgatā editionē de vno
centesimo octauo psalmo totū
testīoniū est suptū vetū extre
ma tm̄ pars. prior vo de sexa
gesimo octauo de quo dictū ē
de iudeis fiat habitatio eoꝝ de
serta et i tabnaculis eoꝝ nō
sit q̄ inhabitet Dū enī vellet
btūs petrus et iude abiectionē
et electionē mathie testīonijs
astruē ꝑphetice usit testīoniū
qđ de epischopatu mathie spe
cialit̄ et illud qđ de iudeoꝝ i
quoꝝ nūo etiā iudas eāt ab
iectioē gnāliter positū erat quo
dam nescio quo ꝑmū iperito
emendatore centesimo octauo
psalmo additū est Qui cū
vidēt hos versiculos ꝑtīnere a btō
petro poītos suū psalteriū nō
ꝑtīnere nō habuisse putare cepit
falsatū se habēt codicē et qđ nō
habuerat supadicte ꝑsumpsit Eode
mq̄ tricesimo octauo psalmo de epla
pauli ad rōnos octo versus quos
ipē de diuersis psalmis et ysaya
ꝓphēta cōtexerat adiecti sūt

Quor primo est sepulchr patens ē
gutturi eor vbrinq nō ē timor dei
ā oculos eor Ps ēm q dixi nō solū
hebraica veritas et emendator
septuaginta mīpīt ēdino-teriū
apta quoq ratio rōpbat ūi in eodē
tertesimo octauo psalmo ex reptis
hys versibus Fiat mensa eor ante
ipsa in laqueū et q̄ba in retributiones
et in scandalū Judam scharioth de
ipsa mūm ait Fiat habitatio eor deserta
et in tabernaculis eor non sit qui
habitet Quare p̄a ver est rōsa
tue sup eū pferens Extrema vero
Ps et operiantur sicut confusione sua
Joseph q̄ cognominatus
barsabas q̄ cognominatus Justus
et matthiam Judarsaba filiq̄ petri
matthias dei ppitiatus de
quo orator O quātū mīquit distat
ingenium sup mīs hominū panni
merito hīstendit ille qui laude hominū
iusta erat Et dederūt sortes eis
Non hoc exemplo vl qd̄ rotas
aplica sorte deplicens sit indif
ferens sortibq est recedendum
ni priuilegia singulis ut alicui
aut cōmunem legem omīno
fieri nō possint Nam ubi et gen
tiles viri tempestate coacti aut
rerum pretia sorte q̄rebant Et
hic matthias sorte legitur nec
apli electio mandato displicuit
lectis veteris videret ubi sūmi
sacerdos sorte quem iubebatur
Dicit de zacharia di sīlem con
suetudinem sacerdotij sorte erant
ut incensum poneret qui denuo
ut leui tur sorte legebatur ut in
typo figuraret verū semp querē
dū fuisse sacerdotem donec veni
ret cui reposituī erat qui nō in
hostiaz ut uitulor sī p̄pīl sanguine
intulit semel in sctā et in redemptione
inuēta tm hostia ipe passe
immolata sī die pentecostes spū
sancto in igne apparente vere con
sūmata est Decrub ēm erat con
suetudinis accepta deo victimas
celesti igne consūmari donec ergo
occasio cōpleret figuraliter gere
rent Vñ est qd̄ matthias qui an
pentecosten ordinat sorte q̄ritur
Septem dyaconi qui postea nec
sortis agitatione sī disciplina tanta
electione aplica vero oratione et
manuū impositione sunt ordinati Cōd
si qui necessitate aliq̄ compulsi deū
putet sortibq excepto aplica esse con
sulendū videant hoc ipōs aplos non
nisi collecto fratrū cetu et pīnibq
ad deū fusis egisse Capl'm 2m

Et cū complerēt dies pen
tecostes erāt oēs pariter
in eodē loco hoc est in cenaculo qd̄
superius ostendisse narrant quūq
eēm spū sancto adimpleri desiderat
tamen domūlūi necesse est mentis
cōtemplatione tīstendant Dicat āt
quadrīta dies quibq dīb pascha
trectionem sui discipul cōuersatq
est cōmemorat eum ipō peregrina

nomb ℔ designat ecclia ista dies
qñ quadragesimꝰ quo spūs sanctꝰ ampli-
ficñe beate q̃ens q̃ labor ecclie tem-
poral' declarꝰ remunerabit' ecclo
rogent' exprimt Nam et ipe mib̄ qd̄
tenacꝰ cq̃libꝫ sub pribꝰ cōputatꝰ
addit amplꝰ ipsū denarū et sanat
qñq̃ cuita q̃ dragenariꝰ q̃ipe nūi
diminuū virginū · quarta pb̄ decem·
quīta octo · octava quinq̃ · decima
quatuor · vicesīa duo · q̃d̄ gesīa omn̄
virgin̄ at et decem et octo · et quinq̃
et q̃tuor et duo · et unūquīq̃ q̃ssita
fecerit ꝛ rumpent facillime ꝓ figuā
quā pb̄ conflictꝰ gaudiū nob̄ ubiq̃
q̃ latent' generat' cempt'ñū apl's dicte-
qd̄ cū in pīm momētaneū ē et
leue tribulacōib̄ nr̄e sup̄ modū in
sublimitate et'nū glē pōdꝰ operat'
in nob̄ · Vera ē at nr̄a beatitudo
rep̄ib̄ et aīe · nob̄ in mortalitate
gloriates sūme et btē t'mtatꝰ et'na
visione sanari · Alia cōpib̄ q̃tuor
mōssib̄ q̃litatib̄ cōsistmq̃ mte
trare aute hoie · q · tota rede · q · tō
aīa · tota mente deū diligē iubem̄
et hor est effectū vite denarū di
uine nob gloie pīm visione letal'
Vq notāda unyta hystoriam q ap'
antiquob̄ dies pentecostes q̃nq̃
gesīe quo lex data erat ab om
sione agm cōputabatm · ℔ aut
nō a dn̄ passione ℔ sicut beatꝰ eccl's
mr augustinꝰ ab eius resurrectione
dies q̃nq̃gesimꝰ quo spūs sanctꝰ
missꝰ est cōputat' Cum redeūte
signū veteris exemplo ipe sibi mad
festisse die dn̄o suo reservarunt
adventu quo etiam tēpib̄ articula
rū passiōa die dn̄o mīstrat ce
lebrandum Nā sicut hic sic et
illic in igne visione dei apparuit
dicte exodo · tota at mons synai
fumigabat eo qd̄ descendisset
dn̄s sup eū in igne Et facta est
repente de celo sonꝰ tamq̃ adveni
entis spūs vehemētis ꝑ ignem
quidem dn̄s ut beatꝰ petrus gre
gorꝰ exponit apparuit ℔ semet
ipm lotunonē mitarꝰ sentꝰ Et nec
igne deꝰ nec ille sonꝰ fuit sed
ꝑ hoc q̃ exterꝰ exhibuit q̃sisset ho
qd̄ interꝰ gerebat Cui em discipulos
et zelo succensos et verbo eruditos
mta tredidit sub linguas igneas
ostendit · In significatōe igitur admo
ta sunt elementa ut ignem et sanctū
sentirī et corpa igne vero tinctibus
et voce sū sonitū doceret rōda·
Et apparuerūt mgiut illis dispte
linguē tāq̃ ignis · Ipīs em sācto
in igne et linguis apparuit q̃ omēs
quos replerunt ardentes pariter
et loquētes fiant · Ardentes unq̃q̃
se et loquētes de se sē et meditans
q̃ sancta ecclia ꝑ mūdi termos
dilata omniū gentiū erat voce
locutura Sedit q̃ sup singulos

corū. Qd̄ sedisse tēpꝰ dicit ingie
potestatis est indiuul' rte ꝓue
qmes eā indicat̄ in scīb. Et rōe
hui loq̄ varīs lingūb; Dicta
lingua quā superbia babilonis disp
sit humilitas ecclie recollegit. Dpi
taliter autem varietas lingua
dona variat̄ sūt gīa. Vel non
ñ congrue ꝑ sēb intelligitur. Deo
ꝑmū lingua dono dedisse hoīb
quib; humana sapiā formā et
dat̄ et doctrīm vt ostenderet q̄
facile possit sapiētes facē sapiā
dei q̄ interna est. Erant aut̄ in ierlm
habitātes iudei vīi religiosi ex
omī natione q̄ sub lege est. Colligēs
pīa ꝓquirēte qui nam ista sint
et q̄ qua captiuitate iudei. quonīo
quidem illa q̄ in egipto fuerat
vl in babilonia absoluta iam fue
rat. Romana aūt ꝓhōdū venerāt in
captiuitatē. Iuret ia et ipa immine
ret vltiō omissi de saluatore
populi. Superest igit̄ vt intelligat
captiuitas q̄ sub antiocho facta
ē qd̄ vnq̄ non ultra cū tēporib;
audierat. Quamo audiebat vnūq̄sq;
lingua sua illos loquētes. Quare
in hoc loco quonīo audiebat vnus
quisq; lingua suā loquētes eos
magnalia dei. Vbi hys qui loq̄bant
diuīs simonib; vnā cunctq; lingue
hoc qd̄ dicebatur ꝓfitebant. id
est vt unusquisq; eoꝝ nūs hoc non
alia lingua loquens. sic ꝑ omīa
mireret. an in eo ponā erat mira
bile qd̄ simo eoꝝ qui loq̄bantur
qualibet lingua finis ꝓnūciaū.
omniumq; audientiū. audiens secūdum
pria lingua intelligebat̄ vt verbi
gra vnoquisq; aplō in ppria dicente. vnoqs
Tacere eis erat tacentibq; reliquis
vnū loqui et similem vnū ad audi
tum ꝙuenire. ipē simo hoc ꝓfisē. oīm
vim habere vt cū diuīsis gentiū audi
tores essent vnusquisq; sibi lingua
sua illis vnā similib; qui ab aplo
fuerat ꝓnūciata. sinebat audiri
et tacet intellectū. nisi forte secūm ip
magis videbat audiendū ee miraculū
qm loquendū. Et qui habitabāt mesopo
tamiam iudeam et cappadociam.
iudeam hoc loco non totam gentem
sed ptem illā hoc est tribū iudā
et babylonijs significat. ad distinc
tionem ad distinctionem viz̄ samarie
galilee decapoleos et aliaꝝ in eaq;
pīma regionū. Cuius licet omīb
vna lingua loq̄rentur. hebream
domestricam tamē singule diēbꝰ
speciem habuere distincta. vñ et
petro in dñi passione qd̄ galileus
sit loquela sua ꝓditur. Iudei quoq;
et ꝓselyti. Proselytos id est aduenas
nūncupabāt eos qui de gentib; ori
ginem ducentes ad iudaismū eligē malebāt sicut achy
for in libro iudith scripsisse narrat.
Non solū ergo nouem qui natura
lis iudei ex diuīsis orbe conuenerāt
hoc et hys qui de ipsoꝝ natiōe eoꝝ
adhesere ritui. Alij aute proselytis

direbat q̄ musto plen sunt isti
videntes luce mystice tamē vera
testant² quia nō vino veteri qđ in
tripes cellie defert sī mustū sūt gr̄e
spūalī implēti sūt cū omū nouū
in vtres nouos venerat cū apl̄o
nō vetustate lr̄e sī in nouitate spūs
dei magnalia resonarēt Non enī sicut
vos estimatis hi ebrij sunt cū sit
hora diei tertia Spūs sanctꝰ gloriā
indiuidue trinitatis mūdo p̄dicaturꝰ
tertia rōnabilē hora desīdat et
qua sup̄ dict² erat in oratione
p̄seuerātes Recte spūs sūs p̄ ora
tionis horā p̄ripuit ut ostendat²
legentibꝰ q̄ spūs sī gr̄ia nō facile
p̄ripit² nisi cēs a carnalibꝰ sup
flua intentione leuet² Tria enim
tpa quibꝰ danel in die flectere
genua sua et orare legit² tertia
sexta et nona hora ab ecclia
intelligūt² Tertia dñs tertia hora
spūm sanctū mittens Sexta spē mutē
ostendēs nona aiam ponens casde
horis nob̄ tribꝰ excellēs trinitatē
et sanctificatē dicta est Effundā
spūm meum sup̄ de spū meo sup̄ om̄em
carnem Verbū effusionem ostendit mīb̄ largitatem qui nō ut ol
im pleno virtutem et sacerdotibꝰ
tantū sī omnibꝰ passim in vtrōq
sexu tribꝰ nominibꝰ et p̄sonis sī
spūs esset gr̄ia rōdonanda Tunc
sit om̄ qui cunq̄ inuocauerit nomen dñi saluus erit sicut dñs
exposuit Et p̄phetabunt
filij vr̄i et filie vestre
et dabo p̄digia in celo sursū
et signa in terra deorsū p̄digia
in celo dñō nascente nouū sydꝰ
apparuit illo nutem astruente
sol obscuratꝰ est sī et ip̄m rōnī
est tenebris obduct̄ Signa in
terra q̄ deus spūm emittēte sāne
mutat monumēta aperiunt et
multa q̄ dormierāt corpa resurgūt
ptulit Sāguinē et ignē et vapo
rem fumi Sanguinē dum latens
igne spūs sc̄ vaporem cōspicimus
et flectim̄ Nā et sanguine de mor
tua carne vitam viuis p̄fluere q̄
ont̄ Vnde nouū est carnē sigm
loco fontis credē restat ut videā
si mīe salutis ac vite q̄ de alīq
tuius morte p̄dunt Potest eā
in igne fidelium illuminatio in vapē
vero fumi iudicij qm nō credē
rentib intelligi Vnde et legem
darturꝰ dñs in igne fumoq̄ descendit q̄ et humilē p̄ claritate
sue ostensionis illuminat et sup
bos orbis p̄ caliginē errorib ob
scurat Sol cōuert̄ in tenebras
et luna in sāguinē Vbi in dñi
passione pariter factū p̄ carnē
cū die dñi magnū id est iudicij
futurū credit Cū enī sol obscuratꝰ
est sed luna in sanguinē versa
pala horis apparē non potuit
quia nisi corpore in passione deitas
quasi eclipsis dum fuerat mor
talium visibꝰ obiectu tollentib omni

tata. Et omīb q̄ mō tauerit no
nē dñs salus erit. Hor ē q̄d alibi
petrus ait q̄ non ē ꝓsōp̄ acceptor
deus ſ̄ in oī gente qui timet deū
et operat̄ iustitiā acceptus ē illi
Ihesū nazarenū virū approbatū
a deo affigentes interemistis
Quasi dicta ingē. p̄q̄ incredulos
quo misereat̄ amoneꝫ ut iusto timore
compunctis cōsilium salutis p̄q̄ mox
opportunius impedat. Et q̄ sic dicta
legē vocat̄ ipm̄ xm̄ esse q̄ apl̄us
cēt p̄missa ostendit. Sic ēt hymn
p̄q̄ auctoritate sua dei filiū notat
ſ̄ virū approbatū virū iustū virū a
mortuis suscitatū. ſ̄ non ostensa
sū retrorsū aliq̄ rōnium resurrectionē
q̄d est in fine sēc̄ dilatata. sed q̄
die celebrata ut singulāris et gloriosa
se resurrectionis asserens cōsequēter
ait. Quia oīs retrorsū corpa corruptionem
passa subisse p̄q̄ mortem. hi mi
dicit de quo dixit. nō dabis sanctū
tuū videre corruptionem. Cōprobat
humane fragilitatis experimentū
probat enīm humane rōnionis
merita suppressum. et ideo mīt
deo quia hortatu cōsequēdū. Ihs vero
apud gentiles apl̄i p̄dicationis utat
exordio in cornelii conuersionis his
toria et in finē apl̄i pauli doc
toris. Prouidebam dñm cōtra me ſ̄
quia a dextris est mihi ne cōmouear.
Veniēs mīt in ea q̄ trāsemit nō
abstulit oculū ab eo qui semp ma
net. hor ꝓpendens ut meū post
temporalia pacta referrem quo
fauet mihi ut stabilit mi eo pmanēa
Et hor q̄ petrus non ferri nec sineꝫ
est dolꝫ m oratē. nō hylarantē sed | meo
diuinitati assurgā. Propter hor et
in rogationibꝫ meis iocunditas et
in verbis exultat. propt̄ resurrec
tionem spūs q̄ ꝑ ea libertatē
est mundꝫ. ipse et caro mea
nō deficiet in interitu. ſ̄ in spē
resurrectionis obdormiet qm̄ neq̄
animā meā inferis possidendā
dabis neq̄ sanctificatū corpꝫ tuū
q̄d et alij sanctificandi sunt cor
ruptionē patient. Quia notas mi
fecisti vias quibꝫ ad eternā
tem in ꝙbꝫ p̄q̄ hystoriā passionis
adimplebis me letitia cū vultu
tuo. et assidēs in dēa dab de
lectationes dextere tue usq̄ in
finem. Quia neq̄ delictū ēm
infernō. Sed descendit quidem
x̄pi sedm̄ animā ad inferos ut
quibꝫ opportune subueniret. ſ̄
nō est delictū in inferno q̄ rito
reditu corpꝫ resurrecturū petiuit.
Dextera dei iterum exaltata est
q̄ dixerat psalmꝫ quoniam a dex
tris est mihi nē cōmouear. Et p̄mis
sione spūs sancti accepta a p̄re
effudit hoc quē vos videtis et audi
tis. videtis in linguis ~~et audiis~~
igneis. audiis in nīo pentecoste. Qd
vero dicit q̄ accepit a p̄re p̄missio
nem spūs sancti et effudit

utrāq; eiusdem xpi naturā mā
festat q; accepit ut homo et effu
dit ut deꝰ. Non enī daᵈ ascendit
in celos dicit aūt ipe. Dicit aūt eī
que nouissīa fuit beata dauid non
de sua sed de dñi sui assūptione pdixit
qui et mittendus ex pmissione erat
de virgia eiusq; daᵈ stirpe vēturꝰ
et dñaturꝰ erat in medio inimicoꝝ
suoꝝ sit et illa q; pmissi nō ad
dauid sed ad xpi mortē et resur
rectionē ptinē rectissimē. Dixit
dñs dño meo sede ad dexteris
meis q; ita nomē dñi apud hebꝰ ob
tenta gīnatōe ē qđ ipe in deo potiꝰ
Ordīm xpi qđ rectē ē cū mortalibꝰ
quo reges et reteri horeb appellā
qđ si nobis opponē voluerit hēsi
arriana ex hac diuīsitate minorē
filiū patre eē esse maiorē.
respondebimꝰ illi nomē inferiꝰ
sedere cū sede imperatis sicut
et beatꝰ petrꝰ cōsequēter exposuit
ipe et dñm deū et xpm deꝰ sentiꝰ
huic ergo quē vos crucifixistis
deꝰ eum dominum et xpm fecit
is iesus ē. Et hoc utiq; fieri pōt
qđ potuit crucifigi. Donec ponā
pedes inimicos tuos scabellū pedum
tuoꝝ hoc est qđ ipē petrꝰ alias
de dño ait. Quē oportet celū qdē
suscipere usq; in tpa restitutionis
omīm. Cui cū ty venerint tpa refri
gerii a conspectu dñi missurus ē
eū qui pdicatꝰ est a regalibꝰ sedibꝰ
nobis ihūm xpm ad iudicādos vivos
et mortuos. hymn at audius cōcrucifi
xus. Unde. Ap̄lica ioh. Impleti
sunt pcī ecclie spūs sancti vaporem
seq; cōpunctionis effundens cū lacrimis
exclamare solis principibus fletus qui
viserat. Intuimini pectora. dat deo
pcm suū tanq; sacrificiū ut sacri
ficium illū valeant gustare
salutaris quē sup se filios q; suos
imitari fuerat ante baptismi.
Sequit. Penitentiā agite inq;t et
baptizetur unusq;sq; vrm. Dicturo
bap. pmisit penitentiā lauacra
ut ecclie more priꝰ se aq; sue
affluentiis mīs immergerēt. et pō
modū sacrīdo baptismatis lauā
rent. Et apte sunt. illa die adie
runt circa tria milia. ubi primum
ecclie relebitū ē baptismā. dispē
satoria ap̄ pyetab diuina ad cō
fessionem sancte trinitatis tria
milia refert actus. Et merito
quidem quinquagesimo die pasche
quo lex data est sollēpnitatem
pentecostes celebrari. Sūt aūt
supuenientis spūs sācti nō manipuli
sparsi q; alii sunt dona primitie con
secrate. Et habebat ecclia sua sca
tas dei diffundituꝝ in cordibꝰ nrīs
mox. Certo tenet et ap̄ls dilecto
nem. Unde. Inter geminū cursū
rationis ardore tribus spūs sanctus
legis ap̄lis data. Magnusq; fratrū
amoris est indicium oīa possidere
nichil ap̄ū habentes in

Petro aūt et iohāne ascē

bant in templo Aplī hora
templū ingressum p̄no claudum
ab debilem saluant deinde ad
vesperam usq; laborātes multa hom̄
milia verbo fidei imbuūt Cuius
doctores ecclie in fide mūdi venē
tes et languentes israhelis et p̄mod
dictā gentilitatis p̄dicant hȳ sunt
ceu operū quos nona et undecīa
hora in vinea p̄fatus hab̄ mittit
Et q̄dam vir qui erat claudus ex
utero matris sue baiulabat Cuius
pes ipse ihs nō solū dīm incarnato
sed a p̄mis etiā legis tēporibus date
rebellis extitit qui ex utero matris
claudus fuit Cui deus iacob cum
angelo luctante benedixit quide ei
claudicante figurat̄ et ipse idem
dīs in passione pualens in q̄busdā
p fidem benedictq; an q̄busdam
vero et infidelitatem claudo
Cuius ponebant cotidie ad porta
templi que dr speciosa Porta tēpli
speciosa dīs est quē si quis intrāt
salvabitur Adiuxit porta debil
ihs ire nō valens legis ypocrisis q;
vanis affectus ut ab ingressu
tibi in interiora sapiēte fide audie
te deposita auxilium Cum vatinia
futuroq; qui ad portam ponunt audi
tres si petr̄ et in templo p̄dicare
nisi per confessionem petre regnorū
et claues reḡ ihs date Argentum
et aurū nō est mihi habebunt quidem
vetera tabernaculi iustificationes q;
culture et mūdi secularis auro argē
to q; destituti. Sed in sanguine agni
sanguine crucifixi p̄ciosior emicat
q; ipse ille qui ante annos post
mortē debitū lacuerat in nomine eius
sibi saluato templū regni celestis ingr̄
ditur. Aliquin vtiq; petrus diuina me
moratus p̄ophetia quo die nolite possidē
aurū et argentū pecuniā que ad
pedes apl̄oz ponebat nō sibi retē
dere sed ad usus pauperū qui sua
patrimonia reliquerat reponere solebat
Et apprehensa manu eius dextera
allevauit eū Cuius verbo exigit hui⁹
eius dextera confortat q; primo dorsū
in tarde audiendū minus valuit sinis
tra ppe actibus cōfortat̄ exemplis
Et exiliens stetit et ambulabat et
intrauit cū illo in templū Quod p
sermonis ei⁹q; primo illū respicere
qui curuat̄ tubis deinde rectus surrexit
virtutis et sic regni ianuā cum
apl̄is intrare Et impleti sūt stupore
et extasi Extasi pauore dicunt sīa
et alio nō dr extasis nisi mens nō
pauore alienat̄ sed aliqua insp̄a
tione reuelationis assumitur Cōcurrit
omis populus ad eos ad porticū que
appellatur salomonis Exaltato p
apl̄os ihs cōsurrexit omis mūdus
ad lumina veri et pacifici psalmoīs
de quo dicitur Exultabit eq; impe
rium et pars non erit finis ppe eum
est lapis de mōte absq; qui tartareo
regno se fidei limite fluente pacificū
per orbem solus terris imperium exhibet
omib; aia q; non audierit ppheta
illum exterminabitur de plebe Scire
inter ac dilucide ypocrisis legis q;
testimonio docet dum a scribis audiēs
gentibus incredulos quidem damna

hirū fideles vero eterna bñdictione
donatur. Et oīb̄ ꝓphete a samuele
et deīceps. Cuīus priuilegio et
sancti ꝑor ipm multa de xpo dixe
runt q̄ ꝓphetarēt ipm bñ ꝓphetar
eor dico qui de xpo certi q̄ muste
rio manifeste sīpserūt a samuele sub
quo et regnū in iuda exordiū
sūpsit et usq; ad babilonice rapti
tatis solutionē ꝓmānsit. Et in semī
tuo bñdicentur oīa familie terre
Semen quidem abe ꝑ ꝑb̄ est m̄ia
fide nōīa diuitū terre fauīs mūdā
dicens et gentib; ē bñdictio ꝓ
missa. demulcet aūt aplos aīos
iudeor quo ad credendū faciat
promptiores dicendo q̄ tanq; mūdi
saluator eos ꝑmū visitaturus
et bñdicturus elegerit. Vobis mā
dus ꝑmū deꝰ suscitauit filiū suū.
Vbi p̄arit mittendū q̄ eide filiū
dei quē semē abe multiplicat ob
duab vnitū eiusdē xpi naturab
ne vl' hominem tantum xpm
vl' altey hoīs et altey dei nr̄i
et filiū quo hereticis tam quā manet
insanus et nestorij sūt detecti ...

Supuenerūt sacerdotes et ma
gistratus siue priores templi ut
alia dicit edicto qui doctores et
iudeos videbāt ipos et dolebāt
q̄ ad audiendos aplos multitudo
confluceret. Sadducei aūt q̄ re
surrectionē ꝑdicabāt utrūq; vero
q̄ ipsum quē a se omissum nouerāt
hominē vivū ipse affirmaret et a deo
ꝑē glorificandū et facta ē mīa
virorū quinq; milia in quinq; milibus
hoīm quos in hēmo dñs paucis ꝑb̄
sub lege constitutis si ypi mentē frau
dauit. Possūt et is quinq; milia
applōy instructa doctrinis ipsius de
signande gentis cuius legis spiritalē
misteria seruarūt. Et bñ vnigenite
celesti munē donantis. et ai de
uiret plenitudo ꝑb̄ insit deꝰ filiū
sūm. Hic ē lapis qui reꝓbatus est
a hoīb̄ edificantib; qui factus ē
in capt anguli. Edificantes erat
iudei qui ritib; gentib; in desola
tione ydolor moratib; ipi poli
tiam et ꝓphetas ad edificationē
rōnabile legebāt. Hinc dū edificat pue
nerūt ad lapidem angulare qui
duob ꝑietib applectens et id ē mutue
iunit in sp̄tūb applexib; xpm in ar
te venturū qui duos rōderet ꝑietes
in semetipo. Et et ipi in vno p̄ne
te stare hoc ē soli salui fieri male
bāt reꝓbauerūt lapidem q̄ non
erat apta ad vnū si ad duos. Neq;
deꝰ illi lignū violentib; hinc ipe per
se posset in capt anguli ut ee duob
testamentis et ex duob ꝑplis edi
ficato surgeret vnū cuncteq; fide
Et nō ē in alio aliquo salus. Nam
nullo alio sub celo hoīb̄ datū nomē
est. Hinc et pceb testamēti veteris
eiusdem redemptoris incarnatione
et passione salutis sūt quia nos
saluari credimus et speramus. Et
si em sanctā ꝑa tempor ratione
discrepent. fides tamē una eadē

tentionem. Cuius quam nos p
apostolos sortem eandem illi dispensa
tionem xpi prophetas didicerunt
et ventura. Recepit enim et idiopta
sphetas humane in sanctione eius
qui adest semper in dispensatione
pro omnibus. Compto q ipsos esset
sine litteris et pdrote admirabat
litteratae emittuntur ad predicandu
ne fiat predicatio tho ~~ut~~ veritate
si aliquem ab ~~eruditis~~ doctrina sci
putarentur inter apostolos aut tho in scrip
turis inter tho euangelicis nunc xpi
pdote eum dicebant qui ppa
tam linguam naturalique scientia con
tentis tam studia nescebant. Diade
grecum pium idiom vocat. Amicus eius
erat amplus et ita homo in quo
fortis erat signis ipsius sanitatibus
multa hystoria prolata etiam his tes
superabilibus salutem manus ostendit.
Allegorice aut apostoli israel. no vetus tm
ambo michemo sordes egyptias inania
concepta respirat. Deus et in terra rep
missionibus inter dum sepe prodolat
vita claudicabat. Ut si mihi quis de
mandata dei ita legis plenitudinem
significat. Triat cum dem vetera fa
cinus virtutes testificat. velut qua
dragenaria pfectionem debilis
iacendo testedit. Dicit tu qui fecisti
celum et terram audibis et scientes
omnibus fidiuma resistendi et virtutis
signa deposuit. Adhuc sum puer
nimis qui vocasti xpi nomine de
quo dictum est et adversus xpm ei
ad verbum exponit xpi cum affinate a
id est ab unctione nomen accepit. sicut
qui dicunt de deo deus tui letitie
oleo letitie sui spiritu sancto. Et si quasdam
multa et bona in quo erat agi tyran
nus virtutem robusti pertulit et
fraude gigebat hostium. Audiit
audite prius terremotu protulit
grum ostenderet terram sibi roda
esse tensura sub quorum pedibus sancto
ruerit cuius spiritu terra ipsa sit pauore
contusa. quibus letis timore eorum qui
credendo apostolis fuerat subtrahendi
possit intelligi qui infirma quedam
distulisse contemptu ait xpo et relegata
dicerunt. Multitudinis autem credentium
erat cor unum et anima una. Cum silen
pferte reliquerat nequam de generis
nobilitate gloriatibus se muniebant ipse
trebant. si velut vinculum cuiusdam ina
trib erilis obstrepebat edit eodem tempo
fraternitatis amore gaudebant. Et
virtute magna reddebat apostolus testimo
resurrectionis domini nostri ihu xpi. Doctor
vigilant auditor qui discernit ordine
Nam multitudo credentium rebus suis
spiritus sanctus multe copula
unita est. Apostolo vero virtutibus reful
gentibus xpi nostris mysteria prande
bant. Joseph aut qui cognominatus est
barnabas ab apostolis unus puto de
barnaban qui insta cum paulo gentium
legis apostolus ordinatus. non et cyprius
genere erat postea discedens a paulo
partem reponit insulam. Licet quia
arbitrentur paulo collegam. cui
postea fuisse qui super sortem matthia
ad apostolatus est sortem statutus.
Primo intredimus est quia imi
tem endamora exemplaria tuis

barnabas · ille mutata lra barsabas
appellet'. Et in libro hebreor nom
h' filiq consolatonis · ille aut filiq ce
mptet'. qd' est mptatis in filiq
consolatonis obtinuit sac scptura
nouu ttm vl'sonaq cu mptatoe
pomt' seruo vtiq sanatorem sde
in ce figt'. Secuto ergo filiq consolato
nis vocatur qui pcia cotinens
spe futuroq consolatur · ita et spus
sancti ideo paracliti cognoiat' qr
in mudo psura tristibq p mtiam
sui muneris infusione pacifi' id
est consolatone celestiu prestat gau
dia. Dixit beato papa pter eusde
spi gram barionia id e filiq colube
dotatq est Pegtur. Et pcu attulit
et posuit ai pedes aplor. De hor
ratur · desertu debe pbat qd' tangi
vitant · ratiadu qr doceat qd' subdi
tis pastorib aiaru · De q' tantu venit
ad pctora cura
nire · tsimoli tractat
lumo

v rapin

Anania nr' tp' taut sathanab
tor tuu · et alia tis latone ut
grecum exemplar ita legitur · An
tiana quare implent sathanab
tor tuu · ubi notandu qr aiam aia
et mente hoib tota creatura ut
qua substantia possit implere sco
creatur · sola tinitab · qr tri' o trini
operatone et voluntab mstrar
amig de hys q' create sunt imple
mplet · cu sathanab mente alia
et principale tang' non qdem in
gredieb in eu et in sensum ag
ab ut ita dicam adita cordis nro
rib · Videam hr' ptab solu est
diuinitatis · Ds qui talibq q'dam
et nequam ar sathan fraudulen
deceptor in aiam yudaia malitie
affecta t'henb et cogita noues et
mstruosa uirus · qbq ipe plena
est · implet ergo sathanas cor ana
me uo ipe intrado · s sue malicie
virg in serendo · sio eb mente hoiu
sed deo · Sup' dixit eu mentiri
ipe spu sto · Pater ergo spus scs est
dei et erroie macedom damnati
pusq fuisse natu · audiens anamas
hys verba tendit et exspirauit · hon
asto causa tam seueram in pdicta
re sententia dedit · sed pudens futura
zizania in spu que simplicitate
ecclie plus nocebq adulterarent ·
Ex · hys cu deteriumu sarabitaq
genq plebetur · ecclie qui rebq
suis et neq; decretis aplis se dispter
nolen respondere simulant · sulla
reos passo est pententia retrahi
bet · ad timorem posteris intuendu
nouu gmen tradita aputare nra
uit · Sequitur · Et facta e timor magnus
in omnia ecclia et in omb qui au
diebant hec · Ceteroq aut nemo
audebat se adiungere ul' pena diog
qui fraudulenter eis suos tpare
rant retexit exemplu t'bunt · Et
uenies petro saltem omb' illa
obumbret' quedq eoq et liberauit ·
Ibant petro omb' sua corpis umbra
inter allenabat infirmob' qui erat
n' ut munusculi sue intercessionis omb'
tulo fidelia corda roborare non
cessat · Et q' petro ecclie typu gerit
pulchre ipe quidem recta incedit ·
Sed omb' ramis tantu iacentes eigit
et ecclia mente et amore celestib

intendens qñ ambīne mīsit m
tura Et hīc sacīmentis tempora
bus signīb; celestiū i-nouat qb
illuc ꝑtrus remunerat dans ꝓpa
hinc lora nāuit hō qñ in creatōe
dñi ait. Cum credit in me opa
q ego facio et ipē faciet et maiora
horū faciet. Exurgens aūt pīceps
sacerdotū et oīb qui cū illo erāt
que Thōe sadducēor. Heresib; tūc
ab electione votat; et quēlīb sibi
ꝑsentib aliū dicit qd sequendū puta
ret elegit. Sadurei ergo q mīnīst
ratui vendebāt cū sibi q nō erāt
sunt inf legīm raptū oīd resur
rectionem negantes aiam pene
cū carne dicebāt. Sp nr angelum
quē stim vl vlū ee credebant.
Et quīq; mq libros moysi recipi
entes ꝓphetas ꝓtoma reppnebāt
ait ideo magne in pīncipib; in
persequendo apl'os aspulantur
zelo videns durti qd illu virtute
magna et miraculoz signoꝝ cō
derent testīm resurrectionis ihū
xpi dñi nr. Angelo aūt dñi ape
ruit ꝓtem lamias carceris.
ne dubitaret thomas dñm esse
carne et ossa gestantem quem
ianuis clausis viderat intrantem.
Ete ipe cū sonis mortal adiut
rume vehīt ianuis clausis iuge
ditur. Carcere quidē muro cing
clausū cū omni diligentia et mil
tibus stantes ad ianuas aperiete
autē nemīne inuenīg. Dixit

ꝓphana iudea vera stimulatus inui
dia furiatus dicens apl'is dñm fuisse
de monumēto sublatū. dic ergo
cōsēt apl'os de tanto tuo clauso
rq fin tu tradas ablatos. Ambigebat
de illis quid nam ēt fieret ne sic
quidem fidei se dare volentes magis
cū malicia cor ꝑfidum insignis
cruā manifestis obtenebrat. Et vltis
indutē sup nos sanguinē hoīs istius.
Obtulit est pīceps sacerdotū debit
qd ꝑ ipēm sibi et sub imperatore erat dicēs
sanguis eius sup nos et sup filios nros.
Surgens autē quidam in cōsilio
pharisēor nomine gamaliel doctor
legis gamaliel ut cleric; medicat apl'os
erat in fide sana sed eor cōsilio
ꝓnanciē. apō indeor ut illoꝝ tali
turbine potuisset sedare furorē.
Ante hos cū dieb; surrexit theodas
Theodas ij ꝑsuasit multis ut ioseph;
refert sublatis eis vrbe fiscultantib;
sub ripas iordanis obsidē. Et cū
esset magis ꝓphetam se dicebat qui
impetu fluuij diripiet; cū ite ꝑ
cōstrui posset. Cui fidi parauerūt
iussu equitū turba sequentiū
multis quīe pemptis aut captis
in sin caput ierosolyma reuertit
Post hūc exurrexit iudas galileo huius
etiam scribit ioseph; grauiter
de statu gamala qui sadurei ꝓ
pharisēor receptis assupto rogaret
plebē ne tributa romanis solueret
ꝑderet lib tatem ꝓferens q
lege dño soli seruiendū ut eor q

ad templū decimas deferent tri
tbuta reddi nō debe. Cui ihūs
ait tamē ne eum pharisei
et offam ptem ppl̄ conturbaret
ita ut dñm xp̄m mitrogādū
esse nō crederent licet tbuta reddi
re an non. Cap̄ vi

Factū est autē ut dū
ebreos causa mūneris
erat ep ebrea suab viduab utpote
grandiores in ministerio p̄fuerēt
viduę grecę. Nō ē equū nos dere
linquere verbum dei et ministrare
mensis. De hoc ergo tales
indicat iste. ep melioza iudi ppl̄o
sint ferula mentis. quā falsa pe
nebra dapes. Considerate ergo fres
viros ex vobis bonū testimoniū septem
hymnū iam decreverāt apli vocare
sores cor ep omēs ecclesias cū dya
conos qui sublimiori gradu esset
reterius et ppnī nocta aut̄ ql̄ stup
ne altaris assisterent et nō sine alīq
septenary mū mysterio. Stephanū
autē plenū gr̄ā et fortitudine
Stephanū gr̄ce latīe coronatū dicit
qm pulcherrima ratione ep prepo
tus erat in se quoda p̄fugio por
tuparat in nocte lapidatū hymnū fi
coronatū sublimiter hebraycē at
mirat̄ gesta vāa quoq; videlicet in
mūm sequē cū quibus primo pariter do
for̄ fuerit est mortuo ep pro xpō.
Et nō poterant resistē sapiēne
et spūi q̄ loquebat. Ipse est qui ipē
dñs suis martiribus ait. Ego enī dabo
vobis os et sapiēnam cui nō po
terunt resistere et cōtrarie adūsarij
omnes

vestri. Dignū enī fuit ut in ppio
martire cōfirmaret ep futuris pro
suo nōie traditis ē promittē dignū.

Deus gloriē apparuit p̄ri nr̄o
abrahā ai ēq̄m in mesopota
mia. Notandū ut verbi stephani q̄
nō sicut in genesi videt. p̄ mortem
p̄ris locutus est deus abrahe qui ultra
in carram moritur. ubi cū illo et
ipse filius habitaut si p̄ualuit habitare
in eadem ītate iam tamen cum
esset in mesopotamie regione cui
ipa est civitas. Exi de terra tua et
de cognatione tua. Terram et cog
nationem abrahe caldeoz patriam
gentis ep appellat. unde ita pridem
exierat qui mox in mesopotamia
degebat. Ubi et quasibz ob causas
egrediens spe redemdi et deside
rio tenebatur audit a dño. Exi de
terra tua si non ut corpe inde trahere
qd̄ iam fecerat si ut a more inde
cuellere et deo ep sequi. Tūc exit
de terra caldeoz. nō corpis sed
mentis egressū significat quo se
in eternū a caldeoz consuetudine
et gente seuerauit. Cum igitur fisē
coronatū eode anno caldea egressus
mesopotamiam ingressus in carris
moratus et ni terra est repromissionis
inducta. Cum erit semen eius
accola in terra aliena et seruitutē
eos subituros et male tractabunt
eos annis quadringentis. Non ma
nifestū est qui male tractādi
vel seruituti subiugandi dixerit

semen annis quadringentis. sed
hypbaton legendum. et peregrinum
erat semen eius annis in terra per tempo
ris eadem spatium admittit. Cuius cum
septimus est in ysaac vocabit tibi
semen. Et anno natalitio ysaac
usque ad annum egressionis eorum egip
ta reputantur anni quadringenti
quinquaginta sex more suo septuaginta quadri
gentos appellat quod peregrinum futurum
erat illud semen siue in terra cha
naan siue in egipto. Et et sic
intelligi quia a quinto anno ysaac
quo filium amittere cepit afflictionis
labor quadringentos computatur annos
dixerit iacob pueris suis et omnem
progressionem in anabathra septuaginta
quinque. septuaginta interpretes sequi
in dicendo. lxx. in hebraica veritate
non tamen septuaginta reperiuntur
sed et si annos ipsa seruitus in egipto
computare voluerimus addito ipso
iacob et ioseph cum duobus filiis qui
erant in egipto hoc uolumine annos
inuenies. Et defuncta est ipse et
pueri eius et translati sunt in syriam.
De ioseph solo septuaginta refert quod
eius ossa translata de egipto et in
syrorum sunt tumulata loco et
quod iuxta beati stephani corpus et
sunt ibi omnium septem qui in corpo
ris mole erat animaduertendum
est retro dies quos patriarchas ibi
sepultos. quibus memoria ioseph
meus relictior habeat. quin et ipse de ossibus suis fieri mandauit
et ad duodecim tribus filios ipse pertinuit.
Eadem uero omnia in ystoria
pauli sic refert. defuit in egipto
in syrorum non ut plerique errantes
legunt syriam. quod neapolim ap
pellatur et quod latine montes tri
gonum. qui iuxta puteum iacob
mittunt in collibus. super quos dominus sedit.
Et paulo post. ait inde magis discre
pans vidit xpm patriarchas sepultos.
Item in libro de optimo genere interpretan
di xpm ait patriarche non sunt sepulti
in arboribus sed in syrorum. Quamuis
maiora quo sequitur. Et positi sunt in
sepulchro quem emit abraham pro
argenti a filiis emor filii syrorum
Dorat enim genesis abraham abephron
filio soor ethei in ramathaarbe iuxta
sepulchri quadringentis argenti siclis
emisse in quo ipse abraham ysaac
et iacob et adam protoplasti sepulti
sunt. uterque iacob de mesopotamia
reuertens in meta urbem syrorum. pro
agri quo tabernacula tenderet ab
emor pre syrorum patris centum
agnis attigisse. Non enim ergo
abraham sepulchri ab emor syrorum
iuxta sed ab ephron ethei in quo xpi
patriarche non sunt sepulti sed in
syrorum ut dixerunt. uoce beati stepha
ni uolgo loquens uolgi magis in dis
do sequitur opinionem. Quae cum
parui narrationes rerum gestarum. non
tam ordinem circumstantiis historie
quia ratum de quia agebat. intendit.
Cum enim simulabat aduersus fratres
suos et legem dominum protestari quomodo ihs xps et lege monstret

esse promissa. Et qs ipi heer hui moysi
heer dño seruiẽ maluerit heer ut potiꝰ
dixi ista fundans sententie medio
absit porro ꝙ discrim a filijs amor
filij israhel. qd' tenet hystorie mgr
videtur tam z sibi potuerit ut ide
amor et patrem sui et filiu sugge
rere ipse. Cui at assumpti et tempo
rep missionis qua confessio erat dei
abrahe ysaac illa unus qua dictu est
et ps heer scribit et fluet ni in loco
ista. Deq[2] quib te constituit principẽ
et iudicẽ sup nob' ni tota illos retinere
sua tedarguit. tam hui moysi
legi fuisse contrarios. hic est moyses
qui dixit filijs israhel. ꝓphetam nob'
suscitabit de⁹ de fratrib⁹ vrib⁹ tꝝ quam
me. Tamqua me ratione visibilem
sed sup me maiestate terribilem
Ne nouu mgr z adhuc una x' dicit
esse doctrina ꝓphe moysi. ni uoluerit
obedire pceptis eius ꝓdicat et ni hoi
hui fiet futurum et ritibus aliab⁹ vite
pcepta dantes. Quid uirtutib⁹ aut
signis obtulerut nisi uitulu
in deserto. Quib⁹ necessitate fuisse dño
libauerint mente hꝫ aũt uerisimiliter
ydolis fuisse dicit. ex eo ipe quo
aurũ in raptu uituli misserũt uenerunt
sua. ipi pcia quedã dño cobtegnã
optulisse nõ uoluntate sed ut ex hoc
thoro destinu pellat fecerũt metu
et ea interuentione q ꝓpter ydola
corruceret. Deꝰ aut non ea q offert
sed uoluntate respicit offerentis. Denq
obrigescat omnis fiat ꝑ tarde subsit sup
in egyptũ. Et susceptis tabernaculu
moloch. quib⁹ nequit videre nisi
tabnaculo dñi uirtutib⁹ deferret
tame intentione inde sinu molo
cum placeat esse. Et at moloch sine
medio non ut sepe ea legit ydolu
chamos tacq ꝙ nisi ꝓtat i ea. veteri
Et syra dei nostri remfam. Dñi
sistis magni deus dei et uiui. et syra
remfam. id est factura uestre uob
pro deo susceptis. Sicut hunsey
rug cultu sarracenoꝝ gentis obpro
brium uenerab erat manupata
Et ꝙ remfam ut dixi factura ostẽ
di requies. ostã mirꝑtat ꝓpheta ro
sequit. adiunxit ab ayt. figuras
quas fecistis adorare eas. subiungit
apostolus ꝙ anteposit. Et trãsferã
nos trãsbabilonem. ꝓpter hoc inquit
sacrilegia vos non in babilonem
tantũ sed in babilonia quoq;
captiui ducemini. Ne putando
ꝓma martyr errasse ꝙ pro eo ꝙ
in ꝓpheta scriptum. Et tib⁹ damasci
dixit hic babilone. unde cum mul
ligentiam qua verbu possit qua
tib⁹ damasci dicti sunt in babilo
nem sine tib⁹ babilonem. Tabna
culi typhon y siut pathagnostib⁹
in deserto. ꝙ dicebant cu gl'iosi
sanctum agere. hinc ostendit
dñm nõ magnipendere lapideꝝ
ornatũ sed pleniorẽ animi deside
rare cultum. ubi subintelligi uult
sicut tabernaculum in templi
factura destinari et ipm templo

intelligant melioze statu[m] suscedere
deloidimi[tan]. qd' olim ysaiemab
p[ro]mebat dicens. Habite fiducia[m]
habebis m[ed]iam dicentes templu[m]
d[omi]ni templu[m] d[omi]ni est. Et p[ro] aliqua
ta[m] fiam[m] inq[ui]t dominus ipse m
qua nuncupatu[m] est nome[n] meu[m] et
in q[uo] vos habebis fiducia[m] sicut fe
cerunt hi habitant nomi[n]i meum
a p[ri]ncipio et p[ri]mum vos a facie
mea. Celu[m] in sedes e terra aute[m]
scabellu[m] pedu[m] meo[rum] ubi hoc tar
dante intelligendu[m] qd' sit habeat
deg[ra]dat[i]o[n]e rubigo nil relo et ni
tenra ut nob[is] nu[n]q[uam] sedeing si nt se
mirari inferiorem esse e[t] superio[re]m
omnib[us]. Celu[m] sibi sedem. terra deo
scabellu[m] pedu[m] eo q[uo]d plurimu[m] ut qui
se ema oia mundare mostrant ubi
se relinq[ue]nt pulvino et terra
asserit pugillo tenendo. Spiritu
liter aute[m] relo suob[us] terra[m] p[re]cedu
insinuat et hinc vicinu[m] deg[ra]dat[i]o[n]e ha
bitando p[re]sert ubi ob adp[ro]batio
p[re]sint. Aut ub[i] loq[ui] requiescendi
mee est. Non aute[m] unq[uam] vl' mar
morea templ[u]m terrestrib[us] istruam loq
sed alie quie aptiora subiecerit sup
quie aut req[ui]esat spu[m] illoq[ue] inspi
pit hinc[em] et ieiunu[m] et timentes
sermones meos. Celu[m] accipiabl[e]q[ue]
in dispositione angelor[um] q[uo]d est
cu[m] ordata p angelos in manu
mediatoris. Ecce video relos ap
tos et filiu[m] hoib[us] a dextris stante
dei. Unu aute[m] dnm ihc et deu
et hoib[us] pferq[ue] sit filiq[ue] quid eq
hymn beato martir hoib[us] pone quia
dei filiu[m] appellare maluit. cu[m] pla
nag gloze videret allatroq[ue] si eu
dei pone quia hoib[us] filiu[m] appellare
voluisset. Risi ut hoc reprimeno indeq
rapt[us] indicet. misc[er]itab[ilis] qui se hoiez
crucifixisse et hui[us] dnm credere no
luisse memineri[n]t. Ad roborandum
ergo bn martirib[us] sapiencia relegis
regni ta nua paratu[m] et ne timoro
homo lapidaq[ue] tubet. in terra deq
homo crucifixq[ue] apparu[m] coronaq[ue] in
celo. ihc et stare pugnantib[us] vt animo
sib[us] e forte a dextris dei stantem
videat quie nisi hoieb[us] p[er]sequtes ad
ultorem habuit. Acer disturbare vi
deatur. qd' manu[m] eu[m] a dextris
dei sede destruebit. qui sinib[us] iudicandis
est q[uo]d et nut[u] nunc sibi[n]ter oia iudicat
et ad q[uo]d[a]m[m] iudicq[ue] omn[i] visibilis
reducet. Et cu[m] eu[m] q[uo]d[a]m[m] furiate
lapidabat. Et dnm eu[m] portam
passu[m] est qui hoc eloqui de mundo
am supnu[m] suu[m] regnu[m] e gloria[m]. Et
stephanu[m] qui aduena mundi extra
ciuitatem lapidat. Co[m] cu[m] habuit ci
manentem ciuitatem. sed futuram
tota mente quebat. Et imi[tan]s exq
mu[n]one[m] martu[m] mundi tota ad
celu[m] intuitu dirigit. p[er] scriptor dnc
rapinis manu ad lapides mittit.
vu[m] aratore aut lapideb[us] indoctu rebell
ni stephanu[m] lymphata simib[us] q
a cunc[tis] dnio p[er] saxea cruc[i]b[us]. Postq[uam]
ait genibq[ue] clamauit voce magna
dicens. Dne ne statuas illi hoc pcm.
Prose quidem stans orauit pro
inimicis genu flexit et ipsos niaos

iniquitas manus supplicandi remedium flagitabat. Et mira bñ martirib virtus qui sic zelo ferebat ut eos q̃ quibꝫ tenebamur palã sue p̃fidie culpas exp̃beret. sic dilectione arde bat ut in morte quoq; pro eis pro q̃ quibꝫ omnes debamus oraret. Et omnes dispersi sunt p regiones iudee et samarie. hoc ē qđ dñs ipe ait. Cũ p̃secuti vos in ciuitate ista fugite in aliam. Illis enim nutu ꝑmittebatur ut tribulationib⁹ omnis loc⁹ fieret area seminationis. Caplm vm

Extendebat autē turbe tyb que a philippo dicebantur. et p̃ncipalit capitulo et q̃ samarie mulieres historia p̃mpti animi ad credendo hec gesta fuisse p̃bat. Cui symon et ipe credunt. verbis philippi verbis et virtute deitatis q̃ uidebant dñs credidit. vel ut magis credibile est credẽ se quoniam quo adusq; baptisma susceperat simulauit ut quo laudib⁹ erat amicissimꝫ ita ut ypm se credi vellet sicut hystoria narrat artib⁹ ad eo quibꝫ mirabilia faceret et dissimularet. qđ eam fuisse putes ꝓcul dubio ex sensu doctrine. qui auctoribus suis malignis artibꝫ istius terre aliquam fraude q̃libꝫ migrassi. baptisma furari cõsueuerat. Miserunt ad illos petrum et iohannem. Et pulcre hoc narrator exponit. Nec puto sine mysterio petrum fuisse iohannem. ecclie q. bonum placet. Notanda autē qđ philippo qui samarie p̃dicabat vno deo fuerit. Si enim aplis esset ipe manus imponere potuisset ut acciperent spm̃ sanctum. Hoc enim solis pontificibꝫ debetur. Nam presbyteris siue q̃ cumq; sacerdotibus baptizatis vngere. sed qđ ab epo fuerit cõsecratum nõ tamen frontem ex eodem loco signare qđ solis debetur epis cui tradit spm̃ paracletum baptizatis. Permixta tamen sit in pdicatione. Sanctus vir cum maledictionis sententia proferit non ad hanc voto placuisse sed ultima examinis eruperit. Intus enim subtile de medium aspicit et mala forsan cogitata q̃ maledicto debeant fauere rogo sciat ex eo in maledicto nõ peccant quo et ab interno iudice non discordant. Cum enim et maledictis motiua p̃manet. et si cui qui maledictus est ad mitigatum maledictio absoluat ex vtrisq; artib⁹ sine culpa tenetur. q. ab uno et intimo videt in reum sententia supta canonicat. Non et hic symon qui a petro maledictus accepit cum damnatione pereat et ministra bat ipsi a paulo mutuata mox rei et huic fraudata in fide animi tudinis et obligatione nuptiarum video te esse deo spes sancta mu tationis desistendi ut eos qui se capere debuit plurimos ce docet. Nam qui sed animaduertimus in fide seruat quam habet baptizatus videat non est immutatus sue omnibus absoluta sed qui ad punctum hora baptizandi p̃mutatus mox a deo te demone sic peremptus inter

ffrustra ergo gñam spūs sancti
hodie temptat qui se mēte ratio
nis non curant quiere. Surge et
vade cont̄ meridianū. Bene ui
meridie dicitur qui nullis et ab
luctu. Ille qui deuotione pectoris
ardens uelut quedam gentium pri
me deo meruit consecrari. In quo
spōsalib⁹ d̄ psalmiste rōpletū est.
Ethiopia p̄uenet manꝰ eius deo.
Ad uiam que descendit ab ierl̄m
in gazam hec est deserta. Sic uia sed
gaza deserta dicit. Dicto enī illa gaza
quedā quondam erat tunc hodie
mox egypti ad solū usq; destructa.
et alia pro illa alio loco constructa
est que illegitime gentiū plebē de
notat olim ad dei cultum deserta
nec ullo ꝓfectu adorantibus ex
cultam. Uia uero q̄ ad eam ab ie
rosolimis descendens fontem salu
aperuit. dñs xp̄s est qui ait. Ego
sum uia ueritas et uita quia
supna ierl̄m ad nra infirmia desce
dit. Hinc q̄ recte in ipsi ecclie baptis
matis unda dealbant. Et ecce
uir ethiops eunuchꝰ potens. Pro
bonitate et integrate morū appel
latur. nec in merito qm tantum
studij in scripturis habebat ut eas
etiam in uia legere nō cessaret.
Tantaq; amoris in religione gerebat
ut aula regia derelicta deuotus
inuidi ꝓuinq; ad templū dñi.
Unde iusta merito de eius quie
tem lectionis ꝓpm̄ que querebat
inuenit. Plagis ut ieremias ait
in desto fonte ecclie quia in amato
templo repperit synagogę. Ibi eum
ad ieremiam admirando ploquit.
Mutauit ethiops pellem suam id est
sordes prioris abiecta de lauacro ihu
dealbatꝰ ascendit. Candacis regine
ethiopum. Et nubio regnum legitimꝰ
ipse regina austri uenit a finibus terre
audire sapientiā psalomonis. Horis
quippe sunt illi nationes semp a feminis
regi et a candacis appellari. Cui
erat sue omnis gazab ei. Regina ethi
opum thesaurarium ꝑmittens in ierl̄m
gentium designat ecclam uirtutibus fidaq;
deo dona largientium. Sed et nobis
erit molestum reuerti. Potest enī ea
dem et hebrea rōmutata interpretari
ipsa quippe est nra in ꝓximo pro
hijs qm rōmutabūtur in spōsto dirat
tandi sua et uide et memā aurē tuā
et obliuiscē ꝓpl̄m tuū et domū patris
tui. Dixit aute ꝓr̄ philippo. In eode
ꝓr̄ philippo loquebat. Spūi enī
dei quasi q̄dam nobis uerba facie
occulta uis ea q̄ gesta sunt intimare.
Etiamq; omnib⁹ ad omnione diuina est.
Dicit omnib⁹ nō diuinis ad uitam
nō repugnat. Sic ille ꝓpa passio est
uoluntate uel alacri intellectu sicut
agnus in pascha immolari solebat sic
passio mundi immolata est iesu. Et sic
agna cara tondente se sine uoce nō
solum sanguine suo nos redemit sed
et tamen operum ut alienatos nisi de
litate sua deum reconciliaret. Et audi
uerum apm̄ nobis loquentem q̄ sic
in xp̄o baptizati christo crucifixo mundi
Sic non aperuit os suum in
passione sua pilato et pontificibus

paura herodi nulla respondere valet
volebat. In humilitate iudicium eius
sublatum est. Et unde omnes iudices
non reppererit veritatem, sed absque ulla
pulpa sedentione iudicem et pilatum vocat
damnatq; est. Generationem eius quis
enarrabit. Aut de dimittate eius ampli
endum est qd impossibile sit diuine
naturam nosse misteria de qua pro
loquuntur. Ante lucifer genui te. Aut
de partu virginis qd difficultate possit
exponi. Quis rationem maiestatis
et angelum dicat. Spus sanctus superueniet
in te. Et ut vel ab angelo vel ab eua
tabula tantum naturam eius significata
dicant. Quis narrator patrissimus.
Quomodo tollentur de terra vita eius
quia est in terra sed mox vivet.
Aperiens autem philippus os suum. Phi
lippus mystatim ob lampasis pulcherri
mi sensus qd lampadis suum aperiet
os. Dei obscura scripture in scientie
lucem proferet. Quibus et incepta historia
possit ista ritu loquendi designare aliqm
longiorem fluminis huius ejus esse similem.
Venerunt ad quandam aquam. Est betho
ron via in tribu iudee cuius ab
hely ad hebron in vicesimo lapide
unde. que sunt ad tradendos montes
ebullientes ab eadem in qua frigent
scaturine. Hymno in hoc est eunuchus
a philippo baptizatus. Cum philippus
me baptizare. et. et misit stare. Nu
li aliq nisi sano uni gratia exemplari
aliqui versibus placuit habere. Ubi scripture
est. Ecce aqua quid prohibet me
baptizari. Dixit ei philippus.
Si credis ex toto corde tuo. Et
eis respondens ait. Credo in xpm filium dei esse
esse uirum. Jussit ergo stare carrum. Et
descenderunt uterq; in aquam philippus et
eunuchus. Et baptizauit eum. Spiritus
autem domini rapuit philippum. Et
amplius non eum angelus in spiritu sancto confir
mans sicut hieronymus dicit. Et
euangelizabat transeuntibus donec
veniret caesaream. Caesarea palestine
dicit ubi infra dominus habuisse dicitur
que usque hodie demonstratur
nec non et cubiculum quinque filiarum
eius virginum prophetarum. Capitulum iiii

Saulo adhuc spirans minarum
et cedis in discipulos domini. Postea
videlicet cedibus affectus et minis
deterrens absentes. Saule saule
quid me persequeris. Non dixit quid
persequeris membra mea sed quid me
persequeris. Quia ipse in corpore suo
quod est ecclesia adhuc patitur omnes
in se ecclesiam membris suis facta
ta facta esse demonstrat cum ait. Ego
eum et dedisti in manducatum et ap
pendo subiungit quamdiu vni ex
minimis meis fecistis mihi fecistis. Ego
sum uter quem tu persequeris. Non dixit
ego sum deus ergo sum filius dei sed
humilitatis magnum nec infirma
suscipe et tuc superbie squamas depo
sce. Sed surge insidere ruinatorem et
dicetur tibi quid te oporteat facere.
Non continuo que essent facienda
monstrauit si in ciuitate pomodii audire
da finemus ut tanto pro in uobis
solidio staret quinto pro similibus
euentu a primo errore rediisset

ꝑhs ꝙ octꝰ mihi videbat. Recꝑ
potuisset bn̄ uisꝰ vidē ms̄ ꝓ q̄
recta fuisset et ꝓpām sapiēnam
qua ꝑturbabatur excludēb fidei
semp̄ cōmittere. Et erat t̄ba diebꝰ
tres videns q̄ dñs̄ non tredederat
tertia die mortē resurgēdo venisse
sic tā instruct̄ exemplo quin tres
horas tenebras lucē vāsa mutaret.
Ego eī ostendam illi q̄nta oportet
eū ꝓ nōīe meo pati. Non debs
timere q̄ ꝑsecutor fr̄s ꝓsus q̄ ff̄. am
plect̄ quē aduersa q̄ sēb mitulerat
promptꝰ t̄ sustinē cū sanctis. Et cō
fessim rendert̄ ab octis eius tamq̄
squame. Diuersis omē corpꝰ di-
squamis cē contextū q̄ cuncta indoc
serpentes et q̄mnia sūt viperar
uorati qui uiros ꝓfidiam fectabat q̄
p elle serpentina oculos rosq̄ obtex
erat sed cadentib sub manū anna
me ab eius octis squamis. Mostrat
in fide q̄ deus iam illūme receperat
et mente. Impientes autem dis
norte q̄ grece aut id est discipli
non est additū eis. sed tm̄ discipli
ut q̄libet esse ol' ecclie intelligāt.
Nondū enī paulꝰ discipulos fecisse
legit̄ sed solum iudeos confidisse
q̄ habitabant damasci. Q tmen
dmascū cū submittentes ī sporta
hor effusꝰ sermꝰ hodieq̄ seruat
in ecclia q̄ quib antiqui hostis
insidis ol' hoīes sēb tagis cōfusa
spei fidei q̄ minime saluabitur.
Rmꝰ enī dasi damasci q̄n sag
iunenubebens int̄ platanū adusitas
sēb est. Nec ecclia q̄n int̄ tam
distensio diabolꝰ intelligit tue. Por
ta q̄ limis palmis q̄ tōsio sōb fidei
spes q̄ dūctionem designat. Quippe
cū viriditatem fidei palma spem
vite eterne significat. Cumsīb ergo se
muro aduersitatis videat eruptum
sportam virtutis q̄ vidit festinꝰ as
sendat. Cum aut̄ venisset hyerlim
tēptabat se iungē ill'. Non eū cum
mox. baptizatū credam̄ venisse ad
aplos in hyerlim sed sicut ipe galatīb
scribit post abisse in arabiam et
iterꝰ reuersū ee damascum. Dena
ꝓ quos tres venerem ilyeu apli
mam vidisse petrū et mansisse apd
eū quindecim diebꝰ. Alū autem
aplorꝰ vidisse neminē nisi iacobū
fr̄m dñi. Ar deꝰ sciat et lucas eq
equitū venisse in ptes syrie et cylice
ore ad primā ad ea vice damasci nisi
diab ꝓtulerit non facile patet. Nā
et ea intelligi pt̄ q̄ eo q̄ dnm
multis diebꝰ impleuit cōsilium fecisse
iudeos eī interficiendi. Idcirco autē
lucas arabiā ꝑtermittere videtur
q̄ ibi minime ꝑdicauerit. Juxta q
ipe in sequentib epistole ad galatas
ait. Cum damasci ꝓmū et uicero
solimis et in oī regione iudee et gē
tibꝰ ꝑdicabat. Barnabas autē
apprehensum illū duxit ad aplos.
Jacobū barnabas ille cypriꝰ genē
leuites qui sup̄ ꝓmū agri sui ad pe
des aplorꝰ attulisse memoratur.
loquebat̄ quoq̄ et disputabat cū
grecis. Notandum est q̄ greces

m ilpelin iudeos m damasco q̄ gentil
lū est ītrab dorcadē. Re sorte hoc
significat gentiles m cunitate dei ad
mandos et iudeos m ꝓfidiam
gentiū esse lapsuros. Juxta qđ ysaias
ait et vellicabit̄ labrum ei rhezmel
et rhezmel in saltū reputabitur. Ju
dicent aūt ibi. hominem quendam
nomine eneā ab annis octo iacentem
in grabato. Eneas iste genus sūpt
hymanū infirmos p̄ delectatione
languescens sed aplos apē et ore
sanatū. Cuna cū et mūdo ipē q̄tuor
plagis sublimat̄ et rursus stili cursus
quatuor temporibus variat̄. q̄m q̄
p̄ūna labentia quindia cōplectitur
q̄ vis q̄ternarius annos multiplicato
staruit̄ eneabus. Grabatū est q̄ ipe
ipā segnicies vbi recūbit cū mg egri
et infirmo id est in voluptate corpis
cum ad delectatione secularē. Eneas
sanet te dñs ihs xp̄s surge et sterne
tibi. Quē de paralisi surgunt nos
surgē et sternē sibi p̄pter p̄ualitu
dinis nāz si quis fidei soliditatem
in corde p̄cepit non solū corporē
in quo defectus patitur obtinebit sed etiā
bona opa in quibus recepte valeat
parere. In ioppe sunt quedā discipuli
nomine tabita q̄ interpretata dicit dorcas
id est dammula vel caprea dicit aūt
actus apostolorū studio sublimes sub hoīm
optimorū contuitu deificabiles. Recū eis beati
petrus inspirante noīe dñi ihu xp̄i si mi
nus eadem ministeria in ecclesia exercet
Dammula q̄pe vel caprea animalia
sunt nā similia q̄ magnitudine differe
runt q̄ montibus in excelsis mon
tibus de longinquo tamē omnib̄ vident
qui venient ad eccl̄iam et ab actibus remedi
dorcades vocantur. Hic in mysti
cis operibus excelsis insistentes
mentis contemplatione supna sagaci
intendūt et ibi sūme tanta cōtem
platione sonat mugiunt. Nam q̄ mū
da quidem ut animalia munda tamen
sed timida sunt et rubella iuxta
q̄ natura eos capimentis maternal
ant. Dente timentes aper defendūt
terrena terrenis impellens dicente ꝓ
phēta simo. Hinc manifestē fit
eos qui simplicitatē vite discretio q̄
gressu actionis q̄si fissa ungula mundē
et verbū dei cōtinua meditatione
ruminare satagunt. Cum si vel egritu
dine aut forte vel infirmitate mentis
intumuerint spiritalem prius mūdi
tamē recte integritate refutata
meruerint. Unde petrus ipsi contigisse
probat̄ non recte qđ de dorcade
scriptum est aptad potest. Fructum est
in diebus illius infirmata mortua est
Tabitha enim ut p̄ fragilitatem nature
mortali aliqua delinquunt q̄si in
diebus quibus bonorum raptu subito mi
litans omnibus. Sed cū mox lu
minis inspirat̄ gratia recuperāde vi
tis actibus dicunt suis animalia mortua
et sua qui misserunt bona acta red
ditant fecunt p̄fecto qđ sequitur.
Cuius cum iam defunctum posuerunt
in cenaculo. hoc de petri cognitione
et demonstratis dorcadis ostensione
narrant. Et circumsteterunt illam
omnes vidue flentes. vidue sc̄ pie cog
nationes mee penitentis que secum
pristini vigoris q̄si cum recipiens

ad tempꝰ ꝺimſerant quiꝑ aĩa
delinquẽte neceſſe ẽ ſuppliciꝰ
ꝯcedit. Et oſtendentes tũicas
et veſtes quas ſanebat illꝰ dorcas
non ſuis pro defuncta vonbꝫ. ſed
ipſis pdicabant operibꝫ quomo ele
moſine nõ ſolũ a ſidꝫ ſed a pẽa mor
te liberant. Dixit tabita ſurge at
illa aperuit oculos et viſo petro reſedit
Luminoſiſſimo ergo reſurgentis ut pꝰ
oculos mentis aperiat et agnita
dei petri voce reſideat luminen
ſue rõſpectionis qꝫ pꝺiderat reapi
at et doctrina eoꝝ qui ſe ꝺmiſerat
tuat. Dans ait illi manũ erexit eã.
Contacta per manu habita reſurgẽ
ſe langoribꝫ aĩa pribꝰ illo melio
ꝛe ꝺie quia ſuoꝝ exemplis ꝯualeſcit

Vir aũt quidã erat in Cap. x
ceſarea nomẽ cornelius non on
tumbo ad fidem ſed fide ꝓmptꝰ
ad virtutes ut beatꝰ papa gregoriꝰ
exponit. Cornelius enim inquit ꝛõ ele
moſine ante baptiſmi angelo teſte
laudate ſunt nõ opibꝫ ad fidem
ſed fides nõn ad opa. Si enim deo
vere et ãn baptiſmũ quĩe orabat
nõ ꝛeꝺiret ut quid ei opꝰ deo
exaudiretur ſi non ab ipſo ſe in bonis
ꝓfici petebat. Credebat enim ꝛeaꝺo
rem omniũ deũ ſed qꝫ eũ diſpotentiꝫ
filiũ incarnato eſſet ignorabat. Fidẽ
habuit ꝛõ orationes et elemoſinã pla
cere potuerunt. Bona aũt actione
ꝓmeruit ut deinꝺ ꝓferte ꝛegnoſ
cat et de omnipotẽte eũ miranoꝝ
miſteriũ ꝛeꝺeat ꝗtinꝰ ad ſacramẽta
baptiſmatis ꝓcurret. Per fidem
ergo venit ad opa ſed per opa ẽ

ẽ ſolꝺatꝰ in fide ꝛeꝺiit in vi
ſu manifeſte ꝗ hora nona dicit bene
oratum baptiſmati baptiſmi petẽdi
hora nona accepit quin ni morte ipſi
qui hora nona ſpm̃ tradidit erat bap
tizando. Et nũc mitte viros in
ioppen et accerſitum ꝓbꝫ ſuſcep
tus ſtroꝰ doctor ſalutis attentiꝰ iubet
manifeſte ſuum ꝗ elemoſinis ill
ar ꝓbꝫ plenã ſue ſalutis ꝛegnum
a deo aſſecutꝰ. Docuit deus domeſ
ticos ſuos et militem metuere deum
Cras miſit ad petrum cornelius ꝗ re
ꝺitura ꝛeꝺemptis ab ipſo fidei cum pa
ſſam aſſumamꝰ ſubegit partem
ſtudꝫ militantiꝫ hoc eſt inſtantia
pꝺicandi partem domeſticis negle
xiſſe ocupandis. Notaꝺꝫ vnꝰ miles
et duo domeſtici militantes. Quanto
eum fortiores tanto pauciores in eccle
ſie membris inveniri plures quia audire
verbum quia qui dicit ſtant. Aſſendit
petrꝰ in ſuperiora. ſignificat relictis
terrenis rapiditatibꝫ cõmutationem
in rebus habituram. Ut oraret circa
horam ſextam. Sexta hora petrꝰ
inter mediam ꝓpe aſſumpſit ſalutem
vniuerſi mundi que dñs ſexta etate ſti
quere et ſaluare venerat qꝫ et ipſe voluit
meritꝫ cum eadem die hora ſuper
ſamaritanoꝝ puteũ ſtabat. Et
deſtendens vas qꝺam velut linteum
magnũ. Vas illud eccliam ſignificat
in corruptibili fide ꝓditam. Linteũ
eni tunica nõ reſumit q̃ veſtes alias
corripuit et ideo qui volt ad miſteriũ
eccle catholice ꝓfici excludat de
corde ſuo corruptionẽ malaꝝ rerũ

tanonum. Et ita inoarsphibiter
firmiter in fide ut p̄ius cogitacoibꝫ
tamq̄a a timeb non rodatur in
mente. Alter tmca ychēng est vesti
mentū dñi corrupcē volens sed dñō
dispensante non valens. Qd' cūa
in tūica illa dñi figuratū ē quam
militeb scindē nō audebat. Qua
tuor animb sit mitti de celo in terrā.
Circuitor animā quibꝫ integrum
depēdebat q̄tuor plagab ext tray
desīgnat quibꝫ extenditr cella ipa
est cū nuitate dei nīi in mōte sc̄ō
diq dilatans exultationē vniuerse
terre q̄ cū de celo submittit indicat
cū sola supuenieti spē sīi gra seruā
pita. et angel. Vñ dicitur in apocalyp
si. Vidi ñtatem sanctam ihrlim nouā
descendente de celo a deo parātā
cū q̄tuor animb euāgelice figurā
per quob cella celest munē imbuit
ad sublīat in quo erant ova q̄dru
pedia et serpentia terre cū volati
libus celi. Cella illa omīb gentib
sint erroribꝫ immūde q̄ hoīb ymā
gīnem vel imaginēb bestiaz ac serpen
tū supse figurab. Vñ cū ad ydē
apter dolosam malīam dr̄ gre diate
volpiculi. Et ad phariseob grauissima
viperay. et ad libidinosob infami
nab facti sunt. et de impudentibꝫ
nolite dare sīm rambꝫ. Et de volup
tuosib q̄q mittatis margaritas
virtutū ante porcob. Et de superbis ac
dolosis wlpecb foueas ydrent et vo
lucib celi indole. Et cōmune de oībꝫ
Et homo cū in honore esset id est ad
ymaginē dei factꝰ nō intellexit cōparatꝰ

(1) et q̄tuamētes

est iumētis insipientibꝫ. vel autem
id ē introitus ihū hierl salonē ostendit
dicens deū timē et mādata eius ob
serua hoc est cūi omīb. Quonia. Surge
pente. Unde et tūica surgere dr
ad occidentalē ptē orare. Unde
in euāgelio qd' fuerat et fac qd' es.
Cum esū manducat nbū sonū potū
in suū corpꝫ trāsiit. Quapit ergo
ut nationes p̄ incredulitatē ante
sonū posite infecta pcepta via
sonetur celie qua sīgt pedes imprimāt
iuxta qd' de scipō paulꝰ apl̄ ait.
Ego enī p̄ legem legi mortuꝰ sum
vt deo viuam. et xp̄o. Et itez vivo
autē iam nō ego vivit vero in me
xp̄s. Cum vero ab ychēnib cōmu
nitū q̄ vinū denorant a morte.
Cuna tuiq̄ mādatum omīe rōe
et intuitū. populq̄ indeay p̄cū dei
se esse iactanb roīeb nbob venit. gen
quibꝫ omīeb hoīeb vtilissima
carnē p̄ ostreas lepores et ostreas
cū mana que vngulam nō findunt
nec ruminant nec squamosa in pisc̄ib
sunt immūdi vero nbi dicitur bestiay
vl' reptilīū carnēb nīi mortalīū
cōmestibiles. Hoc aī factū ē p̄ ter
qua p̄ q̄tuor p̄tes orbis terray mis
terium sancte tinitatis a duodeā apl̄is
p̄dicandū erat ideo ins̄ tunc tūica
dicit de celo submisse sunt sue ut
beatꝰ ambrosiꝰ interpretatur tūica
cōpacta figura operatōne tinitatis de
pendēs. Et ideo in misteriis integra
tūica describitur et confirmatio tūica
celebratur. Nec p̄ quib ni tūica

confessione purgari. Vñ ipe petro
in euangelio terno interrogatꝰ vtr
diligit dñm ut tria responsione ei
tria negando ligauit obsolue
ret hec oportune petro ostensa sit
ſa scheda gentil' ad ephesios cū
mittet ne dubitaret mittere ſtibꝰ
pauam trade fidem. Erat enī
ex illis animalibꝰ euangelico vase
mōſtratis vñ et a ſpu ſco hoc ide
facē tanſformatꝰ. Et ſatana ī ceptū
est vas in celū. Pg tria ſubmiſſo
intheū celo coepit. et pg hō ſcis
uersationē q̄ per fidem et baptiſmū
mundata ꝓficiat. omnia relicta iam
ſpūalꝰ ſequi. et cīm ſequēt. Et dixit
ſpūs ei. Ecce viri tres q̄rūt te. ī mitte
mute a ſpu nō ī ante rationib⁹ au
dituꝝ ſurge itaq; et deſcende et vade
cum eis. Deſcende de tecto et ad
dubitandū ne imbereris ut omnia non
ſolū dñm alta ſubeūdo ſpectacu
ſed eidem cōa miſcēs q̄buſq; et q̄
cadunt. et terrena poſtpo
oſtiū ſymonis id est obedientie pulſa
tibꝰ ad actum ortam introeūdo velut
clauſtris ſurgendo poterit. ingredi q̄ dñs
ayt. Videbant celū aptū et angelos
descendentes et deſcendentes ſup
filiū hoīs. aug vñ domꝰ ī tecta magne
poſita memorat. Quare cū fluctuā
gos ſibi mundū ſignificat. deſignat
vbi hoc improbi. q̄ pſtigere auidiſſi
esse munere ꝓſequunt. et deuotū
ſtoꝝ vere conuſatio in celis. Et qui et
ſi terreſtribꝰ domꝰ hō hitationib⁹ diſpo
nat. edificationem. ex deo habent
domū non manufactam. eternā in cel
Ecce ego ſum qui dixi querentib⁹ me

causa est. propter quā venisti. Spūs
ei adesse mihi dixit. et qua causa
venisti. Et tacuit. q̄ ad conſequenda dona
humane mentis humilitatem. aliqn ꝓhibet
ſpūs. q̄ ecce animū tangit. et ecce nō
tangit. Petro vero nigri leuauit. et gubꝫ
surge. et ego homo sum. communionem
quippe equalitatis meruit. ſibi ab actibꝰ
tam in carnalibꝰ. et ſapientie culpa
velo diuinis oculis aperuit potestatibꝰ
est. in ostendit deus neminē contu
mendum aut immundum dicē hoiem. hoc utiq;
fuit ostendit tui voluntatem ſumit
q̄ deo pariſtat. ut deē ne dixeris. A
mundus quarta die uſq; in hanc horā
orabā eram hora nona in domo mea
et ecce vir. ſtetit ante me. in habitu
et in q̄buſdam latibꝰ rationibus ita ſpūs
est. A quarta die uſq; in hanc horā
eram ieiunans et adorans a ſexta
hora uſq; ad nonā et ecce vir. ꝛc.
annuntiq; dicebat illū expandi qui
ministrum. ꝛ. ſpandi tribꝰ horis ordinu
ans a ſexta ꝓcedebat ad nonā quo
ipe dñs ipe qui ꝛogabat. q̄ tong
mundi salute. et torq; in cruce madbg
orabat. Verbū misit filiꝰ iſrl' annū
tians pacem. ꝓ ihūm uſq; ꝓpter omn
dñs. ut hoc appareat magis deū accep
tare nō esse ꝓſonarū. q̄. filiū ſuū
unigenitū qui et dñs omn ab ron
ditor est rerum. ꝓpter nos hūano patrem
facē misit. in q̄ nouo ꝓphete antiq;
tantum ꝛ. remissionē peccatoꝝ nō indul
tātū ſed omnib⁹ qui credunt annunciat.
Vos. ſtibꝰ q̄. factū est verbū ꝓmiſſo
iudeam. ꝛ. Dicentes. ola q̄ in ſymbolo
dicit. ſcipiens est. q̄. ihc ſit nr̄ſtꝰ
q̄. omniū dñs. q̄. mundum deo

.i. dilatur

reconciliari amissq; qđ̃ iohãnis voce
p̃dicato q̃ spũ sc̃o p̃nũciato q̃ deo in
habitante p̃ miraculũ declarato
qđ̃ crucifixo et a mortuis suscitato
sub q̃ inuisibilis atq; iudex omiũ in fine
ueturus q̃ qđ̃q; ecc̃a ecclesiam i suam
p̃ fidem totũ sit dilaturus in orbẽ
Quomõ uenit eĩ deus spũs sc̃us et bñte-
alia edisco q̃ sicut unxit eos deus sp̃s
dicunt ergo iohannes ille. sicut unxit
eũ deus spũ sancto. Hinc unxi si dice
bat ipse cor̃ baptizabit in spũ sancto.
Et uidi q̃ spm̃ descendentem quasi
columbam sup̃ eũ. Uncta ẽ ergo mihi q̃
nõ oleo uisibili sed dono gr̃e qđ̃ uisi
bili significat unguento q̃ baptizatos ung
unt ecclie sacer hi nãq; uncta ẽ spũs sc̃us
q̃n sup̃ eũ baptizatũ uidit columba
descendit. Qui cũ corpe suũ id ẽ
eccliã sibi p̃signatã dilectã ẽ in qua
p̃ripue baptizati accipiũt spm̃ sanc-
sco. hãc mysticã et mirabilẽ unctionẽ
hic intelligẽdã ẽ uncta q̃n uerbũ dei
factũ est caro id ẽ quã ysaiana natiua
sibi ouis p̃decentes bonos opes melle
deo uerbo est in utero uirgĩs copulata
ita ut neutro fiat una p̃sona ob hoc
dñi nr̃i ihũ natiuã de spũ sc̃o et maria
uirgĩe. Quomõ deus erat cũ illo
id ẽ pr̃ cũ filio q̃ncq; ẽ cũ sic intelli
gere q̃a dñi matrem filij sui hono
rare assẽpit per cohabitatẽ figere ne
xpi p̃sonã geminare et in nestorij
dogma recidere uideamur. Nobis q̃n
mandauerunt et uobis cũ illo p̃cepit
testimoniũ amoueãt hinc uos petro
q̃ in euangelio retractum. oppone-
re q̃ resurrectionẽ suam se bibisse cum

dño si forte credam̃ indicatũ ubi
aut donec illud bibam uobiscũ nouũ
in regno pris mei. Tendit spũs sc̃s
sup omẽs qui audiebãt uerbũ. Ne
baptisma gentes tradẽ dubitet pr̃
sanctificationis officia manare ipãs laua
cri aq̃s quas sanctificãe solet et nouo
ordĩe prioribus q̃ semel in tpe
fidei gratiã nãq; uero in undis
quemisse reperitur. Et iussit eos
in nõie dñi nr̃i xpi baptizari. Cui ecclie
regula sit fidelis in nõie trinitatis fie
baptizandi dicit quã sacrat p̃ tres
libelli repetitio alit̃ quam in nõie dñi
p̃ baptisma dari testet. Qđ̃ ita
beata ambr̃a solvit q̃ p̃ omnibus
nobis implebi mysteriũ sit. q̃ sine
christo diabolo et dei patre a quo
uncta est filius et spm̃ q̃ uncta
est filius et spm̃ quo uncta ẽ deus
noster sophia est cui ipse a nazaret
quo uenit cũ deus spũs sanctus fuit
patrem diabolo et filiũ eius et spm̃ eius
patrem indicasti si tamen id et nobis
complacebat fuisse spm̃ diabolo et dño
patrem a quo procedit spũs. et filius
et filij quoq; est spũs nũ supest hũi
et nobis repulsa auctoritate hũi
spũs quoq; recte baptizandi posse
spm̃ scriptura indicat dicente dño
Nobis baptizabimini spũ et ap̃lis eius
omnibus cui in corpe ipso in uno spũ
baptizati sumus. Alter p̃ripue negat
nos in nõie dñi nr̃i xpi baptizari
et sicut ap̃ls ait. quicũq; baptizati
sumus in xp̃o iesu in morte ipius
baptizati sumus Vidimus

Et vidi quadrupedia terre et bestias
et reptilia et volatilia celi
unumquodque horum quidam sancti
tussam veteri lege pluribus mun
dum vero mundantibus propter cu nec
spentes ut reptilia possint edi nec
ipse petrus sic intelligerent sed omnes
homines equiter ad vitam cuiuslibet gentis
rari nullum quidem natura esse pol
lutum. Hoc cum ait bestias fugiendas
sed ait gentibus communicandum me
pata ministerio unius visionis exposui
Veniet autem michi et sex fratres isti
pulchre septenario finiti nunc tota
gratia spiritus sancti septiformis effusa
est. Aliter sex diebus mundus est
iste formatus et sex fratres opa perfecta
nostrum quibus doctore comitante
ipsi sub auditoribus me verba ex
hortationis ex empla perfecte demon
strat operantibus. Et glorificabant deum
dicentes. Ergo ex gentibus dedit pe
nitentiam ad vitam. Addit hoc est
quod in beati iob libro legimus. ab ad
tione animi veniet et ad deum formido
losa laudando et pugnando fugiendo gratia
pectore splendoris fidei quarta est
et pro eius inopinata fide ideo
deum irremedio glorificat. Deambula
uerit ipsi faustum et spiritum et
antiporyphum. Hinc in petri revela
tionem studiosius curiosiusque in
qua multa supra ipse animalia sanc
ta quesierit rebus celestis quesitere
reperit cui et cetera plurima in
sulis et civitates non solum urbes
sed et gentibus evangelium predicat.
Propheta est autem thau. sicut queri

saulum. Dicit enim ipse et de meroso
lumis saulus iam mittere et thar su
et surgens ergo ex eis noie agabus
significat per spiritum famem magnam
futuram. Agabus et alius ex tribus
nuptiarum qui secundum nomen suum et in
famem generalem et ipsa paulo
apostolo omnia apparata apposuerit
in ministerium mittere habitantibus
in iudea fratribus. Erebant in iudea
et maxime hierosolimis fame acrius
sentiebant ubi pauper sanctorum erat
qui zebedei sunt domibus agrisque venditis
pecunia referentes apostolis in petrum in
arquitenens non multis multum vite
rum habebant sed et nonnulli pro
confessione fidei ab ipsis uberius mu
neribus apostolica substantia multabantur
ablata. Gaudebant apostoli et rapinam
bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis. scientes
iob ante dominum iob. Helene adia
benorum regine facti memorat. quam
ab apostolo christo fidelibus hierosolimitanis
solimitanis necessitatibus largissime
ministrauit. Unde et honorifice ante
portas civitatis meruit
sepultura Caplin xij

Eodem autem tempore misit herodes rex
manus. Non semel voluerit ipse
qua quisque claudi anno fortasse
referunt. Ut hebdomadis tempo cuiusdam
sit anno dominice. sed uno haut
dubio tempore quo oblationes thesau
rum deferebantur. Non aut putemus
herodem quem retinuisse a erat placa
regem factum. hoc capitulo declinatum
refert cum iosephus grauium impetus

de petrus angelū mīt eoꝝ semper
uocat fratrem pīū meū Et iacob de
se loquitur Angelq qui erant me de
nichil mirab Et ipe disputi angelū
apli petri venisse credebat Deinde
deinde ꝙ a iudea in cesaream Quamq
iuxta situ loci cesaream philippi dicat
uocatur eo q̄ hic siant et tyro et sydo
urbes sit feniciæ Josephus tamen oppo
nente distinguit hec in cesarea palestine
quæ q̄ quondam turris stratonis
dicta est et tm ruinis semiruta
pulcherrime in intuitu magnifica
situ postulabant pacē eo q̄ alere
tur regiones eoꝝ ab illo Herodiana
habebant enim regib amicitiam
eo q̄d illoꝝ regio valde angusta
et galilee damascique finibus
esset ipsi nec ipa metropolis eoꝝ tyrus
tantas habet opes de tarra suaui
toꝝ urbs esse possit emporium
quātaꝫ a subiectione manuū Est
autem purpure coloris quam maxime
ferax Confestim ut processit eum
angelq dei consolatur etiā Josephus
diū impietatem mīt illustrata aquila
rostro non ephorsit et respiciens
paulop̄ animaduertit rapiti suo uidit
angelū eodē scripsit continuo epīa
sui ministri quæ p̄ noscerat pro
iusticiā bonoꝝ Et paulo post
hoc rotundis quibus ventris
doloribus truncata uita violenter
corruptit ℟m

Segregate mihi barnabam et
saulum in opus ad quod assumpsi
eos Videt saulq iuxta ordinem
hystorie tertio deinde p̄ diuersos
annos apostolatus sui barnaba pau
lus accepisse vocabulum quo tredecimo
anno iuxta rationem iacobi epīe
et iohannis ad gentium magisterium
fuisse perfectum nec hystoria ecclie
repugnat dicens apli se p̄cepisse
ut xp̄i annis xii iudea p̄dicarent
verbum dei in synagogis iudeoꝝ
propter testimonium loci sed ad nonum
credidi ubique synagogas iudeoꝝ
videlicet sito in ciuitate quæ dicit
Cui nomen erat barihesu Corrupte
legit barisu filius barien id est maledicti
sive in hebreo malo legi abet credo q̄
nomen ihu ipsum litteris signata sup
posita scribat Non enim nouerit hostis
plagiosus et magni filium ihesu id
est saluatoris appellari quæ contrario
paulo filium diaboli nuncupat Paulq
autem qui et paulus repletus sp̄u sco
a sergio paulo proconsule eo q̄ cum p̄
fidei subegisset pauli sortita est nom
et sequens libelli hystoria de pauli
miraculis agit Oportuit enim utrique
rei manere apostolis archana daret
quia deus tantas stimulos tribulationum
deus electisset Et ita magna dei sup
te et eius rea Discedunt apli sui
memoriæ complexi de tenebris errorum
medios posse ihesum resurgere iuuenis
Ser cum incederet habet ramos
oculos qui mentis oculos alios au
ferre laborabat Veneit autem altera
die Duo emissione ciuitates
sunt Iona in syria decem a seleucia
regia condita q̄ tabiata aui vocabat
nii daphnen fontem pretermiti dicit

te m limē gentibꝫ qđ' dñō xp̄ō spe
rantes dictū est: hoc iam sibi dic
tum arbitrātur/ apl̄o membra se
videlicet illig esse recedentes sicut etiā
ipē propter eiusdem reprobationem
dixit saule saule qđ me psequeris·
Excussō pulue pedū in eos
venerunt yconiū· Pulue iuxta eoꝝ
tam proprie dictum de pedibꝫ in
terpōnūt tabarū sui qđ illos egressi
sunt nūtatem et pdicatōe apl̄oꝝ ad
illos essi pueneret sine exemplum
pulue et amplī ab eis ampliat
ne ad eorū qmā necessitatē qui
cōtigerit ppeuerit· Discipuli
quoq; replebant gaudio et spū sō·
in gręco ipi dicit ut intelligamꝫ
iudeis fidem pscriptibꝫ discipulos
contrario gaudio spūali ditatos

Et ad iconiam cōtigerit
xvij
eas gentiū aduersꝫ fratres·
Qđ in gręco sequit· deꝫ autem
parem fecit· et quida latini codices
minꝫ ipit et ibi evangelizantes
erāt sequitur in gręco et remota
e omnē nihilnudo in doctrina eoꝝ·
Paulꝫ at et barnabas morabant
in lystris et ipi quoq; vestimen
tis eoꝝ industi radicibꝫ tm habentur
Et quida vir in lystris infirmꝫ
pedibꝫ sedebat· sonit claudꝫ ille
qui penꝫ et tolerabilis ad portā
templi venit· salutē psequebat
audierat ista et ipe hyacinthꝫ eger
ipm gentium longe a legis scripta
religione remotū sed pauli apl̄i
predicatōe tactū· Despiens ipsum

dedecus mihi et barnabe sonet
tabꝫ· ut nob in gentibꝫ ipi autē
in circūcisionem· sed et ipa oppositi
onem rumpunt· Nam ille pmꝫ fidei
testimoniū sui ptulit deꝫ gentibꝫ verbū
credentibꝫ· hic vero iudeis obꝫ
fidiam expulsis et damnationis
pulue excussis nitet· nova renouate
gentilitatis gaudia sanatum· Et
videns qđ haberet fidem ut salui
fieret· Et ille iudaico more pecu
niā· iste autē ex fide salutē querit
ab apl̄is· Dixit magna voce surge
sup pedes tuos rectus· in gręco ex
plani legitur· dixit magna voce
tibi dico in nomine dñi ihū xp̄i surge
sup pedes tuos rectus· hoc de nīsla
tione positionis rectū varietate
stupefacto quid verꝫ sit ignoret·
Qui sicut facti hoibꝫ descenderunt
ad nos· simulq; error gentilium qui
omnē qđ sup se viderant deos putāt·
Et votabant barnabā iouem
ob hoc videlicet et pōr eoꝝ esse
dicebat· iouem nāq; omnī patrē
ait hominumq; et regem· Te putauerūt·
Paulū vero mercurium quia ipe erat
dux verbi· Quia mercurius credebat
eloquiū linguaq; ppriā mortalibꝫ
omnē et mercurius qui medius me
dio currente inter duos vigilabꝫ
latine nuncupabant· gręce at ermen
hoc e nīsplum appellabāt· Tamen
et rationabꝫ cū iudeis asserentes·
Tamen ad veritatem ab rationabꝫ vera·
ut fanum templi mīs ritū gentiū
ornaret ut eis qui deis immolarunt

Capitulum xv

imponeret. Consistens turbis sub
cyluerut aut turbab. Paucetes stim
dnp vestimenta qd. decoy nitu hono
rantur. hac cum fierent consuetudib
est iudeoy quoniam aliquid blasphe
mie et qui cont. deu audierint.
Theodet autem ep no debet honorē
deo sed admouit imoderato fauo
plo statim ab angelo ptissq est.
Statuerunt ut ascenderent paulq
et barnabas et quidam alij ex aliis
ad aplos et plos in ihrlim. De hac
assertione sua paulq ipe epa scribit
ad galatas. Deinq p annos qua
tordecim ascendi iherosolimam
assumpto tyto rursus cū illo. euangeliū
qd predico in gentibq ne forte ipse
quem posui retrorsus essem aut ti
timq cū petro et paulo aplis
anno pq passionem dni tricesimo
nono id est vltimo neronis passos
fuisse martirio et beatū petrū rome
viginti et quinq annis pontificatus
sedisse cathedram. viginti 2 quinq
et quatuordecim. nec temerita orta sed
temerita nomen fecerit. secutus ergo
beatū petrum eodem quartodecimo
pq dni passionem anno quo cum he
rosolimis allocutus paulq id est
quarto decimo reuersus romam. ve
nisse credamq simulq mirari fallor hac
expositione paulū aplm eoq quo
dns passus est et resurrexit anno
ad fidem venisse probatur. Dicendū ep
est tamen eos maior error decep
it erant galatye ut circumcisionē et
legis cerimonias ne gratia baptismi
traderet ne mistendas fide purificās

corda eoy sicut ergo mirationem
carnis illos mundi opa ē quoy cor
ta fide corda purificat ut eam
ante baptma spm sanctū ampē meruer
sed p gratia dni ihu xpi saluari
credamq et illi. Ergo cur
id est prebet ponitur iugu legis veteris
non valentes p gratia dni ihu saluos
se fieri credierint. manifesta ē quia
gratia et anquos iustos vixe scat et
fide iusta cum et fide vixit et ideo
sacramenta esse potuerit pro tem
dissimilitate ad unitatem tamen eiusq
fidei conuenit. Circumcisa. Pq israel
reuertat. et dispersos rabanus
dauid qd dicit. Tubarcain autem d
umbra legis significat q tribulatio
nis scoy rumpta et dilatata p
dnm resurrectione id ē in fine apparuit
ad eos spiritu gratie ē certa ut nō tm
iudei sed et cuncte gentes ad omnipo
tentem eoq requirat. Et suffocatis
et sanguine id est a sanguinoso sanct
timonia vel maduerando id sanguine
licet quidē de gentilitate veniendo
et ipsis fidei rudimentis et imperata
gentilitatis consuetudine refecta
sunt sed ne putarent eas ea
ppter nos suffice vigilant. admixt
alij aut Moyses cum a temporibus
antiquis habet in singulis ciuitatib
qui eo predicant in synagogis id est
et si precepto nunc accedentes con
gratulentur a nobis precante tamen
ipe dnm sicut nos ad legis legitime
tamq conuenerunt paulatim vite
instituta et secundo mutem diei

nomb mira sisnpiont· ꝑmittit eñ
adhuc indurantem/ etiam hier
sabath celebrasse ꝓtuñ est· Visso
est eñ spñu sancto et nobis id ē
placuit q arbitrā sue potestatis q
ipsis obi wit spuat et ea q volt
loquitur placuit et nobis nō nrā
sola voluntate sed eupdem spñs
instinctu· paulq at et barnabas
demorabant antyochie· ipsis die
bq impletis est qd apls cyt· Cū
venisset zephas antiochyam in
faciem ei restiti· Paulq at· rogabat
nō debē reapi eū qm in ipā se accu
sione constituit· mmb trepide
fecerat· melio ed paulq abiecit
ne illq qi ōtagione ire coepisset
traditur aliq ffacta ē autem dis
cessus Joh autem hor ochetū
pinxē· nō eñ cōmouet malis est
sed irrationabilis illaq ingto fla
bitante negotio cōmouet· Et bar
nabas assupto marco nauigauit cypriū
ꝓpter amatū sibi fratrem et affini
tate cōiunctū· legunt eñ fuisse con
sobrinū barnabas seperatq a paulo
patrā repetit insulam· et in templo
mūq euāgelice ꝓdicationis tuitū
sibi opa exercuit· ℣·vj
Offendit eñ ꝓpter iudeos
qui erant in illis locis· Nō ep figu
tas legis euāgelij veritate lucrete
ipsam· vt liberius recederet allatura
sed ne ꝓ ambitionem gratiā iudei
a fide recederet· quibq tamē umbra
dcq paulatim tollenda erat sicut
et gentibq inoz ꝑmittab antiquoz statuta
ut sup̄ dictū est· Iste em vinū de
siderabil qi a dño aliqñ restituet in ōu
ab aplis sunt tribus temporibq ob de
linquendam iudeoz ꝓfidiā vsurpate
gentibus vero mysticus vt dicit a sathya
na rapta tradā a sibi et adiuncta· Pen
tiste a spū sco loqui verbū mysta·
Dicit turbis dns mis nonnullis sup
filios hominū esse se magnū ꝑ ora ꝑmit
tit nec ꝑmittit aut sequi ussus
nec ad pris sepulturā petitas accipi
mandat multq ac repugnabant aut
iuxta· paulq roganeho probq et clemo
simis mysterii docuit remuneratoribus
vite via salutis ostenditur· Et qui
nouit recta deus bñficia gratia dorto
rem ab asia removit· nisi sanctū
rambq dctm error reduxisset· qui
ssimq de ōtempta ꝓhibitione indigne
tunsdaq alia curatis aplis legatis
mādato quē angelus gentis illius ne
diuq mutas sibi dñi pambs offerri
ꝓtrum· Cuius est prima pte mare
domite tunitas roloma· Coloma est
que defectu indigentiq nomis multo
rubq adimpletur· vñ et a nomine
dcta roloma dicta est· Puella quedā
habentē spm phytonicū· Quod pyy
thonica diuinatio grece artis in hoc
tegu mucemq ubi rogante saule
pythonissam vl aliam samuelis vl
pro ea ponq spm imudū enoramt
tab mysteriis qd magice fantasie grci
ab apollinepythio reptum· alij ab
eq cognoīe sic dicut esse voratum·
Sed et hebreū mre nomē congruit
est pythonita ob abyssi diuturnitatē
Dona dei qe electi sunt· Nō dolū
tabis ista cōfessio est qua ꝑmixtā
confitenti sed timore spūs sancti rejecto
vera mendacia ꝑfr loquit· nō aliq lucē
ꝑtis suis vitia celare tenebras ab-

ne corripiam amarr
felle

pectatoru at dixit deo quãe ni cruc
hab unsrnas meas dolu fluerat qm
falsa mustrat ut auctor ait. Sup
hoi ni nose ihũ xpi qui ab ed. char
ihũ qui fidei impugnator erat et
anas insimitate et ordo amisse
retraut. hanc vero qui plusa hitet
nete vera tamẽ fogabat. ante po
timo repiaria pnare rumunt. Quia
dñi indignũ erat ut vbũ eloqr
pub mundo aburiaret abstedere
hut et silere pspit. et demonia ni
si tronose debet dñm rostiri. non
autẽ laudare no gaudio. Et ãnũ
ant mortẽ qñ non liret nob suspe
ctũ facẽ si sinig romam. De fide
ihũ xpi dixit mi rug nose pipitib
spũb ecclie. tã dñi detenuerunt
romam ne qb deus esset acceptq insi
asseram pbatq. Media autẽ nocte
paulg et silas adorates deu ymnu
dicebant. Demones sil apiem pecib
et vinq apmitur. ad hoc fu et ihũ
ymnob mi ymo tarde retinuerint et
ecclam tam terra mouuerit tarcub
et fundamẽta cartipm eppertaẽ
qua xp ihũ xpm nrm vidimus Et
ideo paulg non tñ xpi mistica
dicebat sed ipm eam in xpo ihũ
transmata docebant Capm xvii

Et de plenitudine gentiliũq milli
tudo magna id est de hybq
gentilem ritu iudaysmo mutauerat
et de hybl dmo gentiles pmiscuit
milli ad xpm confluebant. hm at erat
nobiliores eoꝝ qui sunt tessalonice.
Omni nobilitatem dicat qui pcibu
audiendo scrutandoq instituit Ve
dam autẽ epistolarei et sicut ipi

dissentiebant ni eo Epistolarei pcep
toꝝ sui tarditatem sensus feliatate
hoiũ in sola voluptate corpis. stabi
dero in sola animi virtute posuer.
qui inter se quidem dissidentes aplm
tamẽ vnanimit impugnant. eo
hoiem fieri q aui et corpe subsiste
ita in vtroq docet beatũ esse debe.
sed hoc nec ipe pñs nec virtute
humana sed gria dei p dñm xpm in
resurrectionis gloria pfici deo. Cui
volt semmuerbus ipe dicẽ tente se
mumbent mumuerbus id est pmo
corpis vocat. quia sone et verbum
dei et ipse dicat. Si nos vobis spirita
lia seminamus. muci ait in qua
spm. aut ignota deoꝝ notaꝝ in indu
deus sed no. receptaꝝ. ignota in asia
deoꝝ quibus p nulla qsitaꝝ. et ideo qm
ignorat ignorabitur. qui pualetur
dapnabitur. Sicut imunda culpa
si et crisabulo. et qui fidem non
opnue xpo quẽ respuerunt quam
qui multa immue xpo quẽ spuebat.
Deus qui fecit mundu et oia q in eo sũt
ipe celi et terre cũ sit dñus no manu
factis templis inhabitat. Quo dñs
gentes. aplus disputantib est in areo
qua ita apud gentiles tractata sere
formant ut primo vnus deus auctor
mundi omniumq esse doceat in quo
omnia moueam et simus nos et
genus sumus ut no solu apter munera
lucis et vite vere eam apter regna
nonem quandam generib diligendo
ostendat. Deinde opinione illa que
de deorum apta ratione deiungat.
ipe tanq mundi conditor et dñus xpus

nam possit includi sed ex eis qd' omnib⁹
bñficijs largitor singulorē nō egeat
dicitur qd' homo demū creatus et
tubernaculū omnī nō possit homīs mā
ns creari qd' postremo deb⁹ nō nisi
facta ē imaginē nō debeat metallis
estimabilibus quoris ire medio do
ceb⁹ esse permittēdi. Nam si a p̄mo
destruere voluisset creatorē ydo
lor auctor gentiū repulisset. Cū
ergo unū deū esse p̄dicabat deter
hīc modus q̄ assumpsit per xp̄m
nobis salutē datam magis tamen
ei hominē quā deū nūcupemus nisi
ens q̄ abilis qui fecit in corpe
et ea diuina describens ut plus
quā homo fuisse videretur. victam
vnq; virtutem. morte mortuūq; ab
inferis resuscitatū. paulatim cū
facē nescit ut cū sup̄ hominem
fuisse videretur. deus esse credere
tur. Id cū infert quo quisq; credat
ordine. nō in p̄cipuis p̄ferta q̄ru
sed de minus ad ea q̄ p̄ferta sunt
perueniri. In ipō cū animo moueri
et sumi. Hic versus et diffinitis mtel
lectū est beati augustini verbis debz
exponi. Ostendit inquit ap̄lus dei
in ipō que creauit inde sumere opā
sicq; cū tamquā substantiā cuius
sit in illo summo q̄ admodū dictū
est p̄ habeat vitam. in semetipō
sed quia in aliud summo quā ipse nō
ob aliud in illo summo nisi p̄ id operat
et hoc est opus eius q̄ rationaliter ordi
et q̄d eq sapiēta p̄tendit a fine
usq; ad finem fortiter est disponit
dā suauiter. Ipō quia dispositionis
in illo vniuersi motorem et summi
ui rationaliter q̄d si hoc opus fuit ceteri
subtraxerit nec vniuersi nec nouerim
nec animi. Et paulo p̄. neq; mist
tui et tertii et ordinē q̄ in eis sunt
vniuersalib⁹ simul et spiritalē corpo
ralibus q̄ creatura in scripturis manz
sed vnus in illo de quo dictū est in
illo enim viuimus et mouemur et sumus
et si magnus p̄s hīc esse in toto
mundo p̄s. est ipse tamē totus non
est nisi in illo a quo totus est.
Idem alibi hoc inquit si secundum
corpus dicēt aplus cui de isto cor
pore nūdo possit intelligi. nam
et in illo secundum corpus viuimus et mo
uemur et sumus. Unde sēm̄ meritu
q̄ facta ē ad eius imaginē debet
hoc accipi. ac intelligi esse quodam
eodemq; inuisibili sed intelligibili
modo. Nam quid non est in ipō
de quo dominus scripsit. quia ipse
in ipō et ipse in ipō sunt ordi
nitur et quidam vestry poetry
dixerit. hoc est. hoc est q̄ alibi
ait. nihil quidquam me sine inter
nos tuus ille noster et huic crucifixu
mus cui qui applaudunt fidem nō rec
piebant non magis nō vsque ad
alterum applaudunt sed auctor suos laud
testimonio. deinde quidem ceteros deceptos
et de ipō falsi ipsi quibus contradicere
non poterant sua vero confirmabā.
Magne quippe sapientie ē dare
in ipse cognoscendo naturas et audientiū
considerate personas. Ipse cui et genus
summo. genus certissime dicimus. de
non ex eo materia eius sed spū eius
et voluntate creari et adoptione
creatis. in quibus et dyonisius areopa

rita · hic est dromisia qui pg epōs
ordinata rom̄ingressa gl̄iose iter
celliam mittat ad habitatem celle
q̄ hactenꝰ manent ingressa volūtā
vehunt· tagnomē a loco nu pcur
rentes anchoragob· T on atq;
nia nuia nomē a marte trahens
siquidem grece murtos villa di
cabob· eo q̄ p̄cipisset claudius
discedē a roma omēs iudeos hic
iosepha nono claudy anno factum
narrat· sucdomq; autem hystoria
hoc mō refert Claudiꝰ iudeos m
pulsore xpo assidue tumultuātes
roma expulit q̄d ita rom̄ xpm
nō nisi hūantes iudeos tacere aut
rompi iussit an etā xp̄ianos
sit velut rebellāre religionis hoc
bolueat q̄rendū necq; dispectum tui

Erant aūt sermocinatores verbi
aūs q̄ crudeles in terra et
peregrini· Tenteria sibi quibꝰ in via
utantur· edificant· Breue cui grece
tabernacula dicunt· ethimologiam
ab obumbrando duxerunt apud
quos umbr̄a stega dicit· Tegule vero
ob serenata q̄ umbr̄a sanant
que sagis lanceis di· lineis aut ali
cuius sine q̄ arbori fiendis aut
diversitis veteres componebāt· Rus
tice autem sicut petrꝰ pisando nos
a fluctibꝰ sibi per ethnica fidei q̄s
hic ita paulꝰ embriatulū pretendit
arguendo ab ymbre nos similium
ab ardore tēptationū et a ventis
insidiaꝝ verbo sanctis q̄s defendit· Te
quintus in hoc loco duos versus in
greco qui in q̄busdam nostris codi
bus non habentur· Disputabat aūt
in synagoga p omne sabbm sicut debuerꝰ
iudeis et grecis ac domi q̄ venie
bant habuit additum tur· Cum
venisset aūt a macedonia silas
et thymoteus qui sibi totonderat in
cenchris caput habebat enī votum
Venit porro et rem mihi ubi naui
astaphum caput q̄ voto tondit· sta
tuta legem moysi qui se deo nouerit
tam diu nazarei fieri
debent et p̄cia eā tondere aūt
legem iubebant tradere· Hec ergo
sanctus paulꝰ nō quidem obtulit q̄
de obligatione legis cū ceteris apli
hierosolimis statuerat sed ne scan-
dalizentur qui ex iudeis simulatum
se iudeum ut iudeos lucrifaceret quia
dolose plurali mō habet tondit
caput et habebant votum id est pri
millia et aquila sed egregij doctores
ecclie hieronimꝰ et augustinꝰ in
simbolicis eplis in singulari mō
ponunt et de paulo nūc tantum· Post
eum ita hieronimꝰ· scribꝰ valedicens
nauigauit syriā et cū eo priscilla
et aquila et totondit sibi in cenchris
caput voti enī habuerat xix

Iohannes baptizauit baptisma
penitencie· non hoc baptisma
inquit remissionem peccatorum dare sed
penitentiā tantū potuit docere· Ita
sicut signum circumcisionis figulinum
in prefiguratis fidei quia credebant
obtinerat ita et hoc lauacrum
ipse penitens qui sacrificare figulum
sic deificonis accepit q̄d timeri
ipm figuraliter ecclam ipi baptis
ma quo remissio datur ostendit

Hyb audiẽs baptizari sunt in nomẽ
dñi ihu. Quesiuit ergo ventilatum
silli qm p ignoraciã forte a non
baptizatis sed tamẽ recte fidei alij
bus baptizari sunt iterꝝ baptizãdos de
beant quã hoc capitulo exposuim⁹
per. Quod cũ dixerit utrũ hũc
tm̃ in nomẽ baptismi xpi an hũc sy
gillationẽ eiusdem, qmsic baptizet
dum enã ipe iohannes cũ quos
in fine 2 tm̃ nisi hoc fieret venturi bap
tizaret iterꝝ baptizandos esse p
dictum dicens. Ego baptizo uos in
aquã ille uos baptizabit in spũ scõ.
Sicut hic rabbi ad nomẽ dñi sola
cõsummatos corpib⁹ et sanguinib⁹ xpi
ut quidã doctiores aiunt sufficere
potuisset et hic nec opus esset
a xpo discipul⁹ baptizatos quos io
hannes ad baptizandum sed tm̃ sacra
mẽtis ad confirmandum.
Erant autem omnes uiri fere xij.
Vel iudicia dei abyssus multa. Certe
apostolis nec baptismate dimissis et apostolo sanctificata nuncupat et xpiane
tali est nuncupata. Et notandũ
q̃ spiritũ et hic in duodecim discipulos
et sup̃ in centũ viginti qđ et duode
narius numerus deceno ducto aduenit
sui significationem. Illud in ultimo
loco in epheso q̃ est nomen grecorum ne
do ut ostenderet se suum iudeis fuisse
gentibus proditorem cum nomine qui
nomen eius ratificare ad apostolum
cõsummationem implere. Temptauerunt
autem quidam et de circumeuntibus
iudeis exorcistis p̃fectum tostphysicum
regem salomonem exorcizasse spiritus
nequissimos in nomine quibus immundos spiritus
ejectos ab homine nitimur reuocare non
simus ausi fit ut hoc nitendum esse
per ipsos ad sodomiticam coniugationem
qui fecerunt ob uerecundiam eorum qui
uident et audiunt ut hij homines despi
ciant signa sanctis tamen deum honorent
ad cuius inuocationem fiant tanta mira
cula. Multi autem de his qui fuerunt curio
se sectati contulerunt libros. Curiose
dicit magice artis industria cuius
sectatores medio libros suos necdum
magis uiret pro exemplo qui ipsos quibus
seruierant demones christum dominum et apostolos
eius uident honorare, inuenerunt pecu
niam denariorum quinquaginta milium. Et
debitoribus in euangelio sub quinquage
nario et quingentenario denariorum
mihi debita laxantur. Credo et corpus
quinque sensibus subsistentes in hac uita
decalogi mandata hinc egredimur. Hinc
est propter enormitatem magis scelerum
millenarius adiecta est mihi. Aliter.
Cum quinquagenarius sepe mihi referatur
ad penitentiam remissionemque pertinere uti
et quinquagesimus penitentie plenitudinem
et quinquagesima remissionem cum.
Scribens autem in macedonia duobus
ex ministrantibus sibi. Primum discipulos
ad procurandas elemosinas quibus ipse so
lemnem erat allaturus ne cum ipse ve
niret cum colligere fierent. Demetrius
autem quidam nomine argentarius. Demetrius
cum iste qui uia domini turbauit minime no
mine apud factis exequitur. Imitatum
cum nimium persequens. Quia consequitur
templa quam diane fanum nomine argenteo
argenti metallo edificat. Argentea
cuiusmodi eloquium sicut auro sectus
inducat solet et gentibus uersuum reli
gionem sua nonnulla secum ratione sed
modo simonem magum solet asserere

Non solū hoc, periclitabit nobis ꝓb
ri reddat ratiōnem venire id est nō
solum opa nra vana nec merito de
digna reddat iudicii. Vera religio quā
nra dehonestabimus si pauli doctrīa
euacuet ydola deos non esse et
nra gentiliū stultitia q illos colere
non erubescit quos ab hoīe fabricari
vt destrui posse cognoscit. Et exclama
uerūt dicentes magna diana ephe
siorum. Quando demetrius peritus
dixit dianam. illi contradicto magica
esse mirabantur. Et impetū fecerūt
vnanimiter in theatrū. Theatrū
loca est semicircularis figurā habens
in quo stantes aplō ludos spectabāt
inspiciebant. Vñ et a spectando
theatri nomē accepit. Itaq; sunt
oratores ayt. Si alio demum causis
meritoq; diane. Si nos tractare
sacra. capit area turpib; consiliis defor
mib; opib; vel rapiū

Et profecto est ut nec in mace
donia. Cum at pambilas
ser ꝓpter [illegible] illab et exhortatō eos
fuisset multo sermone venit grecā
hellada. Achaya quā greci
hellada vocant. Venit ubi latini
dicitur greci vt ad distinctionē
eorū gentiles habent. ibi greci
exemplar hellenas et hellenistas
scribit. Ad hanc ergo ꝑg macedoniā
venit paulꝰ et apostolat ut supra
dictū est. Transit a macedonia et
achaya ire hierosolimā in vna at
sabbō nō veniss̄ ad stangēdum
pascha id est die dnica q est pma
sabbō nō ad misteria celebranda
congregari essent. Distrahit q sine
mora. ut ꝑtēt media nocte. Erant

autem lampades copiose in cenaculo
Possumus hic allegorice dicere q rena
tus sit altitudo spiritalium sacramen
torum obscuritas scripturarum. Lampades
copiose sereno q exposito dicitur. Dies
dominica resurrectionis dnice vere resur
rectionis et spiritalem ammonere debet
ne ut si qui dubitedine resurrec
tionis et vite venture grauentur illec
ta auditores suos ad virtutis studia
proficere ac ꝓhibita disputatione
secreta quibet scripturarum attingere
nec eas ꝓpter infirmos audito
res lampade plane exposita omnibus
illustrent sicut apis dicit. abrahā
duos habuisse filios vnū de ancilla
et virū de libera. nec explanato
subiungit. Licet at sint duo testamēta
Sed eos autē qui dā adolescentes nōie
Eutichus sibi fenestrā. Eutichus hebrice
felicens. grece vero dicitur fortunatus
quod omni ei q per adolescentiā
voluptatem de virtutū culmine
rapuit. Alter ei qui ꝓ fenestrā
nomē ꝓditatorib; ad virtutū studia
tardiores cognoscit. Et dicta sūpse
rant de tertio capitulo decursu
mira verba admirari ornatu nra
nomiā ut dulcedine amicabili et
doctrine sermo firmet et virginal
labor arceatur et memoria magni
ca dispensatoris carnis mentis ꝙ figat.
Tria vero capitula in quibus supra
paulꝰ disputat fides spes et caritas
sunt maiora at hijs tribus quia
si quis ꝓ negligentiā deseruerit
et nisi apud vetera dominatore non
minuerit iam intra mortuos computa
bitur. Cum eis in vno offendit

fatig est om̄ reg ad quem ami dest
rendisset paulo manibilit sup eum
Cū descendit manibint complectit
lor ē qđ ipē dixit filioli mei
quos iterum ptirio donec formet
xp̄s in vobis Operto sio est em
est resuscitando illoy qui p negligētia
sp̄ qui p infirmitatem pertant Et
per p eutichū · illa p thabitam quā
petrg suscitauit expmitur et ideo
illa ni die infirmata moritur hic
media nocte cadit et mœitur ista
post mortem lota in lenaculo pōit
hic terio renaculo lapsg decur
sum mortug lugetur · iste pōte et
dormte illa absente surgit ad iuc
paulg descendit · ad illā petrg sus
citatus g ascendit illa mox caso per
cepdit hic nocte media defunctg
est Tandē mane resurgit et sole
insurge affante reduncig mouent
Estimabat em si possibile sibi esset
ut diem pentecosten faceret ilico
solimis p̄ceptū quidem legis erat
vt ombudeu ter in āno id ē xpe pasche
pentecosten et stenopegie uxero
solmis cōuenirent sed apostolus
turpib suo noxib die quiq̄ gesse
hoc ē remissionis et spūs sc̄i a gele
festinat Votauit maioreb natu
ecclie pro maioreb natu in grecia
p̄sbiteros habuisse qđ spūs sanctg
p oīm ētates p̄stitu michi
Cum dicat p ētates apte ostendat
p ea q sibi futura erāt nō sibi ipō
sed alys de se revelata cognouit
Et quibg erat ppheta ner non et
illi disputi quiq̄ in tyro cōsiste
tem monebāt per spūm ne ascen
deret ihlm solmā Dicentes quoniā
vincula et tribulationes me manēt
in ihlm solimis ut ubi aliqn p̄sequat
ecclīam ibi mis pro ecclie pace de
cretat Ille suo animā meā p̄ponere
quam me Aliam dicat ipē vitam
in corpe temporalem quā pro mo
mento diuat qui in alia vita grandem
p̄solatur eternū et modog sum
a sanguīe oīm vestrū Eo se a
primoy sanguīe modo recedit
quo ferendis eoy vicys nō pepercit
im quo vos spūs sanctg posuit epos
Oportet sup̄ p̄sbiteros ephesi mileti
vocatos quos mis epos id est sper
tores noīat sicut em una ētas plures
episcopos habē potuit sed eosdem
vemire sacerdotes sub noīe episcopi
significat cōuenta est em grandg et
multis pene simultatig pegē ecclīaz
dei quā acquisuit sanguīe suo Ideo
dubitat sanguinem dei dicere cept
ionem/ p̄sone in duabg naturis
vnius āne ihesu crisi Propter quam
et dictū est filig hoīs qui est in celo
Cesset ē nestorius filiū hoīs a filio
dei separāe et duos sibi facē xpos
Et ex vobis ipis exurgent viri lo
quentes peuersa De eisdem et io
hānes ex vobis inquit querent
sed nō erant ex nobis quō p termiū
noctis et die nō cessauit cū lacrimis
monens vnūquēq vestrū hor pulsa
et breuiter apponit orator Cum
tamē ecclīe tue dogmata septē
edit historiā morale sonans typi
amicy volumen Hinc inde ca tabi
sterilis q dicitur arbor Expectata
tribus fructū nō attulit āno Dia
ostendi nobis id ē nō solū dortice

pressuras et lacrimas insistendo
dei tue quib⁹ insirmor⁹ structuri
mandatis esse laborandum. Hoc est ait
quod dictum est. Et quotcunq; super eo
gaudeb⁹ ego tibi redidero reddam tibi
Euangelium videlicet predicare et
ex euangelio supplo non querere bene
ficia a magistris daire quia ampliꝰ filio
ullis qui tectanis omnibus secuti sunt
dominum Diuites enim elemosinarum ob
ponunt sed illos qui maxime glorificat
qui ditibus que possidebant semel inuti
liter angustiantur laborant operando
manibus quod bonum est ut habeant un
de uiuant necessitatum patientes xxj

Prosecti ibamus deducendos nos
omnibus cum uxoribus et filiis in
pleta est prophetia que dicit cum ianctis
ait filie tyri in muneribus uultum
tuum deprecabuntur omnes diuites plebis
Nulla enim ciuitas maiori diligentia apostolos
suscepit tenuit dominum Deinde ingressi
nostrati sumus hierusalem locum ubi parati
orabamus Supuenit quidam a iudea
propheta qui dicitur agabus Iudea propheta qui dicitur agabus
in qua morabamur ad regionem samarie
pertinet in confinio fenicis et pa
lestine situs et ab illis sanctis ipse
cum est domus ipsius illigabunt iudei
in ipsius propheteb⁹ uestibus mutatum
qui dicit solebant. Hec dicit dns
deus et spiritus sanctus equaliter pater et filius
deus est nec cuiquam separatim potest
quoquam natura et voluntas esse una
et super legem. Quare spiritus sanctus secure
gratie nunciabant et saulum in opus
ad quod assumpsi eos id est apostolatus

Et ipse paulus scribit Paulus apostolus
non ab hominibus neque per hominem
sed per ihesum christum et deum pa
trem Hec dicimus ne quis forte impie ma
gestatem spiritus sancti esse creaturam
aut minoribus auctoritatibus quam patris
et filii credat. Sequitur autem die
autrorabat paulus nobiscum ad iacobum
Iacobus iste fuit dni id est matre sola
ribus matribus dni nostri ioseph enim ex alia
uxore ante multos annos filios fuisse qui post
passionem dni statim ab apostolis est
ordinatus xxx annis hierosolimorum epi
scopus id est usque ad septimum decimum
annum Qui cum iudei maxime gauderent
paulum omnes et non possent mo
rtem festus mortuus est nec dum aduentus
in prouinciam venerat mittit manus
in iacobum qui templum
ubi et principatum fuerat sepultus est Ad
dicunt autem de te et dissensione factam
a moyse eos qui per gentes sunt
iudeos id est ut per doctrinam ipsi
uelut sacrilegia nec deo mandata
transgressa damnari dicas qui per
moysen patribus fuere ministrata
hoc cum de paulo iactauerant multi
tudo qui intelligant quo animo a
iudeis fidelibus obseruare tunc ipsa
debuerunt propter remedandam in
auctoritatem diuinam et sacramentorum
illorum prophetarum sanctitatem non propter
adipiscendam salutem quam in xpo
reuelat probatissimum sacramentum
ministrabat sed ubi hoc de paulo
sparserunt qui sic ea uolebant ob
seruare tamquam sibi ipsis in euangelio

salg redemtō esse nō possit ꝓ
eū sensissent vehementissimū ḡne
dicatōe et mirationi eoꝝ maxie
aduersi dorentem non ꝑ illam hoīez
iustificari sed per ḡnā ihū xristi cuꝫ
ꝓmittande causa illic vinere in lege
mandate sunt Et ideo illi mundia
et ꝑsecutionem cōmittere molientes
tamꝫ primū legis mādatoꝝq; diui
noꝝ eruminabantur Cuꝫ salse ēma
nomē mundia cōfingendo ꝑcipere
non posset qua ut ea ipe celebret
qm dampnare tamꝫ sacrilega puta
batur ait ita ostenderet ner mideos
tuꝰ ab eis tamꝫ nephandꝰ ꝙ phibet
dos ner gentiles ad ea tamꝫ ad
nefanda cōpellendos Nam si premia
sic ea reprobaret quēadmodū de illo
audiri erat et ideo celebrādo sig
nper ut actione simulata sibi
possit obuiare sententiam non
ei dicret iacob Et sicut omib qm
que de te audierūt falsa sūt sed
dicteꝝ putabāt omē ꝑsonā qm
ꝑ ihrosolymā apl̄o ꝓā deūerāt
ut quisꝫ gentes cōgeret iudaizāe
Non autem deuenerāt ut ass
tuꝰ mideos iudaizāe prohiberet
quibus ea ipōb iam doctina cris
tiana nō cōgeret Dum em septem
dies cōsumarentur Nondū cōsumati
erant iij dies sed eoꝝ cursꝰ aggrauat
et consummatio ꝑtabatur Cū
autem uigiebāt septē cōsumari
Aliquim nō ꝑt stare sententia quā
ipe ꝑ quīq; dies adūētu sui m
restituam ꝑsidi dixit Cuꝫ aūt non
plo sunt mihi dies quia xpi qr quo
ostendi adorare mi uidear Et cū
ihs vn et illis quīq; diebꝰ cōsum
mis diem quo ipe pharisēos et
saducēos dissonaueat et illud quo
se iudei denouerant cū omissoꝝ
adiectaq; prudubio plusq; ꝓbi
reperiuntur esse dicēs Hic est homo
qui aduersꝰ ꝓphm et legem et locū
huic omib ubiq; docet Cuꝫ uidebāt
nonnē gne sectatores inimici templo
inde legis et templi solempnia
frequētare timebant sicut in ecclā
legim Ale uenerūt romam et tolle
rent eoꝝ et locū et gētē Cuꝫ dixt
mittere nostros Nōne tu es egipcꝰ
Egipcꝰ quidam nerit ad iudeam
qui fidem sibi ꝓphete magica arte
consistens signa multa mideoꝝ con
fregunt et trāsiens ꝑ desertum
duxit ad montem oliueti paratꝰ
irruere ihrosolymā inuenq; sibi
subiugare sed ronatus eis ꝑfecit
felix inoꝝ qui cū armatis aduersꝰ
egipcio quidē cū paucis fugato
alios ecclā ꝑemtis temere repta fa
cile restringit Quantoꝝ multa uiroꝝ
sicariorꝝ Non ē de hoc nūc satis
litum inter tribuū qui hebreoꝝ
et ioseph qui de egipto sꝑsit
habenda cōtroūersia Potuit eni fieri
ut ꝑinde cū paucis isdem ꝙbusda
tyrannidem agentibus aduenientib
plures sibi postea publica fraude
coniurarent Legitur aūt ipe felicib hoc
genus fuisse latronū qui non
loca ut tpa abdita et ꝛeptātes sed
strictis id est brenes manu gladios

gestantes ni ipā lucē dei ipso primū
se radiantes videre aucupabant
ut q̄relam noīs p̄ueniret et p̄ussor
lateret. et si qui cognoti fuisset q̄
in medio urbis talia agerentur et
hoc parebat ita p̄uidi mens vl dissi
mulatione faciebus simulq; non
deprehendebat. xxvii raphi

Hactenus nunc nō ignote cōtaq;
mumcipē siata quidē apostā
in oppido agistali gallice sint quo
a romanis rapto ni parentibus siue
tarsi nunc cognominant a quibus
ob studia legis missus hierosolimā
a gamaliele viro doctissimo sicut
in sequentibus ipe memorat eruditus
est. nō autem se ciuē vl municipē
a municipio id est territorio cuius
cōtaq; ni quo natus est appellat
dictū est municipiū q̄d tātū mu
nia id est tributa debita vl munera
reddat. sam liberales et primo
rissime tarse et que et p̄napē
p̄fessam ad dignitatē ciuitatis
p̄uenit. ser mel si se tarsensem
et nō egregiū dicat ni duos ipē
in bethlehem natos nō bethleemites
sed nazareos vocabatur. vocem
autem nō audierunt eos qui lo
quebatur mecū. hinc de hac visiōe
narrat hystoria q̄d comites viq
stantes stupefacti audientes quidem
vocem me neminē aut videntes.
Qui colligitur eos sonū cōfuse vocis
nō aut distinctā audisse verboz.
Consciabus aut eis et p̄uenientibus
vestimēta sua et pulueē iactantibus
in aerem in diē passione sacerdos
solis de tyrono galliens vestimenta
scindit. et nisi sacerdotū vero erat
dignū mutādū. Illud vero quis
nescit apli tota sit gentis erat
quegm gloria spoliāda. nisi in
diuersa p̄cuit. et clamorem pulue
remq; ad se tollit. iuxta q̄d psalmus
ait. Stupha eoz qui te oderūt
assendit se. Ego nisi penuria cōtac
tus cōscientia sum. Alia edino mā
festa q̄d dixerit existimat. Dum
tribuni tanti scelis te diebus hoiez
romanū et. ego cū sno quātō
p̄no cōtatem istam possedi. et
paulo. Ego autem et natus sum
id t in hoc ego plus te romanus
sum. q̄d nō habui natus romanū
nomē cum sed in ipsoz sum cōtac
progenitus. xxvi

Deprecor te deo patres deal
bate. Nō p̄uerbiose animā
dūnotq; hoc dixit sed unusq; ap̄lo
rum doctus est. et figurale illud
pōnsum. q̄d erat ni patres deal
bati sit nudum me composito p̄nē
dium esset ad destruēdū cum
iam veri sacerdotū xpi aplis
euāgelium p̄dicantibus aduenisset
et tunc t q̄d ait p̄uocer te deo
nō dixit p̄uocat inditatio usq; nō
hoc ipsum finitum signi sicambri nō
optatio maledictum quā tranquillo
animo hoc iherē diceret sequen tempe
stione manifestat dicens. Nescieba
tis et p̄ncipes t sacerdotū iam
et si hoc vere noverat in nomo
testamento p̄ncipem nō esse sacerdotū

tamē cupiens alios ab erga eos
qm in potestate sunt modestius
tractare monens ipē quoq; hoc vo
lunt tangere. Quin si tres ego
phariseq sum. Sicut voluntas bonoy
semp omnib; sic malorum voluntas ipe
et bonis nocere. Dñi aplis presentib
res suos dissonare satagit ut q
quin proficerat diuisi laxarent.
Sic miare rubet qđ solidum filios
israhel a tanta erat diuisū ab egipto
liberauit. Qđ autem se filiū
phariseoy sive iuxta gręcū filiū
phārisei esse testatur hoc ē qđ
sup̄ gloriat se ante pedes gamaliel
qui phariseq fuisse legitur
apostolū legēq didicisse. Et deinc
uerit se diuinitus neq; māducatu
ros neq; bibituros donec occidant
paulū. Cum dñs dicit bñ q̄ oderunt
et sitiunt iustitiā. Isti ecclesiastico
ministerium esurierūt et sanguinē
eoꝝ sitierūt ut illoꝝ ea corpori
abderent donec iusti morte plecterē.
Sed non est sapientia nec ē p̄dētia
non est consilium contra deū. Iam et
supra paulū hostiū inter oppugnāt
tantū transeūt mundi pedana exer
cuerit. Iudas facto sit iudex omnia
tamē q̄ gesta erant nō enarrat
et ipsis quibus consilia reuelant
sua deuouerant insidias tendant
fiuat tamē apostolis ut rome sicut
et dictū erat erat xpō testimoniū
reddat. xxvii

Et auctorem sedicionis secte
nazarenoy illo quidem tpe xpiāt
pro opprobrio nazarenum vocabāt.
postea vero inter iudeos surrexit
hereses que dicta ē nazarenoy qui
in nostrum credunt filiū dei nati
de virgine maria et eū dicūt esse
qui sub ponto pylato et passū ē
et resurrexit in quē nos credimus
sed dū volunt et iudei esse et xpiāni
nec iudei sunt nec christiani.
Cui et adhyeronimo a quo potest
ipe iudicatus de omnibus istis rog
nostē in hoc loco qdam nri rōdues
aliquot uersus inimici iuxta qui in
greco ita legunturē. Cui et adhē
deus et secundū legem nostrū volumus
iudicare

Transiens autem lysias tribunus
cū militū ui de manibus nostris
eripuit iubens accusatores eius ve
re ante te quo possis ipe iudicando
de omnibus istis cognoscere. Confitea
autē hoc nūc qđ secundum sectam
quā dicūt hēresim sic deservio patri
deo meo. Cui cū consequentia est
eū qui grece loquit est dicere secun
dum sectam quā dicūt hereseos nō idem
latine secta qđ hereseos grece signi
ficat sed aut sic deservio patri deo
secundum illam videntes viam quam
malunt hereseos id ē sectam nō
turpant qui magis habeat ptinaciā
quelibet sectandi quā industriam
recta demonstrandi. Quinda at ex asia
iudei longe ad superiora id ē ipsi simul
qui me inuenerūt in templo. Dicē
mo expleto accepit sacerdotē salu
tare pacem fecit. Hiemiū dicit conuersa
tionis pauli in cesarea nō ut possidata
fecisse. Dictū est cū sup̄ qđ inter alios
gentium illi fuit iudex p̄sertim ut

historie narrat̃ sentido neronis ãno missũ romã aplm̃ claudiũ vero resa rem eo tpe quo agrippam filiũ herodis quem angelo refauere prohib. videoq regem constituerit feliceq quoq tota plũe samaritidi et ga lilee z regionib que di iordanem tuũ gubernatorem misisse Caplm xxv

Nemo pt me illis donare remitt̃ appello. Cui appellat remitt̃ et romam ire festinat ideo fiant ut p̃ditionem diuina misericordia. Cuiq militib hinc redeuntib alij omnib ho norata ire ad dñm. Agrippa rex et bernice descenderunt resaream. Agrippa hic qui sũ sorore venit fel resaree filius est ut dixi herodis agrippe que ab angelo legitime inter fectũ qui ipse ad subuersionem iherosolimorũ regnũ videt tenuit semp regnis auitis et ab omni illa videq sedicione tutissimis Caplm xxvi

De omnib quib accusor rex agrippa estimo me beatũ apud te rex sis defensurũ me hodie hinc versus alia edino sit diuturna

p. btũ

ignorantia. apud te maxime rege quo nec iudeis quicquam sit ignotum quodam iudeo sũ sua exposition sit posita est. De omnib quib accusor a iudeis o rex agrippa estimo me beatũ rex apud te sum hodie defendendo. Tum primum nostri ritus que in iudeis sunt consuetudines et questiones. Legerat enim illud ysaie beata quia in auribus loquit audiens et noverat tutum ordine verba prophe quatenus iudeas p̃dicta regnaturos. Et si offenderentur detuli sententiam alia edino habet. Offendisti eum

sententiam detuli id est quia om decretum ipsam dedi sententiã festa magna voce dixit. Isaias paule in same deputat̃ qd homo vinculata lord defendendi accepto nõ de oblivione qua p̃mebat extreuo sed de consistentia qua mihi gloriabatur sermone faceret alijs ona reuelationis qua de p̃sentione in aplm̃ mutuo erat miracula ponitur. Si et dispensatione nostri redemptoris ostensa de resurrectione mortuoꝝ gentibus habitu impetuoso differet. veneza at sicut stulta amena est qua filius p̃digus p̃cem dissidens porcis pauit ita et spiritalib id est vera amena e de q̃ aplis ait. Dum enim mente extendimus deo sive sobrij sumus vobis et in cuius compunctione psalmista ait. Beatus vir cuius est nomen dñi spes eius et non respexit in vanitates et insanias falsas. Credis agrippa rex prophetis fio et credis. Scio hec adulando ut quidam putant sed veraciter. Agrippa enim utpote iudeoꝝ ritu et legitime iudeus credebat vera contra iudeos esse apostatas sed ad quem earum veritas pertineret id est domini xpm ut p̃fidus nesciebat quib in rationem quadã sũ iudeis habita dixisse legatum sed de relictis ambitio p̃sumptis sũ orbem iam romanũ thesi disrupti implenerit aut sine mitis putaret ihũ nostre religionem xxvi

Et sũ mihi diebus tam de iam magnitudine et vix deuenisse contra christum. Sicut legitur contra iudeum que est insula tam asperam

Centurio aũt magis credebat nau/
clero et gubernatori. Nauclerob ẽre
latine nauicularij dicunt. Xpist
se contra ipãm venti typhonici.
Alia tũstano latine dicit venti tem/
pestuosi typhonici eũ grece latine insufla
no dicunt. Cumq; arepta eẽt nauis
et nõ posset contra uentũ niti cedens alia
tũstano manifestius edidit et arepta
nauj cũ non possent obniti uẽto
remota nauj flantj rotundi uela
dederunt sic misericordiamq; in insulã
que dicit Caude quã occupare nõ
potuerũt sed scyapha amissa repererũt
adunare nauẽ precingentes eã ti/
bant aũt et anchoras timentes ne
in syrtes quo ostendit
que sũbj a medio latere nauis
obtinj nauis eiusdem anteriora
dimersis anchoris ipsis q; traiectis
admiserunt flatui et ni hoc id ẽ bri
tannici maris tempestatibus nauis pe
regrinj nolaria sacra subiungẽ solent.
Nec eũ ad retardandũ nauigiũ
finebant ne preposterum nauis
syrtes impingeret solet enim au
dini terribiles q̃d oriã ad se rapiat.
Eũ salustius illis nomẽ a tractu
dixit impositũ. Potiusq; ut optime
scapham quã sublatam aduersus
trahebantur. Scapha sue cimba scilicet
est nauicula leuis q̃ ut minime facta
trudo q; rotio contexta. Dicta aũt
grece a concauando q̃d tali naute
ut pyrate nauigio terras et littora
perscrire soleant. Hanc ergo pro
adunãda naue depositam in mare
ut fluctu non euerteret potuerũt ne

tabescentur optime. Cui misso vase
sic ferebantur. Alia tũstano sic pos
timentes q̃ne in syrtim quidem incurrerent
laxantes antemnia ita ferebantur.
Astitit eũ michi hac nocte angelj
dei. Non scripsit ihesus dicendo iactabar
sed magis ad fidem q̃uocabat nã et
ideo pelagj turbari promissio est ut
et p id qd̃ audito non ẽ et p id qd̃
auditu est spiritalit in paulo gratia
penderet. Nisi isti in nauj manserint
vos salui fieri nõ potestis. Cum au
paulo naufragij magis nautarj
fiducia q̃ erat egnari maris quam
militũ arma p desse valebant. Ideo
leuius ferebant scapham quia nautas
credere. Et cũ hoc minus ẽt sicut roga
bat paulj omnibus simul cibum. Pulcher
rimj in hoc loco allegorie sensj tu
paulj eos quos de naufragio sal
uari promisit nisi cum suasit. Et q̃
nocte media quatuor anchoras mitti
vidaj impetj rogebantur. Octa die
tecte simul considunt q̃ multi huius
seculi tempestates mysticam panem vite
pastum. Quadrat et quem in nocte fabula
nostrum primum sapientie fortitudinem tem
perantie et iustitie tam vibg imitatum
nos dñi auxilio roborante portum
salutis quem assecutus consequitur ut du
cat ut a scilicet rebus expedita flamma
solido dilectionis q̃ perfecta caligantia
queunt. Et leuato artemone secundum
flatum aure tendebant ad litus. Artemo
est modicum velum. Et dirigende puppis
nauis causa commendatum quia celeritatis.
Et cũ incidissemus in locum bithalassum
impegerunt nauem. Bithalassimus bi
mariscum dicit q̃ grece mare hinc
salum vocant significat aũt hic in mare
protentum eo denique mari se dividens
hinc inde circumdantem. Et prora

quidē fixa manebat īmobilis pup
pis vero soluebat̄ a vi mariū. Deo
rum ista pestis ac nō leuis cursū
fluctibus sup̄ lapsa est sed ipō equo
rib⁹ fundo violent⁹ nisa ptm soloq
retinuer̄ ptm̄ unda vehemēte rōfringit̄
tal est ppōsito rapi animū hui⁹ sti de
sini qm sū mūdi desideria calcare
negligēt. ac prōtinū mīm omib⁹ tartā
frendentē nisi⁹ tam opīm sequentiū
rōpagem curat fluctibus soluit sed
hui⁹ naufragi fragmētis qm euasē
tenuā petunt ac pereūtiū exemplis
alios se cautos agunt. Caplm xxviii

Quom rōgi regasset ap̄s paulus sa
mentos multitudinem et ipo
suffecisset sup̄ ignē. Egressa ap̄ de mani
apli ignem ap̄ter frigus arripuit.
qui rōdā cor quos undis tēpestatū
dorendo ēmit amicis auxiliū re
lebant. Sarmenta on̄ sūt dicta glebe
exhortatiōnū q̄ ad attendendā ra
tionem valentia integrā decerpta
spūtuaq; q̄ frondibus sunt ornata
ramos. Opera a calore ne p̄cipisset
mutasse manū eius. Diuina spūs in
mūdo flāma virtutū de fidelium
rōdā repulsa doctorib⁹ veritatis
veteris p̄sumptōis infidē mīm
quo manū sanet id est opa dōrī
ne piratis impediat. Ap̄s ille quidē
exercitib⁹ bestiam in igne mag
nam passus est. Eodem igne quo
suos fouet bestiam rōburit ac iſdē
virtutibus et sūs p̄fecit et impy si
suo ardore deficiunt ut aphya aut Delg
asphyendr̄ ap̄lm in erudītū et mūt
ignis aduersarios rōmedit. Cōtig

autem patrem publij febribus et dy
senteria vexari tacē. Cui infirmo
infidelem p̄te salutat q̄ hymnorū
trophymus q; fideles nr̄os omī
medicinali arte reparat altq; a
toto relinquit. Nisi ac ille foras sanatus
p̄ miracula erat q̄m vinc⁹ intus
tio erat quo nō indigebat qm salus
ter nitor q; vincebat. Sam gemma
in nam alexandrīā que mīa
lyceum auerat in cui erat insigne raptus
Credo p̄mtg insigne raptus ee positū
sed vino librarioy ē litterā adiecta
sicut fenestra pannis prostrata et
appropriat pro appropriat sepe
spūs in antiquissimis q̄ explanabo
mutuimus in ḡro cui pro insigni
raptus paralemo diostoro⁹ spūs
est dios⁹ toroi ac gemini raptus
id est raptor et polluī tyrēs dōr̄.
Tyros est urbs tyrior q̄ ob amplitu
et situ geminor̄ murorū facta.
ac cor nostr̄ dioscoria regionata
est quos ob id gentiles in mari
deos invocant ac in p̄dictis nauita
si solitarie stabit in nauī vīm an
tepinis appariuerit p̄iculosi si vero
gemine prosperi cursi sint nimbi
quasi aduersi fluctus diram illam
appellationē helenā ferunt. quia
tūplatione pro parentū senio dios
toros spūs vidimus eam erat signū iouis
filios fecit cui fabule iouem in cy
nū tūsoritū. ledam tyndaridē rōiugē
conspicasse ac inde natā helenā
vīm dictum. aste modo late ales ledeos
petunt amplexus. Item unde multa
tam in stenam vinasse et raptore
ac polluctem ac gemmos prosere
asse. Inuasam est cui re. ppho

et audierūt auribꝫ grauiter. Ne
putemꝫ rusticitatē rerū et gēma
tam animū nature esse nō posse tanꝫ
subiugat rapam arbitrij et dat.
Et oculos suos cōpescuit ne forte
videant oculis id est ipsi meritis
predentibꝫ causa fierēt ut deꝫ eiꝫ
oculos flectere vt ad supplica mīgē
dum est dicatē dnō ad ephesum.
Vade ad ipsum qui et peta qbꝫ veniam
meruerūt illis impropera si sic audie
at ad me reuīti dignentur. Quāuis
at breuiꝫ tota in suo rōdūcto id est
hospitio qd ipē sibi rōdixerat xpm
omnibꝫ pdicabat nō solū quidem in
deos sed et gentibꝫ quas illis reprobatis
dixerat esse saluādas. Et dorcas
que sunt de dnō ihū xpō nīo oīm fidu
na sīc plybionē. Non solū rome
pdicare plybiꝫ non est. sed nec
dū neronis imperio roborato nec
in tāta crudelitatē fratrū quātā de
eo narrāt hystorie. Dimissū ē ut eoꝝ
xpī in omnibus quos ꝑbꝫ pdicare
sicut ipē romanis aut. Nūc igitur
pfectus in ephesū ministrāt sanctis
et paulo post ibi ipē cū rēsumanico
pfectus pro vobis in hyspaniam.
Postea vero id est vltimo neronis
anno reuertens ab eo martirio coro
natus est. qd vbicꝫ in scīa ad tīm
otheum epla qua passionē de vi
rumb dicat exponit. In pma quidē
mea defensione nemo affuit mihi
sed oēs me dereliquerūt. Dignū
sānt et rōputatum me ut p me
pdicatio impleret. et audirēt oēs gē
tes et liberatꝫ sū de ore leonis. Mul
tum festiue xpm ex crudelitate nero
nis leonem esse significans. Et
sequentibꝫ. Et saluabit me et saluū
faciet in regnū suū celeste qd si
ꝑ me sibi sentiret imminere mar
tirū vel hi qui epla ꝑmisit. Ego
enī iā immolor et tempꝫ mee re
solutionis instat bonū certamen
certaui. cursum cōsummaui fidem
seruaui. Amen. Deo gīas.

Athyeldemarij agere sānctis qui
hodieꝫ monstratur in hebra
ea australem plagam montis syō
et hactenꝫ inspecta crudelitas ronanoꝝ
principum christianos aliosꝫ terra tenuit
aliosꝫ sub dura premebat. Asyrie
ergo que immo regionis totius absq;
orientali ꝑte qua ad rapprodonam
syriam vergit ꝓvincia. vndiq; crudelis
est maris. Cuiꝫ proxime sunt syrie
pamphylia cilicia lycaonia galatia
et alie multe sed spectatū vbi ephesi
ciuitas in est asie notissima. Arabia
regio inter syriā et mare rubrū q̄ ꝑsico
et eis qui arabicꝫ vocat. hij gentes
ammonitas moabitas ammonitas ydume
os samaritanos abiectos ꝑ plurimas.
Arabia at sancta inter ꝑsicū dī eo
q̄ sit regio mirrifera odoreis aromā
tibus ea gens eadem nisi beatam
vocauerunt. Ethiopia regio ab indo
flumine reliquis gentibus inuicta extenditur
inter nilū et oceanū in meridie
sub ipa solis vicinitate iacet quoꝝ
fines sunt ptholomeo. hesperei occidentis
tingitanis ethiopis. mari orientis
Antiochia ciuitas est syrie celeb
ris qua barnabas et paulus apli
sunt ordinati. est et alia in ꝑsidia
pisidia asye in qua idem pdicatis

udeos dixerunt· vobis apostolus
p̃mũ loqui verbũ dei sed quũ repu
lsus illud· Alexandria ciuitas est
egypti q̃ quondã sic dicebat· inter
egyptũ assistam· et mare q̃ claus
trũ posita in qua beati marci euã
geliste tumulus ostenditur· in ecclia de
nerata· Azotus opidũ tribus
palestine q̃· hebraice vocat̃ isdod·
et est una de quinq; olim ciuitatibus
philistiim· Ascalona ciuitas ē pamphi
lie maritima· Amphipolis ciuitas
macedonie ē et altera cognomi
nis in syria· Appoloma ciuitas ē
et ipa macedonie et est altera
pluma asyne q̃ dicit pentapolis· Atyene
sitas est in achaia philosophie dicata
studijs q̃ ciuitas sit pluralinumꝰ ꝑ
appellari solet· ea parcus portas
septemplicis quondam muro circũ
data fuisse describitur· Europa q;
alij nostri putat q̃ antiphatum· valla· a q;
marinis q̃· ipe ibi quodã dyb uidi
tata sit· Assos ciuitas asye maritima
cui appoloma dicta· Ampatibus
sitas palestine nunc diruta quam
hyerocles tra uidet et patres sui nouo
dominicat· Amphisos nomen fecit
tunc ab amphio quondam ciuitatis
huius a quo et via appia cognomi
nata est· Babilon metropolis regni
caldeoꝝ ubi coꝝ qui edificauerunt
turrim lingue diuise sunt a q̃ et regio
circumposita babiloma uocat̃· hanc
fuisse potentissimã et campestribus
per quadrũ sita ab angulo usq;
ad angulũ muri sedecim miliã
tenuisse passuũ id est simul p̃ muri
altitudinem· Referunt herodotꝰ et multi alij
qui grecas historias conscripserunt·
Nix· autem id est capitolium illius urbis
est turribus que p̃ diuersa edificata
amplius miliã passuũ dicũt circuitu post ruinã
muri tantũ stetisse et
ob vetustatem q̃· ulli tribuũdant rapta
das recuperata esse tyranni· Ultima
pluma asye minoris q̃ et quondam
bibruna et deinde ingdoma dicta
est ipa est et maior· Phrygia· Hiera
flumine a galatia disterminata in
finibus cuius nomen· Berea ciuitas
in macedonia q̃ verbum dei libenter
accepit· Capadocia regio in capite
syrie id est ad septentrionem· Cirene
ciuitas in libya regio cyrenaica
pentapolitana vocat̃ eo q̃ quinq;
urbibus maxime fulgeat· berenice
aristone ptolomaide ~~appolonie~~ appo
loma ipa q; cirene· Creta grecia
insula ciuitatibus quondam centum
nobilis et centapolis dicta est· Ciprus
insula in mari pamphilio p̃ quodã
opidum insignis simulacri edifici
et marmoris urbs ibi cum pma uenit
metalli inuento et utilitas fuit
cui pretium est in finibus alijs pro
ministrandi et oppidi veteris· Cluna
pluma asye qua regnum cumanis
intersecat et montibus amanis finit
finemuit salomon a syria tole septen
trionem· Cyrra ciuitas mesopotamie apud
romanos strassi clade apud nos at
hospitio traiani ꝯ parthyne et
parthis cum morte nobilis caldeoꝝ

regio inter babilonam/ et arabiā
ngrū et cusitarū· chanaan filiꝰ
chan optinuit terrā a sydone usq
ad gazam/ quā iudei dem reꝑ posse
derunt chananeis eiectis· Cesturee
tuitates due sunt in terra repmissio
nis· una resurca/ palestine in littore
maris magni sita que quondam/ pegros
id est turris stratonis dicta ē/ sed ab
herode rege iudee nobilꝰ et pulchꝝ
ro et tota mmo/ marmore multo ofi
lig extructa/ in honorem/ resaris
augusti/ resarea regnoiā ē/ est/ qui
etiam templū in ea/ mirabiliter albo
rapidꝰ/ in qua ꝓfessꝰ eq ihc̄ deꝰ
ab angelo ꝑcussꝰ/ et mirabiliꝝ tertiano
baptizatꝰ· et agabꝰ ꝓphꝫ roma
pauli ligatꝰ est· Altera vero resa
rea/ philippi cuꝰ civā scꝫptura me
minit ad radices montis libani/ ubi
fontes sunt a philippo te
trarcha/ eiusdem regionis facta/ et
in honorem tyberij resaris regnoiā·
ē/ sed in terra resarea/ capadocie
metropolis ē/ cuꝰ lucas ita meminit
profectꝰ est ab epheso et destrictus
resareā/ salutauit etiam· Cormiꝫ
tuitas achaie maritima· Centre
portꝰ cormithoꝝ ciuitatis· Chio
insula ante litima/ cuꝰ nomen/
syra lingua mastichen/ designat·
eo quibi mastix/ gignitur/ ysam alia
chiam/ appellauere a chyone nympha·
Tenedus insula contra asiam· Chios
nobilissima contra/ contra/ asiam/ insula
adiacens plurie alie et ē/ eiusdem
eius oppidū in insula calliniria/

Damasꝫ nobilis urbs fertilis que
et quondam in omi syria tenuit pri
ncipatum/ et nūc sarracenoꝝ metro
polis esse plurimi· dñi et rex eoꝝ
magnas famosissimas in ea/ sibi suc
centi basilicam dedicauit ꝙ iuxta
in atrium/ cuius dñi iohannis bapt.
ecclesiam/ frequentantibus· Decapolis ciuitas
huius omie plurie· Glaniie principes
ꝑsidis ab ycla filio sem appellati·
Ephesꝫ amazonii opꝫ ciuitas in/
asia ubi ꝙ q̄ erat dñi iohannes ciuā
ꝑfecta· Frigia plurima asie troadi
supiecta/ septentrionali sua ꝑte galatie
conterminata· meridiana litia omie
et pisidie migdonieꝫ ab euro
cappadociam/ attingit· Duo sunt at
frigie q̄dā maior smyrnam/ habet
minor· vero illum· ffemina plurima
syrie in qua sunt samaria et ga
lilea et alie plime regiones· Gali
lee due sunt una galilea gentiū
quarta finibus tyriorū et sidonis
neptalim/ altera iuxta tyberiadem
et stagnū genesareth in tribu zabu
lon· Gaza ciuitas insignis palestine
q̄ apud ueteres erat chananeoꝝ
ad meridiem/ sed antique gaze
locū ipse fundamenta ueſtigia demō
strant· hec at q̄ nūc restituta in alio
loco pro illa que corruit edificata
est· Galatia plurima asie a gallis
vocabulo trahens qui in antiquis
a rege bithinie eliorab regnum
cū eo arta uicinia diuiserunt sicut
deinde grecis admixti primo galli gre
cisca galathe sunt appellati· Grecia
proxima quedam/ asie/ asiane que

a grecis sup tribus hellas vocata est
in qua athenae ciuitas est quondā
arctica dicta Hierusalem metropolis
quondam conquidere quae ab helio
adriano rursus quondā arctico des-
tructa lapsore sibi restaurata helia
cognominata est cui opere factum est
ut tota sta id est diuine passionis
et resurrectionis sed et mulieribus
sue ciuibus quondā infra urbē tarentina
muri cuius urbis muro septentionali
circumdederunt. Hadriumetq; ciuitas
in bizacena regione affricae. Hadria
nomen mari rant' rauennā qd' pa-
lustra padi fluminis intrat et finit
vocabulū ab hadria primia ciuitate
que eidem mari nomen adriatici
dedit. Iudea aliqn tota terra xii
tribuū appellatur qua duae tantū
tribus q quondā iuda vocabat ad
ad distinctionē galilee et samarie
alia alias q in terra repromissionis
regionū. et notandū apud hebreos
qd' iudea ad palestinā. galilea uero
et samaria ad feniciem principat-
atque oppidū palestine est mariti
mū in tribu dan ubi hodieq; sagena
monstrantur in litore in quibus olim
media meda relegata perfidi quon
dam viri sui feruntur liberata fuisse
pudicia. Iaconū ciuitas celeberrima
in traconite et est altera in arabia
arabia regio et pars romanor ab
italo rege vocabulū trahentibus q ab
affrico et ab orca mari magno
ciuita trahq; alqui obtinebq; obseruāt
libie primitiue due sunt una libia
cyrenaica de qua dictū est et pro-
libie q est iuxta cyrenen hec post
egyptum in parte affrice prima est
et mari libico regione dedit.
Postea libia ethiopum usq; ad me
diterraneū parte occeanum hyda
ciuitas palestine in litore maris
magne sita q nunc diospolis appel
latur. Iaconia prouincia asie. Et et
alia eiusq; nobis ciuitas in frigia
minore. Ispira ciuitas tiraome-
lena prouincia asie. Iastea ciuitas in
taria cretensis insula bona qui vo
catur. comportq; ut ipse dicitas ce
pomi pro q'dam corrupte relate
legimus. Iehonb olympi ad orientem
hierusalem torrente rotam inter
fluentes ubi ultima dñi vestigia
hymo impressa hodieq; monstrantur.
Cuiusq; terra cadq; rotunde a rotun
do hebraicum magalonimq; pene
eadē sta vestigia primū stanti
rotundo reliquit. Demaq; in orbis
in cuius medio sunt rotundo stemate
et pulcherrimo opere rotunderetur summi
tatis. rationis ut plebem inter
dum corpus meatum nullomō re
tenti et rotamentari potuit sed
transitq; cuiusq; ante ad relinquendū usq; patu
arbitrium. Medi a medai filio ia
feth appellati sunt autem inter
fluuium gindum et fluuium tygri
regiones iste a monte tauro
usq; ad mare rubrum pertingentes
arauisia parthia assiria persidia
et medea quas septima sara
ambitus sepe medee noīa vocat.
Mesopotamia regio int' fluuiū

tygrim et eufraten que et ipd
dolabulo grece in medio fluminu
esse posita monstrat. hur ad mez
diem fuit ort babiloma. deinde
chaldea. nomsmic arabia eudemon.
Gadara ciuitas mr armonen et
tiracpolim. cuj mur ruina tamino
demostratur ubi moyses apud
ietyro socer suu emulabat. asia
puina asie. puina grecy nobilissima
et quondam alexandri magni
nobilior. parta. asiatedoma prouincia
asie nur acohs dicta est. et alica
eusdem noib inxta flumen damu
bii. feritq auctores trassisse q
cilicia mocsiam et brigas et thy
nos a quibj appellantur in asia
minori. sirtes et bytinia. quitene in
sula contra asiam que a primo re
mocte ab eo non dr. p achaiey ciuitas
in asia maritima decem stadys
ab hostio meandri amnis secreta ubi
paulj epistolas maiores alloquutus
est et insula ignobilis noie cuius
in mari egeo vl ionio. nazareth
galilee. galilea iuxta montem
thabor. dni et dns n. ihs nazarey
e vocatj habitq ecclesiam in loco
quo angelj ad beatam mariam
euangelizantes intrauit. sed et
aliam ubi dns est nutritus. neapol
ciuitas tarie q est puina asie. Dar
dan inter flumen medium q est
ab oriente et ant flumen tygrim qd
est ab occasu sicut sunt ut supra
dictum est. Domitj regio mitrau
ticum iuxta mare pontum qd asia
europamq dissereminat et appro
pinquat hostioy danubij influxione
dulcq esse reteris rogniosum. Pam
phylia puina asie. Paphus ciuitas
maritima in cypro insula veneris
quondam sacris tarymnibusq phe
tas famosa q sicquen terremotu
lapsa nur ruinas tantu vestigijs
quid olim fuerit ostendit. Pge ntas
pamphylie puine. Pisidia prouina
asie. Philippis ciuitas in pte ma
cedonie. Paralata ciuitas lycie puine
in asia. Ptolomais ciuitas inde
maritima ppe montem carmelum
que quondam acho dicta est. Est
autem ptolomais in pentapoli puina
affricie cuj supra memo. Putreolis
ciuitas roloma campanie eadq
dicta arcadia. Roma vrbs in ytalia
tocj quondam orbis dnj a romulo
urb sui romuli noie sic vocata quia
apta. optimam. virtute plenaq sapiey
quasi sola est vrbem appellare male
bant. Rodus cycladum insularu no
bilissima et ab oriente p. quondam
colyssum vocata in qua vrbs eiusq
noib fuit acuta rolose famosa septua
ginta cubitoy altitudinis. distat ait
a parte asie ppe miliby passuu. Regiu
est ciuitas siculj maritima ppe miliby
passuu a promontorio peloro secreta
cuj nomie grece nuncupatur. destrcto
eo qd. her siculj pb quondam bruno
agro ytalie rapientes mox mte fuso
mari sit amulso ipo passibj in longi
tudinem stretu. in latitudinem
autem unius talimina regia in quo stretu
est scopulj scylla. item carybdis
mare vehementissimum ambo clara semina.
Samaria ciuitas regalis in isrl. quinte

anonitis sumer sita · sed et cis regio
que circa eā sunt a ciuitate quōdā
nomē accepit | media mt̄ ideam
et galileam tangens · Iher ab hyerode
antipatris filio in honorē augusti
cesaris gētis nomē sebaste augusta
vocata est · Aspalon ciuitas cadit inter
neapolim dicta iuxta sepulchrū eroscelyi
que a filio ciuis regis sui vocabulū
sūpsit iuxta quā dns samaritane
mulieri adputat loquit̄ · ubi quōd
ecclesia fabricata est | et latere mōtis
garizim · Syria mons in regione
madian sup arabiam in deserto qui
alio nomē oreb appellat̄ · vbi dixit
et fecit vitulū in oreb ē hor mon
seb in syria factū sūpserūt · Caronas
qd̄ interpretatur campestribus regio est
a cesarea palestine usq ad ciprida
oppidū pinguib et est habentis loca
pascendis gregibus apta que iuxta
soli qualitatem pcō fidentē fidei
continuo fructū germinant · sed mt̄
montē thabor et stagnū tyberiadis
regio saronas appellatur · Silon
libus semitis insignis olim tendentibus
thanaco ad aquilonē iuxta hebron
montis ortus sita et ipā arctat vitis ·
Seleucia ciuitas syrie nobilis in pro
montorio syrie antiochie sita · Sala
mis ciuitas in cypro insula nūc con
stantia dicta quā traiani pncipib
ppe modici interfectis omnibus a rebus
deleuerunt · Samothracia insula est
in pelagio sinu · Syria que hebrice
dicitur dr̄ regio quam fluuius eufrates
et mare magnū usq ad egyptum
pingens ipsa maxima provincias
cōmagena · phenicia et palestina
absq sarracenis et nabatheis qq
gentes sunt xxij · Samo insula est
in mari egeo in qua recepta pō sen
tia vasa traduntur unde et vasa
samia appellata sunt · Smirna
ciuitas est iuxta pōntē in asia cō
tigua ubi meūt et pelagus illinc
et pamphylie nauigantes veniūt
in smirnā iuxta quo olim
rodiorū ignis venit usq; quā
ciuitas hinc · Porro hieronimus in
libro hebraicoq nominū nyri ponit
et interpretatur amarā · Salamen
ciuitas maritima circa insula ·
Syrtes arenosa in mari magno
loca nimiū terribilia et mendāa
eo qd̄ ad se cuncta diripere soleant
et adpropinquantē velociū nauigantiū
hauriant · Syr̄ at ad mare egyptū
vicine sunt et pariter administrant ·
Syracuse metropolis insule sub
pmūctorio parthyno · Siquidem ciuitas
ipa triū gr̄ distincta promūctorijs
vū et a triangula specie trinacria
quondam vocata mox a siculo rege
sicilia dicta est · Pmū promūctoriū di
pelori et appellat ad aquilonē sui
messana ciuitas prima est et ad
hesperum q̄ ytalia promūctorium rae
gium duodecim stadioq interuallo
secūdum dicitur parthenū qd̄ reppit
ad currimetū · Tertiū appellatur
lylybeum ciuitatem cuiusq nōis
habens et diuidit in ostia · Tyrus
ciuitas metropolis illinc pōntē
paulo aplō gloriosa · Tyro metro
polis fenicis in tribu neptalim vicissi
ape inuiarro a cesarea philippi ·
Iher quondam insula fuit falto

mam septingentis passibus diuisa
sed ab alexandro terre continens
est facta propter expugnationem illius
in breui facto aggere cōportatus
in aream nobilitas ronalio ait pulpita
construat. Troiades ciuitas asye mari
time eadem antigona dicta. Pergame
re ciuitas lydie q̄ est pōtica asie
templo quondam esculapi famosa ci
uitas erat lydie purpure venditrix
que in philippis fidem xpi susceptit.
Thessalonica ciuitas macedonie. Theca
trōrum ab spectaculo vocabulum
militibus qđ in eo xpūs stans desup
ait spectans tuidos stemitos cōtemplantē
Explicit exposito nomīs pdictor.

Incipit Prefacio venabilis
Bede pbri ad Aream epm
in Apocalipsi beati Johis.

Domino in xpo
desiderantissimo
q̄ bātissimo acce
piscopo Beda perpetuam i
dnō salutem

Apocalipsis sancti iohannis in qua bella et tribulationes ecclesie sue
de quibus figuraliter
aperte declarare dignatus est. Septem
autem spiritus ante eius sedet ostendit esse diuisa
per orbem in quibus plenitudo gratie ad roborandam fidem
sacramentum. Dominicas passiones et posteriores
gloriam enumerat similem filio hominis
ecclesiam tenuit quidem qui commemoratis
his ipsis et specialiter in septem asie
gestis ubi gerenda sint ecclesiis. generaliter
tales tandem ecclesie futuri describit et pal
mam. Ubi septem locos consulte subtrahendos ecclesie iudeos et temptationem
orbi dominus futuram secutus promisit ita
et venturus. Septimo autem temporum
pene tardissimam. sinagogam at hominibus
demens spiritus inuenit fidem in
terra. In qua ait prophetas descriptis
in sede dei quattuor animalibus et quinque
senioribus agnum qui aperuit septem
sigillis libri signi reflatis et triumphos
ecclesie reserare futuros. Ubi unitatem con
sequendam libri usus ad septi
num ordinem custodit. et premisso
septimo recapitulat ac duabus narra
tionibus qui ordine secuti septimo grandat
Ipse et ipsa recapitula prophetis intel
ligenda est. Aliqui enim ab origine
passionis aliqui a medio tempore aliqui
de sola ipsa nouissima scriptura aut
non multo ante futuri recapitulat
illud in primi pariter aperit. a septimo recapitulet. Tertia vero prophetia sub spe
septem angelorum tubas tenentium varios
ecclesie describit eventus. Quarta sub
figura mulieris parientis et draconis
eam persequentis eiusdem ecclesie labo
res et victorias agit et utriusque tem
pus prima digressa dependit. Ubi septem quoque angelorum data commemorat
et finita et si non pariter sup[er]ioribus
cum minora sollicitat numerus ubique pene
perficiat. Animi et moribus eiusdem iohannis in euangelio quoque et in epistolis
magis rapide et breuiter docet. Quinta
enim prophetia per septem angelos septem
plagis nouissimis terram effundit
iusta damnationem meretricis
magne id est impie ruentis. Septima ornati agni sponsa uidelicet
ciuitatem de celo a deo descendentem
ostendit. Septem quoque regulas
tychonius uiri inter suos eruditissimi
quibus ad intelligendas scripturas
studiosi plurimum adiuuantur breuiter
commemorandas putaui. Una pars de diuisione regule est. Quid a raptu ad corpus
uel a corpore transit ad caput et tamen
ab una caderent pars non recedentium
una enim persona loquitur dicens sponsa
sponso imposuit in mitram et sponsa
ornauit me ornamento et hoc quod
hoc raptim quod rapui id est quod expono
quod ecclesie conueniat unde intelligendum
est. Secunda de corpore domini bipertito uel pene
de domini corpore vero ait simulato ut spe
augeo magis appellari placuit. Tertia
enim ecclesia iusta simul et spernosa ut
tabernacula cedar ut pelles salomonis
non enim air iusta fui et spernosa
sum sed utrique se esse dixit propter co
mmunionem sacramentorum et propter tempo
ralem retributionem. Una mixta vera
pristini malos et bonos. Et tabernacula ipse cedar ad ysmaelitem pri
nent qui non erat heres cum filio
libere. Quarta est de promissis et lege
ac alienigena de spiritu et littera. Et uel de gen
te et mandato. Et appellari hoc augeo
magna ipsis magis de regula que
soluendis est ipsorumque adimbenda videri
ipsa est cum quam non intelligentes
pelagiani uel condiderunt suam ipsis
uel aiunt. Quarta de specie

spenes em pb est: Cetu aut totū cq
ca pb est sicut vnaquecq rum tab pb est
tong pumpe et vnaquecq pūna pb
est tong ozbis vnde et in ioria volgi
uerba venerūt ista ut cna idiote intel
ligant id spenaliter qd gnāliter in quo
primū propto impiaī sit rōstitutū fit hoc
cna de hominbq sunt ea q de salemone
dicit expedit eq modu · et pone ad
ipm et certam q ille pb est relata
clarescit nec spenes semp expeditur
depe em talia distinxit q vl ei placuit vl
si forasse tamnimō apertissime ēgrūat
sed ēi ab spene transtrū ad genq ssi
cq huc de spe loquēte scptura vbi virg
lare debet lectorib mtentio Ciuitatem
pamt regulam quā de tēporibq nū
pat potest autem sic ni videtur cna
de nūmeris appellari nam tropo
logiadorie vl legittimis numeris virge
dicit pte tertii aut toto ptem · quo tertii
nombus cna illa de resurrectione
ppi solui qsto pb em nouissima
dici q passq est insi pro rō die ampliat
id est adiecta cna nocte pterita · et
hoc in q pte vltra sunt erat insi tertii
dieb ampliatur adiecto saltē illustrissime
die dūtō non pūt esse tres dieb et
tres noctib quibq se in tande terre pdepit
sunt Legittimis aut numeris dicit
qb eminēter diuina scptura nūmerus
dicit rōmendat Dicit septenarii vl
denarii vl duodenarii qbq placuit qvl
omnia istis tpib vl dici alicui pfecto
designentur · sicut septies in die laudē
dixi tibi · et nichil est aliud q ssi laudē
eq in ecclesie Tantūdem autem
valent et si nichilominus pone p
denarii sive p septuagnita et septua
genta vnde possimus et septuagnita
sūm ieremie pro omnibus ipe spiritalit
ampli qd est apud alienos etiā sive
p septies sicut p p x tantū sicut p
p xx tantū quadrāgnita quatuor quo
numero signatur omnis status sicut

in apocalipsi beata regula tūcnius
recapitulationem ponat Dic em dicit
in scpturis qdam qi sequantur in ex
dme tēporib vl rex gnmiarē nar
rent nī ad ppa q pterminata sunt
narratio reuoretur sicut in genesi
dr ish filius nec ni turbabq et simplicib
sub ab imb diuise sūt Tyle geōrii
hup terram Et statim erat est omis
terra labij ving et simonii cor ūdē
ra dictū videt tamē eo ia ipe que
dispsi sunt vna fuerit omnib ingnia
ni ponq recapitulando latenter adiūget
aliter sunt hugue diuise Septima
cuisdem ignia ē de diabolo et eq
rorpe alīqn oīn T diaboli dicitur
qd nō tpo ss in eq rorpe possit
agnosci Dicit dūb beato iob cuius
hostib fraudes et vires opponens mi
chia dicit Eum qd ad te preb intuli
tabit aut loqtur tibi mollia ē nō
em ipe diabolq leget ispiam pen
tēnam actur q ss rorpq ipiq qd dap
nati in fine dieī sūt Dne dne
aper nobis Hab igit regulab nō
T apocalipsi tāni id ē reuelatde sī
ioh tamb apli quā idē tyronio vna
nt mtellexit et veridice sanbq ratio
dissecuit ptrea dūtaxat tora in qbq
sue pnb id ē donatistaq scisma defend
missq pfationeb qb ipi religioso a
ualentino pūnpe ptuleruīt ut hēticī
ecclīs et plebib dombq et pos
sessionib qb catholicis manu qdit
et sacerdotib qbus ei trusis defleret et
martira votanb · hab in ea q glori
atur apocalipsi fuisse pdūtab · Vel
in omi scptura canonica et pcipue
ppheta easq virgē regulab quisq
vigilanter intendat ipemet Cuiq de
auctorib et nob in hoc opē scrutī
nōnulla q cognōscerq possit vtilitādi
causa admisimq Plura vero q de illo
scripta vtro mysteriose · et q sicut

de eo dictū est verum rosa in spinis
effloruit · aptū nec q̄sitū diu vide
bunt² q̄m vl magistroꝝ tradite
vl memoria lectionis vl ecā rapta
uris sensꝫ attingē potuimꝫ sup addite
curauimꝫ Nam et hoc in p̄ceptis
habemꝫ ut p̄rapta talenta cū usu
ris referamꝫ ad dñm Cumq; opꝰ
memoratū in tres libellos releuāde
molestiā fundi placuisset Presbo quo
cūq; ut beatꝰ augustinꝰ ait ita
libri terminū trahant² lectoribus intentio
sint labor viatoribus hospitio stilo
quinꝫ ty ut spinas q̄rentibꝫ numero
reddāt² cas rapuloꝝ memoriā
seruēs inserta q̄d in ipō libello quō
dam ip̄ostꝫ breuibꝫ distinxerom
p̄ oīa videbatur esse danda Hic
sigillatē id est angloꝝ gentis memoria
transcurrendū ratꝫ et mundi longe id
et temporibꝰ bti gregorij pape serē
accepit fidei Et idem quātū ad
ordinē tepide sanctꝫ credulitatē solū
deuitare sensꝫ dei sententias quoq;
studuisse disposuit Nam et apte
magnꝰ vtilitatis p̄ disputatiōe p̄sentis
memoriæ sotiandū Opto in xp̄o valeas
dilectissime et fidei tuæ semp memor
esse dignetur

Iohānes

Equum ab humano dū petit orbe
Et verbū dei iohēs et q̄ regna soli
Contrat quāb reliq̄ dñō dilecti i aulam
Regis et altitronā gressū ad ethera vertit
Ille ubi subiectū sic̄ infima vidit et orbē
Cunctaq; fluctiuagis cernit ubiq; rotari
Et babel ac solymā mixtasq; effugere rastris
Hic p̄ Agnum vinctā tela fugāq; rapi
Et mitem egisse inimicos ad candida agnum
Cui dare p̄cipuet regna btā polo manipulos
Aquamq; astra agnis p̄tartara tetra
Obiungi et flammis pelle semineq; suos
Hoc q; finem stadii cito ve duelli
Quāb que palatia palma vl arma foret
Pandē dū aperit vetery fatalia p

agnis

Et rapis rupibꝰ germina pauta sacris
Copia ne ponor gliscet fastidia messis
Cōtinuā cuit tenuē tāta parē veret
Rosꝰ gēmis tubi sapiat si fercula labꝰ
Omnia tu laudes da sup astra deo
Sin aliab · aliob ty applicata animis
Que rano corrupteb pumice fragē fero

Incipit tractatus i apocalipsim ejusdem apostoli

Apocalipsi ihū xp̄i quā dedit ei
Illi deus palā facē suis seruis
Fundata p aplos ecclia qū
vl ambitu dilatata vl fine p̄figēda
esset ad roborandos contra mūdi
aduersa fidei p̄dicatores oportuit
reuelari Cuius reuelationem ms
tus iohānes more suo filijs ecclie
ad p̄sentem referens ihūm xp̄m a deo
p̄ephisse testat² Que optet fieri
nto id est q̄ ni p̄sentis tpe sit ecclie
ventura Et significauit Ihesus
eandem apocalipsi duobꝰ ignotis
ne alterius manifesta videretur Mit
tens p angelū suū Angelus enī iohā
nī in figura xp̄i visus est sicut in
sequentibꝰ manifestius apparebit Ser
uo suo iohāni ut p whātem qm
singularis p̄legio raptatus ipse
p̄ reliquos retinē meruit eadem om
nibus suis palam faceret suis Qui
testimoniū perhibuit verbo dei et testi
monio ihū xp̄i quicq; vidit sic de
p̄sona iohannis dubitet · ipse est
qui verbo dei eternus et incarnato
sicut vidit testimoniū perhibuit dicens
Et gloriā videmus tanq̄ q̄si unige
niti a p̄re Beatꝰ qui legit et q̄
audit verba p̄phetie hui Ideo doc
toreb et auditoreb bti sunt q̄ ibi
dei sententiā bonꝰ tempꝰ breue labori
gaudia sequūtur eterna Septē
septem ecclijs que sunt in asya p
etiab ny ecclias omn ecclie scribit
Solet enim universitas septenario
designari et septem diebꝰ circuitu hui

temp⁹ euoluitur. Gra vob⁹ et pax
ab eo qui est et qui erat et qui ve
turus est et a septem spiritib⁹ q̄
in cons. et a Jesu xp̄o testē fidelī
primogenito mortuor⁹ et princ⁹ regum terre
qui dilexit nos et lauit nos a pcc
tis nris in sanguine suo et fecit nos
regnum et sacerdotes deo et patri suo
ipsi sit gl'a et imperiū in secula seculor⁹
amen. Ecce venit cū nubibus et videbit
eum omis oculus et qui eum pupugerunt
et plangent se super eum omnes tribus
terre etiam amen. Ego sum alpha et o
dicit dns deus qui est et qui erat et qui
venturus est omnipotens. Ego iohannes
frat⁹ vr̄ et socius in tribulatione et in
regno et patientia in ihesu xp̄o fui in
insula que appellatur patmos propter
verbum dei et testimoniū ihesu
Scripta nota est. iohannē a domino
nostro ihesu xp̄o accepta euangelium in hac
insula religiosi sui huius ordinis datum
est secreta penetrare cui nō tuta
terra aut spacia negabantur. Et fui
in spū in die dnica. Congruū
quoq; spiritali visioni tempus indicat
Dolet enim spūs tribulationib⁹ causas
sanat sepe non vt temporib⁹ vt acerb⁹
sic etiā temporib⁹ exprimere statum
abrahā quoq; quippe meridie angeli
sodomā uenisse uisitant adam post
meridiem dm̄ uocē deambulantis
audiuit Et salomō nocte sapientiā
non finiturus accepit Et audiui post
me uocem magnam Vocē p̄s am
monentis ut ad visionē ihesu xp̄i eruditi
Quod uides in libro scribe et mitte
septem ecclīs q̄ sunt in asia Non
ignorat omnium conditor huius xp̄i ecclīa
designata. sed in septenario multo
omnib⁹ plenitudo ostenditur Asia quippe
tanto eleuato. simplicitatis mundi altitudi
nem in qua pegmatum ecclīa designat
Et ut diuini misterij nobis est. in spē
gentis quemadmodum et apl̄s paulus ex
ponit ecclīs Ille non ipse de quibus et iohēs
Et licet ista septem loca figurata sint
tamen ecclie septiformis tm̄ gesta sunt
in ipsis specialiter que marcipat aut laudat
Et vidi vt candelabra aurea Quibus
ipse sibi describit ecclie lumina amoribus
diuinis pectoribus rapti fulgore pferentibus

iuxta ipsor qr dns air. Dum luminib
qui ppnti et lucerne ardentes
Cui q interq exteriusq pfrem
per duab septenarij numeri ptes
desigt Dum in ea singuli in quiet
orib qlitatib gfisserat dnm deu
suum et toto corde to aia tota q
virtute diligunt Et in medio vi
candelabror aureor similem filio
hoib Dimilem filio hoib dixit cu
morte denuncia assit desset in celum
Et si nouerang xpm sdm carnem
sed tam nunc non nouimus Bene at
in medio. omib cu qui in circuitu
eis sunt insignit offert munera
Vespiu podere Podere latine tunica
talarib dicitur et t uespe sacerdotal
xpi sacerdotiu, ostendit quo se pro
nobis in altari crucis optulit hostiam
pri Et pcinctum ad mamillas Zona
aurea Ad mamillas duo testamenta
qr quibus sibi conexa stat caro a
ossibus Zona cui aurea chori stat
est cognitio caritate dno adherendi
et testamenta gplectendi. secundu
ut aut aplus dicit caritatem spus in cor
nris pcab Caput aut eius et capilli
erant candidi tanq lana alba
et tanq nix Candidatus et immorta
litas maiestatis in capite candore
ostendit. Cui pcipue quiq velut
capilli adherentes ppter quos ad
dexteram funeralis mistar lane. et
ppter dealbatos innumerabilem
turbam et electos o celo datos
nistar nimbi effulgent Et oculi eius
velut flamma eius ignis Oculi dni
pdicatores sui ignei spiritali et fidelib
lumen et maledicu pbentes mendacio
Pedes eius sibi aurichalco. sicut
in camino ardenti pedes ignitos
nouissim temporib ecclesiam dicit
que vehementius est examinanda
et pbanda pfectis Auricalcum
quippe t es mixto igne et medica
mine pducitur ad auroi colore alia
mistura que dr sibi aurichalcu lapis
sigt in iudea q habang mollis est
ecclesiam esse pfectam dum pcipue
nouissime fidem et religione sepelida
in nomine adimplet nu dr aperi habne
portas tuas. et quemadmodum ignis re
duobus tuis Et nox illig tanq
adiuvet militat Vox confessionis et pdi
catois et laudis. sic ni videa tm
sed ni mixtis applis resonat Et habeat
in dextera sua stellas vii in dextera
mea est spiritalis ecclia. assimilat
regna a dextris tuis in nostro
deambulato Cui apparet astanti ad
dexteram dicit Vente benedicti pris
mei pcipite regnu Et de ore eius
gladius utraq pte acutus egrediat
Cuius de visibilibus et invisibilibus
iudicans posset omnes ignis pcipue
mittere ni ignorans ignibus Et sicut
eius sicut sol lucet in virtute sua
Cruciatus in quonite dispulit talis
iudiciu dns omnibus sanctis apparue
bit quippe cui in iudicio videbunt
in quem pupugerunt Totus
aut hic filius hoib habitu carnis ecclie
gerens cui qua vna natura ipse
facta est xpc. honore illi sacerdo
talem et iudiciaria illi potestate
potestate et ut fulgeat sicut sol
in regno patris sui Et cum ad
videndum eum rediam pedes eius
Tanq homo ad spiritalem ne
cipiat visionem. sed dm clemen
tia timor pellitur humanus Et

simu ꝓmꝰ et nouissimꝰ ꝓmꝰ qꝛ oīa
ꝑ ipm facta sunt · nouissimꝰ quia
in ipo restaurantur omnia Et ha
beo plancꝰ mortuꝰ et miserꝝ Non
solū aūt mortem resurrectionē dem̄i
sed et eiusdem mortis habeo dem
mū · qui ecia ecclie spūs sci misscriatō
tribui quoꝝ ingens dñi seruis pcta
remittuntur cui ꝛc Scribe ergo
q̄ vidisti · et q̄ sūt et q̄ oꝛtet
fieꝛi post hec Tuc sola ui dispu
tatiōis manifesta pauoꝝ sancte ecclie
laboꝝ · et malos in ea cū bonis
usq; in finē seculi cōmisceri deos Septē
stelle angeli sūt septē ecclie id est
rectoꝝ ecclie Pardos em̄ ut di
xerat habuit Angelꝰ dñi qui erat nūcius
est Et angelo ephesi ecclie scribe
Ho ecclie unitā nois q̄litatem ꝓpo
situs ꝓpter ꝓtem laudat Ephesi em̄
et lapsū magno et voluntatis nuda
ti ea intuitari dī Per hoc dicit qui tenet
septē stellas in dextera sua q̄ est nos
in manu sua ipse Dño et ꝓtexit regit et
continet Cui ambulat in medio septē candelabroꝝ aureoꝝ Qui dignoscit ꝛc
opa singuloꝝ et rectoꝝ inuestigat
Dño opa tua et laboꝝem et patientiā
tuā Video te bona opa nequā tollere
agentem et munitas malos intolera
biles equanimit tolerantē qui pseudo
apłos uerba sectaꝝ diligenter ea
inuitas nullatenꝰ cui rectē uolunti Sed
habeo aduꝝs te q̄ caritatem tuam
primam reliquisti ꝛc In quibus q̄ dñe recepta
deseruisti amoꝝem · quē nisi recipe
ueneꝝit turbo eos ꝓmisse munere ꝓuabo
in abusdam uere pauoꝝ exemplo
hodiernam stulti et fatuitatis odium
Hi sūt em̄ fratres nicolaitaꝝ sicut in sequē
tibus agitur Cui habenti aures audiat
q̄ spūs dicat ecclīs Cui signū scribit
omnipotens se dicere demōstrat ecclesiis

Non em̄ ephesioꝝ ecclia sola sed cam
nō penitēt de loco suo moueꝛi erat
Erat in pgamo hñs sedes Satane · et
non ubiq; sicut reliqua singuloꝝ oīa
sūt ecclie Vincenti dabo edere de ligno
vite q̄ est in paradiso dei mei Lignū
vite xpūs est cui⁹ in relecti paradisi
visione et in pōnis ecclie corpe ste reſi
tuitur aīe Et angelo smirne ecclie
scribe Vnus ecclesie de tolerāda pse
cutōe sciꝛe uult et nobis ꝛeuelauit
Smirna em̄ amara dī q̄ mortalitatis
tarnis designat Hec dicit ꝓmꝰ et
nouissimꝰ qui fuit mortuꝰ et uiuit
Cui et oīa nouerant · et oīa mortis de
relicturi · apta ꝓphe parentiam
suam ꝛro tribulationem Scio tribulationē et
paupertatem · sed diues es Beati em̄
pauperes spū quoꝝ ipsoꝝ est regnū celoꝝ
Cui⁹ pulchre fortunatq; pbet uirtu
tem sermone exposuit dicens Pauperes
in angustia regnat habēdo deū Cui
se dicit iudeos esse et nō sunt Con
tenditur se nosse deū factis ꝛo negat
Iudeis em̄ religiosis est nomē Unde
apłs qui in abstinentia manet iudeꝰ
est · et circūcisio cordis in spū nō littera
Ecce impiꝰ est et nouis diabolꝰ ni
tentem ut tēptemur Tribulatio ecclie
si dicta cōuenit aduersa quam
diabolꝰ in extremabilem semp inimi
cis exercet Et habebitis tribulatio
nem diebꝰ decem Totū tempꝰ signi
ficat in qua decalogi sit necessaria
mādata Cui⁹ dū em̄ tuēre verbi
dium seruis tentatorem timere est
aduersantibus omnia patiaꝛ quoꝝ
quorūm psecutiones a nerone usare
usq; ad diocletianū illatas intelligit
Esto fidelis usq; ad mortem et dabo
tibi coronā vite Cui⁹ decē dieb⁹ pe
nitat ostendit qui usq; ad mortem
fidem seruare suadet Cui⁹ uicerit

non tedet a morte za Cum fidelib
pmansert usq ad mortem carnis
mortem aie non timebit xpiana Et
angelo pgamencie scribe pgami
mixtratur diuidens corpa eoy Cima
iudicando distrinxit inter virtutem
fidei et idolatrie fidelium ut
corona prie cōsringeretur et ep
altarentur corona ihu Hec dicit
qui ipi ēcumphcam iuxta qd pte acu
tam iudicandam pfatem congruit
sumpsit q erat victoribus prima et
penā reddituri erantibus Vbi no ubi
ista ubi sedes e sathane tenes
nomē meū et nō negasti fidem
meam Approbo quidem paciā
tuam q inter reprobos qui thyatire
sunt diaboli cōmorata me nō noīe
tantum quo xpiana dicebas sed
fide tua integra cui in ipe pfecta
homb mente sed ambigua qd sedu
centib inter catho dogmatib Et in
diebus illis ambigebat tempus meus fidel
ortus e apud nos Cuida martire
pgrino passum ali dubiū cristū
intelligunt qui ab male dulci etiā
nūc quātū in ipis est omittit Edē
et formicari Hec duo sunt principa
lia quibus catholicis quotidie militat
quos deus vere est et gloria in con
fusione ipoz sed et omē opus malū
ydolatria est et formicatio spiritual
Ita et tu habes tenentes doctrinā nico
laitarū Nicolaite dicti sunt a nicolao
diacono quē refert clemens de zelo
pulcherrime cōiugis mirabili respō
disse ut quicūq uoluerit cam ascen
dere et ob hoc infideles dixisse
qd apli uicta pudicicia coitūq; spūs
coniugia pmitterēt Dicuntur at
nicolaite quedā etiā fabulosa et pene
gentilia de mundi pdurasse principio
mter ab eis q immolant cibos suos
separasse Omnibus dabo manna abscō
ditum Cum carnibus illecebis ypocrite
lis suadentibus q tēpscit mee dulce
dine panis tuis ibus qui de celo descē
dit saturabit Et dabo illi calculū
candidū id est corpus mee baptismo can
didatū nec mixtum pnomb gla reful
gens Et in calculo nomē nouū scriptū
quod filius dei nominem et sinc Qui
nemo scit nisi qui accipit Cuius qui dicit
se nosse deū et mia data eius nō custo
dit mendax est nō cui gustat ypocri
quoniā suauis est dñs Et angelo
Thyatire ecclie scribe Thyatire nec
essentia in hospa Sanctū aūt habet
corpa sua hospā vincētem Hec dicit
filius dei q ihs oculos tanq flāmam
ignis Cum sint oculi flāmei mysteria
aperit dicens Ego sū scrutans renes
et corda et dabo unicuiq uīm secdm opa
sua Et pedes eius similes aurichalco et
ipe exponit qd ihs ecclie nouissima
sint opa prima priorib Si habes
adiuta te et promtus imitet tezabel
prophetem docere Ihu tuo quidem ope et
fide laudabil es sed in hoc duplex
rabiem et pseudo apli synagogā
q se xpiana fingit nō dig ficticie
redargūb nomē tezabel qd filiū
sanguinis sonat cōuenit hereticis
et pcipaliter fuisse comitum Sulpicius
in supdicta ecclesia docuit memorata
fantasia q figura esset tong tezabel
per orbē nūc etiam manifestam cō
tinuare ulcionem Et seduce seruos
meos formicari et manducare de
ydolatricis Vbicq sub xpi nomē for
nicatorem et ydolatrem spiritale
docebat stam quo apte ydolas
culturā docere q in ecclia pheta
se dicebat Esse mitto eam in
lectū iusto iudicio agitur ut in lecto
pene iaceat eterne que in seculi

in lecto libidinib⁹ stravit Et filiob⁹
eigm mortem filiob⁹ hui⁹ posteritate
et opa mulieriß indicat quib⁹ nonne
momentaneam rapib⁹ sed aie tui
natur etiam Et sicut omib⁹ ecclie
ste ego sum scrutans renes et corda
in remib⁹ delectationes in corde regi
tuoꝝ figit Opera ergo mea et dicta
possunt nota esse hoibꝫ sed quo animo
fiant et quo p ma puenit aspiramꝫ
scig ille nouit qui respicit quoquo re
gnitor qd quidq delectet Vita aut
consequenda formationem et ydo
latriam q prima sit manifesta punctis
occultay dr cognitore ai et hr mi
nimis quia possunt appellari delictis
perdes mgnr omib⁹ qui formatur abu
te Et ipsem qm hr audit aplis ie
iunes ait de talib⁹ fratrib⁹ dispuntes
ita concludit filioli manentes custodite
nos a simulachris vobis aut dico
ceteris qui tinatire estis Dicit impijs
penitentia suader et penam minat
sic ad patrem pios pmijs hortat
etnis Cum nō cognouerit altitudi
nem sathane Nullo modo cōfessi
phauerint Sic et q aperit iustitiam
nō cognouit deū licet ipm pdicent
Hoc mō et de⁹ licet omib⁹ noueris
nō cognoscit opatiob⁹ iustis Nam imit
tam sup nos aliud pondꝰ hr qd hēris
teneatis donec veniam Nō patior nos
tentari sup id q potestis sustinere Alit
Attendite mgnr a falsis apheris non
em ego vobis nouā mitto doctrinam
sed quā accepistis fuate in finem
qm cū venerit falsa et mea missa resto
dicit dr mercede donabit nr Dabo
illi ptātē sup gentes in xpo habet
ecclesia hanc potestatem tamq corpꝰ
in capite qm quo i m aplis nobis de⁹
omia donauit Et regetis illos in virga
ferrea et tanq vas figuli cōfringetis

in mysteriis iustina dicit mites in
hereditabit plꝰ asserit Deficient vero
cōtumaces int vt metum pereant vt
tetrarcā in eis terrene cupiditates
et uetetis hoib⁹ turulenta negotia
quidā de pestifero timoso cōtractum
ab inolitū est Et habebis stellā ma
tutinā xpi est stella matutina qui morte
sibi triumphata lucem inte suis omnib⁹
et pandit eternā Et angelo sardis
ecclie scribe Hec angelus dei sacer
dotem animꝰ sollertem in malis cor
rigendis cognit quosdam tamen in
cultis ambulantes habe collaudat qbꝰ
nomen sardis capitis ubiq proficere
Ino opa tua et nomen habes q vivus
et mortuꝰ es Vbi quidem vius esse
videris sed si non in primoꝝ correctione
vigilaueris ita confitebaris Non enim
opa tua plena reā deo meo plena
non sunt opa coram eis si nō et ceteros
scripture cōtendent quātus hoibꝫ timoris
esse videatur Veniam ad te tamq
fur Dicit in evangelica parabola
sic et hic exemplo furis tuēdi vigi
lare monet Sed habes pauca nomina
in sardis qui non inquinauerunt
vestimenta sua Non dicit paucos
sed pauca nomina apis eius omnes vocat
nomine qm moysen nouit et nomine et
suos nomine scribit in celo suos Cum victore
vestietur vestimentis albis Omib⁹ ad nlos
pertinet habitu qm oloserium baptismi
mui olatam hilarit Et angelo phi
ladelphie ecclie scribe philadelphia
dilectio fraterna interpretatur tui inte ta
mua regni apit et a dño dilecti promittit
Hec dicit sctꝰ et verꝰ qui ht clauem da
id est regiam potestatem di et claudit da
similiter nato Hinc et aperta david
xpi est dispensatione patefacta Cum
aperit et nemo claudit claudit et nemo
aperit Legis divine secreta solus xpi
potestate pandit fidelibus claudunt

mmedutib Ecce dedi coram te ostiū
apertum qđ nemo pt claudere Janua
scientie celestib quā ecclie sue xpc
aperuit nullig omīno aut nisi patet
Preludium Quia modica habes vir
tutem. et seruasti verbū meū Causa
ostendit qr ideo hr dona promeretur
ecclia. qr nō in sub viribus sed om
regnis xpi gra confidit Laub qr est
pregentib deo et devotis ecclie q mo
dice fidei aperiat hostiū omnendi
et pro modica virtute fide roboretur
Ecce dabo de synagoga satane qui
dicūt se Judeos esse et non sunt Hoc
enim ecclie tūc promisit qr nō phila del
phi tātū credidērunt de synagoga
judeoy sicut in actibus aploy multi mg
Qđ seruasti verbū patientie mee et
ego te seruabo ab hora tēptationis
q ventura e Quoniam exp fratū meū
in adversis seruasti tolerando et ego
te erassim ab imminentibus seruabo
pturis nō quidē ut nō tēptandus sed
ut non vincendus adueng Et licet
ecclia semp exerceat aduersis potest
tamē hec hora tēptationis et humi
liatio Judeoy sub tpe antixpi significari
vel sicut in sequentib in septo ordine
septig. sic et hec in septo angelo nouis
sima q secundo designet in qua qdem
Judeoy male decipendi alij at hebete
magis ppiete monitis legis puritatis
intelligentiā et ecclie membris mor
pari audunt hostem fortiter esse vin
cendi Ecce venio cito tene qđ habes
ut nemo accipiat coronā tuā ne tole
rando lassitudo cito eā amittas
ne forte te desinere aliq tibi decretā
accipiat mercedem Hic sensus in me
qui ap nos dei filius est. impossibile
est enim intellectū fidei bñficium

Ri eius coronā alteri tradet amissa
non vacat loca cui qđ tenebat
amisit Qui vicerit faciā illū colump
nam in templo dei et foras non
egredietur amplig Cum adūsa gētes
me deiecerint gloriosq in templo ecclie
nulla adversitas timebit ultra
tarturam Hec complebit ds cū fiducia
mus suspitionē ecclie mundi nus
omnipotēs deorsū sicut ille due in
foribus templi salomonis Et scribam
sup eū nomē dei mei Qđ videlicet
pr adoptionem filij dei dicūtur Et
nomen civitatis nomē ihrlm Quam
ecclie sonabitur que gra celesti in
nouā vitā generata est Et nomē
meū nouū Hoc est nomē christiani
nō p nouū sit ipsum filio dei qui hāc
habuit claritatem cūctis mundis fieret
sed nouū filio hoīs qui sint mortuus
et resurrexerit et sedet ad dexterā
dei Et angelo laodicie ecclie scribe
Laodicia dr tribus amabilis dicitur sine
fuerit in voluntate Et ait cui tibi
et quibus dicetur. impia te eucue
ex ore meo Et quibus item Ego
quos amo arguo et castigo Ex ego
ait pbis missa interpretatur Hec dicit
amen testis fidelis et vere qui
principium creature dei. Amē vel sine
fidelis interpretatur. xpc ergo qui
est mediatinitatis essentia. veritas
pr matris nascentis mysterium. principii
creature dei factus se esse commemo
rat ut pr hoc ad tolerantiā passionis
confirmet ecclias Bono opa tua
qr neq frigidus es neq calidus vel
lem in fide secundus esset frigidus in
fidelis Qui si adhuc infidelis esset
tibi spes reparandi maneret sed
dicto qr voluntate dñi qua regnum
nō salvabit de visceribus ecclie mee fructu

Trina diuīs ꝙ diues sum et locu
pletatꝰ et nullꝰ egeo Sola fide cō
tritꝰ. iuste ubi sinistra diuicias
usurpab. ſi ſiue diues esse desidēs
feruoꝛē tristitiaꝫ ꝓsuraꝫ flamma
ꝓbaꝝ. derelictꝫ cibꝰ eme. aꝰ oculoꝝ
mētꝫ nō sobrio fastidiꝫ iactantie sed
diuine sentie ꝙmige collirio ꝑsun
collirio oculoꝝ unge. est exercitione
hom apꝫ intelligentiaꝫ scꝑture scē pme
teri Ego quos amo arguo et castigo
Non effugiab patꝫ aduersa cum hoꝛ
penaliter sit mdiuꝫ amaꝝ a dno
Emulare ergo et penitentiā age Esse
dr fuisse illiꝰ qui emulandi sequē dispo
fuigent Ecce sto ad hostiū et pulso
hostiū quidꝫ cordib tuis exhortatiōb
dextera ꝓtexo. quā si libenꝫ receperis
me habitatoꝛe et coheꝛede digno
habearis Cum uicerit dabo ei sedē
meū in throno meo Consessus ꝑtis
pem potestatis dicit ait mdiuꝫ qui
consedē inquit mihi sicut et ego uici et sedi cū pꝛe
meo in throno eius omnes dñi in throno
tio cū pꝛe sedit et ꝙ passionis certa
mīa. ꝙ resurrectionis palmā glaziq
se cibꝰ q ꝑtis ꝓbis esset equalis mi
dicunt sicuti mihi singuli ecclesiis po
dum suam mdiuꝫ potentiam De
inuī opa ecclie uel laudanda uel uituꝑ
randa mirabiliꝫ ꝑmixta ꝑ admonitione re
tuꝫ posuerunt meritū q in ꝑtis et
in futuro ꝑt intelligi. utriq; parti
rependē debitum Cui uero adiungit
Qui habet aures audiat Auribꝰ pꝛu
dibus rudibus ad mādatoꝝ obediētiam
tinent Post hec uidi et ecce hostiū apti
tum in celo Descriptis ecclie opa que
esset. et qualis futura esset recapitulat
ri xpi natiuitate tacē aliter dicturꝰ
tam cū ecclie tempꝰ uarijs in hoc libꝰ
figuris repetat Ecce inquit hostiū apti

in celo Commemorat hostiū celeste aspectuꝰ
aperiri cui celata misteria pandi ꝓmittitur
uel q hostiū ꝓpter est Cum illi arcaneꝰ
natis ꝛ pspm ascendit celi id est ecclie
altitudinem et uidet futura spiritalib
affectꝰ sicut dixit Et statim fui in spū Et
hoc ꝓma qua audiui uiliꝰ uocis priꝰ
q dicerat. q; uidi scribe in libro Et ecce
sedes posita in celo. et sup sedem sedes
Ecclia in celesti conuersatione posita
diuīs inhabitat Gregoꝛiꝰ papa romanꝰ
solui dni in uisione angelice. angelicas
pfectꝰ inspectans quas meritis altius
psidens misericꝛ cuncta disponit Et qui
sedebat similis erat aspectui lapidis iaꝑ
pidis et sardini. iaspidis color aquā
sardis ignis. erat. Circuꝫ duodecꝫ indicii
nouiꝫ celebrati Dicit dñs inquit
in diebꝰ noctis ita erit et in die aduentꝰ
filii hoīs Et uere in ecclie sedib sibi
uisum smaragdini uere quasi sit sole iu
bes irradiante et ꝙ diuinis ꝓmo
pinationib indito fortis et intrinsecꝰ stat
quod diuꝰ illustrat ecclam munire desig
nat Cum bis smaragdo lapidi iunxit
uiridantis ꝛōpanationis Quo cū uere
ditatem in martyribus fidei ꝓfitēri
oppetant eo potenꝫ etiam retrusis
oriendo ꝓtegit Et in circuitu sedis sedilia
xxiiii^or et seniores xxiiii^or sedentes
Ecclesiam quā apte sonetatem fidei
in una sede viderat cādē et gemitiū
testamenti de pꝛiarchis et aplis gnāta
in xxiiii^or sedibꝰ retulit sedentem ꝓpter
iudicaria eius in xpo dignitatem Sedē
bunt cū et iudicabunt omnia mēbra
sed in uno et ꝑ unū caput Ita quo possit
sit in iudicio sedē sedes stantes ad dexte
ram iudicis possit cū xxiiii^or seniores
in illis intelligi qm ꝓfectionis operū
senarius numꝰ cōmendatur clara creatꝛ
ꝓdinatione cōsumat nā ꝙtuor seni xxiiii^or
partiū Circūamictos uestimentis albis
et in capitibꝰ eoꝝ coronē aureā. id est

bomb opib⁹ indutab ꝑ ẽ mentab
memoria gaudia supna q̃rẽtes ¶ Depe
ẽ rapiñ nõie mentis sois intelligi
¶ Et de thronis p̃cedunt fulgura et vo
ces et tonitrua ¶ Hoc est q̃ matth⁹ ait
illi at ꝑfecti p̃dicauerũt ubiq; dñs ꝓce
ante et sequentib⁹ signis ¶ Et vii lampades
ardentes ait thronus q̃ sũt vii sp̃s dei
Vnus spũs dixit septiformem vnus enim sp̃s
est ¶ Septiformitas aũt perfecto ẽ et
plenitudo ¶ Commemorato vero spũsto
baptismi sequitur in
qua eidem spũs ꝓpi credit ¶ Et in qu
tuor sedib⁹ tria ma⁹ maiore virtutis filiũ ostẽ
tatio ꝑ fidem veritatis baptisma
reperiũ ad vitã in quo nõ aliud exte
rior videtur ꝙ qd̃ gestat interius Chr⁹
tallo quoq; qd̃ de aqua gelãte et
lapidescẽte effici baptismi gr̃a
figurat ¶ Et in medio sedis et in circui
tu sedis quatuor animalia plena oculis
ante et retro ¶ Quatuor thronos id ẽ ecclie
ꝓtectores lumẽ euangelii de p̃teritis futuris
q; sua replet ¶ Et ad primũ filiũ leonis
animalia nititur intelligunt ¶ Beatꝰ
augustinus inquisita eadẽ libri sp̃s
quatuor in leone dixit intelligi ꝙ liber
dignitatis in apostolica narrat qua
vixit leo de tribu iuda ¶ Et in q̃ iustꝰ rex
a rege timet ac magis adorat ubi est
rex ni sub tragulo ponit ¶ Rex imperat
filio suo et ad ultimũ rex segregat
oues ab hedis ¶ Iuxta in titulo qua
hoc sua magna sunt in lege ¶ Ego ẽ
non solũ p̃nãpia arca templi et sacrãta
diuinitus ¶ sed et ita cõcludit ut ait
tempe in templo laudãtes et benedicẽtes
deũ ¶ Facies vero ihũ ihũ matthei ait ¶
qui michi de regali vel sacerdotali pos
tea dñi lenitꝰ tantũ hõie xpi gesta
simpliciter narrat ¶ Aquila at iohãis
est qui natiuitatem verbi velut altum
solẽ ꝑspicaci aspectu ¶ Aiãha at mat
euãgelistã nr̃i tali significat exilan
tium fortitudo in leone victãtis in vi
tulo ¶ Humilitatis in hõie ¶ sublimitatis in
aquila volante mostratur ¶ Singula eoꝝ
habebant alas senas ꝓpheticũ siue doc
trine ecclesiam ad alta sublevant
¶ Senarius tñ nũ ideo ꝑfectꝰ dr̃ q̃ primꝰ
sub ꝑtib⁹ impletur vnũ quippe qd̃
est septẽ senarius ꝑb ¶ Et duo q̃ est ternꝰ
et una q̃ est dimidius eiusdem senarii
ꝑficit ¶ Alitur ale sene ⁊ mor aialiũ q̃
sunt xp̃i mr̃ ¶ Eosdem interius ꝑstrumẽti
libros nũciant quibus euangelistas
et figurat⁹ auctoritas et veritas
roborat ¶ Et in circuitu et intus plene
sunt oculis ¶ Sancti ecclie et cõ
deo et rebus venientib⁹ sẽp vigilant
credit q; intelligẽs oculos apostꝰ
ꝑ ꝓphetam dñi dicit ¶ Omnib⁹ gla eg
filiꝰ regũ abintꝰ ¶ extrinsecꝰ ei ton
tunicꝰ subdit ¶ in fimbrijs aureis fil
amicta varietate illit⁹ sue tram atte
dat ¶ sue allegoriam q̃ab lucẽ ꝑ
euãgelio reperiri ¶ Alia ẽ plano
sit habet ¶ Plena oculis ãnte et retr⁹
et lux euãgelij et cognita legis
irradiat ¶ et nouo ẽ mundo fulgere
iubent ¶ Et requiẽ nõ habent die ac
nocte dicẽtes ¶ Sanctꝰ sanctꝰ sanctꝰ dñs
deꝰ omnip̃s ¶ Sancta dicta cuncta ꝑfec
tã dilectionẽ ¶ dei tatẽ disponẽtem
et eternitatẽ sue ẽtatis affirmat ma
nere ꝓclamãtes ꝓ intellectual⁹ creatur
ꝑpetua ⁊ celestib⁹ laude ¶ Quidam
seniores cũ sederunt in thro
no et adorabant ¶ Alibi ꝑsonãdo
laudem id est euãgelium ꝓclamãdo
xp̃i dispensationem ¶ omnib⁹ cetera qui
in ꝑsens constat et ꝑ⁹ hor⁹ on

ūmiatq duodenariq nūb signifiat Ipa
pm radoib in faciē adorat ūuētem
in spū scm. Et imitat coronas suas
ante thronū. deo videlicet assignātes
q̄dq̄d virtutis quodq̄ dignitatis habebāt
ipm ee magno cūcta creant Et vidi
in dextera sedentis sup thronū libz scriptū
intus et foris Per visionē misteria nob
sacre scripture p incarnationē dñi de
monstrat. tūc omnes canonici tam
testamēti ūi exterioq et nouū q tunc
antiquo Dignati sigillis vij id est ōi
latentiū misteriorū plenitudine textū
vol spē septiformib dispositione con
scriptū Et alium angelū fortem
potentem voce magna quib ē digno
aperire libz et solue signacula eius
p diuinationē legēb insinuat Simulti
ēm apīe et ipi cupierūt vidē q applī
videriūt Et de hac salute ut petrus
ait exquisierūt atq scrutati sunt
ap̄hete hic ē ēm liber. q in ysaya
et scmm libz 2 nescienti miserabil
est tūc tūe enim ulic ita p diuinū
agnū in die illa audiont surdi verba
libri De quo ezechiel. et vidi inquit
et ecce manu missa ad me in qua
erat liber. mouitq et expandit illū
coram me qui erat scriptus intus et foris
ubi et hoc q̄ iohannes tacuit. q̄o videlicet
in libo scriptum esset. adiūxit dicēs
Et septe erant in eo lamētationes
et carmen et ve Cūcta ēm series
verbis nouiq testamēti penitentiā pro
ptīb agēdā regnū celeste q̄rēdū et pena
infernalis p̄monet ēe fugiendos Et
nemo poterat in celo neq in terra neq
subtus terrā aperire libz neq angelus neq
ullus mortis etiam carnis omnino abso
luto misteria diuine scīe revelare vel
euangelizare potuerit Ideoq respicē illud
id est contemplari sp̄lendorem gr̄e nouī
testamēti Venit filius israhel in fortē

Datoris veteris testamenti nouū con
tinētis aspicē non poterant Et ego
flebam multū Cōmouīt gr̄is humanā
miseriā agnoscentis dolor Et vnus de
seniorib dixit mihi ne fleueris Ecce
vicit leo de tribu iuda Flē plebetur
q̄ia tūc impletū erat 7 xi passione.
q̄d diu latebat mysteriū. cui illo tradente
spīm velū templi scissū ē cui dicit Catulg
leonib iuda ad p̄dam fili mi ascendisti
Requiēs Et descriptū quomō 2 ubi vicerit
leo de tribu iuda Et vidi in medio throni
et iuxta animalium et seniorum agnū stantem
tamq occisum id est diuinitus qui agnus
est innocentia mortem fortiter vincendo Quomodo
agnū certhami dicat q̄ 7 xo ampl p̄tāt
Habētē cornua vij et oculos septē Spūs
mi xpo septiformib ppt eminentiam mu
neriū cornibq ppt illuminationē gr̄e copiat
oculi Et venit 2 accepit de dextera
sedentis in throno libriū libriū de dextera
dei dispensationē ipām Incarnationis
a p̄re et a seipō studium id q̄ deus est
dispositā accepisse Filius hoīb dī qua
utiq sū suo spū in corpore habitat xp̄s
cūm qui in humanitate agnus. ipe in
dextera p̄tis 7 deitate ē Et cū aperu
isset libriū quatuor animalia et xxiiii seniores
ceciderūt coram agno habentes singuli
cythar et phyalas aureas Cum
passione sua diu intrasse testamēti promissa
in se rapuisset impleri certum gr̄a refulsit
se quoq passionib offert ut impta aplius
adimpleat ea q̄ desunt passionū xi
in carne sua Citharis cūm ubi ligno
corde tenduntur corpa mori p̄ata
Fialis vero latentium earundē partib pa
tula designātur Et cantabāt canticū
nouum dicentes Dignus es domine libriū
et aperire signacula eius Sacramenta nouī
testamēti q̄m xpo sunt completa celebrāt
illam ipām eius dispensationem tan
dibq p̄sequentes quā soli fuisse xpo

cōperte Et redemisti nos deo in sanguine tuo Et omni tribu et lingua et populo et natione Hic ampius declarat ecclesia et seniores ecclesiam esse q̄ xpi est sanguine redempta et congregata de gentibus Ostendit eam in quo regnabat dicendo Et regnabunt sup terram Et vidi et audiui uocē angelorum multorum in circuitu throni et animalium et seniorum in nullo populos ad ecclesiam confluentem deum laudant cui data potestas est in celo et terra Hi cū filij dei dicti sunt sup eos nos et angeli licet celestia quoq; multa redemptionem nre cōgratulando possint ipsa tamē sicut a sco papa gregorio exponit subiungens Hoc namq; angelos est in laude randitores ipsa admiratio quidē me cōplanxit Et mox animalia dicebant amen Et seniores ruerunt et adorauerunt populos cū ecclia dñi laudes resonantes Doctores idem confirmant exemplo gre dicēs sibi adorat Et vidi q aperuisset agnus vnū de septē sigillis Cum signa primo soluta deinde liber aperta recta ratione exponunt visitatum ordinē Duobus enim patribus et resurgentibus finē se esse legis edocuit Asstendens autem in celū spū sco misso seruientibus archangelis suum firmauit ecclesiam Tuit ergo librum aperit et nisi eius signacula soluit In primo igitur sigillo dei ecclie primitie in sequentibus tribus formose gre eam bellū in quinto gloriam sub hoc bello triumphatoq; in sexto illa q̄ppe uentura simul anticipi. et paululū suspensis recapitulando in septimo terminū quietis eterne Et audiui vnū de mor animalibus dicentis Veni et vide Nos quoq; gloriā ecclie terrenis magnis euangelij sonibus admonemur Et ecce equus albus et q sedebat sup illū habebat arcū et data est illi corona et exiit vincens ut vinceret Ecclia q̄ sup mille gra decalogi est dñs p̄sidet. et spiritalis doctrine tot impios arma ferens victor in sub ratione populo de quo dr̄ accepit dona in hoibus in quibus ea rebo p̄sidens a saulo p̄sequebat audiui tribus et ait dicens vide veni et vide Contrarium quoq; equitatum sollerti iubet attēdē Et sicut de prosperis ecclia gaudiū sic de aduersis timorē et p̄senta simat Et equus alter rufus i ad t̄ populi ministri ex sectore suo diabolo sanguinolenti Cui dum legerimus aput zachariā equū dextro semp sed ille suo sanguine roseus hic alienus Et q sedebat sup eū datū est ei ut sumeret pacem de terra sua Ecclia vero ecclesiam pacem q̄ sibi xp̄s reliquit accepit Et data illi gladij magni Duce nr cor quos p martiratores fidei sue martires facit De quo ad dñm cor dicitur qui scit cum applicabit gladiū eius id est doctor nec tantū temperet quātum impius velit vel qd sue rabiei in scripturis dictis tribuat Et ecce equus niger et qui sedebat sup eū habebat statera in manu sua Equus niger falsos fratres est fratrum qui statera recte professione habent sed sonos lesos et opa tenebrarū Dum cū in medio animaliū dicitur Ne lesueris ostendit illos esse qui lesi Et audiui tamq; vocem in medio quatuor animalium Dilectus tritici denario. et hordei denario. et oleum et vinū ne lesueris Caue inquit ne exemplo pessimo fratrem tuū scandalizes apte. quem xp̄s mortuus est. et sacri sanguinis signa tisse portat insignia quo sue impietatis p̄ferri merito sue cōmunis quidē in ecclia fide tamen sic unitatis unum omnes eodem p̄ferto pio sanguine dñi

sint redempti Et in mezzo vinbri
et nō simplici fibra fidei vt. quib ꝑfō
ꝙpimitur que intrigh in tradite germine
consistit caritatis Et erit eq pallid
et qui sedebat desup nomen illi mors
et infern sequebatur eū Hereticis
ium se tali alicui pallium morte inhabi
tatrice digni ꝓdicti ꝙ se inpinit
guernum Diabolo en et ministri
eius metonomine mors et infern dicti
sunt eo q nullis causa mortis et
infernus sunt potest et simplatere
acipi qō ipse spiritaliter mortuos ibi
pena sequatur eterna Et data est
illi ꝑtib sup quor ꝑtes terre Exte
rarum vesania de alexandria nau
tis ad gallicū usq ꝙuenit ostea
nū Non fame tantū verbi dei sed
et gladio corporali bellauit plos m
sequens Alia edmo qritam ꝑtem
ꝓsulit q tres equi tali diabolo trahe
fidentes qui qritam extlie calcabunt
equitatem Et cū apiuisset sigillum
quinti vidi sub altare aiās martyr
ꝝ vindictam dei Cum extliam dixit
in pīa multiplicater afflictam dicat
et gloriam aiāz ꝙ corpor penā vidi
mquit eas sub altari id est in secre
tario laudis eterne Ara eū aurea
et incens posita et ꝙe diuini corpis
cream nō ut exterior carne et sangu
inem sed sola offert dō thymiama
ta laudis Et nūt qui cohibent corpa
sua hostiam vindictem tuā tu dissipa
tis carnis vinculis illi sacrificant hostiā
laudis Et clamabant voce magna
dicentes Vsquequo aiāz clamor magni
est desiderii eoz q dñm facē velle
norunt Nec eis stab est eas credē qui
dei nutum quicqd velle cū eoz deside
ria ꝙ eq pendeant voluntate Vsq
quo dñe scē et uerax nō iudicas et
vindicas sanguinem nrm de his qui
habitant in terra Et ecce vt odio

timuerat ꝙ quisq m illo scis rogauerit
orauit sed amore equitatis qua ipi
udei ut ꝙe posti concordant dñe
udei quo pcm regnū desiderauit et
resurrectionem extimetor tardor ad
uenire ꝓmittit Nam et nos ei in pcm
pro timinis orare iubeam dicimq ei
dō orantes adueniat regnū tuū Et
date sunt illis singule stole albe &
gulas nō stolas ipse cū uisor de sua
beata īmortalitate gaudentes resur
gentes at corpis vncta ysaya in terra
sua duplicia possidebunt Et dictū
est illis ut requi esterēt tempo adhuc
modicū donec impleāt cōsmi et scis
eoz non desiderio resurrectionis
admit sed ꝙ tolligendor fratrū aug
mento differtur Nam et ipa alter
tenna pt stolis albis figurari cū dō
reuelante didicerint et nūpios in fine
decimandos et ultiōs ad finē scli
mittos suo nūō ꝙ martyrū esse dona
dos alt interna caritate ꝓfusi malue
rint hac conpolatione contenti pro
supplendo fratrū nūō hattenq sua gau
dia differri Et vidi cū apiuisset sigil
lum sexti et ecce terremotq factq
est magnus Sexto sigillo patefacto
nouissima ꝓcaino minat sicut
dō sexta feria crucifixo mūdq tenebris
et pauore contuntur Et sol factq
est niger Omnis xpi vt opa potestas
vt doctrina temporaliter obscurata
vel a defensione sic uelata cū ministri
antixpi & seruos nrōs grassari simulat
Et luna tota facta est sicut sanguis
Stella soluto amplius pro xo sanguine
fundit Tota aut dixit ꝙ in tota orbe
erit inquisitio terremoti Antea uero
sicut scribim est pcm tota Et stelle
ceciderūt super terra sicut ficus mittit

grossos suos cū a vento mouent
Cum celesti in ecclia spe eternis
fulgent vento nouissime p̄cauendū
impulsi terrem fuisse p̄babimus
Cuius bn̄ op̄a grossis imaturis
videlis et mutilis et radicib⁹ fici
fructib⁹ rōpant Et celū recessit sicut
liber a nouo Sicut liber multa
misteria quidem nr̄a sed sub nō
apparentia continet sic et cūctā
sub tamen cognita p̄cautione d̄struere
vtamb⁹ recedet ut ab ep̄tis abdita
non videatur Et omīs mōs et insule
de locis suis mote sunt Diuersa p̄
qualitate officior vt virū memorab
ecclie membra nullū ab hac turbine
p̄dant alienū Sed quor dissimilis
an bonis saluet fugiendo p̄rauenb⁹
malis vero redeūs sequēdo Et reges
terre et p̄ncipes et tribuni reges
potentes hanneb amplius ego cum
eis gradu et ordine volt intelligi
reteri qui tūc regib⁹ ip̄ter unū p̄
tectorem Abscondēt se in speluncis
et petris montiū et dicūt mon
tibus et petris cadite sup nos Cum
infirmiores quiq; nūc p̄ceptor in ecclia
roborari exemplis rationib⁹ muniri
p̄cepi montib⁹ et p̄nib⁹ q̄runt obium
bruri q̄ ipsos super se montes per
affectum rōpassionis cadere deprecant
Fugientes enī ecclesi rupib⁹ petra refu
gium animab⁹ Et absconde nos a facie
sedentis sup thronū et ab ira agni
Vt nos sc̄i nō ip̄sos sed in fide sta
bules iudicium inueniat p̄nis nr̄is sicut
inter resp̄ et dei misericordē cōtectis
Et q̄s poterit stare ille utiq; qui nūc
vigilāt stāt in fide vnanimiter agere
p̄curauit Vid si hūc terremotū

iuxta litteram ad ipsum diem
iudicij p̄tinē intelligib⁹ nō t̄ initiū
si reges terremi et p̄ncipes sicut
tūc montiū pauida refugia q̄rant
sicut in diuite purpurato et paupe
lazaro iam factū legimus

Post hec vidi q̄tuor angelos stās
sup q̄tuor reg⁹ p̄ncipalia asiā
rioz saluet et p̄fay grecozq; et
romanoz Dicit em̄ in superioribus
signillis pq̄ ep̄ozmeb⁹ ecclie cōflictq;
triūphantiū grandia vidit acta sic
ecclia nūc regnū amplius q̄ victoria
sequatur p̄cedēti anno di regnoz
q̄ xp̄i et ecclie viri iam retulerunt
p̄batū est exemplis Grandes enī
tunc grandioribus necesse est cōfir
ment argumentis Quatuor q̄tuor
ventos terre ne flarent sup terrā
neq; sup mare neq; in ullam arborē
Duo quodāmō potentatu ceta
quorantes nullū pro libitu sui
iuris rep̄mūt sinūt in terris
diuersitas p̄mittat in mari mutat
in arboribus diuersa homū q̄litas
et condicio designatur Aliter qui
sūt angeli iiij or idem q̄tuor intelli
gendi sunt venti imperia damnis
ap̄bentib⁹ Erāt q̄tuor ventī
tuli pugnabant in mari magno
et quatuor bestie exurgebant de
mari Et vidi alterū angelū ascē
dentem ab ortu solis habentem signū
dei viui Dūs in euāgelio nos qui
magnum consilium angelis et patrē suis
dominatib⁹ nūcupauit nos ostēdit
ex alto vexillum crucis quo suoz
frontes signaret asserens Et clama
uit voce magna quatuor angelis
Magna dēs nox est p̄dicando sub

limis pentēā agite appropīāb̄t
eīs regnū celoy Soluite nocere ter
re et mari neq̄ arboribꝫ Ey quo
dīb̄ passꝰ est non solū hostib̄ aduer
sarijs sed et mūdani principatꝫ tenēbīs
impetū sicut ex omnib̄ terminis et
in stanna quā lapis de mōte cōminuit
legimꝰ Cuiuscūq̄ signum et signū
nri in frontibꝫ cor Ad hoc eīs gentū
conflictū et impetū ut signo fidei
nri resistāt facies stolꝫ libere notauēt
Nam et ipsa figura cruris dilatatum
obliq̄ diū significat regnū sicut vero
ips impugnant scripture distinctis q̄dra
tum pbꝫ orbem · vt signū fidei nr̄e
tenere probet Sic eīs fenestra i
fronte pontificis nomē dei tetragra
maton scribebat insi et hō est signum
in fronte fidelium de quo in psalmo
pro tribulatiōbꝫ canitur Dne dīe
nr̄ quā admirabile est nomē tuū.
Iusq̄ desinat inimicus et defensor
Et audiui numerꝰ signatoꝝ cxliiim
milia et omnū tribuū filioꝝ israel hoc
nūo finito mutabilib̄ significatur
tocꝫ celle militudo q̄ de patriarchis
vel ꝓphetis carnēb̄ vel fidei et imita
tione ꝓgenita Hi eīs iuxta uos
ipsi ergo adhuc ad
augmentū aīe ꝓfectionis ꝓtinet et
ipā duodenā duodecies multiplicata
et ad summā millenarij ꝓfici q̄
est denarius nūs quadrīs solida signū
celle vitam ꝓtracta q̄pe duodena
rio nūo septies cellia figurat q̄ per
orbem quadratum in fide gestat
sc̄ tinitatis Ter eīs quaternio dex
dipondiū et Deniq̄ apli eande
mundo fidem ꝑdicaturi duodecim
sunt electi nūo scilicet mysteriū opis
sui figuraturi Ey tribu iuda xm
milia signati Ex tribu ruben duodecim
milia signati Ex tribu gad xm̄ xl̄
Ex tribu aser xm Ex tribu neptalim
xm Ex tribu manasse xm Ex tribu sy
meon xm Ex tribu leui xm Ex tribu
yssachar xm Ex tribu zabulon xm
Ex tribu ioseph xm Ex tribu beniam̄
duodecim Conuenit a iuda incipiat
ex q̄ tribu ortꝰ est dīs m̄. et dan
primus ex quo diutius aduersꝰ nasse
dus fiant septē fiat dan coluber
in via · regalis in semita · mordens
ungulas equi ut cadat ascensor eoꝝ
et non ordinem teneant gentiliū
sed mysta mysterioꝝ nomē virtutib̄
celle decreuit exponē q̄ a confessōe
et laude ꝓnūt ad posteriora vite
ferat eternē hō eīs nom a iuda
qui ꝓmus et beniam qui vltimus pōit
ponat ꝓmus ergo iudas qui confessio
siue laudatio mysterium ponit et am
mixta confessionib̄ culmē bonoꝝ operū
nomo assumsit Et nisi p confessio
nē tenuissemus actibꝫ nostris malis
nō misericordiam rectis Et cū ad ruben
qui mysterium videns filiū · in filijs
opa designari psalmista testat et
bñ vnus bñdictionibꝫ mysticis retrā dat
filijs in sinu nouelle olyuarū et
mystice vt videas filios filioꝝ tuoꝝ non
eīs nisi qui timet dīm nisi q̄ genue
rit filios nepotesq̄ sustinuerit ·
beatꝰ esse poterit si virginei fide
lis pudoris meritū expectet Dei
in filijs opa in filijs vero filioꝝ
fructꝰ operū id est meritū designat iuda
nat etiam Dominus ergo ruben
id est peccatorū delictis confessionis
et laudis ꝓfectu sequit actiuis Et
et p mystica tribulationes operū nob

mtrar in regnū dei p̄ tribꝫ reḡt
gad qm tēptacō vt ait nr̄ mīp
tatus p̄ multā occasionē bonī op̄ib
maloꝝq necesse ē hominem
tēptationibꝫ p̄bari aīa ad bella ḡ
uiora suscipiēt ut fidei illꝫ p̄bet mr̄
fortitudo dicta salomone Filii acce
dentib ad seruitutem dei sta in iustitia
et timore et p̄para aīam tuā ad
tēptationem Itemq̄ psalmista p̄mr
ms̄ munit virtute ad bellum Et
qm beatificatiq̄ toꝝ qui sustinuerit
subsecutiam Ideo p̄ gad aspr id
ē beatꝫ p̄mt et congruo satis
edme Beatꝫ ōn vr qui suffert
tēptationē et cū p̄batꝫ fuerit accipiet
coronā vite Quoniā uero hꝫ
bīa tradmis p̄missione securi non
angustiantur sed spe gaudebāt in
tribulatione ~~gaud~~ patientes sūt p̄sul
decantant in tribulatione dilatasti
me Et in tribulatione viam mandatoꝝ tuoꝝ
cucurri dum dilatares cor meū Et
cū matre bīi samuelis exultātes
aiūnt Dilatatum ē cor meū
sup inimicos meos et letata sum in
salutari tuo Propterea neptalim sur
rexit q̄ ē Latitudo hꝫ et ma
nasses ipm̄ secūt qui interp̄tat oblitꝫ
vel necessitas · q̄ nobis ministerio mo
nemur ut tēptationū p̄sentiū an
gustias eas oīno ea vero q̄ retro sunt
obliuiscentes sic in ea q̄ ante sunt
studij aplis extendamur ut carnis
ruīa non in desiderijs sed in sola
necessitate humane conditionis astricti
fatiamq̄ · de qua psalmista melioza
suspirans orabat De necessitatibꝫ
meis educe me Hymn suppositus
symeon id ē audiuit tristitia vt

uomer habitaculi · vltra ētia hꝫ quinta
vocabuli euidentiā inuitauit et ad
hec habendū · et quid sit saluator
expectandū Illius habitaculi celestis
gaudiū dabit quoq hic anīa peni
tentia fructuosa gustata Cuncta et
dū tristitia vita vertat in gaudium
Proinde leui subnectitur id ē additā
in quo intelligimus siue eos qui tempo
ralibꝫ eterna mercātur Dicat psalmista
qñ redemptio aīe mee dñe et
illos qui dei regnū de tribulatiōe ingrēdit
in hoc scō tanquam aīa tribulationibꝫ
in futuꝝ ad vitā eternā Ipse et
q̄ sp̄tu ē coniuncti q̄ addit sanctā
addit laborem̄ iustam ad hoc scō ab
tribulationū acerbitate addebatur ut
p̄bata p̄mioq̄ merces ampliꝫ redderet
ōn non mi merito ysaiam et ordi
recte succedit qui interp̄tatꝫ ē merces
et sicut dom apl̄e tēp̄ sunt reddigne
passiones hꝫ temp̄ ad futurā gloriā
q̄ revelabitur in nobis Fructuosiq
quippe pugnatur ubi merces certa
sperat̄ hic ait in habitaculo fortitudo
deq̄ opatur et p̄stat Cui · di tabulo
qui multa in misericordia p̄stitur ut to
p̄q ad minima putat infirmū et
p̄ q̄ materia alio quoq̄ mysterio mitat̄
intentū · deo confortante expectat
inimicū Augmēto sūmendo fidei
ad tabulatū ioseph indicat gradū
videlicet addenda dona designando · sine
de talentoꝝ dupla reddiōne usurāe
quōmodi spiritalib intelligāb · sine in
hijs q̄ virtutū fidelium religione redd
tori deo reddūt accipiab alij ut hoc
omīb quos et ordo et nr̄ptatio nom
hic significatē poterāt indicat in futuꝝ
iudicio ad dexteram p̄ri regnū eterni
futuros intelligāb Beniamī ut p̄ri

postremo loco supponit. id est filiq deceptę
tuę ipse sit fidei credibilis. ut nouissima inimica
morte destructa. felicitate hereditario
eterne donabit electos. Hinc unusquisq
fidelium filiq deceptę iure dicat. seu omnib
ecclie regis de qua canimus. assunt virgines
ac doctrine tube in ueritatis decantato
triumphata varietate. Et singule
ergo tube quę sint multa significant
Cum in quibuslibet singulis fidelium
uirtutibus profecerint antiquus hostis
est pars sancte fide roborentur ad
informentur. uirtutibus quę plus Duo
denario cum suis propter apostolos et pri
marias summa sepe doctos sepe tocius
ecclie prudentia designari rectissimum est
Hinc cum confessione quisq in iuda lau
dabiles. Hinc in tube opere plectrali
ri. sunt in quid temptationum experimento
fortes. sunt in aspectu certaminum victoria
felices. sunt in neptalim largis imbe
quibus dilatati. sunt in manasse posteri
ora oblati. Hinc in symeon qui hactenus
adhuc in valle lacrimarum sancte gaudent
tabernacula habitaculi in celestem. suspi
rantes ingressum. Hinc in leui qui in
promissionibus iuste primis et futuris con
gaudeant. addunt bone temporalibus
eterna bona findant. Hinc in ysachar
future mercedis retributione sunt
Hinc in zabulon qui pro xpo suas
animas ponant. sunt in ioseph qui et aug
menta spiritalis substantie studeant et
sup dei proprio aliquid amplius uel
in uirginitate uel ex facultatibus suis
offerunt quantitate. Hinc in beniamin
qui salutaribus eterne dexteram redemp
tionis expectant. in sua quisq professione
rangunt patrum precedentium regula qui
duodenario numero significari ait. ex singu
lari meritis personarum perfectissima ecclie
pulchritudinem qui totius summe militum

summa colligi. Post hec vidi turbam magnam
quam dinumerare nemo poterat. finita
reparatione qua ex omni causa mi
nuit. restituitur ad ordinem glam p
dicans ecclam a nequam victimis sunt ultio
pertransamb. Et sequitur. Ex omnibus
gentibus et tribubus et linguis. potest
et sic intelligi. qd omnibus tribubus isrl
ab euangelium p predicationem est saluandis
ne quis velut commemoratę gentium. amicti
stolis albis et palme in manibus ecclie
Gentilis baptismum. palmis triumphum
nuncius insinuat. Et qd stolis in xpo vic
tum licet claritatem quoq a se spm sibi
dari stole significant. Et clamabat voce
magna dicentes. Salus deo nro qui sedet
sup thronum et agno. Magna uoce hoc
est grandi deuotione et indefessi laude
confitent. in thronum idem in ecclia primum
filium qui regnare spm sanctum multiplomino rem
regnante. Hic cum dictum est sedenti sup
thronum et agno. Sicut in euangelio di
Et cognoscant te qui es et unum deum et
quem misisti ihm xpm id e verum et verum
deum cognoscant. Et omnes angeli sta
bant in circuitu throni et ancianorum et se
niorum in omnibus angelis tube nisi p
senes exponunt. Deum adorantes. Omnes
cum qui in circuitu eius sunt offerunt
munera. Et prostratum in conspectu throni
in facies suas et adorauerunt deum.
Neq turba neq alia. vel seniores
hoc loco commemorat adorasse si solos
angelos ipsi cum sit turba ipsi alia
et seniores. Quando et de ipsis spiri
tibus angelis possit intelligi. de quibus
in gentium salute congaudentibus di
Letamini gentes cum plebe eius et adorent
eum omnes angeli eius dei. Diuitie et
claritas et sapientia et gratiarum actio hy
nor et virtus et fortitudo deo nro
Septenaria ecclia virtutum laude offert

dñō quia se in singul' membris ab
eo p̄cepisse fatetur. Et vnus de senio
ribus dicit mihi hii qui amicti sunt stol'
albis· qui sunt et vñ venerunt Ad hoc
interrogatur dicit hii sunt qui ue
nerūt ex magna tribulatione p̄ mittam
tribulationes oportuit nos introire in
regnū dei Unde ait nescias tribula
tiones dñice plebi ceteris futuras esse ma
iores Et lauerūt stolas suas in
sanguine agni Non de solis martiribus
dicitur· illi enī sanguine ihū lauant
ecclīam autem tota sanguine dñi ppi
filii dei mundat ab omni delicto Ideo
sunt ante thronū dei· illi enī digni
habent huic in dei conspectu ministerio
qui hic mte ad hanc fidelem nois cōfessionē exhibuit Et seruiūt ei die
ac nocte in templo ei⁹ Nocte mē
sequenti ecclīe tribulationem significat Et q̄ sedet
in throno habitat sup illos Thronus
dei sī sunt sup quos et in quibus
ista habitat deus Non esuriēt neq;
sitient amplius hoc est q̄ dñs ipse
promisit· ego mea dona pauperib⁹ uite qui
uenit ad me non esuriet· et qui
credit in me nō sitiet omnis Regit eos
sup illos sol neq; ullus estus Transmi
grant per aquā et ignē et m. qui
diuersi nobis refrigerium Unde agnus
qui in medio throni ē regit illos Agnus
in medio dicit esse throni· qui supe
rūq; agnum a sedente in throno libri
dicunt accepisse· docens ecclīam unū
esse patrē et filiū throni in qua p̄
fidem in habitat unus tota trinitas deus
Et deducet eos ad vite fontes aq̄rum
Ad consolatiōem unius cuiq; sanctorum qui fontes sic
dicitur celestis· p̄ et ipsa dei visio
significatur in qua theoria papienc
et sic abstondit iuxta q̄d dauid ait
sicut cervus desiderat ad fontes aq̄rum
ita desiderat anima mea ad te deus
Et absterget deus omnē lacrimā ab
oculis eorum Immortalitatis adeptis ple
nitudē gaudiorum omnis meror penitus
obliuioni mandabit Beati enī q̄
lugent nunc quia ipsi consolabuntur
Potest autem ysto ly turbe stolate
de p̄senti ecclīa ipse intelligi ubi speciosi
facti sumus et q̄d non videmus spe
rantes p̄ patientiā expectamus

Et cū aperuisset sigillū
septimum factum ē silentium in celo
quasi media hora Post multiplicatis
sequentibus aliquantula futurum tempus
in ecclīa Unde q̄ daniel ita p̄dixit
Beatus qui expectat et pervenit ad
dies mille trecentos tricesimos quinq;
q̄d beatus hieronimus sic exposuit De
adventu domini qui mēsem ante ppe supra
mille ccc.xc dies id est nos semis
annos dies xlv̄ hystolarum· quibus est dñs
ac salvator in sua maiestate venturus
Quiescere ait ipse mysterium angelorum
dicens diei silentium sit domine tuo est
Nisi forte dicamus diluvio regni sui
patientiam probasse est· hora q̄d in septi
mo sigillo magnas ecclīe pressuras in septē
temporibus venit et dñs septa sua tuni
sibus in sabbato q̄uis tempus temporis
nomine expectans hinc usq; de aper
tione libri clausi et septem sigillorū
Hinc vero recapitulat ab origine eas
dem alius disserturus incipit liber secundus

Et vidi vii angelos stantes in
conspectu dei et date sunt illis
septem tube Ecclia septenario spe
cialiter data ministerio officia nu
merat Unde prima tuba similitudinem imaginis
in igne et grandine designat interitū
Grandis autem de ecclia diabolum
mare sibi ardentis intendentem Terra

ijerchos cētia dentes · stā sīptia
flumia corrūpentes Quarta fulgor
stellaꝝ in ꝑte cū obscuratōe defectu
Quinta in ardore ꝑ ethera mīstratōne
tēpꝰ antixpi ꝓnūciū Sexta
apim antixpi et suoꝝ cont[r]a ecclīaꝝ
bellū Et recapitulatione ab adūctu
dñi intersertam eiusdē aduersarij
destructionē Septima ad iudiciꝰ q̄
merēdē dñō sunt tradendi et ex
minatiꝰ ē eos q̄ corruperūt terrā
Et alij angeli veniūt Non dicit pos
tea venit · sed angelos tubas acce
pisse ꝓponens redit ex ope q̄d acce
perint q̄mō et si ām aduēm dñi ꝑdica
bat ecclīa sed non ubiq; donec eccl̄ia
confirmata sp̄u Et sciant ām aduēm
sūū turibulū aureum in ofᵗ[i]o s.
apparuit ecclie facta ipē turibulū
ex q̄ deus odorem accepit suauita
tis Et ignis facta ē mundo · aha cō
no habet sup aram · q̄d sup altare
aureū turibulū suū aureū id ē corpꝰ
īmaculatū et sp̄u sō conceptum opti
lecit p̄ nobis Et data sunt illi
incensa multa ut daret de orōnib⁹
sctoꝝ sup altare q̄d ē ām tpl̄m De
orōnib⁹ sctoꝝ optulit Tres ip̄ē cū
legamus ecclīa p̄ces nr̄as dicens
Dirigat⁹ dñe mea sicut incensū in ofᵗ[i]o
tuo Accepisse ait de orōnib⁹ sctoꝝ
ideō dī optulisse et p ipm oīm sp̄ir
sctis ad dñm suamꝫ ꝓmīre Et ac
cendit ignē altaris de altaribus sctoꝝ
de manu angeli terrā deo ꝓpō dno
se hostā suauitatis offerente · cōpūcto
cordib⁹ sctoꝝ acceptabilis facta ē que
ab igne altaris mittimus sicut ignis
sch̄s ecclīaꝝ tactibus Et accepit angelꝰ
turibulū et implenit illud de igne al
taris Dñi turibulū igne plenū deuot

lon cēm ad mēsurā deꝰ dat sp̄m
q̄ d̄p̄e de xp̄i natiuitate nouimꝰ
adimplet̄ in quo habitat omnis
plenitudo diuinitatis corpaliter Et
iurat in terrā Sic et dñs in euāg
igne nequit deum nisi nubē in terram
Et facta sunt tonitrua et voces et
fulgura et terremotꝰ Tonitruo
rūmq; sup̄ne · et voce eiꝰ
tationē et fulgore miraculoꝝ terrā
monit quibusdam dictis bonę ·
ill' āt nōn · si sequat tubas Et vij
angeli qui habebant vij tubas pa
rauerūt se ut tubas canerēt Ecclīa
septiformi sp̄u inflamata se ad
ꝑdicandū fiducialit̄ ꝑparauit Glo
riam xp̄i tubis tribus septiformib⁹ q̄ munitꝰ
ubiq; dicto dicentiū scām et ula vij
diuq; ruminio totū ecclē tēpꝰ signi
Et p̄ma angeli tuba cecinit Recte
ꝑdicatoꝝ plagaꝝ · tube ā signo belli
cōpatur Et alta cēm sicut tuba
voce et audaa ap̄lo more p̄dicat eoꝝ
Et alibi Tuba sit in gutture tuo
q̄si aquila sup̄ domū dñi id ē ꝓdi
care ꝑdicta nabugodonosor ad destruc
tionem templi reuertit Et facta ē
grādo et ign̄ mixta sanguine et
missum est in terrā ꝑcussa grecie
sanguinolentis q̄bus deberi ꝑdicatoꝝ
voce refert⁹ dicentiū · ad tubā ūmiꝰ
trāsibit ab aquis mixtis potest ecclīa
noīe sanguinis ip̄a mundi acie spiritali
intelligi Hinc uersio tyconi q̄ sic ex
posuit Facta ē ira dei q̄ habet in se
mixtoꝝ nequā Et tertia ꝑs terre
combusta est et tertia ꝑs arboꝝ cōbusta
est · Vita bonoꝝ in doctoribus cōsistit
et auditoribus Beatꝰ enim qui
legit et qui audiūt verba ꝓphetie

hō Terra vero maloꝝ parit hor-
rescat Terra em bona fructū pferēs
in patientia · benedictionē accipiet a dño
mala aut spinas et tribulos germinet
rug consummatō in cōbustionē hūt
et arborē fructiferā agricola pi-
cat · Serue vero cui rōndens regni pa
bulū pbet Et one seruū vnde cōm
bussit est Omnib⁹ raro seruis q̄ murmur
motume sagittatō · sole iudaj feruē
te florem decorib⁹ amittit Et ut
dñs ait · Hodie ē in agro et cras
in clibanū mittēd⁹ Tyrannoꝝ terra
pt̄ē in hō loco hostes intestinoꝝ dant
retrū quādō pt̄ extrāam est tha pb
dicta est et extra terra q̄ ḡ gemi
nū malū pūgnet Et tamdiu mōs
magnꝰ igne ardens missꝰ ē in
mare · et facta est terra pb⁹ mani
festis Detestante precipiōne ypōcri
na diaboli superba tumida et igne
sui furoꝝ ardens in mare sti
missꝰ est Dicēte dño si mōti hunc
dixerint tolle et mitte in mare
fier · nō q̄ ante ubi nō fuerit sed
q̄ de extra pietꝰ · amphib⁹ in
suos insanire repit facto p̄ denarc
tarnal' mortē ill' infligens spurita
tem Capere em sedm tamē mors
est Non at aplōs raro et sagittis
dormit · sed pi· qui ē in tribus ju illo
em mari nauē fidei regebant · q̄
plantis dñi se calcabile pbuit Et
mortua ē terra pb eoꝝ q̄ hūt crās
in mari Crue hūt crās dicit ut
ostenderet vnos spiritaliter mor
tuos Dicit aplōs de vidua adhuc
juuēs magnt mortua est Et terra
pb manū intrant Alia edno dicēdo
et terra ptem manū recuperāt
fugit q̄ terra q̄ mortua est alia
terra id ē succedentem sibi omnē
noxia traditione et tunc inimicione
doctrinā Et rendit de celo seruia mag
ardens tamq̄ fraula et rendit in ter
nam ptem fluminū et in fontes
aquarum et nomē seruo dī absin
thium Hēnā quos iudas aplōs sidera
seductoribus appellat de culmine
radentes cruce flāma sue nequē fon
tes diminuat tenāt in fide septuag
quatuor non sensu tātū sed et verba
septuag infalsare nō timuēt absinthij
nomē digni tq̄ impio medica magna
soli amaritare dulcedinē Et multi
hoīm mortui sunt de aquis quia
eis eos ut aplī aut septuāt⁹ lxx
interp̄ quos vas celestis blasphe
mauit · sed tamē pplō dei moyse
dorente omib⁹ aquarū vnda potabil
est Et p̄cussa ē ter q̄ pb sol et ter
pb lunē · et ter q̄ pb stellas · ut ob scura
ret ter q̄ pb eoꝝ Cruce dei mysti
sideꝝ relucentib⁹ p̄ fidei sepe fidē
obscurat qui vt in p̄sperit⁹ vt
in aduersis pb sui amicꝝ ter fulgē sua
defectione fatuit Et dici nō tacet
pb ter et nocte sidera alia edno
habet Et dici ter pb apparēt et
nocte silita · id ē ad hoc p̄cussa est
ut appareret ter dici et ter nocte
id est sub valde tribus tribulatiōe ut
redimendo pplm in suo sāg⁹ remedi
remur Et vidi et audiui vocē vnius
aquile volātis p̄ medium celi ve· ve· ve·
habitantib⁹ in terra · hoc aquile vox
p̄ ceteros in ecclia tonāte p̄dicat
ora doctoꝝ cū necessa hēnay · amplius
seuiciam dicēdi judicij amatorib⁹
tante p̄dicant ginter affluent di
tantib⁹ in nouissimis diebus ībunt
ipa periculosa et erunt homines seipsos

timates Et mstra hoiēb corrupti
nicte reprobi circa fidem Et alibi
Dñs revelavit ille impiq; q ad ūltā
et exhollit sup omne qđ dr deq
aut qđ colit Et ite diebb dñi sunt
sup ea in norte nēt et Cū em dixe
rint pax et securitas tūc repentīg
eis supveniet interitq De reteris
verbis trib angelor sm q angelor
tube plagas inferat mūdo sed
vem citius vl vehemab suo quisq; tpe
pdicet

Et vidi stellam de celo cadentem
in terrā et data ē illi clavis
putei magni abissi et aperuit
puteū abissi flamma ignis de
qua paulus memorat quo fomite
adoleverit exponit Antiquus ipse
hostis que dñs videt qi fulgur de
celo cadentem blasphemo dogmate
corda suor aput eos sch̄i sinum
alta petere emulatum in ep reliq
loqui pdocuit Et ascendit fumus
putei sicut fumus fornacis magne
et obscuratus est sol et aer de fumo putei
Fornax magne fornacis id ē mo
lussime pfecionis hēnt ignis
fervet insania nō in bestiolis
tantū sp eis instar terre quoddā
reliqi confinia tangit sed ep reliq
quoq; hūe obscurare laborantis
non tamē extinguere valentis In aere
rem cū inducentem si fieri pt etiā
electi Et de fumo egressi locuste
in terram Quot sūt reliq sūt ppi
et membra de membro sic et mem
bra permixtionis varietas sibi alia nas
cunt ex alijs fumus qđ hēnt que
cantatis ore ledentem Quod gnat
superbia Cum vento elatonis ep
assi terrena sp nō deserit Manu
et fumo de quo egressa sūt alta luce
appetens in semetipo sp desinit Et
data est mihi potestas sicut habent
potestatem scorpiones terre Assolsanis
potestatibz comparat mstrare voluit inno
xiū sed in posteriorib venena sua
tes Et precepit illi ne ledere
rent terre neq omne viride Ostē dit
locustas homines esse q nō ad fenū
sed ad hoies mittunt Fenū hor
toro simplices acrimq sicci tm
hoies qui nō habent signū dei in
frontibz suis Signū dei in frontib
illi habe dicunt in quibz ut opti
habet quod sup nominat angelo
qui ab ortu solis signū dei vivi
attulit inviolabilem sigillū q retinent
quo cū ipis locustis hēnt ordinem
ait in spū sto id est perfecte et vere
Et datū est illis ne occiderent illos
sed ut cruciarent mensibz quinq Cru
cibet hēnt secularis pena furiis re
pentina in homb grassari permittat
animam ut dñs aut ordo non petit
Tempq quippe scis quinq mensibz appet quinq
primi temporis quo in hac vita omnis
sigmatat Ord vero alia mensis
sepe mensis estimet eide semp appet
sepe etatis scis congruit Et cruciatq
eos ut cruciatq scorpij cū percutit
homēs Erunt scorpij a posteriorib
venena diffundit sic impietas
malor a posteriorib nocet sui an
teriorib id ē etnis homb tepora
lia q recto sunt perversi minis blandi
mentis vē compellit Huic scorpione
gra evangelij parabolam gentilis
viperarū sue soboli tradidit Et in
diebz illis qi et hoies mortē et non
invenient eam Desiderabunt vitam tris
morte finiri malentes sunt bti

rypiranq sub dciana rōtigisse tē
pestate conquestq. Volētes mqnt mori
nō ꝑmittebat occidi. Et silitu dmōs
tonastray siles equis paratis in plū
id est siles nouissis ꝓfectoribq in
nouissimo cū bello qd' destructurq
D. m sequēti angelo equos dnt
pūgnaē vl' simplent sunt eq non
ap̄a racione sed impetu ꝓsidētis
regūt ni plūs vta mali doctores de
monio acti spū ecclesiā impūgnāt
Et sup capita eoq tamq̄ corone siles
amo Seniores xxiiior qui sut ecclia
coronas aureas habent. ipsi aut
siles āno falsos sbi fingentes de
uerdua stulta triumphos Et facies
eoq sicut facies ihōm et habebant
capillos sicut capillos mulierq et
dentes eaq sicut leonū erant et ha
bebant loricas sicut loricas ferreas
in fide yudaica sillogismi rationis
in capillis mulierq fingq et effeatos
mores in dentibq leonū qui et lasci
uie et naturaliē solent asserere pu
dorem mētis ferocitatē famaq
dorēne male in ferreis vero loricis
obdurata ytia veritatē ꝓtegia
notat. q ipsi tēs formā pietatis vir
tutē aut eq abnegantes. dicunt
in uestimētis omnū ministrq aut
sut lupi rapaces Et uox alaq eaq
sicut uox curruū equoq militū ad
cūm in bellū. Cyprianus magi
qua exponēs ait qd' tātū ymo
ēpitū onerē accrescit ꝙ̄o finq
ascendit. deinde loricas effert q
et pinq scorpionibq et morsq equis
et leonibq rōpāt quaq et durq
sufferret si nō ea lōgitate teneret.
Et habebant caudas siles scorpi
onū. Sunt scorpio palpādo irrepit
sed cauda sua ita fraudulēta pni
cies malos blanda et mitia in
faciem videtur. sed occulta ꝑmit
qua mortem latent ipsis. potestas
eaq nocē hoīb⁹ nūcupat sc̄ hanc
totam rursq ismaat vbi pt valere
emendacōn vl' ad capiendū inimicos
vl' ad rōpiendū temporaliter ꝑsi
tales Et habebāt sup se regem an
gelum abyssi. Deq sūmq bonq luce
culteq. ut sub tamē iudicijs congruū
talibq angelū ꝑesse ꝑmisit. De vnū
alijt. este demīt adhuc duo ve Cui
tria ve futura ꝑdixit hoc nūc vnū
in hereticis fraude iam demisse. du
āt ītestare memorat q̄ in ipe offensi
et in die iudicij sūt futura ꝓcessib⁹
Et sexto angelo tuba cecinit et
audiui vocē vnā ex cornibq altaris
aurei qd' est ad oculos dei dicēte
sexto angelo. Sexto angelo pdica
toribq nouissimi certaminis exprimit
qui monēte euāgelio fraudes detē
gūt antixpi. Cornua quippe altaris
aurei euāgelia sūt ꝑminentia. Sol
ue quatuor angelos qui alligati
sūt in flumine magno eufrate. Quātū
hostis antiquus cū satellitibq suis
in fine mūdi sit ecclām ꝓsecutus
indicat. qua ipe domīce passionis
in corde retinuit impiog ne hāc quātū
velit nocere diuina potestas ꝓhibeat
Eufrates cū fluuius babilonie. sūt
dami regni potentia et ꝓsecutor. tegat
undas. iste est mons magnus qui ardē
tem in mare missus ꝑdixit Et solu
sunt quatuor angeli. ad nocendū ꝓpense q
nobis ventura designat. ipse fuit
videt in spū Quatuor vero dixit
angelos. eo qd' in iiiior ptibq mūdi

Nunc ecce volatiles et reptilia dicunt
siles ecce bellatores

pseuato sit ulla semitura. Hi sunt
cui quos supius vidit in quatuor
angulis terre stantes et ipter cohibentes
dos dei suos a terre marsi lesio
ne pinbitos. Cum pati erant in horā
et die et mense et anno ut oc
cideret terciā ptem hoim. Malus
ni spūs qui singulis horis et tempo
moueret humana estimant mortem
tūc ad expectandam ecclesiā optime
pendi libentius seuire pmittuntur
Cum āt putat solum factum q̄ tātū
mīt nocent lugan. Et mīb equest
tris equitū milies denā milia
hui mīb duplicitate dolosa pusi
lanimes equitū hui. At mīm euangelica
quaq; parabola opponit regi habēti
decē milia tamq̄ malos duplicatas
simplici fidei equitī resistat. cui mille
militū illustrabāt et decies milies
centena milia assistūt. Et ita vidi eos
in visione. et qui sedebant sup eos
habebāt loricas igneas et iacin
thinas et sulphureas. et capita
equoꝝ erāt tamq̄ capita leonum
Ex quib malignis quoꝝ tribus ppsidet
eoꝝ sunt pcussi amicti. Igne fumo et
sulphure qui adorantes bestiam ignis et sulfuris
torqri et fumū tormentoꝝ eoꝝ in
secla seculoꝝ ascendere. Nota qd in pla
ga lesurus nō se dixit equitē. sed
equos tātū vidisse. Hinc cū magni
tudo pseudonis aptam rōnarie
mutuū ostendat pēnam. Deniq;
ipi capita leonū. illis vero facies
quidem humana sed dentes fuit tāti
bestiales q̄ sepe hēticī aliquid humi
tatis ostentant. Rimisti vero ne
missis tempestatis qd fugimus et dentis
suadent hoc etiā pcussi q̄ torquētur
Et de ore ipoꝝ procedit ignis et
fumus et sulfur. Ostendit qd ex fumo
lacrimis dixit nō at pspicue ista expo
nit de ore ipoꝝ sed noxia pestifere
pena sibi simbi generat audientibus
p dulcem cū inquit ignis de medio
sui qui comedat te potestas cum equoꝝ
in ore et in caudis eoꝝ id est in simōe
et offino. Objecta cū dentib medacium
ipse est cauda qm pte q̄dam tetra
et immundam imagine blandientib volu
bilitate contegit dentib impio. bonis
eis fram et caude eoꝝ sibi serpentib
habentes capita et in his nocet. Falsi
doctores antiq̄ pperis qui horrib decepti
sibi pnarū patrimonio suis ampliq
narent q̄si solo simone suaderet. Sedet
mag in insidiis cū divitib et reteri
horrib qui nō sic omni in ipis plagis.
atq; penitentiā egerunt de operib ma
lis suis. Quia falsos xpianos et
hereticos descripsit nūc ut corpis omne dia
boli oratorium generalius quaq; forme
monstrat cui ore quib magis ipis plagis
admixtis constat eos in gentili tūc
pdurare malitia. Neq; cū in ulla
persecutione ragent gentiles superbis
tib resistere sed in sua maledictate
morientes. Et nō egerunt penitentiā
ab homicidiis suis neq; a venefitiis
suis impie religionis impiis eram
morib adiūgūt. Descripta antichristi sevitia
ad ostendendam eiusdem ruinā mire
suo exordiū natalitiis xpi et gloriā
recapitulat ecclie.

Et vidi alium angelum fortem descendentem de celo amictū nube
Dūs magni corpis angelis describit
de celo nube tribus amictis. Stat et
ysaias aut Ezechiel dūs ascendet sup
nubem leuem et mgre dicit egressus
Et verbū in raptire eis. Circa bonos

trmq̄ mei Cum p̄cepis obiecta
bris dñm eloquii dulcedīe. sed
animadmem sentiēs tu p̄dicare
et opari rapis qđ intelligi vel
certa ūnita ecclesiem intelligēdū
q̄ cum ubiq̄ se denegasse dicerēt
adiecit Et ab inimicis mis indignōe
p̄ mei Et dixit m Oportet te iterq̄
p̄phetare ꝑlis et gentibq̄ Cum
libet. comesto et amaritudīe mixta
dulcedo significat et exprimit qđ
predicet accepto ore gentibq̄ cēt
euangelium p̄dicatuq̄. amore qđē
dulce sed tolerandis p̄secutionibq̄
amarū Et datq̄ est mihi calamus
similis virge m calamo misterium ocā
scribendi p̄cepit qui nō iam ore
supplicantib. sed scripto est virge equi
tatis virga regni tui regnū eius p̄
describit eccl nū Surge et metire
templū dei et altare Surge dicit
non q̄ ipi iohānes sedebūnd q̄ ambu
bat. sed q̄ hoc verbo exprimit
rerū a singulos Euangelicam scrip
turā arcta q̄ mētire ibi cū quātū
singuli p̄stant quātūq̄ regule di
vine contradēt inuenīt Et ado
rantes in eo Cum nō deb qui
videntur in eo adorant. sunt qui
confessq̄ fuerit me. p̄te dicit iubet
non reticuisse dictum Atrium autē
qđ est foris templū eice foras et ne
mensueris illud quoniā datū ē gentibq̄
hys qui noīe xpiq̄ ecclie in gurē et nec
alteri nec sibi soli appiant a ligu
la euangelii p̄dicti gentibq̄ sonat
Omni gloria eq̄ filie regū abūdq̄
Et ornatum ralcuūt mestq̄ qđ u
ginta duobq̄ Non solū de ecclia
pellūtur. sed et ecclia forisq̄ ēt
tribq̄ tribq̄ sermi annis ipugnat
nō q̄ illo tantū hāt id est antixpi
tpe tonabunt. sed q̄ omē malor
rorpq̄ illo qui ad xpm caput p̄tinēt
in quibq̄ tam nūc misterium opatu
rinigratus Et dabo duobq̄ testibq̄
meis et p̄phetabūt diebq̄ mille
ducentis sexagīta Ne scilicet puer
terreret audientem Ecclesia quoq̄
duobq̄ et p̄lis admiratam ipsa cō
memorat mustitudam esse virtutū
q̄ et ipa caput suū xpm videret
in carne docentem et inuenīt tbq
sermi annis p̄phetaturā narrat
Mensis cū tribū sermi anis id est
trium quadrigem et vini imple ductū
sexagīta dies efficiūt Daniel āt
scribit dies mille ducentos trina ficta
temporis eiusdem q̄ ponēda sit ab
hominato in desolationem Sanctis
amicis id est exomologesi q̄ituri
sicut p̄phetā ait Ego āt dū michi
molesti essent mouebam me cilicio
hys sunt due olive et duo candelab
in conspectu dñi terre stantes Ecclia
duoq̄ testamētoq̄ lumē radiata dñi
sempr imitio assistat Iam et p̄pheta
Zacharias vnū candelabrū vidit sep
tiformē. et hab duas olivas id est
tā sanctā infundē oleū candelabro.
Iter est ecclia sū oleo suo indeficiēte
qđ ea sanat in tumē orbis caridē
Et si quis eos voluerit nocē ignis
exiet de ore illoq̄ et deuorabit
inimicos eoq̄ Si quis ergo ecclia lesor eiusq̄
lesionibq̄ p̄cauēte medico igne cō
sumitur condēpnatq̄ Omnis enī qui
acceperint gladiū gladio p̄ibūt Unde
et Caldea flamma q̄ pueris dei nō
ferebat ipos ministros impietatis

absumpsit Que in bono pnbg orib
ecclie igne spualiter cōsumit me
hg cōsumēdg tarbones inquit ignib
rangerent sup caput eig Ihs hmt po
testatem clauddi celū ne pluat
diebg dphecie ipsoy Data ē ecclie
in xpō omib ptātib in celo et iterra
clausbg ligandi atq solueēdi pmissū
sed et spūalit celū clauditur ne im
brem pluat sup terrā streuile de
ecclia būdictio descendat Unde dūs
de ipe pte bmec sue · mubrbg mat
mandabo ne pluat sup eā imbrem
Et ptātem habēt sup aq̄b cōuertendi
eas in sanguinem Non solū aquas
suppeditant sed etiam q̄ desup cadūt
mundū facūt qđ est aquas verterē
in sanguinē Bong enī xpi odor
de ecclia flagrans · alijs odor mor
tis in mortem alijs odor vite in vitā
Et cū finierint testiō suū · bestia q̄
ascendet de abysso faciet aduſg
illos bellum Apte ostendit sua hr
cautā nouissimam pseuonē frēs
dicendo Cū finierint testiō suū.
Quidq illud qđ pphetant usq ad reuela
tionem bestie q̄ de cordibg emersura
est impioy qđ qđ tūc eodem testiō
non mitant hostili furiā desyderio · sed
qđ tūc ecclia virtutū gra destituēda
credat aduſario palam signis mē
daoy roborante stragem faciem eig
p̄dedit egestas ut dicū aut Et vixerūt
eos et ondēt illos Vixerūt in hys
qui succubuerant · ondet in hys q̄
pro xpi nosse laudabili patientia
fuerint mirabiliter ūsi si spualit
vincat et ondat ptem testiū antpi
eius Dicit in euangelio · tradent
vos in pssuram et ondent vos Qđ
lucas euangelista pio pte dicti
insinuat dicens Ondent eos vo
bis Et tacebūt corpa eoy in platea
ciuitatis magne Si me inquit
pcepti fimt et vos pcipiem · sic
est ergo mirū · si ciuitas impioy q̄
dūs crucifixit non timuit suos
quoq; ipi q̄ ludibrio habebat cōa
omnes qua tepe facta hystoria ecclie
plastica refert Que vocat spūaliter
Sodoma et egipti id est mundū
et tenebrosa mer humāe ingti fidei
mer cōfessiones ipius vocem Cordis
cū reducit ad mysteria dei aut
cōfessio fit ad salutem Hec plenius
per mem sigilli spūalit visibiliter hys
plagis id est igne desuper et
aqua in sanguinē verta pmisse
Et videbūt de pplis et tribubg
et linguis et gentibg corpa eoy
tres dies et videbūt pli et tribus
sed mihi de pplis aliis credendis
suis palam irridet Et corpa eoy
non sinent poni in monumentis
Votū eoy dispt et impiissimū
nō qđ valeant facere ut sit ecclie
in memoriā Dicunt mer vos mihi
mer alios similes intrare · cū intrent
illos impugnātes faciem ac pseuonē
de vnoq; omioy qđ corporibg q̄ mer
vnos sinet sacra celebrando in
memoriā colligi mer omios in me
moriā tentari mer eoy corpa in
memoriam testiū dei sepeliri Et
inhabitantes terrā gaudebūt sup
eos Quoniam affligūt ipsi qui
habitant in mundo et epulabunt · sicut
dicit supeabit impietas mendacium
paupa Quoniā hys duobus dphete

mutauerūt eos · ꝓter plagas qbꝫ
ꝓter testamēta dei ysrāhēl grāg
virgēm · cuā vrsq ipē imstoꝝ ḡliat
imsstab Dicut ipi dicūt ḡnib ē
nobis est ad videndum Et ꝓ dieb
tres et dimidiū · spūb vite a deo
mīgauit in eos et steterūt sup pe-
dēs suos hut usq; fu
turq narrauit et indeuit factū qđ
futurū audit regno cūctipī ꝑdo
stos tesurrexisse in gloriā Et timor
magnꝰ cecidit sup eos qui viderūt
eos De omnib; vnib; dicit · ꝙ imsti
supstitib ꝓmeruūt in resurrectioē
dormiencū Et audiuerūt in celū
in nube hoc ē qđ apli ante rapiēt
in nubib; obuiam ꝙđ in aera
Et viderūt illos timā eoꝝ · hut sup
aut timstos ab ihū quos in cōmune
dixerat timisse Et illa hora factꝰ
ē terremotꝰ magnꝰ et decima ꝑs
ciuitatis cecidit et occisa sunt ter-
remotu hoīm milia septem · reliq
terrore mdaꝝ omīb diabolū ciuitas
sup hauriā cecidit cū omīb q edificia
tonib; sibi cōstruxer Et denarius et
septenarius ē nūs ꝑfectꝰ qđ si nō ecce
aplē tūc intelligendū est Et reteri
in timore sc̄i missi Tūc hoīm gloria
but ē tūc se hīe cū cū virtutib; ꝛ
loꝝ cōmonebūt Et dederūt gloriā
deo celi isti sunt sup penā edificati
qui alib terremotu ruīenb; de stabi
litate sua recta dūm cōfessione cla
rificant letabit eū iusto cū viderit
ornatū impioꝝ Cūnda duob; ꝓphe
tis enoch et helyam mittent qui
tribꝰ semis āmb ꝑdicabūt cōtr mor
tē sedaurā antixpi ꝓfidiam fidelīū
corda confirmēt sibi q omīb tēpꝰ de
temporib; seminā eiusdem gressa
turam Et restaurato demū terra
mē a sub qui latebrar ꝑsidio velut
mortui credebant esse superādi qui
pro vni; compage recipiēb id est ꝓphe
te resurgē dicantur Quorū sp illud
verb qui iam mortui putab animo
ex aggerata ꝓcessione mihi eos
qui vel septenario vel denario nūo
digni credebant esse tasuros Dicēte
daniele · cōfirmauit pactum multis
ebdomadib una · et in dimidio de
ficiet hostia et sacrificiū et ī templo
erit abhominatio ī desolatiōne Et
in subsequentib; Et cū posita fuerit
abhominatio in desolationem dies
mille ducentos nonagīta Qui nūs
certa trū dieꝝ et sex mensiū curri
cula diuersar Deniq; helyas ignis
quondā ꝓdit aduersarios Et tres
semis annos tantas imbres cōti
nuit tandēq; pseudo ꝓphetis mīsertis
ꝑ sacrificiū qđ oblatū fuerat cōtēnt
ipsi ad dūm hucusq; recapitulatio
De sēmi aduī et ante ve tūa ve cer
cito hoc ue sedim nō ad recapitulatio
nem · sed ad ptīm cāh qđ tuba septi
mi angeli cōmota ī ptimet ꝑdic-
cūt
cū aquila tria ve de voce trū
centum tubaꝝ · sed ubi non dixit
ne statim tertiū sequi putaret
qđ ad septimū angelū et ad finē
ptinet Et septimo angelo tuba
tecinit et facte sūt voces magne
in celo dicentes Factū est regnū
hoc mūdi dūm nri et ppī eius Et
tube priorū sonū pcīnēb; etatib;
tempora variob bellor ecclie denū
tiauere cōtigit Septima vero sab
bati eterni munia · victoriā tūc

et imperiū dei r regib mdicat Et
xxiiii seniores adorauerūt deū dīc
tes Gratias agimꝰ tibi dñe deꝰ oī
potens Que mq̃ue ve tertiū venit
m voce septimi angeli Et nō retinuit
set q̃d nisi ecclīam dixit laudātem
deū et gr̃as agentem q̃m r̃tulerit q
bonoꝝ retributionē q̃d esse n̄ de ma
loꝝ Quia ei er qm erasꝫ q̃ accepisti
virtutē tuā magnā et regnasti et
rexte ihc gentes r admetr n̄r tua
Qui quidem rebellantibꝰ licuit impiꝫ
a ſclo regnasse sed eoꝝ nūc furoꝛ
te indice ꝑsto ꝓbuit Dñe cui reg
unt r astant̄ ꝓpto Et tempꝰ mortuoꝝ
iudicare et reddē mercedem ſnis
tuis Ordini congruit euangelice
lectiōis p̄mo quidē oīb̄ ſctis cui
ndē congregādis deinde decre
tis in regnis p̄fectis q̄ militās mūdo
nec lotandas ꝓfanis vero et termi
nos regni pulsos flāmis maledicto
rū esse torquēdos Exterminādi
tos qui corripuerūt terram Vox
e ve nouissimū Hactenꝰ de quatuor
angelis tuba canentibꝰ huic recapitulat
a natiuitate dñi eaq̃ alibi ar clarius
dicturꝰ

Et apt̄us est templū dei in celo
et visa est arca testamēti in
templo eius Templū dñi quōdā in
terra positū arcā testamēti sub ve
lamine mysteria clausa tegebat sicut ait
ecclīe q̄ est templū dei vni conuersa
in cel est · velo templi veteris et
medio pariete macerie dñi sanguine
destructo arca in incarnatione eius tota
nam pandit orbi q̄si cū arca celes
tis in amussi mūdo diuinitas est in
corpe sancto | Et facta sunt fulgura
et voces et terremotꝰ et grandō mag
Hec oīa virtutes sunt cōmotionis
et p̄dicatōis belloꝝ ecclīe · hec dixe
rat facta et in descriptione p̄dictoꝝ
septem angeloꝝ ab aduentu dñi cū
stat et sup aram eius gratie ab
origine t finē Deinde descripsit p
tres q̄si admodū facta sunt · ita et
nūc templū dei in celo aptū est et
pugne secure diuinū magi
nū apparuit in celo · q̄d nūc quasi
apparet in ecclīa dñi cui vobis fici
gurauit amicta sole et luna sub
pedibus eius Ecclīa ꝑ lumine cincta
gloriā ostendit celestem Quicun
q̄ in diebus eius iustitia et habū
dantia pacis donet et tollatur
iniqua id est habundantia in tali
statu donet omnē mutabilitatē
mortalitatis abstinat cui nouissima
inimica destructum mors Sine qua
eadem ecclīa ꝑfecta in celo solo p̄o
fruit̄ ꝑfecta in corpe pegrinat adhuc
Que ꝑ hec intelligi q̄d ait Lucna eius sub
capite meo et dextera illius am
plexabit̄ me Et in capite eius coro
na stellaꝝ duodecim Duodenarius
numꝰ apl̄oꝝ caput ornat ecclīe Sine
ꝑfectis intelligibꝰ sine ipsis principiis
ecclīe nascentibꝰ capitis nouē dispo
nati · posuisti igit in capite eius coro
nā de lapide pretioso Et in utero
habens clamabat ꝑturiens Ecclīa
spiritualiter q̄ quos parit pariet
enim genitos parturire nō desinit
Dicit ipsa dicit filioli mei quos
iterū dolores notat apl̄s in vobis Et
formetur ut pariat Hic et dñs in
euangelio ait mulier cū pariat

trispaam habet ꝙ venit hora eius
Timu aũ pepererit puerꝝ ia nõ me
mint ꝓsume ꝑt gaudiũ qđ ipe dis
cipulis opponeb aũt admiꝛt Et nob
ignar nũc quide tẽptiõ habet ꝙ mee
aũt videbo vob et gaudebit cor vm
Et ecce draco magn rufꝰ habens
capita vii et cornua x Diabolꝰ
semac gruentis cont ecclam pcreaa
terrem regn armat in vii cũ capitib
ciũb regib suis et cornib ei
regiũ dicit Et cauda eius trahebat
tertiã ptem stellaꝝ celi et misit eas
in terrã homes et malitiã inducat
hospib que ecclia dño imolãte deuicat
qm innumerã ptem angelorꝝ vt hom
dolo fallente qi cauda decipiebat Cauda
cũ est ꝓb retra ꝓb imunda fugã
velamine rõ regentis imunda ne ꝓcreat
Cyprianꝰ in ore suo tertiã ptem stellaꝝ
que rendit falsos fides mitiat. qđ
altera terra sit ecclia. et hostes
formidi terra Et dũ staret aĩ
mulierem ut cũ peperisset filiũ
eius deuoraret insidiat ecclie diabo
lꝰ fide ꝙ rontiãdenb in rodigo
exemplũ redemti ut quã illa dom
do genuit ipe qi omnat deũ Cuius
in herode dolꝰ figura ostensa est
qui simat hostes mitestimi dimi ut
permitat adorare se uelle simulat
Et peperit puerꝝ masculũ Semp
ecclia draconẽ habet aduersantẽ xpiãn
parit Virasculum autem dicit
victorem diaboli qui femina vitiat
illa qb filius nõ nascit. qui rectus
et omib gentib in virga ferrea in
manu flentibus iustica regit bonos cor
rigit malos qđ in superiorib exta

ecclie ꝓmittit. dabo ei ptãtem sup
gentes et reget eas in virga ferrea
Scam et ecclia rotidie gignit
ecclam in ipso regentem Et rapta
est filius eius ad dñm et ad thronũ
eius ideo ꝙm spiritaliter in adiutoriũ
mete nascentẽ capiendã nõ ꝓt in
ꝓpetab ꝙ id est cũ ꝓe regnat in
tal qui nos quos tenuit tenet et cõ
sedẽ stent in relegib xo Et mulier
fugit in solitudinem Ecclia sub spe
venies ethnoꝝ ꝙgnatione ꝓmiss
ydemi gaudet accepta ptãe talenta
di sup scorpiones et
sup omne contrariũ dicit. Thar
sis insulis plebs q pane celesti
pasta in ydemo. visu eterni spontis
perpetes vivat regnetq vbi habet lacũ
patrũ a deo Esto in mãt in deũ
protectorẽ et in loco refugii ut salui
me fiant dt ibi pascant illã diebꝰ
mille ducentis sexaginta ysto dicit
nũ qui tres semis annos fant diã
pclamantib tempora cõpletiuꝝ.
quia ecclie cuius ihs corpus est tantũ in
carne tẽptis pditauerit Et factum
est pliũ magnũ in celo michael et
angeli eius ꝓhabant cũ draconẽ Celũ
ecclia signat in q michaele cũ angel
suis contra diabolũ cũ angelis
pugnare dicit. ꝙ sedm dei voluntatem
pcreante ecclia orando et adiutoria
ministrando cõfugit. quã et damel
in nouissima ymagine ꝙ ptura in
angulũ dicit ecclie ventureꝝ vñ ab
eo putant annuntiẽ ee ꝓximi dum
ita vero angeli eius esse dicit ꝙ ad
modũ de angelis aut dñs Angeli eius
semper vident faciem patris mei. eius
filio quoꝝ nimis sunt Et dũ pugnabat

et angeli eius ¶ Angeli sathane non illi
tm qui ei natura sunt et voluntate silr
sed et hoibs eoꝝ laqueis inretiri sitit
intelligendi Et nō valuerūt· subtret
toto ipe ¶ Sept longa multa ē eoꝝ amplꝫ
in celo id est in hoibꝫ suis ꝑ electo
nre eius celū ita factis qui credentes se
mel expulsum cū amplꝫ nō retrepe
rit Et pricta ē draco ille magnus
in terrā Antiqꝫ hostis de spiritalibꝫ
expulsꝫ arcubꝫ terrenis ītundit hō
ē de celo ꝓpinqui et in terrā mitti
tui dī terrā cōmedes cūctis diebꝫ
in qua terra pedibꝫ suis atteruit
siut sīpīū ē suis aspidē et basiliscū
ambulabis Facta ē salꝫ et virtꝫ
et regnū dñi nostri et ꝓtās xpi eius
Euidenꝫ ostenditur in quo celo ista
fiant· ecclam nāqꝫ nouimꝫ victo
ria xpi salutata ꝓ qꝫ diat Data
est michi omib ꝓtās in celo et in ter
ra hō et semꝫ ipe habuit sed qui
ecclia eq ipe quo ipe volunt tāquā
caput membris habe repit Quia
abiectꝫ est accusator fratrū nostroꝝ
Congratulantur angeli salutis finꝫ
suoꝝ id est ruinā futuroꝝ mūdi ac
ꝑfectoꝝ Qui accusabat illos ante
conspectū dei nri die ac nocte Quos
ut ꝑspexit male uti et in aduersis
non habe patientiā suggillat Et nō
dereliquit eos suos usqꝫ ad mortē
Vicerūt eos ꝓ xpō corruptū qui
ꝑ sanguinē xpi tantū uicerūt aduersa
rium ꝓterea letamini celi et qui habi
tatis in eis Hic habitatores celi et
angelos et homines suos oportet
intelligi et utrisqꝫ cōuenit in dño gau
dere sū et horum angeli sonantium et
angeli iuuāne in xpō substantie fami
tant Ve terre et mari qꝫ descendit
diabolꝫ ad uos hītū iram magnā ha
bens grandē redemptis· sic percutiēs
plagam dicunt expectandū magnus
ue ill' imminet quos nequissimꝫ hostis
possidet iratꝫ Et postꝙ vidit dr̄o
qꝫ pricta est in terra ꝑsecutꝫ ē mu
lierem inextricabili astutia diabolꝫ
ecclam impugnat quātō deriat tāto
magis ꝑsequit Et date sūt mulieri
due ale aquile magne ut volaret
in solitudinem Ecclia duobꝫ fulta
testamentis tunctuosa stili veneno
cauet medis affectu cotidie solicu
dinē quieti et modestie pene ira
gaudendo tamt Ecce elongami fugi
entis et mansi in solitudine· nec dis
sonat q̄ ubi columbe gemitus uox
aquile ꝓpter alas dicit cui illa
ꝓpter· dorsū spe sūi sic et hic ꝓpter celsū
volatū aeremq sublime q̄ mūdo rede
di cū rerum Ecclia figurata est cui
cinonabit sicut aq̄le iuuenta· ubi aut
ꝑ tempꝰ et tpa et dimidiū tpis
Quod tempꝰ ecclie designat diuer
nūs supius cōprehensū Tempꝰ cū
anni sigt· tpa duos· dimidiū tpis
septē menses Et misit serpens ex ore
suo aquam tāqꝫ flumē post mulie
rem ut eā faceret trahi a flumē
impetū ꝑsecutoꝝ aq̄ sigt Unde dicit
Porrexitq̄ velut aquā absorbuisset
nos Ecclia ergo nō solū verbo dei
sublevata· sed et vi ꝑsecutoꝝ ꝓfusa
festinat euolare de mundo Et aperit
terra os suū et absorbuit flumē Ter
ra hic sctā dñi carō est q̄ susceptā

deglutiens mortem temporaliter sibi
pualentem nos quoq; deglutire do
cuit per cetia intelligi · cuig monitis
et prauis ocib; inimici tanq; insidie et
uarie edre in mulieri et alys fatere
filiu ni rehiab; de semie eig lordeni no
posse terminari ppetuacnes q; ore ste
terre altaria magi se armauit miste
rio sacramoriu impsse q; possit ingt insi
diari Tam respodit mdata dei et
hui testimoniu ipso Mandata dei in
fide ihu xpi respodere hoc est pugnare
cu drone et ipm qui uerne in filiu et
age gras deo qui seni dromb euacuab
intepig Ette enim dim in carne natu
eptingue molitq eig resurrectione
frustrat · pq aplis fiducia docendi resti
gere laborans qi mulieri id est tota
ecclia de rebq ihucamb auferre sata
gebat · sed et hoc frustra nisq passim
nis singulas fideliu impugnat etatib
oim et sequit Et stetit sup harenam
maris id est sup multitudine ipsu qui
prior uera a sage terre illig sme dubio
q hostis machinab absorbe solet id
est hostis insidiab et bella epitatuq
inspirat Et vidi de mari bestiam as
cendentem habentem thabet bestia pp locum
tionem intelligenciab hoc ergo totq
diaboli de ipso nascenb impiog sigt
hoc et cum mare qd et sup abyssq m
telligit oim et drato utq di oim qui
in aquis sunt Et rex sdm danielem
mari q sic gestum rapita q habentem
rapita vii et cornua x et sup cornua
eig x diademata · Ostendit id esse
vii rapita · qd cornua x Dicerat enim
draconem vii diademata sup vii rapi
ta gestare sicut dicit bestiam x dia

demata sup x habe cornua · septem
nag et x idem est septies septupla
accipiet in isto filio et euangelista
alig tertupla Et sup rapita eig nomia
blasphemie regu eni suob deob appel
lant tam mortuob · et velut in relid
ais mitur deos mplacob qui etiam in ter
ris augustob · qd est nomi dignis
ut putant Alio aut loco ratam ipsa
bestiam plena dicit noibq blasphemie
Hostia qua vidi silis erat pardo et
pedib; eig sicut ursi et ob eig sicut
ob leonib Pardo ppter varietatem
generis corpis ppter malicia et vesania
leoni ppter virtutem rostri et ungue
superbiam simulat regnq m danicle
regnu caldeoy leene · pseq urso · mace
donu pardo rostrato Et draco illi
dat virtutem suam dic aplus de dia
bolo rostro loquens cuig magr adiuvig
sdm operacionem satyane t omni vir
tute signis et prodigiis mendacij ipsis
qui pereunt Et unu de rapitab eig
ait occisu et plaga mortis eig curata
est dantipr ad rapita terrena
regni ptinenb similitudine vere rapitis
xpi se quasi occisum resurrexisse et
pro ppta qui ho de pfecit se suscepie
dum audet ecclie Cuig comitti
di in symone magno pcessisse fal
lacia Et admirata est omnis terra
pq eam Deng ponit pro spe
cieiu adorari bestiam cu ipm
rapuit simulatiu sub noie rapitis
vere occisi et viventis terrenis sint
hominib adoraturis Et adoraverunt
draconem qui dedit potestatem bestie
illi dicit se adorare deum q dederit

ptātem ppō Et adorauerūt bestiā
dicentes Quis similis bestie Et si dicit
quis similis ppō aut quis pōt pugnā
Et datū est illi os loquens magna
et blasphemiā Quam operabit mēsib
sup omne qđ dī deū aut qđ colitur
Et data ē illi ptās facere mēsib
quadrāginta duo et aperuit os suū in
blasphemiaꝫ ad deum Ante eū tres
semis annos nō aperto ore blasphemat
sed in misterio factmoab qđ facta dis
tributione et revelato hoīe pditionis
nis Quē cū dicet ego sum xpūs
huius vero erit hic ppō et erit mus
ad deū aut sicut adversus deū blas
phemare nomen eius et tabernaculū
eius Dignitatē sibi noīs dei impiꝫ
usurpans erubam quoq; stellam notare
presumet Et datū est illi bellū facere
cum sanctis et vincere eos A toto
orbem q vincit pōt cū violentia regni
ut si fieri pōt etiā electi quatiatur
ut condapnāt Unde qui non credētes
subtraxerūt medium Et adorauerūt
eam omēs qui habitant terram quoꝝ
dixit sed habitantes terra dixit Pere
grinos cū mūdi in terra fr̄bantur
Quoꝝ nomina non sunt in libro vite agni
Iuxta est eos qui mortui dicitur ser
uiunt in libro vite nō scribi Et qui
simulatoria nere bestie deludūt
agni qui abstulit pcta mūdi tollere
consurgo Agni inquit qui ornatus ē
ab origine mūdi Agni ut petro aut
Immaculati Peregrini quidem ante
constitutionem mūdi manifestati
autem nouissimis temporibus Alia
cui edino agnū signatū ab origine
mūdi insulit pōt et hyperbaton in
telligi qđ sanctoꝝ ab vno nomina sint
in libro vite conscripta Qui habet
aurē audiat quoniam septima hora
interpont intuitū p obscuritatē rei
querit auditū sicut cū monetarium
diaboli regnū magnipenderetur
cogitationibus tyrannis omnis dicens
Cum in captiuitatem dimeat in cap
tiuitatem vadit id est diabolo et bestia
qui sunt nūc i ethnis gentes capiuande
videt ipse erit nro cū sunt captiuo
Cum gladio occidet oportet eum
gladio occidi qui ecclesiam nūc pl
carnali vel spūali morte pscripsit hūs
dōs mercenarios spūs oris sui et destruet
illustratione aduentus sui Hic ē patientia
et fides sctoꝝ Quia permiserat omnibus homi
nibus sed q̄ nemo coronabitur nisi
legitime certauerit nūc animis opus
esse dixit nūc per totos fermo descripta
similitudine bestia pōt in apocalipsi
Deinde aperto ore blasphemiā eorum
describit eandem deinde tribulationem
Et vidi aliā bestiā ascendentem de
terra Alium dixit de occiduo qđ est
aut mare hoc terra teste daniele
nisi quatuor bestias ascendē de mari
terrenis p angelum dicens Hec quatuor
bestie magne quatuor regna resurgent
de terra Et sunt cornua duo si
milia agni et loquebat ut draco
Agni cornua pferūt quo draconis ve
nena latenter inserat et per ypo
crisyn similans cū qua in se venerat
diabolus habuit singularem sibi in esse
et sapientiam mentis et virtutem

De hac bestia dñs Attendite a pseudo pphet qui veniũt ad uos in uestimentis ouium intrinsecus aũt sunt lupi rapaces ¶ Et omnem potẽtem potius bestie fatebat Discipli magistrum sequuntur in omnibus Et fecit terram et habitantes in ea adorare bestiam primam Deum seductionis ostendit et corpus sibi manu passe et animam q̃ ipsitat in eo ¶ Cuius curata est plaga mortis id est q̃ se simulabit mortem resurgendo uiuasse huic cum scriptura non omnino sed uelut omnium dicit Sicut de iudeis dictum est · ipsi autem non intrauerunt in prorsum ne totaminarentur Non cum affirmarent eua gelista potuisse inquinatissimos inquinari si prorsum intrassent aut iudei tanto crederet tanto uere mãnari metuebant sed quod simulassent q̃si affirmabat retulit ¶ Et facit signa magna ita ut etiam ignem faceret de celo descendere in terram Miraculis ignibus q̃ maximis ceteris ostendit ut q̃ dñs ihs discipulis spũ sanctũ in igne uenisse uidetur dicat gñã ipse quoq; suos q̃si sic confirmate esse fallente decipiat ¶ Et seducit habitantes terram propter signa q̃ data sunt illi facere Quibus cum eis cui sicut dictum est secundum operationem sathane in omni uirtute signis et prodigiis mendacii q̃ solent ambigi utrum propterea dicta sint signa et prodigia mendacii quoniam mortales seruis Et phantasmata deceptionis et ut q̃d non sunt fatere uideantur

Non q̃ illa etiam si erant uera prodigia ad mendacium protrahunt credentibus Non ea potuisse in diuinitus fieri uirtute diaboli nescientes qui non phantasmatice sed uere igne et turbine tanta famina spiritum tantis tribus abstulisse Si ue aut hoc siue illo modo signa inde dari dicantur hoc est sine dubio in quo illa temptando ceteris maior apparebit quando primum martyr et corpus tormentis subiat et hic aut eius ortos miracula tortor faciat ¶ Diuinis his tantum in terra ut faciant ymaginem bestie q̃ hic plagam gladii et uixit · id est cui sileb et sit ei facte ymagini · ut illa edicto dicat · fiant hic plagam gladii de gladio et uixit id est ea falsitate se dicant demortuos et desuscitasse xpõ q̃ ille et deum et mediatorem inter se et suos destituit Non cum sint dñs mr xpõ habet alterum inter quem suosq; mediatorem sit ¶ Et datum est illi ut det spm ymagini bestie id est ipsi pphe qui hanc falsitatem impleuerit bestie se fauze destruendo ymaginis spm petentibus se dare simulabit Et ut loquatur ymago bestie Non tantum uolens miscet simulato per ignem spũ deludet uocem etiam do cendi falsa effinget idoneum ¶ Et facit ut quicunq; non adorauerint ymaginem bestie occidantur Non illam ymaginem quia seducunt fidei sed uiuam nisi ille pphe fuerit

Fiant ergo ut ymago bestie adoret
ymaginem bestie id est ut fidelis
adoret diabolū inuisibilem Et faciet
omnes pusillos et magnos et diuites
et pauperes Non omnes simul atque
tione quasi et gentiles sed qui ad
hoc ministerium primet habē caracter
rem in dextera manu aut in
frontibus Caracter est misterium in
quantus qd̄ ypocrite sub nomine xpi
an opere et professione suscipiunt vt
ne quis possit emere aut vendere
nisi hoc habeat caracterem
aut nomen bestie aut numerū nominis eius
dorum qd̄ sicut in bono symbolū
fidei traditur ad salutē · ita in
malo tali se diuinatione constat
ut mercandi aut vendendi licentia
detur sicut mercatoribus qui una
naue portantur omnibus signo
tenentur Nisi qui habet caracterem
nominis bestie aut numerū nominis eius
id est qui communicat fraudi illius
Caracter enim id est nota Et non
nomen bestie et duobus nominibus eius unus
est Numerus enim nominis est Sic enim
putemus mixta quorundam opinio
nem vt diabolum esse vt demo
nem sed unum de nominibus in quo
tota fidei structura et corruptela est
enim homo primi filii perditionis Et
duobus eius et septem sceptris scelerum
sibi duobus apud gentiles in nomine ty
rannis id est impiis dei mentiri
tyran et hoc nomen sibi antichristi
assi omnibus potentia antecellat
usurpat ipse se esse christum de
quo scriptum est exultauit ut gy
gas ad currendam viam a summo

celo egressio eius Dicunt quidam
aliud nomen eundem unum explere
antemos qd̄ sigt honor contrarium
sed et verbum apertum id est nego
pro q et persone qualitas et opus
antichristi nisi mentiri asserentis sed
operosa expressione indiget quamuis
se tanti penitet laudibus tali debet
caractere notari habet senarius nu
merus quo modo facta est perfec
tionem significare qui resultat qui
sive simplex · sive per x · cies mul
tiplicata eiusdem perfectionis crescit
sepagesimus centesimusque structu
demonstrat Erat ait pondus auri
qd̄ afferebat salomoni per singulos
annos sexcenti sexagenta sex talenta
Qd̄ vero regi iure unus debet
et solutus hoc et si seductor
tyrannus exigit presumet

Et vidi et ecce agnus stabat
supra montem syon id est dñs
noster christus ecclesie sue certamina fortis
desudanti exemplo virtutibus et
perfectionis animi instabat Ostendit
enim corpore qd̄ animus virtute cor
fixus et notus et cautelis ne corpus
agni bestie timeret succumbere fu
rori ostendit etiam solito fulgore
radiantem numerosque grandeten
no et bestiam in harena maris
agnum in monte syon consistere
Et cum illa centum quadraginta quatuor
milia Unus hic finitus pro infinito
debet intelligi et sexies significa
tione misterii originali apte ex
imis · qd̄ deus toto corde tota anima
tota mente diligendus exquisitus quos

qd' ex quatuor qualitatibꝫ ſunt
ſunt illi eſt integritate ſanctorum
ter em̄ terni nomḡeb et q̄tuor q̄
terni decies ſepties · ſedecies aũt
nouem ſũt q̄d'gmta q̄tuor adim
plent Vt ſũ de hys q̄ in artorib
vite gradiu conſtituti merito in ſyõ
monte ũ agno videntur tam p̄
fecta multitudo reperiat de reteris
ecclie membris non dubitet Habẽ
tes nomẽ eiꝰ et nomẽ p̄ris eiꝰ
ſcriptũ in frontibꝫ ſuis Q̃ ſtẽ dic
q̄ ſit imitatio note in fronte corpis
beſte · dñi dei et xpi dicit ſcriptꝫ
in frontibꝫ ecclie Et audiui vocẽ
de celo tanq̄ vocem aq̄e multaꝝ
aquaꝝ vocẽ ſtoꝝ magna ẽ deuo
ro cantantiꝫ q̄ã ſe de celo audiſſe
refert ſũ eos q̄ vocem cecidiſſe
in ſyon monte ſtare p̄ dicerent ut
oſtendat ſe monte ſyon nõ aliud
dixiſſe q̄ã eccliam q̄ ad decẽtẽda
gḡiam p̄ſurgit ſublimi cõtẽplacõis
erecta gaudio regis ſui certamiñ
laude ſil' et imitatione cõcelebrat
Hoc eſt em̄ veraciter agno ſtãi
pſallẽ Et vocẽ q̄ã audiui ſicut
citharedoꝝ citharizantiũ i citharis
ſuis Cum citariſte dñi omnes ſũ
ſint qui carnẽ ſuam crucifigẽtes
ſũ vitiis et cupiſcentiis · laudant
eũ in pſalterio et citara · quãto
ampliꝰ illi q̄ euãgelice p̄fectionis
ſpiritaliꝫ totos ſe dño fecerunt holo
cauſtũ · ſingulariter abnegantes ſemet
ipſos et tollentes crucem ſuã ſequũ
tur agnũ quocunq̄ vadit Et can
tabãt q̄ cantici nouũ cum ſedem
bant erat canticũ · Beatꝰ qui habꝫ
ſemen in ſyon et domeſticos in
ſpiritu ſanctũ vero eſt letare ſterilis
q̄ non parit Et infr̄ Dabo eis
eunuchis dicit dñs in domo mea
et in muris meis locũ et nomẽ
melius a filiis et filiabꝰ Et nemo
poterat dicere canticũ ñ illa tribꝰ
milia qui empti ſunt de terra Cum
ſimiliter cãticũ agno cantare ñ
eo imperatũ p̄ cunctis fidelibꝰ ecclie
de carnis īcorruptiõe gaudẽ q̄ñ
electi reperi canticũ audire poſſunt
licet dicẽ nequeant q̄a p̄ caritatem
quidem illoꝝ celſitudinẽ leti ſimul
q̄ñ ad eoꝝ p̄mia nõ aſſurgunt
Virgines enim ſunt hys ſequũtur
agnũ quocunq̄ ierit Ipſi pulcre beatꝰ
augſtinꝰ virgines cõmonendo q̄ po
ſunt p̄gite inquiens ſũ dei pueri
et pueris anteq̄ ad feminas relabẽ
et cũnupte p̄ſeuerãt in finẽ laudate
dñm dulcꝫ quã regitaꝝ oberꝰ ·
ſperate felicꝫ cui ſeruitis inſtãꝰ ·
amate ardentꝫ cui placetis attẽꝰ ·
limbis accinctis et luminib ardẽ
tibꝰ expectate dñm quãdo veniat
a nuptiis vos aſſeruẽs ad nuptias
agni canticũ nouũ · q̄ cantabitis
in citharis viris · vtiq̄ tale q̄le nemo
poterat dicẽ ñ vos Hic cum illis in
aporiatꝰ quidã p̄ reteris dilecto
agno qm diſſimilẽ ſuꝑ pectꝰ eiꝰ
ſonꝰ erat · ipe nos vidit duodenas
duodena milia ſtare citharedoꝝ illi
bate virginitatis in corpe ſuo integre
veritatis in corde ſequimur agnũ ·
qui a et agni cano vnigꝰ vnigo ſeq
tur cũ ꝓvirginitate coronis et carnis

quorumq; iterit. Quando est cū seq
nisi imitari. qua ppr p nob passꝰ
reliquit vob exemplū ut sequā
uestigia ei⁹. Hi empti sunt ex hoī
bus primitie deo et agno. De illo stō
et imaculato exitu gregis ūsi sancti
ores pmissorib⁹q; hoīe pro voluntate
sue meritis a spū sto eligit. quos
aptius p̄cepti dñi de eis non habēs
obscurat ut ephibeant corpa sua
hostiā viuētem deo placentem. Et
ore ipor non est inuētū mēdaciū
Non solū pudicitie meritū. diuino
comitatu liturgiis copulant. nisi et
ab oī contagione pri imaculatā
gesserit uitam. Hanc visionē tyro
nis non de oīb⁹ sperant. sed
de tō genere mīstratur exitia. qua
desponsauit apl⁹ uni uiro virgi
nem castam. ephbē q̄. ita cōcludēs
non dixit nō finitim ore eor mēda
cium. sed non est inuētum. sicut apl⁹
dixit et ipi quidē fuisse. sed ablui
ephi et iniquitas illius nō notauit
ei q̄ de comitē⁹ fuerit ab imitate
sua et poterit esse unigo. et dolꝰ
in ore eius non inuentus. Virgines
enī castas dixit et pudicos. Et vidi
alterū angelū volantē p medium celi
habentem euāgelium eternum. Quomō
exitus peregrinantib⁹ in sclo ārripuit
uariamq; ei⁹ draconis pugnam. desp⁹
serat. despat unigq; milites dignā crepi
dine mercedem. et q̄ ei⁹ malos pena
ei⁹ q̄ma. bonos sequāt⁹ ostendere
p dictator ergo p medium discurrēs
exitus euangelium regni portat eis
ut euangelizaret sedentib⁹ sup
terram. Comitent eos qui relicti et
tollimini⁹ volatu terrenas quoq;
mentes de sede sui corpis p diuīdo
lenare. Et sup oīem gentē et
tribū et linguam. p dirabit mā
jor euāgelium in toto orbe et tuꝰ
veniet consummatio. Timete dñm
et date illi honorem. q̄ hora iudicij
ei⁹. Tentoniacis salutē mē p̄mittit
quanto vob maior oppertat retributio
que mercēs non ptimutari. dimit
tit⁹ di factorem et nō tempalem
bestie tyrannidem formidantes
Cecidit cecidit babylon illa magna
ciuitatem dyaboli ruinosam. ruī
dissse dixit. suis⁹ sepire q̄ solet
pcutiū ponere qd nouit tentatiū
uter ad implendum. sine qd pbi
tur a dño decreti quādo a dyabolo
sint uiolari. Sicut psalmig. Decepit
mā eos dñs allenauit. Cuius a primo
re formitatis sue potauit omnes
gentes. Ciuitas impior q omnib⁹
congregata. gentibus ipas gentes id
est sua membra primo uiolauit error
Dñi vero cuntas primeam. sobrietas q
errens nō volt uiolari uino in quo
est luxuria. ne p̄missa uite puritas
demerito. Siquis adorauerit bestiam
et ymaginē ei⁹ id est diaboli et
caput eius omissum. Et accepit
caracterē in fronte. a manu sua
in fronte aut in manu diuinis sigt
dyabolo quosdam. p̄fessione negāda
da quosdam vero tantū opatione
notari. Et ipe bibet de primo ire

dei qui impta est mero in talare
re ipsig Dim dixit et h̄ habet esse
dr esse et aliū qui biberit ne separet
eum: qm̄ luxit gentibg visibiliter
nō misit candē h̄ sub epō nouē
adorat bestiam / iuste autē q̄ talare
re fornicatōib⁹ ap̄iat · talare ne dei
sternūt Non ut impta hyeremiam
malitiam eorū eruomant mūdādi
sed ut dampnati pereant etna mōte
sepelirādi Et cruciabit igne et sulphu
re in conspectu angelor sōr pena
malor sī in dno regnantes semper
videre possūt ut hmi maiores exceptori
suo gratias agentes misericordias dñi
metuū cantent Non eū eos iuste
iudi cantes dicere ipsa p̄ua tormenta
contristant: siant ner dimitem in fla
mb sepulchū ipsa lazari requiem re
frigerare valebat Ser habent requi
die ac nocte qm̄ adorauerūt bestiā
et ymaginē eius Leonē dixit hanni
epīstato parere sed h̄ bestia per leo
nem q̄ magis adorat eo maiores
irrogat penas Et si q̄s accepit ca
racterem nois eius bestiam sancte
augustinus impiam cuntatem · ymagi
nē vero simulationem eius id est
pallari ymagie ypanos: caracterem
at nota cruciatus impiat q̄ adorari
et subiri ei gsentiri dicit h̄ pane
sōr est Licet bestia seuiet ad tamē
sēb passio q̄ ister temporalib⁹ q̄ etna
bestialiter reminiscēda est Cum erunt
ps̄entes suos temporaliter sup̄ hostes
etōnales cū bestia viderit luere pe
nas Et audiui vocē de celo dicentem
mihi scribe Beati mortui q̄ in dño
morūtur Quia tibi ihū qui beatificat eos q̄ in te
moriūt in terra quātōmlibz illos
qui et in tua alij pro tua fide felices
ponūt aiās Amodo iam dicit spūs ut
requescant a laboribg suis opa enī
illoz sequūt illos Quinit impios dyne
rat ppetuo requiem nō habē sic erunt
fidelib⁹ piis adiutis operibg amodo
iam id est a tpe mortis requescē
dicit Cum cū dederit dilectis
suis somnū hīc hereditas dñi ppter
frigo autē pigri arare nolunt ayen
dicabit ergo estate et non dabit ei
Et vidi et ecce nubē candidam et
sup nubem sedentem similem filio
hoīs habentē p̄moū vere p̄missa
nūr p̄pria restat ipsig iudicis demō
strare: qm̄ ad iudicū venientis gloria
diuinitatis carnis nube obūbrat
ut videāt impi quē pupugerūt habē
tē in capite suo coronā auream
Quale sit hoc corona superig i nube
vis ihūs descripsit Et in capite eius
corona stellaz xpi: quāmb et vicio
ria possit significare regnantis Et
in manu sua falcē acutam iudicialē
scilicet diriminādo sententiā q̄ intactē
cuncte mūdi spās ab tpe crimig q̄libet
fugere conemur in falce enī quicq̄d

mundi² mitq̃ rad̃et ℣ Et alter angelq̃
exiuit de templo clamans voce mag
na ad sedentē sup̃ nubem ℣ Angeli
q̃b terre messorē in cuā agēcho tegi
mq̃ et qui oīb̃ sunt i mīnsterīū
missi ꝓpter eos ād hēditatem capiūt
saluarī ℣ Singula pensantes ethe
metā rondie dñō renarrāt ajute
falcem tuam et mete q̃ uenit hora
ut metat̃ · quoniā aruit messis tre
me nequeūt habūdāte iā tritico re
frigescat caritas multoꝝ et estu ma
lorū imminente messi mūdi pene ia
virere cessant · Ne ergo ḡna ma
tura dendant ꝓpter electos breuia
bimtur dies et zizania q̃nde paleasq̃
flāmis · fruct̄ū vero celestem hor
reis recondē felices ℣ Et alius ang̃elq̃
exiuit de templo q̃d est in celo
habēs et ipe falcem acutam ℣ Et ecce
nubes est in nube candida messor q̃d
est redemptor · insi idem ꝓpter
semind ethe fructū elegantes
repetit · et q̃ seminauit bonū reme
in agro suo ipse quoq̃ vineā suā
in loco ūberi plantauit sed utraq̃
cultura custodū tritura deputāt ·
℣ Tu ergo mitte falcē tuam acutam ·
et vindemia bonoꝝ vinee terre
Sunt messis sic et vindemia ꝓmi tri
tura primi celestis est · utriusq̃
aūt maturitas finem indicat fidi
Quoniā mature sunt vue cū idē
cōsūmata sunt pcta quāmis et bonoꝝ
quoq̃ ꝓfecto maturitas dissolui
Nam ut sanctus papa ḡgorius ait
quādiu hōīs finis ex ipo suo
ordine pendeat · ꝓficerē quoq̃
tamē muri eius · et digni tribulatiōe
opprimant̃ Unde sequit ℣ Et misit angel⁹
lus falcē suam in terrā et vin
demauit vineā terre Quia habet
falcē messoriā ipe habet et vin
demiatoriā unū est enī iudicii
et uno ipe fit · sed in messe et
vindemia finis et finē ostendit
cui ꝑssure ℣ Et misit malleū suū
tortulan⁹ ire dei magnū et tortul
tatq̃ est lacq̃ pena cunctatem · Si
ad malos tantū messis hec et vinde
mia ꝓmet · tortular pēnā sign̄at
Si autē et ad bonos tritura tor
tularis · tribulatiōe mutēha ostend̄it ·
Vtilia ꝓbat · Sicut aut aplis pro
sa metalla igne ꝓbari · lignum
vero fenū stipula q̃ consumi cū
tituimq̃ pena celestem cognit̄ ultim
tatq̃ aīe eloquēdi gne notatur
quo dī in die malo liberabit eos
dñs ℣ Et exiuit sanguis de lacu
usq̃ ad frenos eqū ℣ Exiit vinea
usq̃ ad rectores ꝑtay usq̃ ad dya
bolū enī et eq̃ angulos nouissime
terre tribus effusi sanguis stat
effusi Sicut scriptum est in sanguine
pcussi · sanguis te ꝓseqūt Dictum
est sup̄ de equis ꝑ stadia mille seq
centa id est ꝑ omnes q̃nor mūdi
ptes Quadringtas est enī rotūditas
sicut in q̃ternis quadrangulis et
rotis · ꝗtuor enī q̃drangula mille
septem Quoniā messoris et vinde
matoris ecclesiam mīstratum ꝑ
secutionū flāmas clarescentem
et ꝓfectum lucendi soluendiq̃ tene
tem ℣ Angelos de templo qui altari

℣ Et alius angelus de altari q̃ habet potestatē sup̄ ignē et ait clamauit voce magna ad eum qui habebat falcem acutam dicens · Mitte falcem tuam acutam et vindemia botros de vinea terre quoniam maturauerunt uue eius · Et misit angelus falcem suam in terram et vindemiauit vineam terre et misit in lacum magnum ire dei · Et calcatus est lacus extra ciuitatem et exiit sanguis de lacu usque ad frenos equorum per stadia mille sexcenta · Et vidi apertum templum tabernaculi testimonii in celo · Et exierunt septem angeli habentes septem plagas de templo vestiti lapide mundo et candido et circa pectora precincti zonis aureis · Et unum ex quatuor animalibus dedit septem angelis septem fiales aureas plenas ire dei viuentis in secula seculorum · Et impletum est templum fumo de maiestate dei et de virtute eius et nemo poterat introire templum donec consummarentur septem plage septem angelorum · Et audiui vocem magnam de templo dicentem septem angelis · Vadite et effundite fiales irae dei in terram · Et abierunt primus et effudit fialam suam in terram et factum est vulnus malum et pessimum in homines qui habebant caracterem bestie et qui adorabant imaginem eius · Secundus effudit fialam suam in mare et factum est sanguis tamquam mortui et omnis anima uiuens mortua est in mari · Tertius effudit fialam suam in flumina et fontes aquarum et facti sunt sanguis · Et audiui angelum aquarum dicentem · Justus es domine qui es et qui eras sancte quia hec iudicasti · quia sanguinem sanctorum et prophetarum effuderunt et sanguinem dedisti illis bibere · dignum enim sunt · Et audiui alterum de altari dicentem · Etiam domine deus omnipotens uere et iusta iudicia tua · Quartus effudit fialam suam in solem et datum est illi estuare homines igne · Et estuauerunt homines estu magno et blasphemauerunt nomen dei habentis potestatem super plagas istas et non egerunt penitentiam ut darent illi gloriam · Et factus est thronus bestie et regnum eius obscuratum est et comederunt linguas suas pre dolore · Et blasphemauerunt deum celi ex doloribus suis et ex vulneribus suis et non egerunt penitentiam ex operibus suis · Quintus effudit fialam suam super thronum bestie et factum est regnum eius tenebrosum et comederunt linguas suas pre dolore · Et blasphemauerunt deum celi ex doloribus suis et ex vulneribus suis et non egerunt penitentiam ex operibus suis · Sextus effudit fialam suam in flumen magnum euphraten et exsiccata est aqua eius ut paretur via regibus qui ab ortu solis sunt · Et vidi de ore draconis et de ore bestie et de ore pseudoprophete spiritus tres immundos similes ranis · Sunt enim spiritus demoniorum facientes signa et procedunt ad reges terre et uniuersi orbis congregare illos in prelium ad diem magnum omnipotentis dei · Ecce uenio sicut fur beatus qui uigilat et custodit uestimenta sua ne nudus ambulet et uideant turpitudinem eius · Et congregauit illos in locum qui uocatur hebraice armagedon · Et septimus effudit fialam suam in aerem et exiit uox magna de templo a throno dicens · Factum est · Et facte sunt uoces et tonitrua et fulgura et terremotus factus est magnus qualis non fuit ex quo homines fuerunt super terram tantus terremotus sic magnus · Et facta est ciuitas magna in tres partes et ciuitates gentium ceciderunt · Et babylon magna uenit in memoria ante deum ut det illi calicem uini indignationis ire eius · Et omnis insula fugit et montes non sunt inuenti · Et grando magna sicut talentum descendit de celo in homines et blasphemauerunt homines deum de plaga grandinis quia magna est plaga eius nimis ·

iubentis imperiū dicens dñe non
ppriam uoce sed suggestione spūs
sancti qui opat in suo corpe · dolēs
iam tempus malos esse anathematis
sandos habens pretatem sup ignē
inq illū qui egyptū ex ore testiū
et tormentū immodū eos hinc usq
de conflictu cedis et uniuscuiusq ma
turo fine certaminis Liber xv cap

Et vidi aliud signū in celo magnū
et mirabile septem angelos
habentes plagas vii nouissimas;
quia in illis consummata est ira dei
Nouissimas dicit qz ex ira dei prouen
ptum tantum narrem vii plagis id a
pstis · sicut frequenter in lemtico
Et precatam inquit vos vii plagis
que nouissime future sunt · ut cedis
de medio eoz queant Et vidi tamq
mare vitreū mixtū igni · et fontem
baptismi videbat plenarium · igne
sti spūs tormentatum · vt etiam qd
ad igneā qualitatem martirio rubrati
et eos qui victuri sunt bestiam et ymā
ginem eius stantes sup mare vitreū
Cum frondes vincut bestie · et sequēt
igneo baptismo sup stare videntur ·
studentes impia apim sup retinere
semel traditis sanctis fidei habenis
psallerat dei et cātantes canticum
moysi serui dei et canticū agni id
est tota laudantium deo dictata gre
tes Et utriusq testamenti ueritate
tamen ut carnē tegmo passionis

eternitatem vbi non tantum sonoz votis
sed etiam bonis operibus sacramentū effectu
magna et mirabilia opa tua dñe
deus omps iuste et vere vie tue pce
ptoz hoc tamen in vtriusq testamēto
vbi diuina veraq et nusquam a
nullis tamen sensibus inde ea adorandā
et repetenda quā proposuerat auctoris Et
post hec vidi et ecce apta est templū
tabernaculi testimonii in celo Cōtinet
tamen in visio vt cum diuina a nullis
posset gentibus adorari templum
illud secretoz dei vinū quondā urbis
mentibus inclusum tota iam spūrita
liter repit orbi reserare Et exierunt
vii angeli habentes septem plagas
de templo hoc est qui mari aut
illi at psentem pertinuerunt vbiq vestiti
lapide mundo candido Cruciat aut
apli in xpo baptizati estis xpm in
duistis ipse enim est lapis summus an
gularis electus vt si enumeres singu
lorum pro plurali modo possis intelli
gere · varia virtutū ornamenta signi
fica nisi lanei candidum
habet mortificationē carnis doctoz
monens Castigo inquit corpus meum et
seruituti subiago · ne forte alios p di
cando ipse reprobus inueniar Et pmitti
tur pectora zonis aureis Cum
pderare forma velit non solum mortificet
corpus · sed et pectus amore sapiēne
stringat · uel certe zonis aureis
pectora stringē est cultores mutabi
lium cogitationum mox p solicitam
amoris vinculi restringere Et vnus
de iiii or animalibus dedit septem angelis
septem fialas aureas plenas ira
tis dei viuentis iste sunt fiale
quas nimi odoribus feruent aurea

et semones q̃ sunt ecclie q̃ et vy
Angeli Eedem quippe fiale et sua
intatem supplicacõnũ et ur̃ suppli
nos rõtmere dicũt̃ q̃ a scis pro reg
ni aduentu fundimtur Quando
iudicia dei dicũtur non iam occulta
sunt abyssꝰ sed apta ut fiale ipsis
latura salutem impijs vero pdicãt̃
inferre pnicem Sunt aplꝰ dnor
et xpi bonꝰ odor sũmꝰ in omnibus
deo in hijs qui salui fiunt et in
hijs qui pereunt Et impleti est
templũ fumo a maiestate et virtute
eius pdicat gentibꝰ ecclia · pꝰ ipã
caritatis igne ralescens ffimũ pre
confessionis emittit grãs deo supl̃e
narrabili dono eius agens Et nemo
poterat intrare in templũ donec con
sumarent̃ vy plage vy angelorũ Nemo
pt ecclie membris introire nisi
qui misteria fidei audiens distat a
pdicatoribꝰ et ydolis rõsentire ac deo
indeq; vnioꝰ et mortuoꝰ Quod si fn
mũ abdita iudicia dei intrabis ·
anegema mortalibꝰ hr imponet vita
manet et clausa · donec finitis pn
tis xpi plagis aduenit dñs qui et
illuminet abscondita tenebrarũ et ma
nifestet quantũ vl utilitatis ad pdan
dam ecclie fidem vl iustitie ad exer
candos indeos qui caritatem incredu
litas non reperiũt ut salui fierent
aduentꝰ conferat anticpi

Et audiui vocem magnã de tẽ
plo dicentem vy angelis ite et
effundite vy fialas ire dei in terrã
Data ẽ ptãs ecclie iudiciũ irrogare
dampnandis · et absolutionẽ iuste
rectoribus dare tonãtis et omnibꝰ
quidem angelis in terram fundere
mãdatũ est Sed idem tamen habẽs
pp varietatẽ pcedẽtis vasa quoq; voca
bula sortiũtur ut sint pdictorũ
et vndicte · sic enim nupe plenitudo
septenarii nũi consecutus · Et alius
pmus et effudit fialam suã super
in terrã Dupliciũ nũi pdicatores
fialas ire dei effundũt dũ penas
impijs vl eisdem impijs irrogãt
spiritaliũ mĩrando · vt petrꝰ symõi
· patruus magr tuus teste scr in pdico
ne vl sancte ecclie manifestant pdi
cãndo ut idem dixit quibꝰ quibꝰ
iudiciũ iam olim non tardat et pdi
tio eoꝝ non dormitat Poterit et
terrarũ modꝰ intelligi quia quisq; pecto
randi pdicatione voluntatis giãci
gr̃e dictionis volnere rumpit̃ · dei
dñi Qui nũ venissem inquit et locutꝰ
fuissem eis pctm nõ haberẽt Et factũ
est volnꝰ secundũ ac pessimũ in hijs
qui hnt caracterẽ bestie Qui dñi
derelicto diabolũ venerãtur · cuius
impietatis volnere pessimo spiritalit
interibũt Et secũdo effudit fialã
suam in mare et factꝰ est sanguis
tamq; mortui · et omne aia viuens
in mortua ẽ in mari Quia nõ solũ
caractere notant̃ antixpi sed et
fidei xpi stabilitatem omnibus amare
psecutionibus insectant̃ spiritali iam
plagone plectimtur · et qui se tuẽ
tabant meritis pbabimt̃ cultori
seruisse Et 3o effudit fialam suã
sup flumina et sup fontes aquaꝝ
et factꝰ est sanguis Et hijs quoꝝ

qui ut ſuū vnū ꝑcautū eſſum
dant· dulna ſe appmare fingit
duꝫ plage ꝑ hemmb vlnone ple
tum· Et audiui angelū aād
dicentē ſuſtꝫ es qui es et qui erat
ſc̄s qꝛ hꝫ iudicaſti hec angelo aād
omīb angelob ꝑlozꝫ dicit mteriozi
affectu diuinb laudibꝫ cōcrepā
tes qđ vindictam ſanguinē ſuoꝝ
ſuoꝝ hominū de manu mortē potauerit
Et audiui angelū dicentē de altari
Etiam dñe deꝫ omp̄s uera
et iuſta iudicia tua· Cred' ſunt an
geli hoc e et altare deos gr̄ā a
gentb id eſt mteriozi affectꝫ ſuoꝝ
vl angelozꝫ vl hominū qui ꝑfectb
docendo ꝑſunt Et qrtꝫ effudit
fialam ſuam in ſolem et datū
eſt illi eſtu affligere homīes et igne
Perſentiebꝫ enim qui ſol' mittat de
hb ſemen verbi dei arefacere mo
dum fructus remedii ſūt ardore
gentē vl ſi ſolem ſplendorem
mtꝑtent ſapientiā ſm angelo
ſolem ꝑfundentē· ſi eidem ſoli
datū eſt eſtu affligē homīes et igne
et duꝝ ſapiēb vnī cruciatibꝫ pīm
male agendi errore tangit alii
exemplo ꝑſuaſi mfirmi quoꝫ tepo
tribꝫ deſideriꝫ mar deſiderat quāmb
et eſtꝫ ut diuinū poſſit mtelligi
quo diaboli rapꝫ de ſtabilitate
ſuā mremediabiliter ruunt et ad
blaſphemandū mitat De quo ꝑphta
Deꝫ in ꝑ apphendit ꝑplm terendū
Et tuꝫ igne aduerſarioꝝ cōmedit
et nūc ultiꝫ exemplo ſiluit vltimi
illꝫ igne iudiciꝫ Et eſtuauerūt homīes
eſtu magno ꝑpinaꝫ quidē quātum
pmittit̄ cruciatꝫ ſuos diabolus
qua claritatem et lenitā ſpūs ſc̄i
plagab diffiminit et dolores ita
et ſup̄ legmꝫ operantē diaboli om
diſp homīes igne flmo et ſulphure
non qđ ꝑſpicue ardeāt ſed hys
penis cōſeruātes deſtinauerit Et
quartꝫ effudit fialam ſuam ſuper
ſedem beſtie et factum eſt regnū
eiꝫ tenebroſum Dedeb beſtie id e
regnū eiꝫ tumꝫ iudiciaria ꝑtas
hꝫ di plagib id eſt terrene ſcīatab
falſa cōtenebrat terra et tuab
eſſiat aliena ut ꝑſalmꝫ Deficiſti
anqut eab dum alienarent ſm
em dixit poſtq̄ elevati ſunt Et cō
māducauerūt lingnas ſuas ꝑ dolore
Diant uſtꝫ labores fructuū ſuoꝝ mā
ducabit ita impiꝫ quoꝫ digmb blaſ
phemie ſue penis exp̄ſitꝫ ſi lingua
ſua ſaturatur Quidā notebant blaſ
phemantes ep nra dei q̄ nō ſpnti
gaudia exiſtabant Et blaſphema
uerūt deum celi ꝑ doloꝛibꝫ et vlne
ribꝫ ſuis non ad ipoꝝ duritiā retulꝛ
ſed et uſtram indignatōnē dei qui
tale genꝰ plage dedit in quo non
tardat enim ſiam quib cōpatiꝫ affli
tis non ſentiat manū dei ſicut an
thiochꝫ· Blaſphemauerūt cum dicit
non apte ſed m ꝑtib impiatatē
Et ſeptꝫ effudit fialam ſuam in
flumen illud magnū eufraten et
ſiccauit aquā eiꝫ· ut pararet̄ via
regibꝫ ab ortu ſol' Peremte ꝑlo
babilonis affluentia in qua nichil

vinū inl vnde qđ igne aptum
non sit remanebit hoc est qđ sup
dixit · arcum meum posui in nube
regis obumbrans soli ut hinc appetant
aliter fiant nunc subdit impius ire
dē pauc · ita etiam pestilente flagel
lato sapiens asciscat fiet Solito at
more p̄termisso septimo angelo recapi
tulat ab origine breuiter Et inde
de ore draconis et de ore bestie
et de ore pseudo p̄phete spūs tres
similes in modū ranaꝝ Sp̄s dia
boli et antichr̄i et p̄fidi ex corpib⁹ eo
qui pro uno p̄cto omi corpib⁹ effa
tibus dr̄ · rane solent animantib⁹ si
lentio vsis molestiq; strepitu hominem
bus · q̄ cū aq̄ natura videant⁹ in sor
dibus tamē et ceno voluptatē · ypocrite
quippe aquam vite sub p̄mittentes
tes in sordibus quas credentibus ponit
mortem delitescunt Sic pharao quo
usq; p̄cepit in baptismate p̄ceptum nitho
re auso est et ibidem necatus est
Sunt enī spūs demonioꝝ facientes
signa ita namq; sicut ecclā p magos
pharaonis credendi fuit signa facti
ri sic immerito eoꝝ memimit facta
mentione ranaꝝ ans ministros sathana
nē · tūr quoq; similia p̄sumere
signa facturos usq; ad signū ranaꝝ
cū sub magi mutatione dēbuit valere
p̄missi sunt Et p̄cedent ad reges
totius terre · congregare illos p̄lium
ad diem magnū dei ōmipotentis
Beati sancti reges sunt q̄ euphrate
sicciato via pandit⁹ orientis · ita ecclā
p̄sul reges terre dicit⁹ qui nō ex
toto orbe ad unū locū congregati
sed suo quoq; gentis in loco sanctos
impugnat Diem dñi magnum
totius temporis dicit a dñi passione
potest et diebus ampli indicij · cū oppu
gnatio diaboli p totius vite p̄sentis tempus
congregatio dñō regi p̄sternendo
attribuit Ecce venio sicut fur Illa
ecclā consequendo habet · ad diē
magnū omipotentis Ecce venit ut
fur · beata qui vigilat et custodit
vestimenta sua ne nudus ambulet
et videant turpitudinem eius Dñs
quoq; tecta sunt peccata quin turpitu
dinem eius vite reprehensibil' ante
oculos in iudicio subsequentis
boni apis termine velant Et ecclā
fidelio dñs exemplo sumus tenendi
seruos vigilare p̄cepit Et congregā
vit illos in locū qui vocat hebraice
mageddon Huius loci alibi exponit
diuinus Congregabit illos in p̄lium
et continuerit castra sancti et ciuitatē
dilectam id est ecclām Potest eccle
siastico loco impiorum diabolus intelligi
qui in hoc p̄sente tempore usurpare
deitatis inflato · p̄ceps id est quondā
a dñō mutatus dignitate recuperare se gau
debit insidias Magedon cū consur
recto in p̄ora · sine manu globosis
turbat⁹ Et septimus effudit phialam
suam in aerem · et exiuit magna
uox de templo a throno dicens fac
tum est Et facte sunt sup̄ sanguinis vitionis
usq; ad frenos equoꝝ p̄milia viginti
sp̄ centum sic et hic cū eadem po
testate aereas nouissima p̄fudit
vitio factū est · id est finis adesse
narrat cui ut apis aut nouissima
timens destruet⁹ more hactenus sub
plagarum nocte p̄sentia nouissima

descr̃bit · quas tyronicꝰ omib⁹ cronicis
volt medlegi plaga ē mḡenb⁹ insa
nabil' · et ira magna animꝰ ꝑtā
tem perrandi magnē in sanctos
ner corripi adhuc maioze ira
dei ꝓuenta eñ beatitudinib⁹ mala
rum morb⁹ est sicut cronica tradē
ta et hymniano ecclie relatab⁹ ē
Nam ipō tempore ulesq; cū omib⁹
ꝑtib⁹ impijs ab omī plaga corpib⁹
qñ accepit totam scindendi potesta
tem nec opꝰ est tuū m admple
tione prōꝝ · et ire consūmatione
aliquem malos flagellari et a
furore compesci ꝓcapitulat ab
eōdem ꝓsentione ruinā describēs
impie ciuitatis Et facta sunt ful
gura et voces et tonitrua et terre
motꝰ facti ē magni q̄libꝰ nō fuit
ex quo homēs fuerunt Cum in
fine scli tal' fuerit tribulatio q̄lis
nō fuit ab initio Cuius pars magna
relatū sunt sed vix a pte malos an
te ortū gre sibi altissimꝰ reuocat
Non hic sanctꝰ eluctet moysi et mag⁹
factū ē pharaonis Et facta est
ciuitas magna in tres partes Ci
forme bellum impia ciuitas insur
gēs xpi et gentiles et iudei apto
tentamē heresis suasoria defectiōe
falsi fres pnīs infestant exēplis
qd' et supra in turbꝰ equis malis
roseo · nigro · et pallido factū est
Et ciuitates gentiū ruerunt · id
est omēs rebūs fiducias gentiū
tonitruis impioꝝ · ruina magna
et grauiū inimici ꝑdito Et baby
lon in memoriam uenit ante dñm
Date ei calicem vini indignōis ei⁹

Omne babylon cadit aut ira dei bi
bit cū ptātem accipit aduersꝰ christꝰ
pnīpie nomīs māz ꝓterea ipām dis
it terremotu rediisse que sunt exilie
qd' si ad dē iudam referas ubi impi
ū mentionē deo veniet q̄nūc dicit
in corde suo obliti ē deꝰ Et omē
insula fugit · et montes nō sunt inuenti
Grandia q̄ppter grauitatē omīnēna
insul' rapiat ac montibꝰ a ꝑcussorꝰ
se cauta fluctibꝰ abscondit Et grādo
magn̄ sicut talentū descendit de celo
in homīes Grandine ire dei taleto sibi
q̄ et pondꝰ grauib⁹ et eā indigno pro
dignitate culpaꝝ singul' infligit · et
omib⁹ plage · egipcie figure fuerūt pla
gaꝝ spiritaliū Et blasphemauerūt
homēs deū ꝓpter plagam grādinis
Prima alia pcta caupa sunt pcti · alia
pena pcti · alia utrūq; Sicut ysayas
Ecce māt natꝝ eis et peccauimꝰ hinc
ꝑtraxit ꝑ grandē et pcin regnū sat̄
et pena pcti

Veni ostendam tibi dāpnationē
meretricis magne q̄ sedet sup
aq̄s magnas ciuitas Populoꝝ multitudo .
que relicto creatore demonibꝰ se
ꝑstrauit cōsuprandam · in fluctibꝰ
discordiū ꝓphꝫ sedē memorat Ecclē
sio aūt ciuitatū credentiū erat cor
pus et ciuitas una quos despondit apls
uni uiro ut uirginē castā exhibeā xpō Ci
qua formata sunt reges terre et debāt
sui q̄ miscebant terrā de uino ꝑstitutō
nib⁹ eius. Omnipotē pro ꝓphꝫ t̄bunt terre
reges eñ et habitatores sui sinceri
tatem cupide petulitas quos meretrix
fili uinoꝝ libidine cōsuprat et cōsonia

mentis inebriat Et abstulit me
deserti in spū Deserti pōt diuini
tatis absentiam cui pena paradisi
est Et vidi mulierem sedentem sup
bestiam coloremcam plenā nōibs blas
phemie Dyabolo impietate cruenta
blasphemo implato corruptela pūcto
sapui pūcipatomb ereuit habentem
capita septem et cornua decem
id est habentem regeb mūdi et ip
ia quoz et dnō gloriā in mōte
mōstrauit Et septenario sepe nūo
ut diximo sup vniūsitis indicatum
Et mulier erat circūdata purpura
et coccino in purpura furo similati
regnimib in coccino cruenta impie
tatis habitu dēmōstrat Et mācrata
auro et lapide pciosō et margari
tis id est omnib ulceribus simulate
occultandi quis sit demū intra hec
pulcritudine eppent dicens Habēs
poculū aureū in manu sua plenū
abhominacone Aureū plenū timu
dinis ypocritis e et foris quidem
parent hominib qui ipsi intus at ple
ni sūt omi spurcicia Vid' cui vir
gini aureo hoc e bestia sub ipsius mere
tricis habitu Et in fronte eius nomē
scptum misterij babilō magn' mat
fornicacionū et abhoīnacionū terre
hoc quide corruptela statim in
ipa frōte nutrix ostendit esse vitioz
sed et prudenti tantū vanone dis
cernitur Mācrice pciose ornata
auro hoc esse nomē indicatur
Et vidi mulierē ebriā de sāgui
ne sanctoz et de sanguine mar
tiriū ihū Unū est corpo aduersū
mta ac forib qd intet videat loco
sepatū In comune tamē omitat
spiritu operacois Sic pro nepotu
puoz cōsensu Zacharia lapidasse
arguitur filū ipi nō fecerit Et dixit
mi angelo Bestia quā vidisti fuit et
non est et ascensura e de abysso
et in interitū ibit id est dyabolo
quondā in mūdo pnūciabat qui
dnō resistere erecto e forab in fine
at mūdi de carcere suo laxato spū
oīb dāt bibit in ethnicis Tyranno
bestiam ad corpo omne diabolū re
fert qd decedentiū et succedentiū
sibi tyrannoū pro ipsu supplicat in
me et mulierem quā sup aqās
sedere ostenderat sup bestiā
ostendit sedentem Septem capita
vij montes sunt sup quos mulier
sedet et reges vij sunt Capita
inquit bestie regeb mūdi sunt ob
tumore superbie montib adequati
Arctissīb in quibs lasciua requiescit
impietas ut et vi plnat et fraude
decipiant Cuiq tenderit vng
est et alq mūdi uocat Cum in sep
tenario mū plenitudine mūdani
desponsasset imperij cui olim pb
id est antichristi mūdū veneraī regnū
consequet quinq reges tendisse sept
ad ea septimū ventuū esse testat
Et ui venerit oportet eū breui spe
manere Cornua subos nos et insi
gnia dnō conspiat dnō quos sin
gulariter malos intuit insectat
ditet bremiatos dicat Profecto ut
superbia truncat de adūsitatis pe

et infirmitatem respuerat de bre
uitate. Et bestia q erat et nō est
et ipa octaua ē. et de septem
ē et in interitū vadet vadet. Anxpc
qui in fine scli regnum ē apterū
eiusdem xpo corporib impioꝝ nu
rapiet ē unitatem. ad regnoꝝ mu
di pinet nūc. Sed apter singula
rum negare potestā. sui enā lon
gū protrahetur ordine. Et decem
cornua q vidisti decē reges sunt
qui regnū nondū acceperūt. Non
dū rex mundi in psequēdo ecclam
sua plene potestatem demōstrauit
q licet nūc quoq plurimis dñet
anior tamē aut gloriationib ī
sane potentia. cū ena signis
deceperit plurimos. Cuius ppe
rationē nouissima apmquāte x
regeb futurob qui orbē int se
diuidant. iuxta daniel quoq apte
nā intpretantur qm bestia dicit q
habebat cornua x. Et aute cornu
aliud pusillū ortū est de medio coꝝ
et tria de cornib primis euulsa
sunt a facie eius et antchm de babi
lone natū. egipti regem et assirie
et ethiopē subiugatū. quibus intfectis
eam septem alis regib victoriā tal
la submittant. Ubi ait ad quā tam
num significandū in undecimū positū
dicit antchm undecim cū
denarie parsecutionis ītegressionē
designant. Sed pariter cum q regib
una hora accipient pō bestiam
cumq regib dicit q velut in
simplib regnat. qui regno xpi
aduersant. Hūc omnū consilium ipse
et uirtutem et potestatē suā bestie
tradent. id ē pari consensu. tota
intentione diabolo inhiāt. Hoc est
cū pō bestia ampe regnū. diabolū
imitando xpo adūsari. Hic cū agno
pugnabūt et agnus uincet illos. Ne
seuiam hostib antiq ciuitatē timeret
infirmitas septemplicem destruit
bestiam secularibus coꝝ armatā
xpo triumphante deinceps quē ni simb
truphare designans adiecit. Et
qui cū illo uocati sunt electi et fideles
pmisit hīc electi. Multi cū sint vo
cati pauci vero electi. Et decem cor
nua q vidisti. hic odient formicauā
gloriā mundi quia nūc lasciuo repletur
amore. maxīe nūc impient odio
detestari. cum se agno uincere uiderit
an fine depnandos. Et aut inter
regi. sine qd inter subditos ppe impia
sint. sine qd omnib qui diligit iustitiā
odit audin suam. Et desolatā faciet
illam et nudam ipsi cū p una dei
destruent iniquissimi. dum ei addicti
sunt et iniuste obtemperant. Et carnes eius
manducabunt et ipsam igni cōsumabūt
Uxoribus soloꝝ detestantur. Gehēne ignibus
combuiet ps cū dicit in corda coꝝ ut
faciant qd illi placuit. Deq mat
iudex mysq et sortis et cui semper ingrata
placita est. talia permisit impiis pro
pena priꝰ peccatis opari. Pro quibus mei
to finē tanq imponeret orbis sicut
in sodomis et diluuio factū euan
gelia testantur. Dū dent regnū suū bes
tie donec consummentur verba dei. id est
diabolo pareāt donec cōsummentur scrip
ture quibus deus dixit. qm in regnū
terrā consummabit sicut in daniele legimus
qm primi erit regnū super terrā q. ipse

omnib⁹ regnis p̄ualebit et vnu⁹ erit
terr⁹ deuorabit et auezter et de
lebit et mulier quā vidisti ē ciuitas
magn̄ q̄ hꝫ regnū sup̄ reges terre
Hic et infra sponsam agni ꝯplau
sus q̄ vidit ciuitatem sanctam descē
dentem de celo q̄ cū descripserat
et reges mār terre afferent gloriā
suam in illam Hec cū sint in
mūdo ciuitates vna de abysso altera
de celestib⁹ oriens vnā et eādem
impetrare q̄ sub habitu meretricis
nudate ac combuste desp̄serat nul
desp̄te ciuitatis rumpat ruinis

Et p̄q hꝫ vidi aliū angelum
descēdentem de celo habētē
potestatem magnā et terra illumīata
est a gloria eius Angelis hic forsit
et illuminās terram et ipse dñs in
carnatus et cetere doctores intelligi
pnt qm celesti lumine p̄ dñi aduen
mūdi p̄dicant dicentes appropīquat
regnū celor⁹ Cecidit cecidit babylon
illa magna et facta ē habitatio
demonior⁹ et custodia omnis spūs
immūdi Hec ruina ab o quidā terrene
potentie ciuitatis · q̄ eo spiritaliter
cadit quia vbi nephandor⁹ p̄nalet
infestatione ciuium · ysayas quoq;
desert⁹ babilonē monstris inhabitan
dam immūdis sirenis ē cū inst dia
boli ciuitas q̄ omnē animā capiat im
mūdam iniqua omnib⁹ immūdiciis p
orbē ꝯmorat⁹ Et mercatores terre
de virtute deliciar⁹ eius diuites facti
sūt Diuites p̄pter eos q̄ pro
habundantia temporali infelici mer
catu eius ꝯmūitant Hā ministerio
luxurie panperes pon⁹ quia diuites
fiunt Exite de illa populus meus et
ne ꝯsortes sitis delictor⁹ eius dic et
ysayas egrite de medio eor⁹ et īmū
dum ne tetigeritis inmūdamini
qui portatis vasa dñi p̄purgatam ba
bilonis ruinā dicit distructionem q̄ est
babilonis ruina Cum em̄ discessit
loth a sodomis fundit⁹ tollēntur pec
dite illi sicut ipsa tradidit vobis De
cuius cū egressi in mūdum plage
visibiles et inuisibiles Et duplicate
illi duplicia frā opa eor⁹ ut q̄ temp⁹
ritibus seruiebat deliris tormētis cruciet
eternis Cuna in corde suo dicit sedeo
regina et vidua non sum et luctū
nō videbo ideo in vna die venient
plage eius Cuna p̄ritibus delectata
luxurijs vitiosis nolunt p̄rauē vendi
cari deos in virtutib⁹ spē et spiritali
et carnali clade punctim Contra
rio cuncti celestis patre qm p̄posuit
vindicta in p̄sp̄ro tempore sue voluīt in
terra aliena cantibus dñi resonare
id est in qnti p̄pe gaudii futuri
sclo debitum Et flebūt et plangēt
se sup̄ illam reges terre qui cū illa
fornicati sūt Hic fletq; regnū et
mercatoq; et nautaq; babilonis duplici
ratione intelligi p̄t · vt cū in die iudicii
tēp⁹ mūdi gloria p̄ cuncte impijs
sola vite p̄tente penitentia remi
serit dicentibus quid nobis p̄fuit
superbia aut quid diuitiarum iactātia
contulit nobis transierunt hec oīa
tanq̄ umbre cū p̄sentis vite affluentia
transeunte et tantū one p̄terū diuitiarū
instante p̄pinq; voluptatibus adplendis

pretfluens carnalium delinay ablata
fuerit causa. Cum viderint fumum
incendij eius id est indicium p̄ dicunt
quis fumus ignis p̄cesserit quod cum aliud
est grassando ista mundi et rotulino
p̄ fumus instantis gehenne. Longe
stantes p̄ter timorem tormentoy
eius longe stantes non corpe sed
animo. dum vnusquisq; sibi timet qd
alteri p̄ culpas et penitentiam pan
dunt. Dicentes ve ve ciuitas illa magna
babilon. ciuitas illa fortis quoniam
una hora venit iudicium tuum. Ipsius
dicit nomine ciuitatis. vel ipsi mundi
plangit. exiguo admodum tpe pe
na interceptum omnemq; industriam
fabefactam ruisse. Et ne quis ad
eas tunc fleuit et lugebit sup
illam quoniam mercatorem nemo emet
amplius. Cimetas mundi pompas
et ea que vel sensibus corporis suauia
vel optimis vsibus sunt ornamenta
desiderant. Species enim metallorum
ad usum. odoramenta ad oleum
unguenta ad tactum. vinum thus et oleum
ad gustum p̄tinet. Cumentorum. Pon
manaporum vocabulo cetera hominibus
amicta petunt. Diuini ge
nus dicit qd desinat ista mundo mercede
vel qd miseri simplices corum intentum
gaudia q̄ mundi morte relinquit qui
sue ciuitas ruinas deplorent. qui
et ideo mens et pene sibi longe
stare dicit. et qui diuites facti sunt
ab ea longe stabunt. Ubi ait qui dat
spūs dictatus ab ea. delicias diuinas
significat. Infelix enim ubi Tunstoy voy
est dicentium. Ve ve ciuitas illa magna
in qua ditati sunt omnes qui habent na
ues in mari. vel diuine intelligentie
putat eum factorum sue sollertia se
esse ditatos. Cum amicta esset bisso
et purpura et recto cumq; tantas
amicte bysso aut purpura et non
horeis. ipsi seplangit duo spūs diuinis
exponant. Et omnis gubernator et
nauis longe stetit videtur locum tem
pli eius. Cumq; omnes maris nauigan
tes adesse potuerit ut videant incen
dium ciuitatis. sed omnes sibi soli metuens
et egenos diuitis timere sibi videntes
speciem ruine. Dicentes que est silis
ciuitati quam magne. id est non posse
mundum integrum restitui. Et miserunt
puluerem super capita sua. id est principum
suorum famem exprobrantes a quibus seduc
penitebant vel forsitan sum qd est pū
cipale hominis. sera penitentia tarda
actus antes. Quoniam una hora desola
ta est. Non singulas lugentium personas
non solum tactum diuitias. sed et re
pentinam inpugnatam depte ruinam sibi
fallentis. Exulta super ea celum et sc̄i
apli et pphete. hic et deus in eius
ruina mundi penitens addit. Cum
viderunt ipse fidei respirare et leuare
capita vita id est explicare corda
Quoniam iudicabit deus iudicium vestrum
de illa. hoc est aliud iudicium qd ait
story magno clamore dicebat. Usq;
dum sancta et verax non vindicas sanguinem
nostrum. Et sustulit unus angelus
fortis lapidem qui molaris magnum
et misit in mari dicens. Hoc impetu
mittet babilon. sicut alia dicit ergo
sic impetu deinet babilon magna

nuitas scũa p ptũy pondꝰ et qrdꝰ
inspabili mole ꝯpat in circuitu impy
ambulãt q̃ inter fluctꝫ vlarũ ab
sorbet q̃ tunes ipius fluctꝫ oppssit
infidelitatꝫ cũ sup flumia babilonꝫ
sedentes celestꝫ syon absentiam
flerent ait eis dñs auctorꝫ scandali
tali pena plectendos Et ecclia q̃dẽ
lapidi simulatur, sed stabili et firmo
q̃ tempestatũ sup at mim sub. pt mala
eã pro tonitrone penay intelligi
ra et beatꝫ ignatꝫ ferꝫ dicisse
passiuꝫ fluminẽ dei sum bestiay
dentibꝫ molaꝫ ut panis mundꝫ efficiar
Dor. nthareday et musicay et tibia
canentiũ et tuba non audiet in ca
ampha De illi q̃ spiritꝫ sonũ
disrudierat quẽ nil mi aliꝫ de mũdo
dicat auscultare ar si dicet. q̃ nisi pulch
rum audiri tanoy. tactu placentem
odoratu suaue. gustu delectabile de
prio hñtiarũ est Et omnis artifex. omnis
curis ad muneri in ca ampha Qua
mgt que ad usũ vl iocunditatẽ humane
vite ptinent tollũtur ab inpijs Et
adiecit tanquam diuinꝫ Quoniã mer
catores tui erãt principes terre. id ẽ
quoniã in vita tua ꝓcepisti bona. et
in ca sanguis hphetay et stephani inuẽtꝫ
est et omniũ qui interfecti sunt de terra
Quinq̃ eadem auitas omnia aplorũ
et hphetarũ aut martirũ omniũ q̃
ibi ẽ auitas quã cayn fratꝫ sui sagi
tine fundauit et uocauit nomẽ filii
sui enoch id est postremitatis siue omnis
Nam septẽ generationes descripte sunt
cayn. in eã auitatẽ edificatã fundit
omnis sanguis iustꝫ a sanguine abel
iusti usq ad sanguinem zacharie
id est pli et sacerdotis

Post hec audiui vocẽ magnã
turbarũ multarũ dicentiũ alla. laus
et virtꝫ gloria et virtꝫ deo nostro
hec nil ex parte dicit ecclia. nil
autem ꝓfectũ. cum discipio facta
fuerit et cũ apercrus vindicta. que
corrupit terrã in ꝑstitutione sua
et vindicauit sanguinẽ filiorꝫ suorꝫ
de manu eius Duo mẽbra facta com
memorat q̃ se videlicet mal corrupit
et bonos ꝓfecta sit. quibꝫ duobꝫ
cuncta terr ꝑfecta animã apprehendi Et
iterũ dixerunt alla Ecclia dñi sup
nudatis eius mẽbris affectu collau
dat alla cũ dicit laudate dñm de
mari psalmi qui principiũ hñt laudate
dñm caput hebreos ab alla inuenit
Et finis eius astruxit in stella stellꝫ
astruxit dignitatem astruxit Quis
autem in ꝓfundum vadit babilo
niam non-eniat in pce sicut ihesum nauꝫ
fuit in paradisum dñs manifestante
in pauꝑe et diuite Et virginũ quor
seniorꝫ rendierũt et quator animalia
adorauerũt deũ sion labiorꝫ tantũ
officio sed summe auctoritatis deuotione
cum ecclia dñm venerat Dicentes
amen alla hec verba cũ inceptam
quãt. nã in fidem siue veritatem
et laudem dñi ut dixi hisserunt.
Apter reuerentiã tamen scripture ꝑme
tilli insigne suaue auctoritatis. Nam
et alla dñm diebꝰ totꝫ quinqua
gesime tpe apter spem resurrectionis
que in dñi est laude festiua rõ
nisi tantum in ecclia Et hoc de

testimonio eq̃unt. Dicens laudem dicite
deo nr̃o omn̄s ſ̄ui eius et qui timetis
eum pusilli et magni. Cum hoc impetrat
faciendum et memorat factum quo
bataam ſuum laudem indicat eligit
Pusillum mag̃r et magni. et parvitatem
huius notat in genu cui ros et humor
ea omnis laude repleta est. Et audi
ui vocem q̃i nubes magne et q̃i vocem
aquaꝝ multaꝝ et fuit vocem tonitrui
tui magnum dicentium alla. quo resur
rexit dñs deo nr̃o omnes magnum vocem tonitrui
cum magna rotarum est denotatio que
multiplici repetitu laudis et ruinam
impiorum et gloriam dñi sui q̃ concele
brat etenim Et denig gloriam ei et
venerunt turpine agni turpine sui agni
ad ecclia dñi in thalamo regni celes
tis sonabit. Et uxor eius preparabit
se ornatus iustitie semp ministrando spiri
tali se animo et phenni regno digna
exhibebit. Potest et uxta euangelii
parabolam accipi q̃ virgines narrat
venienti sponso surgentes suas or
nare lampades id est sua secum opa
minimare pro quibus etenim gaudium
beatitudinem expectant. Et datum est
illi ut operiat se bisso splendente
candido. Datum est illi facies sub manu
quo cum empty q̃ uxta ysaiam celab
arauere torcul hinc operuerunt ornatus
sunt. Opa enim illoꝝ appellantia. Et
dicit michi. Scribe beati q̃ ad cenam agni
sunpnaꝝ vocati sunt. et mirum in fide
dei dominium cena est. Cui ergo si
milis possit vite ope ad refectionem
supne contemplationis venitur offerto
ad cenam agni voluntum. Hec verba
vera dei sunt id est veraciter evi
nient q̃ futura ponit. Vide ne feceris
conservus tuus sum et fratrum tuoꝝ. Sup̃
dixerat ego sum primus et novissimus
Ostendit q̃ angelum missum ee in figu
ram dñi et ecclie sce et in fide dicit
ego ihs̃ misi angelum meum testificari
vobis hec in ecclesiis. Ipse testis
ihs̃ post dñs ihs̃ horum assumptum
suis telis elevant angelis ab hoc
timuit adorari. sup se videret adorari
horum deum q̃ cum incarnatione dñi
ab hominibus facti et neq̃q̃ ab angelis
primum esse legimus Testimonium ihs̃. est
spūs prophetie Quando cum spū prophetie
dicit testimonium ihs̃ est. q̃ hic testimonium
a lege et prophetis Recipe q̃ magis pro
deo adorabo. cum illius ergo continuo
testimonium phibet venerum Iacteng
de ruina babilonis ab hinc de gla
ustin futura. Et vidi celum apertum et
equum album et qui sedebat sup eum vo
cabatur fidelis et verax. Dicit q̃ via
veritas et vita. et cui p̃ apbetam
dicit quo fensti mirabilia magnalia
antiquas fideles amen. ad debellan
das aereas potestates candidi corpis id est
immaculati consedit sedem Et ultionem
iudicat et pugnat. Iudicat ut vox
sancti. pugnat et in suis membris
semp compassio mimicat. Oculi aut eius
sunt flamma ignis. Multos diu aliqui
scripta dicit. aliqui spm̃ lucerna iuxta
pedibus meis verbum tuum dicit. et de
spū igneo veni mittit in terram Et
in capite eius diademata multa in

quo fulgens ornatum in ipso nullo
modo scit rationis dicit habet decor
Habens nomen scriptum quod nemo novit
nisi ipse Nisi ipse autem qui in illo est omnis
certia verbi dei perfecta cognitio
ille manifestat qui corpus xpi et meruerunt
ee meruerunt Eodem modo et duo ait
Nemo ascendit in celum nisi qui de
celo descendit filius hominis qui est in celo
Et vestis erat veste aspersa sanguine
Vestis xpi pro locis intelligi debet hic
quod videt ipsum opus indicare passionis
ut in equo albo humanitas maculata
in veste sanguinolenta mores inquinata
designetur Et vocabat nomen eius verbum
dei quia idem qui tempus passionis ad quod
apparuit erat in principio deus apud deum
Verbum enim dicit quia nil in substantia
sue nature visibile vel corporeum est vel
quia per eum omnia condidit pri ea ad integrum
normam nature sibi tantum ut superius
aut et pri cognita est Pax enim dei
exuperat omnem sensum id est ea pax
qua deus ipse sibi pacatus est omnes ne
mine sue humane sive etiam angelice
intendit intellectum Sapiens enim eius
nos est nubes ita quia dei et qui voluerit
filius revelare id est filium et pacem no
luit ad modum creature respiret Et
operatus qui fuit in celo sequebatur eum
in equum album id est ecclia in corporibus
candidis imitabatur eum quia per agonem
certaminis sui iure nomen accepit operi
ens Jesus christus albos milites quod ipse
superans opposuit insuperabiles ee scis
cincta quia psalmus ait Sacerdotes tui
induant justitiam Et de ore ipsius procedit
gladius acutus sic et ysaias Et posuit
inquit os meum ut gladium acutum Et
apis Et gladium spus quod est verbum
dei Et ipse calcat torcular furoris
ire dei omnipotentis Calcat enim mus
quisque donec eternitatem calcet
Et hic in destructo et in futuro sue
scripti rex regum et dus dominantium
est nomen quod nec supbus cognoscere
ecclia ait non aliquando seos spus dei
bonis in tabulis cordis inscribitur sic
more eius posteritatis seminis designat
vit et abiit ne posteritatis eius alie
nigene inscriberet me se seminis sui ter
tii semur cohibent de quo apis
tanquam nostrio fit semen sustinens
ait in vestimento eius deus nomen
descriptum quia misterio humanitatis sue pas
sionis illius nobis manifestat regnumque ape
ritur Et pomi in sequentibus quid
habitu regis et quanta significet
labore indicet nouissimi certaminis
et gloria regni sequentis Et vidi
unum angelum stantem in sole et cla
mant voce magna id est predicationem
in ecclia que quatuor angulis finitur tam
luce clara et libera intonat Dicens
omnibus auibus qui volat per medium celi
Aues appellat sanctos in celesti vita
degentes vbicumque eos fuerit corpus
illuc congregabuntur aquile quorum
unum corpus redigentes deperat aqla
violantem in medio celi Venite con
gregamini ad cenam magnam dei ut
manducetis carnes regum Demite
inquit qui equitis et sinite ut essa
ad epulas regni iturus tibi sup
bos quod finxit ipsius divine instar
lucis sanctum Et carnes equos et

sedentem in ipis hos recor eqntes
illos esse quos in agnom signifer
rant equi dei album venisse desig
serat et vidi bestiā et reges terre
et exercitus eor congregatos ad faciē
dum bellum Cena tua quomō potes
sit exponit diabolo sm ecclesiam et
pugnare sed victor vini missi simr ign
dus in stagnū ignis ardentis et sulphu
ris et reteri omnes sunt in gladio sedē
tis sup equū videl significare diabo
lum et angelos tanto maiori quā reteros
homines et demones plectendos quanto
grauior est eorum flamma tormenti
sulphuris quā ceteri mortales ictu gladii
trucidari misi forte peccatorum in
eis diuina sit adiectionem q emendā
rent iam iudicati est Hinc amp sm
pseudo yppolitum diem suum hominis
intelligat nulla enim mortalium diuina
pertat hominis qm ypm post regno
uerit regnit et omnes eius sanctos
sint de tumbis eor Et mox iterabitur
missa cū videret omnia impia quanto
tus amplius cū ipi nidii pnt vng cū
eo spūs affuturi possunt autem cum
mundi spūs intelligi qm de suo in
terim sanent hanc cum tyranni
sit exponit Dum tpe remedii certa
rameis immissis suis donec remedii
ab eo sanabitur At in resurrectione
de eor carnali pce vindicta

Et vidi angelū descendentem
de celo habentem clauē abissi
et catenā magnam in manu sua
et apprehendit draconem serpentē antiq
qui est diabolus et satanas Diabolus
dicitur fluens interpretatur grece at
di timidus Satanas aduersarius sue
pernicies Dicit ppter nocendi
malignam Serpens ppter fallendi
astutiam nominatur Et ligauit eum per
annos mille id est eius potestatem
a seducendis hominibus qui libertati fruitur
prohibens cohibuit qua si totam
vim vel fraudem permittet certe in
tam longo tpe plurimos infinitos dei
perdet Mille annos dicit pro certo id
est mille annis septem dierum q
nata est dies et passa Et misit eum
in abissum in cauda unius pdi esse
catenis non ut ibi diabolus ani nō cat
set ut exclusus a redemptis amplius
cupiat possidere qm no solum alienatum
a deo veritatem ethnis odium suadet
deos ip et sibi subiugatos ostendit
sit cū de hominibus in portis occludet
Et clausit et signauit sup eum ne
seducat amplius gentes pertransiit ne sedu
cat gentes sed q in vita destinate
sunt quos antea seducebat ne deo
reconciliantur post ut oportet eum
solum modicum tpe Quis salubrius sub
augustino aut qd et breue tempus
erit Nam tribus semis annis tribus
mensibus seruitur Et tales erunt ut qbus
bellicosi timendi est ut vinci tanto eis
impetu insidiabiles non possint Si

at̃ mil̃ꝫ solueret̃ ming appareret eꝯ
multa potenta/ ming sc̃ti tintant
fidelissima pacienta/ pharet̃ ming de
mingꝫ sp̃ssuret̃· ꝑ malo eꝯ tam bñ
usq; fuerit omipotenti deꝯ Et mdi
sedes et sederunt sup illas et iudiciũ
datũ est illi Et vidi animas occisoꝝ
quibꝫ diabolꝯ lugenta est agenta indurat
Et hoc eñ q̃ sedebit in ꝯ sup ꝯ ꝯ ꝯ
nob ad iudicandũ iam sedet iudicab
q̃ a suo rege meruit audire ãlũ alii
grauiꝫ sup terra cruit ingenta et ꝑ reto
Et aũe decollatoꝝ ꝓpter. testiõ ihũ
et ꝓpter verbũ dei Subaudit̃ qꝺ̃ post
hmõi dictuꝫ est regnauerunt cũ ꝯ
mille annis regnat itaq; ꝯ ut et
vnoꝫ et mortuoꝫ dñet̃ Sed ideo
martiꝫ animab tãũ cõmemorant et ipsa
pinque regnat ꝓ monte qui usq;
ad mortẽ pro veritate certauerit
Qꝺ̃ vero sequit̃ Et qui non adorauerit
bestiam neq; ymaginẽ eiꝰ et ꝛ̃ꝑ
sit et regnauerunt cũ ꝯ mille annis
Simul de vivis et mortuis debemꝰ
accipe qm sunt adhuc in ista mortali
carne vivẽtes sunt alteri regnant
cum ꝯ iam nũc modo quoda ꝯ
hmõi congruo· per totũ hoc mẽsalẽ
qꝺ̃ mille significat̃ annoꝝ Ceteri
mortuoꝝ non revixerũt donec cõsum-
ment̃ mille anni Quando q; toto tpe
quo agit̃ ꝓma resurrectio id est
animay non audierunt vocem filij dei nec
ad vitã de morte trãsierunt ꝓ fidem
in ꝑsẽti resurrectione q̃ carnis est
in secundam mortem tñsierũt· id est
in eterna tormẽta cũ ipsa carne Hec
est mãt resurrectio ꝓma· vnde resur-
gunt per baptismũ sicut apl̃s dicit
Ci consepulti sumꝰ cũ ꝯ q̃ similes sunt
similitudini eñ ꝓma mortis in hac
est vita ꝑ fidẽ cui ala q̃ peccauerit
ipa moriet̃ ista et ꝓma resurrectionis
hac est unta per remissionẽ ꝑcatoꝝ
Beatꝰ et sanctꝰ q̃ habet partem in
resurrectione ꝓma· id est q̃ seruauerit
se virginẽ et q̃ sacerdotes dei et ꝯ
erunt sñi dei et ꝯ ihũ
non at̃ de sol epis et ꝑsbiteris
dictum est qui ecc̃ie vocant̃ in ecclia
sacerdotes sed sicut omib discipl̃ ꝯ
ꝓpter amissionẽ animaꝝ sic omib sacer-
dotib quo membꝝ sumꝰ omꝰ sacer-
dotes de quibꝰ apl̃s pcipit plebes mãt
sancta regale sacerdotiũ Et regnabũt
cũ ꝯ mille annis Exultet spũs cũ
hier sabet regnaturã ecclesiam mille
annis id est ad finẽ mundi· bñ non
possit dubitari· de ꝯ cui regnũ
manifestũ est Et cũ cõsumati fuerint
mille anni soluet̃ satanas de carcere
suo Consumatis inquit a toto ꝓcessu
nam sic soluet̃ ut supsint ani tres
et mansiões sex nauiganti ventum
sed ꝓter huius tropum i· certe dñi similitu
tempꝰ non cum computande sunt tã
epigene reliqne cũ sephgenti et qꝺ̃
deꝰ voluerit anni· hora ab apl̃o appel
lati sunt Et egredit et seducat gentes
q̃ sunt sup q̃tuor angulos terre· gog
et magog et congregabit eos in pu
gnã Ad hoc tñt seducet ut an ho
ꝑm congregetur ita antea modis q̃bꝰ
poterãt ꝑ mala multa et varia

sedurebat Et vidit eum diabolum esse in ap
tum p̄scrutantem de latebris cuiusq;
odoq; portu gog et magog · vbi aptc
tum significant · vbi impia multitudo
nomen a certo et de certo diuersum omni
bus et aptos inducat hostes Et certum
eos ipsi sunt qui eos mis claudit
et nec regnum finem et de certo ipsi
eruit qui in aptos eos eruptur sunt
Et ascenderunt sup latitudinem terre
et circuierunt castra sancti et ciuitatem
dilectam Non ergo ad unum locum venisse
vbi certum esse significari sunt qui
nos aliquos loco reparanda sit dilecta
ciuitas id est ecclia quia ponq; nobis
latitudinis terre in omnibus tue gentibus
psequendam et nec montem sanctum de
seruiram vocabulo malunt intimare
castroq; Et descendit ignis a deo de
celo et deuorauit eos Non equiuocum
putandum est id esse simplicem sed
ignis ponq; mundane que frequabit
aduersitas de firmitate sancti Summa
mens est eum celo Hic est ignis qui
oppugnat ecclie testes dei et deuorauit
illos eos tam nouissimo die non
simplicem ignem sed congregatos inter
se et indicatos mittet in ignem eternum de
quo et hic subditur Et diabolus qui
seducebat eos missus est in stagnum
ignis et sulphuris vbi et bestia et
pseudo prophete · id est diabolus in
dicio in ignem mittet eternum ubi et
omnes quos pmisit id est maxima pars
impie ciuitatis Vesta quippe prolixa
ampliata est · nunc diabolus mittet impios
in ipsa ciuitate impia Potest et ita
nos non de celo descendentes et ci
pientes impios intenta designari
sit deus aduenientes interficiet antequam

spiritus eius sui Expectant tamen quoniam
iudicante ipso diabolus in stagnum
missus in ignem Et vidi thronum magnum
candidum et sedentem super eum a cuius
aspectu fugit terra et celum Et ait se
dentem in throno vidisse sedentem a cuius
aspectu fugit terra et celum Porro ipse
iudicio esse destinat celum et terram ·
non impiis esse celum et terra nouam in
tantum sibi regis omnimodo interitura
Poterit enim figura huius mundi non deperit
et substantia eadem namque in melius
commutanda credit Et iudicatos
magnos et pusillos stantes in conspectu
throni Cum eum sedebit sibi in
sede maiestatis sue tunc congregabitur
cum eo omnes gentes Et libri aperti sunt
et alius liber apertus est qui est uite Alia
enim habet qui est unius cuiusq; libros ergo aptos testamenta dei dicit
secundum unumquodq; testamentum iudicabitur mundus
Librum uite omnium memoria dicit
apostolus unde non quod librum habeat in
memoratorium omnium regnatorem Et
iudicati sunt mortui de his que scripta
sunt in libris secundum opera ipsorum · id est de
testamentis iudicati sunt secundum quod eos
fecerint Possunt enim libri facta nostra
intelligi quasi dicat de reparatione reprobi sapientiam qui in expansione librorum legunt
bonum quod agere ipsi noluerunt Et dedit
mare mortuos suos qui in eo erant
et mors et infernus dederunt mortuos
suos Mos gradiuus pro futurum quod
essent mortui iudicati · ideo recapitulatio
nis quod intra miserat et expectum ordinem
dicens Et iudicatum est de singulis secundum
opera ipsorum Significat autem corpora

de terra et aiãb de sñb lotis esse
congregandas Donas autẽ mortis
noiã q̃ tantũ ꝯ solutionem tantũ
non autẽ et pena ꝓesse sñt · ma/
las aĩ miserũ vocabulo designat
potest et ad ire̅m ampi · corpa oia
erã q̃ fluctꝰ absorbuit vl̃ bestia
demonstrant esse resurrectura Qđ
tyranni sic exponit Gentes quas hic
inuenerit vnas ipe sunt mortui ma/
ris Et mors et infernꝰ dederunt
mortuos suos · ipe sunt gentes sepul
te Cum aĩ dixisset · et iudicati
sunt singuli scm̃ opa ipsoꝝ breuiter
subiungit quicuñ et mors et infernꝰ
missi sunt in stagnũ ignis Diabolũ
dicit et suos quẽ sup̃ in equo pallido
sedentẽ infernꝰ sequebat ꝓcepit
eis q̃ eundemꝰ ꝓcipando iam
dixerat Et diabolꝰ et qui sedebat
eos missꝰ ẽ in stagnũ ignis et sulphu/
ris Qđ vero ibi obstruxit adiunxit
quo et bestia et pseudo ꝓpheta hic
apertꝰ edisserat Et qui non est
inuentꝰ in libro vite scriptꝰ · is est qui nõ
est iudicatꝰ a deo viuis Vnde mysti
ce recte dicit videntiũ qui sup̃ libras
aperas conscientias singulorꝝ et opa
patefacta mysticantur librũ aĩ vite
p̃scientiam dei q̃ fatui nõ p̃t de ut
quibꝰ etiã dubitat vita m̃ sint
scripti · is est aĩ ꝓfecerit scmto iudicio
quo malos vidit damnari debere estat
ut erã debeãt dicat

Et vidi celũ nouũ et terrã nouã
primũ enim celũ et prima terra
abiit Isto fieri ordine qđ superius
ꝓcipando iam dixit vidisse se sup
throniũ sedentem cuiꝰ a facie fugit
celum et terra et inuenta sunt videlicet
mirabili tuã figura hui mũdi supnoꝝ
ignium conflagratione ꝓtrahit ut
celo et terra in melꝰ cõmutatis in
corruptione et in mortalitate sanctoꝝ
corpoꝝ corrupta vtriusq; cõmutatiõe
qualitate cõueniat Qđ autẽ ait Et
mare iam non est dictũ magis
illo ardore siccari an et ipsũ uertat̃
in melꝰ non facile dixerim Celũ
quippe nouũ et terrã nouã · non
autem et mare nouũ futurũ legimꝰ
nisi forte ut assoleꝝ ꝓpheta locutꝰ
ꝓpꝛijs verbis trãslata misticis intue/
ri centam hymꝰ solũ vitam q̃ futura
bit sanctis noiã figurabit Et vidi
ciuitatem sanctam hierusalem nouã descen/
dentem de celo a deo paratam De
celo descendẽ ista ciuitas dicit qua re/
spectu est gratia qua deꝰ cã sanctã cõposita
sanat sponsam ornatã viro suo Est
enim altera hierusalem q̃ nõ viro suo ornat̃
sed adultero Ecce tabernaculũ dei cũ
hoibꝰ et habitabit cũ eis ipse deus
erit electis eternę beatitudinis ꝓmissũ
qđ ab eo possessi possidebunt methꝰ
Et absterget deꝰ omnẽ lacrimã ab
oculis sanctoꝝ eoꝝ Tanta illa ciuitatis
et tanta celsa de dei munere claritas
apparebit ut nulla creatura nostra ꝓsumat
inestimabilis q̃ quidẽ et corpa celestis
in eternũ sublimabit · et meritis
eterni regis pascat infinita Et mors
ultra non erit neq; luctꝰ neq; cla/
mor neq; dolor erit ultra q̃ prima abie
runt ꝓdixerat cũ mortem in stag/
nũ ignis missam nã erã sic eadem
sententia ꝓtelligi ut sta mutate

nissimo indicio glorificata · dolor
luctꝰ mortalitatis tantum in gehenna re
maneant Et dixit mihi Hec verbe qui
verba fidelissima sunt et vera Et
dixit michi factum est Hec credi
oportet non expositum presertim qui sit
dixit · factum esse de preterito ut dubi
tare quisquam non audeat de futuro Ego
sum a et o primus et nouissimus Scriptum in
uno libri ostenditur et ita hoc tam
oportuit reperiri ut nisi ante eum
deus fuisset ysaias dixit nisi post
eum nasceretur alius Et qui de fide mundi
sermo est per ipsum totius consummatus qui
tractus est dicti intelligi Ego sitienti
dabo de fonte aque vite gratis De
hac fonte inuenitur nisi credentibus in
via · quia omnibus obscurum habe
nondum potest in patria utique ad
gratis Gratia ait dei vita eterna
in christo ihesu domino nostro · et de pleni
tudine eius nos omnes accepimus gratiam
pro gratia Timidis autem et incredu
et execratis Orandis semper ad tem
tationem existimandis austera promittit
Sur et psalmus centesimus quadragesimus
quartus cum gratiarum actionum diuina hy
mnodia cantare et insinuare repetere dispu
tium eius indicium inferri Deinde Custo
dire deus omnes diligentes se et omnes
peccatores perdere Timidos autem et in
fit incredulos · qui ille timor operuri
piculum tentationis qui dubitat de
primo venientis Et venit unus de
septem angelis habentibus fialas plenas
septem plagis nouissimis Loquitur
tibi idem qui plagarum septenariam
id est hierusalem ostendit impro-

ctie quoque futura gaudia pandit ·
Veni ostendam tibi sponsam uxoris
agni Sponsam et uxoris dixit ecclie
siam q̄ immaculata permanebit spiritalis
semper deo filios generat · ut q̄ nisi de pec
cata tua immortales et producenda ad
nuptias Et sustulit me in spiritu in
montem magnum et altum et ostendit mi
hi ciuitatem magnam sanctam hierusalem
descendentem de celo
habentem claritatem dei et lumen eius
decora videbitur quia per spiritum quo eius
sponsus redditur receptus et geniti · vina
genitum plene meruerit portare celeste
lumen eius simile lapidi pretioso lapidi
pretioso quasi iaspidi · qui aut claritate qua
dempti mihi dedi eis Tamquam lapidis
iaspidis sicut crystallum · iaspidi pro
candore uultuum · crystallo pro interne
mentis puritate et fidei non ficte Et
habebat murum magnum et altum id est
inexpugnabile fidei spei caritatisque
firmamentum · per et ipse duas ecclias
undique protegens murus magnus intelligi
de quo ysaias ait Ponet in ea mu
et antemurale · id est deus pretio
et interuentu sanctorum qui nos fecit ei do
nando ad regna redemptos Habens
portas xii hec porte apli sunt qui
suo ut scripto ut ope ecclie primordia
lucis gentibus ecclie pandit ianuam
Et in portis angelos xii Doctores
sui apostoli euangelii · fidei verbique misterio

sequentes Et nota scripta q̄ sunt
nota ꝙ filios israel memoriā veteris
pacti significat p̄dicatos tribus in
stam. unde et pontifex tabernaculi
mysteria memoriale patrum tradito
nali pectore ferre iubet. ab oriente
porte treb. ab aq̄lone porte treb. ab
austro porte treb. et ab occasu porte
treb. Hae tam solleciti rector descriptoe
portas duodenarij numeri volunt moralē
mysterium. quo id aurei vel summa aplor
ul' ecclie sit figurata. p̄fecto q̄ per
eam orbi quadrato scē tintabs cat
fides intimāda Et muri civitatis lapi
fundamenta xp̄s et in ipis nota xp̄i aplor
et agni Qui sunt porte hor funda
mēta. p̄ quas tabs hor muros possut
ad et p̄darche fundamentor vocabulo
designari qui nota in se aplor id est
figuram tenuerūt Duodecim enim et fida
ta cunctabs hys q̄ibs per aplos q̄ per
portas lacus sit recturis apta na
tionibs Et notandū fundamēta ci
plurabus dicant doctores vel p̄ncipes
ecclie. ci vero singulariter ipm̄ signifi
dnm q̄ et fundamentū fundamentor
Et qm loq̄batur mecū habebat mē
suram harundineam auream. xp̄s
qm et sapia dei attingens a fine usq̄
ad finem fortiter et disponens oia
suaviter Sanctam metr̄ civitatem
et omia in numero et mensura et
pondere constituens unicuiq̄ fideliū
spiritalium distribuit dona gratiarum p̄ntis
et ecclesie doctores corpe fragiles
mēta celestis intelligi. merita sollici
tet examinantes singulos Et mu
tabs in quadro posita est Id aurei mu
tabs in quadro posita et omni parte
eq̄li dantur dimensione locata quia
nulla similitudine inequalitate notatur
fecit cui sedem aplm. est idem sapi
patens habet. vere et in soliditate q̄d
subsistit Et mensus et cuncta tem per
stadia xp̄i. id est ecclam fidei sanctis
conspexit. vel donantur ei p̄fectam
Quatuor enim principalium p̄fecto
virtutum fide spe et cunctabs sublimata
q̄si muro duodenario dignitate roborat
ecclie longitudo et latitudo et alti
tudo eius eq̄lia sunt Per est illa so
liditas veritatis minuta q̄ ecclia con
cludit fidei. latitudine caritatis alios
diligit spei subnixa circumferri nō sinit
ab omni ventu doctrine. q̄ si quis mihi
habuerit. p̄fecta ecclie stabilitas ei
erit Et mensus et muros eius reperit
q̄ signata q̄tuor colubris Per summa
q̄ditatum duodenarij numeri ratione
Duodecies enim duodeni celum̄ significant stabilitatem cunctabs sanctis
p̄fectam Mensura horis q̄ est
angelus. q̄ habuit enim comparata opera
ecclia et apti p̄missionibus sublimata
equalitatē speratur angelos Cubitum
autem ad trium significat sibi angelū
in horis apparuisse figura Et cum
structura muri eius de lapide iaspide
Per et q̄d aplis petra haeretum
et nos tamq̄ lapides vivi superedi
ficamini domus spiritales ipsa iacere
cunctabs aurea mundo fidei vitro mundo
Ecclia auro figuratur q̄ in candelabris
aureis et fialis apostor sapiene nitri
sepe cognita describit Vitro ad
fidem pertinet veri. qua q̄d fonte
videmus Per est et intus et mundi

similitudē est · et nō ꝓpriū in sūb
ceste pī et ad temp q referri quo
sibi inquirem cogitationes in altrimū
ꝓperanter declarant fundamēta
muri muntatis ei lapide ꝑnosb or
nata variet nobg lapidū vl' speciē
illustrium vl' ordo vl' diuisitas indicat
quibg tota ciuilis celestis expugnatur
Difficile est cū singulos cuiusb flore
mentibg Denich nim ysayas cuiusq
ciuitatis describēt muratis dicens ecce
ego sternā ꝑ ordinē lapides meos
et fundabo te in saphyris Statim
q opponēs subvient dominesos filios
meos sordib ardoꝝ fundamētū ꝑmū
iaspis Iaspidū nota sunt gnā alig
cū viridis colorib · et tinctus q̄si
floribg appareat · alig smaragdi lymb
similitudinem q̄ nitidi colorib quo
dā fantasmata figurari animat
Alig mire et spūma marinoꝝ fluc
tuū q̄ mixto nitore obtutibus ꝑ
iaspidem fidei vigor mirabilib
meditatur q dñice passionis sanc
mento ꝑ undā baptismi imbuit · atq
ꝑ omēs spiritalū gratiaꝝ flores ꝑfi
cientibg meritis instruitur Nam
cū qm habuerit vanos timores fugat
monēte bto petro apło · aduersariꝝ
sū dyabolꝝ tamq̄ leo rugiens circuit
quem quē deuoret nu resistite fortes
in fide Et ꝑ ai sponsa dicit · dilecta
mea candida et rubicunda vñ merito
ex hoc lapide et si structura muri
et apud ysayam expugnacula cuiusq
ciuitatis munimentū ꝑtet et or
nantur Secundo saphirus hic lapidis
colorem pariter et sacramentum
moyses exposuit cum dei habitū
describēt dicens Sub pedibg eius
q̄si opus lapidis saphirini et q̄si celū cum
serenū est · Ezechiel quoq dicit q
loca in quo throno deus sit saphyri habe
at similitudinem · et glā dñi mis
colore cōsyrat Cum ponat ymagi
nem celestis ire qui tal' e nī apli pos
sit dicere Nostra autem cōuersatio in
celis est · qm radius ꝓprie solis ardo
rem ex se fulgoremq emittit · q celes
tibg semp intuitu sibi aiam omni in
imis tendere radius inoculatur · cōpū
ctor quodāmō alti ardentior eterna
ꝑquirit alnisq inquirenda ꝑsuadet Sta
tim in mari rubro reperturi dī sigil
lū dñi passionem et sancti baptismatis lauacrū mentes mortalium ad ꝑ
mia celestia sublimiter erigi
Tertia calcedonius Calcedonius q̄si
ignis lucerne pallenti spere vermet
et habet fulgorē sub dio nō in domo
qua demōstrant hymni qm celesti deside
rio subnixi horibg tantū latent et q̄si
mi abscondito remissi clemosinam
ꝓximis suas agunt Sed nī vl' dorc
ne vl' alios sanctoꝝ vsibg inservituri
ad publicū gradē iubent inop q̄d
fulgoris intus gesserit ostendunt Sta
q̄ sculptori resistere · rudi at solub
ili vl' dignoꝝ attributi si extendeat
palcas ad serigē dicit · talibg meritis
congruit · qm a nullo sua fortitudinē
domo ꝓmittentes ipsi pondus flagitiorum
quoscūq in sui timoris ardoribus imi
mōdigut Ne quoꝝ vno dicit ille erat
lucerna ardens et lucens ardens
videlicet amore · lucens simone lumē
ꝑ nitorem suaꝝ interne caritatis
oleo ne desinat semp renouat Et

qd' apud nasamonios q̄ est ethiopie
plūbia nasūt· indicat eos sub ardenti
feruore dilectionis· fima tamē obscu
ra q̄ migrante cute sordere Quarto
smaragdo Smaragdo mitior viridi
tatis est· adeo ut herbas virentes
frondesq; gemmasq; superet omīb; inde
ficens nitra se viriditate repassime
cerē· qui mero et viridi pfint oleo
quāmīb; natura imbuitur Cui gnā
plurima· sed nobiliores scythie· scen
dim loāi tenet brachiam terrāī egip
ti Sigmsticat aūt aiāb; fide semper
virentes que quo magis adūsitate
sth qua frigora scythie designant
ad tamptant· eo amplo hereditate
immarcessibilem et eternā consecrata
in rebs et mente semper sperando
et improbis satagūt spargē pdicdo
Que etiā rubre dñi passionis et
interne pmigredīe caritatis q̄ pp̄ spm̄
sm̄ datur ad rōptū mūdi pfinuit
Hyb; ensem quoq; lapidib; pāt
tim pulcherrima ratione congruit
Deus loquens sed inhabitabilibus
nam si auro et gemmis affluat hy
brides tenet vniuersa· Altes ferocissi
mi pong fere volātes Simt enī ēdem
pedes· et rostro quidem leonibus rapto
ueri et alis aquilis similime· Hui
mastigi nī hyb; admirant qui vno orīo
in fronte fluuiū insignes vt ampliat
hos lapides· mira rapiditate et feruo
re pientibus et animas pib; custodientibus
Hanc enī terrā virtutū thesauris ha
bundantem adierat psalmista cum
dicebat Ecce elongaui fugiens et
mansi in solitudīe id ē a mūdi illece
bris animū subtraxi In hac terrā ab
sibi bestias offenderat ūt impiorum
ant stulta fiat labia dolosa q̄ loquūt
aduersus iustū in superbia
et contemptu in hac gratia desidera
bilis meruit se manifestat si scripture
adiungat dicens Quia magnificabit
eo dulcedīe tue dne quā absconderas
timentibus te· usq; ad finē psalmi
Cont' hyb; arbores semē diuini verbi
habib; precepte angelicantes· quoq;
sanctoq; imitantur simplicitatē et celeste
desiderium intuitione q̄ vno orīo admi
randi ut gemmā fidei retinentq;
virtutū amenitate et offode q̄nt
Vno enī quoq; virtutē eo
pulchriores habet arbores quidq;
ab inimicis spiritib; pfectionem
tollerat qui velut gryphes hominū
mentes decretione terrestres· sed
superba mentib; altitudīe volentes· di
uitias spiritales non sibi ad usū
possidere· sed hominib; auferre inde
festo labore decertant et tante
fidei sublimitatē et euangelium mundo
dicunt Apte aptet· quatuor eorum
gemmis libros quarto loco smaragdo
ponit Trinitas sardonyx Hic opinor
randerem et arido tuborē tygridis
ab utroq; sardonii nomē accipit Sūt
autē generis eq plurima Alius enī
tenue semitundum tenēt· alig q̄ pe
nitiam congruum sanguini emittit
viridior apparet Alig rubig coloribus
subtextus migro medio candido· sipens
mineo consistit sui contrarī hominē
corpib; passione rubrandi spūs pu
tate candidi sed mentib; sublimet

ihūa
hūte desperti Cum apō p̄testāteb
et si exterior homo nr̄ corrūpitur
sed n̄ interior renouat̄ de die in di
em Virg Richil m̄ consilio cum si non
nr hor inspirauy sum/ q̄ctq̄ psalmista
quāq̄ in ymagīe dei ambulet homo
id de ventre .mentis n̄ vane cōtbat̄
id est infirmitate animis Cruc q̄mō
et passio in corpib infirmitate vsat̄
qm cū omdim corpo aiam nō p̄mit
omde Et similitab de ly di corpis
singulare descendit cū dicit̄ psalmis
ego homo q̄s mc liberabit de corpe
mortis ly Forte sardonix quīto fun
damento inseritur Quam corpo nr̄m
quide q̄ntq̄ sensibo sensibile carni cōsti
Septo sardonius Sardonix q̄ex mix
to sanguinei coloris est marmor gliam
significat de q̄ dī p̄posita est in ḡsperū
dñi mortis sroy cui merito septo lapi
dib posito· qr dñs nr̄ et septa etate
sedi marmoreā est· et septa femina sit
pro tota mundi salute cruciatibus
Septimo crisolito Crisolitus lapis
q̄ aurū fulget· scintillab suis ardē
tib rubi specie figurant ly q̄ mentis
cui pure veraq̄ sapie fulgentib·
verba exhortationis in ḡsperos vel cōa
virtutū signa q̄ scintillab effundūt
quos ut arator ait· mentis instar
amor· simonis estuat ardor· qd
solo spiritali gne mutuo gaudet· dece
ssime septo fundamento resolutus est
Septiformi cū sepe nūo solet spūs sc̄i
gratia figurari De quo supi dictum
et a septem spiritib qui ni ḡsperū
throni cui sunt Cui consensu cōso
nat eccliā hoc qd eisdem lapidib
virens quoddam cerulei viridisq̄ coloris

mixtum· qui apud hebreos amarim
coloris similitudie thars appellat̄
aer· quippe ad integritatē fidei que
tūc sapie dī· aq̄ vero tropice ad
spūs scī p̄mict dñs attestante qui
ait Qui credit in me sicut scr̄p
tura dicit flumina de vētre eius flu
ent aque viue hoc aūt dixit de spū
quē accepturi erant credentes in
eum Octauus beryllus Beryllus cui
cōsidere aquā sol fulgore p̄stat am
tibromidium ar deorū reddē colorē
sed nō fulget nisi in sexangulam
formā polito figuret· ceptissi
mi cui angulos splendor illig artitu
sigt autē hoīes mgnūo q̄dē sagā
cib· sed amplo supne gne lumie
re fulgentes nā p aq̄ sensus alitur
dñe designat salomō cepib ē qui air
Aqua dulcis profunda verba ex ore
viri Sed hoc est p̄fūdis fulgoribus· vi
delicet vel eā divina sapiēa· vel opes
quoq̄ cōsimano subiectatur· nā sepe
mo sepe nūo p̄fecto designat actibus
magne ad nr̄ ihc nūo mundi hō sit
opus cōsummatū· quodq̄ tenentib manu
adiuvare dr· Proximo fauet et q̄sib
sto vno cōiungit ei mimij bone con
uersationis igne iterat̄ Nonus
pasq Topazus lapis q̄ritū mūe nōe
tenuitatis· mentis qlitate p̄nosq
est qm duos fert habē colores· vnū
aurei p̄missimi· et alterū etherei
claritate fulgentis p̄miscedo rosea
veredula quoq̄ puritas omnē gēmaq
superans p̄nostimab claritatib in
aspectū suū singulariter p̄uocans
oculos cupidissimā volūtatem
Cuius si potuit velut obscurat̄ si

nature ꝑce relinquas irradiat lyer
regibꝫ ipꝰ fertur esse inrabilis in
mte. diuicias suas in nichil se simile
possidẽ cognoscat q̃ pulcherrima
nature q̃ritas cõtemplatiue vite decori
dignissime conpat̃. Iam cũ regeꝫ
sancti quoꝝ cor est in manu dei
multis bonoꝝ diuinꝫ ꝙ uniuersis con
tulit gẽmis meruit ꝓferuntur. enim
eam magis pure sue mẽtis intuitu
aspicerꝫ desiderent. Quanto ardentiꝰ
celestis vite dulcedinẽ animo cõplec
tentes quanto ꝑsequentꝰ supne ꝟ
ne fuerint splendore ꝓmissi. habẽt
ergo sibi amici colorem ex interne
flãma caritatis habent et exercitã
ex suprna cõtẽplatione dulcedinẽ
qui sepe ꝓnis sui nimiũ velut
attoniti time delectat. non enim
facile ꝑt cũq; uno eodẽmq; mo
mento tantis laboribꝫ cruciatibꝫ
mersꝰ et doloribꝫ agi et in celestis
vite gaudio tranquille mentis statu
intueri. qui pono ingeminando ꝓpla
mat. Conbatꝫ est inquies ꝑcutia
omniq; mihi mit omnib; timoribꝫ meoꝫ
Quid uero in insula thebayde que
thopazion di' ẽ et ipe nomẽ accepit
quemiri dant duplicata intelligenda
est q̃ ille ꝓpria id est egyptioy re
giones monarchoy tot regibꝫ habun
dent. et quicunq; soli ustate
uicinia habitauerint ethyopi ei minꝰ
similes colorẽ. Et pulcre sicut in
artano ordine artis vite ꝓfecto. sit
in nono speculante caritatis gẽma
ponitur. sine q̃ nouem ordines
angeloꝝ quoꝝ vitam imitatur in
scꝑtura sancta repetiat. sine q̃
a ꝓfecte beatitudinis denario uno
tamen ut ita dicam gradu motus
abest cui summo desiderio ꝓpha
ta suspirauit. Ideo dilexi mãdata
tua supꝫ aurũ et topazion id est
supꝫ omnẽ ꝓbate auroꝝ claritate
supꝫq; omnẽ que in hoc scli fidei ꝑ
cõtemplatiui gradu sublimitatem
dulcissimo mãdatoꝝ tuoꝝ delectabar
amore. quoꝝ ꝓmũ ac maximũ est
Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde
tuo tota aia tua tota virtute Qd
tũ tunc in illo celestis regni culmẽ
ad integrũ ꝓfici posse remanet
est Decimꝰ crisopasus Crisopas
sub est unoꝰ anulꝰ cui gẽmipotens
qdam etas principiũ tribuit tra
hens cunctis interne mẽtis gaudiis
Crasus autẽ in india qui sigt col
qui uiriditatem eterne patrie ꝑ
fecte caritatis fulgore ꝓmerentes
eam eam cetereis pinguia mar
tirij iure pacificauit Cum quo in
eo ex ꝓtectum vitam despiciunt etiã
gloriã ꝓferũt dñi in carne appare
ntis ex empla sequũt tam velut
in india est ꝑle solis orbem mẽ
tis suoꝝ fulgore ostendunt Et ꝑ
velut sol in regno ꝑtis fulgore
regni q̃ suo pii nutu cõparantur
tui cõtinuaꝫ desiderantes exper
tant. iure in decimo loco sui pali
dei denarii ẽ quo dñice ymaginis
cultores terminantur etenim regibꝫ
ꝓpriendã imago figuratur. Vbi qd
in nono gradu nõ potuit ꝓfecta
dilectione dei et proximi per ea
decalogꝰ implebitur. Undecimꝰ

illo

iacinctꝰ ꝟ iacinctꝰ in ethyopia repe
rit̃ cerulei colorem habentꝫ opti
mꝫ qui nec rarꝫ est nec ꝟ den
sitate obtusꝫ · sed et utroꝫ tempe
rameto luceꝫ et puritatem suam
tar florem tralit̃ lyncꝫ aũ nõ mutilat
equaliter · sed cum rebi fuerit mutat̃
Berens cũ ꝓspicuꝫ alꝫ gꝝ est ·
nubilo cito obnubilat aũ euanescat alꝫ mar
cescit · iudicat aũ anaꝫ celesti semꝑ
mitesom dedutꝫ alꝫ angelice q̃damꝫ
quasi mortalibꝫ fabꝫ cõsonam
ꝓmquatꝫ · quibꝫ omni custodia dꝫ
sensoꝫ transuate ꝓpriet̃ · ne vl
nimia sensꝫ debilitate subtilitate
ruentes altiora se querẽt et fortiora
se fruitari audeãt Gloria cũ diñ
relate verbum id est raute de deo
vt hore xpõ philosophari · ne rursum
desidia torpente ad infirma fidei in
ua alꝫ elementa q̃ vadio simonium
dei relabant̃ · quin pong via regia
gradientes a dextris et a sinistris
per arma' iustitie tutati ꝓcedant
apta q̃ tpib obscurata nõ celo fiãt
mutantes sub inspectatoribꝫ dicãt ·
Bene cũ iuente q̃rendus deꝰ · sine
fabꝫ simꝫ uobis · ꝙi cũ iacincto tu
bilo nubilatꝫ loquit̃ non angustia
mini in nobis · angustamini aũ in vis
ceribꝫ vestris Et iterꝫ Iuuenil induitur
me sicut aũ tuꝫ iusti ethim q̃ppꝫ et
hec cantiq̃ et ꝙi in serena luce
vestit air Sapiẽciam aũ lochmin
inter ꝓfectꝰ Duodecimꝫ amethistꝫ
Amethistꝫ purpureꝫ est ꝓxima vio
lano colore et qui rose nitorem ꝑssdaq
lenitet flamaꝫ fundens Sed et quid
dam in purpura illuꝫ nõ eq̃ tota
igneũ · sed qui vnũ rubens appetet
ꝓmeretur ergo deꝰ celestꝫ regem
habitũ · Roseꝫ vero alꝫ violaceus hy
menem sibꝫ verecundiam ꝓfessamq
mortem desiguat · quoꝫ videret mes
ꝓnopantes in summum erigitur · cũ
cũ q̃teruꝫ ꝑen abiecta terrenus
Dñm semper inter aduersa memor
Prepn solite timere pusillꝫ grex ·
et cõplacuit p̃ri uestro dare vobis
regnũ · quoꝫ flamã talentis non
ad se tantũ nutrem sed ad ꝓfectꝫ
cetꝰ ꝓsecutores spargentes posiꝫ
genibꝫ implorant Dñe ne statuas
illis hoc pecc̃m · alꝫ nos talentum pas
sionis habendum · illuꝫ pong vim
qd̃ lenstrat rei hoiꝫ illuꝫ recorda
tionẽ debãt̃ · qd̃ diuis se nomi
ni discipul sui in regno patris
habituꝝ esse ꝓmisit · in iaspide ergo
fidei veritatꝫ in sapphiro spei celestꝫ
altitudo in calcedonio flamma ca
ritatis anteꝝne figunt̃ in smaragꝫ
do autẽ cunctis fidei fortibꝫ intaduer
sa confessio in sardonice stabꝫ int
veritatꝫ himnidꝫ in sardio reuerendꝫ
martyꝝ cruor ꝙpt̃mtiuꝫ in crisolito
vero spiritalꝫ mꝫ miracula ꝑdicãt
in beryllo ꝓfecta ꝑdicantiũ opus
in topazio coruscãt ardens cõtem
plano monstrat̃ Quarto in crisopas
so btoꝝ martyꝝ opus patuit et ꝓmiñ
in iacincto doctoꝝ celestꝫ ad alta
sublenando et ꝓpter infirmos humilib
ad humana descensio in amensto
celestꝫ semꝑ regem in humilibꝫ aũ
memoria designat̃ Singuli q̃ lapi
des ꝓfosi singul' sunt fundamẽtꝫ

deputati · qᵗ licet omnib⁹ ꝑfecti quibꝫ
ciuitab⁹ dei nostri in monte sancto
eius ornat⁹ alij fimbr⁹ spiritual⁹ gre
sint tute refulgentes · Alij ℔ ꝑ spm
dat⁹ sermo sapiēcie · alij sermo sciē ·
alij gr̄a sanitatū · alij gr̄a lingua
alteri fides in eodem spū Cuius ar
bitrio et nutu deus qui ē fimbr⁹
mentis fundamentū · et pro nobis
cui⁹ pontifex fieri dignat⁹ est · ut ꝑ ꝓ
sanguine hostie eiusdem mercia cui
tatis abluer⁹ ꝑcor⁹ alij deducer⁹
Omnia quecūq habet pr̄ia ꝓpria possi
det Unde in pectore sūmi pontifis
idem lapides · et pricis alij nomib⁹
insculpti inhebant⁹ ampani ut pulcher
rimo misterio panderet⁹ oīa carissima
ta que singuli quiq⁹ sibi vendicant
et ea ꝑ ꝑ ꝓpriebant in mediatore
dei et hoīm homine ihū xp̄o ꝑfecti
et ꝑfecte fuisse completa Ly et de
lapidibus ꝑciosis reprosūb figurasse
qua romanis inscribendi gens dele
bat videor exposuisse Restat cū
erat cor⁹ naturis patriamq diligēt
exposuisse et ponere · Deinde sicut
in ministerio solet⁹ · sed et ordinē
ꝑsequi numerosiq quātū deo ad ipam
rei ꝑfunditatem ꝑtinet · videor mi ꝑpau
ca et ipse breuit⁹ strictim⁹q dixisse Ver
tereq⁹ supplex obsecro · ut si vestro
me tramite videris meruisse grīas
agat deo · si vero secus quā volebam
euenisse displicuerit errori meo ve
niam meam a dño deprec⁹ Ly et
hactenus videamus Et xp̄i porte qui
margarite sunt ꝑ singulas omnib⁹
gloria capitis referr⁹ ad corpus Et
sicut lux vera q illuminat omnē
hoīem sanctis donauit esse mundissi
et ipse cui sit margarita singulare
quam negociator sapientis vendidit
omnibus emat · suos magnorum
margaritum fulgori compat⁹ et pla
tea nitentes auri mundi tanq⁹ vitrū
ꝑlucidum Ydonea metalla plateas
componit · quibus nitentem iam dudū
adornatā Ierusalem cum viris tanquā
et mulieribus sanctis in cella tūc vir
tutibus et puritate mentis et radio
fulgent operib⁹ Et templū non
vidi in ea dñs eius omnipotens
templū illius est et agnus · quibus ligat
lapidibus ciuitatem deputum et
muratam nō in edificio tamē materiali
significatum reperio ecclesie sue quam
ipse deus omnia domus et lux et
requies est Et ciuitas non egebit
sole neq⁹ luna ut luceant in ea
et non lumine aut elementis regat
ecclesia sed ꝓpter eternum sole deducat⁹
ꝑ mundi tenebras Ierusalem claritas dei
illuminabit illam eā · ipse cui lumen
fuerem⁹ in patria · quo nisi regimine
gradiebamur in via eode informati
nisi bō malaq⁹ discerninus · quo tūc
beatificati sola q bō sic ruminus Et
ambulabunt gentes ꝑ lumen eius et reges
q idem ipse agnus nisi sit peregrinantibus
via q tuti ciuibus vita Et reges terre
afferent gloriā suā et honorē illā
Reges ipse spiritales dicit qui ecclie
virtutes suas deuinctas eccle restituit
laudibus Et porte eius non claudent⁹
per diem · nox enim non erit illic lumē

agni ꝑpetui · immo ipse ꝙ lumē sēpi
terno in illa ciuitate sublato noīe
spe memorat futuꝝ Ait porte
non claudentur · plenissime securita
tis indiciū est Non enī ibi tam diur
vigilate et orate nie mouebit in tēp
tationem · sed pone vacate et videte
quoniā ego sum dns Et asserēt
gloriā et honorē gentiū in eam
eo ꝙ ex omīb⁹ sit electis congregā
da Non intrabit in eā aliquid coīq
nanum illig tpe describit etiam
cū tam mal⁹ de medio secernetur
non cū xpō boni regnabūt sed et
nus omīb⁹ immūdis et mēdax nō
est in ecclia nec videbit lumē dei
nisi tantū qui eā audit et tenebit
q̄ retinuerūt oculos eoꝝ

Et ostendit michi fluuiū aq̄
vive splendidum tanquam
crystallum procedentē de sede dei
et agni In fluuio vite ciuitatis me
dio mentis nō adhuc reuelatū
dicit baptismi sed figuraliter illig re
uelabit sacramentū Sc̄i odo cū sciat
ecclām in spū ut tūc de spū metat
tritam eternā Et ex utraq̄ parte
fluuiū lignū vite Lignū vite circa
fontem vite nascit ex sue gloriā
sē nobis sine dnm xpm in preteritis
tam et ante baptismā reuelatū
in veteri testamēto et nūc baptis
mate celesti fructu stabilit Non est
enī aliud nomē est sub celo datū
hoībus in quo oporteat nos salvos
fieri fidem q̄pe lignū q̄d iohannes
in aurea ymnidi mouses in paradiso
florē designauerūt · salomon dicit
lignū vite esse complectentibus eam

hinc fluuiū puto iordanem figuraliter
ultra quē moyses ppls monta salutis
et intra quem terram repromissionis
iesus apuit Afferens fructū xn per
menses singulos reddens fructum
suū In xn mensibus omne tempus significat
vite stabilitē illig ubi dī et ānī tui non
deficient Et ligni Erit mensib⁹ q̄ nōe
se · et sabbatū ex sabbato ubi ꝑfecte
dni vite ecclie sanctis ecclie vite nūc
est ꝑfecte et simpliciter intelligi q̄d ꝑ
doctrinā xn aplōz cum xpō fructificet
Et folia ligni ad sanitatem gentiū
Infirmitas meritis beate mortalitatis
accipit recte folia ꝑpetuq̄ intelligit
sanitatē · q̄d in sanitatem cadat forte
tamen nūc · ubi enī gentium curationis
redemptionis plena felicitas sempiterna
Et videbūt faciē eius · Prohemium fidei
nobis visionis dei seruat Ait sanctum
esse bonum philippus intelligentibus ait
Dne ostende nobis patrem et sufficit
nobis Et obliuiscitur cum fuerat rememorā
dum hoc sanctos viros et habituros
spem q̄d credidit viuentes ex fide
Et nomē eius ep in frontibus eoꝝ
confessio nobis sit sicut ante hostes scu
tata tuis victoribus in patria gloriabat
Et nox ultra non erit · et nō egebūt
lumine lucerne neq̄ lumine solis · quia
dns illuminabit illos · Non ibi fingi
tur aliquem vel quiete mortis vel ignis
egere lumine cū sit ut deus dia in omnibus
qui est lux vera et requies eterna sicut
que si ad allegoriā verba referas
non ibi ꝑhibetur ephesiorum nō legis
est ꝑdicatio necessaria · q̄ nūc tutela
dī esse in obscuro loco quia in
dei contemplatione rebus explendis tunc

perfecta promissio Et dixit mi Iher
verba fidelissima et vera sunt Nō
de iohannis psona dubitat · sed ve
ram visionem ei ecclie in qua et
plurib futuris noverat cōmēdabat
Et dñs deus spūs pphetaꝝ instruxit an
gelū suū ut dubitēs inquirat de ps
na monentis · deus enī qm spūs pphe
taꝝ relegi solet imbuē visione Iher
me ubi unxit p̄monstrē futura ostēdē
seruis q̄ oportuit fieri nūc Domini seru
dei cū gratiarū actione suscepisse
Beatꝰ qm scribat verba pphetie hꝰ
et ego iohannes qm audivi et vidi
Iher · subaudit beatꝰ sum Sic enī bea
tus dionisius alexandrinus antistes hos
dei famulos cōmendat diuinū quibusdā
hēsibꝰ ep hꝰ libelli occasione fingē
tibꝰ et errorē redargueret · et
eundem pphetie sensum ab omni nu
bilo rationis intelligentie purgatū
ad ecclias et relecta promissa mitteret
Cepit ut adorarem ante pedes
angeli qui hec mihi ostendebat Aut
semel factū iteraui q̄ robustū nō
est ausus repetē · ut magno visio
nis impetu pedibus adorare voluisse
iterū reprimeret Conserui tui fra
et fratrū tuoꝝ pphetaꝝ hodie quoniā
et iohannem pphetam et hunc
libriū pphetiam noverit · qui multa
hinc nō pphetis consonant · nec mi
rum si nō tantū sed nō verbis quot enī
hic psalmi quot cantica aliqui
pphetaꝝ versus memoriē nō sigma
tis verbis pphetici libri hꝰ tēpꝰ
eni pphe est Futuro pphetāte indi
cat manifestat oportuit divina humana
prepta aut promissa · quoꝝ obstinatē
pnitū imitēs arguant · neglectu pena
contumaces meruerat Cui noctē no
ctem adhuc et q̄ mundicie ē sordes
destruat adhuc Occulta hui dei iudicia
sed iusta demonstrat quibus mali
hoīes in penis pfrē permittūt id ē
Properare ad summā miseriā ut possit
iustū iam vemē iudicari Hunc illius
filiū est · aut fronte arborē bonam
et fructū eius bonū · aut fronte arbo
rem malā et fructum eius malū
Ego sum a et w primus et nouissimus
pro a diuinitatem designat verbi in
quo susceptam humanitatē designat pri
mus finis terminū qd̄ medium hor
libro repetitione firmat · finis pter
unig xpi diuinitatem et humanitatē
sepe similitudinis · finis et unig nature
tota trinitas intimet q̄ p pphetam dicit
Ante me nō est factus deus et post me
nō erit Vt sit primus eoꝝ in libro vite
Dignum primis scribi candidis id est
vite immaculate promittit videlicet
ut dñm aspectu quo ē vita etna po
siat Beati enī mundo corde quia
xpm deum videbunt Et portis intret
in ciuitatem Cum dñi suauit mandata
dicentis Ego sum hostium p me si qs
introierit saluabit et ingredietur et
egredietur et pascua inuenit et illa unig
pascua quo et hic promittit id ē lig
ni vite Non dubio p portas intrat
in urbem portas subiret ingressus qui
sibi psalmista postulat aperiri · qui
ait admonet temptat ostendē ille
finis et tanto de quibus et hic subiit

sone ranch et malefici et impudici
cuncta cū rabiē improbor et nūq
cessauit cellam tempt et cum
mauoīs p̄fanitat et sibi sedi ad
nupcias introīb clausert ostiū nē
impient foris stare et pulsare ostiū
Ego sū rudis et grug dauid Semi
nam si p sone sue naturam exp̄sit
qđ ideo factor sit dauid sedm diū
mitatem qm factꝰ ē ex semine
dauid secūdum carnē Cuia dns ꝗ
nonē indeb in euangelio appoīt
qđo videret xp̄s filiꝰ sit dauid. cū
ei dauid in spū sibi vocet dnm Sicl
la splendida et matutina q̄ post
mortē passionē viuos appariendo
humē resurrectionē et vite verbis
et exemplo scripsit ostendit de quo
ad bīm iob dicit Numquid pduces
lucifer in tpe suo Et sponsꝰ et spō
sa dicunt ven. qđāb introitū in mūdū
fidei vt cōtinuꝰ tumen p̄cipit ad
hor et alios cōuocat Cum vult
ampliar aqua vite gētib. sic liberū
cōsentit arbitriū dicendo qm vult
ampliar ut cōfestim gra p̄dicē in
eo qđ sequit aquā vite gratis sitil
ingi meritis p̄cedentib. et ipsum
cū velle dei donū est Si quis appo
suerit ad hec apponet deꝰ sup illū
plagas scriptas in libro vite hec pter
falsificatores dicit. nō pter eos q̄
simile qđ sentiūt dicūt. in nullo ppha
ria mutilata Dicit qui testimoniū
phibet ihesu. etia venio cito id est
xp̄s testimoniū phibet qui se cellie
ventuū animat Cui moze mīa
mantis cellia deuote respōdet Amē.
veni dne ihū xp̄e. q cotidie clamat
oīb. adueniat regnū tuū Et ne
psalmo psallam et intelligam ni
via imaculata qui ternes ad me Gra
dñi nri ihū xp̄i cū oīb vobis
amen Cant pelagiani et sua vir
tute fidentes dñi se gri p̄cant apli
autem paulo p̄sidiū q̄rente et dicēte
quis me liberabit de corpe mortis
hui respondeat ioh annes nobis mi
memor. et dicat. gra dei per ihm
xp̄m dñm nrm Et ne sibi dona
tiste de singularitate dei minuē blādiāt
audiant cp cū gratiam dei qui remūdauit
vale ultimū adiens cū oīb vob
amen Explicto tande tanto tam
periculoso labore supplantatiue obtrectat
dep̄tor. ut si q nrm hoc opusculū
lectione vl susceptione dignū duxerit
auctorem quoq apud deū remūdare
meminerint ut qui nō soli mihi.
sed et illis laboraueriūt. illoꝝ
uissim qm meo studio fructuū
vonis spūalis reminiscer. digni vite
eni eos aliquatenꝰ odore aspi
sub ane nicenis fruant visu finitiq
potiri Amen

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Incipiūt capitula libri enchiridion bñ augustini

Iunctão scribēs ego dilā⁹ euelidiō: cupiēs illum esse sapientem secūdum scripturas sanctas [illegible] pmū

Q d hominib⁹ sapēcia pcetab id ē dei cultu diat⁹ vt in lib⁹ sub legit⁹ ij

Q domō sit colendq deq iij

Q valem libq sibi voluerit vl quē vt cōmeret poposcerit iiij

Q e fide et ꝓfessione spei v

Q d ꝙpm sit ap̄le fidei ratio huic fundamentū qd apud hēticos nominet⁹q; nuncupatur vj

Q id sit enchiridion qd sibi fieri voluit et ꝙ laboriosum sit cōa fidem 2 spem 2 caritatem sententijs respondere vij

Q id simbolum 2 dmīca oratiō fidem 2 spem 2 caritatem in se cōtineat viij

Q valitr fidei 2 spei 2 caritatis sine se mutuo esse nō possint. quātū a se in quibusq; differant 2 quid sit fides et spes ix

Q d credulitate fidei xpiane qua nō habēt dey. sed in carnato filio veritate cōsistit x

Q d satis sit omni xpiano scire dar⁹ sūm humanitatē de rauscam oīm creatarū dey xj

Q valia bona sint ꝙ a summa bonitate creata sunt xij

Q valit⁹ deq malū oriūt⁹ vl quē sit diffinitio mali xiij

Q onas ē omnes naturas a summo bono factas. ideq; quatenus et dum corrupta nocent xiiij

Q d possit ē malū si nulla sit bona. 2 ꝙ hec assertio sententie obijcit⁹ nō sit contraria xv

Q id sit malus homo. et quo modo dat⁹ in obijciendum sententia xvj

Q od in bonis ac malis sibimet contrarijs dialectica deficiat regula xvij

Q id sit corrupta quid corrumpi possit. et ꝙ a. bona mala orta sint xviij

Q uo nō sit contrarius deus sententie qd dī nō potest arbor bona fructa malos facere. dñi. mala a. bonis ē orta xix

Non ꝓtinet ad bñitudinem consequendam scire causas in multa corpa aliud nascentium xx

Q putatū q̄dā error cauendi possit xxj

Q d ꝙsit error alijs et bonus sit xxij

Q d facillime error declinat⁹ a discentibus ē non quod ꝙ hēticis hic fallit aut falsitas. xxiij

Q d multi pm ap̄q putant dic de tribus ad cultū dei ꝓtinentibus xxiiij

De cōsideratione rei in qua quis fallat sine mentiat xxv

Q d alijs in quibusq; rebus magis. in quibus ꝓclivis. in quibus nullo malo. in quibus etiam nonnullo tam bono fallimur xxvj

Q d in quibusdam rebus citra tas nō ꝓcedamus 2 ꝙ archadem ex testimonijs scripturarū vincit⁹ q̄ dicat omnem errorem xxvij

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

ē pertinuit xxxvij

Q̄ d̄ minimū athlaūissimum
sit salua fide xpi in hyb̄natē
q̄ nō pertinent ad regnū dei xxxviij
Q̄ d̄ homo debeat laqui q̄d̄ ā-
mo scribt. sine vel sit. sine
putet. & nō sit xxxix

Q̄ et q̄d̄ putād est nō ē
pctm̄ michi q̄ possim
alicui q̄ esse mendo
x q̄d̄ bona sit benivolentia & nō
mēdacīū vbiūq; aliū admittam
mēdacīo xl

Q̄ n̄ēq; dubitāē debem
q̄d̄ ē ai baptismate dei tanq̄m
bonū q̄d̄ q̄ pertinet ad nāt.
& nō ē ab immutabili bono
tāq̄m a q̄ malū xli

Q̄ d̄ error. et dolor. fm̄ q̄d̄ dam
ignorātiam et negligēt quēpiā
comitat̄ xlij

Q̄ an sint mali quādam naturā
naturā beatitudinis appetitum
nō amiserint. et q̄d̄ homo habe-
at q̄dam cum malis mortē xliij

Q̄ p̄mo homo q̄q̄ potūt quā
efficax q̄d̄ x indapnabilē ab
initio addo vt fidē cēt sanam
p̄seruēt ad supplicū xliiij

Q̄ valuit hūanū genus massa
q̄ data dei corrūpebat in malū
lucrū si desertarūq; angelis
iustissimis culpas. manere
in ciū bonitate vtatur. et
sicut nō liberaret angelica
merito sicret vt q̄ deū dese-
quit libero voluīs arbitrio si
nō admittēt dei mīa non
liberaret eum xlv

Q̄ d̄ ceteri angeli retenti angeli
lapsi. vnius d̄ status creatos adhesi
sint vt simp̄ tandem placuit xlvj

Q̄ numerus angelor bonor qui
diminuta ē pena ruina malor q̄
hominibus suppletur. & q̄d̄ nobis
ignotū sed cui artifici cognitū nūq
sine scientia sine immutabili sapi-
entia sit xlvij

Q̄ nō ipsis operibus nr̄is p libertē
arbitrīū habeat possit homo. sed
p̄ filiū dei xlviij

Q̄ etiā fidem boni apostoli a se
nō habuerunt. sed a deo data agnouerūt xlix

Q̄ deus qui operat̄ in nobis et vult
& p̄fic̄ sicut apl̄us dicit. & sp̄ūs
diuina potestat l

Q̄ iusta damnatione sub na
dei tenebamur genus humanum dom̄
venit saluator qui nos ab ipsa
ira liberaret li

De mirabili sacramēto mediatoris
q̄d̄ ab hominibus comprehendi nō p̄t
quo quasi verbo sit caro factum lij

De duabus naturis in una filij dei
p̄sona cōstantibus liij

Q̄ sit euidens indicium habunda
nt̄is gratie dei q̄d̄ in homine p̄po
natura humana in vnitate p̄sone
assumi potuerit liiij

Q̄ gratia demonstret̄ etiam hoc
q̄d̄ de sp̄u sancto natus dicat̄. angelo
dicente. Ave maria gratia plena. &
q̄d̄ in ea natū ē de sp̄u sancto. lv

Non eo dicēd filium ē
sp̄us sancti q̄ deus ut angelis
nostris de sp̄u sto. non de q̄ nas-
citur ex aliquo filij ag ē credit
q̄d̄ p̄ ex empla ostendunt lvj

Q3 modo quo dicat xpō thesq
est de spū sancto nato misericor
dia ḡtiq qua quamtaꝫ nullis pre
cedentibus meritis in ecclia regenerōne
dei populo copulata est xlvij

Q3 omō mortuq 2 resurgentis
xpō ac spūm ihū ptin. factum
sit p quod fit spe ptin xlviij

Q3 mors 2 resurrectio xpō sacra
mentum baptismi significet xlix

Q3 plenāq maiorē singulaꝝ
gen ptō dicat in baptismo ai
habeant plura pcta. cantrio
puli in remissionē pcōꝝ baptizad
dicitur l

Q3 singularis numerus in scā
scriptura p plurali 2 cōuerso
contra li

Qualiter in illo uno pcto qr
p quod hominē antiqui in multa
tumerunt plā pcta lij

Q3 sic qualiter dicat spectatis
gratiā obligari filios ut gratiā 2 dona
tionē sortiat liij

Non ē tenē affirmandum
et pcta gentiū xpi ad ada pueroꝝ
an ḡ totam generationē cum in
alia qlita gratiarum. an alio
aliquo mō reputentur liiij

Ab originali pcto nullu posse
saluari nisi p mediatorē dei 2 hām
ihesum xpm liv

Omnes renati baptismate
solutis p xpi ministerio
diis peccatis. q cōs spūs sc baptizat lvj

Q3 gratia xpi nos solum illud ori
ginale peccatum. sed secta simul
absolut que addita inuenit lvij

Omnes de adam natu in disputa
tione ethnici 2 dei in xpō renati a
damnatione liberāt lviij

Qualiter ministeriū baptis
mi in cruce xpi apli xpi cōme
dauerit. in quo nō solū maiores
sed et pueri saluantur lix

Quēadmodū ea que in cruce
xpi ac sepultura et resurrectiōe
ad aspersionē in nobis redemp
ta ad dexteram patris gesta sunt
ante exp̄iant que hic gerūtur
habeant figuram lx

Non ptinē ad hanc vitam
p quā ad vnos 2 mortuos
iudicandos de nobis futuros esse
credimur lxj

Quibus significat modis qd
vnos et mortuos iudicabit lxij

Q3 nominato spū sancto ple
nitudo ꝛpletur. cui ordinatissi
me ecclesie turba subiecta
sit tamq templū dei templū suū lxiij

Q3 in ecclia primitiorū q in
nobis est nulla sit malq lxiiij

Quid senarius sit de differentijs
angelorū bonorū. et vtrū ad eaꝝ
sanctitatem sol 2 luna et reliqua
sidera ptineāt lxv

Quēstio difficillima qualia
angeli corpa habeant lxvj

Q3 maxime p dei gratiam
dinoscendi sit ni sc sathanas
transfiguret in angelū lucis lxvij

Qui habebunq plenā notitiam
religionis ecclie lxviij

Qualiter mors xpi ecclie pro
angelis fieri dicatur lxix

Quo accipiatur pax 2 potest
dem intellectus dī. vl quale pax

habebimꝰ ad angelꝰ lxx

Quo cū nec angeli nobisti
considerent et qđ remissio pctoꝝ
cata in baptiz ambꝰ ꝑfectꝰ necessa
ria sit lxxi

Q̄ intra ecclesiam catholicā
quamlibꝫ criminosꝰ nō deiect⁹
penitencia: q̄liter agi debeāt
ipa penitēa lxxii

Q̄ remissio pctoꝝ ad futuꝝ
iudiciū ꝓtineat. ad in hac vita ꝑ
ꝓuli baptizati diuersꝰ nō culpe
tur quotidiā vocē pcē in posse
rum ꝙpetuentur lxxiii

Q̄ hꝫ qui nec ecclesiam ca
tholicam sectat⁹ime vitat
et nullo penitēa actu egit. et
sibi saluarē ꝑ ignē ꝓmittit lxxiiii

Quid sentiendū sit de hꝫ q̄
sup fundamētū edificant. qui
sint qui ꝑ ignē saluantur. vel
qualis sit iste ignis lxxv

Posse etiam fieri post hanc vitā
ignē purgatoriū. ꝑ q̄s
saluādi qui hic talia vitauerūt
vel penitēam operta gessērunt lxxvi

Quēdā ee nō putemꝰ in
sanda crimina demosinis posse
ꝑdimi. si ab ea abstinēdo lxxvii

Q̄ ꝑ orōs diuitum nō tātū
rotundiana pcta sed etiā ꝓpria
crimina deleantur lxxviii

Q̄ inter omnes demosi
nas et q optima sit venia dāda
pctantibꝫ in se lxxix

Qualis sit elemosina ꝑfecta
id est dilecto inimico lxxx

Posse etiā hꝫ qui ꝑfecti
non sunt dimitti pcta si ipe q̄
dimittit ex corde petentibꝫ se
debitoribꝫ suis lxxxi

Non ee deputandum inmanem
qui pcta sua monet⁹ vt taget a
corde. nec villarem a deo pcta
ea dimitti qui petentibꝫ se nō
dimittit lxxxii

Q̄ hꝫ qui sce lectionis
lectissime vacat et testimo
dei adiuuatur qui aut dare de
mosinam et ee omnia mundi
sunt vobis lxxxiii

Q̄ a scipio debeat mope
qui elemosinā vult ordinabilit
facē. sicut pharisēus dominꝰ
increpando admonet lxxxiiii

Quod mihi se seducant qui
plurimas elemosinas frustu
suos vt pecunie indulgentiam
sibi patrē estimant in plagi
bus et flagitiis ꝓmittere lxxxv

Q̄ leuia et grauia pcta dui
no sint pensanda iudicio. pro q̄bꝫ
hꝫ omnibꝫ et ambꝰ quotidie lacry
mis semp orare debemꝰ lxxxvi

Q̄ pctis que leuissima putāt
nisi grauiora in scripturis sanctis
deprehendantur lxxxvii

Q̄ etiam magna pcta tūc
ꝑsimum veniunt aut pctis aut
nulla q̄se arrogantur lxxxviii

Q̄ tam multa sint nostris pe
ccatis pcta q̄rta vt pro multi
tudine illoꝝ sicut oportet q̄sq
vigilē nequeamꝰ lxxxix

Q̄ diuersis causis ignorātie et
infirmitatis quotidie pcāmꝰ xc

Q̄ gratia dei necessaria est vnde
pellatur pudor et penitēa agat xci

Qd̄ in ꝑn̄ sñi mrēme diabilit̄ peccēt qui in eccl̄ia catholica ꝺmittit sibi ꝑn̄ vsq; in fine vite sue non ꝓdimur xcm

De vltima ad̄m̄ gñaliter vsq; tubone tarmb xcm

Qđ̄ de abortiuis fēnis am̄sint resurgerent xcmj

Qđ̄ ꝓputrēd̄ assumēt quando ꝛsumat hō in vtero matris vnde qui ad rsurrectionē carnis ꝓtinē rēd̄ xcv

De mōstris q̄ nascunt̄ nō mutilent̄ in rsurrectōe cum ꝓpria membris xcvj

Qđ̄ cui hō ꝑd̄ in quibus ꝺemenib; alijs pe corpib; hūanis mutet̄. aut̄ qua fuit rsurrectōe ꝓueret̄ nō cōstituend̄ ad eas corpis ꝑtes terrenas materies vni lapse sit in rsurrectōe ꝛsumi xcvij

Qđ̄ habit rsurrecturis statua salubiliꝫ metalli appareāt xcviij

Utrū equales an diuise sint statue vl̄ figure rsurgēd̄ xcix

De carnis corpis ꝫ distinctis c

De nō chatis et cor cruciatu ci

Qđ̄ quidā impij ꝺnāt̄ nō crucient̄ in eis ait multitudo pe na ꝓmiscuē cij

Qđ̄ damnatis impijs in damp natione eterna. tunc ꝛsurgent sñi qui ob boni remanserint gñā ciij

Qđ̄ cū ā nūt nob latent hūt nō latebunt sñi ad iudiciū venient ciiij

Qđ̄ in confessione nr̄da integr fieri n̄ ꝺ̄ vlt̄ deq̄ semꝑ. dic̄ baptiz cta sñi simit mala fieri cv

Questio de eo q̄ dicat apl̄us de deo. qui deū ydē saluōs vult fieri. nō omnes salui sunt et q̄ ꝺiponat̄ dei malos hoīm voluntates in bonum conuertat cvj

Omnipotēs gñē inū apl̄m ait ab eis auꝺiuit est cvij

Omnipotēs indirect̄ sñm dicit apl̄m in cōmutatione polyarnomb et ꝺ̄ figmto fingenti se nō ꝑtin

Hmināt̄ opin ꝺicat cviij

ꝺei q̄ sit de malis hoīm voluntatib; bona nr̄se implcat voluntate

De bonis volū suam cix

tatibus hoīm ꝺ̄ plenitq; bone voluntati dei nō quenunt et malis ꝺ̄ voluntatib; suis. aliq; ꝓ malis implcat voluntates cx

Qđ̄ ꝺeq; bonis ꝓuenit cxj

Qđ̄ quantitibus sint voluntates ꝺei q̄ fiunt vl̄ non voluntati ꝑ iusta sit semꝑ voluntas dei cxij

Qualiter intelligat̄ deq; velle omnes hoīes saluos fieri cxiij

Qđ̄ scriptū sit in euo angelus illuminat oēm hoīez. et hī non oēs illuminant̄. sed nigri hoies ad de gen hoīm et ꝛfut cxiiij

Quid sit q̄ sublimioribus sp̄alib; hominibus ꝛandum cxv

Qđ̄ ꝓsanis deq; ꝓmisit hoīez ꝑ rationē ꝓcipiant. ꝛ bñ facere de malo eq cxvj

Qualem oportuit ꝓmq; hoīez fieri vl̄ qualē postea futurus erit cxvij

De immortalitate qua ꝓdidit homo ꝓ libero arbitrio et qua accep turus est ꝑ gratiam cxviij

Qđ̄ gratia dei sit vita eterna ꝛm apl̄m ꝛpendit. vero ꝑmi mortis cxix

Quod primus homo sua positus ma-
lum fecit quia dei voluntatem et
ideo de ipso facta fit voluntas. et
quod aliud quid nihil honoste aliud ni
si stulticia factus sit Cxj

Quem qualem mediatorem ho-
mini aperuit quis humanus Cxij

Qualiter ipse se habeant ad
detractores. ante ultima resurrectio
et de sacrificiis et eleemosinis
que quis baptizandis erogat offendit Cxiij

Quod eterna sit pena amato-
rum diuisa quod iustitie factor sicut
iustus etiam est benignus. licet inter
se mentis differant Cxiiij

Qualiter de confessione fidei
nostre spes fidelium. et ne quibus
se ipso fiducia habeat Cxv

Quod ordo diuina scripture pecunia
caput euangelistam matheum terminat Cxvj

Quod quisque petronium apud deum
gelistam hunc a matheo non
discrepantibus Cxvij

Quod excellentia rationis sine
qua est iustitie credit ac fortitudo
potest ad beatitudinem peruenire Cxviij

Quod amor differens hominis qui
dei gratia de tenebris ignorantie
ad se vere dignatur quibus
dei populus ordinari dicit Cxix

Quod in quolibet statu quem deduxit
etatis gratia regionibus habitum mu-
nient ubi submittit ei recta petita
et ut quibusque gratum fuerat vt sine
sub lege nos viuant Cxx

Non obesse hijs qui baptismum
iam recipiunt sunt et mundati
qui de lauacro. sum rarissime viuunt
si mox ex hac vita discedant Cxxi

De rationis dei et hominis ad qua
ista precepta referuntur. et de quibus
aliquid maior scio vel in futuro Cxxii

De fine voluminis vbi de enche
iridion et appellare vel habere
debeat. et quod de fide et ratione sit
scriptus Cxxiii

Quoniam non potest Cxxiv
Dilectissime fili
laurentii. quam
tua erudite de
lectet. quamque
aptum te esse
sapientem non
ex eorum numero de quibus dicit ubi
sapiens ubi scriba. ubi conquisitor hu
ius seculi. stulticiam fecit deus sapientiam
huius mundi. sed ex eorum numero de
quibus dictum est. Multitudo sapientium
sanitas est orbis terrarum. et quales
sunt de apostolis quibus dicit. Nolo
autem vos sapientes apud temetipsos
simplices autem in malo. Denique
autem nemo apostolo de tanta exami
nemo a corpore dei superius potest.
sed ille illustrante de quo scriptum
est. Deus sapientia a deo est ij

Nam inimo autem sapientia pre-
tata est. habet auctor
in libro iob. quam ubi
legimus ipsa sapientia dixerit homini
est pietas est sapientia. Si autem
quaeratur. quid dixerit deo iob pietas
tem distinctus reperiet in greco
theosebiam id est dei cultus. Quam
ergo et qualem ipse. et alibi id est
eusebiam. quo nomine significatur
bonus cultus. quamvis per populos gentium
ad colendum deum. sed melius et rectius
dicitur illis nouo et euidenter dei cultus

qpressus est. Tu quid est hoc
supreau dicitur. Quero ne aliqd
dni breuiq; qui quero a me. vt
breuiter magna dicantur. In hoc ptm
fortasse p desiderio breuiter apui.
ali ni simone breue rolligi quo nia
mo sit rolando deo

Ca m

Nr si fundo. fide spe caritate
tolend dei pfessura ei bing
ij dom et ip vebo ac dei pceptis
et ea tibi breuiter explicari. et ad
singulaia ista ptinent. ad credend.
ad sperandum. ad amandu sit. Tr si
fecero. ibi est oia illa q in epla
tua pmisi. et qmplu
st et pone te. finale et vt ea suol
uab et rolab. si aute hoc est. co
mendante me rolab

m

Qb aute tibi vt scribis libr
q me fieri. et orchidion vt
dicunt habeab vt de tuis manib
no recedat. ammos postulata et ad
sequendum maxime. ad ppter dil
fidei principaliter hereses sit fugies
impietas vana p religione reprendar
vt ad in ratione sue fidei sit pla
quidat. Et ad pmu. ad ultimu te
nent et long difficiliores summa
sit. ad rotu ppositu fidei catholice
fundamentu hr oia et scriptur sanct
dubio sunt diligenter scrutando quid
credi ad sperari debeat ad amari. hr. ded
dni maxime hymo plia in religione
scripture sit. Imo ad intendat et ad
no a xpi nois alienus a hereticis. hec
sunt defendenda ratione et ut scriptis
corpis integrata et ab intelligentia
mentis munda. Huc at nec corpeo
sensu capti sumus nr mente assequi
valemus nr valemus cui sume una dubi
tatione credenda sunt testibus a deo
electis et donis virtutum tam mirabilibus scriptu
rarum confirmata et ad ea sine p corpis sine
p alias diuinitus adiuti vt vide et ea
fluide potuerint.

v

Qm aute mihi fidei que per
dilectione operat imbuta sue
rit mens. fidat bn vndeo eam ad
spem puenire. ubi et sine et sideribz
cordibz nota. et ineffabilis pulchri
tudo. cuius plena visio et suma felici
tas. hec minime et ad inquirendu quid
primu. quid ultimu teneamus. nullo
mi fide teneri spe. ppter caritate. hec
oia est suma dissimulatione. retinu vero
apertius fidei catholice fundamentu
xpus est

vj

Fundamenti enim aliud nemo
nemo potest ponere ptr. qd positu
est. qd est xpus ihs. Recte ideo hoc
negare debemus et quod fundamen
tu fidei catholice. quia putari potest
ihm. nobis hereticis ihs nobistu et comune
Si sit diligenter que ad xpm pti
nent requirentur. nominatim inuenit
xpm apud quos ibi hereticos qui se xpia
nos vocari volunt. et ipa vera ista est
apud eos. qd quide minime longissime
quod quemadmodu sunt omnes hereses
sunt que fuerunt sunt que sint sunt q
potuerunt esse sub vocabulo xpiano.
et quia sit hoc vel p singulos quasi
nos pandu. que disputando ita multas
et voluminis. vt eam infinita videat

vij

Tu aute enchiridion a nobis
postulasti. id et qd manu pos
sit astringi. hoc qd a manu possit
sumere. Et ego ad illa tria q dicunt
p que diximus colendu deu. fidem
spem caritate. finale et vt dicat quo
credat quod sperandu qd amandum sit.
si quid admodu adiuti tui qui dubita

lama fidem quam diuina eloq̃a
docuerunt. cui scitis q̃ que nõ
videt. de spe ꝝ aptius aut. Spes
q̃ videt non ē spes. Quod enī
videt quis. quid perat. Si aute
quod nõ videmꝰ speramꝰ p̃ patie
tiam exspectamꝰ. Cum ergo bonꝰ
bona futura ꝑ rdemt̃r. michi aliud
ꝝ speranꝺ. Iam de amore quid
dicam. sine quo fides michil pdest
Quod uero sine amore quis potest
ē. Denique ut ait Iacobꝰ apls
Et demones credunt et cõtremis
cunt. sed tamẽ sperant et amant
sed poꝛꝝ qđ quos speramꝰ et ama
mus rte dendo venturꝝ esse for
midant. Quapꝛ beatissimꝰ apls qđ
paulꝰ quab dilectꝰ fidem que ꝑ
dilectionem operat approbat aly fide
liter ẽmendat que utiq̃ sine spe
non potest ē. Vnde nr amor
sine spe [illegible] est. nr sine amoꝛ
spes nr utiq̃ sine fide

Cap. v

Quem ergo quẽ quid rte
dend sit. qđ ad religionẽ
pmeat nõ nr ut ita dimanda
est quẽadmodũ ab eis quos gñi
pmisit deꝰ uenit. nec metuẽdum
est quẽadmodum ab eis deus ne
aliquid doceꝛi et si de numero ele
mentoꝝ de motu aly ordine. et de
fetibꝰ syderꝝ de figura celi. de
natibꝰ et generibꝰ animaliũ. fruticũ.
lapidum. fontiũ. fluminum. montiũ.
de spacijs locoꝝ et temporũ. de sig
nis imminentiũ tempestatiũ. et aliꝭ
sequentibꝰ de ipsis rebꝰ quas uel
nouerunt uel nouisse se estimãt
aplius ignorãt. q̃ nec ipi experie
rint. sed tanto excellentiꝰ ingenio
flagrantiꝰ studio. habundãtiꝰ
dei. et quedam humana diuertia
inuestigantiꝰ quedã uel ipsa
arta exprientia pscrutantiꝰ et in
eis que se nouisse gloriant. plaꝝ
opinatiꝰ poꝝ q̃ scientiꝰ

Cap. vi

Solus est apud deꝰ creatoꝛ
omniꝝ sue celestiũ. sue ter
restriũ. sue uisibiliũ sue inuisibiliũ
tiõ hums de bonitate creatoꝛis. q̃ est
unꝰ deꝰ et uerꝰ. nullaq̃ esse natura
que non aut ipe sit aut ab ipõ.
creatꝝ ẽ institutem. Patrem sc̃z et filiũ
et spm̃ sanctũ ab eoꝝ
patre et filio ꝓcedentem. Sc̃z unũ deꝰ
qui spm̃ et patris et filij.

Cap. vii

Hi bene summe et cõiuncte et im
cõmutabiliter bona trinitate
creata sunt. ideo nec summe nec cõ
iuncte nec incõmutabiliter bona. Sed
tñ bona cuncta singula. simul uero uni
uersa bona ualde. qꝝ ex illoꝝ cõsortio
uniuersitatis pulcra admirabiliꝰ pulcꝝ

Cap. viii

Est aũt cuncta illis
qđ malũ dicitur bene ordinatum
in loco suo positũ. eminetiaq̃ cõmẽ
dat bõ et magis placet et laudã
biliora sunt diuꝰ quam malis.
Nec qui deo ampli et qđ cuncta
insidelis fatetur. tenui aut summa
potãb⁹ sic summe bonꝰ est ut nullo modo sine
aliq̃ bono sit. ualde bonꝰ sine
aliq̃ malo est. et bono ut
bene faceret. et de malo. Quid ē aute
aliud qđ malũ dicitur nisi ꝑuacũ bonitã
sanat coꝛpibꝰ cuncta. michil ē aliud
morbꝰ et uulnerib⁹ affici qđ sanitate
ꝑuacũ. Nec qui id agnitur animi aduꝛtit
tiõẽ ut mala illa q̃ inerant. ideo ꝑ
morbi et uulnera hums irrepant et
alibi sint. sed utiq̃ ut nõ sint. nõ

cm̄ vlla ſubſtanaa ſi carnalis ſubſta
ne vicii eſt · quid aute morbꝰ
cū raro ſit ipa ſubſtancia · profecto
aliqd̄ bonī eſt au addunt iſta mala
id ē ꝓuantq̄ nel aq̄ bonī qd̄ di
mittat · ita ea aiāliū q̄cūq̄
ſint vicia · naturalia ſut ꝓuadē
bona · Que ſi ſanant̄ non aliq̄
tranſeūt · ſi ea que ibi erāt · nulli
erūt · quādo in illa ſanitate nō erūt

xmij

NAture igit̄ omnes quoniā
natura ꝑ ſe ipſa omī ꝯditor
ſummē bona ē · bone ſunt · Sed
q̄ nō ſicut aq̄ ꝯditor ſūme et
im̄utabiliter bone ſut · ideo nu
q̄ et minui bonū et augeri ꝓt
Sī bonū minui malū eſt · quātuq̄
quātulūcūq̄ minuat̄ · manebit aliq̄
neceſſe ē ſi adhuc nature ē aliq̄ nā
ſit · Nec ois ſi q̄libet ſit et q̄t
libet natura eſt aliq̄m bonū
q̄ natura eſt · ſi et ipa ꝯſumat̄
ꝓt · Recte quippe natura incor
rupta laudat̄ · Porro ſi et incor
ruptibilis ſit que corrupi ois
non poſſit · multo ē ꝓfectō laudabilior · ſi vero corrupit̄ · ideo
malū ē aliq̄ corrupta · q̄ eam aliquā
ꝓuat bona · Nam ſi nullo ꝓuat
nō nocet · aut admīdo bonum

noret

Quidam itaq̄ nā corrupit̄ · nec ſi
ꝑ bonū quo ꝓuet̄ · ac ꝑ hoc ſi
nature aliq̄d remanebit · q̄ tam
corrupi nequeat · Profecto nā incor
ruptibilis erit · et adhuc tam mag
nū bonū corrupta nō perueniet
ac ſi corrupi nō deſmet · nec bonū
vllo modo habē deſmet · quo ea poſſit
ꝓuare corrupta · Quam ſi penitꝰ
totamq̄ conſumpſerit · ideo nullū
bonū merit · q̄ natura nulla erit

Quo mō ira bonū conſumē corrupta
non ꝓt · ni aſſumēdo naturam · Cū
em nā bonī eſt · magis ſi corrupi
non poteſt · pariū ſi ꝓt · Negari
hī bonū ē · ni ſimile alī impie poſſe
non ꝓt · Que ſi corrupta ꝓt aſſumi
nec ipa corrupta remanebit · nulla
vbi ē poſſit ſine ſpēte nature

xv

HOc ꝑ hoc eſt nullū eſt q̄d di
malū · ſi nullū ſit bonum ·
Sī bonū omnī malo carens mi
q̄ bonū eſt · Cui vō me eſt ma
lum vicium vt vinoſum bonū
eſt ni malū vnq̄ ꝓt · q̄ ubi
vbi eſt bonū nullum · Dū arbitra
tur fieri · vt q̄ oīs nā inquātū
nā ē bonū ē · mihi aliud diuidicat̄ cū vitiosa nā mala eſſe
dī · niſi malū ē q̄d bonū ē · nec
malū ē ni q̄d bonū eſt · ſed oīs
natura bonū q̄ nec reb aliqua mala
eſt · ſi reb ipa que mala eſt natura
non eſt · ſi on vere ꝓt ē malū
niſi aliq̄d bonū · Ad hī di vi
dicat̄ abſurde · ꝯtra hī ratiōna
bili hmōi vtunt̄ in diſtabiliter nos
q̄rentes hō dicē · Et rationē eſt ne
mihi amici in illam ſententiā ꝓiciāt
vbi latatur · Ne imꝑiti q̄ dicunt q̄
bonū ē malū et q̄d malū eſt bonū
qui dicut tenebras lucem · et lucem te
bras · qui dicut dulce amarū · et amarū
dulce

xvj

Et hī dicū aut · aqua ipſum de
malo thegano rideri ſin ꝓ
ferat mala · Ad eſt mihi ipſum ꝑ
mala nā ē · q̄ ipſum natura eſt
ꝑhorro ſi aliq̄d bonū ipſum ē · q̄ nā
eſt · q̄d eſt malo ipſum ꝑ malum

bonū. Si sit duo ista disterminata inuenimo. nec ideo malum ꝙ homo est. nec ideo bonum ꝙ amq; bē. si bonū ꝙ homo. malum ꝙ iniustus. Quicquid ergo dicat malū ē homi. cū. aut bonū ē. aut neutrū cū. ipe inducit nr̄am hanc sententiā. de illis qui dicūt ꝙ bonū ē malum et ꝙ malū ē bonū. Quib; cū deo culpat ꝙ homo. et laudat virtutē hois. qd est iniquissimū. Omnis itaq; natura et substantia ē. inq̄tū natura ē bona ē. inq̄tū uitiosa ē mala ē.

Capitulum xviij

Quia propter in hijs oībus que bona et mala uocāt̄ pia dialectica regula deficit que dicit. Sicut rei duo sūt in cōtraria sicut albū et nigrū. sicut lucidū et tenebrosū. nullo ab⁹ aut potest esse dulce et amarū. nullum corpus est ubi albū ibi et nigrū sicut in eo est ubi deforme ubi formosum. Et ipm hoc pōt in multis inuenire. in quib; oībus ostendit. ut nec una esse nō possint. Cum uero bona et mala nullo ambigant esse contraria. nō solū esse nō pōt ut eadē mala omnino sint bona et ut eadē bona omnino esse mala possint.

Capitulum xviij

Quoties cū homo et angelus peccāt. iniusta. iniusta autē nō pōt esse ut homo sit angelus et bonū ē ꝙ homo bonū ꝙ angelus. malū ꝙ iniustus. Et hec duo oppōta eadē simul sint. ut si bonū nō esset. prorsus nec malū esse potuisset. ꝙ non nisi ubi consisteret. sed unde oriret corruptio non uideret. nisi esset qd̄ corrumperet. qd̄ nō bonū esset nec corrumperet quid enim aliud corrumpit̄ ꝙ boni determinatio. Ex bonis igitur mala orta sunt. et ni malis bonis nō sint. nec erunt unde oriet̄ uita mali nāe. Quā si esset immutabilis natura esset. profecto bona esset. et aut incorruptibilis nāe magnū esset bonū. aut cui nā corruptibilis nullo mō esset si aliquid bonū. qd̄ bonū corrupendo posset ei nocere corrupto.

Capitulum xix

Sed ut mala ex bonis orta et diuina nō putet hoc diuine sentētie. ifragmi ꝙ dicit. Nō pōt arbor bona fructū malos facere. Nō pōt enim sicut ventilat dicat una colligi de spinis. ꝙ non potest una nasci de spinis. sed ex bō terra et uitel nasci posse uidemus et spinas. et codē mō tamen arbor mala fructū malos bonos. id est ꝙ a bona nō pt fieri mala uoluntas. sed ex bō bona nāe auri ualentis et bō pōt esse mala nec ꝙ aurū uitiū primitus oriretur uoluntas mala nisi ex angelo et homine. natura bō qd̄ ex ipe dubitat̄ locq̄bat̄ apertissime. cū dicit aut cū aut fauste arbore bonam et fructū eius bonū. aut fauste arborem malam. et fructū eius malū. subdit admonens ex arbore quid bona malos. aut ex mala bonos nasci fructus nō posse. ex ipa tamen terra sui locq̄bat̄ utrumq; oriri

Capitulum xx posse arborem

Quę cū ita sint quādo nobis
maronis illę versus pla
cet. Felix qui potuit rerū
cognoscere causas. Cū nobis vide-
at ad felicitatē cōsequendam
primę si scientia rāę magnæ
in mūdo corpalium motuum
q̄ ab altissimis naturæ fontibꝫ
oriuntur. vbi tremor terrę
ꝯcussit montes. maria alta timescunt. obi
ębꝫ rupibꝫ ruit fluctꝰ. in scopa
dissidit cautes. et retrahit hoc ꝯ. sed
bonarꝫ et malarꝫ rerū causas inquirere
debemꝰ. Et id hactenꝰ ꝑtinꝫ
cad hominī qui hac vita erroribꝫ
cōmunissq; plenissima. ad cōsq
errores et crimina quadedam
nosse cōtendit. Ad illam quippe
felicitatē tendendū existi. nulla
ꝑtem. vbi nulla ꝑtim crimina
nullo errore fallimur. Nam si
causæ corporalium motuum nosse
de nobis essent. nullam magꝫ
nosse ꝓficeremus debe
rem. Cum vero ea ignorata
medicos ꝓficiant. quis nō videat
q̄ de secretis ꝗ terre nos late
at quanta sit pena nescīdo

Quanum vero errar cum quadra
tissima cura caute dub
sit deus solū in maioribꝫ rebꝫ cau
in minoribꝫ erbꝫ q̄ si rerū ignis
ardua posse erraī. non ē mi q̄re
quędā vt ratimus erret quisquis
aliquid nesciat. si quisq; se existi
mat scire q̄d nesciat. q̄ vero quippe
approbat falsum q̄d errorē ꝓpe
est veritati in q̄ re quisq; erret
mitur est plurimū. Nam in via
cadonicā ire ꝑsentiens scienꝫ. et
erāt non errem. tria magne
ꝓpemtur. ignī diuersis ꝑtibꝰ
idē cū iste sciat alia. ille alia. q
iste vehiora. ille minꝰ valia. et
cūa noxia. quid ad me ob q̄ ille
sciat. ꝓferat ei nescientem. Sunt
dū quędā que nescire ꝓficit mihꝫ

Item quidā ꝯsit errare ꝓfuit alicui. sed
in via pedum me. nō in via mor
tem. nobis ꝓfuit. credit vt in quoda
bunio fallerentur vt nō irrumpe
rent. loci vbi apparerent transitum
nostri donatistarꝫ manꝰ armata
subsideret. ali ita factū est. vt
eo quo tendebamus ꝓficerent
circuitu veniendo. agnitis insidiis
cur nos errasse gratularemur. ali
inde gratias agerem deo. Quid q̄
si error vt vulturem creaturis
creati latrem ꝓnē dubitarent
Et fortasse ideo apud illū summū
pectum laqueus quia nisi amator
vt vidi quaqua periit vt me mala
absolut cito. quid ē et error
bona ꝗdā solū mihi obest veri
tatis ꝓsit aliquid

Sed diligenter considerata
veritate cum michi aliud
sit errare ꝑ veri putare q̄d falsum
est falsum q̄ veri est vel certū
ignē pro incerto incertum pro certo
siue falsum siue sit veri ideo tam
sit in animo deformis ali indecēs
ꝑ pudicꝫ et decus ē sentire
vel in loquendo vt in assentiendo

est. est · nō · non · ꝓfecto ꝙ hoꝫ
hoīm vita ꝙ ista miseria ꝗ vim
mꝺ · qꝺ ei nōiāliꝫ vt nō admit-
tat error ꝙ nocumꝫ · obstat vt fal
ut sit vita illa vbi ꝙ alie vite
ꝑa vel tꝫ vita · vbi nemo fallit
fallit nemo · hic aut homēs fallūt
ꝙ fallūt · misteriorū sūt eoꝝ
michēdo fallunt ꝑa ꝺū michētes
rndendo fallūt vsq; ad ꝺyabolū
nabilē natuꝝ refugit falsitatem
et ꝗbꝰ ꝓt deuitat errorem
vt falli cū nolint quilibꝫ amat
fallere · Non ꝺū sibi ꝗmentiatur
vbi error · si alīū in errorem
mittē ꝓdentem sibi · ꝙ in ea re
quidē nō erraꝫ quā michē do gra-
tis · si nouit ꝑe quid vere sit · sed
in hoc fallit · qꝺ putat sibi sibi nō
obē michēdū · ni magis facienti
ꝺ̄ placenti obsit omne ꝓfm · Verū
hic difficillima ꝙ latebrosissima
ꝙgnitur ꝙstio · de ꝗ tam grauem
habz ꝺ̄ rndendi necessitaꝫ nos
vrgeret absolumꝫ · vtrū ad officiū
hoīs iusti aliqn ꝑtineat michi ·xxmj

Quidam cū eo vsq; ꝑgeuit
et vt poterant et de rebꝰ
ad dei cultum ꝓtinentibꝰ ac de ꝑa
dei nā falso aliquid dicē · nōnūqꝫ
bonū ꝓpꝫ opꝰ ē ꝙcedat · aliqn
aut videtur ꝓfm ē de michēdo
ꝺ̄ mihi mitt ē quo mō · aut quibꝰ
rebꝰ quisq; michet · Non ꝺū sit
pctat ille ꝗ ꝙsulendi · quā ille ꝗ
nocendi voluntate michitur · aut
vero talis nocet qui viatorem
michendo in diuersum viet · mittit
quidē ille qui quam vite viedā
fallente deꝺ̄nat · Nemo sane michet
iudicādꝰ est · qui dicit falsū qꝺ
putat verū · qui ꝙtinuum in ꝑe
est non fallit ipe ꝺ̄ fallit · Non
ata michēdi · ꝺ̄ alicui tumultuosꝰ
arguendꝰ est · ꝺ̄ falsa mendacia
rndit · aut ꝺ̄ verū habet · porqꝫ
cronēmo quidā in ꝙd ille mi-
tit qui dicit verū qꝺ falsū putat
Quidā cū ad ānū eiꝰ attigit
ꝙ rīō hoc qꝺ sentit dicit · ~~non~~
~~habet ē ni mēdū~~ · nō verū dicit
quidā mutat ē verū qꝺ dicit
nr vllo habet ē a mēdacio qui
ē nescius veri loqr̄ · Sicut ante
volūtate ~~sequitur~~ mentit · Non
ꝺ̄sideraꝫ ita rebꝰ ipis de quibꝰ
aliqs dicit · ꝺ̄ sola mēte nonne dicēs
nichor ē qui nescius falsum
dicit · quē id ꝺ̄ putat · ꝺ̄ qui
michēdi animū ꝓtinus gerit · verū
nescius ē qꝺ dicit quē niqꝫ
aliud nō habet in dicto · aliud in
verbo · Unde vero qualecūq; sit
ꝺ̄ scriptū qꝺ ab eo dicit aliud
tamē clausum in pectore · aliud
in lingua ꝑat promptū est
qꝺ malū ē ꝙpriū michētis ·xxv

Ea igit ꝗ aut ꝙ dictum
ꝙsideratione rei · tantum
mitt ē ꝗ in re quisq; fallatur
sine michā · vt ni falli ꝺ̄ michi
minꝰ sit mali quātū ꝑtinet ad
hoīs voluntatem · tamen longe
sit tolerabilius in hijs que a rōne
longe sūt se vsita michi · ꝺ̄ in
his sine quoꝝ fide vt natura dei
rōi non ꝓt falli · vt in plumbo aut
in ligno fallendi michendiq; nec ꝺ̄ngabimur · qꝺ

ut illustretur exemplis. Intue
amur ꝗle sit si aspiciam dum
mentitur. huc [illegible] atque
illuc. Et alia dum fallitur
credat ipse sibi quia quamdiu
longa ꝓa mentitur homine nō
mittitur. Si ista nō fallit nec pabi
tur. Ꝑsistat falsitas minoris mali
est in illa errorem aliqꝫ inducat
Si in ista ab aliquo inducatur. xxvij

In quibusdam ergo rebꝫ
magno. in quibusdam
puto. in quibusdam nullo malo.
In quibusdā nonnullo bono falli
mur. Nam magno malo fallitur
homo cū hoc sibi credit qđ ad
vitā eternā. vel hoc credit qđ ad
mortē duxit eternam. Quo aūt
malo fallitur. qui falsum pro
vero approbando credit in aliꝫ
molestiaꝫ ipsum. quibꝫ si nan
adhibita fidelis sapiēcia queratur
cās in vsum bonū. Et vt sit aspē
bonū hominē putando qui malꝫ
est. ab eo ꝓcauat aliquid mali
qui ꝑo malum horū vtra bonū
credit. vt mihi ab eo mali ꝓcau
quilibet fallitur. si nō ei tradit ipa
ipsa deceptio. De illo qui dicit
qđ bonū et malo et qđ malo est
bonū. De ipsis cū rebꝫ quibꝫ
horū mali sunt. nō de horibꝫ
dicta intelligēda est. Ibi qui ad
ulterium diat bonū. recte arguit
alia ꝓhibita esse. Illi vero ipm
horū diat bonū quē castum putat
et nesciat adulterū. nō in doctrina
rei bonaꝫ et malaꝫ si in occulto
iudicio fallit. nocet. vocando eū
bonum. in quo putat se qđ nouit

bonū et dicendo malū adulterū
et bonū castū. Si hunc bonū dicēdo
nesciendo adulterū nō se castū
posse si ꝑ errorē hoc euadit
quisq; ꝑniciem sicut superius dixi
nobis nō inde ingessisse. quam ali
qđ boni hominis confert error
si cū dico mihi ꝑbusdam rebꝫ qđ
malo alicui. et illo carum bono
fallit. nō ipm errore dico nullum
malū et multū bonū. Si malum
quo nō venitur. et bonū quo ven
tando. id est a ipso errore quid
nō caueat et quid ꝓcuret Nam
et ipse ꝑ se sepius error. aut magis
in re mag et plus in re ꝓua
semp est malū. Tamen cū quis
errando malo negat. cyprianē falsa
ꝑ vera. aut hyprianē vera pro fal
sis. aut habē certa pro incertis
aut incerta pro certis Sed aliud
est bonū hominē putare qui malo
est qđ se errore. et aliud se ꝙ
hoc malo aliud malū non pa
ti. Quicunq; necavit hominē malo qui
putatus est se bono agere. aliud
est quam via putare q non est ipa.
et aliud se ꝙ hoc errore malo
aliquid boni consequi velut ab
inimico medico hostium liberari xxvij

Neque sane vix euenit hoc
errore. vt homo ꝑ de ma
lo homine bn sentiat qđ ille sit
nesciens. aut pro eo quē ꝑ sceleri
corpus tapinum arripuit nobis similia
que spacia tramis rapere. aut corpus
tumidi spōsi. sortitum quale

nunet

putabat ee beatu apostolo petro
quado se existimabat visum vi
de repete de claustris et vnicu
libertatu p angelu sanctum. aut
in spu vtu corporeis leue putat
ee qd aspectu est vt dulce qd ama
rum. aut bn olere qd putridu
e. aut tonae gum qd astringit.
aut dn esse hoiem sn alud sit spn
duo similimin sibi sunt qd mi
nimis sepe ignorat. vide aut
quid ille gnosti de paribus errov
e rebus talia etiam pia dicenda
sint hec quesio necessima que
hoiem acutissimos adhuc exercu
tarsit. nus michi eiudanda sus
cepta est vt aliquid sapiens de
beat approbare ne mendat ne
errorem si pro veris approba
uerit falsa. an ois sint affirmat
vel dubita sint vl incerta. vide
tra rationi voluntia in mias con
uersionis mee ne impedimento
nobis esset que tamen in ostio q
dicitur. Et vnde fierent inouenda
desperate memie de veritate. que
illos videre argumentabar robo
rat. Apud illos ergo oia error
putare ee pnia. qd vitari non
posse ostendit. nisi oia fuisse da
assensa. Errare quippe dicunt ea
que sibi assentiri meritis meis ap
rirri ee in hominu vasibus ad tu
inditam sanctudinem. falsi etia
si qd videtur forte sit verum. acutis
simis quidem et imprudentissimis
rationibus disputant. Apud nos

autem ista qs fide tenut. At si tollat
assensio fidei tollit. et sine assensi
one mentis credi. et sint vera qui
bus nō videant. q in credant ad vi
tam beatam q non nisi eterna est
nō pot puenire. Tmen ipse vero
uru Ieshu debeamus ignoro. qui
nō solu veritatis sed meritorum sum etiam
in prima se vite nescit. immo
nesciē se dicit. qd nesciē non pōt
Accipere cui quisq similetur. se nesciē
vnde. aliquid si non vult non pōt
aliquid vl nescire. quid nō solu
sine vera cōa questiē vtilis est.
Si videlicet nō assentiendo ea
vitat rare sibi errōe videntur
in cōa errando cōministrantur vite
quo nō pot qui nō vult errare.
Sunt ergo nos vite nō salutia
vera si eam certu est. ita vera
et certa sunt multa quibus nō
assentiri absit vt sapiā potuq
ab demētia noianda sit rerum

Ex quibusdam autē rebus
quidē interest ad capessē
dam regnū dei veru credam
an non vel vtr vera sue sint
sive putēt an falsa quibus
errare. id e aliud ea alios putare
nō arbitrandū est ee petiū.
aut si est minimū ee alii leuis
simū. Postremo ille quisq illud et
quibuslibet sit. ad illam viam
nō pertinet qua ihc ad deum
q via fidei est appo. q ex dilectē
operat. Neq cui ab hac via deui
abat ingeniis filiis gratia illec
pauentibus errori. aut ab hac
via deui abat apostolus petri qui

se q̃ primã ꝓ visum vidẽ aliud
q̃ alio sit putabat. vt a corpoꝝ
imaginibꝫ in quibꝫ se ei obtẽ-
bat vera in quibꝫ erãt corpa
nõ discernẽt nisi ꝑ ab alio illo
angelo q̃ quẽ erat liberata ab
tenebat. tristitia. vel ab hac vita eam ꝓhi-
beret. qui vnicum filiũ a bestia
redebat ereptum. Sm hmõi ait
hmõi falsitatibꝫ salua fide
q̃ in dñm nobꝫ ẽ fallimur. et
vna nõ charta que ad illã nos ducit
errando. Cui errori eam
si pcta non sint. hĩi in malis hꝝ
vite deputandi sunt. q̃ ita subue
ta sunt vanitati vt approbentur
hec pro veris falsa respuantur
vera pro ꝑ falsis. teneantur
inuerta pro rectis. Quanto enĩ
hec ab ea fide absunt ꝑ quam
vera recta q̃ ad eternam beatitu
nem tendimꝰ ab ea hĩi miseria
rum absint in q̃ adipisci summꝰ bo-
nũ quippe fallerentur. in aliquo
vl animi vl corpis sensu. si iam
vera illa atq; ꝓfecta felicitate fuis-

Porro autẽ item. xxx
omẽ mendacii ideo dicẽ
dum ẽ ꝓ ẽ ꝑfin. q̃ homo nõ
solum qñ sñt ipse q̃ vere sit. sed
eã si qñ erret et fallatur. sicut
homo hoc debet loqui q̃ animo
gerit. sine sit illud vere. sine putet
et nõ sit. dicturus q̃ mentiatur. q̃
ad q̃ animo sentit loquitur voluntate
fallendi. Et vbi verba ꝓpria
sunt instituta nõ ꝓ q̃ se aliquem

horiẽ fallat ꝑ ꝓ q̃ in altera
quippe notitiam cogitationis suas
ꝓferunt. Verbis ergo vti ad fallaciã
nõ ad id q̃ sunt instituta pecca-

Ver ideo vltimum malum xxx
putandũ est non ẽ ꝑfin
q̃ possimus aliqñ ꝓdesse
mentiendo. Possumus enim et
fingendo aliqñ ꝓdesse si quis
cui palã dat sentiat commodum.
et si aliq; cui clam tollat non
sentiat commodum. Nec ideo fic
tum quispiã dixerit nõ esse pecca
tum possumus et in adulterio ꝓ-
desse si aliq; nisi ad hoc ei cõsen-
tiatur. ꝓpareat amando mentiã
ra. et si vxorem pemittendo pegãda
Nec ideo putãdũ negabitur tale
adulterium. Di autem nobis me-
lius placet rationabiliq;. quod offendit
animos vtilitate
alicuius vtilitate
illa nõ violet adulterando. et
violet ista mentiendo. Plurimũ
quoq; ad bonũ ꝓficere homines q̃
non ñ pro salute hominũ mentiat
nõ est negandũ. ꝑ in eo tale
ꝓfectu merito laudatur. vel cũ
temporaliter remunerat beni-
uolentia nõ fallacia. Quare vt
ignoscatur certũ est nõ vt etiam
ꝓdesse. maxime in hereditatibus
testamenti nomi quibꝫ dñs sit mo
vestro ẽ. nõ. non. q̃ oñ amplius
est a malo est. ꝓpterea q̃ malũ
ꝑ subripere in hac mortalitate
nõ desinit. etiam ipso rabiãte de
ipso dictũ. dimitte nobis debita

cura xxx

Ab itaq; pro breuitate ne
ressitate notitiis · qm̃ fac
simꝰ cognoscende rei bo
nay et malay · quantꝰ vnꝰ satis
est que nos ducat ad regnum
vbi erit vita sine morte · sine
ore ventꝰ · sine p̃turbatione se
curitas · Sequaꝫ dubitare debemꝰ
rei q̃ ad nos primet bonay tam
nō ex insi bōtate dei · malay
vero ab immutabili bono defici
tem boni mutabilis voluntate
fuit angeli · Posteaq; omnib;

Ex primis creatur
rationalib; malū ex̃pma
pitate boni · deinde tam tam etia
nolentib; subuertam̃ ordinata
rei agendaꝝ · et quapia nopiay
quibꝰ rationeꝫ subuertendi error
et dolor · Quoꝝ duo mala ipi
immineta sentiuntur · ea fugitantes
animi motꝰ vocat̃ mētis · Porro
animꝰ ni adipiscit̃ ronaipota
quam̃ pmissa et mandata · quo
ad errorē ala sanat · vl delectatione
morbida vocatur · vana cal
letica vocitat̃ · Et ipsi morboꝝ
nō vocabula · si indigentie tanq;
sentibꝰ omnib; miseria nature ra

De tanq; rationalib; emanat
natura in malis sub; nō
potuit amitti beatitudinis appe
titus · Nec hec mala cōmunia sunt
ipsimul et angelis p̃ sua malitia
dni iustitia dampnatis · Sed
homo habet a pena ppriam · q̃
ea corpis morte punita est · Mor
tui ei quippe supplicia dni omi
nata fuerat si peccatum sic cum
minentur libero arbitrio · vt si
regeret impio · teneret ordo · alt
an pdisti felicitate tamen in vnꝰ
vite · in ultima aiste data in melio
ra ostenderet collocanda

Nunc q̃q petit quid esset
simplex et suam qua pfecto
in se tamen in radice viuaceret
pena mortis et dampnationis ostendit
ur · Et quicqd pribus ex dio et sit
dapnata per qua peccauit ad̃ange
li p rationalem creaturā · in qua in ea
dem pena similis exhibita est
nascitur · Fuerat originale peccm
quo fuerat p errorem dolorem;
duisq; ad illud arcanum in deserto
rubi angelis vl̃ mandatis et pos
sessoribꝰ et ronsoribus suis sine
fine supplicium · sic q̃ vnus homine
pccm intulit in mundū · et p pccm
mortē · et ita in omnes hoies per
transiit in q̃ omnes peccauerit apli
dr quippe appellant eo loco
aplus omnes sic genus humanum
ita ḡ se rei habebat

Ardebat in malis vel etia
volucbat · et de malis in ma
la precipitabatur · tanq; iudicium
generis humani massa dampnata · et ad
multa parti eoꝝ q̃ peccauerit an
gelos lucebat impie desertionis
dignissimas penas · Ad earum
quippe dei primꝰ iustam quicqd pecca
et indomita cupida fecerat libere
malis · et quicqd manifestus aperiꝫ
penis patuerit · nuiti nō sane re
cturus desistere voluntate · et malis
angelis subministrare vita finaliꝫ

ponā · q̄ subministratio si auferat̄ anteribunt. et hominum quāmb de ppagie vitiata dampnatis nascentiū formā femina et ciuitate et ordinē meb̄ p̄ tempora etatis · p̄ loca spā ha vegetare semp̄. alimentādo quē alicui cū indicauit de malis bonū facē. ēt mala nulla ē p̄mittē. Et sicut̄ in melius hōm̄ reformacē nulla p̄sona esse voluisset · sicut impiorū nulla est angelorū. Sic̄ merito fieret vt natura que deū deseruit · que p̄cepti sui creatorū qđ facilius custodiē posset sua male vtendo potestate talium · alij tñ ipsa et q̄ in se sui creatoris imaginē ab eo libertate quātacūq̄ auersa violauit q̄ salubrē sumitur ab eo legibus male libero abruptū arbitrio vniuersa eternum deseruit ab eo pro suo merito pena penderet sempiternam planeta faceret · sī tantū misericordē est sua q̄ mēbrā multo euidentius q̄ mundi non potuit liberādē manifestare

Angelus egr̄ aliquibus impia superbia deserentibus damnē et in hoc aerio vnā caliginē de superbia celesti habitaculo de terris · ostendit numerus angelorū in celia sū deo beatitudine et sanctitate p̄manser̄ hoc cū q̄ vno angelo lapso alij dampnato terrē ppagati sunt · vt eos sicut habet originale malū obnoxie sunt omēs vinculo obligaret · alij minus p̄ficeret ad debitas penas · sed eo q̄ diabolo facto ē elato numerus impietatis · et ipsa sū eis claudere post̄ · terrē pia obedire a deo rebellauit ampliores ēna q̄ ipse non habuerūt certā sententiā q̄ esset suam de sua superbia et nullā rasura stabilitate seruri · placuit vtiq̄ omnipotēs ēatē alij mediatō deo vt quoniā ad tota multitudo angelorū dei deserendo periret. ea que periret in ꝑpetua p̄ditione remaneret · Que autē ad deo illa deserente p̄spiceret · de sua rerissē cognita semper firma firmitate seruri gauderet Cap̄ iiiij

Alia vero creatura rationalis que in hominibus erat cū portatis alij supplicijs et originalibus et ipsis tota p̄ierat · ex cuius parte dilata quod angelice sortis tali ruina illa diabolica minuerat supplerēt · hoc cū p̄missum est astruentibus sanctis · q̄ erunt celles angelis dei · vta supna ylerusalē mr̄ nra sanctis dei quilla ruinis suos numerositate fraudabit aut vberior eam copia fortasse regnabit · Recepit cū numeris aut sanctis hōm̄ aut immundos spiritus vel demonia qui quoniā · in quos loci sunt dentes filij sue mitis q̄ sterilis appendebat in terris in ea pace

de q̃ illi rendetur ſme vlo tpo
termino ꝓmanebit. Q̃ illa ſi
ium numer q ſue q eſt ſue qui
ſutur q̃ inſtr plato ne t eq ar
bſtrig q vocat ea q̃ non ſunt
tam q̃ ea q̃ ſunt: ad ⁊ in meſura
et numero et pond̃ nr̃a diſpo
nit. Deꝰ iſt pars grãe ſpiãli qui
libertat̃ dei ꝓgnumq̃ ꝓmiſit
eternã. Cum ad meritũ ꝑpet ſuq
ꝑpã pot̃ abſit. Quod oĩ boni
ꝑpã pot̃ perdere ⁊ quantũ ſufficit
ad pdictã libertat̃. Cum ſo libero
voluntatis arbitrio et hoc abſit VII
VIII

Quam libero arbitrio male
vtentes homo. et ſe pdidit
et ãpim. Dicat oĩ qui ſe excludit
vſq; ꝙ ſe omdit: ſi ſe oĩ
dendo nõ ꝙuit. nr̃ ſcripm̃ poteſt
ſuſtinere ſũ excludit: ita cum
libero pertaret arbitrio: virtꝰ
priſtĩ amiſſam ⁊ ꝙ libr̃ arbitrium
a quo eũ quib̃ deuicta eſt hũc
et ſuq; addicta eſt: ꝑ cui ſerꝫ
⁊ iſta ſpã. Quicũ vera ſit
ſũb ipſo ꝑ ſerui addicti libertat
et hi qñ ei placere delectat
liberalit̃ eũ ſeruit: q ſui dñi vo
luntate libert̃ ſeruit: ac ꝑ hoc
ad parandã liber qui porti ſuq
eſt dñi ad iuſte ſeruiendũ liber ꝙd
eſt: ãi a pcta liberata et iuſtic
reꝑt ſuq: ꝑpa ⁊ vera libertas.
ꝑ cui ſancti ſcti letantur. ſimul et
pia ſunt ꝓpt̃ ꝑceptũ obedie
tiam. Sed ad huiuſmõi iſta hũi
vñ erit hoc addito ⁊ dicendo

ſi ſ̃dmat animꝰ illa vox eſt:
Si vos ſitis liberauerit vos vere
liberi eritis Ioh̃ viii. ſicut in
hoc manifeſtat. quõ quiſquam
de libero arbitrio ſm bonũ glo
riat̃ qui. cum ſiddmm eſt liber
ad operandũ bñ. niſi ſe vana
ſuperbia flatu extollat. Quam
obrem apoſtolo dicente Gratia
ſalui facti ſtis ꝑ fidem XXXIX

Et ne ipſam ſibi ſaltem fidẽ
ſic arrogaret. vt non
intelligeret diuinitꝰ ei datam
ſicut cẽt apl̃us alio loco dicit
ſe ꝙr fidelis eſſet miꝺ miſericor
dꝫ eſt conſecutus ⁊ ayt: Et hoc non
ex vobis: ſed dei eſt: nõ
ex operibꝫ: ne forte quis extollat
Et ne putaret fidem bonã
de ſuis opib̃: ſumꝰ auctor
ꝓpꝫ oĩ ſumꝫ ſignifer ne tan
tũ ipſe aliq̃d in operib̃ bonis ſe
ſecerunt deꝰ vt in illis ambulet
Quẽ ergo efficiam̃ vel libri rem
deꝰ nos ſingit id eſt formauit
et creauit: non vt homo q̃ iam
fuerit: ſi vt bonis operib̃ ſuis in q̃ mutẽ gñã ſua fuit
ꝓpꝫ nouã creaturã ſecũm q̃ dictũ nur ſuis
eſt. Ipſius enim ſumꝰ figmẽtũ in me
deꝰ. Deꝰ oĩ cor eũ quantũ
ꝓtinet ad naturã cordis ymagi
nem iam creauerat deꝰ XL

Item ne quiſq̃ ⁊ ſi non
de operib̃ de ipſo gloriet
voluntarie in bello tamen ab
ipſo ꝺimicat medio. qui tamen
debitũ reddat ꝓmio bñ operandi
audiat ipſa libertas ꝺñm gra

pronem dicitur · dq̃ ē em̃ qui
operatur in nobis · et velle et
operari pro bona voluntate ¶
dño loq̃t · non volentis neq̃
currentis · sed miserentis dei ·
Du ꝑ dubio si homo cui est
datus vt tradē iam vtar non
possit rōde rede ꝑ. dilige
mihi vbi · vt proficiēre ad palmā
supne vocationis dei in voluntate
cōsistat · ¶ Quando ergo non vo
lentis neq̃ currentis · id ꝑ et ꝑa
voluntas sicut scriptum est a
dño ꝑparat̃ · Quoniā si ꝑpterea
dictum ē non volentis neq̃
currentis sed miserentis dei · ꝑ ea
vt ꝑ fit · id est et voluntate
hois · et mia dei · vt sic dictū
accipiamus · non volentis neq̃
currentis sed miserentis dei est ·
tanq̃ dictum · qđ sufficiat sola
voluntas hois · si non sit etiā
mia dei · nō ergo sufficit sola
mia si non sit etiam volun
tas hois · ar ꝑ hoc si recte est
dictū · non volentis hois · sed mi
serentis ē dei · ꝑ id voluntas
hois sola nō implet · nec ne
cessitas recte dr · nō miserentis
dei · sed volentis ē hois · ꝑ id
mia dei sola nō implet · Quorsū
si nulla ꝑ hāc dicē audebit
nō miserentis dei · sed volentis
ē hois ne apostolo aptissime
ōdicat · Pessat vt ꝑpterea recte
dictū intelligat̃ non volentis
neq̃ currentis · sed miserentis ꝑ
dei · vt tanq̃ dei dō qui hois
bonā voluntatē et ꝑficit ad
iuuādū · et adiuuat ꝑficiendo
ꝑcipit cū bō voluntis hois mi
ra dei dona · si non otiā · Nec
enim nō ꝑcedit ipa in ab est
et ipā ꝑficiam vndq̃ lucrum in
simibus eloquijs · et mia augue
ndo me · et misericordia eius
subsequetur · Volentē ꝑficit vt
velit · volentē subsequitur ne
frustra velit · Cui cū admonem
dicat ꝑ · nimirū nostrū vbi
volentibus bū venit si vt deus
ap et in nob et velim̃ · vt ꝑfi
cior admonemur ꝑcte vt ampli
emur insi vt ab illo fiat quod
volumus et quo facto ē vt velim̃
Virtus ergo ꝑficiens nob vt
mia dei ꝑficiat̃ est sicut ꝑficit
nos · Virtus enim ꝑficiens nob vt
est mia eius subsequat̃ nos ¶ Ne
bat̃ atq̃ iusta dā
nacione gentis humanæ
et omnis creat̃ nre filij · de
q̃ ama scriptū ē · qm̃ oēs dies nri
defecerunt · et in ira tua defecim⁹
et anni nri sicut aranea meditaba
mur · de q̃ ira dicit eliu
iob ¶ homo natus de muliere
breuis vite et plenus ire de q̃
ira dicit et dns ihs · Qui cū
dat in filium dei vitam eternā
qui enim nō credit in filio nō
habebit vitam eternā · sed ira dei

manet sup ipm. Non aut vēiet
s manet. Cum hac quippe oīo
homo nascitur. Unde dicit apls
ssima cm et nob nā filiy nre
ciat ? retin. In hac uti cmi
cūt hoīes p origmale petrm.
tanto gnā et pmissus. quito
maiora et plura insup addide
rat. nīaq erat mediator.
p ? reconciliator. qui hanc nā
sacrificij singularis cuq dant
bmbre diā sacrificia legis ? phet
arum oblatōnē placuer. Unde
dicit apls Si cm ii inimici esse
mus reconciliati sumus deo per
morte filij ei. multomagis rēci
liati mur in sanguie ei ? salui
erimus ab ira p ipm. Cum aut
dei ira sit distrin'tio ei sigm
ficat ptrubatio. q̄bus est ni aīo
trasferuis hoīb. ? ei. humanit
motibo tīlato vocabulo. vindicta
ei ? nō i iusta est nec nō
accepit. Qd ergo p mediatore
reconciliamur deo. accipimus spm
sanctū vt a nīmis efficiam
filij. q̄d q̄ cm p dei agnit
nē filij dei simus. hs est grā dei
p ihm xpm dnm nostrum rlm

Oe quo mediatore longi
est vt q̄ta digmum ?
tanta dicāt. quamuis ab hoīe
digna dici nō possint. Quib
cm hoc solū rangnētibo verbis
explicet. q̄d verbū caro factu
est ? habitabit in nob. vt ? de
trinq in de dei prīo oīponēs
vnicum filiū natū de spū sancto
et virgine maīa q̄ti verbum
quippe caro factum est ? dmi
nitate carne suscepta. non
in carnē dmnitate mutata
Carnē quippe hys hommem
debemq ampē. a parte tota
significāte locutōe. sicut dictū
est. quomō et apls legit nō
suspectabit" omnib caro. id est
oīb homo. Nam michi hūane
nature in illa susceptione fieb
? deus defuisse. si natura hūa
ne ab omī pte nequa libere
cōmodo ? nō q̄bs de vtero p̄cr
nascit p quandam tñ obligationē
delicti tumb?cata p ?generationē
nē diluit. si q̄lem de vgine
nasci oportebat. que fidei ma
tre non libido concepit. qm
si vl nascente carnis peccatum
deq antecessit tam nō ille de vgie
nasceret. cumq sit nō quod ab ?
nati de vgine maīa tota consist
at ecclesia. ? imitando deq mici
tot die pariat membra deq. et
vgo est. Age si placet de vgi
nitate sancte marie meas litteras
missas ad illustrem vīm quem
in honore ac dilectione nomino
voluisti. rlm

Quomde p̄fūs ihesus dei
filius ? et deus et homo.
deq ante oīa scula. homo in nro
sculo. deq ex dei verbi. deq
tñ erat verbū. homo autem
ex matre virgine

et in unitate p̄sone accessit vbo

ãã rationalib⁹ et raro. Quo ar
ra inquã hũ deo ẽ ipe et pr vm
sunt. mpiũ aũt homo ẽ pr ma
ior ẽ illo. Cum ẽ vnica est
dei filia non gra sed natura.
vt est plena ch̃a facta ẽ et
hominis filia. Qđ ipe ẽ vnit̃ p
se vna ẽ ipe. qđ in for
ma dei est. nõ impiũ arbitra
ẽ sp natura erat id est ẽ eãli
deo. Q manunt aũt se ampli
ans sua forma. nõ amittens vl
minuẽs dei forma. ac p hoc
et minor ẽ facta. a manſit
eãlis. vtrumq; vna sicut dictu
est. si aliud ꝓpter verbũ. aliud
propter hominẽ. Quia verbũ
eãle pri. Quia hominẽ minor
et vnu dei filia. idẽq; hoĩs filia
Vnus hoĩs filia. idemq; dei filia
ex duo dei filii deq; et hõ. si vna
dei filia. duo sunt homo. homo
a recto animo dicit nr̃i ihc xp̃s

Nr sino gradiar et
euidenter gra dei omne
datur. Quid enim na
turam hominem xp̃o meruit
vt in vnitate p̃sone vnici filii
dei singulariter est assumpta
Que bona voluntas. quis bonis
ꝓsim studiis. Que bona opa
ꝓcesserit quibus meret iste homo
vt vna fieret p̃sona cũ deo?
Semper antea fuit homo. et
hoc ei singulare beneficiũ ꝓstitutum
est vt singulariter ꝓmereret in-
cum deo iste homo vna fieri p̃sõ
Semper ex quo homo esse cepit

nõ aliud cepit esse q̃ dei filia ideo
hoĩs filia. a hoc vnica ꝓpter dei
verbũ qđ illo suscepto verbum
caro factũ ẽ vna deo. vt quon-
iam vna ẽ vna p̃sona quilibet
homo una sit naturalis a raro ita
sit xp̃s vna p̃sona verbi et hõ
nis nature humane tanta gloria
nullis ꝓcedentibus meritis sine
dubio gratuita. hi et magna hec
et sola dei gra facit et sobrie
confidentibus audent ostendit
vt mirabiliores hominẽs ꝓ cuius
gratia deo se iustificati a ꝓcib⁹.
ꝓ qua factũ est vt hõ xp̃s nullu
habere posset ꝓtim.

Sic et angelo matrem
eius salutante ait ei fu-
turũ annuntiante hunc ꝑfu
isse magnũ gra plena. Et paulo
ꝓ inuenisti aut gratiam apud deũ
Et hic quidẽ gra plena. a inuenisse
gratiã apud deũ dicit vt dñs su
ũmo omniũ dñs nr̃i est. de
ipso aũt xp̃o usu loquendi ois
scriptura cum docet. Et verbũ
caro factũ ẽ a habitabit in nobis
et videmus gloriam eius
gloriã q̃si vnigeniti a ꝑre plenũ
gre et veritatis. Qui autem
ait verbũ caro factũ ẽ ipe est
plenus gre. et ꝓ aut gloriã vni
geniti a ꝑre ipe ẽ plenus veritatis
Veritas quippe ilia vnigeniti dei
filii non gra sed natura. Sed sus-
cepit hominẽ tota unitate ꝑsone

vr ideo etiam ẽ filius hominis.
ideo namq; hic xp̃s filius dei vo
catur. id unicus dñs ñr natus ẽ
de spũ sco. & maria vgine. Et uir
tus spũs sancti dei donum ẽ. qđ
quidem xp̃s & cẽle donauit Et
ideo dauid ait. spũs sanctus p̃t
filio quia minor Et ego ergo qđ
de spũ sancto & sc̃a hominis
natiuitas gpo. quid aliud quam
ipsa gra demõstrat Cum enim
virgo quesisset ab angelo q̃mo
fieret ei si nũtiabat cui unde illa
boni nũ ignorauisset Respondit an
gelus spũs sanctus superueniet in te
et virtus altissimi obumbrabit tibi
qđ nascetur ex te sanctũ. vocabit
filius dei. Et ioseph nolens uelle
eam dimittere suspitata adulteriũ
quã sciebat non de se gñi dam
Tale ei signum ab angelo accepit
Roli timere accipere mariã coniugẽ
tuã. qđ enim in ea natũ ẽ. de spũ
sancto ẽ. ad ẽ qđ ni cũ de viro
alio suspicaris de spũ sco ẽ filius

Quemadmodũ ergo ideo dicitur
filius dei quia hominis gpo ex
spũ sancto. ut deus per uerbum
generauerit. et spũs sanctus hominis
ex ipsius substãtia gpũs unus
est et dei patris filius secundum
uerbum. et spũm sanctũ filius hu
manus. qđ cum spũs sanctus tamen
pris ex de matre uirgine genitus
dicitur homo audebit Nec opus
ẽ ostendere disputãdo quanta alia
sequatur absurda cum hominem
iam ita sit absurdum. ut nul
lus dubitãdi locus ualeant
suggerere. Unde sicut confitemur
dñm ñr ihũm xp̃m ex deo deum
homo aut natus de spũ sancto
& maria uirgine uniuersa substãt
tia diuina scilicet et humana
filius ẽ unici dei patris omnipotentis
de quo legit spũs sanctus Quo
modo ergo dicimus gpm natũ
de spũ sco si non cum genuit spũs
sanctus dicat. fecit ei ut dñs ñr
ihũs xp̃us maiestatem dei ẽ. aut
ut ipsum factum sit unius ex
istis homo ẽ. et ipse factus ẽ
sicut apostolus dicit factus est
ex semine dauid secundum
carnem. Sed si illam naturam
quam uirgo concepit et peperit.
spiritui ad solam personam filii
pertinere tota trinitas fecit. neque
cum separabilia sint opa trini
tatis. cur in ea fabricanda solus
spiritus sanctus nominatus ẽ. cum
& ipsius unius trium in aliquo
ope nominatur. omnia opa
trinitatis intelliguntur ita uero ẽ
ut ex eo plus uero dicatur pater.
filius ẽ in hoc diuinitus immorans
illud cum mundo quod diuinum sit.
natus de spũ sancto. cum filius nullus
sit spũs sti Nec cum ex mundi
istius fiunt deus dicitur cum fabricator
dei filius. aut ei natura de deo.
sit factus. uel cuius. uel ordinem ui

Quum ita sit de aliquo nascat aliquid et non eo mō ut sit filius. Nec rursus oīb⁹ qui dicā⁹ filiū de illo sit natus. aut⁹ dicatur filius. pfecto modus iste quo natus ē xc de spū sancto non sicut filius. et de maria virgine sicut filius. mīsinuat nobis grām dei q̄ hō nullis p̄cedentibus meritis in pō exordio nature sue quo esse cepit. verbo dei copularetur mīa tam persone vnitate ut idem ipe esset filius dei. qui filius hoīs. et filius hoīs qui filius dei. ac si in nature humane susceptione fieret quodāmō ipa grā illi hoī naturalib⁹ que nullā p̄cm posset admittē. Quæ ꝑ grām p spm sanctū fuerat significāda quā in se ꝑ se sic est deus. ut dicatur esse donū dei unde sufficienter loqui per longū est. si aut id fieri potest valde prolixe disputationib⁹ est. xlvm.

Nulla igitur voluntate carnali. aut pristinae seminatus siue conceptus. et ideo nullā pārtem ex imaluter trahens. dei quoq; grā verbo p̄prio unigenito nō gratia filio sed natura in unitate p̄sone modo mirabili atq; ineffabili coniunctus atq; adunatus. et ideo nullū p̄cm et ipe committens. sed ꝑ ter similitudinē carnis p̄cī in qua venerat dictus est et ipse p̄cm sacrificandus ad diluendā p̄cā. In veteri quippe lege p̄cata vocabātur sacrificia pro p̄cīb⁹. Nō vere iste factus est. animus erat umbre illa. Hinc apostolus ai dixisset. obsecramus pro christo reconciliamini deo. continuo subiunxit atq; ait

Ipse enim ab illo. ut si quidpiam recte possimus dicere. Hic ergo non efficeat natus de spū sancto et maria virgine. quia non sit filius spūs sc̄i. aut sit filius virginis. sed ex illo et de illa natus sit. q̄ plurale difficile ē. Quidam hic quippe nō sic de illo ut de p̄re. sic autē de illa ut de matre nat⁹ ē. Non igit̄ quidam sed quomodo de aliq̄ re nascit̄ omnia quo usq; rei filiū esse tuum pandā. ut cēt omittam alia de hoīe nascī filiū. alia rapi hinnum alia pedaliū. lubricā quoq; mercyle ē filiq. ut ergo hoc omittā. quid timore dei desperanter reparatur. recte qui nascuntur ex aq̄ et spū sancto nō aque filios cū recte dixe rit quispiā si plane dixerim filiū dei p̄ris ex maria esse hoc ergo natus ē de spū sancto filius dei patris. nō spūs sc̄i. Nam et illud q̄d de rapillo ex reliq; dixeram ad hoc tamen valebit ut admonearmur. quam amē q̄d de aliq̄ nascat cui filiū eq de q̄ nascitur posse dici. sicut nō omnes qui dicunt filii christi consequēs ē ut cui de illo nati dicant. sicut sunt qui in adoptionē. Christi cui filii gehenne nō ex illa nati. si in illam pcipitant. sicut filii regni preparantur in regnum. xlvm

cū qui non nouerat pām. p nob
fecit pām. ut nos simus iustica
dei m illo. Non ait ut in quibus
dam mendosis codicibus legitur.
Qui nō nouerat peccatū pro
nobis pām fecit. tamē p nob
cristus peccauerit. sed eū q nō
nouerat peccatū id est xpm pro
nobis peccatū fecit deus aut re
conciliati sumus. hoc est sacri
ficiū pro peccatis. per quod recon
ciliari valeremus. xlij

Ipse est ergo pām ut nos
iustica nec nostri sed dei.
nec in nobis sed in ipo. sicut ipe
pām non suum sed nostrū. nec in
se sed in nobis constitutū simili
tudinem carnis peccati in qua cruci
fixus est demonstrauit. Ut quō
pām non ei inerat. ita quodāmo
do pro mortuus dicitur mortuus
carni in qua erat similitudo pec.
ut ei secm̄ vetustatem pēi nīi
qua ipe vixisset. nostra ex vete
morte q mi pro mortuus fuerat
reuniscente vitam nouā. sua
resurrectōe significaret. Ipm est qd
in nobis celebratur magnū bap
tismatis sacramentū. ut q̄ usq
ad istam pertinet grauā mori
antur pro. sicut ipe pro mor
tuus esse dicitur. qua mortuus
est carni. hoc est pēi similitudi
ni. et viuat a lauacro renas
cendo sicut ipe a sepulchro resur
gendo glorioris corpis etate gerit.

Paulo em recenti nato
usq ad decrepitū senem.
sicut nullus prohibendus est a
baptismo. ita nullus est q nō pro
moriatur in baptismo. Hoc paulo
rum originali maioris aut eaam
hīs ombus mortuum pro
cuius male vite do addiderunt
ad illud qd nascendo contraxerunt

Sed ideo etiam mortuus plerū
q pro dicuntur. cū pauldubio
non omnes sed multi pro ombus qui
moriuntur quamq ia pria commi
serit. Vel cogitatōe. uel locutione
uel opere. qua caī p singularē
numerū pluralis nūs sigrī solet.
Sicut ait ille. Vterumq armato
milite complent. quibus hoc multi
militibus fecerint. Et in nostris
litteris legitur. Ora ergo ad dnm
ut auferat a nobis serpentes.
Non ait serpentes quos paucos
populus ut hoc faceret et inume
rabilia talia. Cum vero et illud
originale unū plurali nuo sigrtur.
cū dicimus in remissione pēcōrum
baptizari paulos nec dicimus in
remissionē peccati illa cōtractio est
locutio q per pluralem significa
tum numerum pluraliter sicut in eua
gelio herodē infantes dicit. Mor
tui sunt qui querebant animam pueri. querebant
ut dictū est mortuus est. Et in
credo. fecerunt sibi deos
aureos. et unū vitulum fecerūt
tantū. de quo dixerunt. Hii sunt
dii tui israhel. qui eduxerunt
te de terra egipti. et hic pluri
lem ponentes pro singulari

Quamus eaī illo pro uno
qp per unū hominē intra
uit in mundū et in oēs hoēs
pertransiit propter qd eadem par
uuli baptizantur. possint in
telligi plures pēs. si unus in
sum in sua quasi membra singula
diuidatur. Nam et superbia
est illic quia homo in sua po
uus esse. q in dei pture dilex
it et sacrilegium quia deū non
credidit. et homicidium. qp ipe
se papitauit in morte. et for
nicatio spiritualis. qua mentis
tas mentis humane serpentina

appetunt

ꝑsuasione corrupta est. et furtu. qua abos ꝓhibitos usurpauꝭ. et aquazaq. qua plus ꝙ illi sufficere debuit appetiit. et si quid aliud in hoc uno admisso diligẽti cõsideratione uenire potest.

Parentũ quoq; pcm̃ ꝑ multos obligari. non solũ ꝑmoꝝ hom̃. sed eaã suoꝝ de quibus ipi nati sut. nõ improbabiliter dicitur. Illa quippe diuina sententia. Reddam pcm̃ patrũ in filios eoꝝ. tenet eos usq; antiq; per regnatonem ad testamentũ nouũ mapiant pertinere. Ad testamentum ꝓphetabatur cum diceretur per ezechielem non accipietis filios pcm̃ ꝑ patrũ suoꝝ. nec ulterius futuram in isrl' parabolam istam. patres nã ducauerũt uuam acerbam. et dentes filioꝝ obstupuerũt. Ideo enĩ in quisq; renascatur ut soluatur in eo quit quid e pcm̃ cum quo nascatur. Nam pcm̃ q̃ male agendo cõmittitur pnt pentendo sanari. sicut enĩ ꝑ eam baptismũ fieri uidemus. ac ꝓ hoc nõ est institutu regnatio. nisi quia uacua est generatio usq; adeo ut eam de legittimo matrimonio ꝓcreatus dicat. In iniquitatibus conceptus sum. et in pcm̃ mr mea in utero me aluit. Neque hic dixit. in iniquitate uel pcm̃ ad hoc recte dicta ~~potest~~ posset. sed iniquitates et pcm̃ dicere maluit. q̃ et in illo uno qd̃ in oẽs hoẽs peruasit. atq; tm magnũ e ut eo nutriretur et cõuerteretur in necessitatem moꝝ naturalium humana reperiuntur sicut supra disserimus plura pcm̃. et alia pcm̃ q̃ et si non pnt ita mutare naturam. in reatu obligant filios. in gratuitu grã et mia dei subuectant.

Sed et pcm̃ aliorũ pcm̃ tũ quibus ad ꝓpagatũ usq; ad primũ suũ ꝓgenitoribus uel generatoribus suis quisq; succedit nõ immerito discipturi potest. utrũ ombus malis actibus et multiplicatis delictis originalibus quibus nascatur implicetur. ut tanto penis quãto posteriꝰ quisq; ꝙ nascatur. An ꝓtea deus in terra et quantum gnatoẽ de pcm̃ patrũ eoꝝ posteritatib cõmmetur. q̃ trã suam quãtum ad ꝓgnatore ad pcm̃ pertinet. nõ extendit ulterius moderatoe miseras ombus sue. ne illi quibus grã regeneratoib nõ confertur. minima sarcina in ꝓpa sua etna dampnatoe ꝓmerentur si cogerentur ab mao gnẽ humanam oĩm ꝓgenitũ patrũ suoꝝ originaliter p̃ccatu contrahere. et penas ꝓ eis debitas pendẽ. an aliud aliquid de re tanta in scripturis sacis diligẽtius p scrutatis atq; tractatis valeat uel nõ valeat reperiri temere affirmare nõ audeo.

Illud in unũ pcm̃ qd̃ tm magnũ in loco habitu tante febatibus ad

missum est. ut in uno homine
originaliter atq; ut ita dixerim
radicabiliter totū genus hūa
nū dampnaretur nō solueretur
atq; diluitur. nisi p unū medi
atorem dei et hoīm. hoem xm
ihm qui solus potuit ita nul
la ut ei opus nō eet rēnasa. Ivij

Non em rēnascebantur qui
baptismate iohānis bap
tizabantur. a quo t xpō bap
tizatus est. sed quodam paraclo
rio illius ministerio qui dicebat
parate viam dnō. huic uno in
quo solo renasa poterāt para
bantur. Unus em baptismum
est. nō in aqua tm sicut fuit io
hannis. verū eadem in spū scō.
ut de illo spū regenerētur qui
bus in xpm credit. de quo
xpūs generatus regenerandē
non erubuit. Un vox illa prīs
que super baptizatū fra est.
Ego hodie genui te nō unu
illū tpis diem quo baptizatus
est. sed inmutabilem eternita
tis ostendit. ut illū hoem ad
unigenitū personam pertinē
monstraret. Ubi em dies nec
hesterni fine inchoatur. nec
in crastini terminatur. sem
per hodiernus ē. In aqua
ergo baptizari voluit a iohā
ne. nō ut eius inquinatas vi
la delerēt. sed ut magna eius
cōmendaretur humilitas. Ita
quippe inchyl in eo baptismō
qd' abluerēt. sicut mors inch
il qd' pumeret inuenit. ut de
abolus veritate iustitiae. no
violentia principatus oppressus
et victus. qm in xpm sine vllo
peccati merito iniquissime oc
cidat. p xpm iustissime amittet
quos pcti merito debinebat.
Utrūq; igitur ab illo id est bap
tismū. et mortē recte dispen
sationis causa nō miserationis
necessitate. sed misericorditer pon
volūtate susceptū ē. ut unus
pānā tolleret mūdi sicut unus
pānā misit in mūdū hoc est in
universū genus humanū. Ivij

Nisi q ille unus unū pānā
misit in mūdū. Iste vero
unus nō solū unū illud sed
cūctū simul abstulit si addita
fuerit. Unde dicat aplus. Non
sicut per unius peccantem. ita ē
et donū. Nam iudicium quidē
ex uno in condempnationem.
gra autē ex multis delictis in
iustificationem quia utiq; illud
unū qd' originaliter trahitur.
eadem si solum sit obnoxium
sibi dampnationē. gra vero ex
multis delictis iustificat hoem.
qui pter illud unū qd' cēteri
cū oīmbus originaliter traxit.
sua quoq; pria multa Ivīj

Ex qua p unū cōmissit
hoem pena. et p unū
hoem gratia. cū locutus fu
isset quantū ille epistole suc
loco sufficere iudicauit. de inde
sacri baptismatis in cruce arisi
grande misterium cōmendauit.
eo modo ut intelligamus nichi
il aliud esse in xpō baptismū
nisi mortis xpi similitudinē.
nichil autē aliud. morte xpi
crucifixi. nisi remissionis pcti
similitudinē. ut q'admodū
in illo vera mors est facta

Ivīij Veritatemē q paulo pg dicit sicut p unius delictū in omēs homines ad con
dempnationē. ita et p unius iustitia in omēs homines ad iustificationē vite.
satis indicat ex adam nemēm natū ni dampnatione detineri. et nemēm
ni in xpō renatū a dampnatione liberari

sic m nobis vera remissio pc
catoꝝ. et qdmodū m illo
vera resurrectio. ita m nobis
vera iustificatio. Ayt em. Qd
ergo dicemus. Permanebi9
m pcō ut grā habundet. dix
erat em supius ubi habūdā
uit pcm. superhabūdaut grā
et ideo questionē sibi ipe ppo
suit. Utrū ppter habūdantiam
grē consequendam m peccato
sit pmanedū. sed rndit. absit
atq; adiecit. Si mortui sumꝰ
pcō. quō vivemꝰ m illo de
inde ut ostenderet mortuos
nos esse pcō. An ignoratis
inquit. qm quicūq; baptizati su
mus m xpō ihū m morte ip
sius baptizati sumus. Si ergo
hinc ostendimur mortui esse
pcō. qua m morte xpi bap
tizati sumus. profecto et pa
uuli qm baptizantur m xpō.
pcō morīuntur. qua m morte
ipius baptizantur. Nulli em
excepto dictū est. Quicūq;
baptizati sumus m xpō ihū.
m morte ipius baptizati su
mus Et ideo dictū est ut pro
baretur mortuos nos esse pc
cato. Cui aute pcō paruuli
renascendo moriuntur. misi qd
nascendo traxerūt. Ac p ho
eam ad nos pertinet qd
sequitur dicēs. Consepulti
em sumus illi per baptismū
m morte. ut quadmodū sur
rexit xpūs a mortuis. Per
gloriam patris. ita et nos m
nouitate vite ambulemus.
Si em complantati sumus fa
similitudini mortis ihū. simil
et resurrectionis erimus. hoc sc̄
teꝫ qꝫ verus homo mr similitu
dinis est ut euacuetur corpus
pcī ut ultra nō seruiamꝰ pcō.
Qui em mortuus est iustificatus
est a pcō. Qui aute mortui
sumus cū xpō credimus qua
simul vivemus cū xpō. sciē
teꝫ qua xpūs resurgens a
mortuis. iam nō morītur. et
mors illi ultra non dominabitur.
Qd em mortuus est pcō mor
tuus est semel. qd aute vivit
vivit deo. Ita et vos existima
te vosmetipos mortuos q̄
dem esse pcō. vivēteꝫ aute
deo in xpō ihū. Hinc em p
bare reperat non esse nobis p
manendū in pcō ut grā habū
daret. et dixerat. Si mortui
sumus pcō quō vivemus in
eo. Atq; ut ostenderet nos esse
mortuos pcō subiecit. Anī
noratis. quō quicūq; baptiza
ti sumus in xpō ihū. in mor
te ipius baptizati sumus Hoc
ita qꝫ totū locum istū concu
sit ut repit. Mortem quippe
xpi sic misticauit. ut eam
ipm mortuū diceret pcō. Cui
pcō nisi carni. In qua erat
non pcm. sed similitudo pcī.
et ideo nomine appellatur pcm.
Baptizatis itaq; in morte
xpi in qua non solū mano
rebus. verū etiam paruli bap
tizantur. Ayt. Sic et vos ide
quēadmodū xpūs sic et vos
existimate vos mortuos esse
pcō. vivēteꝫ aute deo in xpō

Quidquid igit ihū. Ut
igestū est in cruce xpi

m sepultura. m resurrectõe ter
tio die. m ascensione m celũ et
m sede ad dexteram ptis. ita q
gestũ est. ut tm de hmõi rebus nõ
mstice tantũ dictũ. sed eaã gestã
cõfiguraretur vita tristiana q
hic geritur. ¶Nam ꝓpter eum tru
cem dictũ est. q autem crucifi sũt.
carnẽ suam crucifixerũt cũ vicijs
et concupiscentijs. ꝓpter sepul
turã. sepulti enim sumus cristo
per baptismũ in mortem. ꝓpt
resurrectionem ut quadmodũ
cristus resurrexit a mortuis
per gloriam ptis. ita et nos
in nouitate vite ambulemus
ꝓpter ascensionem in celum se
dem q ad dexteram ptis. ¶In
autem resurrexistis cum cristo
que sursum sunt querite ubi
cristus est ad dexteram dei se
dens. que sursum sunt sapite
nõ que super terrã. ¶Mortui
enim estis. et vita vestra abscon
dita est cum cristo in deo. Jam
Ixj
Cverꝫ q de cristo confitemur fu
turũ quẽ de celo venturus est
vivos et mortuos iudicaturꝫ
non pertinet ad vitam nostrã
que hic geritur. quia nec in re
bus gestis eius est. sed in fi
ne seculi gerendis. Ad hoc
pertinet q apls cautos
Aduerit. ¶Cum xpus apparue
rit vita vestra. tũc et vos
apparebitis cum illo in gloria.
Ixij
OVobis aũt moĩb. Acci
pitur q vivos et mor
tuos iudicabit. sicut vi
vos intelligimus. quos h'
non dũ mortuos sed adhuc
in carne ista viuentes in ven
turus est aduentus eius
mortuos autem qui de corpore
prius q veniat exierũt uel ex
ituri sunt. sicut vivos iustos
mortuos autẽ iustos. quos iusti
quoꝫ iudicabũtur. Aliquẽ enim
iudicii dei ponitur in malo.
Vnde est illud. ¶Non aũt ma
le egerũt in resurrectionem iu
dicii resurgent. aliquẽ in bono.
hm illud. ¶Deus in nomine tuo
saluũ me fac et in virtute
tua iudica me. Per iudicii
quippe fit ipã bonorũ operũ
malorũ q discretio. ut liberũ
di a malo. non perdendi ab
malis. bonis ad dexteram se
gregentur. Propter qd ille
clamat. Judica me deus et
quid dixerit velut exponens.
et discerne causam meam in
quit de gente non sancta.
Ixij
QVni aũte de ihu xpo
xpõ filio dei vnico dño
nro qd ad brevitatem con
fessionis pertinet dixerimꝰ.
adiungimus et conuenit sic ar
dere nos et in spiritu sancto
ut illa trinitas impleatur q
deus est. ¶Deinde sancta ec
memoratur ecclesia. Vnde
datur intelligi rationalem cre
aturam ad ihrlm libertatem p
tinere post commemoratos
creatores. id est sitime illius
trinitatis fuisse subdendam.
quo quicquid de hoc cristo
dictũ e. ad vnitatem psone
vnigenite pertinet. Ista q
rectus confessionis ordo
postulabat. ut trinitati subii
geretur eccã tamq habitu
tori domus sua. et deo te

plum suum. et conditor sua
tutab que tota hec claripeda
est. nō solū ex parte qua pere
grinatur in terris a solis ortu
vsq; ad occasū laudans no
men dñi. et post captiuitatē
vetustatis restituens ciuitati no
uū. verū eaā ex illa que in
celis semper ex quo condita
est cohesit deo. nec vllū ma
lum sin casus experta est.
Nec in sanctis angelis bea
ti persistit. et sic pū pere
grinā sicut oportet oputu
latur. quia vtraq; vna ēt
consortio eternitatis. et nūc
vno erit vinculo caritatis.
q̄ tota instituta est ad deum
colendū unde nec totū nec
vlla parte eius vult se colī
pro deo. nec aliq̄ ēe deus
participiū ad templum dei
q̄d edificatur ex dijs. quos
sicut nō factus deus. ac p
hoc spūs sanc si creatura
non creator esset. profecto
creatura rationalis esset.
ipsa est em̄ suma creatura.
et ideo in regula fidei nō
poneretur an̄ ecclesiam. q̄
et ipē ad ecclesiā pertinēret.
in illa enim parte q̄ in celis
est. nec haberet templum.
sed ipē templū ēet. Templū
aut habet. de quo dicit
apls. Nescitis q̄ corpora
vra templū sūt spūs sancti
qui in vobis ē. quē habe
tis a deo. de quibus alio di
cit loco. Nescitis q̄ corpo
ra vestra membra sunt xpi.
Nullo ergo deus nō est q̄ templū
habet. aut minor xpō est cuius
membra templū habet. Neq; ei
aliud templū eius et aliud tem
plum dei est. cū idem dicat ap
ostolus. Nescitis quia templū
dei estis. qd̄ ut pbāet adiecit.
et spūs dei habitat in vobis
Deus ergo in templo suo ha
bitat. non solum spūs sanc.
sed etiam pr̄ et filius. quem
nam de corpore suo per quod
factus est caput ecclesie que
in hominibus est. ut sit in hoī
bus ipē primatū teneās ipse
Soluite templū hoc et in tri
duo suscitabo illud. Templum
ergo dei. hoc est totius
summe trinitatis sancta est ec
clesia sīz vniuersalis in celo et in
terra
Sed de illo quod in celo est affirmare
quid possumus. nisi q̄ nullus
in ea malus est. Nec quisq̄
de mentib de illa cadit aut
cassurus est. ex quo deus an
gelis peccantibus nō pepercit.
sicut scribit apls petrus. si
carceribus caliginis inferni
detrudens tradidit in iudi
cium puniendos seruari.
Quomō autem se habz
illa beatissima et sup
na societas que ibi sint dif
ferentie positurarū. ut nam
omēs tamq̄ equali honore nō
inuidentur angeli sicut in epi
stola ad hebreos legimus
Cui em̄ angelorū dixit deus
aliquā. Sede a dextris meis

Hoc mō quippe sīgnat oēb vn
uersaliter angelōb dīa. sīt
sī illuc archangeli. z vtrū mīdē
archangeli nōmīētur vīrtutēb
atq; ita dictū sit. Laudate eum
omēb angeli eius laudate eū
omēb vīrtutēb eius. Ac si di
ceretur. Laudate eū oēb ange
li. laudate eū omēb archan
geli. Et quid mī' se distent.
quatuor illa vocabula quib9
vnūsquisq; illam soīetatem
celestem videtur apostolus
cē cōplerub dicendo. Siue
sedēb siue dominatōēb. siue
principatub. siue potātēb. di
cant qui pōt si tm pōt pba
re qd' dicat. ego me ignora
re ista confitēor. Dz nec illud
quidē certū habeo vtrū ad
eandem soīetatem pīmeāt
sol z luna et cūcta sidera.
cpus nō nullus lucida essē
corpora non cū sensu uel
mtelligentia videantur. Ivij

Item q̄ de angelis q̄s
expliceat cū qualibet
corporib9 apparuerīt hoīb9.
ut nō solū cernerentur ve
rū eīa tangerentur. Et rur
sus nō solida corpulēta sed
spīritali pōna quasd' vi
sionīb nō oculis corporeis
sed spīritualibus ul' mētib9
mgerunt ut dicant aliquid
non ad aureb formseīb.
sed mtub m aīo hoīb eīa
pī ibidem cōstituī. sīcut sp
tūs est m libro pphetarū. et
dixit mī angelus qui loque
batur m me. nō em ayt
qui loquebatur ad me sed ī
me. uel apparebant m somnīb
et colloquūtur mōe somnioz
habem9 quippe i euāgelio.
ecce angelus dī apparuit ī
somnīs dicēb. Hyb ēi
modis velut mducūt se cō
trectabilia corpora nō hre.
facūt q̄ difficillīma questio
nem. quo pcēb eius pedēb lauerit. quo iacob cū angelo tam solida cōtrectatione luctatus sit. Cū ista q̄rūtur et ea sīcut pōt quisq; cōsecta
tat. nō mytiliter exercentur ingenia. si adhibeatur discep
tatio moderata. et absit er
ror opīnatū se sare qd' nes
cīūt. Quidem opus est hy
atq; hūiusmōi affirmētur ul'
negentur ul' diffinīatur cū
discrimīe. q̄n sine crīmine
nascūtur. Cap' Ivij

Magis est opus duudi
care atq; dīmostē cū
se sathanas transfigurat
velut angelū lucis ne fallēdo
m aliquā pīnaosa seducat.
Nam q̄n corporis sensus fal
lit mētem vero nō mouet a
vera recta q̄ sententia. qua
quisq; vitam fidelem gerit.
nullū est m religione peri
culū. uel cū se bonū fing
ens ea fiat siue dicat q̄ bo
nis angelis cōgruūt. eīa
si arrogātur bonis. nō ē er
ror ypīane fidei pīnaosis
aut morbidis. Cū vēo per
hec aliena ad sua mapit

duc. tuc eū dimoste nec nep⁹
eū magna et necessaria vigila
aa est. Dz quotus quisq; hom
pdoneus ē omēb mortifezobdo
lob euis euadē. ni regat et tu
eatur deus. Et pā hmūb zei
difficultab ad hoc ē vtilb ne
sit spes sibi quisq; aut hō alt
alteri. sed deus sub ombus.
Id em nobis ponus prozsus
prozū ambigit nemo. Irm
Nec ergo q m sanctis an
gelis et vrtutibus dei
est ecclesia. Tuc nobis sicut
est motestet. aī ei cōiūcta fue
rimūb m fine ad simul habē
dam beatitudinē sempiternā.
Ista vero que pezegrinatur
ab illa m terrib eo nob no
tior est q m illa sumus et
q̄ hom ē qd et nob sum⁹.
Nec sanguine mediatoris
nullū habetis prem. ab oi
est redempta pcō. euis q̄
vox est. Si deus pro nob
quis cōtra nos. Qui filio
suo non peperat. sed pro
nobis ombus tradid illū.
Non em pro an Irr
gelis mortuus ē xp̄c.
sed ideo pro angelis fit q̄
quid hominū p morte eiq
redimit et liberat a malo
quoniā aī eis quodāmodo
redit m gr̄ā p̄ mmmaab
quas inter hoēs et sanc
tos angelos pax fecerat
et ex pā hominū redepcōe
ruine illius angelice det
mēta reparātur. Et poste
quā nouerūt sc̄a angeli
docti de deo cui⁹ veritatis
eterna cōtemplatōe bti sūt.
quā numeri supplemētū. de
quē humano integritas illius
auxilio exspectet. Propt hc
ayt aplūs instaurari oīa in
christo q m celis sūt. et q m
terris. In ipo quippe instau
rantur que m celis sūt aī id
quod angelis lapsis ē ex
hoibus reddit. Instaurat
autē q m terris sunt aī pi
hoēs q̄ pdestinati sūt adop
nam vitam a corruptōis ve
tustate renouātur. ac sic p
illud singulare sacrificium
in quo saluator ē immolatus.
qd vnū multe in lege vic
time prefigurabat. pacificat
celestia aī terrestribus. et
terrestria aī celestibus. q̄m
sicut idem aplūs ayt. In ipo
cōplacuit oem plenitudinē
diuinitatis inhabitare. et p
eū reconciliare oīa in ipo
pacificans p sanguinem cru
cis eius sive q m celis sūt
sive que in terris. Irr
Pax ista prefert sicut
scriptū est oem intel
lectū. neq; sancta nos. neq;
nisi aī ad eam venerim⁹ pot.
Quo em pacificatur celestia
nisi nobiscū. id est concordādo
nobiscū. Nam ibi semp pax
ē. ut vniuersis inter se in
tellectualibus creaturis et
aī suo creatōe. q̄ pax p̄fert
sicut dictū est intellam oem.
sed vtiq; in rōne. nō eoz qui

semp videbit faciem pris. Nob autem quātuscūq; sit m nobis intellectus huānub ex pte sam9 et videmus nūc p speculū in enigmate. tūc vero equalēb angelis dei fuerim9. tūc quē admodū et xpi videbimur faciē ad faciē tantum ꝙ pate habebim9 erga eos. quātum et xpi erga nos. ꝙ tātū dilati ri sumus ānte ab eis dilige mur. Ita ꝙ pax eorū nota erit nobis. ꝙ et mā tanta ac talis erit. nec pcellet tūc intellectum nrm. Dei vero pax q̄ illic est erga eos et nrm et illorū intel lectū sme dubitacōe pcellit. De ipō quippe beata est ratio nalis creatura q̄ūq; beata. non ipā de illa vnde sm hoc meliub amplitur qđ scriptū est. Pax dei que pcellit oēm in tellectū ut in eo qđ dixit. oēz. nec ipē intellectus sctorū an gelorū esse possit exemptus sed dei solius neq; em ipsis intellectū pax excellit. lxvij

Quocirca dant autē nobis aīa angeli causam. nunc aī remittuntur nrā pcā. Ideo post cōmemoracionem sce cate m ordine confessionis pone remissio pcatorū. P hāc em stat ecclesia que in terris e P hanc nō petit qđ pereat et muctum e. Excepto quippe baptismatis munere. qđ cōtra pcām originale do natū est. ut qđ generacōe tractatū e. regnacōe soluat. et tm actū quoq; pcā q̄ūq; corde. ore. ope cōmissa m uenerit tollit. Hac ergo acceptā magna indulgēcia vni cuiq; homīb nouacio m ꝙ solu tur omīb creatis et regnatis. et addictis. ita caā vita certa tam sacre vtēti etiā q̄ntā libet pollet fenerante iusti tie sme remissione pcatorū no agitur. qm̄ filij dei qm̄ dum mortaliter viuūt aī morte offligūt. Et q̄uis de illis sit veraciter dictū. Quot quot spū dei agitur. hij filij dei sūt. sic tm spū dei exercitur ut tamē filij dei profiteant ad deū ut caā spū sco agi tante. marime corruptibili corpore tamē filij hoīb m quibus dā humanis motibus deficiant ad semetipsos. et ideo peccet. Inter est quid quātū sanis diat. Neq; em ꝙ pcm est omne crime ideo et crime est caā omne pcm. Ita ꝙ sctorū oīm vitā ꝙ diu in hac morte vmbra mueniri posse dicam9 sine crimine. Certatim at si dixerim9 qz no habem9 apt sanis apostolis. Nos ipos seducimus et veritas in nobis est. no Cap. lxvij

Sed neq; de ipis cōmissis quālibet magnis remit tendis in sancta ecclesia dei misericordia desperanda e. agentibus penitēciam sm modū sui ꝙ pemtencie pcm in actoe aute aut ꝙ pe nitēcie vbi tale cōmissū est. ut ib iqu cōmisit a xpi caā corpore separet. no tam

attractū

consideranda est mensura tpis
ꝑ doloꝝ. Doz enī contritum
et humiliatū deus non spernit.
Verū ꝙ plerū ꝙ doloz alterius
cordis occultus est alteri. nec
m aliorū notiam ꝑ verba ꝙ
uel quecūq; alia signa ꝓdit
aī sit coram illo aut diat. De
mitus meus a te non ē absc
ditus. recte cōstituūtur ab hys
qui presunt ecclesijs tpa pe
tentes. ut fiat satis etiam ec
desie. m qua ⁊mittuntur etiam
ipa peccāta. Extra eam quip
pe non ⁊mittūtur. Ipa enim
ꝑ ꝓpriā spm sanū pignus acceptū
sme quo no ⁊mittuntur ulla pc
cata. ita ut quibus ⁊mittuntur .i.
ueram consequant eternā. Item
Quibus enī propter futurā
iudicij fit ⁊missio pcō
rū. In hac aute vita usq; a
deo valet qđ scriptū est. Ho
ne iugū super filios adam.
a die exitus de ventre matris
eorū usq; in diem sepulture
in matrem oīm. ut etiā ꝓuidos
videam⁹ post lauacrū ⁊genere
racionis diuersorū malorū af
flictoē cruciari. ut intelligam⁹
totū qđ salutaribus sacrame
tis agit magis ad spem fu
turorū bonorū ꝙ ad redep
tionem uel ademptionem pnāu
ptme. Multa uidentur hic
ignosa nullis supplicijs ym
diatri. sed eorū pene reser
uātur imposterū. Neq; enim
frustra alle ꝑpre diat dies
iudicij qm venturus ē uide
re uiuorū et mortuorū. sicut eō
rio iudicātur hi alij. et tamē
si ⁊mittuntur ꝑfecto i futuro
seculo non nocebūt. Propte
rea de quibusdam ꝓbabilibꝫ pe
nis que in hac vita peccātibꝫ
irrogātur eis quorū pena de
lenter ne ⁊seruetur in fine
apt applis. Qui enī nos ipos
diuidicaremꝰ. a dño non iudi
caremur. Cū iudicamur aute a
dño corripimur ne cū hoc mu
do dampnemur. Capitulum
Quidā a quibusdam
ecclā hys qui nomē arsh
non reliquit et cuius lauacro
in ecclesia baptizantur. nec ab
eo ullo sacramate uel heresi ꝓ
hibentur. in quātuslibet scele
bus uiuant que nec diluant
penitēdo. nec elemosinis re
dimāt. sed in eius usū ad hu
ius vite vltimū diem ꝓtina
cissime ꝓsequet salus futuri
per ignem. Et ꝓ magnitu
dine flagitiorū flagitiorū qꝫ
diuturno nō in igne eterno
purgari. sed qui hoc arbitrā
tur et in catholica sunt. humana
quadam benuolentia in fal
li videntur. Nam scriptura
diuina aliud consulta rōne.
Librū aute de hac questione
conscripsi. cui⁹ titulus ē de fi
de et operibus. vbi ꝓ multis scri
pturis sacris quātū deo adiu
uante potui demōstraui. ea
fidem saluos facere ꝙ satis
eruditer applis paulus ex
pressit dicens. In xp̄o enim ihū.
neq; circūcisio quicq; valet
neq; ꝓputiū. sed fides ꝙ per
dilectionem operatur. Qui autem
male et nō bene opatur paul
dubio hm aplm iacobū mor
tua est in semetipa. Item rursus
apt. Qui fidem dicat quis se

habere. opa aut̄e nō habeat. nūquid poterit fides saluare eū. Porro aut̄e si homo sceleratꝰ ꝓter ipsam fidem solam per ignem saluabitur. et sic est ac ꝓpiendū qđ ayt bn̄b paulus aplūs. ipe aut̄e saluus erit sic tn̄ quasi per ignem. Po terit ergo saluare eū sine opi bus fides. et falsū erit quod dixit iacobus aplūs. falsum erit et illud qđ idem paulꝰ aplūs ayt. Nolite nquit er rare. neq; fornicatores. ne q; ydolis seruietes. neq; a dulteri. neq; molles. neque masculorū coitores. neq; fures. neq; auari. neq; ma ledici. neq; ebriosi. neq; ra paces. dei regnū possidebūt. Si em̄ ea q̄ in ista ꝓsecuta tes crimibus. tm̄ ꝓpter fidē xpi salui erūt quo in regno dei non erunt. Iterū

Sed q; hec aplica manifestissima et aptissima testimonia falsa esse non possūt illud qđ obscure dictū est de hīs qui super edificant supra fun damentū qđ est xpistus. nō au rū argentū lapides ꝓciosos. sed lignia fenū stipulam de hīs em̄ dictū est. q; ꝓ ignem salui erūt. quo fundamenti merito non ꝓibunt. sic est in telligendū ut hīs manifestus nō inuenatur esse contrarius. Lignū quippe et fenū et stipu la non absurde accipi possūt rerū secularū q̄ibus luate ces sarū tales aplitates ut amitti sine dolore nō possint ai. Cū aut̄ iste dolor venit si xps

in corde fundamentū locū. id est ut nichil ei anteponatur. et ma lit homo quācūlibet dolore vexari rebus quas ita diligit magis ea ꝓ q̄ xpisto. ꝓ ignem fit saluus. Si aut̄ res cuiusmodi tpales ac seculares tpe temptacōis malu erit tenere q̄ xpistū. cum in fundamēto nō habuit q; hec ꝓtinus loco habuit. cū in edificio ꝓnus nō sit aliquid fundamēto. Lignū em̄ de quo eo loco loquit est apostolus talis debet intel ligi. ut ambo ꝓ eū inueniat. id est et qui edificat supꝑ hoc fundamentū aurū. argentū. lapides ꝓciosos. et qui edificat ligna fenū. stipulam. Cū autem hoc dixisset adiunxit. Unius cuiusq; opus quale opus sit ignis ꝓbabit. Si cuius opus ꝓmanserit qđ supꝑ edificauit. mercedē acci piet. Si cuius opus exustū fuerit dampnū patietur. ipe aut̄e saluus erit. sic tn̄ quasi per ignem. Non ergo vi nius eorū. sed utriusq; ope ignis ꝓbabit. Eqūde ignis temptacio tribulacōis. de quo apte alio loco scriptū e. Va sa figuli ꝓbat fornax. et homines iustos temptacio tribulacōis. Iste ignis in hac miseri vita fiat qđ ayt aplūs. Si acci dit duobus fidelibus siq; vi cogitatu que sunt dei. quo pla ceat deo. hoc e edificatu su per xpistū. hoc est verū fun damentū. aurū. argentū. la pides ꝓciosos. alter aut̄e cogitatu ea q̄ sunt mundi. quo placeat uxori. id e edificatu

super idem fundamentū. lignū fenū. stipulam. Illuꝝ em̄ op9 nō cruciatur. qꝝ nō ea dilexit. quoꝝ amissione cruciatur. Cruciatur autem huiꝰ edificatio. quō sine dolore nō peimit. q̄ ai amoe possessa sunt. Sed quō alterutra tōdicōe ꝓposita eis poaub carē mallet. qꝝ xo. nec amore amittendi tulia. de serit cristū q̄ub doleat du amittit. saluus ē quidem sic tamen quasi p ignē qꝝ prit cū dolor reꝝ quas dilexeat amissarū. sed nō subitit. neq; tōsumit fundamēti stabilitate atq; indirrupte mūtu. Irrm

Valle aliquid eiā post hanc vitam fieri mere dibile nō est. et vtrū ita sit queri pt. et aut mueniri alate nō nullos fideles p q̄dam ignem purgatoriū. q̄ tomagis mmoꝝ qꝝ bona p eu ne dilexerūt, tanto tardius ceaub qꝝ saluari nō m tales de quibus dictū est. qd regnū dei nō possidebūt. msi tōuenēt penitentibus cadē anima ēmittantur. Tōuenit enim autē dixi ut sterilis nō sint m elemosinis. quibꝰ tantū tribuit scriptura ut cartū tātū mō se fructu mpturū pmittat dnūs dextris. et cartū tātūmō sterilitate sinistris qm hmōi dictuꝝ est. Venite benedicti ptris mei. Illis autem. Ite m ignē eternē Irrm

Sine cauedū est ne qs qꝝ existimet mfanda illa anima. qualia q̄ agit regnū dei nō possidebit. tōtidie pcandi. z elemosinis tōtidie redmēda. In melioꝝ quippe est vita mutanda et p elemosinas de pteritis pretiis ē ꝓximis dubitandū deus. nō ad hoc emendis quodāmodo ut ea semper luceat mpugne tōmittē. Nemī em dat deus tormentum pcandi. q̄ub mi sericordi doleat ia fta hoīm pta. si nō satisfiat tōfessione ne tōtidiana gluttū. Irrm

Omnib autē leuibus breuibus qꝝ peccatis sī quibꝰ hec vita nō duatur. tōtidiana oō fideliū satisfiat. Ho rū est em dice. Dimitte nob qui eb m telis. q̄ ia tali pte regneati sut ex aq̄ et spū sco. Delet omo hoc oō mma et tōtidiana pta delet. et illa a quibus vita fideliū etiam scheleate gesta. sed penitēo m meliꝰ mutata discedit. Si q̄dmodū veraciter dicat. Dimitte nob debita nra. quo nō desit q̄ dimittatur. ita veraciter dicatur. sicut et nob dimittim9 debitoribus nris. id ē fiat qd dicat. qꝝ ipa elemosina ē q̄ dicat vel iam petenti hoi ignoscē. Irrm

Aq̄ hoc ad oma vtilia nia sunt. vz qd dns ayt. Date elemosinam et ecce omia munda sunt vob. nō solū aute qui dat esurienti abū. sitienti potū. nudo vestitum. perigrino hospitiū

fugiendū latibulū. egro uel i
clusō visitatoē. captiuo redep
tionē. debili subuectoē. erro
deductoē. tristi consolatione.
nō sano medelam. certū uti
deliberatū consiliū. et qđcūq
necessariū est indigentiū. veru
etiam qui dat vemā peccatis
elemosinā dat et qui emendat
verbere in quē potestatē dat.
uel coherćet aliqua disciplina
cū pēna cuius quo ab eo lesus
aut offensus ē. dimittit ex cor
de uel orat ut ei dimittatur.
nō solū in eo qđ dimittit et o
rat. veru etiā in eo qđ corri
pit. et aliq̄ emendatoria pena
plectit elemosinā dat. qm̄ maz
q̄ prestēt. ¶ Multa bona em̄
prestant² inuitis qm̄ eorū con
sulitur vtilitati. nō voluntati.
qua ipi sibi inuenūt² inimici.
Anima vero illorū proximis illi
quos putat inimicos. et red
dūt errando mala pro bonis.
cū reddē tristitiā nō debe
at. nec mala p mal'. Irr.

Multa itaq̄ sunt genera
elemosinarū. q̄ cū fa
cimus adiuuamur. ut dimitta
tur nobis peccata nra. sed
ea melius est manus q̄ ex cor
de dimittim⁹ qđ in nob quis
q̄ peccauit. ¶ Nemo em̄ ma
gnū est erga eū cē benuolus.
siue cū bene facit qui tibi mal
il mali fecerit. illud multo
grandius et magnificentissimę
bonitatis ē. ut tuū quoq̄ i
micū diligas. et ei qui tibi
malū vult et si potest facit
te bonū semper velle faciat
q̄ cū possis illius memor ex
emplo. qui in cruce pendens
pro suis exorauit persecutoribus
suis q̄ admonuit dicēs. Di
ligite inimicos vros. benefacī
te his qui vos oderūt. et
orate pro his q̄ vos persequuntur.

Sed qm̄ perfectorū Irrr
sunt isti filiorū dei quo
quidem se debet oīb fidelib
extendē. et humanū animū ad
hui⁹ effectū. ut et humanū af
fectū ad hui⁹ animi orādo deū
sectāt q̄ agendo luctando q̄ per
ducē. cū quia hō tā magnū
bonū tante multitudinis nō
est. quātū credimus exaudi
ri cū dicat² in oratione. Dimit
te nobis debita nostra. sicut
et nos dimittimus debitori
bus nris. ¶ Procul dubio ver
ba sponsionis huius implen
tur si homo qui nō diu ita
profici ut iam diligat in
micū. cū q̄ rogatur ab ho
mine qui peccauit in eū ut ei
dimittat dimittit ex corde. q̄
etiā sibi rogāti vult vtiq̄ di
mitti cū orat et dicat. sicut
et nos dimittimus debitoribus. nris nris
id ē sit dimitte debita nra
rogātibus nob'. sicut nos di
mittimus rogātibus debi
toribus nostris. Irrrr

Iam vero qui eū in
quem peccauit hominē
rogat si pcō suo mouetur
ut roget. nō est adhuc de
putandus inimicus ut eū di
ligere sit difficile. sicut dif
ficile erat cū deo inimicatus
exercebat. Nunc q̄ ab at

rogauit z petau ſm penitẽ
tiã ex corde dimittit. nullo mo
exiſtimet a dño pãã ſua dimit
ti. quõ mentiri veritab nõ pt.
Quem ergo euangelij lateat
auditorẽ ſiue lectorem quib
dixerit. Ergo ſũ veritab. Q'
nim do auſſet ordinẽ hanc m
ea poſtam ſententiam velle
menter cõmendauit dicẽb.
Si em dimiſeritis hoĩbus
pãã eorũ. dimittet vobis pr vr
celeſtis delicta vrã. Si aute
nõ dimiſeritis hoĩbus. nec pr
veſter celeſtis vobis dimittet
pãã. Ad hc tam magnũ tom
truũ qui nõ expgiſcatur non
dormit. ſed mortuus ẽ. z ti
poteſt ẽ i ea cã mortuob ſuſcata

Sane qui ſcelerẽ. lxxxvij
tiſſime viuũt nec utrũt
talem vitã mores ꝓ corrigẽ
et inter rpã famoſa et fla
gitia ſua elemoſinab freque
tare nõ ceſſant. fruſtrã ſibi
ideo blandiũtur. quo dnõ apt.
Date elemoſinam. et ecce oĩa
munda ſũt vobis. Hoc em ꝑ
late pateãt nõ intelligũt. ſ
ut intelligant attendant. q
quibus dixerit. Nempe in
euangelio ſicut ſcriptũ eſt.
ai loquẽtur. rogauit illum
quẽdam phariſeus ut prandẽt
apud ſe. et ingreſſus recubu
it. Phariſeus cepit intra ſe
reputans dicẽs. quare nõ bap
tizatus cẽpit ãm prandiũ. At
dnõ apt ad eũ. Nunc aute
vos phariſei qđ deforis cẽ
taliab et catinũ mundatis.
qđ aute intus eſt vrm plenũ
eſt rapina et iniquitate. Stul
ti. Nõne qui fecit qđ deforis
eſt. eã a qđ intus cẽ fecit. De
rũptamẽ qđ ſupereſt date ele
moſinã et ecce oĩa munda ſunt
vob. Ita ne hoc intellãtis ſu
mus ut phariſeus nõ hnãb
fidẽ xpi eãa ſi nõ in eũ credi
derit. nec r̃nam fuerit ex aq
et ſpũ ſco munda ſint oĩa tm
ſi elemoſinab dederit. ſicut
eab iſta dãdab putãt ai ſint
ocẽb imũdi. quob nõ mũdat
fidẽs xpi. de qua ſcriptũ eſt.
Mundans fide corda illorũ.
et aplus dicit. Inquinatis aut
infidelibus nichil cõmũd' ſed
polluta ſunt eorũ mẽtes z con
ſcia. Quo ergo phariſeis
oĩa munda eſſent. ſi elemo
ſinab daret et fidelis non
eſſent. Aut quo fidelis eſſet
ſi in xpm credẽs. atq in eũb
gratã renaſci noluiſſent. et in
verũ eſt qđ audierãt. Da
te elemoſinã. et ecce oĩa
ſunt munda vobis. lxxxvij

Qui em ordinate dãt
elemoſinã a ſeipſo dꝫ
mapẽ. et eam ſibi ꝓmu da
re. Eſt em elemoſina opus
mẽ veriſſime de q dictũ ẽ.
Miſerẽ aiẽ tue placẽb deo.
Propt' hoc renaſcim' ut
deo placeamus cui merito
diſplicet qđ naſcendo cõtr
axim⁹. Hec eſt ꝓma ele
moſina quã nobis dedim⁹
quo noſipos miſeros per
miſerantis dei miſericordiã

requisiuimus iustū iudicū eō
confitentes quo miseri essemus. de quo diat aplūs
Iudicū quidem ex uno in condempnationē. et magne caritatis eius gratiaē agentes. de
q̄ idem ip̄e diat gr̄ē p̄dicator.
Cōmendat aut̄e suā dilectōem deō nobis. quō ai adhuc p̄cātores essemus christus pro nobis mortuus ē. ut et nos veraciter de nrā miseria iudicātes. et dei caritatem ip̄i ip̄e donante diligentes pie recte et iuste viuamus.
Ad iudicū et caritatē dei cū pharisei p̄terirēt. de amabat in̄ p̄ter elemosinas quas faciebat eā quecūq; minutissima fructuū suorū et ideo nō dabat elemosinam a seruis impietes scī ip̄i pruis miam faciētes. Propter quē dicit nīs ordinem dictū ē. Diligetis proximū tuū sicut teipm. Cū ergo transpasset eos qui forīs cibū se lauabāt mundis autē rapina et iniquitate plena erat. admonet quādam elemosinam quam sibi homo debet p̄mundis dare et interiora munda. Deinceps inquit quod superest date elemosinam. et omnia munda sunt vobis.
Hinc ut ostenderet quid admonuisset. et quid ipsi facere nō curarent. ne illum putaret elemosinas eorū ignorare.
Sed ve vobis inquit pharisei. tamq̄ dicēt. Ergo quod admonui vos ad elemosinā dandam. per ip̄m munda vob' sunt omnia. sed ve vobis ip̄

dem mentā rutā et omne olus. Habet enim non elemosinas vanas. nec de illis me vos ammonuisse arbitremini. sed interiora iudicii et caritatem dei quia elemosina possetis ab omni inquinamento interiora mundari. et munda vobis essent corpora q̄ lauatis. Hoc est enim omnia sq̄ interiora et exteriora sicut alibi legitur. mundate q̄ intus sunt. et que foris sunt munda erunt.
Sed ne istas elemosinas que sunt de fructibus terre respuisse videatur. Vere inquit oportuit facere. id est iudicium et caritatem dei et illam nō preterire id ē elemosinā fructuū terre.

De ieiunio. xxxv

Ergo se fallūt qui p̄ elemosinas quas libet largissimas fructuū suorū uel aliorū cuiq; pectime impunitatem se existimant emere in factorū suorū immanitate ac flagitiorū nequitia p̄manendi. Non solū enim ip̄i faciunt. sed ita diligunt ut in eis semper optent tantū si possint impune versari. Qui autē diligit iniquitatem odit animā suā. q̄ odit animam suam
nō est in eam misericors sed crudelis diligendo quippe eam secundū seculū. odit eam secundū deū. Deus ergo vellet ei dare elemosinā per q̄ illa munda essent omnia. odisset eā secundū seculū. et diligeret secundum deū. Nemo autē dat elemosinā quālibet ni unde det ab illo acceperit qui non eget. et ideo dictum est. Animum ei preuenet me. xxxvi

ieiunio

Que sint autem leuia et grauia pcā. nō humāo sed diuino pēsanda sūt iudicio. Videm⁹ em q̄dam ab ꝓfectib⁹ quoz aplūs ignoscendo fiusse cōfessa quale illud ē q̄d̄ ayt aplūs cōiugatis. Nolite fraudare mvicem nisi forte ex cōsensu ad tempus ut vacetis orationi. et uterū ad ipm̄ reūtimini ne vos temptet sathanas ꝓpter incōtinentiā vrām. Nō putari posset nō ee pcm̄ misceri sz cōiugi nō filiozū procreādozū cā q̄d̄ bonū ē nuptiale. sed carnalib⁹ eāq̄ voluptatib⁹. ut fornicatoib⁹ siue adulteris. siue cuiuscūq̄ alteriꝰ immundicie mortiferū malū q̄d̄ turpe est eāq̄ dicere. quo pōt tempta te sathana libido protrahi in contmeliā tm̄ deuitet infirmitas. Posset ergo ut dixi hoc putari non esse pcm̄. nisi ad didisset. hoc autē dico sēdm indulgentiā. nō sēdm imperiū. Nunc autē iam neget pcm̄ esse cū dari vemā peccatib⁹ apostolica autoritas fateatur. Tale quidda est vbi dicit. Iudex quiscūq̄ vrm̄ aduersus alterū negociū lyte iudicare ad mquos. et nō apud sctos. Et paulo post. Seculariū igit̄ iudiciā si habueritis mquit eos qui contemptibiles sūt in eccā. hos collocate ad iudicandū. Ad reuerentiā vobis dico. Sic nō ē quiscūq̄ inter vos sapiens. qui possit frātre suū iudicare. sed frater cū frē iudicat. et hoc apud infideles. Nam et hic possit putari iudicū hīc aduersus alterū nō esse pcm̄. sed tātūmō id extra et desiam. velle iudicari nisi scandalū aduigēt. Jam quid oīo delictū est inter vos. q̄ iudicia habetis vobisc̄ū. Et ne quiscūq̄ hoc ita excusaret et diceret usū hīc ē negociū, sed mquitatē se pati q̄ vellet a se iudicari subiūgit. Timuo tibus cogitatiōibus cordium uel excusatoribus cordium ayt. Quae non magis mquitate patimini. Quae nō potius fraudamini. ut ad aliud redeatur q̄d̄ dñs ayt. si quis voluerit tuā cā tuā tollē. et illi iudicio tuā cōtendē. dimitte ei et pallū. Et alio loco. Cum abstulerit quis tua ne repetas. Pro hibuit ita q̄ suos de seculā ribus rebus cū alijs hoīibus hīc iudicari. ex qua doctrina aplūs dicat esse delictū. in cū sinit in eccā talia iudicia finiri inter frēs. fribus iudi cantibus ext̄ eccām vero ter ribiliter vetat. Manifestū est eccā hic q̄d̄ fm̄ vemā cō cedatur infirmis. Propter hoc atq̄ huiusmodi pcā. et alia licet hijs minora. que fiunt

verbozū et cogitacoīm offensionib⁹
apls iacobo cōfitēte alt⁹ dicēte in
multis offendimus oīes oportet
ut cotidie crebro ep⁹ oremus deū dn̄m
atq; dn̄m nr̄m. Dimitte nobis de
bita nr̄a. ne in eo qd̄ sequitur
mēdam. sicut et nos dimittimus
debitoribus nr̄is. Lxxxvm

Sunt autem quedā que le
uissima putarētur nisi in
scripturis demōstrarem opīmoe
grauiora. Quis em dicentem
fratri suo fatue. reum iehenne
putaret nisi veritas diceret. Lin
gua vulnerata subiecit cōtinuo me
dianā preceptū fraterne reconsili
agamus adiungens. mox quippe ayt.
Si ergo offers munus tuū ad
altare et ibi recordatus fueris
ep⁹ frater tuus habet aliquid ad
uersū te. relinque ibi munus
tuū ante altare. et vade prius
reconsiliari fratri tuo et tūc ve
niens offeres munus tuū. Aut
quis estimaret ep⁹ magnū pcm
sit dieb⁹ obseruare et mensib⁹
et tempora et annos sicut ob
seruat qui certis diebus siue
annis uel mēsibus voluit uel no
luit aliquid melioare eo qd̄ sēm
vanas doctrinas homīs fausta ul'
infausta existimēt tempora nr̄i hu
ius mali magnitudine ex timore
apli pensare nos qui talibus ayt.
timeo vob. ne forte sine causa
laborauerim in vobis. Lxxxvm

Nec accedit ep⁹ pcā ep⁹ub
magna et horrenda anim
in consuetudine venerit. aut
pua aut nulla ee credātur. ns
ep⁹ adeo ut nō solū nō occultan
da. verū etiā pdicanda ac dif
famanda videantur. quo sicut ep⁹
tū est. laudatur pater in desi
deriis aie sue. et qui inquā querit
inducetur. Talis in diuinis libris
inquitas clamor vocatur: sicut
habes apud ysayam pphetam
de vinea mala. Exspectauim
quit ut faceret iudiciū. sed fecit
inquitatē et nō iustitiā sed cla
morē. Unde est istud in genesi.
Clamor sodomorū et gomorre
multiplicatus e quia nō solū
iam apud eos nō timebantur
illa flagitia. verū etiā pupli
ce velut lege preceptabant. Lxxxvm

Sic nr̄is temporibus uta
multa mala. et si nō ta
lia in aperta consuetudine iam
venerūt. ut pro illis non solū
excōmunicare aliquē layci non
audeamus. sed nec clerici dege
dare. Unde cū exponere ante
aliquot annos epistolam ad ga
latas in eo ipō loco ubi ayt
apls. Timeo vob ne forte
sine causa laborauerim in vo
bis. exclamare compulsus sum.
Ne pcā homīm q̄ sola inusitata
exhorrescamus. Usitata vero
pro quibus diuinis filii dei
sanguis effusus e. quib⁹ tam
magna sint ut oīno claudi
contra se faciant regnū dei. se
pe videndo oīa tolerare sepe
tolerando nō nulla etiā facere
cogim̄. Atq; vnā o die nō oīa
q̄ nō poterimus prohibere fac
amus. Sed vide utrū me i

modernus dolor meaute aliquid cōpulerit dicē. xxxx

Jam hoc nūc p quēdē et in alijs opusculoz meoz locis sepe iam dixi, duabus ex causis peccamus aut nō dū videndo quid facē debeamus aut nō faciendo qđ debē iam fieri videmus quoz dū duoz illud ignoz ac malū est hō infirmitatis. Contra quā quidem nob pugnare cōuenit. sed p̄fecto vincimur. nisi diuinitus aduuemur. ut nō solū videamus quid faciē dū sit. sed eā assidente sancte delectatio usitate vincat i nob earū rez delectatiōb quas uel hēre aperto uel amittē metuendo faciētes videteb p peccamus.

Jam solū pauores qđ erimus eā cum per ignorātiā peccamus verū eaam legis p̄uaricatores simus cū id non facimus qđ faciendū. uel faciamus qđ nō faciēdō ēe iam sciamus. Qua p̄pter nō solū si peccauimus ut ignoscat. p̄pter qđ dicimus. Dimitte nobis debita nra sicut et nos debitoribus nris verū eā ne peccemus rogat. p̄opt' qđ dicamus ne nos inferas intemptatiōem. illeroganduz ē audiatur in psalmo. Dūs illuminatio mea. et salus mea quē timebo. ut illuminatio detrahat ignorātiā. et salus infirmitatē. xcj

Nam et ipā p̄na qñ digna causa est sēm morē eaē ut agatur plerūq infirmitate non agitur. qua et pudor et timor displicendi dū plus delectat hoīm estimatio p̄ iustitia qua sese quę humiliat penitendo. Unde non solū cū agitur penitentia. verū eā ut agatur dei misericordia necessaria est. Alioquī nō dicēt aplūs de quibusdam. ne forte det illis deus penitentiā. Et petrus ut amare fleret premisit euāgelista et ayt. Respexit eum dūs deus. xcij

Ubi vero nūcia remittī p̄cā non credēs cōtemnit tanta duum numeris latitatem. et in hac obstinatiōe mētis diem claudit extremum reus est illo inrenassibili p̄cō in spm scām in quo cristus p̄cā dimittit. De qua questione difficili in quod̄ p̄opter hoc solum conscripto libello enucliatissime quātū potui deo disputauī. xciij

Jam vero de resurrectiōe carnis. nō sicut quidā reuixerūt uerū p̄ sunt mortui. sed in eternam vitam sicut cristus resurrexit. q̄dmodo dū possim breuiter disputare. et oībus questionibus q̄ de hac remoueri assolent satisfacē nō meminio. Resurrecturā carnem oīm quicūq̄ nati sunt hoīm atq̄ nascentur. et mortui sunt atq̄ morientur. nullo mō debet dubitare p̄ quā

Qđe p̄mū nis. xciiij

occurrit de abortiuis fetibus ⁊ſſ
tio. qui iam quidem nati ſut m
uteris matrū. ſed nō dū ita ut
iam poſſint renaſci. Hi em re
ſurrecturos cōb dnerſimōb de
hīb qui iam formati ſunt. tole
rari pōt ut caūa qd dicatur. In
formeb quoq; abortiuob quib
nō prodiuꝰ perire arbitretur.
ſicut ſemina que cōcepta nō fu
erunt. Sed quib negare aude
at. et ſi affirmare nō audeat
id acturā reſurrectoem ut ſit
quid forme deſit impleatur.
et ita nō deſit pfectio. que ac
ceſſura erat tpe qūeadmodū
non erūt uiua que acceſſerut
tpe. ut neq; in eo qd aptū et
congruū diebꝰ allaturi erant
natura fraudetur. neq; in eo
qd petitū atq; contrariū diebꝰ
allaturi erat natura turbe
tur ſed integretur qd nō dū
erat integrum ſicut inſtaura
bitur quod fuerat uiuatū. rcv

Hec per hoc ſcrupuloſiſ
ſime inter doctiſſimos
queri ſolet ac diſputari pōt
qd utrū ab hoīe nuemrī poſ
ſit ignoro. qm ūtūpiat homo
in utero uiuē. utrū ſit quedā
uita et occulta que nō dum
motibus uiuētib appareat.
Nam uiriſſe negare puerpe
ia que ꝓterea membrāti ex
eantur. et eiaūtur ex uteris
pregnāaū ne mrēs quoq; ſi
mortua ibi relinq̄t occidat.
imprudencia immia videtur.
Ex quo autē homo incipit uiue.
er illo utiq; iam mori pōt mor
tiuus uero ubiūiq; illi morb
potuit euenire quō ad reſur
rectoem nō ꝓmeat mortuoru
reperire non poſſum. rcvi

Nec em et monſtra que
naſcūtur et uiuut quāli
bet moriantur aut reſurrectuā
negabuntur aut ita uiuatu re
ſurrectura credanda ſunt ac
non poaub correcta et emēda
ta natura. Abſit em ut illū
bīmēbrē qm ſuper natus eſt.
in oratē de quo et frēb fide
liſſim qui eū uiderūt retule
rūt et ſce memorie preſbiter
ieronimus ſcriptū reliquit.
Abſit mēp ut unū hoem du
plicem ac nō poaub duob
hoēb qd futurū fuerat ſi ge
mini naſcerētur reſurrectuos
exiſtimemus. Ita cetera que
ſingulu qui ex ꝓtub uel am
plub uel minub aliquid ha
bendo. uel quadā deformi
tate minia. monſtra dnr ad
humane nature figuram re
ſurrectoē reuocabuntur ita
ut ſingule aīe ſingula ſua cor
pora obtineat nullib coherē
tibus eaā que aīq; coherēa
natu fuerāt. ſed ſeorſum ſi
bi ſingulis ſua mēbra geſta
tibus quibus humāi corpoꝭ
compleat integritas. rcvii

Non autem peit deo ter

rena materieb de qua mōrtuī
creatur caro sed m quēlibet pul
uerem cinerem ve soluatur m
quoslibet alitub auraſq; diffu
giat m quācūq; aliorū corporū
substanaam uel m ppā elemēta
vertatur. m quorūcūq; ai aliū
uel eaam hom̄ abū cedat car
nem ip̄ mutetur. illi aē huma
ne pūcto tp̄ub redit q illam
p̄mitub ut homo fieret creſce
ret. vueret et auāt. rrvnj

Ipſa ita q; terrena mate
rieb que diſcedente aīa
fit cadauer. non ita reſurrec
cōē reparabitur. ut ea que
dilabūtur et m aliab atque
aliab aliarū rerū ſpēb for
mab q; vertūtur quāuis ad
corpus redeant vnde dilap
ſa ſunt. ad eaſdem quoque
corporib ptēb vbi fuerūt re
dire nāē sit. Nuoquī ſi ca
pillus capitub redit qd tam
crebra tonſura detraxit. ſi
vnguibus qd tonenb dem
ſit exſectio moderata. et
mdetenb cogitātibus et ideo
reſurrectoēm carnis nō are
dentibus occurrit mformitāb.
ſed q; admodū ſi ſtatua cuī
libet ſolubilib metallū aut
igne liqueſceret. uel cōtēre
tur m puluerē. aut cōfun
deretur m maſſam. et eam
vellet artifex rurſus ex illi
materie quātitate reparare.
nichil mter eſſet ad integrita
tem eiusq; periaula materie
cui mēbro ſtatue redderetur.
dū m totū ex quo conſtituta fu
erat reſtituta reſumeret. ita
deus mrabiliter atq; meſſabi
liter artifex de toto quo caro
mā conſtituerat eam mrabili
et meſſabili celeritate reſti
tuet. nec aliq̄d attmebit ad
eius remtegratoēm vtrum ca
pilli ad capillos redeant. et
vngues ad vngues. an aut
aliud eorū pierat mutetur m
carnē et m ptes aliab trāſeat
tur. aurante artifiab prouide
tia ne aliquid mdecēb fiat.

Ter illud ē cōſequēs rrr
ut ideo diuſa ſtatura ſit
reuniſcentiū ſingulorū qua
fuerit diuſa vuenaū. aut
matri. cui eadem mātae aut
pingues cū eadem pingredi
ne reuniſcat. Sed ſi hoc eſt
in conſilio creatoris ut in effi
gie ſua augq; pfectib. et diſ
cernibilis ſimilitudo ſeruē
tur et in ceteris autē corporib
bonis equalia aucta reddant.
ita modificabitur illa in vno
quoq; materieb. ut nec aliq̄d
ex ea pēat. et qd aliau defu
erit ille ſuppleat. qui eā de
mchilo potuit qd volut opa
ri. Si aut i corporibus re

surgenaũ rationabilis mequa
litãs erit. sicut est poãũ quibus
cunctis mpletur. Hoc fiet cum
de materia corporis sui. qd et
hoẽm reddat angelorũ cetibus
et mchil mouemenb eorũ m
gerat sensibus. In deorũ quo
q̃ aliquid nõ erit. sed quicquid
futurũ ẽ hoc debebit. qua nõ
futurũ est si nõ debeb. ¶
Resurget ergo sõrũ corpoa
sine ullo uitio sine ulla
difformitate. sicut sine ulla cor
ruptõe. onere difficultate. In
quibus tantu facultab resurgẽ
di quãta felicitab erit. propt
qd et spualia dicta sunt.
ũ procul dubio corpora sint
futura nõ spũb. Sed sicut
nunc corpus aiale dicat qd tm
corpus nõ aiã est. ita tunc spi
rituale corpus erit. corpus
tm non spũb erit. Proinde
quãtum attinet ad corruptiõẽ
que nunc aggrauat aiam. et tm
ita aim qubus caro aduersab
spm cõcupiscat. tunc nõ erit ca
ro sed corpus quia et celestia
corpora perhibentur propter
qd dictũ est. caro et sanguis
regnũ dei non possidebunt.
Et tamẽ exponenb quid dic
erit. neq; corruptio mquit
incorruptionẽ possidebit. Ad
pbũb dicit caro et sanguis
hoc postea dicit corruptio.
et qd pbũb regnũ dei. ho
posteriub incorruptionem. Mõ
tũ autem attinet ad substantiã
eiam tunc erit caro. propter qd
eiam corpus xpi post resurrec
tionem caro appellatũ est. Sed
ideo aplus ait. Demnatur
corpus aiale. surget corpus
spuale quo tunc erit tota con
cordia carnis et spũs. uuis
cante spũ sine sustentaculo m
digena subdita carnẽ. ut no
bis michil repugnet ex nobis.
sed sicut foris nemini. ita nõ
intus nos ipos pacatam inueniob.
Quicumq; uero ab
ulla pdictis massa que
facta est per pmũ hoem. nõ
liberãtur p unũ mediatorem
dei et hoim. resurget quidẽ
et xpi unusquisq; sedm carnẽ
suam. sed ut cũ diabulo. et
eius angelis punientur. Utru
sine xpi cũ uitiis et deformi
tatibus suorũ corporũ resur
gent. quãuis in eis uitiosa
et deformia membra gestaue
rint. miserendo laborare qd
opus ẽ. Neq; enim sanguinẽ
nis debet incerta eorũ habi
tudo. uel pulchritudo. quoꝝ
certa et sempiterna erit dam
nacio. Nec moueat quõ in
eis erit corpus incorruptibile.
si dolere poterit. aut quõ cor
ruptibile si mori nõ poterit.
Non ẽ enim uera uita nisi ubi
feliciter uiuit. nec uera incor
ruptio nisi ubi salus nullo
dolore corrumpit. Ubi aute

mſeliꝫ moꝛi non ſ̄mitur et vt
ita dicam moꝛb ipā nō moꝛit̄
et vbi dolor perpetuus non
interemit ſed aſſiguit ipā coꝛ
ꝛupao nō finitur. ¶Hec enim
in ſanctis ſcripturis ſecunda
moꝛs dicitur. nec p̄ma tamē
qua ſuū coꝛpus aiā relinquē
cogitur. nec ſecūda qua pe
nale coꝛpus aiam relinquē
non p̄mittit̄ hoī acciduſſet ſi
nemo peccaſſet. ¶ ij

¶Aximā ſane oīm pena e
rit eoꝝ qui p̄ter p̄am qđ
oꝛiginale traxerūt nullū niſi p̄
addiderūt et in ceteris que ad
diderūt tanto quiſq; ibi tole
biliozē habebit dampnationē
quāto hic innoxiozē habuit inq̄
tatem. ¶ iij

¶Remanentibus ita q̄ angelis
lis et hoībus reprobis
in eterna pena tuc ſancti ple
nius ſcient quid eis contulit
gra. ¶Tuc rebus ꝑpis euiden
tibus apparebit qđ in pſalmo
eſt ſcriptū. ¶Miam et iudiciū
cantabo tibi dne. quia niſi p̄
debitam miam nemo liberat̄
et niſi per debitū iudiciū ne
mo dampnatur. ¶ iij

¶Vnc nō latebit qđ nūc
latet. cū de duobus
puulis vnus erit aſſumendus
p miam alius relinquendus
p iudiciū. in quo iſte qui aſ
ſumetur agnoſcet quid ſibi
per iudiciū deberetur. n
mia ſubuenſſet. cur ille potius
q̄ iſte fuerit aſſumptus. cū vna
cauſa eſſet amborum. cur apud
quoſdam nō facte ſunt virtutes.
que ſi facte fuiſſent egiſſent vtiq;
illi hoīes penitentiā et facte ſunt
apud eos qui nō fuerūt credi
turi. ¶Aptiſſime naq; dns dicit.
Ve tibi coꝛozaim. et ve tibi beth
ſayda. quia ſi in tyro et ſydo
ne facte fuiſſent virtutes que
facte ſunt in vobis. olim in ci
cio et cinere penitentiam egiſ
ſent. ¶Nec vtiq; deus inuſte
noluit ſaluos fieri. cū poſſint
ſalui eē ſi vellet. tūc in clariſſi
ma ſapiēne luce. videbitur. qđ nūc
pioꝛū fides habet aīmo manife
ſtū cognitōe videatur. q̄ certa
et inꝛebilis et efficaciſſima ſit
voluntas dei. q̄ multa poſſit
et nō velit. ¶Quid autē velit
qđ nō poſſit quā q̄ ſit verū
qđ in pſalmo cāntur. ¶Deus
autē in celo ſurſū et in ter
ra oīa quecūq; voluit fecit.
qđ vtiq; nō eſt verū ſi aliq̄
voluit et nō fecit. et qđ eſt
indignis ideo nō fecit. quo
niam ne fiet qđ volebat oīm
potens. hoīs voluntas ꝑpedit.

¶Non ergo fit aliq̄d ¶ v
niſi oīm potēs velit. uel
ſinēdo ut fiat uel faciēdo.
¶Nec dubitandū e deū fa
cere bn̄. ea ſinēdo fieri q̄
eaq; fiūt male. ¶Non em

hor msi iusto iudicio ſint et pro
fecto bonū est omne qd iustū est.
Quāmb ergo ea que mala ſut.
mentū mala ſut nō ſint bona.
tamē nō solum bona. ſed eaā
ut ſint et mala. bonū est. Nā
msi esset et hoc bonū ut essent
et mala. bona nullomō esse
ſmerentur ab omnipotēte bono.
cui proaul dubio qđ faale ē qđ
vult facere. tam faale ē quod
non vult ee nō ſmere. Hoc
msi credamus periculosū rpm
mē fidei confessiomb mmunm
qua nob m deum pzem omm
potentem credē confitemur.
Nec em post aliud veraciter ob
omnipotens vocatur msi qua
quicquid vult pt. nec volun
tate auſpiā nature volūtatib
omnipotēb impedit effaib. Cvj
Quam obrē videndū est
quēadmodū sit de deo
dictum. quia et hoc verissime
dixit. plūb qui omēs homēs
vult saluos fieri. cui em non
omēs sed multo plures non
fiunt salui. videtur vtiq non
fieri qđ deus vult fieri. hu
mana ſz volūtate impedie
te volūtatem dei. Quādo
em queritur causa quare non
omēs salui fiant rndei solet.
qua hō rpi nolut. qđ quidē
dia de puulis nō pt. quoru
nō du est velle seu nolle.
Nam qđ infantuli motu fu
rint si eoru volūtati iudicaret
esse tribuendū. qui baptizātur cū
resistūt quāti pnt eaam nole
tes eos saluos fieri dicteremus.
Sed apaub dnm in euāgelio
cōpellans impiā cautatem quo
nens mquit volui cōgregare
filios tuos sicut gallina pullos
suos et noluisti. tamq dei vo
lūtas supata sit hoīm volūtu
te et infirmissimis nolēdo im
pedientibus nō potuerit fiee.
potentissimus qđ volebat. Et
vbi est illa omnipotēcia que in
celo et in terra omnia quecuq
volut facit. si colligē filios
ihrlm volut et nō facit. Am
plius populus et illa quidem fi
lios suos ab rpō colligi nolu
it. Sed ea quoq nolente fi
lios eius collegit. rpē quos
volut. qua in celo et in tra
nō quedam volut. et facit
quedam vero volut et non
facit. sed omnia quecuq volut
facit. Nubs porro tam msi
pienter deapiat. ut dicat de
um malas hoīm volūtates
quas voluerit. et qn volue
rit. et vbi voluerit in bonū
nō posse conuerte. Sed cum
facit per miam facit. cui aut
nō facit p iudiciū nō facit.
qua cui vult misereatur. et qn
vult obdurat. Cvij
Quod ai dicet. plūb qm
quam gmēdabat ad aug

cōmendacionē de illis m rebecce
vtero geminis fuerit iam loquitis.
quibus nondum natis nec aliquid
egerintibus bonī seu mali. ut secm
electionem ꝓpositū dei maneat nō
ex operibus. sed ex vocante. dict
tū est ei quia maior seruiet minō
ri. Propter qđ adhibuit aliud ꝓ
phetiæ testimoniū vbi scriptū est.
Jacob dilexi. esau autē odio habui
Quæritis autē quōmodō possit
hoc qđ dictum est ꝓmoue' eos q
penetrāe intelligendo nō possūt
hanc altitudinē grē. id ergo di
centibus apt. Numquid iniquitas
est apud deum. Absit. Iniquū e
videtur. ut sine vllis bonorum
malorū ue operū meritis. vnū
deus dilegat. oderit qꝫ alterū. Q
m re si futura opera uel bōrum
uel mala illius que deus vtique
ꝓscebat vellet intelligi. nequaꝫ
dicet nō ex opibus. sed diceret
ex futuris operibus. eo qꝫ modo
istam soluet questionē. ymmo
nullam qꝫ solum opus esset faceret
questionem. Huic vero cū respō
disset absit. id est absit ut iniq
tas sit apud deū. mox ut pro
baret nulla hoc iniquitate dei
fieri dixit. Moysi inquit dns.
Miserebor cui misertus fuero.
et misericordiā prestabo cui m
sertus ero. Nullo enim nisi mi
serentis deū iniquū putet. siue
iudicium penale infligerat digno.
siue misericordiā prestet indig
no. demqꝫ misereat et dicit. Igi
nō volentis neqꝫ currentis. sed
miserentis dei est. Ambo itaq
gemini natura filii re nascebant
nullis quidem operibus propriis.
sed originaliter ex adam vinculo
damnationis obstricti. Sed qui
dixit miserebor cui misertus ero
iacob dilexit ꝓmisericordiā gra
tuitā. esau autē odio habuit per
iudicium debitū. Nō ei deberet
ambobus in altero alter agnouit
non de subsistentibus meritis
sibi ee gloriandū qđ in eadē cau
sa idem supplicium nō meruerit.
sed de diuine gre largitate. et
non voletis neqꝫ currentis. sed
miserentis est dei. Altissimo qꝫ
pe ac saluberrimo sacramento
vnusa faciēb. atqꝫ ut ita dicerī
multis sacrū scripturarū hene
mtuēb. id amonē inuenīt. ut q
gloriat in dno gloriet. Cum

Quum autem misericordiam
dei cōmendasset in eo qđ
ait. Igitur nō volentis neqꝫ cur
rentis. sed miserentis e dei. De
inde ut eam iudicium cōmēdaret.
quod in quo nō fit iniq. nō mu
tabit sit sed iudicium. nō e quippe
iniquitas apud deū. cōmuno sub
leat atqꝫ ait. Dicit enim scriptura
pharaoni. quia ad hoc te excitaui
ut ostendam in te fortitudinem
meā et ut annuciet nomē meū
in vniuersa terra. Quibꝫ dictis
ad utrumqꝫ cōcludēb. idē ad mi
sericordiā et ad iudicium. ergo
inquit cui vult miseretur deus
et qꝫ vult indurat. miseretur
igit magis bonitate. et obdurat
nulla iniquitate ut nec liberatis

de sub meritis gloriet̃ nec dãp
natis nisi de sub meritis cõqueri
tur. Nolã em̃ grã discernit redẽp
tos a pditis. quos in mũ pdiao
nis cõtrahendo iuste massam ob origiñ
ducti causandis. Hoc em̃ et qui
co mõ audit ut dicat. qd adhuc
cõqueritur. nã voluntati eius qs
resistet. tamẽ pterea malus
non videatur esse arguendus qr
deus cui vult miserebitur. et quem
vult indurat absit ut pudeat nos
rñdere verba apostoli. o homo qs
es qui rñdeas deo. Numquid fig
mẽtum dicat ei qui se finxit. Quid me
fecisti sic. An non habet ptãtem
figulus lutũ ex eadem massa facere
aliud quidẽ vas in honorẽ. aliud
vero in cõtumeliã. Hoc loco
em̃ quidam stulti putant aplm de
fecisse in rñsione. et impium red
dente rationẽ repressisse contra
dictoris audaciã. Sed hoc magis
nũ pdus qd dictũ est. O hõ
tu qui es qui rndeas deo. ut
in talibus questionibus ad sue
infirmitatis considerationem reuo
cet hominẽ. verbo qdẽ bre
ue. sed re vera magis reddens
est rationi. Si em̃ hoc nõ capere
it. quis ẽ qui responderet deo.
Si aute caput membris nõ mur
murat quid rndeat. Videt em̃ si
quis unusquisq genus humanũ tã
iusto iudicio dei uno in apostata apostatica
radice damnatũ. ut etiã si nul
lus inde liberaret. nemo posset
recte vituperare dei iustitiã et
qui liberantur sic oportuisse libe
rari. ut ex pluribus non liberatis
atq in damnatione iustissima derelictis
luctus ostendatur. quid meruisset
vniuersa conspersio. et quo etiam
iustos debitus iudicii dei duceret
nisi eius indebita mia subueniret.
ut volentes de sub meritis gloriari
omẽ os destruat. et qui gloriatur
in dño glorietur. Cxi

Hec sunt magna opa dñi exquisita in omnibus voluntatibus
eius et tam sapienter erãsita ut cũ
angelica et humana creatura pec
casset. id ẽ nõ qd ille. sed qd volu
it ipa fecisset eadem per eandem
creature voluntatem qua frã ẽ qui
creator noluit impleret ipe qd
voluit. bñ utens et malis tamq
summe bonus ad eorũ damnationẽ
quos iuste pdestinauit ad penã
et ad eorũ salutẽ quos benigne
vocauit ad gram. Quatũ em̃
ad ipos attinet qd deus noluit
fecerunt. quatũ veo ad omnipotẽ
tem dei nullo mõ id effice value
runt. Hoc quippe ipo qd contra
voluntatem dei fecerunt. de ipis
facta est voluntas eius. Propte
rea nãq magna opa dñi exqui
sita in omnibus voluntatibus eius.
ut timro et ineffabili mõ nõ fiat
pter voluntatẽ eius. qd eã con
tra eius sit voluntate qr non fi
eret si non sinet bonus fieri nec unq nolens
male. n omnipotens et de malo sinit ꝑ uolens. nec
posset fieri bn. fuce sinet

Cxii

Aliqn aute bo voluntate ho
vult aliqd qd deus non

vult. ꝑ̃ cuã bona multo ꝯmplius multo ꝙ̃ ꝯrarius uolũtate. ſ. ꝯ illius mala ee uolũtabus nullus potest. tamꝫ ſi bonus filius patrẽ uelit uidere. ꝙ̃ deus bona uolũtate uult mori. Et rurſus fieri ꝑt. ut hoc uelit homo uolũtate mala qđ deus bõ. uelut ſi malus filius uelit mori patrẽ uelut hoc cuã deus. Nempe ille qđ nõ uult deus iſte uero id uult qđ ꝯ uult et deus. et tñ bona uolũtate dei ꝑietas illius ꝓcibus cõſonat ꝙ̃ubus aduolentib ꝙ̃ huius. id e uolentibus impietatis. Tantũ ĩtereſt quid uelle hoĩ quid deo cõgruat et ad quẽ finẽ ſuã quiſq; referat uoluntatẽ. ut aut ꝓbet aut ĩprobetur.

Iam deus quaſdam uolũtates ſuas utiq; bonas ita ĩplet ꝑ malorũ hoĩm malas uolũtates ſiaud ꝑ udeos maliuolos bona uolũtate patrib xp̃us ꝓ nobis ocꝯſus mortuus e. Qđ tñ bonũ fiñ e ut aplis petrus. qñ id fieri nolebat. ſathanas ab ipõ qñ omdi ueneat dicẽtur. Quã bone appacebãt uolũtates priorũ fideliũ qui nolebãt aplm paulũ ieruſalem pergẽ ne ibi patẽtur mala que agabus ꝓphã ꝓdixerat. et tñ deus hec illum pati uolebat ꝓ fide xp̃i ꝙ̃nus aanda. exercẽs miam xp̃i. Ne ꝑ iſtã bonã uolũtatẽ ſuã ĩpleret ꝑ xp̃ianorũ uolũtates bonas. ſed per udeorũ malas et ad eũ ꝓcubus ꝑmebãt qui nolebãt qđ uolebat ꝑ illi per quos uolentes factũ e qđ uolebat. ꝑ idipm quidẽ. ſed ipe ꝑ eos bona. illi aute mala uolũtate fecerũt.

Sed ĩtelibet ſmt uolũtates uel angelorũ ul hoĩm uel bonorũ ul malorũ. ul illud nolẽtes qđ deus ul aliud ꝙ̃m volentes qđ deus. dei ĩpotẽtis uolũtabus ſemp ĩuictus e. que mala ee nullꝫ pot. Que cuã ſũ mala irrogat uſta e z ꝓ fecto q uſta e mala nõ e. Deus igit̃ ĩpotẽs ſiue ꝑ miam aliq̃ uult miſereat ſiue ꝑ iudiciũ que uult ĩdurat. nec ĩ quecalq̃ fiat. nec niſi uolẽs aliquid fiat. et oia q̃cũq; uult fiat.

Ex hoc cũ audimus et in ſacris libris legimus ꝙ̃ uelit omes hoes ſaluos fieri. ꝙ̃ ubi certũ ſit nobis nõ oes hoes ſaluos fieri tñ nõ ideo debemus ĩpotentiſſime dei uolũtati aliquid derogare. ſed ita ĩtelligere qđ ſcriptũ eſt. qui omes hoes uult ſaluos fieri. tamꝫ dicẽtur. nullũ hoem fieri ſaluũ. niſi ꝙ̃ ipe fieri uelit. nõ qđ nullus ſit hoĩm niſi que ſaluũ fieri uelit. ſ. qđ nullus fiat niſi que uelit. ideo ſit rogandus ut uelit. ꝙ̃ ꝙ̃ e fieri ſi uoluerit.

Et orãdo quippe deo apebat aplis ut hoc diceret. Dic em intelligimus et qđ in euãgelio ſcriptum e. q illuminat oẽ hoẽm. non qꝫ nullus e hoĩm qui non

illuminetur. sed qua nisi ab ipō nl' lub illuminatur. Aut certe sic dictū est. qm omēs hoēs vult saluos fieri. non q̄ nullus hom̄ cēat. quē sal uū fieri nollet. sī virtutē mīaz lorum facere noluit apud illos quos diat acturos fuisse pemtē am si fecisset. sed ut oēs homēs omē genus humanū mtelligam9. per quasq; differētias distribu tū regēs. pceres nobiles. ign nobiles. sublimes. humiles. doc tos. indoctos. integri corpore. debiles mgemosos. tardi cordes. fatuos. diuites. pauperes. me diocres. mares. femmas. infa tes. pueros. adolescentes. iu uenes. senes. senes. m l mgt ubi ombus. m moribus ombz. m artibus ombus. m professi ombus ombus m voluntatū et cōsuetudinū varietate inuēbili constitutos. Et si quid aliud dē differētiarū m hominibus. Quid em est eorū vī nō deus p vnī genitū suū dñm nrm per oēs gentes saluos hoēs fieri velit. et ideo fiant. quia omnipotens velle mamiter nō pōt. quodcūq; voluerit.

Cxv

Receperat em aplūs ut oraretur pro ombus hoī bus et specialiter addiderat pro regibus et hyb qui m sublimitate sūt. qui putuit po terāt fastu et superbia secu lari a fidei xpiāne humilitate abhorrescē. Proinde dicēs hō em bonū est coram saluatore mō deo id ē ut ecclā p talibz oretur. statim ut despectorem tol leret addidit. qui omēs hoēs vt saluos fieri. et ad agnitionē veri tatis venire. Hoc quippe deus iudi cauit bonū. ut oīmbus humilia dignaretur salutē prestare sublī mitū. qd' vbiq; iam videmus im pletū. Isto loco nomēs modo et dñs usus ē in euāgelio ubi ait phariseis peccatis mētam et rutam et cuminū et omne olus. Neq; em pharisei et q̄cūq; et oī um per omēs terras alienige narū oma olera deamabant. Sicut ergo hic omē olus omne genus olerū. ita et illic omnes hoēs omē hom̄ genus intelli ge' possumus. et quocūq; alio mō intelligi potest dū in arede' nō rogamur aliquid omnipoten tem voluisse fieri et factū non ēē. qui sine vllis ambigutatibz in celo et in terra sicut veritas cantat. Omnia q̄cūq; voluit fecit. Profecto fiē' nolut qd' cumque non fecit.

Cxvj

Qua propter ecclā p'mū hoēm deus in ea salute in qua conditus erat si custodi re voluisset. cum iā oportuno tpe post genitos filios sine mt' positore mortis ad melioā per duceret. ubi iā nō solū peccā non cōmitte'. sed nec voluntate posset habere peccandi. si ad p'manendū sine pcō sicut fuit erat pcepta voluntatem habi turū ēē psciret. Nunc vero cū male usurū libero arbitrio hoc est peccaturū ēē psciebat

ad hoc ꝓnaub ꝓparaut volūtatē
suam. ut bñ ipe fuet de male eaa
fauete. ac sic de mala volūtate
hoīb nō euaquaretur. sed mchylo
mnub mplēt bō oīpotēub. Cxvij
Sic em oportebat hoem ꝓub
fieri ut et bñ uelle posset
et male. nec ḡtub si bñ. fm
ꝑne si male. Postea vero sic
erit ut male velle nō possēt. nc
ideo libero carebit arbitrio. Nl'
to quippe liberiubebit arbitriū.
qđ oīno nō poterit seruíe ꝑnō.
Neque em culpanda ē volūtab
aut volūtub nō ē. aut libera
dicenda nō ē. q̄ beau sic esse vo
lumub. ut eē mlei nō solū no
lumub sed neq; ꝑ prorsub uelle
possímub. Sicut ergo aiā mra
eaā nūc nolle mfelicitatē. ita
nolle mqutatem semper habi
tura ē. Cxvm
Sed ordo ꝓtermittedub nō
fuit m quo deus voluit
ostendē quā bonū sit aiāl'raq
onale. qđ eaā peccaē possit q̄
uib sit melius q̄ peccaē non
possit. sicut mnor fuit mmor
litab. sed nī fuit m q̄ possēaā
mori. q̄ub maior futura sit
m q̄ non possit mori. illam
nāq; mmortalitatē humanā ꝓdi
dit per liberū arbitriū. et hāc
acceptuub ē per graaā qua
fuerat acceptuub si nō per
asset per meritū q̄ub nec
sme grā nec tuc illud meitu
eē potuisset. qua et si peccatu
m solo arbitrio cāt cōstitutū
non tamē ustine remēde suffi
cebat liberū arbitriū msi ꝓ
pacē mnūbilib bom dnm
auxiliū ꝓberetur. Sicut em mo
ri est m hoīb ꝑte cū velit ne
mo est em qui nō sepm ut mch
il aliud dicā. ul' nō nescēdo
possit omde. ad tenandā vēo
vitam volūtab non satis est si
adutoria siue elemētorū siue q̄ al
rumcuq; tutammū de sunt. sic
homo m ꝓradiso ad se omden
dū relinquēdo ad ustaaā ydo
neub erat per volūtatem.
Ut autē ab eo tenēbat vita us
tine parū erat velle. msi ille
qui eū fecāt adiuuaret. Ꝑ;
post illā ruinā maior ē mia
dei. q̄n et ipm arbitriū liberū
est a seruitute cū dnātur cū
morte ꝑnm. Nec oīno per
se ipm sed per solā dei gra
tiam que m fide xpi est po
sita libeatur. ut volūtab ꝓpa
sicut scriptū est a dnō ꝑpare
tur quia rete à muneā dei ca
ꝑatur per q̄ vemat ad mu
nub eternū. Cxvm
Unde et ipam vitam eternam
que certū nīcs est operū bo
norū gratiā dei appellat. ꝓpub.
Stipendiū mquit ꝑm morb. ꝑ
tia autē dei vita eternā m xpo
ihu dnō nrō. Stipēdiū p ope
mliāe debitū redditur nō dona
tur. Ideo dixit stipēdiū peccati
morb. ut morte ꝑnā nō morb

īmeruto illatam sed debitā dēmōs
traret. ¶Gratia vero ñ gratis sit,
gratia nō est. ¶Intelligendū est igit
eā ꝑā homīb bona meita cē dei
munera/quibus cū vita eterna red
ditur. qd ñ grā pro grā redditur. Cxx
¶Sic ergo factus est homo rectꝰ
ut in ea rectitudine ꝑmanere
posset non sine dei adiutorio. et
suo peruersus arbitrio vtrūlibet
horū elegisset. dei voluntas fieret.
aut eiam ab illo aut ēte de illo.
Vnde quia suam malunt facere
quā dei de illo fīa est voluntas dei
qui ex eadem massa dampnatiōib
que de illius stirpe ꝓfluxit facit
aliud vas in honorē. aliud in cō-
tumeliā. in honorē ꝑ miserordi
am. in cōtumeliā per iudicium
ut nemo gloriet in hominē. ac
ꝑ hoc nec in se. Cxxj
¶Nemo ne. ꝑ ꝑm liberare
nitur vnū mediatorem dei
et hoīm hoīem xpm ihm. nisi es
set et deus. Sed cū factus est
homo. adam sine rectus. media
tor ei nō opus erat. cū vero
genus humanū ꝑtā lōge sepa
rauerit a deo ꝑ mediatorem
qui solus sine ꝑcō natus est
et vixit et occisus est. reconci
liari nos oportebat deo usque
ad carnis resurrectionem. et vi
tam eternā. ut et humana su
pbia ꝑ humilitatē dei arguere
tur. ac sanaretur et demōstra
retur hoi q̄ꝑ longe a deo recesserat.
cū per incarnatū deū reuocaretur
ac per hoīem deū exemplū obedi
ē cōtumaci hom ꝓbētur. et vnge
nito suscipiēte formā serui que mihi
il ante meruerat fons gre pandē
tur. ut carnis etiam resurrectio
redemptis promissa in ipo redemp
tore ꝓmonstraretur. et per eandē
naturam quā se decepisse letabat
dyabolus vinceretur. nec in homo
gloriaretur ne iterū superbia nas
ceretur. et si quid aliud de tanto
mediatoris sacramēto a profectibus
videri et dici ꝑt. aut tantū videri
etiam si dici nō ꝑt. Cxxij
¶Tempus autem qd inter hoīs
mortem et vltimā resurrectio
nem interponitur animas absconditas
receptaculis cōmet. sicut vnaque
que digna est. vel requie vel eri
pna. pro eo qd̄ gessit in carne
cū vixit. ¶Neq; em negandū est
defunctorū animas pietate suorū vi
uentiū releuari cū pro illis sa
crificium mediatoris offertur. vel
elemosine in ecclā fiunt. Quibus
hec prosunt. qui cū viuerent ut hec
sibi postea prodesse possent me
ruerunt. ¶Est em viuendi quidā
modus nec tam bonus ut non
requirat ista post mortē. nec tam
malus ut nō prosint ei ista post
mortem. ¶Est vero talis in bono
ut hijs nō egeat. et est rursus
talis in malo ut ne hijs valeat
cū hec vita transierit adiuuari.
¶Quo ꝑtinet hic omne meritū com
paratur quo possit post hanc vi
tam releuari quispiā vel ḡuari.
¶Nemo autē se speret qd̄ hic
neglexerit cum obierit apud de
um promereri. ¶Non igitur ista
que pro defunctis cōmendandis
ecclā frequentat illi aplice sunt
aduersa sententie q̄ dictum est.
Omnes em nos astabimus ante
tribunal xpi ut referat vnus

quisq; sedm ea que per corpus
gessit. siue bonū siue malū. p
eam hoc meritū sibi quisq; cū
corpore uuerit cōparaut ut ei ista
possent prodesse. ¶ Non em̄ omni
bus prosunt. Et quare ombus
non prosunt. nisi pter dram vi
te quam quisq; gessit in corpore.
¶ In ecclīs ergo sanctificā siue altaribus si
ue ḡrūciuq; elemosinarū probat
tizatis ombus defunctis offeruntur.
pro valde bonis grāru actiones
sunt. pro nō valde malis pmā
nones sunt. pro valde malis e
tiam si nulla sunt adiumēta mor
tuorū qualescūq; uiuorū consola
tiones sunt. ¶ Quibus aut pro
sunt. aut ad hoc prosunt ut sit
plena remissio. aut certe ut tol
lerabilior fiat pna dāpnatis. ¶ Cxm

POst resurrexionē uēo fac
to uniuerso cōpleto iudi
cio suos fines habebunt ciuitates
duę. una christi altera diaboli.
una bonorū altera malorū. ut
ip tamē et angelorū et hom̄. Iu
stis uolūtas illis facultas nulla
poterit ee peccandi nec ulla cō
dicio moriēdi. istis m eterna uita
vere feliciter ip uiuentibus illis
infeliciter in eterna morte sine
moriendi ptate duraturis quo
utriq; sine fine. ¶ Sed in bitudi
ne ista alius alio prstabilius. in
miseria ill alius alio tolerabi
lius pmanebit. Frustra itaq;
non nulli. immo ip plurim
eterna dampnatorū pena et
et cruciatus sine intermissione petu
ob humano miserātur affectu. atque
ita futurū esse nō credunt. nō quide
scripturis diuinis aduersando. sed
pro suo motu dura quę ip molliendo.
et in leuiore flectendo sententia que
putāt magis terribilius dicta esse
quā uerius. ¶ Non em̄ quiuit obli
uisci deus miserere aut cōtinebit
in ira sua misericordias suas. Ne
quidem in psalmo legitur sancto
sed de hiis sine ullo scrupulo intel
ligitur. qui vasa misericordie nu
ncupantur. quia et ipi nō p mere
tis suis sed deo miserante a mise
ria liberātur. ¶ Aut si hoc ad oēs
estimat primē nō ideo necē est dam
nationē opīnetur posse finiri eo
rū de quibus dictū est. et ibunt
hi in supplicium eternum. ne isto mo
putetur habitura finē quādo ip fe
licitas etiam illorū de quibus e
contrario dictū. ¶ Iusti aute in
vitam eternā. sed penas damp
natorū certis tēporū interuallis
existimet si hoc eis placet
aliquatenus mitigari. ¶ Iam sic
quippe intelligi pt. manē in illis
iram dei hoc est pnām damna
tionē. ¶ Hec em̄ vocatur ira dei.
non diuinum animi pturbatio. ut i
ra sua. hoc est manēte ira sua
nō tamē cōtineat miserationes
suas nō eterno supplicio finē da
do sed leuiamē adhibendo uel in
terponēdo cruciatibus quia nec
psalmus aptē. Ad finiendā ira
suā uel post ira suā sed in ira
suā. ¶ Que si sola eet ipta ibi
immma cogitari pt. pre a

regno dei. exulare a ciuitate dei. alienari a vita dei. carē tā magna multitudīe dulcedīe dei quātū ab scondit tīmentibus se. ꝓfecit autē ꝑtinentibus in se. tam grandis est pena ut ei nulla possīt cōparē tā que nouīmus cōparari. si illa sit eterna. ista sit autem quālibz multis seculis longa fīmenda. Manebit ergo sme fme morbi la ꝑpetua dāpnatorū. id ē alie naas a vita dei. et oībus erit cōmunis. quālibet hoēs de varietate penarū uel dolorū reuelatione uel mīmissione uel pro suis humanis motibus suspicetur. sicut manebit cōmuniter oīa vita eterna sc̄orū quālibet bonorum distantia cōsidē fulgeat. Cxxiij

Er ista fidei confessione que breuiatur symbulo cōtinetur. et carnalis cogitatio lac parvulorū est. spūalis ꝑfecta atq; tractata. cibus est fortiū. nasatur spes fidelīū bona. cui caritas sīa comitatur. de q̄ scriptū est maior oībus hys ē. Sed de hys oībus que fideliter sūt credēda. ea tamē ad spem ꝑtinēt que in orōne dīca cōtinentur. Maledictus est em oīs qui spēm pōit in hōme. sicut diuina testantur eloquia. ut per hoc et in se ipō qui spē ponit hūanis maledicti vinculis innectitur. Ideo nō nisi a deo debemus pete. quic quid spēra mus nos uel bn̄ opaturos. vel pro bonis opibus adepturos

Dro inde apud ewā Cxxv

gelistam matheū septem petitiones cōtinē dīca videtur orō. quarū in tribus eterna pas cātur. in reliquis ītuor ꝑtialia q tamē ꝑpter eterna cōsequenda sūt necessaria. Nam qd̄ dicimus. Sanctificet nomē tuū. aduenat regnū tuū. fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. qd̄ non absurde quidē intelligerūt in spū et corpoē oīno sme fme petendā sūt. et hic michoeant. quātū q̄ proficimus augent in nob. ꝑfecta vero qd̄ in alia vita speranda est. semper possidebūtur. Qd̄ vero dicimus. Panē nr̄m quotidianū da nobis hodie. ~~sicut et nob~~ dīmitte nobis debita nr̄a. sicut et nos dīmittimus debitoribus nr̄is. Et ne nos inducas intemptationē. Sed libera nos a malo. Quib nō videat ad ꝑntū vite indefectam ꝑtinē. In illa itaq; vita eterna ubi nos semper speremus futuros. et nobis dei sanctificatio et regnum eius et voluntas eius in mō spū et corpoē ꝑfecte atq; īmōrtāl permanebit. Quibus ideo quotidianis ideo dictus est. q̄ h̄ necessarius ē. quātus aīe carni q̄ tribuē dus ē. siue spūaliter siue carnaliter siue utroq; intelligat modo. Hic est eadem q̄ postulamus remissio vbi ē cōmissio peccatorū. Hic temptationes que nos ad peccandū illicere uel impellūt. Hic denīq; malū unde carnis liberari. illud autem nichil istorū est. Cxxvj

Evangelista vero lucas in ora tione dīca petitiones nō septē. sed quinq; cōplexus est. nec ab isto utiq; discrepauit. sed quo iste

spūalis

Verus

septem sint intelligende ipa sua bzeuitate cõmonuit. Nomẽ quippe dei sanctificatur in spũ. dei autem regnũ in carnib resurrectõe venturũ est. Ergo ostendẽs lucas tertiã petitionẽ duarũ superiorũ esse quodãmo repetitionem, magis ea ~~em~~ pretermittendo sciat intelligi. Deinde tres alias adiungit de pane quotidiano. de remissione paterũ de temptatõe vitanda. Ut deo quę dicta sunt. Sed libera nos a malo. iste non possunt ut intelligamus ad illud superius qđ de temptatõe dictum dictũ est primẽ. Deo quippe apt. Sed libera. nõ apt et libera tam quam vnam petitionem esse demonstrãs. noli hoc sed hoc. ut sciat vnusquisq; in eo se liberari a malo. qđ non infertur intemptationem. Cxxvij

Nam vero caritas quã duabus istis id est ~~spei~~ fide et spe maiorẽ dixit aplus. quanto in quoquũq; maior est tanto melior est in quo est. Cui enim queritur vtrũ quisq; homo sit bonus non queritur quid credat. aut quid speret. sed quid amet. Nam qui recte amat. procul dubio recte credit et sperat. Qui vero nõ amat mentitur credit. eadem si sunt vera que credit. sperat. et ad veram felicitatem dirigantur proinde que sperat ut et hoc credat ac speret. qđ si sibi petenti donari possit ut amet. Nullus enim sperãs sine

a ✠ tamẽ speret etiã si sit uera q

amore non possit. fieri tamẽ potest ut id nõ amet sine quo ad id qđ sperat non pot puenire. tamẽ si speret vitam eternam. quam quis non habeat et nõ amet iusticiã. sine q̃ nemo ad illam puenit. Ipa est fides xpi quam aplus cõmendat que p dilectionẽ operatur. et qđ in dilectione nõ diu habet. peribit ut arripiat. quęrit ut inueniat. pulsat ut aperiatur ei. Fides nanq; impetrat. qđ lex imperat. Nam sine deo dono. id sine spũ sco. p quẽ diffunditur caritas in cordibus nrĩs ubere lex poterit nõ iuuare. et p uarietatẽ fatẽ insipiens qui de ignorãtia se excusare nõ possit. Regnat enim carnalis cupiditas. ubi nõ est dei caritas.

Sed cui in altissimis Cxxvij ignorantie tenebris nulla resistente ratione scienciã carne vincitur. hęc sunt prima operum hominũ. Deinde cum per legem cognitio fuerit facta peccati. si non diu adiuuat diuinus spiritus secm legem volẽs viue vmatur. et faciens peccat pater q̃ subditus seruit. a quo enim quis deuictus est huic et seruus addictus est. id agente sententia mandati. ut peccm opet in homine oem cognitionem aimulo punitentio adiecto. itaq; ita qđ scriptum est impleat lex submittat ut humiliet delictũ. Hęc sunt secunda opa hoiũ. Si aute respexerit deus

ut ad mplenda que mãdat. ipẽ
adiuuare credatur et agi homo
cepit dei spũ. ẽ baptisatum. adũ
sub spm sozoꝛu robꝛe caritatis
ut ꝙuis adhuc sit ꝙ homĩ ꝛpug
net ex homĩe non dum tota m
firmitate sanata ex fide tamẽ
iustus viuat. iuste ꝙ viuit. m
quãtũ nõ cedit male ẽ baptisẽ
ne. de ꝯãone vincente iustitie.
Hec sũt terna opa bone spei
hoĩb. in quibus si pia ꝑseuerã
tia quisq; proficiat. postremo
pax restat que post hanc vitã
in requie spmitus. demde m
resurrectõe eaã tarmb mple
bitur. Harũ ꝙtuoꝛ differẽtiaꝛu
prma ante legem. scda sub le
ge. tertia sub gr̃a. quarta in
pace plena atq; ꝑfecta. Dic
est et dei populus ordinatus
p mterualla temporũ sicut deo
placuit. qui in mensura et nu
mer̃o et ponder̃e cuncta disposuit.
Nam fuit ꝑmitus ante legem.
Secũdo sub lege que p moysen
data est. Demde sub gr̃a que
reuelata est per ꝑmũ mediato
ris aduẽtũ. Que quidẽ gr̃a
nec antea defuit quibus eam opoꝛ
tuit mpti. quãuis pro temporĩb
dispensatiõe velata et occultꝛ.
Neq; eni antiquoꝛũ quicũq; iuꝛ
toꝛũ preter xpi fidem salutem
potuit mueniꝛe. Ut vero mfi et
illis cognitus fuisset. non potu
isset nobis per eoꝛũ mnisteriũ
aliis apis aliis oculis

Hec igitur ꝛpletari autem ꝙtuoꝛ istaꝛũ velut etatu

singulum quem q; hoem gr̃a
regeneratiõis inuenerit. ibi eni
remittũtur ꝓterita vmissa pẽa.
et reatus ille nascendo ꝯtractus
renascendo dissoluitur tam ꝑfec
multũ valet qd spus ubi vult
spirat. ut quidam secũdum illa
seruitutẽ non noverit eẽ sub
lege. sed cũ mandato mpiat
adiutoꝛiũ hyẽ duuntũ. Cxxx

Hec q; autẽ possit homo
capax esse mãdati secũdũ
carnẽ viuat nisi ẽ. Dz si cũ
sacramẽto regnũ cẽlis imbutus
est nichil ei oberit. si tuꝛ ex
hac vita migrauerit. q; ideo
xpus mortuus est. et resurrexit.
ut vivoꝛũ et mortuoꝛũ dñetur. nec
tenebit eũ regnũ mortis. pro quo
mortuus est liber ille m mortuis. Cxxxi

Omma igit̃ ꝓcepta diuĩ
referũtur ad caritatẽ de qua
dicit apls. Fmis autem ꝓcepti
caritas de coꝛde puo et conscien
cia bona et fide non ficta. Vis
ita q; precepti fmis est caritas. id
est ad caritatem refertur omne
preceptum. Quod vero ita fit
uel timoꝛe pene uel aliq; mten
cõe carnali ut non referatur ad
illam caritatem qua diffundit
spus scis in cordibus nris. nõ
dũ fit que admodũ fieri opoꝛ
tet. ꝙ fieri videatur. Cari
tas quippe ista dei est et proꝛ
mi. et utique in istis duobus
ꝓceptis tota lex pendet et ꝑphe
te. Adde euãgelia. adde apls.
non eni aliũde vivit ista ẽ. Fmis
ꝓcepti caritas ẽ. et de caritate

est. Nuecūq; ergo mādat deus ex q
bus vnū est. Non mechaberis. et
quecūq; non inuenitur. sed spiritu
ali consilio monentur ex quibus
vnū est. bonū est hoīm non tange
mulierē. tūc trē fiut cū referuntur
ad diligendū deū et proxmū. ppt
deū. et in hoc seculo et in futuro.
nunc deū per fidem. tūc per spe
riem. et ipsum proxmū nunc per
fidem. Non em̄ sanis mortalib
corda mōrtuū. Tunc autē illūi
nabit dns̄ abscondita tenebrarū
et manifestabit cogitōēs cordis.
et tūc laus erit vnicuiq; a dnō.
qua id laudabitur et diligetur
a proximo in proxmū. qđ ne la
teat ab ipō illuminatur deo. Nu
nuetur autem cupiditas caritate
crescente. donec veniat hic ad
tantam magnitudinē qua maior
esse non possit. Nauorem enim
caritatem nemo habet quā ut a
iam suam. quis ponat pro am
cis suis. Ibi autem quis explī
ret quāta erit caritas. vbi cupi
ditas. quā uel cohercendo sitpe
ret nulla erit. quoniā summa sa
nitas erit. in contēno mortis nul
la erit.

Curry

Sed sit aliquādo inuis uolu
minis finis. qđ ipe videris vtru
encheridion appellare debeas vel
hīē. Ego autem tui sperneda tua
in christo studia non putarē de
te bona credēs in adiutorio rede
mptoris mī cōfidēs ac sperīs te
ip in mēbris eius plurimū diligēs
libruī ad te sicut valui vtinam
tam cōmodū ex proborum de fide
spe. caritate conscripsi. Vale.

Explicat liber encheridion be
ati augustini. Conscriptus ad
laurēcium primicerium ecīe vrbice.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Incipit plogus in librū bti augustini de ogniē vere vite...

Sapiencia dei que os muti aperuit et tri bubilu aiali huāna verba formare tri buit me quoq; nō solū sermone sed eaā stia impei tū ad fandū impellit atq; per se ac de se intellecta alys prē monstrē cē cōpellit. Hinc ergo mstinctu ad vilitatē ut spēo pluū morū uterū mitto me corrodendū den tibq; mundorū et forsitan cōsonē dū cordibq; dilcōrū. Cū ypis ne titas et vita dicat. Hec ē vita eterna ut cognoscāt te solū verū deū. qstat pfēō ad hoc rōnalē creaturā solū factā ut factorē su ū verū deū intelligat intelligē do diligat diligēdo in eo q̄ eter na vita ē et nalit̄ bte viuat. Quātus ergo eēncia cōnabilit̄ inestigāe ē ad eternā vitā festina re. Hanc vēo negligēdo ignora re ē utiq; ad mortē indeficiētem pcurē. Quia inimicū ignorāb ignorabit̄ dū q̄q; a beata vita sequestrabit̄. Cōmobrē cū de hac pclara materia plurim scōrū pīm multa gloriosa q̄ scripserit ipāmq; rem simplicioibq; obscuā orē quodāmō reddiderit. libet me per hec condensa q̄dā se mita stilo explanāe. q̄ mfirmis intellectibq; relicto errōis denuo per planū veritatis luceat libere ābulāe. Sed hic quilibz inuidus nebulosa facie forsitan obtenebrit̄ et vitiis diu sublimdo corde con cretū in me acerbit̄ ēnomit. Cād tu inquies tēptas ligna silus ipportāe. ac prēdātī mai vndā mstillāe? Hinc tā mordacis mor dacē dentē hec pēr tenūdat et venenū malicioseē eōmittū in viscerā ipsius denuo torquēdū infundat. Inuidia dyaboli mors intrauit i orbē terrarū. imitāt illū q̄ sūt ex pte eius. O inuide ifelix q̄ aliena felicitatē torquē ris alieno dāpno depascēris. Ip sis rebus pbas ex pte dyaboli te ēē q̄ inuides alys q̄d tu ignoras scīe. Ac michi ob pīū laborem collatū egris sustinys ingemiscis. q̄d tibi ob desidiam ymo ob inuidiā denegatū cognoscis. Age miser potius lenferū virus quo turges ēuome salubre dulcōmis antidotū cyrape. Dum āt pti prīs tui ingrv felle tabescēs fauces ego āt cū inuidia tabescēre uter nō habeo. Egregiā igit scripturarū siluā alacriter ingrediēs nō in eā ut tu venenata lingua asseris ligna deferens. sed pcios ute lignū iustitiā esurientibq; de ea esserē conabor et dulcē vite hausti vitā sitientibq; de pelago scripture haurire nō morabor. Omnes ergo fideles ad lignū fontēq; vite curramus cuius gustu in eternū bte viuamus. libellus āt cognō nio vite nomē sortiatur. dum in eo vēa vita tardioribq; intellectū cognoscibilis rēddi videatur.

Fratres... Gracias deo psolua mus cuius dono apte i dubijs re bus certificari possimus. Cūqu dē ergo nob in hoc opīm videas gfluxisse. ne ad prīam tendētes in via lassabūdi deficiamus pas

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

tu potuq; vite ut soles refice et
tempus irremediabili aut su labile
nevilu questionu figens far stabile
ne sua nolubilitas nos orantes
inoluat sed tua affabilitas m di
uinis laborātes ad semp manes
euu sistollat.

Incipit liber bti aug de agnicõe
vere vite.

Eauctu lugm vite frēs
krim m tnmis crucib
pendilu meu alacres
adite. fontēq; vite a vi
tu prē qi de loco voluptatis ma
nātē padisu etiam videlicet or
tu delicatu irrigantē vnammes
haurite. Cuj sapor si palatu
cordis vri mdulcorauerit testor
vobis q nos cu eo pmansuros tor
rēte voluptatis sue q̄q; satiabit.
Fratres. Cu carnalia sapietes
spualia cogitare nequeamus. reg
nu celoru regionē latissimā om
opulēta affluentissimā m q̄ cele
stem ihrlm pclaru vrbē mentis at
q; opibus meditam et t hac deu
qi gloriosu regē agelos ueluti
mlites uario cultu gspicuos mēte
formamus. Idcirco postimus
ut rōne mdagāte. argumētis que
q; obstancia apprimas. ueritatem
qi m tenebris latitātē ad lucem
nobis pducas. at deu ad quem
videndu nos asseis factos. quoda
mō visibilē ait oculos cordis nri
gstituas. Magister. Cu deus om
potens solus t mortalis. solus iuisi
bilis solus t corruptibilis lucē
habitet tactessibilē. ego at tene
bris pricoru obsitus tetra caligine
m habitem. lucē virtutē t addibilē.
q̄ luc meffabile lumen scis aliorū
oculis mferre poteo. qui cecutiēte
cordis oculo splendore tāte maies
tatis reuerbeatus nullo mō intuei
pualeo. Fratres. Tamē intere
p posse m illa rupi q̄teng dejecta
caligine meatis ab illa illuiari. nos
quoq; p te illustrati siant sepe vide
mus valles a mōtibq; iubare solis
irradiari. Magist. Conabor p vri
bus vobis oratibus ac loyca peūte
argumētis comitantibq; sequi veritate
usq; t tpius tactessibilis luas latebu
lu fugiētē. upaq; gredente pduci
ea u obis mdagantibus se ostendē
tē. Fratres. Nra quidē nō deicit
oratō tm sit tibi pina diuy veritatis
tractio. Stragnope quidē a te audie
desideamus q̄lit m orōibq; de deo
cogitare debēmus. ne forte ipsema
mens sibi pulchru hoiem y magi
netur et hoc simulachru p uero
deo decepta veneretur. Magist.
Fateor magnitudie altitudinis
susceptu negotij victus succubo.
q; t utru q; mete gripio vix ver
bis explicare sufficio. Excedit
ei longe ome pclaru simoru
philozophoru ingeniu. q; subli
mitas huj rei que tractat. exu
perat oem intellectu. Quito ipe
magis oem creaturā tūsgrediss
cor ea diligeti tuutu gtēplai
tato magis sensu ea ab aspectu t
tellectus mei elongari. Opam tm
dabo mquisitō m vrē p modulo
meo satisfacere put ipe de quo agi
m dignabitur notitia sui desi
deriu aie t notescē. nos at vbi
vires ponde tante emnētie ps
se sufficiūt. oportet fragilitati
ignoscē. Fratres. Nos q̄to
diligentius huj rei pondus
ampletendu mē. tanto ardentius
optamus ea nobis utru q; fieri

cognoscibilē · et cuius q̄litatis mō
mtuēi pulchitudmē · et ideo li
benta animo ignoscim⁹ tibi · si ea
que verbis non vales saltē nuti
bꝰ explices · ℣ magister .. ℟ aendū
igitur deū nullis verbis q̄ppie
explim · nulla posse cogitacō
apprehēdr · ℣ quomo ei ymēsus
et icōprehēsibilis pdicaretur
si hūane locutiōm uel meditaci
ōi mcludēt⁹ · ℟ Nūt ät patet
q̄ sit āmirabilis cū omībꝰ l m
ginis sit mediabilis | omībus
cordibus mcogitabilis | dyaletica
ät dissendi potens potent⁹ que
q̄ dubia diffimēs | cūctas scrip
turas cubras et cuscreas et e
us rōnacōmbꝰ cūctū hūanā
sapiēnā admchilans · cū duū
tatē mtendit · tāte maiestatis
luce repaussa · paudū caput
trem facta reflectit · atq̄ m ab
dita hūane sapiēne fugiens
delitescit · dissolutis q̄ sylogis
morū nexibus stulta obmutes
at · ℣ Sepe noīe et uerbo cūcta
exprimit⁹ · que sub decē pdica
mētis hūano corde gcipiunt⁹
℟ Sed q̄ ex hyps nullū q̄ppie deo
quēat maifeste tacio q̄probat ·
℣ Nā si dubitēm⁹ q̄ deus sba sit
que sibus subsistē tribuit · et
per quā oēs res ēe habent mov
vmuersalia et idiuidua de qu
bus substātia pdicat⁹ genea et
spēs m quibus ūsatur · situs et
nouē actiōa q̄ ei necessario ihēnt
aūo occurrūt | que cūcta liquet
q̄ mīme m deū gcurrūt · ℟ Si p
dicemus q̄ deus ipā magnitu
do exīstat · q̄ oīa et mēsūa et
nuō et pondē disponit · q̄ting
quitatis huic q̄litati se oppont
et sua exiguitate qd̄ē superi
oīa magnitū gmenuut · ℣ Que
si ipām bomtatē uel summū bonū
noiēm⁹ · q̄ cūcta ualde bona fe
cerit · statū malū huic q̄litati q̄
rīū obuiat et tanto bono se oppo
nē nō trepidat · ℣ Si creator
uel deus pdicetur | pdicetur⁹ q̄
utriusq̄ ad aliq̄ scientiā ad mūdū
referturⁿ | q̄festim relatio oppont
an mūdi mstitucōnē eū hoc voca
bulo caruisse · et hoc relatiuū ex
mūdi creacōne ei acquisse · ℣ Qd̄
ignoēiens ē de deo cogitāe · cū nō
astringat mchil deo accidētale · sed
totū qd̄ de eo pdicat⁹ ei ēe essēcia
le · ℟ Porro si vbiq̄ totus dicatur
et cūcta simul loca iplē asseātur
nov localitas clamdestine irrē
pens · illū loco mcludit · q̄ cūcta
cūcta pugillo gcludit · ℣ Si autē
sempiternus pdicetur · et cūcta
tēpora dispone affirmetur · con
tinuo p̄terito pīs | futuris pīti
sue credē festinat · et mcaū atq̄
finē et mitati assscribē nō formi
dat · ℟ Si ät dicatur q̄ oīa possīde
at · et amictus lumīe sicut uesti
mēto resulgeat | statim hic cogi
tacio eū habitu privat · dīi amic
tū lucis uel possessionē verū ab
eo sepat · ℣ Si semp adēe pīs
pdicatur · q̄festim situs standi uel
sedendi ymaginat⁹ · ℟ Si ät vni
uersa regē refeātur | tūc actus la
boris et nā requiē anullāe conat⁹ ·
℣ Porro si affirmet⁹ passus ma
la nrā sufferēs | illico passio se m
gerit et ipassibilē pati gtendit ·
℟ Hyps ergo decē cūcta locutio hūā

q̄dam

na mcludit². et ab hijs oībus p
pretis ſīne ceſſa e eudeti rōne
pemtq; excludit². Cuncta etēi que
uel oppoſitionē uel gr̄ietatē uel
arrodens ſuſcipiūt nulla rōne
ꝓprie deo queūt. Igit² aī rōne
repugnāte ml de deo ꝓprie loqu
ualeamq; ſaltē mpprie p emgma
ta loqui de deo ſatagamq; firs.
Cundens quidē rō docet deū
huāmq; ūbis medo habilē. ſed m
tellēctualis mens mhiant² deſi
dēat eū ſibi utrūq; fieī cognoſ
cibilē que mens mſtat ſpeculi
aīe videtur. m quo tpā ymagi
nē creatōis ſue gr̄empletur.
Magiſter. Omuerſa q̄q; m rē
bus creatis nouimq; p corporeos
ſenſus cognoſcimq;. et ea quidē
que nec viſu nec experiencia di
dicimus per ꝓpationē viſoꝝ uel
exptoꝝ diſcimus ut q̄ de beſtijs
uel ignotis hoībus legimus. Que
autē nobis pemtq; tōgmta per
ꝓpationes notas nō ſignificāt²
nūq; p̄ſus ſcīeāe mē notificāt².
Et ideo q̄ ſpūalia ſūt nobis ī
uiſibilia atq; corporeis ſenſibus
īgphensibilia | nūq; nobis erūt
aliqua rōne ꝓbabilia. Qua ne
her gſtat ēē et ſi per ſilia edoceī
nequeūt | fidē tm̄ habedā exigūt.
Fratres. Que ratio argumētis
ꝓbat q̄d m ꝓpatōe definat | nrē
est ut rōnalis quiſq; habedē non
renuat. tu tm̄ ꝓfer q̄d de ſpūali
bus ſentiendū tibi rō inuiat.
Magiſter. Dex modis ſpūs m
ſcripturis ſūbalit² dr̄a. non neſcio
a nobis bene ſtūdiū. Primo ſim q;
oīm deus ſpūs appellat² ut ibi.
Spūs ē deus et q̄ adorāt eū m ſpū
oportet adorare. Secūdo angeli
ſpūs nūcupant² ut ibi. Qui fa
cis angelos tuos ſpūs. Tertio aīe
ſpūs nūcupat² ut ibi. Exibit ſpūs
eius et reuertet² in terrā ſuam.
Quarto vita bruto aīaliū ſpūs nō
tur. ut ibi. Quis ſcit ſi ſpūs fi
lioꝝ adam descendat deorſū. Quinto
ventus ſpūs dicit². ut ibi. Et ſpūs
procellarū. Sexto hic aer ſpūs ſcri
bit². ut ibi. Os meū aperui et
attraxi ſpīm. Quorū diffinitio
talis ē. Aer ē ſpūs ſenſibilis. nō
ſenſibilis eidē quē nos attrahendo
ſentimq; ipē nichil ſentiens. cūctus
hī ſub celo vuentibq; ſpīrāmē exhi
bens. Ventus ſpūs ē aer ens. de
nutu aliquo mō agitatus. prellis
aquarū augmētatus | per angelica
miſteria exhalatus | per eadē tēpla
tus. Vita aūt bruto aīaliū est
ſpūs vitalis gſtans de aere et ſan
guīe aīalis īuſibilis ſed ſenſibilis
memoriā habens ſed intellāctū ca
rens. m carne mouens et m aere
euanescens. Aīa neō ſpūs ē ſba ſpūalis
īcorporea | corpis vita | muſibilis
ſenſibilis | mutabilis | illocalis. paſ
ſibilis. ner ꝓpitate meſuē. ner q̄
litate formē | ner colois ſuſceptibi
lis | memorialis. rōnalis. intellēc
alis | īmortalis. Et ne diffimcio na
ſcat. tria ea ꝓbatōibq; roborat.
Aīa ē ſpūalis ſubstātia. Omē eī
qd'alit vitā ſubmiſtrat. ipm nrē
est ut ſubſiſtat. ſed aīa corpi vitā
tribuit. ergo aīa realit² ſubſiſtit.
Hāt veō vitā ēē tpā ꝓbat | dum
pīncipia ſua corpus vuificat. et
absencia ſua idem mortificat. Iter
quidē nobis ē īuſibilis ſed ſpūs
bq; visibilis. Hāt eā ſenſibilē
ēē gſtat. dū oculis colores. auribq;
ſonos. naribq; odores | palato ſapores
manibq; aſpera uel lena ſentiē pſtat.

Est quoq; mutabilis.

Omē ei qd' peiorat² uel meliorat² mutabile ē. sed aīa prius peiorat² virtutibq; meliorat² ergo mūbilis ē. Est eīa illocalis. Omē em qd' loco meludit² altitudiē latitudiē longitudiē aeis circūscribit² et corpus ē. sed tacio docuit aīam incorpoream ee id ē nec corpus nec aliqd' membrū hre igit² q; stat eā illocalē ee. Nō ei spacū aeis ut corpus occupat nec corpus ut aqua vtrem implet: sed ut calor illō lit' totū igm ē. ita aīa illocalit' totū corpus possidet. Igms qdē ē visibilis sed calor² tūsibilis sed sensibq; et quodāmō ignē viuificans. ita aīa tūsibilis sed sensibilis. Visibile corpus qdā occulta vi sensificat et viuificat. Nec ē quoq; passibilis. Omē ei qd' meūdē affīat² passibile ē. sed aīa dīi siue voluntatis q;pos nō effīat² dolore mestīe affīcit². igit² passibilis ee q;nitur. Ab hac q;tutas excludit². dīi nec altitudiē nec longitudiē metit². nec sev circūstancias salucet aīi et retro. dex trorsū. sinistrorsū. sursū et deorsū se meludē patit². Qualitas aīt forme uel coloīs ab hac secernit² dīi nulla forma hūam corpus uel nullus coleāte rei illi assīcit². Nec aīt meūorabilis ē q; preīta recolit uel recollegit. Est rōnalis q; pīna discernit. Est intellectualis. q; futūa intellegit. Nec aīt mōrtalē hymnē ee q;stat q; memoriā sui apud posteros phīemq; duāre laborat. Angelus aīt spūs ē substāa incorporea tūsibilis sensibilis rōnalis intellectualis mortalis. bonoīū lucida et impassibilis. maloīū tetra et passibilis.

Sed videndū vtrū aliq; substāa talis in rebus creatis ee credat² cui a nobis minime videatur. Angelos ee ipa insensibilia phāt que tam certā sui motus legē obseruāt. Omē quippe qd' mouet² aut motū a se habet aut aliūde: sed omē qd' motū a se habet sensibile ē ut aīa. qd' aliūde insensibile ut corpus. Quā si sol luna sideā per se mouet² sensu uel rōne vigē vident². que cui tā certa tē pora creā spacia custodiūt. quo dāmō suū intellectū huic mūdo lūne uel sigms minuūt. Sed qui ea rōnabilia uel saltē sensibilia corpa arbitrat². aute sensu carēs mīt² irrōnabilia q;putat². Cui uere sint corpa visibilia sed motu carēta utputa insensibilia et tñ mouētur q;stat pferto q; aliū de moueāt². Restat igit² ea per angelica ministeria moueri. Nec uentos pluuias q;ndines fulgura tonitrua tempestates auras ussu dei per illos regi qui dubitat et ea sensibilia putat. huic rō stultū cui insensibilibq; resistat. Aduta quoq; aīalia usibq; hūanis p illos obsecūdāi uel adiuuāi q; nō credit. aut illa p rōnis intellectū hec fieri credit longe a rōne recedit. Sed et cūcta q; in rebus insensibilibq; uel creatis sensibilibq; gerūt² p illos administrari qui ambigit multū a luce veritatis desipit. Igit² q; stat angelos ee. et cūcta nobis occulta patent nosse. Sed hoc differt mīt illoīū et nrm scientiā. q; ipi oēs causas rerū angit vemat nosse. Nos aute

vw et cū magno labore ī ēsticia
mus eas res postq̄ m actu gsis
tāt · Porro simplicib⁹ sicut
a nullo intellectu ualet q̄ne cogi
tari ita nulla diffinitione ~~poterit~~
potest q̄ne declarari · Sed q̄ cuiq⁹
intellectualis mens ea uiuiq⁹ ag
noscere anhelat · hec emgmatica
diffinitio ei uiteri sufficiat · De
ois spūb⁹ t essencia īuisibilib⁹ om
ī creaturē tgpehensibilis tota uita
tota sapiencia · tota eternitatem
simul et'nalit' possidens · et dicit
ipa uita · ipa sapia · ipa ueritas ·
ipa iustitia · ipa et'nitas · epistes ·
omem creaturā mistar · puncti m
se gnies · Si at aliquis ispiens
tm desipiat · ut deū ee dissidat ·
hūc solū ne ee et oīa alia ab eo
hre ee · hac rone colligat · Omis
substancia aut per se subsistit aut
per aliud · sed hūc mundū non
subsiste qui gtendit · hic fatuus
m michilū tendit · Mundū at
nō per se subsiste · gstat · dū ei
cepisse tunc doceat · ptibus ei
gstat · Omē at qd' phib⁹ guigi
t' uel t'ptes resolut' · ab aliquo
utiq⁹ quctione uel resolucione
patit' · Mundus igitur nō per
se subsistit · et ideo sequit' q̄ cre
atiua sit · Creatiua at ad aliqd
scitcet ad creatorē referrit' ·
Solus igit' creator per sepm
et m sepo gsistit · oīs vero cre
atiua per ipm gstat uel subsis
tit · Si ei ee ab aliquo habet ·
tūc illud magis e deo a quo hoc
habet qd' deo īgnoiens e · Et
cū michil ptēr creatorē et creatu
rā existat · si deus per sepm
ee non habet · de necessitate se
quit' · q̄ per creaturā existat ·
qd' ignoientissimū est · Amplius ·
substancia mūdi m diuersa gene
ra uel m diuersas spēs diuidit'
et m hijs singulis bonū mouet'
Omne ei vtile bonū · vniuersa
quippe utilia gsideant' · et ideo
singula bona approbant' · Omne
at bonū aut per se bonū aut per
aliud · sed diuisa bona ptcipatōe
vnius bona ee nare e · diuersitas
q̄pe recipit maius et minus ·
q̄rtū genus gparatur ad genus
lapis minus bonū e · q tm e et
non uiuit · lignū maius bonū
e qd' arestedo uiuit · Equus illo
bonū melius qui uiuit et sent ·
Ho illo pstancius q' uiuit et rone
discernit · Restat igit' id maxi
mū et summū bonū de quo oībus
misericordib⁹ q̄fluit bonū · Et hoc
bonū deus e · de quo q̄ de fonte
cuncta bona q̄fluūt · et m eudē
cuncta refluūt · Hic solus ue
e et ideo ueritas e · Omne ei qd'
e · uerū e · qd' ued nō e falsū e ·
sed deus ue e ergo ueritas e · Cre
atiua at ei gparata q̄ nō e · et idcr
co q̄ falsitas ad ueritatē e · Omne
ei qd' ex michilo ee cepit t michilū
redigi potest · sed oīs creatiua ex
michilo q̄ducta ab eo ad aliq̄ est
q̄ducta · ergo si ei gparatur michil
ee gpbatur · nulla ergo mens
dei ee dubitat per quē alia cre
ata ee gsideat · huius essencia e vita ·
Omne ei qd' e aut uiuit aut vita
caret · Omne at qd' uiuit aut per
se uiuit · aut per aliud · sed deus
per sepm et m sepo uiuit · et
alijs oībus uite tribuit · ergo ueā
vita et vitalis ueritas e · Sepm quo
q̄ deus et totā facturā suā sapit
et intelligit nu michil e aliud sape

ꝑ vnꝫ et ēē | ignt² sapiēcia est·
Deꝑm eciā et oēm ꝙ iusto ē dictū
gnt·et hanc iusticiā nō aliūde ac
cepit ergo iusticia et dilcō exstit
·ſmao et fine caret ꝓtēti et fu
turū non habet ergo et mitas ē·
Cū itaꝙ tanto deū vēacit ēē ꝓba
uerit·et hūt vitā sapiam vēitatē
iusticiā et etmitatē veis asserto
mbꝫ ceēnaluⁿ ēē donet | restat
nūc ut ad hūt quoꝙ videndū a
lūꝑ fenestrā apiat | per quā mēs
quosdā gradus standens ꝑspiciat·
stenꝫ regē glorie ī decōe sūo vi
dē ꝓualeat· Dedet ēptm at tō
per cocpaha gradit². ne ītirmus
mtellectū per ardua mtens· dif
ficultate ꝙfractus relabat². In
primis ignt² hūt corporeū solem
mēte ꝙsidemus cuiꝫ magnitudīe
totū mūdū calefiet· cuiꝫ claritate
totū orbē illūiari videmꝫ· Post
hūt solē mlia mlia ālorum
deo mīstrantiū attendamꝫ· quos
ſingulos tōne mōstrāte sepcies
ymo cēties sole splendidiores sti
amus· Nam hic sol ē mīster mū
di | angelꝰ at templa dei· qñq; et
go differt tēplū dei a seruo mū
di tm differt claritas angelorū a
claritate solis· Demde decies mil
lies centena mlia sublimiū ange
lorū deo astantiū ꝑpendamꝫ | quos
ſingulos cēties ymmo mlies ꝑ
sole clariores ꝑ certo nostimus·
Quut ēt luna stellas | sol lunā m
claritate excellē cernit² sic ꝙlibꝫ
superior ordo āgelorū īferiorē ab
āgelis usꝫ ad seāphyn | gloria dig
nitate claritate ꝓcellē credit². Post
hos tm numerabilia mlia scōrū aiārū
ſpiciamꝫ | quas ſingulas longe
sole lucidiores āgelis | bītudīe
et claritate coequādos non dubi
tamus· Tot et tantis lūminibus
ſingulis ꝙsidetis ſingulorū ecia
magnitudīe ꝑplemur· ꝙtenꝫ
ad id ꝙd mtiei animꝫ frailis
sublcuemur· Cogitemus itaꝙ a
mīa splendidū ignē cuiꝫ mima
ſcintilla tōne mstruēte vincat hūt
solē· Omē ēa ꝙd ab alio ēcludit²
mmꝫ eo ꝙd se mcludit ēē nātitate
quārit². sed cogitatio aīe q ē eius
ſcintilla nō solū hūt solē sed ecia
totū mūdi ambitū breui spacio
mcludit et totus orbis eā mīme
capacē scribit· Igitur ꝙstat ꝙꝙ
aīam toto mundo longe maiorē
mtellectuali magnitudine fore·
Angelꝰ at sicut ab aīabꝫ bītudīe
ita ecia differūt magnitudīe·
Hic nemo magnitudīē corpo
ris ꝙtatis mtelligat· sed illam
potius mtellectualē que hūt cor
poreū mūdū et cūcta in eo corpo
ralitatē redigat· Hinc iam
mens i alta se dilatet· tot sicut
ꝙtū pt dilatet· tot luces i tēsta
bili claritate īæstabili magnitudīe
resplendētes sub se ꝑspiciat· sup
se vēo ꝙdā admirabilē lucē que
oēm illarū lucium lucē sit intendat·
que sic sup tot et tātas luces lō
ge refulget· sicut sol super oēs
stellas lucet· Cuiꝫ lucis īestima
bilē et īessabilē magnitudīē et
āmirabilē pulchritudīē ille tot
et tante luces iugit āmiretur·
et cuiꝫ affluentissimā dulcedīē
indefesse ꝑspice delectentur·
Hec ꝑfecto est lux īaccessibilis·
quā inhabitat ēēncia dei | solus
mūdis cordibꝫ visibilis· Nul
lus hic cogitet lucē deū quasi

tabernaculo hom̄ circudatū qui
sit deus qui lucē inhabitat alius · et lux aliud quam habitat ·
sed potius quam lucē ei⁹ cētia dei
fiat m̄ q̄ vniuersa bona simul
locata intelligat · ℣ Het ē lux q̄
angelos et aiās i celis sua visi
one sanat · ℣ Het ē que mūdi
cordes per gr̄eplacionē illūiat ·
℣ Het ē que lucerna solus i mū
do g̃ noctib⁹ ut candele lumē
i carne positus p̄stitit · q̄ de tene
bris ad lucē de morte ad vitam
de cyrho ad p̄riam remeare pos
sint · ℭ Ergo m̄ oratione talit⁹ mēs
nr̄a dei meditet talit⁹ intēcio
nis ymaginē eius gr̄epletur
scilicet talem lucē que sit super
solē ut sol sup candelā resplen
deat · ymo talē que sit sup m
nuā agelorū et aiārū milia p
sole centies splendida · ut sol
sup sidēa refulgeat · ℣ Nō mul
ti quippe a veritate aberrant qui
tale dei ymaginē an oculos cor
dis m̄ oratione versat · ℣ Het p̄ncs
visio dei facie ad faciē · regnū
celorū vocatur · q̄ extra hoc cor
poreū celū · ymo extra oēm locū
angeli et iusti qui celū noiant
hac visione fruunt · ℣ Idcirco ei
a q̄ibus deus i oīb⁹ creaturis
ēentialit⁹ manē credat · ap̄rie
tm̄ in celis id ē in iustis habita
re p̄dicat · q̄ ipi i habitacionē
eius fruendo sentiūt · et eū om̄
bus rebus meē gaudēres gsp̄i
ciūt · quē sibi mīme adeē gsp̄i
ciūt qui terrena diligūt · ℣ Di
cit ei videō et celus i sole sta
tes · videns solis claritate viden
do fruunt · celus lūie eius p̄uia
tur · et q̄ibus p̄ncia solis vtriq̄
eque assit tm̄ eius p̄ncia non
equalit⁹ vterq̄ sentit · sic deus
hoīb⁹ tm̄ habitare dicit qui eius
p̄ncia facie ad faciē videndo ut
angeli · aut per gr̄eplacionē
speculando ut iusti i hac vita
fruunt · ℣ In hijs veō nō ēe dicit
qui eiusmodi visione p̄uāt ·
℣ Unde et regnū celorū mē nos
ēe phibetur q̄ visio dei omnipo
tentis que regnū celorū id est
iustorū noiatur i angelis et i
sctis gr̄eplat · ℣ Het etiā visio vi
ta eterna appellat · q̄ beati p̄n
cia idefectibilis vite plene p̄fru
untur et nūq̄ morti nec vllis
doloribus mistris mortis subiacē
p̄mittūt · ℣ Ad hoc nāq̄ creati
sunt ut et nati viuāt · et eter
nitatē et ne aspiciāt · ℣ Het quo
q̄ celestis ciuitas nūcupatur
q̄ vnanimitas illorū ciuiū ad
videndū regē gl̄orie in decore
suo gr̄egatur · ℣ Het michi om
nis ihrlm q̄ noiatur · q̄ visioē
pacis semper manētis sanant ·
℣ Het paulus vocat · q̄ ōimo
da gloria om̄ deliciarū iocun
datur · ℣ Het quoq̄ scripna p̄ia
noiatur · q̄ oēs iusti hāt visio
nē ut puta filij dei hereditatē
nō dubitātur · ℭ Cū ergo scōs i
oratione inuocatis sic oportet de eis
cogitare gstitutis i gloria et ne
claritatis scilicet splendidissima
luīa lōge p̄ solis fulgore lucē
cia qui oīa bona plene i deo vi
sioē habeāt · et dictis se inuocā
tib⁹ potenter subuenīat · fīēs.
℣ Sol eternus ad quē videndū
nos tua dulcis oratio p̄duxit · et
cuius serena lux cordibus nr̄is

per tua verba illuxit · ipē te de tenebris ereptū m lucis regiōē ꝙstituat et mē luces qs pdicas te lucē ē sue visiōis phēmt fīm tribuat · Magist. Si ꝙ per me ꝓbabile ꝓfertur · nolo ut m de mihi ꝑ deo cui⁹ donū ē ꝙm̄ reꝓbatur · qui sepē ꝑ abiectos seruos ad hereditatem sue visiōis filios ꝙocat · et ꝙ hostes de exilio ad pātiam iter saluus a mas ꝓnotat · Et bene posuit deformē alīq̄n formoso ꝑ exemplū ymo ceū videntibꝫ lumē tenuisse · ac clausū sāmis ingressu viā ostendisse · Fratres · Nos quo ad vnumq̄ phēm deo grates referimꝫ cui⁹ visio ꝓte nobis mīnotuit · et qui tale thesaurū carnalibꝫ absconditū pertē nobis ꝓtulit · Sed q̄ pondus carnis aīam aggrauat · eare ute tū carnalis cogitacio mētē de diuina ꝑplacōne pulsat · Cui ei superius tuao vnū deū verissime ēe demōstraueīt · et ꝙsum solū cuncta ex nichilo fecisse ꝓbaueīt · quō q̄ tres deos adorare docemur · dū pfectū deū filiū ꝑfectū deum spm̄ scm̄ ꝑfectū deū ꝙfitei monemur · Dū ei sic distincte tres psone distinguūt · ꝙ aliud ꝙ tres dī a nobis intelligūtur · Magister · In tpa veritate se demōstrante et tōne ꝓbante · nauis videbimus necessariā m vna eēncia psonarū trinitatē et item per oīa necessariā m tribus psōms mduidue substācie vnitatē · Cui iā superius a deo loquente enigmatice q̄ nō potuī ꝓpe · q̄d dīm eēncia dei ēe ·

Fratres · Lucem · Magist · De luce quid ꝙgnt⁹ · Frēs · Splendor · Magr · Quid m luce et splendore simul ꝙsideratur · Frēs · Calor · Magister · Num m substācia lucis splendoris et caloris mueīt diuersitas · Fratres · Non sed ydemptitas · Magist · Num m vocabulis uel officijs pdicat ydemptitas · ffratres · Nimme sed diuersitas · Nā lucis vocabulū ꝑ ipam substanciā · splendoris vocabulū lucis gruā · caloris vō vocabulū videt exprimē lucis efficaciā · Magister · Iam patet tria diuersa vocabula · vnā ꝙstat mduidua eēnciam · ffratres · Per oīa patet · Magr · Dūmū spm̄ p̄em lucē appellat habetur m aplo · Deus lux est et m eo nō sunt tenebre ulle · Dūmū quoq̄ spm̄ filiū splendorē nūcupat · habet m alio ꝙ scilicet est splendor substācie eius · Dūmū nichil spm̄ scm̄ calorē noīari · habetur apud moysen · Deus nr ignis ꝙsumens ē · Cū itaq̄ lux splendor calor sit vna natura et mduisa substācia · vocabula vō diuersa · ꝙstat ꝓfecto ꝑs et filius et spūs scs vna ēe naturā mduiduāq̄ eēnciā · dī m eo ꝙd ꝙfitet scilicet ꝙ sit substanciali spūs noīatur · Et item m ꝓsōms dulcitatē nām dī patꝫ ginēs · filius nascens · spūs scūs ab vtroq̄ ꝓcedens ꝓdicat ·

Fratres · Plane trinitatē m

omnino

psōms pſpicue videmus et ne
ceſſaiā m ſubſtancia vmtatem
eundē tenemus. Magiſter.
Ideo vigilantiſſime hec duo no
mīa ſcilicet ſubſtāia et pſona
duīe ceēcie coaptant. qr ſemp
ſubſtāia de mdiuiduis m plūa
litate exiſtentibꝫ pſona vero de
mdiuidua rōnali nā. cū nos ſo
lemꝫ pſoms plūalitatē ſubſtā
cie vero deſignāe ceēcie vmta
tem. Fratres. Qua ſilitudme vo
catur eterna luxꝑ ſr. Magr..
Qua plem ex ſe ſibi equalē
genuit. Fratres. Nōne ſibi ma
gis matris nomē quemē videt. ſ
Magiſter. In prē ſemp ē causa
pncipalis prōlis. et ideo a pn
cipali ſexu debuit iure hoc noīe
appellari. Fratres. Qua ſilitu
dme dicitur ſignē. Magiſtr..
Certū ē q mens ſignt cogitacō
nē. Cū āt mens ſeipam cogi
tat. ſi aliā ſibi ſilem genuit.
ſic ſumꝫ deus cū ſeipm talem
qlis ē cogitauit. ꝓculdubio ſi
milē ſibi per oīa ymaginē ge
neauit. Et ſicut ſignēs iure
patr vōtur ita rectiſſime ge
nitus filius noiat. Fratres. Si
deus filiū genuit. videtur aliqn
fuiſſe q filiū nō habuit. et hoc
nomē ex actideti poſſedeit.
Et ſi hoc ita ē ſuperior ꝓbacō
labefacta ē q deo michil actidē
tale ſed totū eēnciale ꝓdicatur.
Magiſter. Jam docuit ratio dei
eēncia ee eternā vitā mtm et
ſimꝫ neſtia. Et ſi hec ſingu
laris vea vita abſq mtio ſemp
fuit. ꝗſtat q et abſq mtio ſe
per ſe vue mtellexit. Et ſi ſe
vue non mtellexeit. ſapiens
non fuit. qd nephas ē de deo
dicē. Qd ſi aliqn aliūde ſapiē
tiā accepit q prius caruit. tunc
ad a quo tāt bonū accepit. deo
melius extitit. qd abſurdiſſi
mū ē. Sed ſi ſempiterna vita
ſemp ſe vue mtellexeit. hec
itelligēie ſapia nō aliūde qi ac
adit ſed ſemp ex coeēncialis fuit.
ꝗꝑ hāt ex ſe ut plē ſuā meſ
ſabulū genueit. ideo patr nūq
ſine filio extitit. Fratres.. Qua
ſilitudie ſplendor eterne lucis fi
lius vōtur. et nō filia. Magr..
Qua per ſilitudo prīs in eo
exprimit. vñ et ſilitudo eius
dicit. Nichil ēi m rebus creatis
ad mtegrū eius ſilitudmē ſeruat
a quo nāſcit. Capilli nāq a ca
pite nati ſūt capiti diſſimiles. Po
ma ab arboribꝫ nata illis diſſimi
lia. lana diſſimilis ouibꝫ. fetus aīa
liū uel ꝙlis filij hoīm non ꝓ oīa
ſimiles qualitati genitoꝝ. Hec āt
per oīa ſignēti ē ſimilis. et ideo
veriſſime non filia ſed filius.
Fratres.. Qua āt habitudme
filius verbi vōtur. Magiſter..
Triplex verbi mtelligitur.
verbi grā. Cū hoc verbi homo
ore pferens aut cū idem verbi
hō abſq motu lingue m corde
format. aut cū ipa res ꝙ ſignt
illud verbi ſoluet hō qualis ſit
mtellectū cogitat. Hoc tertio mō
deus nerbi ſui genuit. cū ſeipm
cogitando dixit. et qr tota mī
di formā gādē cogitacōē fecit. ſuo
ideo dicit ꝙ oīa m verbo fecit.
Unde et de creatōne mūdi le
git. Ipe dixit et facta ſunt.

Nichil est ei aliud filius nel verbū dei p̄ cogitatio nel arb nel sapia eius. Nempe cū nos rē aliq̄m cogitamus ipsius rei p̄ imagine m cogitatiōe formamq̄ dic deus cū sepm cogitauit siu sil'em per oia p̄ imaginem formauit et ideo hoc verbum ymago uel silitudo dei dicitur sed nichil aliud nisi eadē eēncia exprimit. Unde et hoc uerbū dat q̄ uē bonū. fratres. Quo modo dicat p̄ omie qd̄ factū sit m p̄ō vita fuerit? Num lapides qui solidi sūt m verbo dei viuūt? magister. Oīb creatuīs tripharie subsistē dicat. In deo. In sepa m nobis. In deo vita imutabilis. m sepa substātia q̄ mutabilis. In nobis silitudo rei ymaginabilis. Verbi gīa lapis m sepō substātia mutabilis q̄ i talē quertibilis. In mā cogitatione silitudo lapidis. In arte dei eēncia ītimabilis vite diuabilis. Cū ei artifex domū facē cogitat iā domus i ipa arte viuit. quā postea manus edificat. Sed si la quā manus erigit corruet. si la veō que i arte viuit pmanet. Et sicut nichil aliud ē ars q̄ aīa ner aīa aliud ē q̄ vita. et m hac cicta īmūbilē pmanebūt. que m substātia sua mūbilia deficiūt. fratres. Cū euidens ratio idē uerbū cū p̄ē et spū sco vnā m diuidua substāciā negpugnabilē q̄ haueit. quomō solū m carnaī potuit? Si ei a p̄ris et spūs sci eēncia ceēt sepatū. et sic singulariē huanatū gstat p̄ferto q̄ p̄ris et filij et spūs sci substā cia non sit mdiuidua que pati potuit sepacōnis discrimia. Ma gist. Dicit sempiterna virtus l'ea diuinitatis per quē facta gspicit pt intelligi. sic hoc p̄fundū et mmis occultū per ea q̄ nobis gerit rōne q̄scrutāte poterit m spīa. Notū ē ei q̄ huana mens uerbū cōis locucōnis q̄ se cogitā do gignit. et idē uerbū i mēte et m memoīa simul eēncia vna gsistit. Cū vēo mens ubū suū alijs īnotescē cupit. cū eadē cogitatiōe que nichil aliud ē q̄ uerbū suū. et cū memoria dispoīt. qd̄ idē ubū corpus vocis induit. et auribg audibile. et cordibg audiēciū visibile predit. et i lucēis corpus suū lugaī et videi pmittit. et tñ mutabile manens de eēncia mētis et memorie nō recedit. Nō ergo mens neq̄ memoīa. sed solū ubū misonuit singulariē per corpus vocis sensibile. et tñ mseparabiliē māsit m eēncia mētis et memorie mutabile. Dic sicut pat uerbū suū sepm cogitando genuit. qd̄ m p̄ris et spūs sci eēncia simul coeēnciale subsistit. sed tamē nec pat nec spūs sci. sed solū uerbū qd̄ ē p̄ris filius singulariter huanū corpus induit. sensibile se ōibus exhibuit. corpus sciptū indigna pati pmisit. ipm m separabiliē m eēncia p̄ris et spūs sci inuisibile et ipassibile pmasit. fratres. Qua ait silitudiē amor dei spūs nūcupatur? magr. Dei eēncia dixi ē vita. vera ait vita se viuē intelligit et si se

viuē mtelligit · se vnqz diligit ·
Deꝰ aī viuē mtelligē · diligē ·
mchil aliud ē q̄ exister̄ · Dilō
ergo deꝰ ē vita · et vita ē spūs
et q̄ deus cūctis cē uel viuere
tribuit · idcirco spūs nūcupat² ·
Ideo aī scūs addit² q̄ cūcta per
eū sanctificāt̄ur · Fratres .. Qua
lit̄ ꝓbat̄ur hūc spūs a p̄re et fi
o ꝓcedē · Magr .. Nichil aliud
spūs scūs q̄ amor dei mtelli
gitur · Unde et cāt̄us dicit² ·
Constat aī q̄ pat̄ filiū ut se
ipm̄ diligit · et idem filius pa
trē tamq̄ seipm̄ diligit · Vita
nāqz diligit se sapē · et item
sapia diligit se viuē | vite aī et
sapie ꝓbata ē vna ēēncia cē ·
ergo dilō uel amor uel cāt̄as ·
q̄ ē spūs scūs i substācia p̄ris
et filij coēncialis exister̄ · et i
deo ab vtroqz eq̄lit̄ ꝓcedit ·
Frēs · Si spūs scūs p̄ris et filio
coēncialis existit · quomo ab
mdiuidua substācia separi po
tuit · cū m spē colūbe sup dñm ·
uel m fozma ignis sup aplos
apparuit · Magist · Nō spūs
substācia non ē m colūbam ul'
i ignē tñs mutata | sicut ner
uerbi i carnē tñs fozmata · sed
spūs scūs corpus colūbe ꝑdi
dit · m quo se ad horā sup corpo
uerbi ad testiōniū hoibq visibi
le ꝓbuit | ipē tñ manet invisibilis i
ēēncia p̄ris et uerbi i sepabilit̄
mansit · Alās quoqz discipulorū
mteius possidens · foris spem
ignis uel lumīb oculis hom̄ q̄
signo exhibuit · et tñ a substā
cia p̄ris et filij nō recessit ·

ꝑfecto mfirmas q̄ p̄r et filius
per eū p̄cia ꝑsumūt et corda
hom̄ m eoꝝ amoē per ipm̄ at
tendūt · et q̄ ipos per eū uidi
cabūt | iustos lumīe vite m pō
glorificabūt · Fratres. Quomō
ꝑstat has ꝑsonas cē equales ·
Magist. Deus ē suma vita | su
ma sapia | suma dilō · ꝓtū ergo
vita viuit · tm se mtelligit · et
tm se diligit · Si veō nō tm se i
telligit q̄tū viuit · nequaq̄ su
ma sapia erit · et si nō tm se dil
git q̄tū se mtelligit · suma dilā
o mme exister̄ · Sed cū ipsius sub
stancia verissime bonū sumū
sit · suma aūt vita · suma sapi
cia | suma dilō | non nisi i sum
mo bono mueri possit · necio
sequit² · tres ꝑsonas cē equales ·
scilicet p̄ris genitus et filij ge
niti · et spūs scī ab vtroq̄ pce
dens · per oia et i vna idiuidua
substācia simul vnū bonū exis
tentes · Fratres .. Cur i hūs
vocabulis magis deitas venet
tur · cū mia et iustitia et cetere
virtutes eius cēncie assignēt̄ur ·
Magister. Quia illa sunt ꝓpie
ei secūdū se substāciales · ista veō
secūdū nos et amdētalia · Ni
si eoꝝ nāqz mde diat² · nō q̄
m scīā cor habeat | sed oēm m
scīa a deo longe cē ratio ꝓbat ·
Iustū aī hūana locutio noīat ·
q̄ bonis bona | malis mala re
cōpensat · veruī q̄ deus mscis
i mscīs subuenit | nomē m
scīcordis uel mie accepit | q̄us
si nūq̄ aliq̄s miser fuisset | au
xiliam ꝓpendet nō minus m
substācia suu mia exister̄ · Qua

veō iustus largit[ur] ꝓma iniustis
iusta irrogat supplicia iuste vō
tur iustus vel iustitia tam ē si
nullus foret cui uel gloriā uel
penā impenderet nō minus ipā
iustitia existerēt. Hic de ceteris v
tribꝫ sentiendū. Fratres. Hic
magna questio videtur subrepe
Si mīa dei nō potuit nosci nisi
per miseōs iustitia veō eius sci
ri nisi per dāpnādos videtur i
conuenibiliter sequi quosdā necessario
miseōs factos per quos mīa dei
reuelaretur et quosdā necessario
dāpnabiles per quos iustitia
dei reuelaretur. Et si ita est
iā frustra ꝓdicabitur malū m
chil ee. cū michil deus possit
excogitare ꝙ miseēa uel dāpnatō.
Et si hoc per validissima rōnis
argumēta nō confirmabit[ur] nā
deus simū bonū minime cognos
cit[ur] imo auctor tāti mali cū
cit[ur]. Dicitur si noluit uel non
potuit ostendere suā mīam nisi
in miseis iustitiā nisi in dāp
nādis quos nō videat sequi eū
maluolū uel impotentē. In v
no qd bonū nisi per malum os
tendere voluerit. In alterō ꝙ alt
facere nō potuerit. Magister.
Quis uel demēs hoc presumat
dicere miserecordiā et iustitiā dei
nisi per miseōs et dāpnādos
manifestari nō potuisse cū māi
feste ꝙstat nos occultas denuncias
nō solū per egentes sed ꝑ habū
dantes demōstrare posse. Si at
habuero occultā pecuniā non
ideo necē erit quēꝫ pauperē ex
istere cui largiendo eā manifestam
fuerit cui idipm diuidi tribuendo
facere queā. Sed potius si paup
exister quilibet ad me veneīt
de occulta pecunia ei mīam im
pendi oportebit. sicꝫ eius ex
perientia me largiū et locupletē
exhibat qd idem i diuite posse
fieri ꝙstat. ꝙnus pauperis uel di
uitis scīa aut experientia michi
michi utilitatis ut puta omnibꝫ
bonis habūdanti ꝙferat. ipis at
vtilia ymo naturaliter me habē eis
seruire et experiri multū expediat.
In hiis quippe modis si nullus
alius miser uel dāpnabilis fuis
set deus omnipotens mīam et
iustitiā in āgelis et hoibꝫ nō
minus manifestare potuisset. de
sua scilicet habūdantia eis miseri
cordit largiendo qd nimme ha
beret. presertim cū oīb creaturis
a se michil oīno habeat. sed oīa
ab ipō fonte bonorū accipiat at
dona sua i suis iuste ꝙseruādo
que ab eo acceperint. Et ideo
nō erat necē ut uel āgelus dāpna
cōnē ad manifestandā dei iustitiā
uel hō miseria ad declarandā dei
mīam meredit cū vtrūꝫ i stā
tibꝫ āgelis declarauerit. mīam
scilicet eos a lapsu ꝙseruādo iu
stitiā eis ꝓma dando. Quia at
libera voluntate āgelus uel homo
a deo apostatauerit. mīam et
iustitiam ꝙi prius occultas mā
feste experti sunt. dū illū iustitia
iuste dāpnauit. istū mīa miseri
cordit de miseria liberauit. Et
cū in hac experientia michil deo
vtilitatis accreuerit in quo plēi
tudo ōnium bonorū añ oem creatu
rā creatā fuerit. sequit[ur] ꝙ nulla

nitas · sed sola voluntas eos ad
miseriā ꝙpulerit · deū aī nō esse
auctorē mali hinc apte ꝯstat · ꝙ
ipē omē malū dāpnat · ¶ Porro
ꝙ malū nō subsistat eudens id
ꝙbat · oīb ei substāna bona est ·
sed malū bonū nō ē · ergo malū
substāna nō ē · sed priuatō bom
est · videt aī malū q̄dā agendi
uel patiēdi sepabile accidens ·
¶ In actu quidē dū iordiate agit ·
in passioē aī dū mordiata actio
bene ordmat · ¶ In regno quippe
cūcta ordmātis mchil mordina
tū relinquit · Est aī rectus id
nalis creatuē ordo · ut caduca ipi
puat · mālia appetat · hoiēs i
mōrles i aīa diligat · deū sūmū
bonū ꝙ ombg amāb · eius volū
tati obediat · Sed qui sūmū bonū
ꝙtēpnit · caducū mūdi bonū dili
gīt · suās aīas despicit · carnis
desideryis obediut · ¶ In mordia
te viuit · sicq malū faciūt · hoc
veō malū ordmabit · dū hoc actio
i passioē mūbit · ¶ Pā dū tales
et sūmo et caduco mūdi bono
priuāt · nctē ē ut aspeis que
blandicijs ꝙria sūt afficiatur · q
tū in seipis nō sūt mala · sed
patiētibg videtur amāda · ¶ Sut
per naturā mchil ē malū · De
um aī sūmū bonū hinc ꝯstat ·
ꝙ malis et reis q̄ ꝙtra iusticiā
mām suā porrigat · ¶ Nēpe a
fonte sūmi bom talis iusticia
manat · q̄ deus iure indignis
miseri debeat · Quu ecia bem
uolus in hoc ꝙprobat · qz solus
tot boms fruī nolunt · sed ex m
chilo tot substāias ptulit · quib
bona gloriē distribuit · Omipo
tens veō ꝑ sūmo ipā omipotētia
hinc declaratur · ꝙ tāta machi
nā rerū mūdi cū oīb q̄ sunt
potuit ex mchilo formāe · et hec ī
seipis deficiētia potēt ī melius
restauruē · et oīs creatuā eī ad m
gueiens nō flectet · sed ꝙpi ē nu
tui suo paret · Ecce tota mūdi
uē ꝙpositōis · iacet subruta arte
mālfeste rōnis · Frutres... ¶ Vile
ē mummē errois subrui · carem
veritatis ꝯstrui · cuig fundamētū
q̄ sup oīa creantē stabilit · locasti
sup est · ut machina sicp orginē
tenuē ꝯsōndes ac finē mūdi ab
imo ꝙtinuādo edifices · cui mēz
m alti regni celorū ꝯsimes · ¶ Inag
rōne ꝙbante nobis ī simua virtū
vniuersitas creatuē ex creatoris
substāna an ex aliq̄ exīte materi
a an ex mchilo sit ꝙdita · S. Ngr..
¶ Hinc structuē ꝙpagem hic arti
fex corroborauit · cui opus nulli
us argumēti molimē ꝙquassabit ·
Ex substāna creatois se ēē crea
tuā ipa negat · et eudēs quoq
tano totis armis repugnat · De
us aī ē imūbilis · oīs nāq̄ creatuā
mutabilis · que si ex imutabili
natuā pcessisset · ꝯsequr et ipa
imutabilit diuāret · ¶ Porro si
corruptibilis natuā ex dei substā
cia pdūt · sequt ꝙ dei ēēncia cor
rūpi possit · Quā certe mentis
insāma iacula rōnis ꝙfodiunt ·
et a pūncia veritatis longe reiciūt ·
Qd aī ex nulla substāciali ma
teriā ꝙdita sit · hinc ꝯstat q mlt
ter deū fuerit · Restat ꝙ vniuer
sitas ex mchilo creata sit · Nō
q̄ mchil aliq̄ fuerit uel sit · sed ꝙ
nō aliq̄ fuerit · hoc creator aliq̄
ēē fecit · Tamē an creatōnē to
tius creatuē ymago ī uerbo id ē
in arte dei fuit · ad cuius exēplar

sōnas

vniuersitas m creatõe pripit.
Dicut ei pictor volentatẽ pictile
prius ī mente fingit ad ruꝫ si
militudinẽ post modũ visibilẽ
picturã pingit. Ita deus vni
uersitatẽ creaturẽ prius ī sapĩa
sua formauerat. secũdũ quã formã
egressa per multiplicadas spẽs creatu
ras. Sed pictor picturã ī mente
ꝯceptã m re nõ existentẽ per co
lores et per instrumẽta extrin
seca ad esse pducit. deus at vni
uersitatẽ m sapĩa sua. nullam
quidẽ sibĩ existentẽ p nulla
instrumẽta ī tot substãcias per
duxit. et ideo ex nichilo oĩa fe
cit. Et tñ si non ex nichilo sed
ex aliquo visibilis mũdus processit
dũ instar archetipi mũdi formas
induxit. Fratres. Ja egregia
turris m altũ surgente discreta
ratio tenebras errorũ vndiqꝫ ver
sũ illuxit et pclarã structurã sere
na veritatis luce claresceret ac nob
melius edis opus mutuoq; apei
at utrũ creator m creatura an cre
atura ī creatore an vtrunqꝫ ī vtroqꝫ
ꝯsistat. an potius creator extra
creaturam alicubi ī aliqua gloria
substãcialit maneat. creaturã
at per se existentẽ potentia ona
lit repleat? An dimidius ī celo
dimidius ī mũdo. an aliqs to
tus m celo aliqs totus ī mũdo
subsistat? An per singula loca
diuisus. an ī oĩbus locis existat
totus? An aliqs m hoc loco ali
qs sit m alio? Verbi grã heri
in hierosolymis. hodie carthagi
nis rome mozati. credendo sit
an ex oĩ loci. et ex oĩe tempꝰ
semper hic et vbiqꝫ sit? Fr.
Binit sol oriens cuius ī numeras
terũ formas tenebris obsitas.
rectus sua pnĩa irradiat. ita po
tens ratio licet multiplices mun
i qꝫ pplexas vias pposicões per
spicax minutu singulas disser
nat. res qꝫ profundissimas de
obscurissis tenebris pductas per
spicue elucidat. Q4 creator m
tota creatura existat. oĩb creatura
pbat que se nichil a se. a deo aute
esse et bonũ habe clamat. Deus
nãqꝫ est suma essencia et summũ bo
nũ. oĩb at creaturis subsistit per
eũ. oĩb at substãcia bona est. qꝫ ex
summo bono est. Ubi at deus non
est ibi nichil est. Ubi at aliqd sub
stãciale est ibi deus est. ergo deus
m oĩm creatura existit. qm oĩb
creaturis subsistit. Hinc fortassis
ifirmus animus apud se dicit.
Si deus m oĩm creaturã est. tunc
et m ceno et m inferno et ī brutis
animalibus. ymo et ī demonibꝰ est.
qui vtiqꝫ creaturã sunt. Hoc nul
la ignorancia apta ratio pbat.
que m hijs oĩbꝰ bonũ ꝯsident.
Cenũ quippe est res aliq cũ alia
pmixta. utpute terra cũ aqua
uel cũ alia re hmgemoi. Terra
at est bona qꝫ substãcia est. et aqua
est bona qꝫ substãcia est. Infernus
quoqꝫ dicat ignis et ignis bo
nus est qꝫ substãcia est. Bruta ani
malia singula ī genere suo ad alia
q̃ vtilia sunt. et ideo bona sunt.
Demones nichilominꝰ m eo qꝫ
angelica natura sunt bona sunt.
Igit cũ ꝯstet hec singula ī bono
subsiste. necessario sequit deũ qui
solus bonus est m oĩbus existe.
Sed et oĩb creaturis deũ sibi mee
per aliqd sentit. Angelꝰ ei et vni
uersa viuencia deũ sibi mee senti
unt. dũ per eũ viuunt et sentiunt.
deus quippe vita est et omeqd viuit.

vita viuut · non ei angelus ma
gis viuut q̄ verms | licet ille sit
īmozlis iste mozlis · ¶ Nec āgelq
magis subsistit q̄ verms q̄us
illius substātia sit eterna · ¶tius
tradita · ¶ Corpa quoq; celestia sub
cet sol et luna sideā deū m se sen
tiūt dū per eū lucēt et subsistūt ·
Arboꝛes et herbe deū m se senti
ūt · dū per eū cꝛescūt et subsistūt ·
¶ Lapides deū m se siliter sencūt ·
dū per eū subsistūt · ¶ Demones
deū sibi adēe sencūt · dū per eū
viuūt et sencūt · ¶ Sed ī hoc deū
sibi adēe sencūt · q̄ iusto dei iu
dicio mala t̄pem luūt · ¶ Deus
ei iustica ē et vbiq; iustica ev
ertetur · ibi deus ee ꝛedūtur ·
¶ Hic demq; adest īpator latro
m dū eū dāpnat · sicut mlti
tū eū remuneāt · ¶ Et nemo opi
netur deū soꝛdes mūdi abhomīa
ri · sed solas per pāciū soꝛdes
nouerit eū evectiū · nec eū ullo
mō posse vllare q̄maculaī · sicut
nec tradiū solus vlla īmūdicia
soꝛdidaī · ¶ Oīs āt creatuā m cte
atoe hīt exīste cognoscit · q̄d ēē
deū mchil ee ꝛedit · ¶ Sed tamē
non sic m eo ē ut sit eius pa
uel pāꝛs eius eēcie · ut cor est
m aīali et pāꝛs aīalis · sed ut
lucerne lumē m sole nō ē tpius
substātia · nec pāꝛs eius eēcie ·
¶t aliq̄s stultus hic ꝛuīpit et di
cit · ¶ Si lapis ē m deo · et deus ē
m lapide | ergo lapis ē deus · ¶ Nō
vtiq; sequitur · ut omīe q̄d m alteꝛo
ē sit illud m quo ē · ¶ Nā vinū ē
m vtre et tū nō ē vter · ¶ Sol quo
q; ē m speculo · et speculū m sole ·
et tū neutrū ē q̄d aliud · ¶ Licet
ēi quilibet ꝛome positus · si cogi
tatiōne totā ciuitatē collustrāret ·
totā vrbem cū ꝑplo ymaginādo
mēti sue mcluderet · tē dicetur
ipma m eius aīa et aīa eius m
roma ēē nec tū eius substātia ēē ·
¶ Hic ꝑfecto deus m oī creatuā et
oīb creatuā m deo ꝛectissime affir
matur et tū neutrū quidē ē aliud ·
¶ Sed deus hic deus creator īmuta
bilis · ¶ Nec creatuā verissime ꝑ
dicetur mutabilis · ¶ Sed q̄ nos
m tenebꝛis nati sumus lumen
veitatis vidē nō possumus : mū
dū hūc super abyssum fundatū ·
deū autē cū angelis m celo loca
tū cogitamus · et eū hūc mūdū
mchil nisi tenebꝛas ēē putamus ·
¶ Sed ꝑcius visus mētis nīe mag
nitudīe vere lucis ebetatur | sicut
coꝛpoꝛeus oculq fulgoꝛe solis ꝛe
uerbeāt et tenebꝛe nīe tātā
claritatē nō ꝓprehendūt : et cū
lugente coꝛdis mīnutu eā nob q
templaī ꝛpediūt · ¶¶ Nempe to
tus hic mūdus mstar breuissim
pūcti mē deū colligitur : seremis
sima āt lux maiestatis eius ex
tra vndiq; versū m īmensū dif
fundit . ¶ Deus quippe vniuersa
sursū et misū interius et exte
rius et m circuitu ceīgalit re
plet · et nullius creatuē ītelligīs
mēnsabilē eius substātiā vlla
cogitatio ē excedet · ¶ Hoc item
mfirmū cor et mtellem scanda
lizat · et tacitus hoc apud se vo
lutat · ¶ Si cūcta m deo sunt : ergo
lupi et serpētes ymo et demo
nes m eo sunt · ¶ Hoc ut supꝛa
nullū mquiēns ꝓbatur ·
dū m hys oībus bonū repetat ·
Omē autē bonū m deo est ex
quē mchil ē · ¶ Non āt hoc mō
m deo sunt : ut maioꝛa locum

maiorē · minora minorē oēm
pent · sed hoc mō q̄ sūt et vere
sunt · Ipē ē ei essencia ipē et
vēitas · Sed queritur · cur aliqua
creatūa quidq̄ malū patiatur ·
et non potius tota equalit bono
fruat · si deus q̄ ē summū bo
nū in oēm creatūā ē declarat ·
Sed sciendū ē q̄ sicut aīa per
totū corpus diffusa ī singulis
membris tota sue administrōis
munera tribuit · sed oculo tm
videt et nō audit · auris at audit
et nō videt · et ceteris ī hunc
modū · membrū at cui donū ve
getacōis subtrahit · stolidū
et inutile ī corpe remanebit ·
et hoc malū pati uel nichil nō
pati confirmabit · q̄ bono priua
tur sic deus per oīa diffusus
in singulis totus assistit · non
tm singulis cūcta dona sue gre
tribuit · sed singulis q̄d sibi
placuit · ut lapidi tm esse non
viuere · arbori crescendo viuere · nō
sentire · bestijs sentire nō discernere ·
angelis et hoīb⁹ discernere · et
angelis immortales existere · Cui at
aliq̄ horū subtrahit · q̄ primus
in corpe vnuersitatis inutile erit ·
Et qui ei bonū q̄d̄ nature blandū
et subtrahitur · mox ex necessitate
amarū q̄d̄ ei grāue est · afficitur
ut hoīes ī mundo · demones ī
inferno · Sicq̄ malū pati pdi
catur dei bono priuatur · sicut
cecus in sole positus tenebras
pati dicitur · q̄ eius luce non
fruitur · Cur at deus se illi ce
citate dilectōis sue p̄sentie p̄frue
dū exhibeat · alteri se subtrahat ·
tacito nullo actenus penetrare
p̄ualet · sed terribile dei in mundi
tūs suis stupet · Item queritur
si deus in oī creatūa · et oīb⁹ crea
tūis in eo ē quō aliq̄ deficiat · et
nō potius totū in vno statu per
maneat · p̄sertim cū īmūbilis de
us cūcta q̄ mutet · Sed sciendū
ē q̄ l per hoc creator a creatūa
discernit · dū hec īmūbilis · hec
at multū istabilis cernitur · Cūc
ta at eternitatē imitantur dum
deficiendo et iterū renouando
qui in circulis existentia semper
retinent · Quia ei origine de ni
chilo sūpserūt · in nichilū re
cidere et qui ex deo esse cepūt ·
sed q̄ exitū nō inuenūt · quasi
in circulis reuoluta retrorsum in
ea redeūt · Ceu quippe et side
ra semper in circulos suos re
uoluūntur · Aque uigil fluēdo ·
qui pacto circulo · in fontes suos
reuertūt · Arbores herbe aīa
lia crescendo · senescendo · putre
fiendo iterū renouando · quo
dāmō circulose circūagūntur ·
Hoc quoq̄ mō cūcta per se in
nichilū tenduūt · sed per gene
ra semp in data natūam reuti
stendūt · Item queritur · Si
ho ī paradiso p̄stitisset · utrū
hec cūcta ut nūc mūbilia fuis
sent · Dubio cūcta cū labi
li tempe · vices suas ut nūc
crescendo / deficiendo · nascendo
moriendo seruaret · et ipe in
vno statu stabilis et dīs oīm
p̄diceret · Quia veo p̄cedo
mstabilis extitit ipe ī tēpoe
et cadūcis rebus labi cepit ·

fugatis tenebris de structura sa
cre edis ia ad dissoluendas machi
nas q̃ ea erectas admiramur
deū alicubi ee substãcialit et v
biq potencionalit repugnat
firmitati totius ia elaborate dis
putacois ms et subrmt2 ipulsu
eundē trisse rōms Si ei deus a
licubi et nō vbiq substãcialit
e tūc circūscriptus et localis est
et si localis est tūc corpus est
et si corpus e tūc ꝯcludit2 nō ee
deus Nepe si loco deus ꝯtinet2
tūc locus qui eū ꝯtinet maior
et melior e illo Maior q deū
includit melior q bonū tm q
tinet Porro si in celo e substã
cialit in mūdo aūt potencionali
t tūc e eius eentia aliud q̃
potẽcia Et sequit2 q potẽcia
ex accidẽs euenerit qđ superius
tricio a fratre veritatis repulit
Si aūt dimidius in celo dimidius
in mūdo e tūc creatura ꝯtinet
creatorē et ꝯcludit in se suum
fratrē Si aūt aliq in celo aliq
in mūdo tūc mūbilis quiet2
qui de loco ad locū mouet2 Am
pluus Si aūt deus aliq in celo
et nō in mūdo tūc tm ibi ali
q̃ e vbi e alibi aūt metu e Ubi
ei tpe deus nō e ibi metus est
Si ved per singula loca e dimi
dius tūc ꝯstat ex ptibus et
sequit2 q sit passibilis q per lo
ca e diuisibilis Sed ea et so
lubilis Omē ei qđ ptibus ꝯstat
dissolui poteit Si aute in singu
lis locis e totus et tūc tot simil
tota quot loca Omē ei qđ in
uno loco totū includit2 eius nul
la pars in alio loco ee queuit2
et sequitur q loco deus ꝯcludā
tur qui cuncta ꝯcludē pugillo p
dicatur Q si per vices tẽpo
rū mutatur et hei in uno hodie
in alio cras in tercio loco ꝯmoza
tur et tūc tẽporalis e et ia pte
rii amisit futurū adhuc non
habet et cuncta accidẽtia in ei
ꝯcurrūt Hug falsisse optimo
ms machinamẽta facile dissol
uit hug sacre turris instrumẽ
ta Dei potencia metus aliud e
nisi eius eẽcia ut2 deus nō
alicubi determinate sed vbiq eẽn
cialit est Deus quoq mmẽsus et
locus aūt e spacium qđ qlibet cor
pus occupat altitudie latitudie
longitudine mensurarū Et qđ
est locale per anteius et pos
teius per dextrū et sinistrum
per sursū et deorsū circūscribit2
Deus ergo nec ptim in celo nec
ptim in mūdo nec aliq totus
in celo aliq totus in mūdo nec
per singula diuisis locis nec i
singulis diuisibile totus et sed ex
oem locū in se et per se existens
oem locū replens et in se ꝯtinēs
cuncta creatura penetrans pmul
sa per substãciā ꝯtinuās ubiq
scilicet in oibus et ex oia e totus
q a nullo loco remotus Quan
lumẽ lucerne in oculis omiū
stantiū totū lucet et in sepo
totū manet et ideo a sepo nō
recedit ut ad pueri at pntes nec
vnū relinquit ut alii luceat
sed potius singulis et oibus si
mul totū lucet et in sepo totus
manet et sic deus vbiq et in oi
bus e totus et in sepo pmanēs
totus a se nō recedit sed cuncta
in se colligit Hic queritur
Cū deus loco nō includit2 quō
xpus totus in virginis vtero totus

m celo ꝓdicetur · t cū veterus vir
gynis locus nō dubitetur ꝙ · ¶ In
celo sunt totus m ꝑfs ecclia ut
m aīa tota sapiā · t m virginis
vtēo totus: ut verbū totū m vo
ce · ¶ Deus eā mcio et fine ca
ret: et ideo eternus manet ·
¶ Nec sunt ꝓteritū · nec erit
futurū recipit: sed ēē oē tempus
ꝑs ē · semper vbiq; exīstit · vn
et ē cognoscatur: q; eternitas ēē
ntens oīa tempora dispont ·
nullo tempe vīatur · ¶ En machi
na vē multiplicis ꝙpositōis
corruit: q; nullū accidens m deū
incurrit · Fratres .. ¶ Hui⁹ ruinā
nō molestē ferimus · sed ad fir
mōrē eius pocius fautores ap
plaudimꝰ · q; per eā casū turbi
nis mutabilitū speramus · Sed cū
hec machina sit destructa: ecce
alia ꝙstat ctra turbīnē erecta · Ve
rius dīm ē q; deus solus m
mōrtis · solus īuisibilis sit · nū
angeli uel aīe mōrtales sunt · ¶ Aut
deus ē angelis inuisibilis · ? de
quibꝰ dicat ꝙ semp videt faciē
ꝑris · Mgr .. ¶ Mutabilitas est
queda mōrtalitas | dū ei de ꝓterito
in futurū mouet · ? q; ꝓterito mo
ritur · Solus deus ē immutabilis · ?
q; nil ꝓteriti ei discedit · nil fu
turi accedit: sed q; ꝙd est uel fuit
uel erit · totū sibi semp ꝑs ē ·
¶ Et sicut nec ꝓ cognitū · q; aliq;
mali habuerit: ita quoq; nō ꝓ
cognitū q; vmq; finiri possit ·
¶ Angeli aī mutabiles sūt q; de
ꝓterito in ꝑs | de ꝑsenti in futurū
mouentur · ¶ Ꝓterito quippe carent
futurū non dū habent · ¶ Constat
ēē q; sanctos angelicos olim omis
sos nō habēt: et q; adhuc ꝙstricto
sanctorū in terra pegrinatiōi
caret · ? ꝓterita mēora recolligūt ·
futura ꝓsciendo intelligūt · ¶ Et
sicut ꝓ cognitū q; aliq; ceperit ·
ita eā ꝓ cognitū q; finiri pos
sint · Sed cū ipi se creatūram mu
tabilē ꝙsideant · quodāmō a statu
īmūbilitatis degenerāt · et ta
lis mutabilitas: ē eis quedam
mōrtalitas · ¶ Aīe ueō sicut sūt per
oīa mutabiles | ita quoq; pene p
oīa mōrtales · ¶ Deus quippe ē vita
aīē: sicut ipa ē vita corporis ·
Sed sicut corpus mortuū ē q;
aīam nō habet · ita aīa mortua
ē dū deo caret · ¶ Vel sicut oculꝰ
mortuus dicat ꝙ cū luce ꝑuatur · ?
sic aīa mortua dicitur · cū vera
vita que deus ē non sentitur · ¶ So
lus igit ꝙ deus habet īmōrtalitatē ·
q; nullā recipit mutabilitatē ·
¶ Hic eā solus ē inuisibilis · q;
nullī creatē ad plenū intelligi
bilis · ¶ Nempe q; angeli et aīe be
atorū more suo nō nīd eū semp
videt · nō per mūtualia ꝑspectorū
sicut nos corpa videmꝰ | sed mē
se et ēē se m oī creatūra et ēē
oem creatūram eū ꝙspiciūt · et
nullo intellectus mutuu āplitudi
nē siue claritatis ēxcedit · ¶ Et q;
nō ita plemē ab ipis ut a sepo
ꝙspiciatur uel intelligit · ? ideo so
lus īuisibilis dicitur · Fratres ..
¶ Iam dūa natura cū angelica
in hac turri tenēte septra · ecce
humana natura legionē inducit ·
ad ꝓpugnādā eam machinam
erigit · ¶ Queritur nāq; quomō
homo ad ymaginē et silitudi
nē dei formatus dicat ꝙ | cū nulla
queuencia silitudis dei m hoīe cō

ſpiciatur ꝯ magiſter.. ℣mpug
nancia a repugnātibꝫ expugnā
tur: dū p̄dencia a ꝙſequētibꝫ
nexpugnabilit roborat̄ur.
Duo hoīes ſcribūt: mteior et
exteior. ℣nteior aīa exteior cor
pus. ℣nteior īuſibilis exteior
viſibilis. ℣nuſibilis ergo ad p
magīnē et ſilitudīnē nuſibilis
dei ē creatus: viſibilis āt ſcīdū
viſibilē ea mūdū ē formatus.
Deus nuſibilis ē m ſubſtātia
vntas: m p̄ſōis trīnitas. ℣n
teior ergo homo id ē aīa ad yma
gīnē vnitatis ē creata: q̄ nō
ex ptibus ut corpus ꝯpoſita:
ſed ē ſimplex natūa. et īmor
hs ēcia. ¶ Eſt quoꝫ deus me
moria q̄ ſui et oīm que memīt: ſuī
que pat̄ noīat. Ex qua mtel
ligēcia naſcit: q̄ ſe et cūcta que
ſūt mtelligit: que ſiluꝰ nūtu
patur. Ex vtriꝫ dilēcio p̄cedit:
que ſe et vniuerſa q̄ ſūt diligit:
que ſp̄us ſcūs vocat̄ur. Ad cuꝰ
trīnitatis ymagīnē aīa ꝙditur.
dū eī memoīa mtellēcīs et dilēcio
tribuit. ℣teiorē nāq̄ memīt
nuſibilia mtelligit. mala rep
uenīs bona diligit. Dei quoꝫ
ēcia ē lux. vita iuſtia bōitas
bīnudo. Ad hāt ſilitudīnē ē aīa
facta: ut ſit lucida vitalis. iuſta
bona beata. Exteior veō hō. id
ē corpus quoda mō exēplar mū
di formatur. dū ex qūor ele
mēns ꝯpaginat: vide et mi
croſmuꝫ id ē minor mūdus
cognoſcatur. Et ecia m hoc ha
bet aīa ſilitudīnē dei: dū ipa
ſit mūdī mnorē. ut deus ḡuber
nat maiorē. Oīs quoꝫ creatūa
ēa per aliq̄ ſilitudīnē dei habet:
et q̄tū quoꝫ ē altei excellen
or: tāto ē ei ſilior. ℣pē quippe
ē vnuꝫ. ſentit per ratiōnē dis
cernit. lapides eius ſilitudīem
ſe adiūgunt: q̄ ſunt. Arbuſta
magis ſilitudi eius q̄ lapides
q̄ ſunt et creſcendo viuūt. Que
q̄ aīata multo magis ſilitudīnē
eius expriīmūt: q̄ ſunt viuūt
ſentiūt. ℣ltra in hoībus. et
angelis ſilitudo dei maxime
refulget: q̄ ſunt viuūt ſentiūt
et rōne diſcernūt. Aīāb ante
ḡſtat ēē eternas. Di ēī ad vide
dū deū ſancte p̄dicant. et nr̄i
o ſequunt. ut ſicut deus nō habē
finē creditur: ita aīe illīus viſu
re ſine fine vuē nō dubitent.
Sed queīt. ille aīe vtrū īmōrales
ſūt. que deū viſuē nō ſūt. Oēs
aīāb ḡſtat vniꝫ natūe ēē. et ſi
quidē īmōrales ſūt aīe. et ergo oēs
aīe deū viſuē ſemper erūt. hr̄.
eū nō viſuē ſemper miſe. Frēs.
Vnde aīe tanta videt ī ſcīpſis.
Magiſter. Aīa vſcabili cupidi
tate ſciendi veritātē captatur:
et ideo ſemper m cogitatiōibꝫ
vagatur. ℣ideoq̄ ſenſibꝫ corpis
ſopitis per emigmata quedam
futura deo reuelante p̄uidet. m
terdū certa viſibilia dyabolo
falletē animia lanḡuet. et aliq̄n
angelis uel aīabus ḡfabulatur.
aliq̄n a demōibꝫ ludificatur.
het m modū oculi cetera oīa videt.
ſeipam videre nō p̄t. Frātres..
Cur a nobis nō videtur. Ma
giſter. Quia tā ſubtilis eius na
tura dicitur: q̄ ſe a corporeis ocu
lis videri nō patitur. Omnīū ei

aqua tenuior est terra · q̄tū
aer subtilior aqua · et q̄tū etiā
ceus ignis aere tenuitate · tm̄
vincit aīa ignē celestē subtilita
te · Hec ē ei causa q̄ nullus spūs
a nobis cernitur · q̄ subtilitas
eorū naturē · nr̄m visū excedē cre
ditur · Fratres · Qualit̄ phibet
aīa per totū corpus ēe diffusa ·
et tn̄ nō magis i maioribus · nec
minus ēe in minimis membris ·
sed in singulis tota · Num sūt
tot tota quot membra · Magist ·
Dicit sūpeius dn̄m ē · Si lumē
in medio ponat · nō minus in
meis · et magis in oculis alterius ·
sed in singulis totū et in seipo
manet totū · sit aīa ubiq̄ in cor
pore et singulis membris est tota ·
Unde tacto uno membro dolet tota ·
Non tamē tot tota quot membra ·
q̄ in seipa manet tota · sīt uoces
in auribus oīm nō particulariter
sed sonat tota · et in seipa tota
manet tota · Fratres · In oēs aīe ūm
ibus naturē sunt · q̄ nā causē ē q̄
quedā aīa abilior · et queda ad dis
cernendū ē tardior · Magister ·
Aīa habet formā cere et candele ·
Cēa abilis ē ad exprimendū ymā
ginē si ei sigillū imprimatur ·
sicut candela ad lucendū si accen
datur · In huīc modū exprimit
aīa ymaginē suā · si ei imprim
tur sigillum doctrine · et lumē q̄
veritatis recipit · si ignis sapiētie
accensa fuerit · Quē si per se stu
dii uel exercitii prebē negle
cerit · sicut cēa sine ymagine · et
sicut candela nō accensa sine lumi
ne in tenebris ignorācie sine
sua et veritate remanebit · Cū

tomagis ad quecq̄ se doctrine
aptauerit · tanto magis spūs
pax erit · Cur ad ignis spūs
sti quasdā aīas se non p̄bentes ·
imo negligentes lumē spūs magis
accendat · quasdā nō accendat ·
imo aliquib9 laboratib9 sciam
subtrahat · alijs silib9 nō subtra
hat · nano penetrare nō valens
mirando clamat · O q̄ incōpre
hensibilia sunt iudicia dei · et
q̄ inuestigabiles vie eius · Fres ·
Cū cuncta a magistris distant ·
quomō unus magister in celis
ēe scribitur a quo q̄ spūalit̄ qui
q̄ doceatur · Magist · Diu recte
pcenditur · nichil per hoīem dis
citur · Magistri tamē foris gme
morando plantat et rigat · ve
ritas ad quē in aīa habitat · mtus
docendo mouemētū dat · Sed
stultus hec nō intelligit · nano
ad que cuncta discernit · facile
hec certa ēe approbabit · Nempe
q̄ q̄ cernitur · melius visu q̄
auditu capitur · Nā q̄libetiq̄ re
co nato de sole narrabit · ipē tm̄
nescit q̄ sit sol quē nūq̄ vidit ·
tm̄ meis uerbis credit aliq̄ ēe
qd̄ ita uocetur · aut fortasse du
bitat q̄ q̄ ēe in re qd̄ sit noīetur ·
Cui sit repente videat · ipō
visū solē ēe pbat · quē auditu
sue nō poterat · Dic pleriq̄ rei
scripturas nouerūt · sed tamen
q̄ sit liber uel littera nescīunt ·
Quorū oculi si subito apiant ·
et librū coram posito q̄ sit qd̄ vide
rint mirant · et visu discernūt ·
qd̄ auditu nō poterant · Porro
si alicui eorū diuersi talis littera
a vocatur talis b noīatur · mox
mirabilis reuertit · veritate q̄ sulit ·

et verū ee ꝓbat qđ audit. Quid
ergo hinc dicā qui nec prius
auditu nec postea visu scire po
teāt q̄ lutteā eet: nisi veritate
mtus docente et visu foris pbāte
hāt edisceť? Ego tm̄ sonos ver
borū ptulu ipe veō verba et res
per verba sigmficatas veritate
mtus examināte cognouī. Hūt
vos quoq; si multa vobis de ele
phante dixeō nescitis q̄ sit ele
phas nisi eū videritis. Dixit mlt
a de david legimus et q̄ rufum
hoiem et pulcrū aspectu eū cog
nouimꝰ. qui si ad pñs mtuaret
num hūt cognoscēmꝰ? Puto
mme. Quare? Quia a magis
tris discē nequimꝰ. qđ veritate
visus nō ꝓbauimꝰ. Doctores
etem sonos verborū tm̄ ꝓferūt
auditores etā veritate mtq docē
te. verba mēte res visu discunt.
Hūt lutteas sic ignotas linguas
sic vias artes discimus: et dū
sonū verborū a preceptoribus p
cipimꝰ: res ipas veritate docē
te mtus q̄sideamus. Sed q̄ de ca
tu ē qui nō videtur: et sed tm̄ au
ditu discernitur? None dū
vox canētis foris sonat: et ve
ritas mtus q̄ quoq; ascensus
et descensus notis m aīa formatꝰ?
Igitur mchil oīno per hoiem
nisi solus sonus discitur: verba
aūt et res per veritate i mteiore
hoīe habitante discernūtur.
Et sic ueissime vnus magist
dicitur? a quo quisq; mterius
instruitur? Ea aūt que a nobis
non vident ut deus et āgeli:
tm̄ ee creduntur. Fratres. Dif
fert aūt credē deū et credē m de
ū. Magist. Nam ei demones
et paganꝰ credūt deū sed nō cre
dūt m deū. Credūt nāq; p de
us sit qui oīa creauit: at super
oīa potens sit. In deū aūt tm̄
credunt qui eū dilectēdo m illū
tendūt. Dea aūt fides ē: credē
q̄ deus m eēntia sit vnitas et
m pſonis trinitas? et her oīa
ex mchilo uerbo suo creauit:
at collapsa eodē uerbo incarnato
restaurāuit? et m vltimo die
per spm̄ suū vniuersa renoua
bit: et her credētibus summū
bonū scilicet seipm̄ m pmiū
dabit. Her fides vita aīe exis
tit: et per hanc iustus vivit.
Her fides spe nutritur? ut cor
pus cibo reficitur. Dilectione a
mmat? ut corpus aīa vnificat?
Dilectio aūt operē ꝓbatur. Un
de fides sine opēbus mortua
ee affirmat? Ergo fide aīa de
clinat a malo: et facit bonū.
Spe quieta inquisitoria respuit:
mlusibilia sibi silia appetit. Di
lectione quoq; dura tolerat: carne
refrenat? et natura ꝓximis ex
gat: ad summū bonum semper?
anhelat. Igitur aīa que sit cre
dendo. sperando dilectēdo i deū
tendit: tm̄ summū bonū sine
fine habebit. Fratres. Ex ya
hic edem sacri edificij fonte vno
trahūtur: et quid nā sit virtus
uel vicium suopte nobis mdagā
tibq mdicā. Hutrū videlicet sa
pientia uel cetē virtutes aliquē
substantie spūales sint: q̄ angē
los et aīas ad exercitiū bom p
tinhāt: per qđ summū bonū op
timeāt: et an vna sapiēntia sit que
se angelis et aīabus p nimisq; ca
pacitate mfundat: an tot sapi
entie quot āgeli uel aīe existant.

uel vtrū pars aut accidens aīe
sit · ut color corpoīs · an naturale
donū nō ōm sed alīqu tm aīe
ut puta fortitudo pulchritudo nō
ōm sed alicui earū mdita. De
de reliquis virtutibus inquiri
mus · Itē nō mmg edisce cupi
mus vtrū superbia uel cetera vitia
aliquē substantiale existētes sint
que āgelos uel aīas aliqua occul
ta vi ad gsensū mali mouēt ·
per quos eos summo bono prauet ·
Magister · Hexhaustus fons
sapiēcie largissa vena se sitientib⁹
mfluat · et feretrum ignorātie mē
te sordidate · affluentia sitiētie ad
purū diluat · Non pluries sed
vna ē sapīa · que ex multiplo qdi
dit oīa · ut habetur · Quis sapiē
cia a dīno deo ē · hec vniuersa pe
netrat · vegetat et gubernat ·
Hec veissimū angelorū et aīa
rū speculū pdicatur · in quo cer
tā sui ymaginē sine erīde vēan
t speculetur · In quo quippe sūt
oēs virtutes nō accidentaliter sed
substantialiter · nō sūt in eo diuer
se sed eedem · Nā siue sapiēcia
siue iustitia seu bonitate seu pie
tate noīes · in deo idem ē · cuius
eēntia hoc donū ē · Igitur cū
angelis uel aīe que ad videndū
deum facte sunt · in hoc qd est
sapīa ueluti in speculis suum mitē
dunt · fluēta sapiētie ut puta
de ipo fonte hauriūt · sicq sapi
entes sūt · Inde quōtū factor fac
turaq; se distent intelligūt ·
et vnāquāq; rem in quo quid
sit discernūt · Qđ speculū ptū
quisq; plus intendit · tanto plus
sapit · et ptū hoc intendē negli
git · tm obcecatus desipit ·

Dai mō dū deū secundū hoc qđ
est iustitia mspicit · iustitia ab
eo qui lumē de luce accipit · sic
q; iusti sunt · dū que placita
sunt deo facit · Dicq; de ceteris
virtutibus sentiendū · Hoc autē
totū in deo ē substāciale ppriū ·
in creatura aūt accidētale donum ·
Dozo q; angeli semp facie pris
videlicet speculū eterne claritā
tis intendit · semp sapientes et
iusti sūt · Aīe veo dū tendunt ad
in carne gnorātes · tūc solū sapi
entes uel iuste iudicāt · cū eīa
sapiēcia uel veū iustīa in spe
culo suo sūlucet deo speculatur ·
Vnde et eorū vita qui vacāt
et vidēt deū speculatiua dicitur ·
q; plurimum hec sapiēcia et iusti
cia euertetur · Nam hec summa
sapīa · creatura creatore agnoscēt ·
hec veā iustīa eius pceptis in
omnib⁹ obediē · Solem⁹ aūt et il
los sapientes appellare quos vide
mus a curis seculi vacātes de oc
cultis rebus sine tristicia seu fu
turis cūctāe · eo q; abdita que in
speculo metis gtemplant · medi
tando enūciare videant · Qui
veo quibusdā brutis aīalibus
sapiencia mee dicit · sicuti de
gallo in iob et de formica in sa
lomone scribit · nō de summa
dei sapīa solū rōnali creature
donabili · sed de nāli accipitur ·
que ob pūi laborē hoī exemplā
bilis ppōnit · Igit · nec sapiēcia
nec vlla virtus ē pars substā
cie aīe sed accidētalis pulchritu
do eius · quibus si per euersio
ū intendit ueluti quibusdā or
namētis decorabitur · et summo bo

no fruitua associabit. Superbia uel cetera uitia nō sunt substāe nō sunt mala: cū omīs substāa pbata sit bona: sed sunt priuatio uirtutū: et deformitas aiārū. dū ei cōtonalis creatuā sumā pulcritudinem intendē negligit. et gria uirtutibus uigi meditatiōe intendit: horrōe ipsius grietatis obfuscata fedat: et m hac intentiōe pmanēs. uiste ad supplicū qđ est gaudio grūm dāpnabitur dū a neglecta pulcritudie feda et deformis sequestrabit. Ignit michil aliud ē m creatuā uirtus. ꝑ intendē hns ꝙ sancta sunt: et michil aliud uitaū. ꝑ hns missē que deuitanda sunt. Fratres. Di qđ natūaliter sint lucide. querit utrū oculis corpore cuntis lux diei aliquid ꝙfert: uel rursum caligo noctis ꝙ ad uidendū noceat:

Magister. Sicut corpus sine aīa michil sentire cernitur: sic utiq aīa sine corpe michil corporeū sentire creditur. Corpoi quippe admixta per oculos sentit colores: per aures soces. per nares odores. per palatū sapores. per tactū uel mcessū res tangibiles: mollicie uel duricia differētes. A corpoe uero separata. michil corporeū corporaliter sentit: quasꝙ res i ꝓpietate substāe abstractis accidentibus colorū ꝙsipiat. Spūalia quoꝙ suo more sentit. Sicut ergo lume candele michil ꝙfert ad lucēdū: sic ꝓfecto lux solis michil omno ꝙfert aīe ad videndū. Et sicut nox umbra solis nō impedit. sed potius fugit: sic nec aīe aliqteng obsistit: ut puta ꝙ nec aīa sentit. Porro aīa aut spūali luce ipsa mmis ꝙ sole lucida sint: aut horrida peccatū caligine obscurata nō nostris. sed ꝓpriis ut ceteris tenebris uoluuntur. Et aīa carne soluta corpalē lucē nō uideat: hinc ꝙstat. Quia cū aliqua dictaē uolumus. uel ꝙ factū dicimus uel ꝙ aīa exteriores sensus fugit. introrsū se colligit. cepā. intq ꝙsideat ea de quibꝫ retractat: et solis lumē michil ei ꝓdest: sed etiā ad hoc negocium ei obest. Et dū aliqs intendit: clamosas voces uicinas se non audit. Igitur aīa extra corpus michil corporeū videt uel audit. qđ si faciat: tūc quidem aereū corpus mouet. Fratres. Di aīe corporeas voces nō audiunt: quomō aīas sctorū saluet petri et pauli uel alterius alicuius sancti ꝓces tuas euadiē petas:

Magist. Oratio cordis non oculis ascendit in celū. Aīe autē non clamore vocis sed cordis audiūt: et se fidelit mouentibꝫ subuenit. Neꝙ ei magis clamosas ꝓces. ꝙ eas que sine voce in lingua uel corde tm fiunt: ꝙ neꝙ a nobis verba sed tm uoces audiuntur: ceteri uerba mente vident. Cum ergo aīe nre aliqđ sctōrū deū desideant: et hoc sibi a deo per sctōs dari siue corde siue lingua seu uoce postulat: aīe sctōrū quibus idem est audire qđ uidere et eque sono uoces sed verba mentes desiderata a deo impetrant. Unde scribit. Desiderium pauperum

gaudiuit dñs. fratres.. ¶ No
ne legitur q̄ sepe multe aīe de
corpore ducte multa loca peng
ha. et item multa amena et flo
rida. et m vtrisq̄ multas aīas
m humana forma viderūt. atq̄
ad corpus reuerse. plurima se
ab eis audisse retulerūt. magr..
¶ Dicendū est q̄ hec aīe nō pem
tus corpus reliquerūt sed sensus
tm corporeos suos officijs desti
tuerūt. corpa autē nō ex toto
vitali spū carebāt. ¶ Vnde ea
que audierūt. nō reb corporee
sed similitudīb corporeaꝝ rerū
erant. quas reuerse alijs m cor
pore ḡstitutis p edificatōnē re
ferre poterant. ¶ Postq̄ vero cor
pus sinditus exiuerūt. longe
res aliter ēant q̄ prius vide
valebāt. ¶ Sicut nos aliq̄n ut̄ō
parietē positi. vmbrā vemen
tis hois non vt̄m videmus.
remoto aūt obstaculo murī vt̄m
ut ē videmus. aīe ergā defunc
torū cū vultibꝫ apparēt. corpa
aerea mouūt. m quo corporea
vocē uel verba audibilia exprī
munt. ¶ Vnde colligit q̄ mfernus
sit mcorporeus. substātia spū
alis corpi silis. cui pena fit
tanto mtolleabilior. q̄to spūs
est corpe subtilior. ¶ Omē ei cor
pus q̄ uetustate defint. diutur
nitate solutū intrabit. ¶ Vnde
si mfernalis ignis ē corporeus
restat ut corpalibus alimentis
nutriatur. et sequat ut illis cō
suptis ipe nteat. sed ḡstat ig
nē ihēne nō deficē. igit spū
alis ē. ¶ Si aūt corporeus et inde
fectibilis creatus est. tūt necē est
ut aīe et spūs q̄cūq̄ corpus
mduat. m quo corporeū ignē
sentiat. fratres.. ¶ Potest ne
rōne pbāi resurrectio mortuo
rum. magist. ¶ Si ea mōdo assa
gstabūt que superius vēissimis
argumētis pbata sunt. tunc
oīm repugnācia submota. oīm
q̄ nūtate admota. resurrectio
erit futura. ¶ Constat ei deū ee
vēitatē. vēitatis aūt verba nūe
e mplei. ¶ Si nō mplebūt
sequit. q̄ aut deus mūbus sit.
aut vēitas non sit. ¶ Si im
pleī nō poterūt. iā deus oīm
potens nō ē. que cūcta liquet
q̄ absurdissima deo sunt. ¶ Imō
mutabilis itaq̄ vēitas deus pro
misit dilectis suis plenū gau
diū. sinus q̄ temptatis plenū
supplicū. q̄ vtrumq̄ erit impos
sibile msi sit m aīa et corpore.
¶ Necē ē ergo ut corpa resurgat.
aīas recipiāt. q̄tenus secundū
promissa beatis hīs plenū gaudi
ū m aīa et corpore habeāt. ¶ Illi
eodē mō plenū supplicū recipi
ant. ¶ Impiis. ¶ Si forte non re
surgent. tūt aīe eterne facte
non sunt. ¶ Sed superius pbatū
ē aīas factas et nias. ad hoc vi
delicet factas ut deū semper
cū angelis videāt. et m hac
visione sine fine btē vuuūt.
¶ Beate aūt nō vuuūt. si mdiu mē
ta scilicet corpa sua m sordibus
putrescē absq̄ spe recuperōis
despicīt. ¶ Sequit itaq̄ ut necā
rio nestimēta sanctorū aīarū
que stole noīant per resurrecti
onē minuēt. m incorruptibile
gloriā mutētur. quibꝫ aīe idute

Ecce noua facio oīa.

semp btē deū gtēplent². Et e
cōn ut mfelices uestes sordidas
vendūt· de quarū feditate sē
per doleant· Igitur nō solū
corpa mnouat²· sed et oēm crea
turam que stīb seruunt nutē ē
m melius gmutri· Unde scrp
tum est· fratres.. Cum deus
ab mcio mūdi usq; nūt mchil
nou creauit· et quomō nouā cre
atūam ēe gstabit· magister.
Triplāe noua creatūa dicitur:
que per stam tīmitatē ita dispō
tur· Deus pr oēm creatūam ex
mchilo gdidit: et hec noua cre
atūa noīatur· Deus quoq; filiꝰ
mcarnatꝰ etiam nouā religioē
mstituit· que noua creatūa nū
cupatur· Unde m aplō habet²·
Nos sumus noua creatūa· Et
m alio loco· Ut sīmꝰ mcīū a
hac creatūe eius· Deus quoq;
spūs stūs corpa adhuc vuifica
bit· et totū mundū mnouabit:
et hoc mchilominꝰ noua crea
tūa appellatur· Unde habetur·
Vuificabit et corpalia mēbra
vīa· et illud· Celū nouū et ter
rā nouā fīet deus· fratres..
Ja turris m sumū nobilit² pdā
restat nūt ut ppugnaculis cīn
gatur· et si cacumē i sūmo po
lorū gtineat²· Legit² de dño· qꝰ
eleuatis mānbꝰ ferebat² m celū·
Et qꝰ sedet a dextris dei· Et
stephanus m concīone iudeorū
vidit eū stantē a dextris dei·
Qui fertur de loco ad locū mo
uetur· et qui sedet uel stat· lo
co gtinetur· Et cū deus corpa
liter celū ascendēt· quant² nūt
ibi nūt credēdꝰ sit uel aliter nūt
ibi aīe sanctorū sīnt et aliter recep
tis corpibꝰ ibi futurū sīnt· sīne
sūmope desideamꝰ· In eī alioꝰ
locus ypm uel scos sedētes uel
stantes gtinet ne cadat· et tūc
ille locus melior eis pbat² a quo
tot bona gtinet²· Et si sīc de a
liqua creatūa visibli et sensi
bili gaudētes gloriat²· ut nos
de hac visibli et msensibli lu
ce delectamur· et tūc iterū ea res
melior cōnali creatūa iudicat²·
de cuiꝰ possessioē tpa ioīdatur·
ut nos de habita pecūa gtulā
mur· Et mserū gaudiū vide
tur· si mtellectualis creatūa non
msi de stolida re letat². Magr..
Aptem huiꝰ turris pte² astēn
dam; et tactoē mdagante qualē
se habeat her ppīgamus· Ce
lū vsitato noīe appellamus· qꝰ
supra caput nrm videmus·
Sursum nos at mchil msi nubes
uel aere sole illustrata aspicimꝰ·
Solē veō lunā uel stellas longe
a nobis remotas sīc videmus·
sicut m lato mari posita alongē
montes gspicimꝰ· i caruntū veō
mchil msi caliginosū aerē cernī
mus· Unde liquet qꝰ nullius
hoīs visus totū huiꝰ aeris spatiū
penetret· quū vīs et orizontē
attingere valet· Unde qꝰ apli
deū sublenatū vltrius vidē nō
possent· dicit² nubes susceper
eū ab oculis eorū· Stephanus
quoq; nō corporeis oculis deum
m celo ult firmamētū vidit·
cū nullius hoīs visꝰ ullo mō ad
celū ptingere possit· Sed et illa
concio m qꝰ stephanꝰ stans ypm
gspexit· m domo alicuius fuit· cuꝰ

tem culmē ꝑ ſſius corporeus ocu
lus penetrare mīme potuit. ¶ Co
ſtat igit² q̄ ner oculo corpis. ſed
mtuitu mteioris hois. vꝑm nō
m corporeo. ſed mtellectuali celo
videt. ¶ Sed hic fortaſſis ab ali
quib⁹ caluꝑmoſis obiicitur². Stel
las ee m firmamēto ſiras. et vi
ſu nrm firmamētū attingere. dū
eas videm⁹. ¶ Num ideo oculi
nri firmamētū attingūt. q̄ q̄
ſtellas q̄ſpicim⁹. ¶ Num ideo to
tū aeis ſpatiū i mai penetrat.
q̄ montes utputa ſolida corpa
q̄ ſideant. ¶ Dicut ei m mai re
motis ab aſpectib⁹ motib⁹ m
ctl miſi aer vndiq̄ videtur. ita
vtiq̄ ſideib⁹ ſolidis videlicet
corpib⁹ ſublatis nichil miſi aer
videtur. ¶ Quidq̄ at ab aere e
uſq̄ ad firmamētū. et ꝑm firma
mētū a nobis nequaq̄ videt²
ꝓpt² ꝑmus ſpatij longitudinē
et ob natie ſui ſubtilitatē. ¶ Et
ſi forte obiciat². q̄ aplius ad ter
tiū celū ꝓptus ſcribit². ¶ Dne
dū e tres celos hiſtoriales appellat².
et item tres ſignificatiue nūcu
pat. ¶ Hic quippe aer primū celū
hiſtoriale vocatur. ſicut habet².
volucres celi. q̄ m celo id e m ae
re volare vident². ¶ Secūdū celū
ether noīatur. ut habet². ¶ Stelle
celi q̄ m eo planete vago curſu
ferūt². ¶ Tertiū celū firmamētū
appellat². ¶ Dicut habetur. Aſtra
celi. q̄ ſideā ſira m eo tradūtur.
¶ Significatiue veō tres celi leguṫ².
q̄ tres viſiones. ſcilicet ſenſua
lis ſpūalis. mtellectualis a ſapi
entib⁹ nō neſciūt². ¶ Sensualis
quippe viſio e cū colores et formas
rerū extrinſecus cernim⁹. ſed mte
rius aliq̄ celat ut m litteris ſigni
ficantia mtelligim⁹. ¶ Hec quoq̄
viſio primū et ſenſuale celū nōia
tur. q̄ m ſcripturis mtelligentia
celatur². ¶ Celū ei a celando denoia
tur. ¶ Secūda viſio ſpūalis e. q̄
non res ſed ymagines rebus ſimiles
ſpiritalit² videm⁹. ſicut i ſopnis
ſolemus. et ſicut iohānē m apo
calipſi. et ꝓphetas multos vidiſ
ſe nouimus. ¶ Et hec viſio ſecūdū
celū nūcupat². q̄ vere res i hmōi
ſimilitudinib⁹ celat². ¶ Tertia viſio e
mtellectualis. cū neq̄ res extrinſecus
neq̄ ymagines rerū mterius.
ſed ipas ſubſtātias ꝑut vere ſunt
abſtractis coloribꝫ mtellectū ꝓſpi
m⁹. et vnuſquiſq̄ q̄litatē me
ſe differentē tangere diſcernimus.
¶ Et hec viſio tertiū celū vocatur.
q̄ veritas rerū m hac q̄ m celo
a ſtultis celat². ¶ Igit² ſi aplius i
corpe ē raptus. tūc ad corporeū
celum. ſ. ad firmamētū e ꝓductꝰ.
¶ Si at extr corpus qđ magis vide
tur. tūc vtiq̄ ad mtellectuale celū
raptus creditur. et m quo ee ſcīa
deitatis ſicuti e. et angelicas ſub
ſtātias q̄ ſunt. nō ſenſualit². qđ
neq̄ fidei miſi per corpus. nec ſpū
alit². qđ nō ſit miſi per ymagines
rebus ſimiles ſed veraciṫ qđ non ſit
miſi ipō mtellectū vidiſſe recognoſ
cit. ¶ Angelū vel iuſti quada ſimi
tudīe celi nuncupat². q̄ i ſecreto
dei huiāms viſibꝫ celant². Et e
q̄ dēmones uel ipm tenebre ap
pellat². q̄ m tormētis a nobis
occultat². ¶ Regnū at celorū id
eſt iuſtorū non tubū memo
ria. nec poſſeſſionū ꝓdia. nec auri

et gẽmarũ copia · nõ scripcellecti
lia vãia · sẽd iustaq et pax et
oĩmoda gloria m pleno gaudio
crẽditur q̃d de visiõe et ipse claita
tis et de societate angelorũ et
sctorũ habetur · ¶ Deus ãt etna
luq̃ pbatus ẽ cẽ ĩ mũdo et ex̃
mũdũ mfia et supna et ita m
circuitu vndiq̃ et vbiq̃ · ¶ Igit
si regnũ talium sctorũ tractone de
mõstrãte mchil aliud ẽ q̃ visio
dei qui ẽ fons õm bonorũ · nctri
o seq̃nt q̃d m hoc mũdo et extr̃
mũdũ et m oĩ creatura · et extr̃ om
nẽ creaturã sit regnũ sctorũ ·
¶ Unde habetur · ¶ Regnũ sctorũ mr̃
vos ẽ · ¶ Quia mmtrũ m deo gsis
tẽtes : eũ m nobisipis · et ĩ om
creatura · et ex̃ oem creaturã sicut
ẽ cernimꝰ · ¶ Dcirco ãt nũc extra
deũ vel ex̃ regnũ sctorũ ducamur ·
p hãc visione pruamur · ¶ Odẽ
mõ et mĩseri nunc a regno scto
rũ excludi referũt · p eãdẽ visi
õe ut cca luce solis pruãt · ¶ Hoc
regnũ sctorũ vel hoc gaudiũ iusti
mtrie scribũt : q̃ meffabile gau
diũ nõ capietes m eo quodãmõ
obuoluũt · ¶ Alĩ ãt aiẽ sursũ ad
celũ ferri affirmãt · vel ecia fer
ri putãt : ad visũ mm dicitur ·
quibꝰ supiora splendoe solis lu
diora dicũt · q̃ alit nõ pt hec
tres cognosci ab hijs qui sunt ad
huc m carne gstituti · ¶ Hanc
aiẽ stẽ carne solute nõ loco mo
uetur · ner ĩ aliq̃ corporeũ locũ
ducũt · ut deũ gtẽplent · sed mox
a corpe sequestrate angelis et scis
associant · regno sctorũ q̃d ẽ visio
dei · mr̃ mũdũ et extr̃ · et vndiq̃
sine mora fruũt · sicuti cetus ĩ
sole positus · si oculi eius apĕiret ·
gfestim luce solis fruetur · ¶ Alĩ
ãt quibusdã mortibꝰ luq̃ vel for
me angelorꝫ aut sctorũ ibi videt ·
et gratiꝫ armonie audiũt · et ad
alia ducta cernũt · hoc ppt viuetes
fidei nõ dubitat · ut ĩ xpiana re
ligione corroborẽt · ¶ Porro fruolũ
videtur · si aiẽ illorũ les de hoc mũ
do ex̃ firmamẽti duq̃ asserant ·
q̃ ibi sit pulchrius uel magis ibi
sit deus · et cũ porius deus sup̃ et
mfra · mr̃ et ex̃ equalit ee nõ du
bitetur et eius visio iustis ubiq̃
equalit adee ppetur · ¶ Alias ueõ uel
spũs cũ smt m corpore corporeis
locis mclusi absurdissmũ videt ·
pserti cũ oĩs locus altitudĩe longi
tudĩe latitudĩe dimetat · hijs veõ
oĩs spũs carere bene creatur · ¶ In
deo quippe illorũ manẽt et eoꝝ
visione fruũ estimatur · sicut scta
m aĩa illorũ moratur · ¶ Corpus
ãt sctorũ resurget spũale · q̃ le
uitate velocitate · perspicuitate
spiritubꝰ erit equale · et omẽ sol
dũ ẽt ei penetrabile · et sicut cor
pus dei lapide clausũ surrexit ·
et ianuis clausis mĩuit · ¶ Sicut
ergo nũc spũs nullo corpali loco
sustentat · ita quoq̃ nõ erit nr̃ũ
ut tũc spũale corpus aliquo loco
fulciatur · ¶ Non ẽ msensibile spũi
corpus · sed spũs uehemat corpꝰ ·
¶ Igit nullꝰ locus spũale corpus
fulsit · q̃ oĩ elemẽto subtilius
erit · sed ut spũs illorũ ĩ summo
spũ deo subsistit · et msi forte hꝰ
p loco atripiat · q̃d substãcialit
ac psonalit circũscribit · ¶ Amplu
us · ¶ Aut m hoc corporeo mundo
sci manẽtes deũ videbũt · aut
extra mũdũ erũt · ¶ Si extr̃ mun
dũ fuerũt tũc nulla elemẽtali ma
teria stantes uel sedẽtes susten

tant² ⁊ qꝫ nullū elemētū eyt mūdū ꝓbat². Quū eī terrā uel aquā ibi credit ēe minus terre nus et fluxus desipit. In aere ued uel igne ibi ēe arbitrat⁹ ⁊ sint² a mobilitate aeis et ignis ipē mstabilis irrisus ꝓputat⁹. Ergo eyt mūdū nulla re mater ali fulcaū² ubi nulla mueit⁹. In āt m hoc mūdo erūt ⁊ silī² nullo elemēto localit² stando uel sedendo mherebūt ⁊ qꝫ equales angelis erūt. Cū igit² spūales sint ⁊ ī summo spū spūalit² non localit² manebūt. Horū illorū corpm gloza ⁊ non tōne sed sola fide ē gtēplanda. Erūt tunc quippe illa corpa ut ammg agilia ut sol pspicua. Quin cito eī mūt ammg ab oriente ī occidētē cogi tatiōe puenit ⁊ tam cito illud cor pus illuc tūt puenīe poteūt. Hō ymo colligit⁹ ⁊ qꝫ resurrectio m ictu oculi fienda ē. Ictus āt oculi ē nō ꝙ oculo apiat⁹ ⁊ sed ꝙ aperto oculo obiectus lucis ra dius gspicit². Sed reuera tm dif fert uelocitas illius corpis ab ictu oculi ⁊ qtū differt a corpe agili tas ammē. Hius etiā corpis cla ritas ē tanta qnta spūs. Non ei hoc corpus ē aie onus sed de cori ⁊ qđ nulla corruptibilis mo les aggrauat sed qđ angelice na turē equalitas leuigat. Hius quo qꝫ claritas tm solē excellit ⁊ qtū sol ī claritate nrm corpus prellit. Vol ei ē corpus sensibile ⁊ et qꝫ uis ī mutet⁹ ⁊ tn nullꝫ visibi lit⁹. Corpus āt illud erit sensibile vitale et mtellectuale. Igitur qtū spūs mtellectualis differt ab aere msensibili ⁊ tm differt ꝓclara illius corpis claritas a claritate solis.

Hymc questio nō mma ort². Cū ei dns dicat. fulgebūt iusti sicut sol. et aplus alia claritas so lis. alia lune. alia stellarū. stella āt differt a stella m claritate sit et resurrectio mortuorū. videt² aplus ḡrū dnō sentie ⁊ videret quos hūt uelud solē fulgē asserit ⁊ ille quosda uelud diuersas stellas alios uelud lunā. alios uelud solē splendē aspiciat. Sed sciendū e ꝙ dns gloriā sctorū greneālit ex pressit ⁊ aplus āt smg ulorū glo riā ꝙ meritis distinguit. Vltimꝫ ergo m regno celorū ut sol fulgē bit ⁊ qui tūt septies clarior qꝫ nūc erit. Et m hac claritate tm qsqꝫ ab alio ꝙ meritis differt qntum stella a stella m claritate differt. Alij āt alios diuerse claritatis glo ria ita prelluit ⁊ sicut lucifer plya des | luna lucifer⁹ sol luna cla ritate excellit. Hos āt oēs cor pus xpi m claritate excedit ⁊ qtū creator creaturam trascendit. Vnde et m depicta dei pius sedē scribit² qꝫ m gloria diuine ma iestatis fulgere credit². Igitur talis visio et talis gloria regnū celorū dicit² ⁊ qꝫ soli celi id est iusti hac fruūtur. Quorū prmi ū e sine fine bonū ⁊ m quo habē plenū gaudiū de plenitudine oīm bonorū. Concludit² itaqꝫ ꝙ sancti nō de msensibilibꝫ rebꝫ debent² ⁊ sed se m summo bonꝫ ee et summū bonū m oī creatura et ꝙ oēm creaturā videdo fruī gaudient². In ā mnus qꝫ ꝙ summū bonū m primo acciperent

adhuc plus appetent: et sequeb
est p plenu gaudiu non habent.
Sed cu constet eos plenu gaudiu
habe: nutrio sequitur eos sumu
bonu deu habe: et de eius affluē
tie plenitudie omn bono habu
dae. Cum ei de celo celoru legit
pē deus mtelligit. qr celu id est
ustu m abscondito faciei sue a
gurbatone hom celant. Unde
subdit. Habeus thesaurū m ce
lo: hoc est m deo. Ad hoc sumu
bonu iusti quada cathena trahu
tur: que de virtutibg hoc modo
nectitur. Im primis fides a
mma st quada circulus applectit:
fidei spes inectit. Spei dilcoe
tenet: dilco operatoe applet.
Operatoe mtemplatoe i summu bonu
trahitur: mtemplatio hom pseueta
tia claditur: pseuerantie deus
fons omn bonoru dabitur. Igit
qui hac cathena tractus hanc tur
rim scandens culmē eius attin
git: no sola se vera vita cognos
ce sed et phenmt beate vuere
m ea se gaudebit. qr m ea eius
glorie gsors est. Amen. Dete
vite et omn bte vuetis ut te deus
pticipē faciat. qui nos omes ad
summu bonu pducat.
Amen.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Tractat⁹ de supstnonibus

Quoniã lumbi mei ꝓpleti sũt illusionibus Scribit⁹ psalmo xxxvij Constat fidẽ veracẽ cariꝰ tate ĩformatã lumẽ xp̃iste aiaꝝ hũanarũ atq; vitã caritatẽ ac victoriã lũboꝝ spũaliũ intellectus videlicet et affectus Intellectus mẽ rõe lumẽ veritatis purgantis ab illusiõe fantasmatũ erroꝝ Affectus vo rõne vitalis opacõis purgantis ab illusione suggestionũ vitioꝝ Reuera sciens hoc illusor astutissim⁹ adusarius ñr̃ dyabol⁹ dicitur et reputat et q̃rit qualit⁹ lũbos istos ꝓpleat intellectũ erroꝝ fantasmatibꝫ obtenebrãdo et ex cõsequẽti lumẽ veritatis suae fidei offuscando affectũq; malitiarũ suggestionibꝫ pũtendo et p cõsequẽs caritatẽ q̃ ordo et vita ẽ aĩe excludendo quãtumodo ꝑ̃ dimosat⁹ nr̃is ferisse ꝑtibꝫ quos deus ꝑfectos creauit Prædictas ergo illusiones istr̃ huc loquẽs et q̃rulose coram creatore ꝓponẽs cõtra illusorẽ ĩ ꝑsona ꝯnis hũanã miquit Turbatus ẽ a furore oculus meus &c Sed quia ex illis illusionibꝫ lũboꝝ huiusmodi multa ꝓueniũt et gignũtur mala ꝗ̃ put hic iste cõquerit dicẽs Et nõ ẽ sanitas ĩ carne mea Afflictus sũ et humiliat⁹ sum nimis q̃ frequẽter ĩtorquẽter ad dyabolũ illusionũ ĩmissorem quibꝫ hoĩes illusi ab xp̃o fiunt decepti utuntur ad decipiendũ vltius qñ plinos hoĩes leues solũmõ terrenis nitentes Sed circo merito q̃rit⁹ vtrũ dyabol⁹ illudendo possit ĩmittere ĩ aiãm hoĩs bona uel mala et si bonũ vtrũ homo licite possit vti ministio ei⁹ sedm illa ĩmissa Et q̃a cũ dubioꝝ motio examinatio et solutio sit veritatis ĩuestigatiõ idcirco arguendũ ẽ ꝑ et cõtra Et arguit⁹ ꝓmo q̃ non q̃tũ ad ꝓmã ptẽ q̃a dyabolus nichil ꝑt ĩ aiãm ĩmittere ꝛgr̃ 2ẽ Antecedẽs ꝓbat⁹ q̃a nec sedm se sũ nec sedm ĩtellectũ nec sedm affectũ ꝛgr̃ 2ẽ q̃ nõ sedm se sum ꝓbat⁹ q̃a si sic tũc istum posset illudere q̃ nõ videt⁹ esse verũ q̃a sensꝰ ptis claris nõ erat circa ꝓpriũ obiectũ sedm phm sedo de aĩa sed delusio sensuũ nõ ꝑt ee sine erroꝛe et decepcõe Ꝛgr̃ q̃ etiã nõ sedm intellectũ uel affectũ ꝓbatur q̃a dicit glosa sup illud mathei xv⁰ Nõ q̃ intrat ĩ os coinquinat hoĩem Dyabol⁹ nõ ẽ malarũ cogitacõnũ ĩmissor Sed si posset cogitacõem ĩmittere cui cogitacõe formet⁹ aries ĩtelligẽtie ergo ꝑt mẽte mã sine q̃ falsũ ẽ q̃a sedm btũ augustinũ hoc ꝓpriũ ẽ ꝓme veritatis Sed si sic ergo ꝑt q̃ vult malũ facere nos cogitare sed q̃a xp̃e cõtinue optat nobis malũ ergo nũq̃ ꝑmitteret nos a cogitacõibꝫ malis desistere ꝓmo cogeret nos ad cogitacões malas q̃ ẽ manifeste falsũ q̃a ymago dei q̃ ẽ aĩa nr̃a maxime ꝑficit⁹ i cogitacõne et

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

ī affectione · sup quā sz aīaz dyabo
lus nō habet ptātē mātū est dei
ymago ¶ Itē si sic tūc sēp facet nos
peccare q nō ē dicendū ¶ Pro
scdā ptē qstionis arguit sic qa
verū a quocūq dict sēp ē reci
piendū et cā qs pt uti ad bonū
suū · qa nō ē curādū scdm Deū
cā quis dicat sed q dicat ergo
si dyabolus dicit verū ī hor
altcu mīstrādo pīc uti pt eis
mīstio ymo et eius auxilio
ugit ¶ Et cōfirmat hoc sic
quia licet mīstriū et auxilium
atrpe cnā a pīoribus sicut elc
mosinā spūalē puta instructi
onē uel cnā trpalē sicut panē
et hmōi ergo cnā a dēonib
¶ Itē a malo seruo pt qs exigē ser
uitū et retrpe · ergo si aliquē
suis dyabolū supauit pt luctr
ei impare et eis obsequī ī trpe
¶ Itē videt hoc cē licitū exemplo
apli q tradebat incorrigibiles sa
thane ī mtitū carnis ut spūs
eoz salui fiēt sicut de uno ha
betur ymo Cor quīto ¶ In oppositū
ptū ad pmā ptē arguit ex plibs
auctoritatib sup ī lectōe adductis
¶ Itē Joh xiiio dicit nī dyabolus
misisset ī cor ut tradet cū Judas
sed mittē ī cor nō ē aliud qm ī
mittē ¶ Itē Beda dicit q dyabolus
fraudulēta et callida decepcōne
aīam ī affectū malicie trahit
Cont scdaz ptē arguit qa non
pt a dyabolo retrpi ostitū absq
ptō ergo nec mīstriū sue auxiliū
assūptū patz qđ regū iio vbi
reprehendit et punit rex isrl qu
misit ad cōsulendū deū accaron

¶ Itē ex quo dyabolus ē dolosus tunc
ostat q nullū diligit nisi ī ma
lū suū et ut ipm putat ergo qui
suscipit ab eo obsequiū ammittit
se discrimī et eis talis mōdo
peccat ut videt ¶ Questio
ista distinguit ī duos articulos
Primus ēit de prima ptē qstionis
et scds de scda ptē cuius dē Primus
articulus distinguit ī tres subar
ticulos Primus ēit utrū dyabolus
possit mittē ī sensū hoīs exteriorē
ipm immutādo et illudēdo Sed dus
utm ī intellectū · et tertius utrū in
affectū ¶ Ad primū ponitur
breuit exclusio ista q dyabolus
pt sensū hoīs exteriorē immutāe
et illudē ¶ Ista exclusio patet multa
plia experiencia sicut patet ī itinc
rario clemētis vbi narrat q pr
eius apparuit ī effigie symonis
magi ¶ Itē btus augustinus xxiio
de ciuitate dei dicit q dēmoīes colen
bus veris hoc demones figuris
fictis fallunt fac pūt Et ibidē
rentat quomō quedā mulieres
stabularie magicis artibus p
esū casej mutabāt hoīes ī asinos
q et onera pōrbāt et finito opc
redibāt et fiebāt hoīes sicut an
fuerūt Et ibidē rentat btus Au
gustinus q apuleyus ī q dā suo
libro fatet hoc sibi p esū caseī
semel accidisse nō ē ergo dubiū
de exclusione Sed assignare modū
ē valde difficile et ad hoc plures
doctores conati sūt diūsimode
Sed dimissis plibus opinoīb
et mōis dicendū ē q tripliciter
pdēt immutacōes et illusiones et
ctā osilia pūt fieri sez · sensus

īmūtōē seu organi medij et ob
iecti ¶ nā sicuᵈ si aliqs p libito vo
lūtatᵉ sue posset mutare ptes alicuⁱ
figure ille ex vna figā faceᵗ put vel
let apparētiā cuilibet figure Sic
demon qā pt humorē oculi put
vult mūre ꝛseruatis spēbus uel
similitudinibꝫ rerū q̄ sūt ī illis hmō
ribus ¶ Ideo pt ī visu hoīs facᵉ ap
parētiā cuilibet figure et colozis
Et sicut variando localit seu situ
alt illū humorē pt q̄libet figurā
ī apparētiā cuilibet figure mūre
sic illū humorē alternādo pt ap
parētiā cuilibz colozis facᵉ et q̄
libet colorē a sua ꝓpria apparētia
mutare ¶ nā si miscēt sāgwinem
cū humore oculi oia appareret ru
bea et sic de alijs q̄ tli humore
pūt miscerī et sic ocūꝫ illusionē
pt facᵉ ī visu hoīs cū possit mu
tare apparētiā figure colozis et
magnitudis seu q̄titatis Dili-ce
pte meū pt dyabolꝰ facᵉ decep
tiones hmōi sicuᵈ enī q̄ vidē
tur p vitrū ~~vel~~ rubeū uᵗ blauu
ā iudicātᵉ cē rubea uᵗ blauia sic
mūto medio p dyabolū res al
tius colozis q̄ ī veritate sic pt
apparē ¶ Pt q̄ aut rabanus in
gl̄osa sup exodi cpl̄o septīo · dy
abolus figmētis magꝰ spectācī
ī oculos illudebāt ut res ī sua
spē remanētes alie videntᵉ ¶ Itē
ex pte obiecti posset fieri talis
illusio et hoc duplicᵉ uel sic q̄
īmutetᵉ sicut allegatū ē supra de
patre sū elemētis cui symon ma
gus arte sue magica īpressit
effigiē eius q̄ ena oēs qui vi
derant ipm iudicauerēt eū cē
symonē magū ¶ Sedo mō p
absconsionē obiecti pūs et hoc
duplicᵉ ¶ nā ena sine visibili
obstaculo pt obiectū abscondi
seu latere sdm bonā venturā
sup sda distinctōe octaua q̄sti
one tua aut q̄a ipedit vⁱtus sē
sus ne ꝓcedat ad sensibile aut
q̄ ipeditᵉ spēs obiecti sensibilis
ne ꝓcedat ad sensū et hoc mō
pt facᵉ ut hoīem rēdat īuisi
bilem uel alias res q̄ tū pūs
sūt et ita patet ꝓmū ¶ Sed
q̄ntū ad sdm sic ꝛcludo ꝓma
ista demon nō pt īmediate mo
uere roēm seu intellm hoīs
nec ī ipm agē sue īmittē ꝓbatᵉ
~~q̄a oppositū~~ q̄ tūc illaberetᵉ
ei ꝛsequela patet q̄a nō posset
ea īmediate attingē nisi fieᵗ
ei mutūsitᵉ pūs et mutme opa
retᵉ illo q̄a hoc sdm bonā ven
turā īportat illābi aliq̄d alteri
sed ꝛsequēs ē falsū q̄a nichil tlē
ē respectū aīe nisi solus deus ign
solus deus aīe pt illābi ¶ In aīa
nāli humana idē ē ītellm et sup
mū et hoc patet q̄a sdm sua
supmā maric apprimatᵉ deo
sili sdm suū ītellm vū ꝑtomagis
redit ad intioza tātomagis
ascendit et vnitᵉ et ms et qua
solus deus sup̄nor ē mēte humana
sdm suū supmū ignᵗ solus deus
pt mētī ē ītellm et p ꝛsequens
solus illābi mētī rōnali Et hoc
ē q̄ dicit bt̄us Augustinꝰ ī libro
de ecclīsticis dogmatibus illābi
mētī illi tm ē possibile q̄ creauit
ea Et idē ī libro de fide ad petrū
Inest singulis spiritibꝫ naturalis

timm⁹ quo a scīmitē distinguūt² et vn⁹ ī altero nō ē ¶ Corelariū ꝑmū ꝙ⁹ demon possit cē ī quo cūq; corpe cnā hūano sil' tū aīa rōnali nō tm̄ pt̄ cē saltē imme te et p essenciā ī aīa rōnali patet satis p sēdā pte qa nō pt̄ illābi ei Sed p ꝑma pte pbat² quia nullus spūs uel seu demon ei cit² de aliquo corpe uel hītāculo ī quo nō ē Sed demones sicut dicit² euāgeliste de obsessis corpibus sūt eiecti a xp̄o et eius aplis ergo aliqñ hītauerūt ī eis Ptria qa ꝙ⁹ extensū ut extē sū ē nō cōpatiat² secū aliud extensū naturaliē eo q dimēsio resistat dimēsioni tī sine ꝛpugnācia extēsū cōpatit² secū ar cnā ī se nō extensū sicut patet de aīa rōnali et corpe hūano sed sbā demonis nō ē extēsa sicut nec q̄ta de se uel q̄admodū corpus nec diuīsa q̄ntitate sicut sbā rei corpalis nec ē diuīsa q̄to sicut aīa rōnalis q̄ ē actus corpalis organici Sed dices ymo glosa sup illo abbacuc sedō dūs ī ēplo seō suo dicit simulachrēs spūs īmundus pt̄ assistē seu assidere mūtisticus aūt cē nō pt̄ ergo nec īcorpibus hūanis ¶ Itē beda dicit sicut mgr̄ adducat libro secō distinctōe q̄rta sup illo actuū quīto Cur tēptauit sathanas cor tuū īplet sathanas cor alterius nō quidē ingrediens ī eū nec m sensū eius ingit² nō video q demon ingrediat² sēdm sbam cor alicuius hoīs Ptria īcorporea natura ibi ē vbi opat² ut ait Da mascenus libro ꝑmo sed demon opatur ī aīa rōnali ymo ī ipa ē ingit² cē amor pbat² qa dicit² johīs xm⁰ cū aūt dyabolus mīsisset ī cor ut tradēt eū iudas ingit² cē Itē glosa sup illo luce q̄rto Exiit homo hīs demoniū ingrūt dyabolus Dūs exierat xp̄s. sed xp̄s nō exierat de corpe sed de spū q⁹ dyabol⁹ subintrat spūm seu aīaz rōnalē Itē tū aīa tota ī toto corpore et tō ī qualibet pte eius ergo demon nō pt̄ cē ī corpe nec ī aliqua pte cui⁹ nisi sit ī aīa Rīdet² ad ꝑmū ꝙ mūtīsticus cē ī aliq⁹ hor pt̄ cē dupliciter Aut sicut ī tēpū ī stāte ut aqua in vase et sic demon pt̄ cē mūtīsticus ī simulachris Alio mō q ifluat ī mūtīna rei et ifluendo ꝛseruet et ꝓficiat et hoc mō non cōgruit demoni nec ispūi simulachri nec ispūi hoīs ¶ Ad sēdm rīm dec² q nō loquit² de ingressu in hoīem q attendit² ex pte corpis sed q attendit² ex pte spūs rōnalis ī quē intrat nō quidē p suā essenciam sed p effectū sine ꝛformitatis malicia qa vbi fuit gra ibi incepit cē malicia et p hoc patet solutō aliox seu glosarū et textuū q sathanas īpleuit cor uel mūtauit uel īmisit Per hoc etiā patet ad dam damascenū qa nō oportet q aliqd sit sēdm sbam ī illo ī qd opat² sed sufficit q sēdm effectū ꝙ ꝓducit ¶ Ad vltimū rīdet² negando ꝛsequētiā qa ꝙ⁹ ex hoc bñ arguat² q demon et ē aīa sil' sint ī eōdē corpe nō tm̄ ꝓpē hoc demon ē ī aīa qa hoc

repugnat nature eius ideo solū
ē īrrepe p sbām gñi deus ꝓmittt
vel ī aīa sēdm effectū ut ipa per
catur afflugat2 uel ē iusta ꝯcreat2
Sed dicēs q̄re ꝓmittit deus cos
mūtr corpora hūana et cadem
vexare Rñdet bona ventura sī
sēdo · distinctōe octaua q̄stione
ꝓma dicens · hoc ꝓmittit dñs
siue ad glē siue ostensionē siue
ad pnā punitōē siue ad petā
tis correctionē siue ad nrāz eru
ditōem · sed ex qua istaz causaz
determinatōe ꝓmittat hoc latet
hūanā īdustriā mduce aīam
ꝑt2 hoc q̄ occulta sūt dei iudicia
hoc tū planū ē q̄ nō sūt īiusta
et ideo nō ꝓmittat tlia sine cau
sa ¶ Correlariū sēdm demon
nō pt īmediate et ex se occulta
cordiū siue cogitatōes mentis
hūane cognoscē patet qā nō pt
illābi mēti hūane ergo zē Etiā
hoc solus deus ē ut dict2 actuū
ꝓmo de deo q̄ solus nosti corda ho
minū ¶ Tertio sequit2 q̄ demon
nō pt occulta seu secreta ꝺscīētie
nec scrutari p se et īmediate
Sed dicēs ꝺtra demon ꝺgnoscit
oīa peta nra p quibus punīri
debem9 cū ipe sit executor iudi
cis sed multa sunt peta q̄bz
punēdi sum9 q̄ ꝺsistūt ī sola
cogitatōe et ī occulto cordis igit2
zē ꝓtēa officiū demonū ē actu
sare sēdm q̄ legit2 Apoc xij
pcctus ē actusator fr̄m cū ergo
īudicū arguem de secretissimis
cogitatōibz videt2 q̄ hec nō lateāt
actusatorē demonē ꝓtēa quia
no ctor ē opatio q̄ potēcia et
potēcia q̄ sba · qā p cognitōem opa
tionis et potēcie pcedit2 ī cog
nitōem sbe sed sba aīe nō pt
late demonē ergo nec eius
opatio et p ꝺsequēs nec cogitatō
et affectio Dñs etiā btūs dyon
sius dicit q̄ sbe spirituales sūt
sicut specula et ergo sicut specu
lū q̄n sbīt2 alicui nō solū rep
rsētat seipm sed etiā omīe q̄ re
lucet ī ipm ita demon si ītuet2
et aspicit aīam nō solū videt
ipam q̄tū ad sbam sed omīe q̄
ē ī ipa Rñdet2 ad ꝓmū et pro
rñsione ad ipm et alia ē sciēdū
q̄ sicut deus volūtati rōnalis
creature dedit dominiū siue
arbitriū cui nulla p̄sidet nisi
diuina potēcia sic eius ꝺgnitō
ue potēcie dedit ꝺscīētie secretū
cui9 secreta et p̄fūda nō penet
trat nisi diuina sapiā ideo nulla
creatura pt ꝺscīētie hūane cog
nosce secreta nisi p signa uel
ꝺiecturas scilic9 ex signis corpa
libus exteriorib9 puta ex īmu
tatōe vultus Dicit2 ¶ In
vultu legit2 oīs secreta volūtas
Et ex motu cordis sicut p q̄litatē
pulsus etiā passiones a medicis
ꝺgnoscūt2 vel etiā p ꝺiecturas
ex alijs signis uel dei reuelatōe
aut hoīs denūciatōe siue direc
tione Et q̄a pauca sunt ītus se
creta q̄ nō ꝓdeant ī opa exteriora
uel appareāt p signa exteriora
facici ul̄ p signa cordis q̄d di
uersimode mouet2 sēdm diuersi
tatē affectionū Dicit ē q̄ multe
cogitatōes et affectiones nre de
p̄hendi pnt a malignis spīrib9

nisi arctat dei virtute ꝑ hoc patet
ad pmū licet eiꝰ pcā nra ognos
cat et signis et nocturnis ul' deo re
uelante sibi tāq̄ tortor malefō
rū q̄ quidē deus ꝑ se tāq̄ iudex
seu p alios tāq̄ nūcios iudicis
saluet bonos angelos ꝓpiat
pcā punicdo/ nō tū cognoscat
illa cr se et imittr p idē patet ad
scd'm ¶ Ad tertiū dicdū q̄ verū ē
de opacōe certitudīa de mtūsica
aūt nō sēp habet vitatē multe
eiꝰ res sūt nobis note quaz vir
tutes et opacōes nos latēt Etiam
posset dici q̄ hoc ēet verū de opa
cione naturali nō voluntaria Vñ
licet sba sit nota et plus opacio
eius nālis p quā notificat quia
plus habet de rōne actualita
tis et lucis nō ē tū ita ī volūta
rijs nā licet sba nāliter se ꝛpsēter
sicut naturaliter ē et se occultare
nō posset · opacio tū voluntaria
sciud volūtarie erit ī esse ita et
volūtarie manifestat q̄ū homo
vult · tūa aūt sūt q̄ latēt īsecto
rdis et ossē nīe ¶ Ideo q̄uis
demon possit videre aīam ꝑpria
virtute nō tū pt illā ospicere q̄ ad
oīa ¶ Per ē silē de speculo naturali
et voluntario quia speculū nāle
sciud naturaliter suscipit sta et
naturaliter reddit et ita nichil oc
cultat et ideo speculū sibi opposi
tū nō solū ipm sed oīe q̄ lucet
ī eo ꝛpsentat ¶ Speculū aūt volū
tariū nō ē ī actu manifestacōis
cor q̄ ī se ostendet nisi cū hoc vult
et fert voluntas et tūc ē speculum
spūale ¶ Cōclusio scdā mediāte
tūs mutacōe phantasmatū pt

demon uel alius spūs creatā tra
cionē seu mtellēm hoīb imutatē
ꝓbatur · ¶ Nā si deus ꝓmittet
tunc nūq̄ fuit hō ita sapiens q̄n
demon deordmādo et distrahēdo
sua phantasmata posset deū tm
ꝑdere q̄ nesciret vnā facultmā
tacionē formare · Et ecōt si vellz
deus spūs bonus uel malus pos
set multū iuuare hoīem m tracta
nū formacōe et multarū veritatū
muestigacōne et hoc uel specues
m sensibq̄ mteloibq̄ sopitas et
absconditas eyotando et secundū
debitū ordmē ad fantasmatū or
ganū reducēdo · ¶ Vel etiā spēs
quibq̄ actualit hō vit bene dis
ponēdo et ordmādo respū veita
tis ꝑtūt mquirēde · ¶ Nā secundū
q̄ fantasmata magis ordmate
se habent m fantasia respū alu
cuiꝰ mstrende veritatis secundū
hoc melioi ordie puemūt ad m
tellēm m virtute luminis mtellūs
agentis et p q̄ sēp ciuis et clā
ius hō dēueit ī cognicōē hui⁹moi
veritatis · Consequenter sequit q̄ tā
malus q̄ bonus angelus possūt cog
tacionēs bonas uel malas imittē
sed tū differūt · ¶ Patet q̄ malus
solū illusiōnēdo fantasmata habita
uel offendo nō habita ut secundū
corū opacōnes diuersas possint
nouas mtencōēs ab eis accipiēs ꝑ
mtellūs non cogat eas susciꝑe
q̄ pt obiectū et potencia cognos
centē exigit ad actualē cognicō
nē mtēcio cognoscēbs uel per se
ipū uel per mtellēm · Boi aūt spūs
etiā dicē m mtellēm ꝑtinē pnt
q̄ secundū Augustinū opant m

mtelligẽtias nr̃as mr̃is q̃busd̃a
modis hoc ẽ aũt m̃ptũ lumen
mtellãs nr̃i gfortatur per ĩtellãi
ale lumẽ pr̃ũ. Sed hoc demõibꝫ
nõ ꝓpetit q̃ q̃ibus naturale lumẽ
eorũ sit efficacius q̃ lumẽ mtellãs
nr̃i tñ luce gr̃ẽ non sit pfectus
tenebris culpe vndiq; obũbrati
et ideo nõ mtendũt iudicũ rõnis
nr̃e rectificare ꝑ alia nobis ostẽdẽ
ex quibꝫ deprian̄ q̃ facilit̃ fan
tasmata illustrãdo. Sed dicẽs glõ.
Rede sup illo ad thei xv°. Non
q̃ mutat m os cõmg̃nat hoĩem
sed que de corde exeũt cogitacões
male dicat. dyabolꝫ nõ ẽ malarũ
cogitacõnũ ĩmissor. Preterea m
chil nobis mutuamus est q̃ nr̃a
cogitatio. ergo si dyabolus pt co
gitacões ĩmittere pt ad mteriora
nr̃a spualia mouere ꝑ hoc mchil
aliud ẽ q̃ illãbi sed hoc nõ pt ut
sup dcm ẽ. igit̃ ꝛc. Preterea tũo
si sic sequet̃ q̃ nõ et ꝓpulsue
cogitarem̄g mala et per ꝺ̄ seq̃ꝫ
nõ habeãmg cogitacões ma
las q̃ nõ videt̃ ee verũ q̃ tunc
nõ ẽent culpabiles et nõ ascen
dent de cordibꝫ nr̃is. Ad ꝑ solu
cõe illoꝝ ẽ sciendũ q̃ mmissio
dicat actũ cuiꝫ affectꝫ tmiatur
in eo q̃ mtus ẽ. Actus aũt actũ
pt dice duplicit̃ respũ illius ef
fectus videlicet aut sicut causa pn
cipalit̃ agẽtis et efficacis aut si
cut exitantis et mpellẽtis.
Primo mõ accipit̃ ꝓprie et sic
ꝓpetit soli deo respũ aiẽ q̃ ipe
solus ẽ qui per modũ pncipalis
agentis pt in eius ĩtimis cogi
tacões et affectiões gignẽ et for

mare. Ad 2° mõ accipit̃ large et
et mmg ꝓprie q̃ ĩmissio dicõne
sui nois importat q̃dã vtilitẽ
per auctoritatẽ sufficientẽ resꝑ
tũ effectus. Et sic hoc secũdo
mõ ꝓpetit demõi respũ aiẽ et
tũc nichil aliud ẽ cogitacões m
mittere q̃ eas suggerere et ad eas ex
citare et mpellere qd̃ demon facẽ
pt offerendo fantasmata mala
et bonus angelus pt bonas co
gitacões illo mõ facẽ offẽdo
fantasmata bona. Et sic homo
pt bonas uel malas cogitacões
mmittere dando alteri materiam co
gitandi bona uel mala et per hoc
patet solucio primi et secundi
argumentorũ. Ad tertiũ respon
detur a duobus dupliciter. Et
quidã eorũ dicit q̃ possunt nos
compellere ad cogitandũ mala
seu ad cogitacões malorũ eam
nutrario non ad cogitacões ma
las. Cogitatio ea que ẽ de malo
nõ ẽ mala nisi ea comitetur
affectio mala que ẽ m ptate nr̃a.
Alius veo aliter videt̃ et ꝓbabili
us secũdũ bonã ventura q̃ nõ
possunt facere aliq̃ quo facto ne
cessario cogitem̄g mala nisi m
casu videlicet cũ cogitatio aiẽ
nõ ẽ circa vtilia occupata. cũ ei
euagatur et ẽ otiosa. tũc pt ei
dyabolus offerre ymaginem
turpẽ et vanã quo facto necẽ
sario cogitam̄g mala nõ tñ opor
tet q̃ male. Et ideo volẽti ma
las cogitacões et ymaginacõ
nes effugere solliate et diligẽter
cauẽdũ ẽ ne gtmgat aliqñ ani
mũ a bonis et ab vtilibꝫ cogita

cōmbg ꝛeuocaꝛi · hoc tñ difficile
est nisi ei q̄ sollicitꝰ ē m bonis
actib⁹ exercē cui multo facilius
ē et delectabilius ē bonis uſaꝛi
cogitatiōnib⁹ q̄ ſit uiris carnā
lib⁹ in fedis et turpib⁹ pnā
grīnib⁹ | et tm de ſecundo | ¶ Ad
tiū ad tertiū non ē dubiū q̄n
demon uel aliꝰ ſpūs creatus
possit agē in appetitū ſeu affec
tum ſenſitiuū et ipm mouē i
mediate ſcōm q̄ patet i prima
pte huius articuli | ideo ſolū intel
ligatur hic de appetitu ſeu affec
tu intellectiuo que est uolūtas · ¶ Co
cluſio prima · demon uel aliꝰ
ſpūs creatꝰ dirē et imediate
nō pt mouē appetitū ſeu affm ·
¶ Probatur q̄ ſubſtātia ſpūalis i
bi ē ubi opatur · ſi ergo opatur
ibi imediate | ergo est ibi im
mediate | ꝑ demon nō pt esse
directe et imediate i hoīs volū
tate q̄ alias ꝓfundaꝛet ſe in ea
ex quo utrūq⁹ ē indiuiſibile et
per conſequens illaberet ei q̄d est
falſū · ¶ Secūda concluſio | demon
uel aliꝰ ſpūs creatꝰ pt allecti
ue ſeu ꝓſuaſiue mouē affectū
ſiue uolūtatē · ¶ Probat q̄ appeti
tus ſenſitiuus trahit appetitū
intellectiuū et econuerſo | hoc patet
tm̄ de aīa · ergo demon uel aliꝰ
ſpūs mouendo appetitū ſenſitiuū
pt allicē et etiā mouē hoīs vo
lūtatē | licet nō possit vincē niſi
volūtate ꝑ ſenſibilē | hoc aūt modo
cū appetitꝰ ſenſitiuus diuidatur
in irascibilē et concupiſcibilē pt
ꝓprie in irascibili ꝓpter cōcurſū
caloꝛis ſanguīs circa cor q̄ facere
pt uel etiā ſanguinē ſibi augē
q̄ hō etiā manſuetꝰ alias ex na
tura valde trāſcatur uel prius tri
tꝰ magis ad iram accēdatur | ſicut
econuerſo bonus ſpūs pt diſtinhē
illā ſuperfluitatē ſanguīs a corde
ad alias ptes corpis ita q̄ hīc qui
ſunt uirtus efficiat² māſuetus ·
Et eodē mō de concupiſcibili bonꝰ
ſpūs calefactiua circa renes q̄s
homo naturaliter ad venerea mo
uet inclinat² pt remouē diſtri
ctiue uel aliq̄ refrigerātiua adhibē
do et ſic tēptationē euitare ·
¶ Aliq̄ uēo ſpūs ex iudicio hoīs fa
cit̄ credo causat tēptationē et motū
in uirtute concupiſcibili · ¶ Etiā bonꝰ
ſpūs uel malꝰ ordinādo fantaſ
mata ad bonū uel ad malū pt
mutare ꝓpriaſiue ad cogitatiōnes
bonas uel malas · Et ſic intelli
genda ſūt uba | Bede | qui tractā
do illud actuū quinto · Cur tēpta
uit ſathanas cor tuū · aut | ſatha
nas impleat cor alicuius calliditas et
fraudulenta deceptiōe animā in
affectū malicie trahens per cogi
tatiōes et mendacia uitiorū · Un
de ergo ad eiusdē ſenſū beatus ihe
rōmus dicat · Arguendi ſūt qui
cogitatiōes a diabolo īmitti pu
tant et nō ex ꝓpria naſci volun
tate · diabolus adiutor ee et mo
nitor malarū cogitationū pt | auc
tor earū ee nō pt · ¶ Ubi nōn
dū q̄ ſecundū bona uoluntā ſuper
ſedō ſimiliū diſtinctiōne octaua | q̄
ſtiōe quinta · ¶ Incredē ē actus tñ ſpi
tus a corpalibus ad ſpūalia | in cor
palibus aūt intendē nō ē ignē ge
neraꝛe ꝑ potius ignis pabulū miſtre

uel applicado ignē gbustibili uel gbustibile ignī. ¶ Dic et ī spūali bo. ¶ Ignis aūt iste gcupiscētia ē sine libido puersa. ¶ Pabulū ipsius sūt cogitacoēs et affectiones carnales et terrene et delectacoēs fede. ¶ Et ita mīcedē m spūalibo nō tantūmō accipitur respū affectionū ymo eaā cogitationū et respū vtrarūq; non diat actiua sicut pncipalit agentis sed solū sicut exercitatis et submīstrātis. ¶ Sed q dyabolus pt ad nos malas cogitacoēs et affectiones excitare licet nō possit eas ī nobis sua pte pficere. Ideo recte et ppie a sīs et a doctoribo sacre scripture mīctor diat nō īmissor. ¶ Ite sāīs thomas m scripto sīp ſed. q. questiōe q̄nta ponēs aliū modū diat. Demones diāt mīctores m̄ptū ferine fluūt sanguinē et sic aīa ad cōcupiscendū dispōitur. ¶ In voluntate aūt ppriē solus deus q̄ ē ppa libertate voluntatis que ē sui actus dīna. et nō cogitur ab obiecto sicut mtellāis cogit demōstracoē. ¶ Unde patet ex dictis et pdictis q demones ī pmūt m fantasmata sed ā gelibom eaā m mtellm. deq aūt solq ī voluntate. ī voluntate et tm de tertio et per q̄ seq̄b de toto articulo primo.

¶ Sequit. 2m articulū.

(q̄rtū ad)

Quantū ad secūdū articulū videlicet utrū homo licite possit quis uti mīsterio demonū utpote ad pnūciandū futura ad revelandū occulta atq; ad ēxcendū alia quecūq; quibo se īmiscet opa et an ea hoī possint revelare. Circa duo tangūtur hic que sūt dē ī demonibo scilicet scīa m rē et potēcia ī opē. m eis sūt q̄bo multis illudūt deo pmittēte. q̄ alias nō possent exequi aliq̄d illozū. ¶ Sed quāe deus pmittit dicet mīstrā et eaā dictū ē ppius. ¶ Sed hic duo sūt dicenda. ¶ Primū respicit scīam revelandi secūdū potenciā opandi. ¶ Circa hic tria videda videlicet pmū utrū demon cognoscat futura et occulta revelāda et an aliq̄ possit sua potēcia. ¶ Secūdū utrū homo licite possit uti mīsterio eius ad eade. ¶ Tertiū quot modis hoīes utant eius mīsterio. ¶ Quātū ad primū ē sciendū q demones multa cognoscūt et sciūt q̄ qualit et quomodo dicēdis tm oprimōibus hymn de dicēdis secūdū q̄ dicit sīs thomas pte prima questiōe sexagesima quarta articulo primo m solutiōe quinti argumēti q demones tribus modis cognoscūt aliq̄ veritatē. ¶ Uno mō natūre sue subtilitate. q licet sint obtenebrati per priuacōnē luis gracie. sūt tm

lucidi lumine intellectualis nature. Unde ptin ad mentem eorum habet similitudinem sue species sibi creatas intelligibiles omnium creaturarum quales tam materialium quam spiritualium tam universalium quam singularium non abstractas sed a deo qui est creaturarum causa. et in quo primo similitudines rerum omnium existunt. Per has igitur naturam cognoscit et videt ea que sunt vel fuerunt et etiam multa futura ut visa dicetur. et hoc habitu vel actu. habitu semper actu autem quandoque et quandoque non. quia non semper actu ordinata haberet secundum habitum scientie. secundum quod augustinus dicit super genesim ad litteram potest etiam spiritualis facilime quandoque voluerit cuncta videri prout et quomodo differentes distans et per quem locum secundum locum non est motus localis per cognitionem sed per operationem. Ex quo patet quod cognitio naturalis in demonibus non est diminuta ut idem dicit ubi supra in corpore questionis. Alio modo per revelationem a sanctis angelis cum quibus licet non quietent per gloriositatem voluntatis quietant tamen similitudine naturae intellectualis secundum quam possunt accipere quod alius manifestat. sicut etiam quandoque aliqui falsi apparere fecerunt. Tertio modo per experientiam longi temporis non quasi a sensu accipientes sed dum in rebus singularibus applet similitudo speciei eius intelligibilis qua habet naturaliter sibi notitiam aliquorum cum principia que non prognoverit futura que videlicet in causis sunt talia nam cognoscunt que iam in natura rerum sunt vel que fuerunt. quod vero ulterius scienduum quod ut platus doctor dicit. sed adhuc sed quaestione nonagesima tertia articulo primo quod futura dupliciter prognosci possunt. Uno modo in suis causis. Alio modo in effectibus. Cause autem futurorum triplices se habent quedam autem producunt ex necessitate et semper suos effectus futuros que sunt hujusmodi bona ventura super secundo simplicium distinctione nona futura habentia causa determinata et infallibile. sicut illa que attenduntur circa motum corporum superiorum in quibus est determinatus et ibi impedimenti remotio. Hoc est verum secundum communiter naturae cursum quod etiam iuxta seriatur secundum augustinum quod deus creaturas quas fecit sinit aliquos motus. Quedam vero producunt suos effectus ut thomas dicit non ex necessitate et semper. sed ut in pluribus vero tamen deficiunt sed tamen possunt deficere ut bona ventura dicit. quod licet habeat causam determinatam sed tamen fallibile utpote sint illa que sunt hujusmodi naturam quod ideo habent causam determinatam quod intentio nature movet determinate ad unum. Ideo vero fallibile quod multiplicata potest occurrere impedimentum sicut illa que hic naturaliter accidunt. Quedam vero cause sunt que si secundum se considerent habent se ad utrumlibet quod proprie videtur de potentiis rationalibus que se habent ad opposita secundum philosophum et tales effectus vel etiam si quis effectus ut in

paucioribꝫ tasu amdiū ex nāliꝫ
causis uel si a fortuna t agentibꝫ
apposito. ¶ Preterea dicit iterū bo
na ventura q̄ talia habeāt causa
determinata et fallibile q̄ sint a volūta
te mā q̄ mdetiata ē ut dictū est
ad oppositā siue ꝓter hoc q̄d est
ad oppositā fallibilis. q̄ possint
eā volēti pficere occurrere multa
impedimenta. ¶ Alio mō cognoscit
futura i scripis q̄ prima q̄d ē solꝫ
dei ut videbitur. 2° mō notandū
ē q̄ demones et alii spūs creati
oīa cognoscūt et vident q̄ sunt
sub isto gere secundū q̄d dicit io
hānes damascenus in libro de fidē
tabꝰ. ¶ Ad mām cū spūs
sint que mēsa sunt huīc deremꝰ
intellectuī et videt et nec solum
q̄ sunt et principaliter fiūt sed eā
que facta sunt puta furta cetera
ꝛc. ¶ Istis ꝑmissis sit conclusio pri
ma ista loquendo de causis futuroꝝ.
¶ Primo mō demones et alii spūs
creati multa futura possūt pre
cognoscere et scire eā certitudinaliter
quātū ad noticiā que habet ꝑ per
quēdā artē uel experientiā in qua
noticia ꝓsupponitur quibusdam cursibus
causarū. ¶ Probat2 demon ꝑt sic
certa noticia effectuū futuroꝝ
necessariorū ex suarū causarū
noticia prius q̄ habeant. ¶ Pro
batur q̄ ut sic multi homines hoc sciē
possūt ergo demones. ¶ Probat2
antecedens q̄ scire ē causam rei cog
noscere et q̄m illud ē causa et non
oppositum aliter se habet ut dicit2 pri
mo posteriorū. ¶ Consequentia tamē
tenet cū demones quadruplicē habe
ant prognaticā super homines ut
dicit augustinus super genesim
ad litteram videlicet ingenio
rum perspicaciā multā experientiā
dolosam cautelā alienā doctrinā
uel ꝓm modos tres dictos i nota
bili primo. ¶ Correlarie sequitur
q̄ ex ydeatione talium causarum
tam spūs creati q̄ homines astrologi
prunosticare possūt eclipses et quā
tiones stellarū futuras et alia
huiꝰmodi ut solē oriri crās et
hoc per viā nature nō aliter sim
pliciter q̄ demones et etiā homines
de futuris certis et necessariis
oīmodā sciam habere non possūt
patet q̄ nesciūt utrū causa se ta
lium futuroꝝ impediat2 a causa
superiori q̄admodum sepe factū
est puta q̄n sol stetit tempore
Iosue retrocessit tempore eze
chie obscuratus fuit i plenilunio
tempore passionis dominice. ¶ Ad2 cō
clusio loquendo de causis futuroꝝ.
sed mō demones alii spūs crea
ti aut etiā homines ex eis possunt
scire futura et si nō per certitu
dinē tm per quēdā coniecturā. Pba
tur q̄ talibꝫ causis stantibꝫ sicut2
et ut in plurimꝫ sequunt2 effectus
ꝛc. ¶ Hic enim astrologi per ydea
tionē stellarū quedam prognoscere
et prunosticare possunt de pluuiis
et tempestatibꝫ et mediocri de sani
tate egritudine et morte. sed q̄
ex variis causis particularibꝫ effec
tus futuros impediri pt ergo
interdū fallunt. et hoc tā per de
fectū ex agentia alia et patientia
particularia dispositione varia

ocurrere ꝓmo et ꝓdicere. Correlarie sequitur ꝙ tam dēones ꝙ etiā hoīes ꝓnt ꝓnūciando futura huiꝰmodi falli et fallere et sepe falsum ꝙ verū dicē ignorāt. 2do sequitur ꝙ fatuū sit ꝙtū ad tales effus futuros absolute ꝓnūciare et eos credē. Tercia ꝯclusio loqꝫdo de causis tribus mō respectū futurorū effectuum habentiꝫ se ad vtrūlibet dēones nec alij ꝓpīs creati nec etiā hoīes possint naturaliter futura certitudinaliter ꝓgnoscere nec etiā ꝓnūciare. Probatur. qꝛ oē qd certitudinaliter ꝓgnoscitur cognoscit in se uel in sua causa sed futurū ꝯtingens ad vtrūlibet nec a demone uel ab hoīe cognoscit in se patet qꝛ si sic non esset illi futurū sed presens. qꝛ nō possunt ꝯsideare talia nisi cui sint ꝓnīa. ex quo cognitio creature pendet ex rei ꝓnīa. Consideare ē huiꝰmodi in septis anīꝫ fiant ē dei ꝓnīū qui solus ī eternitate videt ea que futura sunt qī ꝓnīa ꝓter qd dicit ysaye qdragesimo pō. Annūciate que futura sunt in futurū et sciemꝰ qm dīi estis vos nec in sua causa determinate cognoscit qꝛ eius causa ꝓma ē mutabilis ꝙ qꝛ si habet causa necessaria et immutabile tūc nō esset ꝯtingens et necessariū. Correlariū primū ꝙ dīs quis huiꝰmodi futura ꝓnoscere se dicit aut ꝓnūciare quocūq mō ꝓsumpserit nisi deo reuelante manifeste se deū facit et verū deū blasphemat ꝙ qꝛ usurpat sibi qd dei ē qꝛ solus deus no iuit talia futura esse et in se et per ꝯsequens hec ꝓgnostica futurorū talium uel dei ē uel a deo. Et ideo cū talia futura ꝓdicuntur ꝓdictio illa diuinatio dicitur ut post dicetur. qꝛ talis ē actꝰ diuinꝰ. 2o sequitur ꝙ dēones dicere per se ꝓpīs futura ꝯtingentia certitudinaliter siue a demonibꝰ ꝓpīs fiat siue a quibuscūq alijs ē blasphemare deū mortaliter agere et ydolatriā cōmittere ꝓserti cū demonibꝰ supplis in uie deside riūtibꝰ cultū latrie honorariū quod exhibetur uel assc̄ibitur. 3o sequitur ꝙ ꝓpīs demones non possint per se ꝓpōs futura ꝯtingentia scie certitudinaliter tamē frequēter ea ꝓdicit. Primaꝫ patet ex dictis ī ꝓxie. 2da ꝓꝫ patet ex ꝓdictis ubiꝫ qꝛ cuī tū futurorū aliquo mō possint ꝓnūciare. Hoc at ē quadruplex. ut bona ventura dicit sup distinctionē septimā sc̄di per distinctionē sup allegatū bti Augustinū qui exponēdo dicit sensꝫ per spiritū sanctū intelligit respectū aliquos qui videlicet distinguunt et ꝯsideant ad qd mutanda sit affectio nra uel que sint inducenda uel retrahenda. Expedientia temporū qꝛ ex talibꝰ videt tā ha accidentalis cautela cū ꝓmptitudine ꝯsilij facē et ꝓdicit. qī aliud sit facturus // alienā doctrinā qī ipse de

iudicio ꝓmittit addicē ab āgelis et sic patet q̄ dēones sua gīgenia et si possunt pbabilit̄ ꝓnūtiare nō tñ possunt certitudīlit̄ ꝓscire. ¶ Sequit q̄ licet astronom uel etiā dēones ꝓgnosticando siue ex lectione astroꝝ utpote q̄n dñat stella que habet ipressionē sup diuersos hūores disponit ad diuersos mores et hui⁹moi affectiones possint vera plerūq; euidendo tamē ultra vim astroꝝ ex dyabolica ꝓmissione ꝓcedit errare ꝓmo et falsa ꝓnūciare nisi assit dyabolus qui licet q̄nq; veritatē faciat eos decipit tamē cū toto auxilio demonū falsa ꝓdicit et decipit. ¶ Sed tanta est demonū astucia q̄ uita scitur occultare fraude sua ut ostendat errorē siue defectū fuisse in astronomo ꝑsideranti nō ex arte aut dyabolo assistente. ¶ Pt̄ q̄ dicta est faciendū q̄ demones dupliciter ad decipiendū fictiua ꝓdicit uel suos ꝓdūcere facit. ¶ Uno mō cognoscendo causas determinatas certitudinaliter respectu alicuius effectuum futuroꝝ per naturam sicut mortē et illos reuelat sepe hūs quos decepit uel decipere uolit siue vigilātes aut etiā dormientes. ¶ Unde iohānes damascenus ubi supra dicit. dēones intelligentes aliq; morientē per sōpnia multis que magis leues sunt et ex multis angelis lucis et martiris

specie se trāsformat et ipos ad nos venīe per sōpnia monstrauerūt. ¶ Uigilātes aūt deceptionē ꝑpria et elato gradu demerserūt. ¶ Ite ut uult hel⁹ libro de vniuerso dicit loquēs de malis angelis q̄ in multis locis desertis appāruerit nullā aliā illusionē exercentes nisi q̄ homines videant aut cognoscat q̄ de causa nūbi sint et illa nō ex modica illusione cū ꝓnūciatione magna sit ad hoc ut assūlat uel recipiatur. ¶ Est aūt hec ꝓpria quasi via ad deceptiones hoīm qui ꝓpter suā familiaritatē eorū ꝑ quos libet apparet curiosis et astutia uoluntatū ignorātibus ut sic ꝓducat eos ad colloquiones eorū et familiaritatē querendā. ¶ Pt̄ q̄ nō est eis credendū licet ueru ꝓdicat q̄ fallibiliter hoc faciunt et multa falsa timiscet. ¶ Unde beatus augustinus de doctrina xpiana. ait q̄ plerūq; potestatē et morbos imittē et ꝓpria aere vitiādo morbidū reddē et puerisis atq; amatoribus terrenoꝝ q̄modoꝝ maleficia suadē de quoꝝ modis certi sunt q̄ sunt eis talia suadētibus q̄ sensuri et suadētibus modis q̄ busdā per illā subtilitatē cogitationū hoīm nō sentientiū penetrando et se cogitatiōibus eoꝝ per y maginatiua quedā visa misceo siue vigilātiū siue dormientiū et hoc totū dolose ad decipiendū

et per ꝙscḝs eas nō ē credendū.
Ad qd hoꝛtat² beatꝰ anthonius
dicens. Di at et diuinacōnem
se habē sil'antes ventuꝛos fingēs
nūmauerīt et affuerīt net sit
fides adhibēda ꝛ mendacibus.
Ob id ē ꝓsse vemētes ut cre
dulitas sibi paꝛetur ex nūcio
et postea habeāt aditꝰ ex credu
litate fallacie. Verū m hoꝛ nul
lū ẏpiano debet ee miraculum
cū non tm qu leuitate natuē
per cuncta discurrīt et volitant
valeāt puemē gradientes sed
hoīes ꝙ equoꝝ velocitate paur
retes nūciāt hoīes affuturos
nō ēt ea que nondū ceptasūt
referīt qz deus solus ꝙscius est
futuꝝ sed quoꝝ ꝙspicāt m
actu mauī eoꝝ sibi tamꝙ de
futuꝝ apud ignaꝝos vendicāt
notionē. Dic de ūndacione
aquaꝝ puta mlu uel alteius
cū m remotis viderīt pluuias
ex quibꝰ ūndaciones demīe
ꝙsiceīt paurentes nūciant
qđ erūt hoīes facēt si tam ce
leīt fuire possent ꝑ si forte ꝙ
tigerit ut dei nutu ad finē cep
ta nō puemāt hoꝛ ē si aut vi
atoꝛ media regrediat² via aut
suspense nubes ad aliū reli cap
dmē deferātur tūc decipiēū
vna cū credentibꝰ error apeitur
her ꝛfellatis fuere pmissa.
Et cōcludit beatus anthonius
tuadū ē ergo non ꝓsture que
vemāt sed mple que ussa sūt.
Sed forte dices ex quo tam dolo
si sūt et ita se trāsfigurare ma
gelū lucas fauit et sub spē bom
multa falsa et mala ymo et
bona suadē ꝙsueuerīt quale
ergo remediū habē poteō cont
eoꝝ fraudē. Respondet² qꝺ hoꝛ
ē ꝛgeneale remediū falsitatis eo
rū et suoꝝ membꝝ si effūs
non sequut² ut dicat² m deut
nomo xvm. Vel si effectus
sequut² ad hoc tamē tendit ut
hō a deo suo ved abstrahatur et
a cultu suo de quo deutronomy
tercio decimo. Vbi dicat² si sur
rexerit ꝛc. 2m remediū ē recte
iōms iudiciū ad qđ ē tualde atte
dendū qz ꝑ m oꝛigenē. Quod
ꝑ recta racionē ab hoībꝰ everte
tur nō ꝑter demones fiūt sicut
isti qui sacris scripturis credūt hoc
facilē et aperte ꝛprehendūt. Ait
origenes sicp illo iohānis oct quo.
Demoniū habes. 3m ē sacre
scripture testimoniū qz qđ hui
ꝙsimum videtur nō est accipien
dū. Alia remedia pmt bona vē
tua sicp trāū sententiarū dist
tioē nona que ad hoc tendūt q
hō nō cito credat huiusmōi appa
ritiombꝰ et reuelatiombꝰ qz scp
tua nos āmonet nō cito credē
ꝑ multas deceptiones. Vnde
hoc patet matthei xxiiii et pa
iohānis quinto. Omī spiritui no
lite credē sed pbate spūs an deo ex
sint. Suspendē ergo debet hō
discretꝰ iudiciū credulitatis sue.
Vnā sapiens dicit. Cui cito cre
dit leuis ē corde et fortassis eiā
inflatꝰ corde dū ad tales visiones
et reuelacōnes ydoneū se esti
mat et eas desideat. Dicit em

ponus formidade ꝙ̄ desiderade-
¶ Narrat ei de quoda scō pr̄e ꝙ
illi ei demon i spē xpi appareret
ille clausis oculis dyit se i hac
vita xpm nolle vide et sic de
mon eius hūilitate ḡfusꝰ stati
euanuit. ¶ Cont de pluribꝫ nar
rat qui se ad visiones ydoneos
reputauerūt et desideauerūt q̄
m multas msamas falsas et et
roes p̄cipitati sūt. ¶ Unde refert
abbas moyses m sua collatione
quomō quida senex qui q̄nquagi
ta āns m hēmo ḡstituty smḡfu
late districtōne gtinētetenuit
et tamē xpc idiscretōne et sm
gulaitate decepty per angelū
sathane i spē bom angelu quē
ipma veneatōne suscipiens eq
ḡsilio se m puteū p̄fundiss mū
p̄cipitauit. ꝙ si tua scat ꝙ virtu
tū suarū meito nequaq̄ posset
vllo discrim subiatē. ¶ Tenar
ratur ibidē q̄dā quida mōchū
pbate vite ḡstitutū m hēmo de
cepit cui suggessit ꝙ p multitu
dine laborū suoꝝ ac suis virtu
tibꝫ eveniēt oēs alios m hēmo
ḡstitos. ¶ Unde post multipliciē
sibi scam r̄uelatione quā semp
verā repp̄it ex q̄ xpm angelū
lucis ee credebat. ¶ Demon ostē
dit sibi xpm xpianū cū fidei
p̄mitibꝫ aplis et martiribus
tenebrosū et tetrū ac multipli
cit deformatū. ¶ Cont iudeoꝝ
plebē sibi ostendit maxio luce
chorusante et m summo gaudio
exultante. suadēs sibi ꝙ si vellet
xpoꝝ gaudio p̄ticeps fieri ꝙ se p

mitteret circūcidi qd et fecit suis
mquis psuasionibꝫ acq̄escens.
¶ Talia de multis alijs ꝙ referūt.
Ex istis patet ꝙ periculosū sit
hoiem mexpertū m dyaboli tēp
tacōnibꝫ exḡe solitaria vitā sm
sm thomā qui dicit ꝙ sit peri
culosissimū nisi hō tā expertus
eet ꝙ nō mdigeret alteri⁹ ḡsilio
et auxilio. ¶ Unde dicit ecclastes
iiij. ¶ Ve hom solu q̄ cū ceciderit
nō habet sublevatē se ꝛc. ¶ Unde
et btūs bernardus m sermone
dicit ꝙ sit tēptatē deum
m nup querēs et ipfectē pter
astutias q̄ innumerabiles dyabol.
¶ Consulit ergo q hō penitens
ponus primo vadat ad vnā scam
et approbatā congregationē bonoꝝ
hoīm et ibi primo p̄ficiat donec
p̄ficiat et tendē si voluerit ad
heremū vadat de tpe gratie eoꝝ
qui hoc habēt mdulgē. sic tēpoe
prim i egipto fiebat qui suis hāt
doctrinā et exēplū dederūt. ¶ Et
ut bernardꝰ dicit ubi supꝫ et si
q̄busdā scīs hoc priuilegiū datū
ē nō tm trahendū ē m exēplū q̄
secūdū eūdē et btm ihēronimū
priuilegia paucoꝝ nō sūt sumē
da i exēplū sed hoies debēt sequ
tōne recta et ḡsilia sapientū et via
cōmunē secūdū sacra scripturā
et statuta p̄m qui experti de scīa
de demoniū m multis deceptis
qui nō habuerūt exitū bonū viā
regiā statuerūt et docuerūt. ¶ Et
cē q̄les mō sūt plures hēmite gros
si rustici tam alīq̄ scīetes et mchil
nisi victū corpale querētes uel

modicū ampliꝰ quozū aliq̄ uel
aliq̄e fiunt diuum reuelatōes su
tuā et occulta. Aliq̄ benedicunt
bruta aīalia turpis lucri gratia
et uta de ceteis de quibꝫ pdixit
aplūs. Estimo aūt salubrio melioi
uidico tales melius nō ēe mta
li statu q̄ ēe. et forte causis eoꝝ
destruē q̄ costruē ꝑt vānas m
pis et ꝑ ipos decepcōes ac
dyaboli illusiōes. Aliud remediū
ponit bona ventura dicens. Oro
nē videlicet ad deū mētis mōtā
que ad ipm reuertat ut cor eius
illuīāt. Simile fecerūt sce virgi
nes Juliana que mstinctu diui
no dyabolū suadētē ei post va
rias passiones q̄ iudicū q̄sentiat
ad matrimoniū et ad ydoloꝝ
cultū sub spē bom angeli post
orōnē que dixit ad dñm flens.
Ondē ostende mihi qs sit ille q̄
talia mihi ꝑsuadet et post di
urnū responsū scilicet apphende
ipm audact apphendit et ipm
post ꝯbua plurima vmctum
post se trahit et in locū spurci
simū ꝓicit. Item patet hoc
de scā margareta q̄ ipm suadētē
miqua facta orōne ut eāt uel ap
parūt in spē humana apphedit
et in terrā deiecit dicens. Vtere
ne te sub pedibꝫ singulis femine
crudelis bestia. Aliud remediū
ē signacio signaculo crucis. Vñ
de dixit scīs anthonius. Dolet
deōnes nocte veientes angelos
dq̄ se fingē laudāe studiū mu
trā ꝑseuerātia fugiūt ꝑma pol
liceri quos cū videritis tā vos q̄
domos vras crucis armate sig
naculo. et ꝙ festi dissoluēt in m
chilū. Conclusio ḡta demones
cognoscūt uel cognoscē possint fu
turā occulta tā ꝓncia q̄ ꝓteita ꝑ
certū ea que ad eoꝝ in effectu sunt
uel fuerūt hoibꝫ quēr ignota.
Hec ḡclusio possit facilius deduci
ex ꝓioibꝫ q̄ ex quo fuit ꝑpus videt
vel facilius videri possunt ota q̄ sub aere
ginnēt et fiunt qualia sunt furta
et alia huiꝰmodi crīma scilicet ad
ultra ea et similia. In quo tamen
aduertēdū ꝙm magistrū nycholaū
de lira sup xvmo capitulo numeri
dicentē q̄ ḡto aliqs ē subtilioꝝ in
telligibꝫ tanto eius cognicio se extē
dit ad altiora et ad plura et sic
ecia ad occultiora ad q̄ nō ꝓt attin
gē cognicio intelligibꝫ magis ru
dis que nō ꝓt capē nisi sensibilia
et grossa et primo sensu exteioꝝ
ꝓncia ꝙm q̄ ē modus suus cognos
cendi. Si hoc ē verū in diuersis
intellectibꝫ eiusdē spēi multo plus
ē verē in intellectibꝫ diuersarū spē
rū. Huiꝰmodi sunt intellectus huma
nus et angelicus et ideo cū ange
lus bonus uel malus sit sublimior
oīb⁹ altioꝝ ꝓfectioꝝ q̄ nature eius
cognicio ad multa se extendit ad q̄
non ꝓt humana cognicio attingē.
Naturalia autē in demoibꝫ remā
serūt intellectū et ideo eoꝝ cogni
cio nāls ad plura se extendit q̄
humana. Cognicio aūt bonoꝝ an
gelorū adhuc ad plura ꝯpetit
sunt illuminati lūe gre diuinis re
uelacōibꝫ. Patet igit q̄ demo
nes a deo ꝓmissi ꝓnt hoibꝫ ali
qs veritates eis incognitas et occul
ta reuelāe quadmodū ecia prius
dictū ē q̄ ad plura se extendit eoꝝ
cognicio. ꝛc. Et tm de primo puta

de ſcientia reuelādi · ¶ Sitū ad
ſcandū videlicet an aliq̄ poſſit
ſua potētia que magna ē · Job xl[i]
~~quadrageſimo~~ ¶ Dicimo ~~ſ~~ nō ē ptās
ſup̄ terrā q̄ q̄ valeat ꝙpar[ā]re ita
ſolet ſ̄pe allegari · ſed textus ſic
habet nō ē ſup̄ terrā ptās que ei cō
par[ā]r[2] q̄ ſcīus ē ut nullū timēt ·
¶ Per hoc designat[2] q̄ ptās demo
nis maior ē ptāte cuiuſcūq̄ crea
ture corpalis · ¶ Habet ēt demon ex
ordīne nature ſue q̄ m eo remā
ſit integrū q̄ ſit ſuperior oī corpe
rali creatura et ſit nō timeat eā
et ita timeat[2] ſempr̄ in magna et in
alta ſicut ibidē ſubdit[2] · ¶ Omne ſub
lime videt ipe ei ē rex ſup̄ oēs
filios ſuperbie · id ē ex[ce]dit omēs
in ſuperbia · ¶ Sed ē aduertendū ſm
alexandrū de halen ptē ſecūda diſ
tinctiōe vicesima q̄rta quēſtione
vndecīa · q̄ licet aliq̄ mali āgeli
ſint ex natura aliq̄bz angelis et
oībz hoībz potenciores bonis
tamē āgelis ſint ſimpliciter potenciores
malis et etiā bonis hoīes ex grā ·
¶ Vnde augustinus de mōbz eccle
nō ē āgelus dei mihi magis deo mete
nra potētior nā ſi velit hec no
mata ē que aliq̄ ptāte habet in
hoc mūdo toto mundo ōino ſub
timor ē mens inherens deo ·
¶ Propter q̄d etiā glosa ſup̄ verbo Job
predicto dicat non ē potestas ter
rena humana ſup̄eat et ſi meliis
ſocīis ſubiaceat · ¶ Exemplū veō
patet in multis ſcis martiribus q̄ſ
ſcīs virginibus et aliis · ¶ Ex hijs
ſtatim ſequit[2] q̄ nulla alia ptās pt
eū cogere niſi diuina et āgelica ac
humana nō ex natura ſed ex gr[ā]cia
ſiue virtute diuina · ¶ Vnde q̄d dicat
guilhelmus libro de demonibz · ¶ Ni
chil ē q̄ poſſit eos cogere niſi vel
āgelus ſci vel creator altiſſimus et
bonis cui nichil aliud mereatur
fortius malignis ſpiritibz · ¶ Sed
dicēs ¶ Thobie ſexto dicit[2] q̄ āgelus
raphael dixerit thobie uxorem ſuam
ꝑticule cordis piſces positos ſuper
carbones extricat de genere demonio
rum ergo expellit et per ſequens
cogit · ¶ Respondet lyra ibidē q̄ fumus
nō ferit hoc q̄ res corpalis nō agit
nec imprimit ſpiritui ſpuale · ¶ Sed
per fumū designabat[2] virtus expul
ſiua medicīalis thobie q̄ ſint virtus
oībus thobie cui⁹ medico raphael
expulit demonē ſarram liberando ·
¶ Propter q̄d dicit[2] ibidē octauo capitulo
q̄ raphael apprehendit demonē et li
gauit eū in ſuperioribz egipti · ¶ Ex
hijs patet ultrius falſitas ſcribentiū
in libris ſuis magicis et in ſuis
exorciſmis et expiacionibus et car⁹m
bus q̄ certis verbis characteribus
figurīs et ſignis aduocationibus
poſſit eos cogere ad reſpondendū vi
endū manendū et operandū et hoc
virtute artis ſue nō immo virtute
diuina · ¶ Quales ſunt quidā mulie
res ꝙm bibuli garrulaq̄ fortaſſis
et luſores ~~execrabiliſſimos~~ exorciſmos
ſuperſticioſos et nō approbatos habentes
et obſeruantias ſimiliter ſuperſticiuas et
mōdi ſtreitas nō attendentes ad dei
ſaluatoris dicta · ¶ Hoc genus demo
niorū nō erant[2] niſi in ieiunio et
oratione · ¶ Per hec duo ſm venerabile

beda ꝯmnuit² castigatio corpoꝝ
ab oībꝫ carnalibꝫ ut cand sit sub
iecta spīuitu qtū ad ieunium
et spūs mūdus ab oībꝫ pctis spūa
libꝫ et m hoc subiectus deo et
elevatꝫ ad xpm qtū ad oōnem.
¶Item tales exortissmos suos debēt
ostendē suis epīs pserti theologie
et viris canonicis doctoibꝫ mfor²
mandēs attpiendo qbꝫ vti posset
et quibꝫ non. ¶Forte dicēs tamē
per multos coacti plurima fece
rūt et adueneerūt per eoꝝ voca
tionē igit² ꝛc. ¶Respondet² q ad
maiorē decptionē suoꝝ ipi fin
gūt se cogi aut per āmulos aut
per herbas per circulos p carac
teres per carmina aut per alia
huiusdi qbꝫ non muti bemant
ut faciant id ad qd vocāt² volū
tate. ¶Unde scūs thomas pte pn
ma questiōe centesia qrta decima
articulo tertio ¶Ubi ex dīs bti
augustīm dicit q demones non
subdūt² actiom celestiū corpoꝝ
et sic etiā ner homīm sal te qtū
ad naturalē actionē et ꝓpulsionē
et hoc ner per se ner per acci
dens ner directe ner mductē.
¶Per hoc statim patet falsitas
et error quoꝝdā fatuoꝝ astro
nomoꝝ dicentiū se posse face
ymagines sub certa ꝯstellatiōe
per virtutē suā cogentes deos
hes ut vemāt ad illas ymagines
ad operandū quecꝫ mira et ad dā
dū responsa sed si vemūt non
coacti ꝓpter duo ut thomas dicit
ibidē in solutiōe secūdi argumēti
et hoc m certis ꝯstellatiombꝫ p̄o
quidē ut homīes in hūt errorem
mducāt q credāt aliqd numen
ee m stellis. ¶Dicūd ynā vetulā
nouā que credidit solē ee qī dea
vocatꝫ eā stam dnam et alloq
do solē benedixit per eū sub certis
verbis cū obseruatia quada superſ
ticiosa que dixit se plus q quadra
ginta āms credidisse hoc et multas
mstūmutates ciasse. ¶Insuper sic
hodie mueūt² homīes tam lapi q
deīci lutrati et illutrati et qd plus
dolendū quidam magm qui dim
noululum primo viderint flex
is genibꝫ adorant uel deposito ca
pucio aut pilio capite mclinato
honorāt alloq̄do et suscipiendo
ymo pluēs etiā ieunāt tpō eode
die noululum sīue sit dies dnica
m qua secundū ord macōnē eccle
non ē ieunādū ꝓpt² resurrectiois
letitiā sīue qcūqꝫ alia die etiā si eet
dies dnice natiuitatis q oīa spem
habent ydolatrie ab ydolatris volu
te de quibꝫ ¶Hieremie septio scribit²
q fecerūt placētes regine celi sīe
lune offerendo eas ei. ¶Et qda volē
tes hoc palliare dicūt q non honorāt
lunā ieunādo ꝛc sed dēs sctos quoꝝ
festa et ieuma mcidūt i mense
lunaciis vise. ¶Ecce quales ē ista
excusatio q ieunāt qī nō ē ieu
nādū sed die dnica uel nō ē ieum
ū pceptū et ieuniū mstitutū tpī
frequēter tūsgredīt² et solēt celebra
tionē festoꝝ. ¶Et q spem mali
habent m talī videūt ieuno
et hoīe creatue trīnabili exhi
bito idebito qtū ad se q nō ē eis
pceptibilis ner diuina igit² ꝛc.
¶Item qd deus verus zelotes fm
rectū zelū q ut gwilhelmꝰ dicit lib

de fide et legibꝫ ē uehemēs amor
mꝑpriā vxorē quo alīū ad eā accedē
non patitur ner aliq̄ suspectū cū
ea habē cū illo scilicet attactū collo
q̄ nutū signū neq; ꝑmōcōnē
villā que occasionē dāe posset adul
terio. ¶ Non ei sufficit vbi q̄ decli
net adulteriū nisi etiā declinet adul
tery spēs et suspicacōnes ōesq; ei⁹
dē occasiones. ¶ Hic et deus i despō
sata sibi per fidē vertā alīs zelotes
et noles pati aliq̄d pdictoꝝ in vīs
ꝓter qđ tēpoe ueteris legis ut ꝑplm
sui eloigā et fundit⁹ ab ydolatrā
phibuit non solū ꝑplm sed etiā
pcepta dedit multa que secundū
litteāle sensū vident absurda et
nullā vtilitatē habē q̄ tn magnā
vtilitatē ꝑ sensū figūatiuū ha
bent videlicet remōcionē ab ydo
latria et occasiōe eius. ¶ Unde p
ceptū fuit maleficos nō pacieb⁹
viuē. ¶ Exodi xxij° q̄ut malefici
mtelligant mcantatores huiꝰ
modi ei hoiēs ydolatre sunt.
¶ Et q̄ non mhis solis staret y
dolatria si viuere ꝑmittent
sed etiā puagnāt in ꝑplm ussi
sit tollī de medio. ¶ Hic etiā de ma
dato quo ꝑceptū fuit q̄ mdū cū
onib⁹ uel pullis et mīe desuper
mcubāte non debent simul ser
uāe sed matre ꝑmittē auolare
deutro nomij xxij° hoc ei q̄n
mueneruit trahebāt ad fecūdita
tē et ad fortunā si q̄ seruarēt
simul et per oppositū ad mfor
tumiū et ad sterilitatē qđ gentile
erat. ¶ Hic mō uetule dicit⁹ m
uersionē actus uel obitū reseruā
ti sit ꝑsagiū magne fortune.
¶ Et per oppositū de mueneriōe
magni thezauri. ¶ Ꝓter hoc etiā
ꝑcepit oia vasa coopeire et qđ
vasculū nō habēs operculū imū
dū eet. ¶ Ꝓ ydolatriā quoꝝdā
qui de nocte aperiūt vasa vel
entibꝫ dñabꝫ hunte et sāficie
cū sinib⁹ ut oia aperta mulciant
ad tibiū et potiū siue epulacionē
ptinētia et sit epulent² et poste
a habūdātia impleat et tribuat
que nō sūt nisi dēones nō q̄me
dētes neq; bibētes cū spūs sint
nisi per apparētiā ita decepti⁹
illudentes. ¶ Ita ꝟ̄m crisostomꝰ
ꝓter hoiēs et angelos sūt alie
treatie rōnales et ille nō sunt
hoiēs ꝟ̄m rei veitatē neq; angte
li sancti ergo dēones. ¶ Itaq̄ dē
etiā ꝓ hoc uult dñs volens
ꝑplm sui mūdū seruāe ab ydo
latria et spēbꝫ eius post ꝓhibitōnē
ydolatrie. ¶ Exodi xxij° et xxiiij°
destrui aras et statuas q̄ frmgi y
doloꝝ si ei remanent remanet
et usta spēs ydolatrie. ¶ Ꝓter hoc
etiā ezechyas rex destruxit ser
pentē eneū q̄ ꝑplis voluit
ei offerre aliq̄ li mis i ipo cre
dens deum. ciprū ē. ¶ Ne superꝑ
posset dāe occasionē ydolatrie.
Ꝓter hoc subiecit nō mihis fe
dus cū eis neq; cū dīs eoꝝ et
nō habitēt in tra tua subandis
ydolatrie et ydola ne forte peccāe
faciāt tē me. ¶ Ꝓter hoc etiā ꝓ
hibuit q̄sulē ariolos aut diuinos
et obseruāt sōpnia et augurias
et ne inuenet⁹ i ꝟ̄ malefic⁹
aut īcantator id ē qui ꝟ̄pentes
aut rānas faciat aut q̄ diuinos
q̄sulent oia ei illa detinet ad

nūmis

ydolatriā. ¶Item hac de causa
p̄cepit ut vir m̄ quo phytomicꝫ
ſp̄us eēt occidēt̄ur et eā mu
lier ne per diuinacōnē phyto
micā ad ydolatriā apollōnis de
clinaēt. ¶Hanc p̄cō ydolatrie
eodē zelo deus phibuit leuitici
decimo nono dicens nē m ro
tundū attondebitis comā nec
radetis barbā illa ei faciebant
ydolatre in veneracōnē ydolorū.
Silit̄ phibitū fuit eis ne viri ute
rent uestib9 mulierebrib9 et eḡ
De hac phibicōne dicit deutro
nomij vicesimo sēdo. ¶Nō mdu
etur mulier ueste virili nec vir
utet̄ur veste femnea abhoiabilis
ēi apud deū ē qui facit hoc quia
mulieres i veneracōnē martis
mduerūt vestes et arma virorū
et viri i veneracōnē veneris vestes
mulierū. ¶Hic nūc sit i hoibus
ypiams tempoē tam mls pruuali
q̄n seruuit deo ventris et dee ve
neris tam mulieres q̄ viri. ¶Hē
masiōes fecerūt sup mortuos
ad placandū deū mfeorū et tūc
ēat ydolatria uel ut uehemēcia
doloris de morte caroꝝ exprime
ret q̄d adhuc multi faciunt m
morte caroꝝ suoꝝ q̄d utiq; ē de
religionis sacroꝝ et ydolatrie plu
tonis. ¶Stigmata vero et figuras
adhuc etiā ypiam fecerūt et po
nāt breuia et m ꝑtes corpoib9
et m cartis alijs q̄ m tebis vide
licet metallis desc̄ripte que omia
aut ydolatria vel sunt aut spēs
eius aut ipsius religionis de testā
de et ypiane religionis gr̄ie siue
aduerse. ¶Hec ergo oīa phibita
sunt ex zelo dei quē habet ad a
mīnas desponsatas sibi q̄dmo
dū sponsis ad sponsā. Et sic
adultera spūalia suspicōnes
eius et occisiones sūt phibende
ymo et reliquie q̄ hec zelotipꝫ
phibet vxoi oriēte zelo quē habz
m ipām. Unde ergo tu iam
sicut tūc ꝑplis iudayca ꝓmptis
simꝫ sit ad ydolatriā ysto vide
licet tempoē quo dei ꝑplis a deo
eruditꝫ ē silēs phibicōnes et ꝑ
cepcōnes apud nos. Ꝑpter silēs
causas uiste ac rōnabiliꝫ sunt
uerbi gr̄ia. Ei quis apud nos
vellet die sabbati cessāe a seruili
ubꝫ opeibꝫ etiā ut vacaret oīo
m hoc nō sustinēt etiā et hoc
ꝑp̄ spēm iudaysm et si q̄s sue
tudinarius ēēt diue i ecīa vmodiē
tur sm etiam. Eodē mō si quis
die veneris solepnē uellet habē
atꝫ festiuū corripet̄ur ab ecīa
et phibet̄ur. Simō q̄uiꝫ mtena
oē illud facēt ꝑp̄ spēm sanctae
mte sup̄stcōms. Et ita de mul
tis alijs ꝑtim de ieunio tē
poē nouilunij et ab ozone.
Silit̄ oīa augria apud nos et
geneal̄it oē genus maleficij.
Silr si q̄s ēēt q̄suetudinarius uel
vellet adorāe uersꝫ aq̄lonē uel
occidētē sup̄sticiosꝫ ēēt et habē
tur suspectus nec sustinet̄ur
ab ecīa. Eodē mō si quis ante
arborē flectēt genua et adora
ret etiā creatorē q̄suetudinarie
etiā suspectū hoc habēt ꝑp̄
antiquā ydolatriā que sub arboi
bus solebat exerc̄. Sed q̄ obs

uacões sup mortū auguriorum
& stellacōnū sternutacionū obuia
cōnū dierū et horarū figurarū
stigmatū caracterū & magnū
et impressionū astronomicarū
non solū uitupe sūt ydolatrie &
etiā uere ydolatria cū radiati
et mtime fuerint pscrutata ad
que oīa timuerit se uirtꝰ dyabo
lica eaā sepissime nō uocata · et
si uocata certe uolūtarie et non
coacta ut dīm ē · ¶ Unde s̄m au
gustinū xxjº de ciuitate dei ·
Dēones allicīūt² per uāa geneā
lapidū herbarū lignorū aāliū
carnīū nō ut aālia cibis &
ut spūs signis mptū silicet
her eis exhibēt² in signū diuū
honoris cuiꝰ ipi sūt cupidi · ¶ Sed
redeūdo ad ꝓpositū ē sciendum
q̄ duplex pt ee gsideracio potēcie
dēonum · ¶ Una respint eis na
tuām · Alia corpus mtdū assūp
tum et umtū sibi nō ut forme
& ut motoi repsentato per corpꝰ
mobile · Quātū ad primū dix
erūt quidā q̄dā errōme q̄ demo
nes eent aālia ex natuā cor²
porea & īmortalia · Unde por²
phirius dixit · Dumꝰ nos rō
nales ut dī sed mortale additū
nobis separat nos ab illis · Et
sic etiā quedā ulteius dixerūt
q̄ ex natuā sua possūt geneāre
sibi silia qd nō est uerū cū fides
xpiana teneat dēs demones in
principio creacōis creatos esse
creatos s̄mul · ¶ Ite si hoc eet ue
rū eent tm multiplicati q̄ qī
totꝰ mundus eet plenus · ¶ Unde
ergo dicendū est q̄ nec potēn
tiam geneatiuā nec nutritiuā
nec augmētatiuā habeāt et sic
etiā nō possūt bibē nec ꝑmedē
& potenciam motuā habent que
in mtellcū et uolūtate eorū gsistut
s̄m aliquos uel in aliq̄ potēcia
opeātiua siue executiua hūs sup
addita ut alī dicūt de quo ī ꝓposito
nō ē uis q̄ nō ē dubiū q̄n mag
nā habeant opandi uirtutē sicut
mstā dicetur · ¶ Sed tūc restat du
biū an in corpoibꝰ assūptis habeant
potenciā exercendi opa uite q̄tū ad
uitā uegetatiuā sensituā et ītel
lectiuā · Et uidet² q̄ sic q̄ in corpi
bꝰ assūptis uel per ea generant ·
Genes xxvto · ¶ Ingressi sūt filij dei
ad filias hom̄ que genuerūt · Et
per filias mtelligūtur ut uidet²
dēones · ¶ Ite q̄medūt et bibūt
loquūt² audiūt et respondent
ergo sentiūt et mtelligūt · ¶ Pre
terea si nō quāe ergo apparent
cū oculis naribꝰ manibꝰ et
ita de alīs instrumētis sensuū ·
Respondetur per talē cōclusio
nē q̄ demones in corpibꝰ assūp
tis nō exercent opa uite · ¶ Pro
bat² q̄ corpa eorū nō uiuūt ·
ergo nec opa uite per ea exer²
cē possūt · Antecedens pbatur
q̄ non sunt uera corpa humāna
nec habent ueram formā et cōple
xionē corporū humanorū nec etiā
organizacōnē cōpletā sed solam
effigiē · ymāgināt² ut · Licet ergo nō
habeant opa uite ꝓprie dicta ha
bent tamen operacōnes quodā
mō hūs & formes uel quo ad ali
quā nām quedā opa uitā habet
aliquꝰ ge cū alīs oribus sicut
loquela cū sōno et ꝓgressio cū
alīs motibꝰ et ita de alīs · ¶ Unde

figuā membrorū nō est ad hoc
ut per ea sentiat sed ad aliud ad
qd' utitur a deo p̄missi nec etiā ad
hoc q̄ gmedat uel generet cū hoc
eis q̄ naturā nō conueniat. ¶ Sed di
cēs q̄t. ¶ Beatꝰ augustinꝰ dicit vº
de ciuitate dei. ¶ Multi se egyptos
uel ab egyptijs audisse q̄firmat
siluanos et faunos quos incubos
vocāt ipsos sepe extitisse mulie
ribus et earū appetisse atq; pegisse
coitū. ¶ Unde hoc negare ip̄m
deme videtur. ¶ Dicit tamen ut ſtus
thomas dicit p̄te prima q̄stione
quinquagesima prima articulo tertio
in solucione ſcti argumenti q̄ corpo
ra demonū aliqua mēdū nascūt
hoc nō ē per ab eis decisum a corpo
ribus assūptis sicut requiritur
in generatione p̄me dictā sed p semē
alicuius hois ad hoc acceptū utpote
q̄ idē demon qui succubꝰ ē ad virū
fiat incubꝰ ad mulierē sicut et alia
rū rerū semina assumūt ad aliqua
rū rerū generatione ut augustinꝰ
dicit tertio de trinitate. ¶ Idē ſcīt
bona ventura clarius dicens q̄ de
mones succubos se faciāt virib⁹ i
spē mulierū semē suscipiendo et
in virtute sua custodiendo et post
modū deo p̄mittente fiunt incubi
in spē virū idē semē trāsfundendo
et ut sic hoīes p̄nt generari qui
nō fiunt filij demonū sed hoīm
quorū ē semen acceptū. ¶ Ad auctori
tatē adductā geneſ sexto dicitur
q̄ per filios dei intelligūt filij
seth qui bom erāt et per filias ho
minū intelligūt quē nate sunt
de stirpe caym que deū nō colebāt.
¶ Sed forte adhuc dicēs videt vtiq;
q̄ demones p̄me generet q̄ sepe
expertū ē et apud vulgꝰ fit dicat

q̄ filij demonū mulieb⁹
earū filios subtractis ab ip̄is demō
ibꝰ supponāt et ab eis tam q̄ p̄ris
filij nutriāt. ¶ Dicit q̄d et cambiones
dicūt idē cambitū uel mutati et
mulieb⁹ parentib⁹ q̄ filios q̄p̄ris
suppōti. ¶ Hos dicūt maiestos sep
eulātes lactis eos q̄ bibulos ut q̄
tuor nutrices nulla vbertate lactis
vnū lactāe sufficiāt. ¶ Ex tamen
post q̄ nutritibꝰ q̄mozati fuit eua
nuisse. ¶ Ita refert gwilhelmus
libro de demonibꝰ dicens ulterius
respondeo ad obiectū dico q̄ aut
non ē mirandū si maz illā facile
ca ē malignis spiritibꝰ i spē hui⁹
modi puerorū appare et videi quer
sari cū hoīb⁹ q̄n diuina bomtas hoc
p̄mittit. ¶ Ex quo patet q̄d tales
pueri nō generāt a demonibꝰ sed
sunt ipsimet demones. ¶ Hoc etiā
p̄nt appare in spē vetulariū inpi
entiū pueros de cunabulis q̄ vulgo
lame vocāt de nocte appārentes
et puellos ut appareāt lamāe uel
nymphe assāe que demones sūt i
spē vetulariū ut idē dicit ubi
supra quibus mēdū p̄mittit puel
los occidē in pena parentū q̄
eos diligūt mirū ut deū neglī
gāt. ¶ Sed utiliter agit cū parenti
bꝰ cū causa offense creatoris eis
subtrahit. ¶ Insipientes at moe
sto⁹ vñ eruditi debuerūt mde
ocōne detestabiliorib⁹ stulti
cie assimūt quia de causa deo
nes sub noīe et spē uetulariū
cultum latrie sibi arrogauerūt
ut puellis prerent. ¶ Hoc mul
te vetule sua ipsi pena dissecta
uerūt ammīb⁹ muberū aliarū
pene in eradicabiliter infixerūt.

Et subdit Guilhelmus et ut
unū dicam pene oēs reliquas
ydolatrie retinuit et adhuc p
moue non cessat abusib⁹ ista fa
tuitas ꝓpter qđ non grauib⁹ dix
it aplūs ad tytū secūdo. Aliquis
simplex istius ut prudētia doceat
qui dicet nō stulticia. Conclu
sio secda demones quibus nō pos
sunt mouē siue res trāsmutāe
per se et īmediate ad formā
naturālē pnt tn corpalia trāsf
mutāe potencia sua motiua
et trāsportāe ad loca diuersa.
Dico at ad formā nālē qz ut
bonia ventula diuat supra sēdo
tercia distinctionē septimā ad
formā artificialē bene pt qz
ibi requirit² solū q auferat uel
addat ſ.m loci mutādo sicut
patet de forma ꝓpositionis et
figura mansionis. Dico etiā per
se hoc ē scdm ꝓpriā naturā et
īmediate qz mediate pt scilicet
utute aliena rerū scilicet nāliū
quas inūgit ad mouēdū agendo
per modū artis et ut sic nō pt
m vtute ꝓpria formas naturales
producē nisi ille solus qui ē actus
plenus et pfectus respectu oīm
tam ītelligendo q opando
scilicet solus deus et naturā se
cūdū virtutē sibi īditā a deo
naturālē per modū naturē. Ali
git ergo demon sicut agricola
qui segetes mediate semine
iacto et terra germinātē et aqua
irrigante fructificātē facit scilicet
vtute aliena. Obat prima pb
clusionis qz omne qđ mouet m
mediate et virtute ꝓpria ad aliq
formā aprehendit uel ītinet illā
m sua natura uel formaliter uel
virtualiter. Sed dēones nō sunt
huiusmodi qz nullo illorū modorū
formas rerū corpaliū aprehendūt.
Correlariū primum. Forma nā
lis nō pducit nisi a genitore nec
uel a natura ḡdita utute sibi īdi
ta opante per modū naturē et
sit agens pducat sibi sile. Se
cūdo sequit ꝙ demones i pduc
tioē rerū nāliū tm sunt mīstri
et mīstrumēta applicāda actiua
passiuis sicut etiā media dictū
est sanāe actiua passiuis applica
do. Tertio sequit ꝙ maleficia m
egipto non fecerūt seu ḡuerterūt
virgas m serpentes īmediate
seu virtute ꝓpria pōrū vel dēo
nū sz serpentes aliunde apporta
tos subito arte magica ītrgis
sublatis submittendo uel per
solā apparētā uel per ḡfectionē
seminū. Vnde subito poterant
virtute naturē fieri ut bona vē
tuum diuat vbi supra. Vbi dicit
et si tu obiicias ꝙ nā non pt ita
cito opari dicendū ē q hoc est
verū de hac nā per se sz talis
pt ee adiuta et ḡfota rebus cō
uenientibus ut si repente prīcipat
m effectū. Item sequitur ꝙ nec
equos nec aliquā aliā rem pnt
trāsformāe siue trāsmutāe m
aliā rem nālē nec hoīes i asi
nos et brem ymo et ḡneraliter
nullā rem m melius uel deteri
us ex sua natura et īmediate
trāsmutāe sed uel solū ſ.m appa
rentiā het fiūt uel ipē per se
i corpe aliquo assūpto talē se os
tendit. Hec ē sentētia beati

augustin et pomt2 in canone
vicesima secta questione quinta.
¶ Vbi dicit2 gt illos qui per ma
lefitia uel incantationes dicut
se interes homi immutaé de amoé
in odiu et e contra aut bona hom
dapnaé aut subripe et cu demo
nu turba in silitudine mulieru
transformaé et certis noctibus su
per quasda bestias equitaé et i
earu societo annuari tales scribis
corrigere de proclivis sut excidere.
¶ Omnibus itaq; publice annunciandu est q; qui talia credit et hijs
similia fide perdidit et qui certam
fide non habet no e dei sed eius
in que credit sc dyaboli. ¶ Nam
de dno nichil scriptu e. ¶ Omia per
ipm facta sunt. ¶ Quisq; ergo
credit posse fieri aliq; creaturam
aut in melius aut in deteius
immutari aut transformari in aliam
speem aut in alia similitudine nisi
ab ipo creatore qui oia fecit et
per que oia facta sut procul dubio
infidelis e et pagano deterior.
¶ Sed dicés demones et eoru mi
stri multa facut maleficia ad
odiu et amore mordmatu tam
mt quges q; mt alios. ¶ Item
multa talia pnt facere in tapis
et in alijs locis. ¶ Respondet2
q; talia non faciut immediate
ex natura sua sed adiutorio re
rum naturaliu ad hoc adhibitaru.
¶ Iter qd si qd maleficiu sectu
pomt2 sub aliquo limine domus
uel aliqua verba maleficij pfe
rut2 super pomu uel aliquam
aliam rem illa no agut huius
modi maleficia nisi talia essent
q; virtute nata et debite appli
cata possent hoc facere. Et oppinio
demoniu fuit per aliqua alia
quibus huius modi offeritur2 fraud
et quida opacione earundem male
ficia maleficijs remediaé tollun
tur. Multetes etia ad hoc nonnullis
dyabolorum ac alijs q; plurimis
superstitiosis. ¶ Forte adhuc dicés
tamen homines dei permissione plaga
tur cecitate aut infirmitate
aut aliquo dapno alio sicut
hoc manifestum est in beato Job
et maxime in hijs qui sut sine
vero deo et hoc permissione dei.
¶ Unde in legenda sci bartho
lomei habetur q; erat in ydolo
astaroth demon qui dicebat se
curaé languores quos infirmos
fecisset cetos quos ledebat illu
minaé et ita de alijs. ¶ Respon
detur q; illa non poterat facere
immediate ex sua natura sed ut
deus et per modum artis et ut
minister deus naq; solus est
a quo oib sanitas et infirmitas
vita et mors. ¶ Unde Iob quinto.
¶ Dns vulneat et medetur percutit et manus eius sanabut.
¶ Ite ipe e qui mortificat et vivi
ficat primo regum secdo. ¶ Iter
qd' Iob dicit. ¶ Si bona de ma
nu dni suscepimus mala autem
quare non sustineamus dns de
dit dns abstulit. ¶ Cum dyabolus
ut instrumetu permissus et po
testate accepta ab eo oia bona
eius abstulit et mala intulit et
hoc mala intentione sed deus
bona. ¶ Quare aut permittat super

mfideles. ℟espondet m psam
legenda erant ei sine deo vero
et necesse eat ut a deo falso ludi
ficaretur. ℣pe ei hac arte fiant
eis dolores mfirmitates dapna
pecunia &c m se et m animalibus
eorum ac etiam hominibus temporalibus
et pueris et dat responsa ut sa
crificet ei et qui sapient ab eo
sint videntur stultis no autem
sanando sed alesione cessando
et cum desinunt ledere cessasse pu
tant. ℣el causam mfirmita
tis aut doloris amouendo. ℭ Est et
alia demonis nequicia qua illos
qui ab eo recedunt aut recedere vo
lunt ut timentes ad se trahat qm eis
aliquod dapnum aut molestia mfert
deo permittente ad pene gaionem
peccatorum et probationem iustorum qui
ad electos spectant et ut m bonis
et malis manifestum fiat i quali
fide sint quamodum permittat
deus fieri hereses ut electi probet
et no credentes cognoscat quiter
rens mlyant quomodis et faci
lut dyabolo credunt de quibus cer
tus es de hoc quod eis suadet faciet
qui m tempore credunt et m tempore
temptationis recedunt de quorum
cordibus uerbum veritatis qui ab eo re
cedentes preperunt de cordibus eo
rum auferat ne credentes salui fiant.
℣nde augustinus i sermone
quodam de augurijs qui deo vobis
mspuente dyabolica sacrilegia q
tenue crepetis molestie hoc accep
turus es dyabolus qui vos videt
de sua societate vel amicicia dis
cedere aliquas nequicias vobis factu
rus aut mfirmitate aliqua timissu
rus es aut aliquod animal per mor
bum aut per enagationem tabla
turus quod deus permittit ad vos
probandos an ad ipsum fideliter ve
nietis et sit toto corde dyaboli
machymamenta despicatis et virtu
plus valeat apud vos amor
suus qui cuiuscunque animalis amissio-
℣ed si semel aut secundo negligas
huiusmodi tota anima et tota fide
et temptatis ita ipsum dyabolum
postea a vim molestatione deus
dignabitur repellere ut nunquam pos
sit vos sua calliditate decipere
sicut negligentibus et facilibus fi
dem desiderabilibus fiant plus a
mantibus mundum quam deum. qui ad tem
plum credunt et m tempore temptati
onis recedunt. ℣ncle octauo-
rum sint qui iudices non habet
dicat ibidem. ℭ Et forte iterum
dicas quid michi nocet si quando
fuero sine hoc fiet per dyabolum
sine per quemcunque aliud dum modo ob
tinea substantiam sufficiat michi.
Respondet quod primo valde nocet
quia et si prodest i corporibus temporali
bus nocet tamen m spiritualibus et ani
me nature. ℣nde augustinus li
bro tertio de ciuitate dei. ℭ Qui
talis fuerit non sanus sed egere
et non prudens sed stulta m e
gritudine assidua laborabit et
m cecitate nequia stulta et demens
permanebit ac proinde omnibus iniqui
tio et omnibus nefandis huiusmodi moris
potius credenda est quam vita et qui
ea sectatur si se non correxerit ad
eternam dapnationem tendit. ℭ Ex
hoc vemo ad finem primum istius
articuli puta an licite homo possit
vti ymaginibus auxilio et minister deo

nū ad pdcā videlicet q ipe de
mon de scīa sua revelat aut
potēcia practicat. ℣ respōsi
oē potuit ista gclusio q non li
ceat hoī vti q̄silio auxilio aut
mīsterio dēonū pbatur et hoc tri
plicī via videlicet a pte dei a pte
dēonū et a pte hoīs sive hom-
ℑ Primū pbatur q̄ zelus dei
hoc nō patitur q̄ p auxilio ad
aliquē recurrat nisi ad ipm p
certum m hys que excredunt
humanū mgenū. Ꝑter qđ hoc
magnē displicet deo hm q illud
euidēt ostendit q̄rto regū pri
mo ubi reprehendit et punitur
rex israel qui misit ad q̄silendū
deū accaron. ℑ tē m signū hui⁹
p̄cepit deus destrui ydola et
aras eoꝝ diuinos magos et a
riolos et genealut oēs malefi
cos et q̄silētes eos nolens pati
her displicētia sibi et foetida
ones animē ꝑter quas deus
valde offendit et ad puniendū
irritatur. ℑ Unde m revelacō
bus btē brigide regine swecie
an̄ paucos ānos canonizate re
fertur q virgo maria mr dñi
nr̄i ihū ypi revelauit eidem
ꝑtū filio suo sortilegia et male
ficia displiceāt hm q scripsit
bernardo archiepo neapolita
no. ℑ Unt map scias q in ciui
tate neapoli admittuntur diuer
sa et multa horrida pcta mt
que hoc ē vnū q multi hoīes
et femine habent secū et q̄si
lūt aliquos malignos sorti
legos et diuinatores et alios

pessimas mcantatrices diuers
respectibꝰ ordinatis intendū
ei ad faciendū maleficia q ha
bendo ple aligā p amoē ad vi
ros uel mulieres sine cordiali
dilcōne. ℑ Insuper aligā p sua
fruitiō ad uterū alterius uel illi⁹ p sa
nitate aut p diuitijs. Et se
ibidē. Et quidā habiēs tamen
tēs dictos maleficos diuina
tores et mcantatrices i familia
et expensis suis q petentes a
talibꝰ q̄silia et remedia
dyabolica ymo etiā ipi malefi
ci diuinatores et mcantatrices
exosi et maledicti sunt apud deū
et in tali statu gra spūs sancti
privat nec ydonei q mittat i
corda ipoꝝ. ℑ Descripta me qui
permittit et humiliat se emeda
uerit cū veo ꝓposito pamplius
diuinitedo a filio meo miam
et gratiā q̄sequet. ℑ Ꝑter qđ dr
ut Augustinus de doctrina ypi
ana. Omes cuiuscūmodi artes
uel nugatorie uel nocive superstitio
nes damnāde et fugiēde sunt
a ypiano que ex quada pesti
fera societate hom et demonū
q̄ pacti infidelis et dolose amicie
q̄stituta. Et expressius i sermōe
de auguriys. Bene mr nostis
carissima me vobis frequenius sup
plicasse ut illas sacrilegas pa
ganoꝝ q̄suetudines observiae
mme debetis ex ptū ad me nl
toꝝ relatioē pruenit apud ali
quos pariū pfiat. Et q si vobis
nō dixero p me et vobis reddi
turus sum in die iudicij rationē. Et vobis cū mihi eit mte

etna supplicia sustinē ego me
apud deū absoluo dū iterū ad arguen-
dum cōmoneo pter et gestor
ut nullus ex vobis diuinos uel
sortilegos requirat nec eos de
quibz re aut causa aut infirm
tate meroget nullus sibi pmu
tatores adhibeat ad illud de qui
cūq fecerit hoc malū statī pe
bit baptismū sacrum etū et gra
uno sacrilegus et pagan⁹ ef
ficitur et nisi cicius elemosina
et digna ac pleua pēitentia sub
ueneit statim ire⁹ etnū pebit
Dilū et augurya obseruare nolī
te nullus ex vobis obseruet qua
die de domo exeat q die iterū
reuertatur sciat ei deus cia bo
na valde sz quociens vobis i
quicūq pte fuerit necessitas ppera
di significate vos in nōe xpi et
symbalū uel oronē dnicā fide
liter dicetes sciū de dei adiutorio
her ille. Secundū pbat². qa abillo
qui nō habet bona sz semp m
qua voluntate nō e auxiliū uel
misericordiā suscipiendū sz sic e de
demonibz sm q scūs thomas pro
bat libro tertio gnā gentiles ca
plo centesimo tertio. Ubi ostē
dit q voluntas et intentio eorū
sit ad adulteria furta ad errores
ad immundicia ad discordias et
alia huiusmodi malefica pcura
da. Unde utetes hīs artibus
malefici vocātur et sit quādoq bonū
suadet tm ut in errore mittat hoc
facit postq homes sibi credetes
quibz q doq verū dicit familiares
reddiderūt ut sup dcm e. Unde
etiā thomas sēda secūde questione
nonagesima quinta. qpt periculū
mag nō e attendendū q sibi nec
auxiliū a dyabolo. Etiā si verū
e qd dicat nel bonū qd suadet
nā intendit hoiem assuefacere
ut ei credat. Et sic intendit
hoiem pducere in aliqd q sit saluti
humane nocumentū qz libēter falsa
sub colore vel et malū sub spē
bom colorat sicut facit venefi
ca tropicale volētes. Magnū ē
periculū e symo nephas cū assit
nobis scriptura diuina et deus
potens et promptus sit ad adiuua
du q q dyabolo instruam² uel ad
iuuatur. qui dicet. Nō e dubiū
cū deus sit oīpotens et oīno
sufficiens et benignus a quo dy
abolus abstinere debet² ut p hoc
offendat². Debat² etiā terciū
videlicet a pte hois qui multiplī
cat in hoc peccat et infidelis a
git et hoc contra deū pter infi
delitatis maiestatē eius offendendo
in hoc q ad auxiliū sui recurrit qui deus non sit omnipotens.
Item pter idolatrie alteri deo
virtutem diuinā attribuendo et
oblatiōibz ac sacrificijs honora
do. Item pter inobediētie plubi
cationes dei et ecie ingrediendo
eo q habeat familiare cōmercium
cū publico dei pūs et xpi filij e
ius ecie aduersario symo et ca
pitali inimico et oīno pciso ut
bona ventura dicat sup scīa.
ter qd aplius scīa ad cognitiones
dicat. Que cōuentio xpi ad beli
al et lucis ad tenebras. Et xpūs
luce vi. Qui nō e mecū contra
me e. Item peccat contra septimū
pceptū ingratitudinis gnitudo se periculo

sue distrim magno gt̃ gsilu
sapiētis t ētā gtō. ¶ Ne credas m
mmco tuo t̃ eternū. ¶ Quis āt ma
ior t̃ mmtq; ꝑ dyabolq dolosus
astuto et nequitiosq; ad nocendū
nemmē diligens msi ī malum
suū ut tpm puertat sub spē vē
et sī m errores vanos mittedo
et mala pessima. ¶ Iuꝫ illud ma
thei ymo. ¶ mmtq; hō e dyabo
lus qui sup̄se mnauit zizania
cū dormiret hoies videlicet per
mortē corpale platorū aut per
negligēnam. ¶ Et dicit bona
ventura ubi sup̄ hoc poit ꝓ gclu
sioē q; qui suscepit a demone ob
segiū gmittit se dstrimi et oīs
talis pectat mōlit. ¶ Unde sa
piens. ¶ Qui amat periculū in
cidet ī illud. ¶ Itē pectat pcō
malicie gt̃ gmū quē errāe
et pectāe facat uel facto aut ex
emplo ymo etiā gnḡ ad lesionē
corpis pducat. ¶ Unde guilhel
mus refert q; malefici et diui
m ad sua exprimēta pcipue re
cipiāt libenter pueros virgi
nes m quibq; post visionē nō
bilit artificq; remanet ꝑpetuo
aspectus. ¶ Credit ēi tales q;
ꝑpt abstinētiā a venereis et
alijs delitatoibq; corpois aie po
tiꝰ sint magis apte ad huius di
q; et suggestionē maligni spū
spiritū im gtmtē pt quoꝝ
superbia gloie creatois puer
sissima emulatrix ī operibus
ydolatrie mūdiciā expetit vir
giliter padmodū creator mūdi
cie amator pudicaā virginā
le acceptissimā habet et ī sibi
familiaibq; et m cultuā sue fiu
ciis et sic patet gclusio. ¶ Secte
gtra. ¶ Plus ad implendū iusticiā
utebat mistrio demonū ut hēt
primo ad cōcutiendos primo q; tra
didit q; da incorrigibile sathane
ī mtrimoniū carnis. ¶ Ergo pa tō
ne pt hō vti q; indiget deōmb
mistrio ad alia obsequia sicut et
multa sci fecerūt. ¶ Unde scūs a
thomas cogebat eū ad dicendū
quae tā misericq; eēt adolescētibq;
ad luxuriā eos ꝓducendo. ¶ Item
scā iuliana cogebat eū ad multa
manifestanda. ¶ Itē nō videt esse
maior iuncio si q; indiget aliq;
quae plus ab hoie petere et m
pio possit petē et accipe relequa
mē indigere sine q; a dyabolo
ignt. ¶ Et sic silit si indiget
fiunclo aliquis q; dyabolū supēa
nit licite pt ei imperare et eius
obsequiū accipe. ¶ Preterim si sus
cipiat obsequium ī hijs q; expe
dit sibi videt q; ī nullo peccet
q; stat q; ner ī fide eo q; mēt
credat diuinitatis ēe ī dyabolo ner
etiā m moribq; nō ei videt ēe
tē bonos mores si aquis pdit
libri aut aliā rem sibi necessariā
requirat a quocūq; scīeta ubi sit.
¶ Preterea estimo q; huiusmōi artes
solis caracteribq; exercēat sine
ymolatōmbq; et alijs gmeritis.
q; admodū augustinus de doc
trina xpiana dicit. ¶ Ad genus
superstitionū ptinet oēs ligature
atq; remedia q; medicorū quoq;
disciplina gdēnat sine ī pcī
tatōmbq; sine ī qbuscūq; que ca

tactes vocat | siue in quibus cuiꝫ
suspendedis atꝫ ligandis uel ecia
saltandis. ¶ Hoc at genus formica
rum aie scripture non tacuit. ¶ Vi
det2 at qd ibi nullu sit pcm. qr
ia dca. s. tactes zr aut habent
virtute aliqua qpelledi demones
aut nulla. et si sic ergo deones
mchil faciut. ¶ Sed si aliqꝫ et cui
oib virtus sit a deo q̄ ho licite ut
pt ad id ad qd e. ¶ Respondetur
ad primu qp paulo utebat2 mistel
o dyaboli non ex pmerito siue pac
to expresso uel tacito ꝑ magis di
uino iudicio et ppius apli impio
cui subiciebat2 spūs malignū no
n sedebat2 sicut magis et diuis.
¶ Unde sicut ecia in casu ubi deus
dyabolu subiceret hoi iusto suo iudi
cio et priuilegio sicut i obiectione
tangit2. sic uis est qr ibi no e volu
tas pmerui cū dyabolo qd sine
pcō fiel no pt. ¶ Vel dicendu
qd illud tradē no eat aliud qꝫ ex
ponē vexatioi deonu. Ad scdm
respondet2 qꝫ no e silē. qr mirus
non e membꝝ oino pscisum.
et si actualit non sit unitu. pt
tamē reunirī dyabolus at est
pemtꝫ ꝓstratus et dānatꝫ. ¶ Ite
no sit idigemꝫ psidys dyaboli
sicut hoib qr aut dns subuenit
per se aut per angelu suum aut
ꝓmissa nra aut tribut patie
ntie. ¶ Sili ministeriu et misteriu
dyaboli no e ad hoc deputatu
a deo nisi fiat speciali priuilegio
ꝑ potius deputatꝫ e dyabolus
ad tēptandu et exercendu et sic
sinut licet intendat expugnare
qr de malo suo deus facit bonu
nrm. Ad tertiu quo queritur in
quo sit pcm. Respondet2 qꝫ si
aliquis hoc faciat no credens deo
nes habē posse nec offerens qꝫ
qꝫ peccat pcō mobedientie et mor
tis qr ex ipa invocatioe deonu
facit idolia ymo blasphemia
dno deo suo et retu ypiano et
du uidet se schismatico et medaci
committit se periculo ꝑ viv aut niqꝫ
ex hoc solo dyabolꝫ satis facit ni
aliqua infidelitas uel ydolatria
immisceatur. ¶ Unde ei ad diuina
miracula plurimu facit fides
recta. sic ad deonu miracula mul
tu facit fides puersa qm puersꝫ
imitator e dei. ¶ Unde fides pu
sa iuuat ad miracula deonu fal
sa qr solus deus facit miracula
ꝓpre dca et sui nois eius virtute
qr miraculu dicat2 alicd arduum
et insolitu supra facultate nature
et pt nature ordine factu et hoc
testante thoma prima pte questi
one centesima decima quarta ar
ticulo qrto et sic patet ad sextū qꝫ
primu sit querē de pdictis et circa
phibitone q fia e ex causis iusta
bilibꝫ. ¶ Potissima tn causa est
qr ipe medaxꝫ e et frequentissime
verum immisceat falso et ideo pe
riculu e magnu credꝫ sibi qr possit
hoiem de facili ducē i erroꝛem
et dicē qꝫ ille habet rem q non
habet si videt per hoc posse o
riri mala puta infamacioes in
nocentiu hominu dia et lites. ¶ Un
de ꝓpter hanc causa etiā phibuit
ex peimeta ferri ardentis aque
feruentis et huiusmodi reprobado
ea tamꝫ dyaboli mutationes seu
machinamenta ut habet2 secunda
questione quinta capitulo mentionē.
¶ Ite qr dyabolus etiā hoiem per
huiusmodi reuelationes ad suam

ſocietate tñhit | quā deſideāt ut
decipiat que ꝓmiſſa ē valde et
ideo ut hoīes mīng taceāt ī ſuis
diuīnacōmbg quedā honeſta ꝓdūt
utpote q̄ puero virgīm ſuas diuīna
tiones oſtendat | cū tame ī occultis
ad turpiſſima mīdet · Ꝑt hoc di
cit Augūſtinus tno ſup ītenſym
ad litterā bono ypiano quilibet
impie diuīnātes maxime vem
dicentes cauēde ſūt ne a gſorio
dēomoꝝ aīam decepta pacto
quodā ſocietatis ītrēt · Ꝑt ei
dicit Iohānes chrīſtg | demones
ī illis qui eis obediūt ſicēpt² ſūt
ꝑphe | gtepnētibg aūt eos ſemper
meīuīt² · Ad vltimū reſpondet²
q̄ m caracteribg et ſcīeis ē magnū
pcm̄ | q̄ ad hoc ſiūt ſīz malo ſine
puta ad miſterīū demoꝝ ꝓplorā
dū q̄ nō licet · Dicit² etiā q̄ ey
ſe non habeāt virtutē ſ̄z ſolū ex
dyabolica pactione | ſic ei pepigit
dyabolus cū ſamlicāibg ſibi q̄ ſig
na recognoſcēt talia et ſe ꝓnē
ad ea offerret · Inſuper oſtendit
per illa ſe cogi ut alīq̄ vēritatis
eſſe ī hmōdi artibg ſimlet
m quibg ſūt multa nephanda
per que abducit² hō a fide et a
cultu dei · Unde nullo mō credē
dū ē q̄ caracteres tales alīq̄ poſſint
maxime ſine ſp̄ūs niſi ex pactōe
eoꝝ | et ideo oīa talia carmina va
na ſūt et ꝓmiſſa · Nec ſant dy
abolus q̄ m eis delectet² ꝑ ꝑpter
ſidelitatē ſacrāti ad maiorē per
ſuaſionē pdcōrū · Nondū q̄ pdo
latre et mīātatores qui colūt ar
tuās tanq̄ deū uel muotāt aup
liū demoꝝ ſuper creaturās alte
rādis ſiue exiſtent ſiue appareāt
a recta fide deuiant et erroꝝ pa
ganoꝝ ñoluīt² | cū alīq̄ diuīnatis
aut numis exīt vnū deū arbitrāt²
Ꝗſqs ergo poſſe credit fiei alīq̄
creaturāz | aut ī melius ꝛc | ut ſup̄
hic gtumelia irrogat potēie diui
ne · Illi veō qui oraculo uel ſpīt
tu demoꝝ intendūt ad pdicenda
futura uel ad regenda occulta gnē
lia irrogāt ſapiē diuine q̄ ipe
nō ſit ſapiens ad reuelādū · Ꝑter
qd̄ dicit² ysaye qd̄ragesimo tertio ·
Cū dicit ad vos q̄erite a ſitōm
bg et a diuīnis | q̄ dicet nō ſeqmi
eū · Cuī ratio ſubdit² ibidē · Nū
q̄ nō ꝓplus a deo ſuo requiret vi
ſionē et p vīuis et p mortuis |
ſi dicet vīuz · Ille veō qui intendit
remedys adhibēdis que medicoꝝ
diſciplina gdēpnat ut ī pacōi
bus et ligatūrīs ꝛc ut ſup̄ gtume
lia irrogat bōitati diuīe q̄ deus
nō ſit bonus et ꝓnus ad adiuuandū ·
Ꝑt qd̄ dicit² q̄rto regū primo ·
Numq̄ nō ē deus ī iſrl ut eatis
ad ysaledū beelzebub deū accaron ·
ſupple de ſīrmitate regnis ſamarie |
de quo ibi loquit² ſcriptura · Obi
ſequit² · Propter hec dicit dns ·
De lectulo ſup̄ que aſcendiſti nō
deſcendes ſ̄z morte morieris · Sed
forte dicēs | q̄ mihi de dyabolo
m hmōi ei obmuacōis deū meū
colo | cuius potētiā ſapiētiā ac bōi
tatē quero et oēs effectus ī hmōdi
ſibi aſſūmo · Ꝑt q̄ ē aduertendū
ut hoc appareat an ī hmōdi
verus deus colat² aut falſus ·
Unde ſi alīq̄ ſuperſtitiōis auc
tor ē dyabolus appareat | mā
feſtū ē nō a deo verō ſ̄z a deo falſo
effectus hmōdi ſiei et exſpectari
ex pacto cū demoībg aut exꝑſſo
uel tacito · Sed cognoſcat² ubi
ſit alīq̄ ſuperſtitiōis et q̄ modis

ut sic vemat trin̄ pm̄tpale
ipius articuli · ¶ Notandū q̄ sū
pstno dīat² sūpfluitas et sic
sūpstnosū sīne ex̄cessus modi
debit dīat² | et ꝓpue locū habet
circa cultū diuinū sīue latriam
que ē sūme veneac̄oms cultus
soli deo exhibendꝰ veri ītludēs
religionē q̄ quis ꝑeligit ea que
ad verū dei cultū ꝓtinet ꝙbus
se deo ligat · ¶ Huic āt religioi
tāq̄ virtuti ꝯtrīat² sūpstnō tāq̄
vicū ei ꝯtrīū ut dīcit scūs tho
mas scđa scđe | questoe nonage
sīma scđa articulo primo · ¶ Et
q̄ hoc ꝯtingit dupliciter² q̄ cultꝰ
diuinus soli deo debitꝰ ꝓt exhi
bēi uel cui nō debet uel eo mō
quo nō debet et sic erūt due
spēs sūpstnoms quarū vtraq̄
ē vicū et hoc ꝓt pom̄ q̄ dcm
stoe · ¶ Dīat² primo q̄ scđa ꝑte
q̄ exhibē cultū diuinū debitū
deo cui debet mō tm̄ mdebito
aut quo ad sūpfluitatē aut quo
ad dīmnutionē ē utraq̄ vicosi
tas ꝯtrīat² recte vōms iudicū ꝯtrīat²
rē · ¶ Verbi gr̄ā q̄n q̄s vellet
deū ꝛepoe ꝯtrē secundū ueteris le
gis ritum · uel si q̄s ꝑpria auctoi
tate et sua tradicoe ad cultum
diuinū aliq̄ addet uel ab eo di
minuet | sūpstnosꝰ ēet ymo
et falsarius · ¶ De primo dīcit
bus augustinꝰ ad mag̃istros
ianuarij et habet² m decretis
distinctoe duodecima · ¶ Omia
mq̄ talia que neq̄ scripturā scr̄p
turarū auctoritatibꝰ ꝯtinet² net
ī gsilijs epoꝝ statuta muem
ut² ubi facultas tribuit² sme vlla
dubitacoe resecāda existimo
q̄ius non possit mueri quomō
ꝯtrīat² fidē smt | talia ei sūpstnosa
sunt · ¶ Sed dīcēs sūpstnosū et
sūpfluū ꝙz ī cultu diuino nō vi
detur q̄ aliq̄ possit ee sūpfluū
eo q̄ mītul possit hō facē qđ nō
sit mnꝰ eo qđ debet deo · Res
pondet² ꝙm thomas ubi supra
questoe nonagesima tertia ar
ticulo primo · ¶ Et aliq̄ dicitur²
sūpfluum ī cultu diuino non
ꝙm q̄ntitatē absolutā ꝙz ꝙm q̄
portionis q̄ntitatē · q̄ ꝙz nō est
fim ꝓportionatū · ¶ Fims āt diui
m cultꝰ ē ut hō det gloriā deo
et ei se subiciat mēte et corpe ·
¶ Et ideo q̄libꝫ hō faciat qđ ꝓtinet
ad dei gloriā ad mētis humane
respectu dei subiectoēm | ad gau
dīū cōscientie ac corpis ut sp̄ūs subi
ciat² moderata refrenacoē ꝙm
dei et ecīe ordmacoēm et q̄suetu
dīem eoꝝ quibꝰ hō iuuat non
ē sūpstnosū sīue sūpfluū m di
uino cultu · ¶ Dīcit āt aliq̄ sit qđ² q̄libꝫ
ē de se non ꝓtinet ad dei gloriā
neq̄ ad hoc q̄ mens feratur m
deū aut q̄ carnis q̄cupiscēcie mo
derate refrenetur | aut etiā si sit
ꝑter dei et ecīe mstitucionem
uel q̄ q̄suetudīem q̄em | totū hoc
reputādū ē sūpfluū et sūpsti
tiosū · q̄ m exteioribꝰ solum q̄
sistens ad mteioꝛē dei cultū nō
ꝓtinet · ¶ Unde augustinus de
vera religione īducit qđ dicitur
luce xvjo Regnū dei mē vos ē
q̄ sūpstnosos · qui sic ī exteioꝛi
bus ꝓmcipale curā mpendūt ·
¶ De scđo dīcit² ibidē thomas ubi
sup̄ articulo scđo · q̄ falsitas q̄ligat

m cultu exteriori ex pte colentis
m cultu qui qui per mīstros ex
hibetur m psona totius ecclie. Sicut
ei falsarius esset qui aliq̄ ponet
ex pte alicuius que nō essent m sibi
ḡmissa ita vitiū falsitatis incur
rit qui ex pte ecclie dei cultū ex
hibet qntū modū diuine auctori
tatis ab ecclia ḡstitutū. Ꝑter qd
dicit² m glosa ad Colosenses sēdo.
q̄ superstitio e qn traditiōi humane
nomē religiōis applicatur. Ex
hijs sequit² q̄ nō liceat m diuino
cultu addere ꝓpria auctoritate vnos
septimas hystorias nouas aut que
cūq̄ alia absq̄ superioris approbatōe.
Et minus licet cultū diuinū ap
probatū et debitū corrūpere synco
pando aut minuendo. Ex hijs tertio
videt² sequi q̄ peccent diuina
celebrates et non habetes respō
dentes p̄sertim cū possint habere
et hec de prima specie superstitionis.
Sed q̄tū ad secūdā que e qn cultus
diuinus exhibetur cui exhiberi nō
debet. sc̄z cuicūq̄ creature et hec
spes e magis ad ꝓpositū et grauis
simū ymo ydolatrie pcm. De
hac superstitione dicit aplus. Actu
it decimo septio. Viri mḡ athe
nienses per oīa superstitiosos vos
video dicit glosa hyperbolice id e ydo
lorū cultores. q̄ ydolatria e cul
tus deo solidebitus creature exhibi
tus. In quo sm guilhelmū pa
risiensem in libro de fide et legibus
magnia mutua et grauia deo
altissimo irrogatur i hoc q̄ ei
subtrahit² debite honorificentie
cultus et alij impendit² et in hoc
aliquo ei coequat². Dicit² autē
hoc genus superstitionis in multas
species sm diuersos fines diuini
cultus quorū primus e exhibere
reuerentie soli deo debite. Et se
cundū hoc prima spes e ydola
tria que diuinā reuerentiā exhi
bet indebite creature. Unde au
gustinus sēdo de doctrina xpiana.
Superstitiosi sūt q̄ instituti
seu ordinati sunt ab hoibus ad facien
dū et colendū ydola ptinens ul
ad colenda sicut deū creatorū ꝑ
volle creature. Et illud qnq̄
fit demonibus qnq̄ ymaginibus
qnq̄ hoibus sm opinionē falsa
ad deos transla⁹ qnq̄ aut alijs
vilibus rebus animatis et inanimatis.
Secūdo ordinatur cultus diuinus ad ho
c̄ q̄ hō mistruat² a deo quē colit
et sm hoc erit secūda spes superstitio
nis q̄ e diuinatiua que deōnes
q̄situr p aliq̄ pacta cū eis inita
tacita uel expressa. Tacita mḡ
qn nō inuocat deōnes aliquis
p tm facit aliq̄ ad demones ptinens
cui se immiscent nō vocati
expresse. luz p hoc satis vocentur
occulte. De hoc iterū augusti
nus ubi sup. Superstitiosum e
q̄ credit ex societate deoꝝ
uel hoīm ad q̄situciones ptinēs.
Unde ergo hoc mō superstitiosi
dicit². q̄ntūcūq̄ placitū hoīm cū de
monibus federatū fideiq̄ gr̄ituū nō
solū cū quibus offert ei sacrificiū
q̄ eciā cū assumit auxiliū ad a
liquid faciendū et cognoscendū.
Tertio ordinat² diuinus cultus ad
quādā directionē humanorū actu
um sm institutā dei qui colitur
et sm hoc accipit² tertia speciēs

videlicet ſuperſticio quarūdā ob
ſeruacōnū. De qua iterū Au
guſtinꝰ ubi ſupꝛ. Ad hoc geneꝰ
ſuperſticōnū ptinēt oēs ligaturē
atq; remedia q̄ medicorū quoq;
diſciplina gdēpnat ꝛc ut ſupꝛ.
Omiſſa prima ſpē q̄ nō ē tam
gis mꝛ vpianos q̄ alie. Dicē
dū ē de alijs duabꝰ q̄ licet non
tam expreſſe videāt ee ydola
tꝛia ſint tñ m rei veritate ſi fun
damētalit pſpiciāt. q; diuitatē
altei q̄ deo aſſtribūt. Quātū
āt ad primū illaꝝ duaꝝ ſuperſti
tionū diuinatiua ē ſcien
dū q; ſ. m guilhelmū pariſien
ſē libꝛo de demōibꝰ. Diuinatiō
ueꝛa mtēcionē ꝓpꝛia diuitatis
quedā ē mutatio licet uſu cui
ſimo ſola malignoꝝ ſpirituū
reuelatio diuinatio denoiet et
hoc uel a ſeipſis uel per ſuos mi
ſtꝛos hoīes pnūciatione futuꝝ
gtingentiū ad vtꝝlubet ſibi uſur
pantes ad que non ptingit eo
rū ygnatio abſq; reuelatiōe diui
na. q; ſi reuelaretur a deo. tūc
vpi non diuinaret id ē nō face
rent q̄ diuinū ē ſ magis q̄
diuinū ē ſuſcipere et. Ito mo
etā bꝛōs ſpūs nō dicim diuina
re nec etiā ꝓphas ſcōs ſ magis ꝓphare
ꝓphatū cū aliqua de ſecꝛetis ne
atoiꝝ reuelāt hoībꝰ neq; diui
ſ ꝓphe ſcā vocāt q̄ ſueuerūt.
Vulgāt āt ſolū diuinū noiant
qui ex reuelatione malignoꝝ
ſpūum ſecꝛeta aliq̄ loquūt uſur
pando ſibi q̄ diuinū ē q̄ ſem
per ē ptūm et ponitur per modū
deriſionis. Vnde. ihꝛo mmus
dicat ſup mycheam q̄ diuinans
ſemp m malā ptē accipit. Ex
pdictis ſequitur medicos mter
dū hoīm ſanatiōnes et mortes
experientia artis ſiue pdictes
q̄p occulta diuinā diuinaē pz
q; nō ex reuelatiōe ſ ex cauſa
lū ſiue artis ſiue ygnitiōne.
Eadem pz de aſtꝛologis q̄tū ad
ea ad que extendit ſe ars ſiue
ſcia tpoꝝ ꝓpt quā dicūt ſapiē
tes non diuinū. Veꝝtamē
hec ſpēs ſiue geneꝰ ſubalternū
ſuperſticōmbꝰ puta diuinatio q̄
net adhuc triplex genus. Quo
rū primū ē per manifeſtā deo
rū inuocationē q̄ ptinet ad
mgromanticos ſ. m q̄ ſanctus tho
mas dicit ſcḋa ſcḋe queſtione
nonageſima quinta articulo ter
cio. Et hoc geneꝰ ptinet multas
ſpēs ſ. m q̄ deōnes expreſſe m
uocati ſolēt futuꝝ pnūciare multi
plicit hoībꝰ ignota q̄bus āt ygna
ta p modos dictos ſupꝛ. Quāq;
quidē pſtigiosis q̄busdā appari
tionibꝰ ſe aſſpectui uel auditui ho
minū mgerentes ad pnūciandū
futuꝝ. et hec ſpēs vocat pſtigi
ū ex eo q̄ oculi hoīm uel aures
pſtringūt. Quāq; āt per ſopma
et hec vocatur diuinatio ſopmoꝝ
quāq; per mortuoꝝ aliquoꝝ ap
paritionē uel locutionē. et hec
ſpēs vocat ꝓpꝛie mgromantia.
q; ſ. m yſidoꝝ libꝛo ethymologi
aꝝ. mgrom grece mortuus et
mātia diuinatio mt̄ ptatur q; qui
busdā pretitionibꝰ adhibito ſan
guine videt reſuſcitati mortu

diuinaē et ad mīrogata respondē. Qm̄ veō futuā p̄nūciāt p hoīes vnos sicut m arreptiys qz habē tibg m se sp̄m uel sp̄us malignos et het diuinatō vocat² phytonica q̄ fit per phytones seu phytomissas. Et ut ysidorus dicat phytones a phyton appolline sūt dicti qui dicebat² ee auctor diuinadi. Qm̄ veō futuā p̄nūciāt per alīqs figuras uel signa q̄ m rebg tacitis appareāt que quidē si appareāt i aliquo corpore terrestri puta i vngive pueri uel ferro seu gladio elimato uel alio quocūqz tali uel lapide polito uel manubrio eburneo aut m speculo sīz apollinis. De quo quidā mendaces dixerūt se plenā treue latōnē oīm occultorū p̄teitorū p̄senciū et futuorū posse obtinē. et het vocat² geomātia a gre terra q̄ dē terra q oīa p̄dicta tria sūt. Et dicit hic guilhelmus p maleficī et deceptores qui nec noiāri digm sūt addit vnctionē olei ut augeatur mīstrum ē torū hui⁹di luciditas puta m vngive pueli virgis et ita de alijs. Addunt ecīa ēvocatiōes siue adiuratiōnes et obsecrationes tēpoꝝ et horarū tamq̄ virtute rerum huiusdi fiēt apparitio uel visio m mīstrumētis p̄noīatis. Et dicit vlteius q si que res uel forme dicātur ibi videi puta furtū uel latrocinū uel aliquid aliud de occultis reuelādis illa tm non sūt ibi aliocīn necē ēet ut oīmbg aspectibg et eque clare videātibg equalit videāt² cuiꝰ ēvpeiencia ē ad oppositū. Sed est reflectio aciei mētis m sepam q̄ luminositas mīstrumēti p̄ bet aspicientē facē mētis m exteiora intendē. et repellit eā atqz reflectitur i se ppt qd cogitur intuei m semetipo. Di autē m a q̄ vocat² ydromātia ab ydros qd ē aq. Di veō i aere aeromātia. Di at m igne pyromātia a pyr qd ē ignis. Di at m visceibg aialiū ymolatoꝝ m artis demoniū vocatur aruspicīū. Decīmū genus ē p solā ysideationē motus alterius rei uel dispositiōis qd p̄tinet ad augures. Et habet ecīa sub se multas spēs m quibg licet non fiat expressa deōnū inuocatio sit tamē tacita ppt quā deōnes se mgerūt occulte. Et siquidē aliquis conet² futura p̄noscē ex ysideatiōe situs et motus syderū hoc p̄tinet ad astrologos qui et genesithici dicūt² ppter ysideationē natalīū dierū. Et sub spē hac applicdit² ecīa fatū. Di vero per motus uel uoces auium seu quorūcūqz aialiū seu sternutationes hoīm uel membroꝝ saltus hoc p̄tinet geneālit² ad auguriū qd dicit² a garritu auiū sicut auspiciū ab inspectiōe auiū quoꝝ primū p̄tinet ad aures scīm ad oculos m auibg ēt huiusdi ysideari solent. Di veō huiusdi ysideatio fiat circa uerba hoīm alia intentiōe dicī que quis retorquet ad futurū qd vult p̄noscē vōtur omen. Quid maximus valerius dicit. q romanis deliberātibg vtrū ad aliū locū migrarēt forte eo tempoꝛe centurio quidā exclamauit. Dignus est statue signū hic optime manebimꝰ qua

vocē audita p omnē acceperūt
tñ sēndi ḡsilium omittētes. Di
at ḡ sideraūt aliq̄ dispōsitio
nes figuraꝝ ī aliquib⁹ corpōri
bus visu occurrētes puta ex li
neamētis manuū ḡsideātis vō
bis cyromātia a cyros qđ ē manꝰ.
Diuinatio vēo ex quibus dā figu
ris ī ssp̄atulis aliquꝰ ātalis vo
catur ssp̄atulamātia. Tertiū ge
nus ē dū facimꝰ aliq̄ ut nobis
māifestetur aliqđ occultū qđ per
tinet ad sortes. Et ītem ītinet
subse multas sp̄ēs q̄ siue hec di
uinatō fit ex ḡsideātione eoꝝ que
euemūt ex quibus dā que ab hoī
bus sērio fiunt ad aliqđ occultū
mquirēdū siue per ptractionē
pictoꝝ qđ ptinet ad artē geomā
cē siue per ḡsideātionē figuraꝝ
que puemūt ex plūbo liquefacto
ī aquā pnecto siue per quas dā ce
dulas sc̄ptas uel nō sc̄ptas ī
occulto posītas q̄s q̄ ptē accipiat
vel etiam ex secturis mequalib⁹
pōitis quib⁹ maiorē uel mnorē
accipiat uel etiā ex tayllorum
pcussiōe quib⁹ plura puncta pcu
at uel etiā dum ḡsideātur quib⁹
experienti libēter occurrat hec oīa
sortiū nomē habent. Ad hoc e
tiā reducūt experimēta ferri
candētis uel aque ferūtis et ca
sei et silium. Damnū illoꝝ
generū ē g̃ue mū. Secundū
mnus g̃ue. Tertiū adhuc m
nus q̄ secundū. Multo ēt g̃uius
ē demones muocāre q̄ aliquid fa
cē quo dignū sit ut se ingerāt
demonēs. Conclusio oīs diui
natio respiciens pdicta tria ge
nera et spēs eius ē illicita pbat
q̄ sup̄stitiosa. ḡ 2ē. Item
q̄ phibita a deo et sc̄a etiā. Di
uinum patet per illud deutōno
my decimo octauo. Caue ne i
mitāri velis abhominatōnes gen
tiū nec mulciatur ī te qui ariō
los sūscitet nec et obseruet sōpnia
et auguria nec sit maleficus nec
mcantator nec phytones ḡsulat
nec diuinos nec querat a mor
tuis veritatē oīa ēi hec abhoīat
dñs et ꝓpter ista hui⁹di stelea de
lebit eos ī mtroitu tuo. Gentes
iste augures et diuinos audiunt
tu āt a dñō deo tuo aliter īstituto
es. ꝓphetā de gente tua suscitabit
tibi dñs deus tuus tpm audies.
Per istū ꝓphetā p.m doctores git
mtelligūt vpus illū audīe debz
quilibet q̄ tunc pfectus erit et abs
q̄ macula cū dño deo suo ut īnu
itur ibidē. Preterea vsurpatio
rei alicne p̄sertim dei ē illicita
ꝑ hoc fit ī diuinatōne q̄ hoc qđ
solius dei ē attribuit creature pu
ta pnūciatio futuroꝝ. Juxta il
lud ysaie xlij. Annūciate que ventura sunt ī
futuris et sciemꝰ q̄ dñi estis.
Preterea ꝓbat ex pte principij
diuinatōis qđ est pactū expres
sū uel tacitū cū demone īmanum
hoc āt ōino ē illicitū ut supꝰ pa
tuit. Unde etiā ysaie xxviij°
dicit. Diuistis pactū cū morte et cū inferno fecimus
pactū. Qđ autē demones sint
principiū oīm pdictoꝝ expresse
dicit beatus augustinus. Vanī
tas mst arcuī magicaꝝ ex tri
dicīe angelorū malorū ī toto
orbe terrarū plurimis sectis ī

ualut · et per mueñoes eoꝝ m
uenta sunt aruspicia auguria
et ipa que dicunt oracula ī ny
gromancia · Et enumeatis multis
spebus diuinacoms dicit · Oēs
ergo artes huiusdi uel nugatorie
uel noxie superstiones ex quada
pestifera societate hom et demo
nū qi pacti infidelis et dolose
amicicie q statuta repudiade et
fugiende sunt a xpiano · Et q
ut idem dicit libro tertio de ciu
tate dei · Quia qui talis fuerit
non sanus sed egere ē nō prudes
sed stulto ī egritudie assidue la
borabit et ī eternate nqua stul
tus et demens pmanebit ac p
mde oīs inquisitio et oīs curatio
huiusdi mors potius dicenda ē q
vita que a duciens et magis et
ab ipis hoibq expetitur et qui ea
sectatur si se non correxerit ad e
terna dapnacōne tendit · ¶ Het
enā habent ī decretis xxvi q
questioe secdo capło · Qui sine
saluatore vult habe simplę salute
talis ē ut dem ē · ¶ Ibide phibet
districte oīs diuinatio ꝛc · ¶ Ob
tur etiā grusio ex pte futuri eue
tus siue pericli mde sequentis ·
Demon ei qui intendit pdictio
nē hom ex huiusdi suis respon
sis etiā si aliq̄n vera dicat in
tendit hoies assuefacere ad hoc p
ei credatur et sic intendit pdu
cere in aliq̄ qd' sit saluti humane
nociuū · Unde arganasius di
cit exponens illud luce quarto
increpauit illū dicens obmutes
ce cui⁹ vera fatebatur expetebat
tñ xpus eius sermonem ne simul
cū veritate etiā sua inquitate p
mulgaret et ut nos etiā assue
faciat ne curemq̄ de talibq etiā
si vera loqui videant · ¶ Nephas
ei est cū assit nobis scriptura di
uina q̄ a dyabolo mendacium
Ommle dicat magister nycholas
de lyra super illo actuū xvi°
Factū ē cuntibq nobis ad ora
onē puellā quada habentē spm
phytonē id est diuinatē · ¶ Non
em ista puella erat sic phytonis
sa sicut illa mulier de q̄ primo
regum xxviii° que nō erat ob
sessa a demone sicut ista de qua
hic que erat arreptitia q̄ per arte
magicā faciebat apparere demonē
in silitudine alicuius mortui ad
dandū responsū de occultis · ¶ Ista
vero ypocrisis et demon existens
in ea dabat responsa de occultis
et hoc mō ut ibi subdit · ¶ Deprecabat magnū questū dñs suus
diuinando · ¶ Het subsequta pau
lū et hos qui secū erant clama
bat dicens · ¶ Isti homines serui dei
excelsi sunt q̄ nunciant vobis
viā salutis · Et sequit ibidem ·
Dolens aut paulus conuersus spiritui
dixit · ¶ Precipio tibi in nomine ihū
xpi exire ab ea et exiuit eadem
hora hoc fecit paulus ex dei tan
sis quibq xpus ne falleret veri
falso immisceret sicut venenū sub mel
le ꝓponat · Et q̄ nolebat testimo
nium habere scientie a demone ne p
hoc daretur apparentia deo phati
sceorū qui dicebat eū facere mira
bilia in beelzebub · sic etiā ꝓponebat paulo et alijs apostolis q̄ vident
magicis artibus · Correlarie sequi
tur · prima spes diuinationis
puta prestigia ee illicita · Illic
sequitur diuinacōne sopmortū
ee superstitiosā et per consequens

illicatā et maxime ex hoc q̄ m
mtr vane et falsē opīmom
m hoc q̄ ex illo enūciat futurū
et per ꝯsequens diuinat qđ nō
ē causa cuētus futuri. Unde
et m plurimū ad ḡrīū fit mt
pretatio si certo aliq̄ ēet causa
detmīata et m fallibilibus alicuiꝰ
euētus futuri uel alterius et si fiet
mtpretatio sōpniorū ad illa ex
cogmīōe causarū siue eēnt ef
fectus naturales siue supnales
nō ēet diuinatio neq̄ illicitū
q̄ hoc nō phibetur q̄ sic ioseph
mtpretatus ē sōpnia genesis
quarto. Item damel. damells
scdo et quarto. Ex quo aduertē
dū q̄ cause uel sepe sūt latētes
et effectus earū magis noti et i
deo ducūt m cogmīōne causarū
sicut signa naturalit repsentā
tia. Est aūt duplex causa sōpn
iorū scilicet mtrinseca et extrin
seca. Intrinseca ē duplex una
ē motus causalis fantasmatum
m dormendo que nō ē causa alī
cuiꝰ alterius effectus sēptus sed
ē signū alicuiꝰ p̄cedētis. Multas
cuius sequūt sōpnia. ernastes
ānto. Et ideo per talia sōpnia
non pt p̄nosticari de futuris.
Et q̄ sōpnia ut plurimū hoc
mō ḡtingūt ideo dicit ernastes
ānto. Ubi plura sūt sōpnia
ibi plurime vanitates. Item
ernastus tricesimo q̄rto. Quasi
qui apprehendit umbrā et psequit
ventum sic qui attendit ad visa
mēdacia sēniū hoc visio sōp
niorū. Et sequit vanitas est
et sicut pturientis cor tuū fantā
sias patitur. ne dederis m illis cor
tuū multos ēi errare fecerūt sōp
nia et exciderūt speūtes i illis.
Primo etiā multi timētes illa
pter qđ etiā dixit poeta. Sōp
nia ne cures ēt. Dicit iohānes
climacus. Qui sōpniis credit
ex toto reprobus ē qui aūt oībus
mareduls ē iste amator ē sapie
Alia causa mtrinseca ē dispositio
corpis sicut hoiēs frigidi fiunt
sōpniant q̄ sint m gḡ lacie uel
m nue uel q̄ cadant m aquā
et fantasmata formātur ꝯ formā
tali dispositiōi. Pter qđ dicit
philus de sōpno et vigilia q̄ me
dia debēt ualde attendē ad sōp
nia. Et ḡmētator albertus sup
librū illū dicit. q̄ quidā sōpniauit
q̄ p̄ uo mgra fundebat super pec
tus suū et postea m vigilia eius
muit colerām mgrām i magna
q̄ntitate et ideo ex talibꝰ p̄nosticari
pt quis de futura sanitate uel m
firmitate tpūs sōpniātis. Causa
aūt extrinseca duplex ē. sc. corpalis
et spūalis. Corpalis mūtū ymā
ginatio dormentis imutatur uel
ab aere ḡtinēte uel ex impressione
celestis corpis ut sic dormēti a
liqne fantasye appareant ꝯformes
celestiū dispositionū et magis i
dormēte q̄ m vigilāte q̄ m vigi
lia pter occupationē circa exteri
ora nō p̄cipiunt sed magis effectus
eorū impediuntur q̄ motus maio
res depellūt minores. Per talia
sōpnia etiā pt de futuris p̄nosti
cari et hoc tantū ad ea ad que se
extendūt. Causa aūt spūalis est
duplex. Una bona. sc. deus per
se uel per mīsteriū bonorū angelo

rum mittens aliqu ymaginatas
visiones ad significandū aut revelā
dū aliqua futura m sōpnis. h̄m illud
Numer xij. Si quis fuerit inter vos
ph̄a dm̄ per sōpnū loquor ad illū.
Alia ē causa spualis mala. sz q̄n
a demōibus mittunt aliq̄e visi
ones ymaginate ī dormiendo q
bus aliqua futura revelāt hijs qui
cū eis habent pacta illicita et tali
bus vtunt artes magice sicut dicit
quarto physicorū de illis qui dor
mebāt m cardis. Et ī hystoria
britonū de sacrificatibus ydolis. Per
hunc dicit h̄ sōpnia aliqua futurū p̄e
dicere suppstitiosi ē et illicitū. Talia
ei sōpnia evitellit ip̄rudētes sicut
dicitur ecclastici tricesimo quarto.
Talia sūt sōpnia maleficētiorū
et multiplicat errantiū ut dicitur
ibidē. q̄ extendūt sōpnia ad quod
nō possunt extendi. Ex hijs pa
tet qualit sōpnia sunt phibita
et qualit non. Tertio sequitur
diuinacōnē que dicit ē nygromā
tia ee illicitā magice. ē extendit
ad qd̄ non debet puta ad mgiēn
dū a mortuis ex dubitacōe fidei
de futuro statu vel aliquo alio ī
expedienti. Quarto sequit di
uinacōnē que ē per astra seu cō
stellacōnes nō ee illicitā patet
q̄ diuinacōm que ex opinione va
na vel falsa p̄redit mgeit se opa
no demōis ut hōm alias ip̄lucet
vanitati et falsitati. Vana at
et falsa opinione utitur si quis
ex gsideracōne stellarū futura ve
lit p̄dicē que per ea cognosci nō
possunt. Unde gwilhelmus
parisiensis de fide et legibus di
cit q̄ illi qui sunt hui⁹ erroris
dicit motores subiectos ee solu
et lune et stellis eas q̄tū ad sa
pientiā vel ignorantiā. Et q̄tū
ad mores bonos vel malos for
tuna vel infortuna. Et dicit
plus videlicet celestia luminā h̄m
situs suos seu gstellacōnes causā
ee morū bonorū vel malorū m
hōibus diuersitates eā legum
sectarū et errorū attribuit celis
et ita dignitates et officia et hor
dicit ee fatū lege videlicet astro
rū ip̄onēte rebus singularibus
nēcitate et eā libēo arbitrio.
Et secūdū hanc acceptōnem
erralit dicit augustinus q̄ fatū
ē vis positiōis subditis qua existe
te q̄n quis concipitur vel nascit
cognoscit qualis futurus sit.
Et h̄m hanc acceptōnē fatū m
chil ē sicut dicit gregorius in o
melia de epiphania. Iniqui
opinionis fuerunt geneathici
et pusillanimis heretici. Quorū
falsitas patet multis modis. Pri
mo q̄ non p̄pter stellas hō sed
stelle p̄pt hominem sunt facte q̄ licet
principalit p̄pt gloriā dei. tū
accidenter ad vtilitatē hōm ut m
mit genesis primo videlicet
ut diuidāt die ac nocte et sint
in signa et tempora distinguē
do videlicet diuersas p̄tes tem
poris. sz veris estatis autūpni
et hyemis in quibus tria ordina
tur et disponitur vsui humano
Propter qd̄ ne homines ea puta lumi
naria celestia put dns colerent
monet esse expressum tm 2am. ~~Deu~~
sicut etiā deuteronomij quarto
dicitur. Ne forte oculis elevatis
videant solē et lunā et oīa astra
celi et errore decepti adorēt et

colat̄ que creauit deus ī mīste
riū cultus gentibus· ¶ Pter quod
dicit augustinus q̄ non ad ob
uiandā vanitatis fecit deus lūa
ria celi sed ad distinctionē tem
porū et ut terrā illūiaret· ¶ Dre
terea cultoibꝫ dei dei sol et luna
subiecta sunt et nō econuerso· sicut
patet· ¶ Iosue decimo et primo re
gum vicesimo et ysaye tricesimo
octauo· ¶ Dreterea pbatur ratiōe
q̄ virtutes ex quibus fiunt hmōi
modi operationes aut sunt corpa
les aut spūales· ¶ Si primū ergo
non possunt naturaliter imprimere
dispositiones spūales· Agens ēi
naturaliter non agit ultrā suā spe
ciē et virtutē sed tantū intendit
dare qd̄ habet et assimilare sibi reci
piens· ¶ Unde patet ergo q̄ nec
leges nec secte nec mores nec
dignitates sint ex talibꝫ virtuti
bus· ¶ Si secm̄ eū tales virtutes
nō operentur nisi intelligendo et
desiderando· ¶ Primū apud se er
go lūaria hmōdi primū intel
ligent ac desiderabunt hmōdi
impressiones in hoibus qd̄ est
manifeste falsum· ¶ Dreterea iste
error destruit in malū humanū
arbitriū derogat diuine potētie
irritat precepta et consilia· tollit
meritā et demeritā propter necessita
tē quā ponit ingerit· ¶ Propter qd̄
ergo scriptū q̄ licet ptūm ad ef
fectus futuros quorū cause determ
minate sunt et sm̄ naturā in
fallibiles possint prosci et prog
nosticari hmōdi effectus ex cognitiōe
causarū· alij tamē effectus nō ha
bētes tales causas non possunt
sic prognosci et per consequens nec
prenūciari· Et tales sm̄ scm thō
mā secūda secūde questiōe nonage
sima quinta articulo quinto sunt
duplices qui subtrahit ~~causalitatē~~ casualitatē
a celestiū corpoꝝ· ¶ Primo oēs
effectus per accidens contingentes
siue in rebus humanis siue naturā
libus qui ad fortuita et casualia·
ut pbatur secto methaphisice·
Ens per accidens non habet cau
sam propriam naturalem cuiusmodi e
virtus celestiū corpoꝝ· ¶ Deinde sub
trahitur actus libei arbitrij qd̄
e facultas voluntatis et rōnis que
dam potētia spūalis nullo mō
corpus pt imprimere in rem incorpoꝛe
a puta in intellectū et voluntatē·
et hoc immediate et directe· ¶ Unde
ex hoc sequitur q̄ corpora celestia
non possunt ee ca per se operationes
libei arbitrij· possunt tn ad hoc
disponere inclinare imprimendo in
corpus humanū et per consequens in
vires sensitiuas que sm̄ actus
corporalis organoꝝ inclinat ad
actus humanos nulla tn necessitas
ex hoc libeo arbitrio imponitur
sed contra inclinationē celestium
corpoꝝ ho pt per rationē ope
ri secūdo precepta consilia et hmōi
modi propter quod tholomeus dicit·
Sapiens dominat astris· Est er
go aduertendū vna vtilis distinc
tio q̄ tria sunt genera dispositi
onū in hoibus· ¶ Quedā ei quedā
que ita pure sunt naturales q̄
nō subsunt libeo arbitrio sicut
q̄ aliquis sit longus uel breuis
albus uel niger et in hijs longi
habet positio syderū· Alie sunt
naturales que tamen immediate pnt
per liberū arbitriū sicut sanitas

uel egritudo quo ad primū sub
sint posicōi sydeꝝ non quo ad
scd'm. ¶ Alia at sint que non sūt
naturales distinguendo naturale
copit voluntariū sed subsūt libero
arbitrio. et hoc hom uel spiritu
i. ut q aliquis fit fur uel lusor
hoc subest voluntati hois uel etiā
maligno spū et nō nature. ¶ Dicit
q aliquis sit religiosus hoc non
subest nature sed voluntati dei gr̄az
infundētis. ¶ Et i hys silr loquendo
non habet posse vis posicōis
sydeꝝ. ¶ Duobus ergo modis
predictis si quis voluerit p̄dicere
futura certitudinaliter predit ex fal
sa et vana opinione et sic opa
tio demonis demonis se imiscet
ppt' qd' diuinando m talibus erit il
licita et superstitiosa. ¶ Sed forte di
cēs scia humana ex experimētis
originē sūt ut dicat philus pri
mo methaphisice. ¶ Sed per mul
ta experimenta aliqui inuenerūt
ex ꝯsideratione sydeꝝ aliqua fu
tura ꝯtingentia ad vtrūlibet pos
se p̄nosci q̄ propter verū p̄dixe
rūt igit' ꝛc. ¶ Respondetur q
ꝯtingit tales verum propter e
minentiā e duplicit'. ¶ Uno modo
q plures hōm passiones corpa
les sequūtur et ideo actus eoꝝ
disponūt'. ut pluribus scd'm
inclinationē celestiū corporū.
¶ Dauid at sūt. scilicet soli sapi
entes qui per rationē huiusmodi
inclinationes moderāt' et ideo as
trologi i multis p̄nūciat et etiā
physonomy applexiones et dispo
sitiones hōm ꝯsiderātes et p̄ci
pue in cōibus euentibus qui depē
dunt a multitudine. ¶ Secdo modo
ppt' demones se imiscētes. ¶ Un
de augustinus scd'o super gene
sim. 2o litteram patendū est qd
a mathematicis vel a diuinatur m
stinctu quoda occultissimo que
nesciētes humane mētes pacti'
q' tū ad decipiendos hoies fit spi
ritum inmundoꝝ et seductoꝝ o
pacto e. ¶ Qua propter bono ypi
ano quilibet impie diuinationum
et magice dicētes vel a talibus sit
et ne ꝯsortio demoniorū animam
deceptam pacto quoda sotietatis
irretiat. ¶ Unto sequit' q diuina
tio augurium sit illicita patet q
etiā ex falsa et vana opinione
predit. propter qd' demones se m
gerūt patz q motus vel garritus
auiū vel aliqua dispositiones huius
di m rebus ꝯsiderate non sunt
cause futuroꝝ euentuū et per ꝯse
pns futura ex eis tanq̄ ex causis
cognosci nō possunt. ¶ Sed si ex
ipsis aliqua futura cognoscitur hoc
erit mediātibus effectibus aliquarū
causarū causancium vel prognosce
nūm futuros euentus. ¶ Causa at opa
tionis oīm bruto'ū animalium e instinc
tus quida quo mouetur aut in me
dium naturale aut alio mō. ¶ Et hic
instinctus ex duplici causa pt̄ pre
dē. ¶ Primo ex corpe celesti. et sic
operationes eoꝝ possūt ee futuroꝝ
signa ipsum cōformat' dispositio
bus corporū celestiū et aeris co
tinentis ex quo puenit aliqui
futuri euentus. ¶ In hoc tamē duo
ꝯsiderāda sunt. ¶ Primo ut hmo
di operationes non extendat' nisi
ad prognoscenda futura que eau
sant' per motus corporū celestiū.
¶ Secdo q non extendant' nisi ad
ea que aliqualit' pūnt ad hmodi

alia ptinẽ. Consequit2 ei per celestia corpa cognitionẽ quan dã naturalem et mistinctiũ ad ea que eorũ vite sunt necaria sicut sunt ĩmutationes que fiunt per pluuias et vẽtos et alia hui9di. Alio mõ mistinctiõ causatur ex causa spiali sz. uel ex deo ut patet m coluba super xpm descendẽte m corno qui paiat helyam et m cetp qui absorbuit et eiecit Jonã uel etiã ex demõibus qui vtũt2 huiusdi opacõmbus bruto rũ aialiũ ad mplicandas alas vanas opinõibus sicut carta morientes ẽ. Et eadem ratio ẽ de oĩbus alijs huiusdi et isto mõ nõ sunt licita. Et si forte obicit2 de ioseph de quo scriptura dicit genes quadragesimo quarto q̃ eet non ei silis m augurijs sciã. Intelligendũ ẽ h̃m augustinũ q̃ hoc loco dicit referens forte ad illud qd vulgus de tpõ opinabat2 et sit dispensator eius locutus ẽ. Ex hijs patet q̃ oĩbus huiusdi diuinatio sortiũ extendit2 ultra id ad qd̃ pt primo h̃m ordinẽ naturẽ uel diuine prudẽtie ẽ superstitiosa et illicita. Hecto sequit2 q̃ diuinatio sortiũ sit illicita. Ad intellectũ huius ẽ sciendũ q̃ sors q̃tuor modis capit. Uno modo p casu fortuito ut xxxma sexte questione ca° primo. Sors ubi dicitur h̃m augustinũ. q̃ sors nõ ẽ aliq̃d malum sed res ĩ humana dubietate diuina mdicans voluntatẽ. 2° mõ capitur p sortilegio id ẽ geneal̃ p diuinatione et p arenijs eis etiam ptũ ad obseruationes superstitiosas quibus virtus diuina attribuitur et ita videtur capi libro q̃nto de sortilegijs uel etiam p pte sortilegij cũ videlicet aliq̃s sit ut euentu eius q̃sideato aliq̃d occultũ mdebite mnotescat sicut capit2 hic aliq̃s accipitur p capitalu respectu usuarũ. Aliq̃s etiã p pte seu porcione. Ad sciendũ ergo q̃n sors sit licita uel illicita ẽ q̃sideandũ q̃ uti sortibus ẽ ex vano euentu seu dispositione alicuius rei sensibilis ꝓposite ad determinandũ aliq̃d dubium uel incertũ sicut ex festucis ꝓpositis et ita de alijs supra enumeratis certa illud genus diuinationis quibus aliq̃d dubiũ mt̃ homines determinant2. Et si hoc fiat ad aliquius rei diuisionem mt̃ homines ut per hoc determinet2 quis quã pte accipiat uel q̃d cuiq̃ sit exhibendũ siue illud sit res possessa siue sit honor seu dignitas seu pena aut actio aliquid vocatur sors diuisoria. ut dicat thomas ubi supra articulo octauo. Si aũt hoc fiat ad aliq̃s determinate agendũ vocat2 sors consultoria. Si veo hoc fiat ad sciendũ aliq̃ futuroꝝ alias occultũ humane cognitioni sine sit pns aut pteritum vocatur diuinatoria ergo si diuinatio uel euentus sortiũ exspectetur a fortuna tunc nullũ est vtile sortibus et hoc ĩ sorte diuisoria. Si aũt dispositio sortiũ uel euentuũ nõ exspectetur solũ a fortuna sed ab alia causa hoc ẽ diuinat. Uno mõ a causa corporali ut a dispositione stellarũ et sic cũ actus stellarũ ad hoc se non extendat superstitiosum et illicitũ est et non caret occulto pacto demoniũ. Unde si aliq̃s ea intentione

sortibus vtatur si huiusmodi actus humanus qui requiritur ad dispositionem stellarum sortiant effectum vana et falsa opinio et per consequens non carens demonum societate ex qua talis diuinatio erit superstitiosa. Actus ei hominis relictus ad sortes non subditur dispositioni stellarum nec ea cuncta super eos ergo si quis opositum credit falsum credit. Alio modo qui exspectatur eventus vel dispositionem sortium a causa spirituali dirigente et hoc duplicat. Uno modo a demone. Ezechielis vicesimo primo. Rex babilonis stetit in bivio in capite duarum viarum querens diuinationem et consuluit sagittas interrogauit ydola exta consuluit et sic in illatum qui meditabatur familiaritate et pactum cum demonibus. Propter quod districte huiusmodi canones prohibetur ne aliqui hoc modo et ea ex stellis sortibus vtant. Unde vicesima sexta questione quinta dicit. Sortes quas patres dampnauerunt nichil ee aliud quam diuinationes et maledicta determinamus prohibere volumus omino dampnare illas et ultra mittere paganos nolumus noceri et ne evertreat anathematis interdicto prohibemus et hoc e generale. Specialiter autem prohibet de sortilegiis libro quinto mirabilis. Unde dicit ibi in tabulis uel codicibus aut aliis forte furtatis non sunt requirenda uel diuinationes aliquas in aliquibus rebus observare estimat qui ait quia fecit quadraginta dies penitentiam. Item missa eodem capitulo extuarii dicit de quodam sacerdote missam ad privatum locum non ut moueat demone sed ut in aspectione astrolabii furtiui cuiusdam ecclie possit reperiri. Verum licet hoc ex bono zelo et simplicitate proponat id tamen grauissimum sicut et non modicum de macula primi grauavit. Et missa exprimitur quod talis per exorcizationem delicti per annum et amplius se expediret ab altaris ministerio se abstineret. Item illudentia reducit experimenta siue iudicia ferri candentis aque frigide uel ferventis zelotypie monomachie siue duelli que olim hodie tamquam diaboli figmenta et machinamenta sunt confutata. Unde secunda questione quinto capitulo. Nenam dicitur et de beato gregorio in registro dicentis. Vulgaritate quoque aut nulla sanctione canonica fulta legem seruetis sed frigide aque ignitum ferri iudicium aut cuiuslibet populari illicitis et fabricate hoc diaboli sunt olim facta iudicia nec exhiberi ea nec aliquo modo te volumus postulare primo apostolica auctoritate te prohibemus firmissime. Item missas quas fiebant per huiusmodi experimentis siue iudicijs et specialiter per furtis manifestis capitulo sepe exigit in quibus oportuerit eum vocos suspectos fieri de hec verba. Corpus domini sit tibi ad probationem hodie. Dicit etiam vidi in quodam antiquo libro missas deuotissimas cum exorcismis sanctissimis in quibus eum demones adiurabatur ne se immiscerent iudiciis prefatis quarum una incipit ab introitu. Iustus es domine et rectum iudicium tuum. Item monomachia siue duellum est prohibitum. ut habetur ubi supra. capitulo monomachia ueo in

lege id ē p lege nō assumimus
quā ꝓceptum fuisse nō repe-imꝰ
quā licet misse quoꝺā legamus
sicut sīm dauid et golyam sacra
ꝓdit hystoria nusq; tamē ut tene
atur p lege aliqū diuina sanxit
auctoritas cū hec et hūgremodi
sectātes deū solūmō tēptare videā
tur. Ecce tangit causas phibitio
nis q nō ē auctoritate eccīe sanxi
tū et eā ē tēptare deū. Deinꝺ
expressius dicit scḋa questione
quinta capīo ꝙsuluisti. Et ē ste
pham pape decretis ferri candētis
uel aque feruētis examinatione
ꝙfessionē extorqueri a quolibet
sāri nō censet canones id ē phi
bent magis. Et qꝺ scōrū pri
ꝺecimo testū nō ē simplicio
sa mutatione non ē ꝓsumendū. Spō
tanea ei ꝙfessioē uel testiū approba
tioē publicata delicta habito pre
oculis dei tm oē gressa sūt nostro
regimīi iudicatē. Occulta veō et
incogmita illi sunt relinq;da qui
solus nouit corda filioꝝ hom-
Ex hijs patet duplex causa phi
bitionis predictorum iudiciorū
ꝙm qꝺ ordinat scḋ aliquos pri
cultū inquisitionē per aliqꝺ qꝺ
ab hoīe fit. Unde hūgꝺi iudici
i illicitū redditur tū q ordinat scḋ
ad iudicāꝺū occulta que diuino
iudicio reseruāt et ibi tēptatur
deus q via hūana debēt predi
ti eā q hūgꝺi iudicū non est
auctoritate diuina sanxitum.
Additur eā tertia causa et ē q
sepē ē ibi infamatio innocētiū.
Dic sīlr nō phibetur iudicū ze
lotypie ibidē ubi dicit scḋ in capīo
ꝙsuluisti in fine. Sed quelibz pur
gatio hūgꝺi videt scḋ ee inhibita cū
in ꝓmissa auctoritate stephani pa
pe dicitur spontanea ꝙfessione.
Inquisitū at ibi expectatur aliquis
miraculosq; effectus a deo excedit
hēm rationē sortiū in quo ꝓpriꝰ
tēptat scḋ deus sit pz inferius. Alio
modo a deo expectat scḋ immediatē uel
mediatibz scīs angelis et hoc nō
ē illicitū ꝙm se si fiat cū reuerētia
ta debita. Unde dicit scḋ proverbio
rū xvi. Sortes mittuntur in sinū
ꝭ a dño tēperāt scḋ. Et in libro
quadruplici ꝓrīm inquirē. Deinꝺ
si absq; vlla necessitate ad sortē
recurratur. hoc si videt scḋ ad dei
tēptationē ꝓtinere. Unde dicit
ambrosius super lucā. Quis sor
te eligitur humano iudicio non
ꝓphendit scḋ. Secḋo si quis etiā in
necessitate absq; reuerētia debita sor
tibus vtatur. Unde super actus
apl'orū dicit beda. Si qui in nece
sitate aliq; ꝓpulsi deū putāt sortibz
apl'orū exemplo ee ꝙsulendū videāt
hoc quōs apl'os nō misi collecta spū
retuq; et pribz ad deū fusis egisse.
Tertio si diuina oracula ad terre
na negocia quērant scḋ. Unde
Augustinus ad inquisitores la
uriacēs. Hijs q de pagānis etiā
gelicis sortes legūt et si optandū
sit q hoc faciāt potius q̄ ad deo
ma ꝙsulenda querīāt tū michi
displiceret illa ꝙsulendo ad nego
cia secularia et ad vite hūg vanita
tē diuina oracula velle querē.
Item si in electionibz ecclasticis ex
spūs sci inspiratione fieri dicunt
aliq; utāt sortibz. Unde dicit beda

sup̄ actus apl̄oꝝ. ¶ Mathias
ante pentecosten ordinat sorte
queritur q̄ nondū erat plenitudo
spūs si in ecclā diffusa septē ad
dyacon̄ postea non sorte sed elec
one discipulorū sunt ordinati
¶ Ad quod̄ phibet rationabiliter talis
electio libro quinto de sortilegijs ca
plo ultimo. ¶ Item vicesimia sexta
questione secūda dicit anteq̄ evā
gelium clarescēret multa p̄mittebā
tur que tempore perfectiois dispo
nie penitus sunt illūnata sic et
de sortibus. ¶ Non tamē peccauerūt
apli eligendo mathiā per sortes
q̄ non erat phibitū. Et q̄ fecerūt
hoc familiari spūs silio spūs sc̄i quod̄ no
e trahendū ad ꝯsequēciā. Unde be
da sup̄ actus apl̄oꝝ nō exemplo
mathie uel q̄ rationabiliter apli sorte de
phensus sit indifferenter sortibus ē
credendū cū priuilegia singulorū
ut theronimi aut gēm legem omino
facē non possint mauult q̄ ho
mines non sic ḡ utuntur sortibus
p̄mittendo oracione dnica sic em
erat licitū ante phibitionē. ¶ Ple
nior intellectus p̄dictorū oīm de sorti
bus ē sciendū q̄ ad hoc q̄ sors sit
licita quatuor exigunt. Scz. ut exple
diat sciri quod̄ queritur. et ut humano
mō inuestigari non possit. et ut
licitū sit humōi de talibus querē et
ut ecclā nulli sit dapnosū quod̄ que
ritur. Si ei queritur aliquis de furto
uel adulterio uel alio flagicio quod̄ ei
factū sit nō expedit hoc sciri et
per ꝯsequēs in talibus no ē utendū
sortibus. ¶ Item p̄dicta humāna inuesti
gari pt ratione quod̄ faciendū sit no
sunt sortes mittende. q̄ hoc erit
deū temptare quod̄ non licet q̄ no debet
hō p̄dictū habere quod̄ rationabiliter fa
cere dei miracula exspectare. At
tendendū ē ecclā q̄n mittunt sortes
ad inuestigandū aliq̄. et hoc du
pliciter. videlicet in re et in uerbis.
In re q̄ no sit adhibenda sacrificia
illicita nec ecclā res sacre ut eucha
ristia uel psalterium. uel aliud sacrū
cum misia ad usum licitū. Secūdo quod̄ in
stituit ecclā. ¶ Non ei debem⁹ uti
sacramētis ecclē uel rebus deo co
secratis nisi ad id solū ad quod̄ institu
ta sunt. Unde exorcismis faciendis
no debem⁹ uti nisi cum psalmis
et oronibus ecclīasticis et precipue
orone dnica. In quib⁹ ei nouis
utitur exorcismis uel ecclā sacre
scripture uerbis ad aliud q̄ ad quod̄
instituta sunt sortilegium fiat.
¶ Item si alicui sit dapnosū quod̄ que
ritur sortilegium ē. ut si ecclā aliquo
furto ledat nō licet querē per
sortes autorē furti q̄ si deprehē
detur sorte morte nō euaderet.
¶ Per at de sortibus ita intelligēda
sunt q̄tū iuncta erāt temporibus apl̄o
rū aut ap̄i. q̄ hoc tempe phibite
sunt triplici de causa. Scz ne sub
hac diuinacōnis spē irrepat ad
memoriā cultus ydolatrie. Un
de dicit xxvj. questione secūda. Ne
uis sortibus michil mali messe mō
streatur phibetur tamē fidelibus
ne sub hac spē diuinacōnis ad
antiquos ydolatrie cultus redirēt
nā cū ydola colebat populus sor
tes colebātur. q̄ per quasdam
sortes p̄dicē futura videbātur.
Secūda causa ē q̄ in sortibus ianē
dis multe fraudes fiebāt q̄ fa
cilius erat fraudes sortibus immisce
re q̄ diuinā voluntatē oronibus
inpetrare. Tertia causa ē q̄ non

egredit² deus hodie ī nrīs vīrtutibus ut voluīatē sua nobis aperiat. ¶ Unde non debem⁹ per sortes ab eo miracula exspectare. ꝑ ozō mbg voluīatis sue iudiciū impetrabē. ¶ Deus ei tēptatur quotiens ab eo miraculū expetitur et exp̄dito sue voluīatis p̄mittitur. ¶ Et tm de sortibus et de tota superstitiōe diuinatiua que p̄cipue gramelia fit sapiēte diuine.

¶ Consequēter autē dicendū est de superstitiōsis mbg obseruātia rū respicientiū ea a quibus gramelia fit tam sīe potēcie q̄ ecīa bōtati diuine in hoc q̄ ꝑtē dei attribuit² creaturis. ¶ Unde quedā sūt obseruātie superstitiose ad sciam acquirendā per artem nautoiā quedā ad aliqua mutanda et quedā ad quasdā gratuitas respōsōrū sortiturōrū uel misortiturōrū similiū. ¶ Sēm ꝙ dicit thomas sēdā sēde questiōe nonagesima sexta articulo primo. ¶ Dicēdū est ergo primo de arte nautoia p quo pōitur ista ꝯclusio. Ars nautoia est inefficax et illicita ad sciam acquirendā. ¶ Obat² q̄ sit illicita q̄ mittitur vane et false opinōi p̄tū ad ea quibus utit² ad sciam acquirēdā que non habent sm̄ se virtutē causandi sciam. igit² ante dens pbatur. ¶ Utit² nāq; aspectu ad quarundā figuraꝝ et caracterū et positiōe quorundā ignotorū uel borrum et aliis huiusmodi et nō utit² his ut causis q̄ ut signis nō diuinis mstitutis nec ad deū ptinentibus q̄ magis ad pacta quedam expssa uel occulta demonū. ¶ Nec at̄ ōia sūt illicita igit² ꝛc. ¶ Obatur ecīa q̄ sit inefficax ad sciam acquirendam q̄ ibi non obseruat² modus acquirendi sciam per modū hoīs q̄ naturale. sz ad mutiendo uel addiciendo et per ḡsequens nec̄ē ē q̄ ille effectus uel exspectet² a deo uel a demonibus. ¶ Sed hoc donū non datur a deo quibuscūq; ac cū certa obseruatiōe ymo nulli cū superstitiosa obseruatiōne. q̄ sm̄ arbitriū spūs sc̄i prima ad corinthios duodecimo. ¶ Alii quidē dat² per spm̄ sanctū ymo scientiā nec̄ē exspectāe a demonibus. ¶ Ad demones at nō ptinet illuminare intellectū ad sciam aliq̄ acquirendā q̄ per verbis hoīs colloquētis possint exprimē aliq̄ sciā rem donum mentis sed hoc non queūt² per nautoriā artē igit² ꝛc. ¶ Forte dicēs q̄ non sit illicitū. q̄ nec ex genē facti. eo q̄ ibi sint quedā ieiunia et oziones ad deū. nec ecīa ex fine q̄ sūt ad sciam acquirenda qui ē bonus finis. ¶ Preterea videtur q̄ damel hoc mō et socii eius sciam acquisierūt. damel p̄o. ¶ Respondet² ad p̄m ~~¶ Dicit~~ q̄ acquirē sciam mō indebito nō ē bonū sicut nec alia rem q̄cūq; et huic fini intendit ars nautoia. ¶ Ad sm̄ respondet² q̄ damel cū sociis ꝑpter abstinētiā sm̄ dictamē legis abstinēdo a cibis gentiliū et ꝑ obedientie meritū q̄ scientiā sciant a deo sciam nō ꝑpter vanā superstitiōne nec damel et socii eius ideo abstinuerūt ut sciaz acquirerēt q̄ ne legē violaret trāsgrediendo et per hoc ꝑ mundicia gratiam obtinent. ¶ Unde dicitur damel primo. ¶ Posuit damel ī corde suo ne pollueret² de mensa regis nec̄ de vino potu eius. ¶ Et sequit² mīpositis quibusdā. puericis at̄ hīs dedit deus

sciam et disciplinā m oī libro
et sapiēcia · dameli āt mtelligē
cia oīm visionū et sōpniorū m·
¶ Corrolaīe sequit² ex pmissis q
non solū superstitiosū sit prim q
falsē opinōm mīda ꝑ ecia ꝑt
mita cum demonibꝫ pacta peri
culosa · qui sicut nec fiduciā m se
ipis cognoscūt ita nec sciam
hoīm uel aliorū tradē possunt ·
¶ Sēdo sequit² arte naltoniā re
pudiada pena ee et fugienda
cuilibet q̄liano et tm de ista p
te · ¶ Quīntū ad sēm videlicet de
obseruācia ad corpora uel alia
imutanda ē sciendū q ista obser
uācia superstitiosa ꝙsistit m uerbis
et m rebus · ¶ Unde e ꝙdictū
vulgi et quorūdā superstitiosorū
medicorū dicentiū m tribꝫ vim
natuē ee ꝙstitutā · sz · m verbis
i herbis et lapidibꝫ · ¶ De virtute
āt herbarū et lapidū nō ē dubiū
et ita ecia licitū ē eis uti ordīe
natuē ad sānitates uel ad alia
imutanda uel ecia ordīe artis
vere et applicatōe debita actuo
rū ad passiua utendo solū ad ea
ad que sm rectā rationē euidē
possūt et nō ultra · et sic non
est illicitū nec superstitiosū sm
q dicit thomas sup sēda sēde q
nōe nonagesīa sexta · articulo
sēdo · ¶ Ex hīs que fiunt ad ali
quos effectus mducendos ꝙsideran
dū ē utrū naturaliter videat² tales
effectus posse causarē · et sic licet ꝑ
licitū est causas naturales adhibē
ad ꝑdictos effectus · ¶ Si āt nō videā
tur tales effectus posse causarē ꝙse
ꝑb ē q nō adhibeant² ad hos effectus
causandos tamq̄ causas ꝑ solū quasi
signa et non a deo nec ab ecia in
stituta ad tales effectus et sic ptīm et
ad pacta hoīm cū demonibꝫ mta ·
¶ Unde augustinus · Illiciuntur
demones per curiosas q̄s nō ut
ꝑ deus quodlibet de abilibꝫ q̄ sua di
uersitate diuersis non ut aīalia
rebus sed ut ꝑ sua signa que cuiusq;
delectōi ꝙgruunt per varia genera
lapidū herbarū lignorū aīalium
carminū rituū caracterū et figurā
rū · ¶ In applicatōe ergo naturaliū
ad suos effectus si simplicit² fiat nō
ē ptīm · ¶ Si vēo adungat² caracteres
uel aliq̄ nōia aut res ecia sacrate
uel alie que cū q manifestū ē na
lē natuāliter² efficaciā nō habē nec
ecia ex institutōe siue pacto dei
aut ecie siue eius oīno superstitiosū
et illicitū et si effectꝫ qui queit²
ibi sequit² nō ideirco mitū uel a ca
su aut potius ꝓpter obligatōe
societatis pnicioseē hoīm et deo
nū que societas tanto prudētius
est cauenda quāto q adhibetur vi
debit² efficacius ꝑ esse ꝓpinque
ecia ubi latet q cū qd valeat quo
animo quis utat² et ubi dubitat²
ꝓpter superstitiōm venenū semp
est euitandū · ¶ Ecce quātū errant
isti qui cū rebus aliis uel ipīs
per se adhibēt res sacratas ꝑ sa
cratis acquirendis aut mīrmitatibꝫ
obtinendis ad hoīes et ad aīalia
bruta et ad fertilitates arborū et
agrorū et contēptōnia et gra
dines que sunt q̄ innumerabilia
puta aqua baptismi et aspersio
nis cera cerei paschalis uel alte
rius luminis ꝙsecrati · palme her
be crucis facta de lignis palmarū
et filia · ¶ Et alie res ecia nō ꝙsecre

puta balnea quedā certo tempore
in viris videlicet tempore natiui
tatis et carnis pruri gē febres
et dolorē denciū et huiusdi ymo
etiā quedā reuumoriū et celebritatū
elemosinarū abstinēciarū a capitibus
puta sce appollonie blasii ac voto
riū obseruātie gē febres uel alias
infirmitates aut ad diuicias acqi
rendas et honores. Et illi peccāt
dupliciter. Uno mō ex falsa opi
nione et vana ptū ad credulitatē
q res pdcē illā habeāt efficaciā
in dett̄ quū ymaginando per hoc so
cietatē cū demoibus īmisceātur se
huiusdi superstitionibus a quibus etiā effec
tus mterdū sequit̄ deo ꝑmittēte
ut qui mendacibus sunt sordescant
adhuc. Interdū aūt non sequitur
aut deo ꝓhibente aut demone nō
agente ut plura evigilet seruicia
quorū ipse est cupidus ex sua abu
one. 2o peccāt ex abusu rerū pdcā
rū q nō sūt ad huius finē create aut
etiā ꝙcreate nec etiā ex ꝙcreatione
aliquā gtalem habent utilitatem sanitatis
sed solū deputāt̄ et ordinat̄ ad cul
tū dīuinū ita q ampliꝰ nō querāt̄ ad vsū ꝓpē hoīm et ut devocio
et reuēcia hoīm magis excitetur.
Unde sicut nec ecclias ꝙcreatas
uel uestes sacras aut etiā horologia
querēt ad vsus ꝓpes hoīm ita et ī ꝓpo
sito. Propter hoc dicit beatꝰ augustī
nus. et post̄ vicesima sexta
questione octaua. ubi dicitur. Ad
monuit fideles sacerdotes ꝓphetas
ut nouerint magicas artes mala
tionesq; quibusdā infirmitati
bus hoīm nil posse remedii con
ferre non aliquibus languentibus cla
dicātibusq; etiā moribundis ꝓpter
medē. Et hos ee laqueos et insidias
antiqui hostis quibus ille ꝓsidus
generis humani decipere mūtur̄ et
si quis hoc exercuerit cleric degra
detur laycus anathematizetur.
Ex hijs etiā dispnat̄ abusiones
ymo superstitiones plurime obser
uāciarum quarū una obseruat̄
apud stm̄ valentinū gē caducū
morbū cū extinctione candelarū.
Item ex alio ꝙ dicta loca cū elemo
sina visitandi sē. Item superstitio
ponderationibus puerorū aut senū
ad equalitatē siliginis. Item superstitio
balneationibus certis tempe ver
nali gē tēpestates. Item superstitio
oblationū in certis missis uel psalmis
uel alterius rei oblate super cruci
fixo ī magna feria sexta. Item
speculorū et pannorū obiectorū ad
ostensionē reliquiarū ī aquisgrāno.
Item aque benedicte a quibusdā cleri
cis date brutis animalibus gē lutporū mor
sui et ita de similibus. Similr de lignis
missilibus et remtegratis. Item de
dignis tela extrahentibus. De qui
etiā de īmutatione aliorū puta cor
porū uel mentium. hoc dico ꝓpter
maleficia ad amorē uel odium.
Et si sint res ꝙcreate uel nō ꝙcreate.
certū ē ꝙ ex natura rei non habet
efficaciā ex operatione demonū in
hijs qui talia credūt aut aliq̄ aliud
faciūt ī hoc cum demones a deo
ꝑmissi prātem rapiūt in eos hoc
operandi sicut ī vita ꝓphetarum legitur
de quadā puella. Et tm̄ de her
bis et lapidibus. De verbis autē
pluribus scriptis sculptis aut etiā
cogitatis plurim superstitiosa mul
ta mirifica dicūt et eis assignāt
q efficiāt aut enūciata aut portata.

Cruciata per modū benedicōnū
uel ozōnū aut etiā eyozcismozū·
quibus quidā malefici tanta virtu
tem ipposuerūt ut ipō audito hoīes
et alia occidēt· Sicut legit
m vita scī siluestri de quodā iu
deo maleficō qui sola i suffurra
one quozundā uerbozū thaurum
visus ē occidisse asserens etiā q
uerba illa nec homo nec aliud a
mmal audire poterat nec etiā m
spicē scripta quin statim mozere
tur· Pter qd ut etiā asserunt ne
cesse habuit ea discē per scriptu
rā illozū in aquā facta ubi ptrac
to litterarū sicut fiebat ita et ap
ponebat· Ita etiā quidā hodie
suffurratores equis quedā uerba per
aures occulte aut etiā appedentes
ad colla equozū dicūt se occidere
verūmes virtute verbozū· Et ita
multi dicūt se curare mfirmos·
Sed qd sit falsum ostendit mā
feste et primo de uerbis platis·
Unde guilhelmus libro de fide
et legibz loquēs de ydolatrā uerbo
rū ac destruendo hunc errozē sic
arguit q si virtus huiusdi meet
verbis ex neritate eet in eis vni
storū quibz modozū videlicet
aut ex pte nature hoc est aeris
aut ex pte forme· hoc est somi siue
sonationis aut ex pte significato
rū aut ex hijs aut aliquibz eozū
aut etiā ex modo significandi·
Primo mō pt dici q ex pte
aeris impossibile ē hoc fieri nisi cū
aer veneno uel alia causa corrup
tus fieret ut mortē inferat sicut
fit ex exspiratione quozundā draco
nū uel bufonū· qpt venenū emis
sum non virtute uerbozū sic etiā
non videtur ee virtus sanandi
in aere nisi alia causa accedat igi
tur zc· Nec etiā pt dici q
sonus siue sonatio nō pt nocē
audientibz nisi per [illegible] ueh
mentiā animis uel magnitudiez
sui· Hec at virtutes naturales
sunt nichil omno deitatis habentes
quae manifestū ē uerba et noīa ex
pte ista nichil diuine virtutis
habē· et si quā virtutē dicantur
habē illa tm ē naturalis qdmodū
virtutes aliarū qualitatū sensibi
lium hoc ē pulchritudinū colozu
odozū atqz sapozū in quibz nemo
alicui dignitatis uel mirutur ee ul
opmat· Nec etiā pt dici tertiū
q si sit tūc hoc nomē dyabolus
uel infernus et mors mortē et
tormētū intolleabile inferet au
dientibz cuius oppositū patet ad ex
perientiā· Item bonitas et salubri
tas significata per uerba diuina
sac et hm hoc pstarent tantā virtutē
uerbis et noībus sīa apprehendit
diuine bonitatis immensitas et per
ipsecus tanta ecet virtus vnctuz
noi creatois ut ad placationē ipius
oia mala tollentur ab audientibus
et oia bona pstaret quae tollet
mors et oīs infirmitas et fieret
resurrectio mortuozū et ablatio
oīm nocumētozū· Nec pt dici
qtū q tū ad pdictam virtutē pst
tandā nullū precedentiū iuuet ma
nifestū ee debet q nec oia simul
illa pstare pnt· Nec etiā pt dici
quātū puta tacnoē significatoīs
q tūc necē ecet hec noīa et uba
et etiā alias res quascūq q magis
eadē significaret malore habē
rei significate virtutē et sic y
magines rerū hijusdi virtutem
magis habent qm noīa qpt eandē

nozē et expressionē sigmficatio
nē · et ita fortior est ut ymago
aliq̄ uel similitudo ad ordinādū uel sa
nandū mspiacētē eā q̄ noīa que
cūq; uel uerba cū naturalia signa
uel talia artificialia magis sigm
ficēt q̄ posituia · Forte dicēres
q̄ nōibq; et uerbis ē virtus huiusdi
ppter res · Cont̄ res nō plus per
tinēt ad verba et noīa q̄ ad alia
quecūq; msi ppt̄ sigmficationem
tantoē cui⁹ eis virtute nō p̄stant
plus q̄ alijs rebus q̄buscūq; · Ho
retea si sic sequet̄ur q̄ virtutem sua
talē habent ab ip̄onentibq; ea ad
sic sigmficandū q̄d patet maifeste
ee falsum · q̄ nichil dat q̄d nō hz ·
Item sic etiā oportēt dicē q̄ pic
tor pmigens ymaginē ypi ipsu
sigmficantē daret sibi virtutem
ypi · Item hoc nō possz habere
veritatē circa nō mtelligētes q̄
illis nichil sigmficat · Et ita mā
festus ē error illoz̄ qui virtutes
mrificas attribuūt noībq; et uer
bis quas nō habent msi eis fuerit
expressmata uel oīones uel laudes
uel alio quolibz mō sub venerac̄oē
cuiuscūq; uel dei uel scripta uel
portata · Cū āt aliq̄d istoz̄ ē cer
tū ē non virtute verboz̄ aliq̄d
fieī z virtute illius cui venerac̄o
talis mtendit̄ · Sed cont̄ p̄dēta ar
guit̄ · q̄ dicit beatus Ambrosius
libro de sacramētis ℔ m q̄ magr
allegat libro q̄rto distinctiōe octa
va · Sermo ypi creaturā mutat
si mutat ergo magna virtutē hz ·
Horetea uerba sacramētoz̄ bap
tismi et reteroz̄ magna vmspū
alē gerūt materijs eorūdē et
non gerēt msi habent eā vna
lit̄ aut habitualit̄ · Ad tertiū pba
tur per istud bti augustini · Ac
credit uerbū ad elementū et fit
sacramētū · scz · ut efficiat q̄d signi
fiat · Item idem dicit aqua est
subtilis · et subtilior per benedic
tionē efficit̄ · q̄ uspz ad mteriora
aīe penetrāt et celesti rozē per
fundit et eterne vite vias donat ·
Ex hiis expresse dicit̄ q̄ verba
magnā virtutē habeāt · Horetea
uerba dicunt̄ sacra et sca et non
msi ut videtur ex aliq̄ virtute sci
ficandi et sanctificandi · Ho respōsi
oē ad primū ē sciendū ℔ m q̄ tho
mas de argentina dicit q̄rto sen
tēciarū · Verba et oīa requisita
ad sacramēta puta elemēta fides
et signa et ītenc̄oēs singillatī
uel simul sūpta nō habent aliq̄
virtutē eis formalit̄ mhērentem
tantoē cui⁹ efficiāt q̄ signiūt pro
ductiue respectu effectus sacrāmental'
q̄ sola virtus diuina sine coopa
cōne tali ītrinsece oritur · Propter q̄d
dicit̄ m nūi sermō · Hos pōnte
nomē meū super filios istrahel ·
ego āt benedicam eos · Verūp
tamē cū verba hoc faciāt et alia
ad sacramētū requisita q̄ disponēt
et habilitēt hoiem ad suscipiendū
virtutē sacramētalē nō ex natura
rei mtrinseca sed tantūmō ex ipsius
cōne seu ordinac̄oē diuina et
pacto dei quadmodū si aliq̄s dns
diceret quicūq; hoc fecerit illi filiā
hanc gratam puta ditabo eū · Hoc
mō uerba et sacramēta dicunt̄
efficere q̄d sigmficāt virtute sua
nō existente m eis formalit̄ sed
p̄ficialit̄ ex dei pacto ℔ m q̄ deus

ℏ iste thōs ℔ q̄ss
cōplat̄ p̄ma q̄ pced
thō · pcinat̄ · et nō
sūt thōs & aquo

vult effectū gratuitū opari co
existentiā ymmo coassistentiā
sacramētis. Et ideo uerba scōrū
dictorū que sonāt q̄ virtq̄ formā
liter mḡreat verbis et sacramē
tis mtelligi debent ad mtellectū
pdictū videlicet q̄ sunt causē gr̄e
dispositiue et sine quibꝫ nō dat
gr̄a sacramētalis de lege gr̄i. ℣ Ho
dus ei sacre scripture est ac ecīa
scōrū q̄ q̄n aliquis efficaciter semp
uel frequēter gr̄oitatur alterū dato
q̄ nulla virtq̄ sibi formaliter mḡe
reat que sit pductiua illius tamē
p̄cedens dicat hītē vim respectū
illius eo q̄ ꝑ ipm semp seu frequēter
gr̄oitat. ℣ Unde m ecclastico dici
tur. Sicut aqua extinguit ignē. sic elemosina p̄cm et tamē
nulla virtus formaliter mḡeret
elemosine ꝑ solū virtq̄ diuina
q̄ gr̄oitatur opa misericordie
delet et extinguit p̄cā. Dic et
i ꝓposito sacramētis coexistit et
ḡexistit non formaliter virtus di
uina ꝑ sola opans effectiue gr̄az
sacramētalē. ℣ Hoc ecīa ponit
Scotus et dumōdo. Per hoc pz
soluno primū et scdm. ℣ Ad soluc
tionē tertij ē sciendū q̄ res aliq̄e
dicūt scē q̄ gr̄ificāt formaliter scitatē et hoc duplr. scz.
essentialiter ut deus uel ptcipatiue
sine accidentaliter ut lso. Secdo m
strumētaliter ut sacramenta et sa
cramētalia. Tertio significantēr
ut verba et ymagines. Quarto ap
propriant ut sacerdotes ecclie uestes
sacre et alia huiꝰmodi que ad cultū
diuinū ordinant. Quinto deputant
ut oblationēs mīstris ecclie oblate.
Quatuor modi ultimi sūt ꝓpr
primū et secundū. Ex ḡe hac
distinctione patet q̄ verba nō di
cunt sancta uel sacra nisi ꝓpter
significationēz sanctorū sicut dicūt
mala ꝑdicta aut īmunda et scla
ria ratione significationis q̄ tamē
in se quo ad naturaz suā nullam
sanctitatem uel mundiciā gr̄ificant
ꝓpr hoc sup illo tolhamb primo.
Deus erat uerbū. deus. scz illa dic
tio uerbū q̄ sonat vle ē q̄ mtel
ligit sine ma res ita hoc uerbum
ihūs. Unde ergo si effectus aliq̄s
sequitur oportet inquire causam
vnde fiat videlicet an naturaliter
ex verbis aut ex pacto illius qui
ea ordinauit ad talem effectū sicut
sunt uerba sacramētorū et exor
cismorū sacramētaliū ab ecīa
auctoritate dei mstitutorū. Dem
ē de alijs uerbis et exorcismis
ecīa ꝑticularibꝫ scis et deuotis huiā
na traditione ac dyabolica pacti
one ad mueticis ad huīt uel illum
effectū per aliquos q̄ iuste me
hoc petentes q̄ voluit verba ta
lia et exorcismos ac alias suas
obseruātias equipare sacramētis
et in hoc facē pluā sacramēta
et sacramētalia q̄ nullo mō ei
licet. Item ut q̄ willelmus di
cit ubi sup duplicē q̄mittit
ydolatriā uerborū et nōm
vnā q̄ virtutes ille mirifice ip
sis attribuūt q̄ ē diuinitatem
eis assribē. et ꝓpr illā falsam
et vanā opinionē habēt occul
tū pactū cum dyabolo et reuere
ntiā faciāt uerbis. Contra q̄ scis
thomas scd̄a scē questione cente
sima vicesima scēda articulo ter
cio in solutione argumenti ultimi
dicit q̄ nobꝫ dei debet reuerentia

ex pte rei significate que ē una non ex ratione vocū significandi que sunt multe. Unde latria q̄ est veneratio que soli creatori debetur si aliq̄ cultui q̄ sive scripture sive placiti verborū expenditur superstitiosē et ydolatria. Sicut et veri cultores dei altissimi predicando simones huiusmodi venerantur et sic multa miracula ab eo obtinet sic et isti maleficia nō virtute verborū que vel proferunt vel scripta deferunt h̄ in veneratione quam proferendo illa vel deo mibi deferendo expendunt. ab eis q̄nq̄ permittente deo optinet que homines admirant. q̄nq̄ nō optinet ex demones creatoribus impetrabiliter rogant. Vel ex malicia demonū non vult cultoribus suis expendere ne eos gratis seruos possideant dū eorū seruitutes nil expendunt et exinde q̄nq̄ deus offendit. vel fortiū ut ampliora seruitia exigat ab eis de ut pz vicesima sexta questione tercia. Item peccat verbis sacris abutendo qd̄ e illicitū secm illud augustini super alle gatū de sortibus si diuina oracula ad terrena negocia querant. et ad vite huius vanitatē. Unde verba sacra euāgeliorū psalmorū et ita de huiusmodi non nisi ad id tm ad qd̄ instituta sunt. id ē ad salutē hoīs sunt querenda alias oppositū facientes nō sunt immunes a maleficio. sicut si conuertantur ad benedicendū vel exorcizandū infirmitates aut bruta animalia ex lupos que animalia nō prohibet principaliter huiusmodi et ideo si aliquis efficax ibi sequit non est ex deo ex ad hoc non ordinatur ner ex virtute verborū ergo necesse ē ex demone. Item peccat dū multas superstitiosas observantias verbis sacris adnugit videlicet q̄ addat vel deponat q̄ nulli teneat. Item quo ad circumstantias temporum et locorum positiones aut situ et ita de ceteris infimis qd̄ sunt ad effectū grā doloze denotū. genuflexus aut alius clausis oculis aut parieti aut sub pede equi male sufferatis etc putredinē vel ad exercendū ocu lū. Item in extinctione telorum q̄ ponit assumit illi vel illi tales vel tales. Forte dices quomō queda pdicta sunt vera cū etiā exorcista mānatha putā pul mas lumina aquā cretam et huiusmodi. Respondet sm thomam super quarto sententiarū distinctione sexta q̄ hoc ē in ordine ad dyabolū qui ppter primam hoīs prauitatem accepit in tpm et in ea que in vsum hoīs venit in ipsius nocumentū. et cū nulla sit quantio ypi ad bestial ideo quicquid aliqd̄ sanctificandū est ad cultū diuinū prius exorcizat ut liberatū a prauitate dyaboli deo consecretur. ideo nō ē silē hic et ibi. Item dicit ē de portatione verborū dubiū ergo ē an liceat aliq̄ verba scripta circa se portare vel etiā super infirmos dicere pr̄ nr̄ vel aue maria. Respondetur sm beatū thomā secunda secundē nonagesima quinta questione sexta articulo quarto. In omnibus incantationibus. sic verborū vel carminum

iaiata

cioibꝫ uel scriptuꝫ suspensis
duo cauenda videnᵗ. Primo qdē
quid sit qd̄ pfertur uel scribit
p si ē aliqd ad diuinaciōes deo
nū ptinēs manifeste ē superstitio
sum et illicitū. Dilt ēna videt
ēe cauendū si ꝫtineat ignota noia
ne sub illis aliqd illicitū lateat.
Dicut crisostimꝫ sup matheū
dunt pharisęoꝝ magnificā
ū symbriaꝫ suaꝫ exemplū nunt
multi aliq̄ noia hebraica āgelorū
ꝫfingūt et scribunt et alligant
que nō intelligēnibꝫ metuenda
videnᵗ. Est ēna cauendū ne
aliqd falsitatis ꝫtineat p sic eis
effectus nō possit exspectari a deo
qui nō ē testis falsitatis. Item
ē cauendū ne credatur p verbis
aliq̄ uirtꝫ insit talis videlicet
qualē deus non dedit. Quēad
modū quida credūt p sāc verba
de euāgelio psalmi aut q̄busdā
p alios suepta que extra se portāt
portāt credētes p nichil mali
possit eis ꝫtingere nec possint
capi nec submergi nec uulnerari
nec aliqd infortunii eis pos
sit accidere ēna si uadat ad thoas
et turpitudines. Est ēna cauē
dū scdo principaliᵗ ne cū uerbis
sacris ꝫtineatur ibi aliq̄ uana
puta aliquid caracteres inscripti
preter signū crucis aut si spes
habeatur in mō scribendi aut
ligandi aut i q̄busq; huiꝫmodi
uanitate que ad diuinā reuerē
tiā non ptineat p hoc iudica
retᵗ superstitiosū aliās at ligniū
ē. Unde in decretis dicitᵗ vice
sima sexta questiōe q̄nta nō li
ceat nec in collectionibꝫ herbariū
que medicinales sunt aliq̄s obser
uationēs aut incantationēs liceat
attendere nisi tm cū symbolo dnīco
aut oratione dnica ut tm creator omī
et deus honoretᵗ. Istud habetur
ubi supꝰ ex ysilio martini papę.
Ite in sexta questiōe octaua et est
augustini dicentis. Non obseruā
tis in collectionibꝫ herbariū sicut
quida q̄ carmina quedā dicūt aut
pictaculā p q̄ibus infirmitate sup
ta super hoies aut alia ponūt
preter symbalū et oratiōē dnicam
aut magicis falsitatibꝫ i gradi
natis et tempestatibꝫ credunt.
Tales sciat se fide ꝑuersa et pua
sissimū puaricasse et dei timorē
imo et nā gr̄iā meruisse. In noīe ei dñi nri ihū
xpi ocia facere debemꝫ in quo viuā
mꝫ mouemur et sumus. Ista
dicūt quida p nō videat reprō
bata breuia in quibꝫ scribuntur
uerba euāgeliū que quida apud
se portāt ex deuotiōe et reuere
tia ad deū p̄ad modū etiā religio
siorū haute possūt portare ex fidu
cia sanctorū et reuerentia ad eos quoꝝ
sunt reliquie dūmō non atten
datur aliqd aliud pannū puta
p uas sit triangulare in quo
portetur uel aliq̄ aliud huiꝫdi
nō ptinēs ad reuerentiā dei et
sanctorū q̄ ut sit ceat superstitiosū
et illicitū q̄ effectus non exspec
tareᵗ a deo uel a scīs. Unde
sit ptū ad uerba superstitiosa
e si credat p nichil habeant
efficacie si scribat alio tempe
p dū in ecclia euāgeliū legit.
Item silr si scribantur caracteres
et noia insitata q̄ noia dei in

effabilia. Et m quibꝫ dicat² quidꝫ
ꝑ ſuper ſe portaueit iſtud breue
non peiculabit² ſit uel ſit aut illꝰ
uel illud bonū ſibi ꝯtingat ꝓuidu
bio reꝑbanda ſunt nec ſunt por
tanda et pecant qui ſcribūt ea
aut portant aut donāt aut ven
dūt aut portanda docet miſi ꝺeo
fuerint ſimplices ꝙ ignorātia
debeat eos excuſaꝺe que nō excuſat
ſi ſuper hoc fuerit ꝺmonitꝰ uel
inſtructꝰ. Sed eſt notandū circa
illa breuia ꝙ uidi duos doctores
reprobātes ea puta guillelmū
pariſienſē et ꝙꝺā alium ymmo
et auguſtinꝰ videt² reꝑbaꝺe m
auctōritate p̄miſſa. Et criſoſtimꝰ
ſuper xxvm m. cxplm matthei di
cens. Quidā aliquā ptē euāge
lij ſcriptū circā collum portat
ꝫ nocte cotidie euāgelium m ecclīa
legit² et audit² ab oībꝰ cui inter
audita m auribꝰ poſita nichil
ꝓſunt quomō cum poſſint circa
collū ſuſpenſa ſaluaꝺe. Demꝺe
ubi ē virtꝰ euangelij m figuris
litteārū an m intellectu ſenſuum
ſme figuris. Si m intellectu ergo
melius m corꝺe poſita ꝓſunt
ꝙ circa collū ſuſpenſa. Unde er
go cū creditur ꝙ illa breuia ha
beāt virtutē illā ad quā ꝺeferū
tur plus ꝙ alia verba ſacra aut
ſi aliꝙ aꝺꝺātur aut diminuātur
ꝙ tūc non habeāt efficaciā illu
tū ē. Item ē ſi reſpectus habet²
ad deū cuius ſunt verba et iꝺē creꝺē
tur ꝺe aliis ſicut ꝺe iſtis. Et ſic
reſpondet ſanctus thomas ſcꝺa ſcꝺe
queſtiōe nonageſima ſexta. arti
culo qrto ad dictū criſoſtomi qꝺ lo
quitur qn̄ reſpectꝰ magis ad figu
ras ſcriptas ꝙ ad intellectū uborū
habet². Ita dicit ꝺns iohānes t
ſūma allegans guillelmū ꝙ
licet ſuper pueros aut infirmos
carminaꝺe ſi michil ſuperſtitioſum
dicat² uel fiat ꝫ tm preces licite et
aduocationes ſicut per paſſionēs
et crucē et ſilia fiant et dicat ꝙ
ꝙ hoc facientes nō peccēt miſi
talia facerent poſt ꝓhibitionē ab
eccl̄ia ſibi facta. Sunt et ꝓhibeꝺa
ꝓpt̄ multa ſuperſtitioſa que ibi ſo
lent miſceri miſi fient per diſcre
tū deuotū et ſcm hoīem. q̄ ſuꝺet
preces non ſuper pomū aut cingu
lū ꝫ ſuper miſſā manꝰ mittō
nens. Et aꝺꝺit ꝓfatus doctor
ꝙ ſi aꝺhuc iſtud ꝓbet occaſionē
ſcanꝺali ſimplicibꝰ et abuſꝰ qu
ita neſciēt diſcerne certe ꝓhibē
ꝺū ē qꝺ de facili ſimplices ſuper
ſticioſa aꝺꝺent qꝺ non ſolū ꝓhi
benda ſūt illicita ꝫ etiā illa quorū
uſꝰ ſit illicite nō ſolū quo aꝺ
uerba quorū uſꝰ extenditꝰ atq; nō
debet extenꝺi ꝫ etiā quo aꝺ bene
dictiones videlicet mulieres et vi
tos et qꝺ mꝰ ē a meliore ꝺebet
bꝰꝺici id ē a maiore. Ad hebreos
ſeptō. Hunc ſententiā e cōcoꝛdat
ſcūs thomas ibi ſuꝑ timere ꝺicēs
ꝙ ꝓferre uerba ꝺiuina aut nuo
care ꝺiuinū nomē qꝺ ſi reſpectus
habeatur aꝺ ſolā ꝺei reuerentiā
a quo exſpectat² effectus licitū ēt
etiā m incantationibꝰ ſerpentū
uel quorūcūq; aliorū ſed qꝺ plu
rimū tales incantationes que ver
bis exercētur habent illicitas
obſeruantias et per ꝺemones for
tiū² effectus et ꝓpue m ſꝑpen
tibꝰ qꝺ ſerpens fuit primū ꝺeꝰ
ms inſtrumentū aꝺ hoīem ꝺecipiēꝺū.

ligt² ⁊c. ¶ Et q̄ dictū ē de oīōm
bus · ¶ Pter qđ ſciendū q̄ non
modica ſuſpitio circa eas repi
tur · ¶ Vnde plurim credunt
q̄ certe ſint oīones quibꝫ ex
hūitate optineāt qđ m ipīs
poſtulauerūt ¶ ita q̄ beata vir
go uel alij ſči appareant m ex
tremis q̄ non poſſint moi ſine
ḡtione et m pcto mortali qđ ē
ōino erroneū q̄ m voluntate
dei ē et ex eiꝰ pacto euadiē
oīonē et eam implē · ¶ Pter hoc
erūt illi valde qui dicūt q̄
per certas miſſas puta ſcē uel
triginta certitudīmaliꝫ redimāt
aiās de purgatorio etiā ſi ī fine
mūdi uel per mille āos debe
rēt pumi colozātes hoc noibꝫ
aplōz q̄ illi hoc ꝓceſſerūt · ¶ In
mlt dicūt quidā de ḡndeti
pr̄ noſter quibꝫ ḡndeti hoīes
pādes certitudīmaliꝫ ḡuertā
tur et ḡndeti de pmgatorio
redimātur et ḡndeti iuſti m
uſticia ḡfirmētur colozātes hoc
atiꝫ dicētes q̄ ex ipīs illa pr̄ nr̄
qđā ſigū diſcipulū deuotū do
cuerit et ꝓfectum ꝓzū · ¶ Alr
quidā aſſcribūt beato ḡregorio
q̄ m q̄libꝫ miſſa aīa redimat²
de purgatorio et pādes ḡuertat².
¶ Alr dicūt quidā q̄laſdā oīones
tantā habē efficaciā q̄ dicentes eas
eleuet m ſuſpiriū angelorū chorū
et q̄ nemo poſſit ſaluari niſi per
eas q̄ ē manifeſte falſum q̄ cā
tate et precibꝰ aliꝰ aſſiſtentibus
ad angelos hoīes elēuent ad
chores angelorū · ¶ Vnde ergo ſina
liꝫ dicūt q̄ oīones ſūm debitum
ordīē videlicet dei et eccie emiſſe
in quibꝫ impetratio non aſſcribi
tur verbis principaliꝫ ſz voluta
ti diuine licite ſint et multū me
ritorie ymo et impetratorie · Et
tm̄ de obſeruatoribꝫ ad imitandū ·

¶ Conſequenter reſtat dicere de obſer
uatoribꝫ que ordīāt² ad ꝓgno
ſticandū aliq̄ fortuna nā infortu
na an ſint licite et hoc per tē
pora inchoata et electiua · ¶ De
quibꝫ dicit beatus augustinꝰ de doc
trina ypiana et habet vicesia
ſexta queſtiōe 2ª explo illud qđ
eſt eſt · ¶ Vbi dicitur q̄ ad pacta
cū demoīibus multa ptinēt mul
a · id ē valde multa nouiſſima
rū obſeruatoꝝ puta ſi membrū
ſalierit ſi uicti ambulatibꝫ amicꝰ
lapis aut ꝓcer aut cani⁹ medi
us mterueneit aut aliq̄d ſiliū limē
calcatē cū an domū aliq̄s tranſit re
die ad lcm ſi quis ſe dū calceat
ſternutauerit redire ad domū ſi p
cedens offendit uel ſi veſtis a
ſozibꝫ · id ē muribꝫ roditur pla
time ſuſpitionē mali futuri q̄
pns dapnū dolē · ¶ Ite talia ſunt
obſeruatōnes dictū egyptiacarū
q̄s quidā dicūt et alios dies quos
dā infortunatos et alios per q̄
ritū fortunatos ad hoc uel illud a
gendū inchoandū domicilium
mutandū matrimoniū ḡtrahendū
aut mducendū · Et ita quidā
obſeruāt multa certa inanilia
mirifica pricia quedā aīalia ex
quibꝫ ſpem fortune aut metū
infortune multiplicit ſibi credūt
euenire · Dicendum ē ergo primo
de obſeruatoē tēpoꝝ et poſtea de
alijs · ¶ Vnde videtur q̄ nō liceat
obſeruare āos meſes dies et horas ·

Alias aplūs nō ꝓpetūt dixisset de galatis ad galatas ꝙrto capl̄o
misi magnū ēet primū ſm̄ p̄ beatus augustinus dicit m enchiridion. ¶Quib m̄ ꝑ existimat
p̄ magnū primū sit obseruāe dies et menses annos et tempora si
cut obseruāt qui certis diebus siue mensibꝫ siue āīs volunt
uel nolūt aliꝫ mchoāe eo p̄ ſm̄ varias doctrinas hom̄ fausta uł
infausta. id ē bona uel mala uel
fortunata uł uel infortunata ex
istimēt tempora misi huiꝫ malā
magnitudinē ex timoē apli pen
sarēmꝫ qui talibꝫ aut. ¶Timeo ne
forte ſm̄e causa laborauerī in vo
bis. id ē ſm̄e vtilitate. ¶Itē super
epistolā ad galathas dicit. ¶Intel
ligat lector ad tm̄ periculū aiē
ptinē superſticiosas temporū obſ
uationes. videlicet ānorū men
ſiū et mnorū dierū eorūdē ritu
gentilu qui dicūt. ſꝫ talī die uel
mense aut tēpoe aut nouī ām
mchoatiōne mchil cē mchoandū.
ut dicit aplūs. ¶Timeo ne forte
cē. ¶Q, ꝙibus tanta celebritate
et auctoritate per orbē terrarū
in eccl̄ijs legat. plena sint
tm̄ quaternula nrā hoībꝫ qui tem
pora rerū agendarū a mathe
maticis accipiūt. ¶Jam vero ne
aliꝫ mchoetur aut edificiorū aut
huiꝫdi quorūlibꝫ opm diebꝫ ꝺs
egyptiacos vocāt. ¶Insuper d̄
vicesima sexta questiōe ꝙsta
et ē ex gestis martini pape dicē
tis. ¶Nō licet ydiamb tenē ē
dinationes gentilium et obseruāe
uel colē lunē aut stellarū cursus
aut manē signorū fallaciam
p̄ domo faciēda uel ꝓp̄ segē
tes uel arbores plantandas uel
nupcias solēnanda. ¶Baptū ē ei oīa
quecūꝫ facitis in verbo aut in
ope in noīe dn̄i ihū xp̄i facite
gr̄as agentes deo. ¶Sed in
gr̄arū ē illud p̄ glosa ibidem
dicit. ¶Nūꝫ ergo hic reprehen
ditur astronomia. nūꝫ p̄ ven
tos et dispositiōes lunē non li
catū ē cleīcis rusticis ꝙsideāre
tempus seminādi et medicis
tempora potionū et minutionū.
Et addit hostiēsis in ſm̄a. ¶Nū
p̄ in colligendis lignis uel putā
dis vineis uel colendis terris li
cet lunā ꝙsideāre et tempoīs q̄
litatē et ita ꝙcept̄ annorū dierū
cē. ¶Sobrie ē sciendū p̄ obser
uāe ānos menses dies et ho
ras qmigit duplicāt. ¶Uno mo
absolute tempora ꝙsiderando et
nō includēdo actionē naturālē agē
tiū naturāliū et hoc pure absq;
obseruatiōne superſticiosa natu
sic ꝙtū ad effectus nāles licitū
ē tempora obseruāe ꝓp̄ m
agnum celestiū stellarum et
aliorū agentiū. et ita debent
intelligi dicta doctorū p illa pte
loquentiū p̄ ut sic nō reprobātur.
¶Sed ut hostiēsis dicit ubi superſ
ſi fiat superſticiose uel si credat
nātate messe superioribꝫ superſ
tioza ei nō sint cause rerū et
credo intelligit principales et
p̄mque. ¶Ita etiā dz intelligi
sup̄ allegatū non licet sicut glo
sa ibi dicit. ꝓpter hoc etiā dr
it sapiens ecclīastes tertio capl̄o.

Oia tempus habent tēpus plā
tandi et tempus ſanandi ⁊c. Alio
mō obſeruātur tepora nō ut trā
ſe effectiua ſed ſuperſtitioſe que vi
delicet reſpectu eorū q̄ tempoibꝫ
non ſubdūt² aut m hijs que m
tempoibꝫ fiūt quo ad eorū vana
tionē. ſcz reſpectu caſualiū et for
tuitorū ſiue quo ad bonū uel ma
lū euitū ſit certe obſeruāde dies
⁊c ē illicitū. ℣ Pt̄ q̄d ſcūs thomas
ſcđa ſcđe q̄ſtione nonageſima 2ª
articulo tercio dicit q̄ hoies hui⁹
modi obſeruationēs attendunt
nō ut quaſdā cauſas ꝑ ut quedā
ſigna futuꝝ euentuū bonorū
malorū. nō aūt obſeruāt² ut ſig
na a deo tradita cū nō ſint m
troducta auctoritate diuina ꝑ ma
gis ex vanitate humana cooperante
demonū malicia qui mītur aīas
hom hui⁹di vanitatibꝫ implicare.
Ex hijs ſequit² hec concluſio q
oēs hui⁹di obſeruātie ſicut ſup
ſtitioſe et illicite et per conſequēs
illi grauiter eriāt qui dicunt
aliq̄ diem fauſtā uel mfauſtā
l'ad ad hoc uel illud faciendū. Et
ut iſtud expreſſius mtelligat².
ſciendū q̄ quida obſeruātes tē
pora noībꝫ dierū et horarū u
tute mirifica attribuerūt ut
guilhelmꝰ dicit libro de fide et
legibꝫ ubi ſubdit. Illa malefi
ciorū ſuorū opeibꝫ adhibebāt
ſtripſerūt nomē dei et hore
et hoc ad inducendū dē ſuperſti
bꝫ hom. Item m parietibus
domorū a quibuſdā erāt ſcribit²
nomē dei quo primo audita ſint
tonitrua m regione illa credē
tes q̄d utute hui⁹ ſcripture tuta
ſit domus a leſione fulgurū. Ite
ſic quida obſeruant die et hora
duelli et ad hoc q̄ quis vincat ul'
vincatur hec ōia ſuperſtitioſa ſunt
et ſapiūt ſpēm ydolatrie ſicut
guilhelmus dicit ubi ſupꝝ addens
geneāliē. De hoc gene ē etiam
oīb⁹ error quo credūt² queda hore
fortunate et fauſte queda infortuna
te et mfauſte rebus incipiendis et
aggrediendis ſiue ſint dies dicti
egiptiaci ſiue ſcūz alij puta ka
lende ianuarij uel ſcūz alij. Un
de ergo ḡ hūt errore ſic arguit.
Primo geneāliē. q̄ ſi tempoi
meret talis vtus aut ergo ex nā
ei⁹ aut ex aliquo alio. Nō p̄m
q̄ cū natura tepoꝝ vna ſit m
toto et i q̄libz eius pte totū tēpus
fauſtū erit uel mfauſtū et hore
ſingule ſilr aut totū neutrum.
Preterea non videt² q̄ tā debilis
res tm poſſit efficere ſicut illi dicūt.
Item cur tepoi et nō potius mo
tui utute hui⁹di attribuāt cū
tēpus nō ſit niſi meſura ipſius
motꝰ. Ite tute m maioi tepore
ex nōitate erit maior vtus q̄d nō
dicūt. Si ſ̄m quero ergo ex q̄
alio ſit illa virtꝰ. Si dicerent
q̄ ex ſtellatione ſicut dicūt die
erit martis uel hore aut alterius
planete q̄ ad ydolatriā ſtellarū
ptinet quibꝫ tales erūtes oīa
que i hoc mūdo fiunt mfeioi
attribuūt ſ̄m obſeruationē
dierū et horarū q̄d tamē vere
dici nō pt quo ad ea q̄ planetis
nō ſubſunt ut ſupꝝ dictū eſt. Un
de beatꝰ auguſtinꝰ de doctrina

opiana loc̄s de talibꝫ dicat· ¶ Cuius ver̄ stellar̄ posicione cū ꝓ q̄ ꝓnastic² ꝙsequit̄ur et aliq̄n̄ pernestigat tñ q̄ mde conat² uel actione cuct̄ur ꝓicē mms erit̄ q̄ admodū ecia hoc supꝰ ꝓbat̄ū ē· ¶ Forte dicent̄ q̄ ex rebus m tēpoē suis sicut adhuc dies egipciacos multi credūt infaustos et mfortunatos ꝓpt̄ plagas quibꝫ diebꝫ illis creduīt fuisse flagellatā egipt̄ū et egipcios· ¶ De quibꝫ ego di septimo octauo nono et decimo caplis qd̄ ꝓbatur manifeste ee falsum et erroneū· ¶ Et ꝓ ex hoc q̄ potius debēt ee eḡsso ꝑm opinione illor̄ q̄ tempus dicūt esse causā bonor̄ uel malor̄ que in eis fiūt et q̄ habeant bonū uel malū exitū· ¶ Octaua plage egipti fiebāt ꝓ ostensione potencie virtutis diuine et libēa cioē ppli dei et solū in egiptijs ut habet² in caplis supra allegatis et ad romanos nono ubi aplūs hoc introducat ergo plus illi dies debebāt dici fausti et fortunati uel mme eḡlit² q̄ econtrario· ¶ Hūt error adhuc multi superstitiosi q̄m tenēt sectando egipcios qui sicut et illi hos dies plagarū vocauerūt suis kalendarijs mscribendo estimātes uel dies istos ex malicia eorum fuisse causas illarū plagarū aut econuerso q̄ ille plage eos malos fecerūt et mfortunatos illos dies· ¶ In uirtꝫ blasphemāt deū qui oēs dies creauit bonos· ¶ Genesi ꝓo ¶ Vidit deus cuctā q̄ fecerāt et erāt valde bona· ¶ Itē in ꝓo blasphemāt q̄ sicut dicē ē plage erāt a deo ad magnū bonū ergo dicē q̄ fecerūt dies malos et hoc retorquēdo in deū ē blasphemare deū· ¶ Dicūt nūc multi q̄m falsi dicūt die inocētū esse infaustū siue infortunatū quo ad ois medicinanda uel agenda quoꝝ error falsus est quia potest ex iā dictis· ¶ Et dicūt hmōdi non tm diem inocētū ꝑ q̄libz eiusdē nois cuiuslibz septimane totius ām ee in fortunatā dicē· q̄ sicut et de diebꝫ egipciacis facilit̄ ipsi ꝓbari ꝓt· ¶ Cū plus q̄ duo milia annor̄ sint mē dies istos et dies illos in quibꝫ plaga fuit egipti et dies isti non sciant nisi noie et spē cū ipsis· ¶ Et si ꝓpt̄ hoc isti dies infausti sūt tuc eciam sequit² q̄ et quida petrus fuit malus aut infortunatus q̄ ois hō istius nois sit malus aut infortunatus quo ut guillelmus dicit ubi supra michil magis friuolū et irronabile dici ꝓt· ¶ Eodē mō ꝓt argui de die innocētū· ¶ Octaua nō estimo q̄ ita determinate sciāt² illi dies vocate egipciaca ꝓpt̄ magnā variacionē et mutacionē· ¶ Itē dies inocētū quolibz anno mutat² igit² ee· ¶ Et cū dicē ē q̄ tēpus in se et ex sua na² ē bonū et nō malū nec ex influencia celestiū nec ex hijs que i ipō fiūt sit formaliter bonū uel malū ꝑ solū denoiatiē denoiatiue

extrinseca / puta respectu bonorum
aut malorum que in tpe fiunt
sit scripturâ appellat dies bonos
vel malos · Preter qd' uemt
hm qd' intmgit observande dies et
non absolute ꝑ quit sunt dies sa
cri aut deputati et ordinati uel
aliqd huiusmodi uel ad cessandu a qui
busdam impedientibus pdca observande
ergo ita dies et tempora qtu ad
illa e licitu ymo et debitu ꝓ
auctoritate ecie et dei ordinatu
et sanctitu observando ut dies p
dcos ad q non sunt instituti neq
ordinati e superstitiosu et per qse
ꝑs illicitu · Quadmodu hoc valde
multiplicat sit per anu puta
in die nativitatis dni ymo in
tota septimana i vigilia et i
octava in epyphania dni in a
nuntiatione dnica in festivitate
paschali et ita de ceteris · Jam
dicendu e de inanimatis rebus
quos quida asserut causas ee ul'
signa infortunia illa die uel me
se uel anno futuroru mayie cu pro
am die uel mensis uel septimane
uel prima hora talia acciderint
uerbi gra dicat guillelmus · Cu
surgit aliqs de lco suo si motu in
choauerit a pte sinistra movens
ea priore uel pede uel calcaneo
tu sinistru prius q̄ dextru aut
peit uel vestimentu primo indu
endu muersu aut non tertiu ut
repeit uel induxit aut econtrario
in vno quoq istoru fecerit credut
huiusmodi erronei q talia inania uel
cause sint uel signa infortuu or
uel fortunatoru illo die uel mense
ꝛc · Q̄z aut talia no ꝑnt ee cau
sa eventuu nisi ex pte nra ee qd' si sic i pte
te nra eet qd' nobis in vnoquoq
die uel anno accideit cu pdca put
voluerimus fuamus et ita nichil
accideret nobis nisi ꝓsperu uel si
accideret nobis aduersum de volu
tate nra nobis accideret · Unde
ergo cu talia sint gtuita oino
et nichil ptinentia ad ea q nobis
eveniut non sunt per se cause ·
Item hm hoc no dei prudentia
sive dispositione regerentur sed ex
huiusmodi causis puenirent nobis ꝑ
pera uel aduersa qd' e oino falsu
et scripturis sris gtuu ymo est
gt honore creatoris et gloriam
her ires huiusmodi trasferre · Si aut
dicant non ee causas ꝑ signa
sed eventuu eventus ergo aut natura
lia signa sint aut posituia · Qu
mu non q̄ net per similitudine
signu net per ascripta ut fumus
igne ut effectus natus generalit
causat · Preter ecia hm q a nullo
autore penitus instituta sint ad hec
signanda · Preterea significato posi
tua nemine retulit retinuit ab a
gendo neq aliquis curat ea · Ite
ꝑspicuuq expresse pictu videat
infortunium suu aut fortuna
non movebit ad agendu aliq
ex hoc uel non agendu et tm de
inanimatis · Consequit videndu e
de muticis ꝑs sicut e mus aut
cu mure mutabile ouis uel pullus ·
Cuius stulta credulitas apud quos
da tm invalut q sicut causam
sue fecunditatis aut ꝓsperitatis aut
temporalis habundantie qui eu mu
nerat custodiebat · Huic aut tanta
attribuebat utilitate in integritate

seruato q̄ fecunditas et pſperitas
a domo a qua cuſtodiebatur aūq̄
recedēt · De mīe ecīa ſic mulcta
multa maleficia atq̄ veneficia o
pabāt² et ad q̄ reſtiliādū amorē
p̄ſtandāq̄ fecunditatē eidē mīri
fica mee credebāt · Et ita dei do
na et opa alīa q̄ ipi deo attribue
bāt et per q̄ſcīps autorē alīi fecū
ditatis et opulēcie tēpalis q̄ deū
altiſſimū oīnabāt² · Hoc at erat
ydolatrie impietas quā deus phi
buit deutronomy xxvij q̄ ſic de
beāt ſimul huiuſmodi mātē cū pullis
q̄ mātē p̄mittē quolaē · De hoc
erīde p̄cēſſit nerbū illud quod
dicit² puerbio · Nō ē fortunatus
ad mulcīendū mdū pice · Ad huc
erīoꝛē ptinet q̄ vetule credunt
meliorē ee mulcionē modica
ferri q̄ multi auri et fortunatiſ
ſimā credūt ee mulcionē acus
et meliorē credūt ee mulcionē
obuli q̄ nūmi · Credūt ecīa mfor
tunatā ee mulcionē bouis uel
ouis fortunatiſſimā at lupi uel
colubri · draconis aut bufonis ·
Preſſit at her mſama ut dicit
Guilhelmus apud barbaros eo
uſq̄ ut qd̄ primo mucmūt ado
rent vnaquaq̄ die ſiue ſit por
cus uel camus · Hic at erīoꝛ adeo
manifeſtus ē ut nec q̄ eū ſit
ratiocinādū q̄ vnde ēet obulo
uel acu tanta virtus q̄ nec ex
materia nec ex forma nec ex v
troq̄ ſicut manifeſtū ē nec ex
hoc q̄ ab alio ſit p̄dita et caſu
mucta q̄ tūc ex mfortuno alte
rius pendēt hec fortuna et per
q̄ſcīps q̄rīū ē q̄ſurio · Sed dices
irrationabile ē negāe illud q̄
q̄r homēs experiunt² q̄ ſi oēs
q̄r experiūt² q̄ aliq̄ tempora
uel loca uel verba audita uel or
tus q̄ hom̄ ſeu animalīū aut diſ
torti aut mordmati actus aliq̄d
p̄ſagiū habent boni uel mali fu
turi p̄mo aliq̄ dicūt q̄ anulus
fabricatus de tribus clauis ferre
is diutius valeat geſ
tatus q̄ua mſirmitatē · ergo illa
obſeruatio non videt² ee illi
citū ex quo veritas ibi repellit ·
Reſpondet ſcūs thomas ubi ſu
pra · q̄ a principio īſtis obſer
uationibus homēs aliq̄ vel exper
ti ſunt caſu acīdit · q̄ poſtea
cū homēs huiuſmodi obſeruantijs
am ſuū magnū mpliciae mul
ta m eis euenīūt per deceptio
nes demoniī ut m obſeruā
cijs hijs īplicati curioſiores
fiant et ſeſe magis mſerunt
multiplicibus laqueis p̄mitoſi
erīoꝛ ut dicit augustinus 2ª
de doctrina xp̄iana · Unde ex ſuggeſtione demoniī et decep
tione qui bona uel mala q̄ p̄ui
dent ſtultis obſeruatoꝛibus ſuggere
rit ut eos ad ydolatriā forcius
alliciat et m erīoꝛibus ſtrictius li
gent ac teneāt · Ad quo aduer
tendū q̄ mīe aliās ſunt quīq̄ cau
ſe · Prima radicalis q̄r homēs
maneāt m iſtis ſuperſticioſis et
vanis opinionibus eſt corruptio
humane natuīe · Unde venit ut
erīoꝛibus potius q̄ veritatibus cre
dāt de qua aplus ad thymotheū ·
Item curioſitas · Tē dyabolica

ergo

ptās que sit ꝙ hoiēs exercēatur
ut eis nō luceat veitas· 2ª ad co
rinthios 4to· et prima ad thessalo
nicenses quinto· Item ꝙ ibi sunt
quedā sīa uba ꝑ ut ꝓdictū est ho
mcīdi arguit· Item vltimo ꝙ
effrēis plurimū sequit· de quo
eadē supra tactū ē· ꝙ ꝑ hoc nō
debeat obstinari ymo plus detestari
ꝙ plus noceat ꝙ si non sequētur
effrēis eo ꝙ m ꝑsidia gsumet· i
Sed queit augustinus libro de ci
uitate dei· Dicat quilibz oppoīt
quomō euemūt illa que illi diuī
ꝓdixit aut quomō possūt egris
prebere medelā aut sanis īmittere
egritudinē si aliq ꝑ ea virtutis
aīe ptātis nō habeant nisi ꝑ
diuine voluntatis beneplacitū aut
dederit aut ꝑmiserit qui oēm vir
tutē et ptātem ex ꝑsona et vni
uersali potētia habet plenissīo
iure ad restringēdū ac limita
dū auferendū tribuendū suspē
dendū aut relaxandū m oibz
creatuis· Hoc ait dicat augus
tinus a nobis accipiat respon
sū ꝙ ideo quisq nō debet eis
credē ꝙ aliqn euemūt q ꝓdixit
aut sanat videtur aliquos lan
guidos uel ledē ꝙ hoc ꝑmissū
dei fit ut ipi qui hoc audiunt
uel vident ꝑbent et appareant
quali fide et deuotiōe sint erga
deū· Dicit et m deuteronomio
ymo capl̄o legit moysen ex u
bis dei ꝑcepisse ꝑphe dei uta dicēs·
Si surrexerit m medio tui ꝑphe
tās aliq̄s sōpnū se vidisse dicat
et ꝓdixerit signū atq̄ portentū
et euenerit non audies uba ꝑphe
huiusdi aut sōpniatoris ꝙ tēptat
vos dns deus vr ut palā fiat
utrū diligatis eū an non i toto
corde vro· Dnm deū vrm sequi
mini et ipm timete et mandata
illius seruate et audite vocem
eius ipi seruietis et ipi adhe
bitis ꝑphā at ille aut fictor sōp
niorū mortificetur ꝙ locutus est
ut vos auertet a dnō deo vro·
Ecce causa ꝑmissionis ad cognos
cendū utrūq̄ eorū dilectōez et fidu
cīā quos deus tēptant ut eam
habeāt erga deum sīm qui sit
oīa aīāq̄ fiant· Nā ex hoc hō
fidelis et ista vana ac falsa dy
aboli figmēta respuēs beatificat
ipsa illud ꝑsalmi· Beatꝰ homo
cuius ē nomē dm spes eius qui
nō respexit i vanitates et in
sanias falsas· Et per oppositū
dicit de vanis obseruatoribus
i alio ꝑsalmo· ꝙ sunt in odio
dei· Odisti oēs obseruā
tes vanitates sup vacue id est
mutilē· Ubi glosa aut ꝙ Odisti
reprobādo et ꝺdēpnādo que est
maxīa pena· ꝓꝑ alie plures
pene sunt eis detīate ꝑ ecclīas
et legē ciuilē ꝙ si m legeb pena
ē bonorū publicatio et detrū
catio in codice de maleficiis
legē uel nemo ut notat hosti
ensis in suma· Dicit aut queit
de pena si m canones dicitur
ꝙ si ꝑcām est occultū inponit
ꝑma ꝺdragmata dierū sicut
dictū ē supra· Sed si ꝑcām ē
notoriū eucharistia negatur
de gsecratiōe distinctiōe 2ª ꝓdi
ctōe· Item ecclastica pena in
fligitur ꝙ si clericꝰ sit deponē
dus ē et in mōsterio ad agendum

detrudendus. ¶ In laycus ē exco-
candus intelligē qñ dicta pnaz
tenuit uel si criminaliē actus est
sic intelligē vicesima sexta ques-
tiōis quinta non oportet et capl̄o
¶ In quibus episcopus aut p̄sbiter
et aliq̄ti 2ª questiōe septima
admoneat ut vnde qñ pēitē
tiā ingrēpmit agē ab exercitatiōe
incipiendi sacrā ut vicesima sex-
ta questiōe quinta. si qs clericus.
¶ Hec crescente grumacia crescere
debet et pena eccl̄ā p̄ laycis qui
si sunt scrīm uerberibq castigēt
si uero libeī mclusiōe digna dis-
trictāq sint ī pena redigendi
eccl̄ā tales turpitr dehonestati de
sua prochia sint eiciendi vicesima
sexta questiōe quinta epi. ¶ Tales
eccl̄ā sunt infames cū illis qui ad
eos ingrediūt p̄mo efficiūt irre-
gulares p̄sertim illi q̄ enormi
hoc faciunt sz qui sacrificat dy
abolo uel de ecclē sanctis ut
de crismate uel oleo scō aut aq̄
baptismi aut de corpe xp̄i et de
similibq maleficia exercent et sor-
tilegia et hoc ē verū si talia sint
notoria tūc generāt irregularī
tatē et mdigent dispensatiōe.
¶ In veō occultis nō dicunt tame
quida q̄ idē sit cū occultis sicut
et de manifestis. ¶ Unde de ergo p
mclusiōe finali attēdat quilibet
xp̄ianus ut euadē possit p̄dictas
penas debito mō querendo bona
a deo sicō fm̄ q̄ origenes dicit de
illo leproso qui in toto se subm̄sit
et m oībq voluntati diuine dicēs.
¶ In vis potes me mundare qui dicet
sicō q̄ vis bonū ē qd vis nes
cio an mihi sit bonū. 2º ut
beatq augustinus dicit. Qcq̄
nobis aliq̄ m fortuny m nobis
ipīs aut m nris ēt cit sz m
firmitas uel aliq̄ talium ad gsciē
tiā nām reuuriam mq discutiendo
ipīz et emendādo. ¶ Ser augus-
tinus super illo iohānis q̄nto.
¶ Ā noli plāgere. ¶ Hoc facto q̄q̄
fm̄ certam rationē tūc per via
nature uel artis m adiutoriū
nobis aut per p̄ces ad deū fu-
sas acquirē poterimq ḡtiā ad bona
querenda et mala euadenda nobis
licet cū submissiōe semper et p̄
suppositiōe diuine voluntatis.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

TIFFEN Gray Scale
R
G
B
W
G
K
C
Y
M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
© The Tiffen Company, 2007

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

